

Sven Winnell 10 dec 2014:
Om politik med anledning av budgetbeslutet
i riksdagen den 3 dec 2014.

<http://winnell.com/omr36-39zzt.pdf>

Sven Winnell 10 dec 2014: Om politik med anledning av budgetbeslutet i riksdagen den 3 dec 2014.
<http://winnell.com/omr36-39zzt.pdf>

Innehåll:

Sida

7 **Regeringens budget föll i Sveriges riksdag 3 december 2014 och statsminister Stefan Löfven utlyser nyval.**

7 Mer samarbete och mindre blockpolitik är nödvändigt

10 Riksdagen sa ja till allianspartiernas förslag om budgetramar och riktlinjer för den ekonomiska politiken

12 Kom upp ur sandlådan

13 Sverigedemokraterna och svenskheten

14 Från riksdagsdebatten

16 Företagarna

17 2006-2014 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

18 Styrningen av Sverige och världen

25 Över- och underklass, maktkamp, religioner, kvinnor

27 Svensk politik 1889- 2012

28 Klassamhället på 1800-talet och i det moderatledda 2013

30 Bakgrunden till dagens värld och dagens problem.

33 Europa är den mest sekulariserade delen av världen

34 Brillant essä om växande klyftor

36 Reinfeldts åtta år en attack mot den svenska modellen

38 Sveriges historia: 1920-1965

38 Sveriges historia: 1965-2012

39 Vänstervåg. Högervåg

43 Blunda inte för hatet och hetsen i Sverige

45 De äldsta nu levande svenskarna som varit med i del 7 i Sveriges historia, 1920-1965, kan se att nu behövs bättre demokrati och bättre jämlikhet och solidaritet

47 Därför trivs religionen bäst i sekulära samhällen

50 Fascismens skugga i Norden

54 LO ökar pressen på Löfven

55 Socialdemokraternas hemsida inför valet 22 mars 2015

56 De 22 politikområdena

57 **Tidningskommentarer. 29 november - 1 december 2014**

57 Flera nödutgångar om regeringen råkar i kris

60 MP slickar sina sår

61 Låt inte fiendtligheten mot näringslivet styra politiken

63 A-kassan måste räcka att leva på för tillfälligt arbetslösa

65 Stor oenighet om hushållens skulder

67 **Den 2 december 2014**

67 Lagg prestigen på hyllan och utveckla vårdvalet

69 Europas gräns dras med rakblad

72 Så hölls antisemitismen levande i Polen efter 1945

76 **Den 3 december 2014**

76 Kamp in i det sista för budgeten

79 Stefan Löfven har bara dåliga val just nu

81 SD:s mål: Att fälla Löfvens regering

84 Ingen fara för ekonomin trots kaos i politiken

85 Bang i blockpolitiken

87 Bråket om budgeten riskerar satsning på skolans framtid

89 Experterna: Svenska skolan sämre än väntat

91 **Den 4 december 2014**

91 Historiskt besked: Sverige får gå till valurnorna igen. Budgeten föll – men inte regeringen.

94 Alliansen vill se nya spelregler

96 En omöjlig ekvation måste lösas

98 SD: Valet blir en folkomröstning för eller emot ökad invandring

99 Den svenska politiken blir alltmer europeisk

101 Beslutet om nyval skapar rubriker runtom i världen

102 Så påverkar krisen din ekonomi
105 Experterna: Det är en politisk kris – inte en ekonomisk
106 Nu är det alliansens budget som gäller
107 Högre pensionsålder ger mer pengar
108 Sprickorna blev för stora att laga för Stefan Löfven
112 En ny verklighet
114 Värre innan det blir bättre
115 Det är främlingsfientlighet som utmärker SD:s väljare
117 Liberalerna borde inte skratta bort sitt ansvar

120 **Den 5 december 2014**

120 Så kan vi göra upp med SD om migrationspolitiken
122 Väljarna ger regeringen ett bottenbetyg
125 Varannan KD-väljare beredd att byta parti
126 Nu kliver partierna ut i det okända
129 Frågor och svar om det kommande extra valet
130 Planeringen inför valrörelsen är i gång
132 Experter: Att isolera SD kan vara skadligt för demokratin
134 Det är nu landets framtid avgörs
135 Mitt politikområde är i stort sett nollat
137 Fyra heta frågor – så påverkas de av krisen
138 Det är ett förlorat halvår för Sverige
139 Liberal feminist kan bli vår nästa statsminister
141 Utan styråra på okänt vatten
143 Hel bransch gläds åt nyvalet
143 I växande vredesmod
145 När riket körde ned i diket
147 Fiktionens maktspel nytt ideal i politiken

149 **Annat än budget o. d.**

149 För barnen är man aldrig någonsin bara en "barnvakt"
150 Svenskar satsar på mer mys och dyrare mat i jul
152 Riksbanken: Krav på amortering räcker inte
153 Avgift ska stoppa transportfusk
154 ECB sänker tillväxtprognos

155 Skamligt att inte alla får stöd i skolan
157 Så bor vi i barnens Stockholm
158 Det finns mycket att göra i stan
159 Här leks det mer i skogen
160 Det är nära till precis allting här
161 Området ger frihet för barnen
162 Vi har fem minuter till lekparken
163 Komedin som kan locka nazister att flytta till Antarktis
164 Krav på textad biofilm får hård kritik
165 Skräck i salongen. Teater rätt in i budgetkrisens smärtpunkt
166 Två steg ner från livets middagshöjd
167 Låt oss sluta tala om Afrika som ett enda land
169 Man kan inte vara säker på att det godasegrar
171 Patrick Modianos känsla för film
174 Hemlöshet, droger och ögonblick av värme
178 Chefskamp. Svidande kritik av den amerikanska drömmen
179 Synskadade Rena ser på världen
179 Dagsaktuell maktkamp
180 Nya protester när ännu en polis frias
182 Poliskulturen bäddar för konfrontation
183 Hårdare tongångar mot väst i Putins tal
184 Diktatorn vill bli sist kvar i Syrien

185 **Den 6 december 2014**

185 Nyval skapar spänningar i alliansen
188 SD hoppas på Åkesson i valspruten
189 Nästan 50 000 nya väljare får rösta i mars
190 Kommunpolitiker: Släpp prestigen och samarbeta
191 Löfvens vänstergir får hård kritik av näringslivet
194 Reformerna försenas när 550 miljoner uteblir

195 **Annat än budget o. d.**

195 Enstaka fall där romer har registrerats
196 Stans löfte: Äldre får gå ut varje dag
197 En tät doft av lust. Köp in till hela skolan

198 I Patrick Modianos litterära fotspår
201 Astrid Lindgren ville vara ensam
203 Dagermans motstånd ger tröst
205 Allt var roligare förr. Men John Cleeses självbiografi är inte så skoj
206 Lagens långa arm tar stryptag
207 Nattpass med konstapel Thomas
209 Hon vågar utmana Putin
211 Maffiahärva skakar Roms lokalpolitiker
212 Kommunisterna åter vid makten i det forna DDR
214 Fiender står enade mot IS

215 **Den 7 december 2014**

215 Flytta fokus i asylpolitiken
216 Sluta vara kränkta, bittra och arga
218 Majoritetsregering med S och M är bästa alternativet
221 Löfven är inte värdig att leda landet
222 Stefan Löfvens frontalangrepp om nyfascism döms ut av allianspartierna
223 Partiets isolering bryts i allt fler kommuner
225 S försöker ta ut kursen i ny politisk verklighet
232 Låt inte någon politiker bli ny ordförande för RF

236 **Annat än budget o. d.**

236 Kvinnor värda högre lön än män
237 Soffliggare utklassar generationsfonder
240 Pensionsoro säljer bra
240 Så får du jobb som 50-plussare
242 Det är kontakter som gäller
243 Unga angrep polis med brandbomber
244 Viljan att förstå cellerna driver John O'Keefe
246 Att göra utmärkt forskning är vår ledstjärna

249 **Den 8 december 2014**

249 Acceptansen har vuxit för ett öppet samhälle
257 Näringslivet drömmer om S + M

258 SD är en fara för Sverige
260 Karlsson tror på ändrad attityd i kommunpolitiken

261 **Annat än budget o. d.**

261 Sverigefonder ger lägre avkastning än börsen
263 Asien favorit bland fondexperterna
265 Elektronikhandlare gnuggar händerna
266 Tjänstemän på myndigheter hotas varje dag
269 FP vill ha klarhet om ubåtsjakt
270 Allt fler tvingas bo i lägenhet med sociala kontrakt
272 Min vän luktar illa – vad kan jag säga utan att såra för mycket?
275 Det ockuperade Paris är min egen skapelsenatt
278 Att ha varit med om Astrid
280 Tyfondrabbade får vänta på hjälp
281 Ekonomier drabbas hårt av ebolaviruset
282 Hans upptäckt ser små saker i hög upplösning
283 Amanos uppfinning är ett ljus i mörkret
284 Rosa Parks vägrar flytta på sig – det blir startskottet för den amerikanska medborgarrättsrörelsen
285 Någoting att glädjas åt

287 **Den 9 december 2014**

287 Fiender måste försonas
289 Med nya regler kan vi göra minoritetsregerande möjligt
291 Sverigedemokraternas nya budgettaktik döms ut
293 "Invandringen" är en rännil av 50 miljoner flyktingar
294 SAS ska inte ha en politisk agenda
295 Pristagaren tror inte på förbud mot vinster
296 Plan för Bromma hot mot tvärbana till Kista

298 **Annat än budget o. d.**

298 Vårdteam anlitas trots hård kritik
300 Övergrepp oroar förskolor
301 Tjänstejobb som flyttar utomlands oroar branschen
303 Strukturer ändras inte över en natt

- 305 Ungdomskommission startas efter upploppen
306 Sven Stolpe på den öde ön
307 Klippa och klistra. Modernismens allra största ser som ett barn på världen
308 Rika amerikaner drar ifrån
310 Kamp mot fiffel ska öka stödet för makten
313 Israel riskerar att bli inblandat i Syrienkriget mot sin vilja

315 **Den 10 december 2014**

- 315 Miljöstödet till jordbruket ger bara små effekter
317 Ont om bojkotter av Saudi
319 Nobels Fredspris för 2014
331 De glömda flickornas pris

333 **Budgetpropositionen för 2015**

- 334 Budgetpropositionen för 2015 är en stor politisk händelse
336 2006-2014 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn
337 Förslag till riksdagsbeslut
337 TV-avgiften avskaffas för privathushåll.
337 Systemet för pensionärernas bostadstillägg
337 Bostadsbidrag införs för barnlösa icke-pensionärer
337 Bostadsbidrag för barnfamiljer
338 Tillägg om skatter.
340 Vilka möjligheter har svenska folket att förstå partiets beskrivningar av sin politik?
341 Religion och levnadskunskap

343 **Alliansens budgetmotion 2015**

347 **Sverigedemokraternas budgetmotion 2015**

- 354 **Forskningen om samhällsplaneringens problem**
354 **Sven Winnells hemsida på Internet**

356 **Människornas levnadsförhållanden**

356 Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara faktorer :

Individens kroppsliga förhållanden, dvs individens kroppsliga status och personliga hjälpmedel för de kroppsliga behoven.

Individens psykiska förhållanden, dvs individens olika psykiska tillstånd och aktiviteter, individens inre verklighet.

Individens fysiska miljö - fysiska samhälle. De fysiska miljöerna gäller det fysiska i omgivningarna. De fysiska miljöerna kan gälla:

* De fysiska miljöerna som estetiska objekt med kulturella värden och funktioner.

* De fysiska miljöerna som materiella objekt med ekonomiska värden och teknologiska funktioner.

Individens sociala miljö - sociala samhälle, dvs människornas psykiska samspel, de sociala miljöerna.

Förändringsprocesserna i världen hålls i de mest väsentliga avseendena igång av människornas verksamheter :

Individernas viljor.

Kollektiva viljor. (Politik).

Handlingar för kroppen (ekonomiska- teknologiska handlingar)

Handlingar för psyket (informationshandlingar- kulturella handlingar).

Verksamheterna påverkar varandra i en påverkanskedja utan slut.

Människorna påverkar genom verksamheter i fyra olika roller i livet:

A.Huvudroll: allmän levnadsroll lekmanroll-fritidsroll.

A1:att i största allmänhet leva med kropp och psyke i de fysiska och sociala miljöerna med de möjligheter och innanför de ramar som ges av de politiska styrningarna.

A2: att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas levnadsförhållanden, som beror av de fyra ovan nämnda faktorerna.

B. Biroll: förvärvslivsroll-expertroll-yrkesroll.

B1: att hitta lämplig plats i de gemensamma förvärvslivssystemen och göra arbetet med hänsyn till egna egoistiska krav.

B2: att sköta arbetsuppgifterna i förvärvsarbetet med hänsyn till vad de övriga samhällsmedlemmarna kan begära att få utträttat i den gemensamma arbetsfördelningen.

Individer och samhällen planerar framtiden.

Planeringar går ut på att finna vad man bör vilja och innehåller fyra planeringsmoment som kan redovisas på många olika sätt alltefter omständigheterna i varje planeringsfall :

Hur var det ? Kunskaper och erfarenheter från det förgångna.

Hur är det ? Riktiga kunskaper om rådande förhållanden.

Hur kan det bli ? Vilka alternativ är möjliga i framtiden ?

Hur bör det bli ? Vilket eller vilka alternativ bör man välja ?

Dessa frågor bör ställas ifråga om alla mänskliga verksamheter. Man bör utforma svaren på frågorna om hur det bör bli med hänsyn till effekterna, sedda i jämlikhetsperspektiv, på individernas levnadsvillkor, som ges av psykiska och kroppsliga förhållanden och av deras fysiska och sociala miljöer.

Vill man förbättra världen - göra världen till en bättre plats - måste man arbeta på alla de fyra områdena om psykiska och kroppsliga förhållanden och fysiska och sociala miljöer. De fyra områdena påverkar varandra och direkt eller indirekt slutmålet: tillfredsställelse för individen.

Ska man gemensamt kunna åstadkomma en bättre framtid i världen måste man ha gemensamma framtidsvisioner,

Det kräver gemensamma viljor och gemensamma planeringar.

I en demokrati är alla medansvariga för utvecklingen och får försöka bilda sig uppfattningar och ta ställning och försöka påverka verksamheterna inklusive samverkansverksamheterna i lämplig riktning. I en demokrati är det viktigt att alla medborgare är så väl informerade att de kan delta i styrningarna mot framtiden. Det ställer stora krav på informationssystemen.

358 **Människornas roller A1, B1, B2 och A2.**

359 **Klassifikationssystem för verksamheter**

361 Den fundamentala påverkanskedjan

363 Politiska och opolitiska planeringar

364 Påverkans- och förändringsproblem

365 Individens inre verklighet. Sedd som medel, vilja och förmåga att förändra. Sedd som mål, upplevelse av tillfredsställelse.

366 **Utländska aktörer och privata inhemska.**

368 **Riksdagen, riksbanken och riksrevisionen**

373 **Sveriges Kommuner och Landsting**

375 **Förteckning över myndigheter**

428 **Riksdagens utskott**

461 **Regeringen och departementen**

468 **De nya regeringens politik**

471 **De 22 politikområdena och klassifikationssystemets verksamheter**

474 **Regeringen.se**

475 Ansvarsområden

477 Ämnen och ansvarsområden A-Ö

490 **De särskilda utredningarna**

632 **Protokoll från riksdagen: Budgetdebatt 3 dec 2014**

-728

Regeringens budget föll i Sveriges riksdag 3 december 2014 och statsminister Stefan Löfven utlyser nyval.

DN 6 dec 2014:

”Mer samarbete och mindre blockpolitik är nödvändigt”

Därför blir det nyval. Sverigedemokraterna är ett nyfascistiskt enfrågeparti som vare sig respekterar människors olikheter eller Sveriges demokratiska institutioner. I den situation som partiet försatt Sverige i krävs helt nya lösningar. Nu krävs mer samarbete och mindre blockpolitiskt tänkande, skriver statsminister Stefan Löfven.

I onsdags meddelade jag min avsikt att så fort det är möjligt utlysa extraval. Det kommer att hållas den 22 mars nästa år och handlar om två övergripande frågor.

För det första handlar valet om huruvida man är beredd att samarbeta och ta ansvar för Sveriges bästa. Ska vi ha kaos, bråk och blockpolitik i Sverige eller ska vi ha ett vuxet samarbetsklimat och en konstruktiv diskussion över blockgränsen om hur vi tar vårt land framåt? Min starka övertygelse är att Sverige behöver mer samarbete och mindre blockpolitiskt tänkande. Dessutom kräver det nya politiska läget ett sådant agerande av alla anständiga partier. Alternativet är att låta Sverigedemokraterna diktera villkoren i svensk politik.

I över hundra år har Socialdemokraterna stått upp för ett solidariskt samhälle där vi tillsammans hjälps åt att lösa samhällsproblem i stället för att peka ut syndabockar och ropa efter enkla lösningar. Det har varit ytterst framgångsrikt. Därför kommer jag aldrig att agera på ett sätt som ger makten över landets utveckling till ett nyfascistiskt

enfrågeparti som vare sig respekterar människors olikheter eller Sveriges demokratiska institutioner.

För det andra så handlar valet om vägen framåt för Sverige. I den budget som Sverigedemokraterna valde att fälla finns framtidsinvesteringar för en bättre skola, en välfärd som går att lita på och för fler jobb. Det är en politik som stärker och moderniserar landet och det är den politik som vann störst stöd hos väljarna i valet i september. I stället har vi hamnat i ett läge där vi sitter fast med en politik som ratats av väljarna, som med stora ofinansierade skatte-sänkningar har befast en hög arbetslöshet och där inget utrymme finns för förändring och förnyelse.

Den samlade högeroppositionen i riksdagen har precis stoppat en rad viktiga investeringar för Sverige. Det handlar om jobb och utbildning till arbetslösa ungdomar, att öka resurserna till de skolor som har tuffast förutsättningar så att barnen får studero, höja lärarnas löner, höja taket i arbetslöshetsförsäkringen samt sänka skatten för Sveriges pensionärer. Man stoppar också fyra miljarder kronor i tillskott till i sjukvården och äldreomsorgen.

Runt om i vårt land får nu kommuner och landsting med kort varsel radikalt ändrade försättningar. När statliga pengar nu inte betalas ut stoppas planerade satsningar på äldreomsorg, fler platser i förlossningsvården och nya jobb för ungdomar.

Låt mig också berätta om bakgrunden till att jag valde att låta Sverige gå till val igen. Väljarna röstade för två och en halv månad sedan för ett regeringsskifte och en ny politisk inriktning för Sverige. De dåvarande regeringspartierna backade med nära tio procentenheter,

och samlade ett mindre stöd än de rödgröna partierna tillsammans. Samtidigt stärkte Sverigedemokraterna sin ställning i riksdagen och förfogar nu över 49 mandat.

Utifrån detta valresultat bedömde Fredrik Reinfeldt att det inte fanns förutsättningar för de borgerliga partierna att regera landet vidare. En fortsatt borgerlig regering skulle nämligen behöva ett aktivt stöd av Sverigedemokraterna för sin ekonomiska politik – till skillnad från förra mandatperioden. Som en konsekvens av valresultatet och det tidigare löftet att inte göra sig beroende av Sverigedemokraterna begärde han sitt entledigande som statsminister.

Men det parlamentariska läget efter valet var komplicerat. Mandatfördelningen gjorde att Sverigedemokraterna kunde få en vågmästarroll om blockpolitiken cementerades. Jag var väl medveten om det. Redan den 8 september 2013 meddelade jag att jag ville samarbeta över blockgränserna just för att inte låta Sverigedemokraterna lamslå Sverige. Jag upprepade den viljan under hela valrörelsen och jag höll Vänsterpartiet utanför regeringen för att underlätta det.

Den 18 september, direkt när jag fick talmannens uppdrag att sondera möjligheterna att bilda regering, bjöd jag därför in Jan Björklund, Annie Lööf, Anna Kinberg Batra och Göran Hägglund till fyra möten på mitt tidigare arbetsrum i riksdagen. Där i de blå fåtöljerna ställde jag frågan om de var beredda att samarbeta om hela eller delar av budgeten. Om de ville ha inflytande över skatterna, skolan, infrastrukturen, jobben – ja allt. Svaret jag fick av dem, var och en för sig, var nej.

Det fanns ingen som helst vilja till samtal och samarbete. De sa i stället att de skulle släppa fram det största "blocket", alltså Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet.

Jag hade vid denna tidpunkt inget annat val än att acceptera deras besked. Jag valdes av riksdagen till statsminister och bildade regering tillsammans med Miljöpartiet. Men min regeringsbildning byggde på en grundläggande förutsättning från både min och de borgerliga partiernas sida – att Sverigedemokraterna skulle följa riksdagens praxis.

Nu vet vi att så inte blev fallet. Sverigedemokraternas besked i tisdags innebar inte bara att de röstade ned den här regeringens budget. De säger att de kommer att fälla varje regering som inte anpassar sin politik efter dem. Det betyder att de bryter sina löften till väljarna, praxis i Sveriges riksdag och försöker tvinga till sig en makt som inte står i proportion till deras mandat.

Vi befinner oss därför i ett nytt och mycket oroande läge i svensk politik. Eftersom jag tror på den politiska tradition vi länge har haft i det här landet – att när det verkligen behövs, lägga partitaktik åt sidan, samla sig och ta gemensamt ansvar för vårt lands bästa – bjöd jag i tisdags kväll återigen in de borgerliga partierna för samtal.

Moderaterna, Folkpartiet, Centerpartiet och Kristdemokraterna ville inte. Redan på väg in till mötet hade de borgerliga partiledarna bestämt sig och sa till medier som stod utanför att de inte tänkte samarbeta. De gjorde tydligt att de vägrade att föra några som helst samtal om budgeten och presenterade inga egna lösningar på den parlamentariska låsningen. Detta besked innebär att de hellre låter

Sverigedemokraterna diktera villkoren för svensk politik än att förhandla med regeringen.

Det går inte att stillatigande acceptera det som händer på högerkanten. De fyra borgerliga partierna står varken för sitt ord om att släppa fram det största blocket eller sitt löfte till väljarna att inte ge Sverigedemokraterna ett avgörande inflytande.

Det lämnar Sverige i en helt ny situation som kräver helt nya lösningar. Därför valde jag i onsdags att låta väljarna avgöra hur landet ska styras i det här nya politiska landskapet i ett extraval den 22 mars.

Det var inget enkelt beslut att fatta. Men det var det enda rakryggade att göra i ett läge där de borgerliga partierna agerar så ansvarslöst att det saknar motstycke i Sveriges moderna politiska historia.

Jag önskar att vi inte hade behövt gå in i en valrörelse igen, men jag ser fram mot den med tillförsikt. Jag tänker kämpa för ett bättre Sverige. För alla. Nu ligger makten hos svenska folket. Nu är det är upp till alla som bor och lever i Sverige att avgöra vilket land vi ska ha framöver.

Stefan Löfven (S), Statsminister “

Från www.riksdagen.se 5 dec 2014 kl 13.30
[Talmannens kommentar](#)

Riksdagen sa ja till allianspartiernas förslag om budgetramar och riktlinjer för den ekonomiska politiken

3 december 2014

Riksdagen sa ja till riktlinjerna för den ekonomiska politiken, utgiftsramarna och beräkningen av statens inkomster för 2015 som Moderaterna, Centerpartiet, Folkpartiet och Kristdemokraterna lämnat i sitt gemensamma budgetförslag. Det innebär att riksdagen sa nej till regeringens förslag till statens budget.

[Om beslutet](#)

[Alla debatter och beslut](#)

Kammarens planering görs om

3 december 2014

Eftersom riksdagen sa ja till allianspartiernas förslag om budgetramar och riktlinjer för den ekonomiska politiken kommer planeringen för kammarens hantering av de olika utgiftsområdena att göras om. De ärenden som rör utgiftsområden och som var planerade att debatteras den 4 december kommer att debatteras vid ett senare tillfälle.

Glimtar ur riksdagspartiernas arbetsår

1 december 2014

Riksdagens årsbok 2013/14 berättar om riksdagens arbete och alla beslut som ledamöterna fattade under förra riksdagsåret. Boken inleds med glimtar ur riksdagspartiernas arbetsår.

[Riksdagens årsbok 2013/14](#)

Betänkande 2014/15:FiU1 Utgiftsramar och beräkning av statsinkomsterna

1. Förslag
2. Förberedelser
3. Debatt
4. **4. Omröstning och beslut**
  1. **Ärendet är avslutat.** Debatterades: 3 december 2014. Beslutades: 3 december 2014

Riksdagen sa ja till allianspartiernas förslag om budgetramar och riktlinjer för den ekonomiska politiken (FiU1)

Riksdagen sa ja till riktlinjerna för den ekonomiska politiken, utgiftsramarna och beräkningen av statens inkomster för 2015 som Moderaterna, Centerpartiet, Folkpartiet och Kristdemokraterna lämnat i sitt gemensamma budgetförslag. Beslutet innebär riksdagen sa ja till allianspartiernas reservationer i budgetbetänkandet FiU1. Det innebär också att riksdagen sa nej till regeringens förslag till statens budget, finansplan och skattefrågor.

Budgetförslaget innehåller riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken, förslag till statens inkomster och utgiftsramar för 2015, förslag till preliminära utgiftsramar och inkomstberäkningar för perioden 2016–2018 samt förslag till utgiftstak för 2015, 2016 och 2017.

Statsbudgetens utgifter uppgår till 870 miljarder kronor och inkomsterna till 837 miljarder kronor 2015. Statens budgetsaldo blir därmed –33 miljarder kronor. Utgiftsramarna är styrande när riksdagen senare fattar beslut om anslagen för de 27 utgiftsområdena.

Den svenska ekonomin är bland de starkaste i hela Europa, konstaterar riksdagen. Sverige är det enda landet i EU där den offentliga skulden väntas minska mellan 2006 och 2014.

Riksdagen delar regeringens bedömning att en normalisering av ekonomin väntas ske 2018. Det är därför oroväckande att regeringen i praktiken överger överskottsmålet eftersom regeringen inte presenterat hur återgången till 1 procents överskott ska kunna ske i takt med att ekonomin återhämtar sig. Enligt riksdagen bör överskottsmålet ligga fast. Under de kommande fyra åren bör alla reformer därför finansieras krona för krona. Överskottet i de offentliga finanserna bör nå 1 procent av BNP när resursutnyttjandet är i balans. Detta kommer att kräva budgetförstärkningar på sammanlagt cirka 25 miljarder kronor under de kommande fyra åren utöver vad som ligger i budgetförslaget.

Jobbskatteavdraget är en förutsättning för jobbtillväxten åren framöver. Det behövs mer stöd till de grupper som har svårast att etablera sig på arbetsmarknaden. För att kunna konkurrera på den globala marknaden behöver också villkoren för företag och entreprenörskap förbättras ytterligare.

Arbetet för mer kunskap i skolan bör fortsätta. Där ingår att arbeta för att höja statusen på läraryrket.

Ett samlat grepp bör tas om bostadsbyggande och infrastruktur. Utgångspunkten för sjukvården är att den ska vara präglad av kvalitet och tillgänglighet för alla. Här bör ytterligare reformer för ökad valfrihet övervägas för att patientmakten ska stärkas. Vidare behövs reformer för att ytterligare effektivisera asylprocessen och förkorta den tid det tar för den enskilde att etablera sig på arbetsmarknaden.

Klimathotet möts bäst genom effektiva styrmedel som bidrar till både teknikutveckling och förändrat beteende. Sveriges försvarsförmåga

behöver också stärkas.

Riksdagens beslut:

Kammaren biföll dels reservation 1 under punkt 1, dels reservation 3 under punkt 2 samt i övrigt utskottets förslag till riksdagsbeslut.

Hela betänkandet

[Betänkande 2014/15:FiU1 \(html\)](#)

[Betänkande 2014/15:FiU1 \(pdf 36842 kbyte, nytt fönster\)](#)

4. Omröstning och beslut

Utskottets förslag och omröstningen i kammaren

- [Visa utskottets 6 förslagspunkter och kammarens omröstning](#)

Riksdagsskrivelse

3. Debatt

Utgiftsramar och beräkning av statsinkomsterna

Betänkande 2014/15:FiU1

3 december 2014

2. Förberedelser

Hela betänkandet

- [Betänkande 2014/15:FiU1 \(html\)](#)
- [Betänkande 2014/15:FiU1 \(pdf 36842 kbyte, nytt fönster\)](#)

1. Förslag

Från ledamöterna

Ett starkare Sverige

Motion 2014/15:2014/15:3002

Budgetpropositionen för 2015

Motion 2014/15:2014/15:3003

Arbetsmarknadsåtgärder

Motion 2014/15:2014/15:2812

DN 6 dec 2014:

“Kom upp ur sandlådan”

Nej, Stefan Löfven har inte uppträtt statsmannalikt sedan han tillträdde för två månader sedan. Hans ledarstil är märkligt vag och famlande, han har gjort flera dåliga politiska vägval och uppträtt både motsägelsefullt och osäkert, en olycklig kombination.

Några av hans missar berör direkt samarbetet med allianspartierna. Tillsammans med Vänsterpartiet började Löfven snabbt efter valet att planera kraftiga inskränkningar av valfriheten i välfärden. Han har sänkt friskole-överenskommelsen och brutit mot protokollet genom att ensidigt bjuda in Miljöpartiet i Pensionsgruppen.

I utrikespolitiken har han och Margot Wallström stövlut fram i den diplomatiska trädgården, så full av bräckliga plantor. Erkännandet av Palestina må stryka partiets vänsterflygel medhårs men är direkt provokativt för alliansen, Wallströms uttalanden om Ryssland var allt utom förtroendeingivande.

Men. Två fel gör inte ett rätt. Under budget- och regeringskrisens senaste dagar väcker även alliansens uppträdande allvarliga frågor.

När Löfven på torsdagen intervjuades i Aktuellt berättade han att han gett alliansen två stora chanser att undvika budgetkaoset. Några dagar efter valet ska han ha velat inleda ett samtal dels om budgeten, dels om andra former av riksdagssamarbeten. De borgerliga partiledarna ska ha sagt blankt nej.

I tisdags, efter SD:s besked om att partiet tänkte fälla regeringens budget, ska Löfven ha kommit med en ny invit. Den var enligt S-ledaren förutsättningslös:

”Finns det någonting i form eller sak – skatter och avgifter på inkomstsidan, utgiftssidan, skolor, äldreården?”, säger sig Löfven ha frågat alliansens ledare. ”Den scenen var öppen då. Och då fick vi beskedet att nej, vi kommer att lägga vår budget.”

Man kan förstå alliansens generella tveksamhet till att förhandla med S och Stefan Löfven, inte minst sedan han visade en sådan iver att komma överens med MP och V och göra en kraftig, tillväxtfientlig vänstersväng.

Men till Aktuellt säger Löfven att han vände sig till Jonas Sjöstedt först efter att alliansen gett honom kalla handen direkt efter valet. Om den versionen stämmer förefaller det som att Kindberg Batra, Lööf, Björklund och Hägglund faktiskt hade två chanser att vända situationen till någonting riktigt hyfsat – och tappade dem båda.

Anta att de hade kommit till förhandlingsbordet med några av följande ingångsvärden, för att använda Löfvens favoritord: Nej till skattehöjning på inkomster, respekt för friskoleupp-görelsen, inget samröre med Vänsterpartiet samt fasthållande vid arbetslinjens principer. De hade till och med kunnat lansera idén om en alliansregering med S-stöd.

Löfven hade kunnat acceptera, helt eller delvis, vilket i så fall hade resulterat i en bättre politik för Sverige. Eller han hade kunnat säga nej och därmed blivit av med det kort han nu kommer att spela ut fram till

nyvalsdagen: Jag ville förhandla och samarbeta, det ville inte ni. Jag tog ansvar.

Det är naturligtvis fullt möjligt att Stefan Löfven tog en rövare i Aktuellt och gav en tillrättalagd bild av vad som hände vid de där beramade förhandlingsborden där han så ödmjukt ska ha sträckt ut sin hand. Kanske var det hela i själva verket ett typexempel på ”Träd in i min salong, sa spindeln till flugan”.

I så fall är det läge att alliansledarna kliver fram och berättar hur det egentligen gick till.

Nu framstår det som att oppositionen ville rusa in i en konflikt och fälla Löfven till varje pris – men ändå inte var beredd att ta över landets styre. Och dessutom som att dess företrädare tycker att det är topprioriterat att kräva diverse ”ursäkter” för det ena och andra innan de behagar sätta sig i en förhandling om Sveriges framtid.

Det är med den bilden vi nu går in i valrörelsen, i stället för med en entydig bild av en S-partiledare som ljerade sig med vänstern, klantade sig fatalt i avgörande frågor, misslyckades med att få igenom sin budget och föll efter bara ett par månader.

Dn 6/12 2014 “

Sverigedemokraterna och svenskheten.

Sverigedemokraterna menar att de vill bevara Sverige svenskt.

Det mest svenska är att 87% av befolkningen har så mycket kunskap om hemskheterna utanför Sverige att de anser att de har moralisk skyldighet att att hålla en generös invandringspolitik. Sverigedemokraterna går emot denna svenskhet.

Sverigedemokraterna hänvisar till Norges och Danmarks ogenerösa invandringspolitik och vill att Sverige ska överge sin svenskhet och försämra den svenska invandringspolitiken så den blir som i Norge-Danmark.

Sverigedemokraternas ordförande har blivit sinnessjuk på grund av partiets politik. De som nu leder partiet är förvirrade och propagerar för sådant de vill förbjuda.

Till det svenska hör de oskrivna normerna om att dubbelröstning inte skall ske i fall som omröstningen om statsbudgeten. Sverigedemokraterna har handlat mot den svenska normen som är en viktig del av det svenska.

Alliansen och de rödgröna kom överens om att det block som fick de flesta rösterna skulle få bilda regering. De rödgröna vann och bildade regering. I omröstningen om budgeten skulle sverigedemokraterna enligt normerna ha lagt ned sina röster men gjorde det inte. Då kunde alliansen med motivering i protokollet istället ha lagt ned sina röster utan att bli beskylld för svek mot dem som röstade på alliansen,

Sverigedemokraterna och alliansen har gjort fel.

Från riksdagsdebatten

“[anf.113 Leif Jakobsson \(S\)](#):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till förslaget i betänkandet.

Regeringen har högre ambitioner för Sverige än att vi ska vara ett mediokert medelmåttaland. Är det någonting jag har tänkt på under de åtta år som har gått är det att inställningen hos de flesta av oss väl var att vi vid jämförelser med andra länder, inte minst EU-länder, skulle ligga ungefär i topp. De senaste åren har vi dock fått höra: Ja, det är i alla fall inte lika illa som i Grekland och Spanien.

Vi är inte nöjda med det. Sverige kan bättre, och ska Sverige kunna bättre måste vi satsa. Vi har höga ambitioner. Våra barn ska få en bättre skola, och våra ungdomar ska få chans till en rejäl utbildning och chansen att komma in på arbetsmarknaden. Våra äldre är värda en bättre omsorg än den de får i dag. Inte minst sjukvården behöver mer resurser för att kunna leva upp till de behov som finns.

Vi måste också investera mer i bostäder och infrastruktur. Vi måste både bygga nytt och se till att det som finns fungerar, så att tågen går i tid. Vi ska utveckla de nya jobben i samarbete med näringslivet - stödja innovationer och hjälpa fler företag att komma ut på exportmarknaden. Vi måste även förbättra situationen för de medborgare som är sjuka, arbetslösa och pensionärer. Det kräver både anständigheten och sammanhållningen i vårt land.

Därför måste rejäla satsningar göras, och det var det vi gick till val på. Det var det vi pratade om i valrörelsen, och det är det mandat vi tydligt

känner att vi har. Man vill ha en ny inriktning på politiken.

Högre ambitioner kräver dock mer resurser, och det har vi också varit tydliga med. Vi har en lång rad intäktsförstärkningar, för vi tänker inte fortsätta den politik som har förts i ganska många år där man antingen har sänkt statens inkomster eller lagt på utgifter utan att finansiera dem. Vi är vid vägs ände både när det gäller skattesänkningar och nya former av skatteavdrag, och vi vet allihop att Sverige är på en farlig väg om vi inte sätter till bromsen nu och ser till att de reformer som behöver göras också finansieras.

Det är därför vi gör intäktsförstärkningar på i huvudsak tre principiella områden. Det första vi gör är att ta bort de ineffektiva och dyra insatserna, som till exempel den generella nedsättningen av arbetsgivaravgiften för ungdomar. Vi vet att man med de pengarna kan göra fyra gånger mer - att fyra gånger fler kan få del av dem. Vi anser att det är fel att tänka i banorna att man ska subventionera alla de ungdomar som ändå får jobb och vill i stället använda pengarna till att se till att de som *inte* får jobb får chansen. De ska få en bättre utbildning och chansen att komma in på arbetsmarknaden. Dyra och ineffektiva insatser tas alltså bort.

Det andra vi gör handlar om att effekterna av budgetarna under åtta år i rad har inneburit att de som tjänat mest och haft mest har gynnats mest, medan de som haft minst pengar har fått minst. Åtta år av en sådan politik har inneburit att klyftorna har vuxit. Människor känner att det där kittet i samhället håller på att lösas upp när den enes skattesänkning har varit beroende av att den andre har fått en sämre arbetslöshetsersättning, till exempel.

Vi vänder på kuttingen. Jag ber er studera det diagram som finns i budgetpropositionen och som visar att den tiondel som tjänar minst tjänar mest på den här budgeten, medan den tiondel som tjänar mest får betala mest. Det kallas fördelningspolitik, och det är vi socialdemokrater oerhört glada att vi kan bedriva. Som en följd av det kan man också gärna studera det diagram som visar att det den här gången, till skillnad från under de gångna åtta åren, är kvinnor som vinner på budgeten medan män får betala.

Eftersom människor som har goda inkomster, till exempel vi som sitter i den här kammaren, faktiskt inte behöver jobbskatteavdrag - vi har motivation nog att jobba - trappas jobbskatteavdraget av.

Avdragsrätten för pensionssparande och en lång rad andra insatser tas bort.

Den tredje finansieringen handlar om höjda punktskatter, till exempel på alkohol, avfall, naturgrus, bekämpningsmedel och annat. Ofta innebär det bara att skriva upp skattesatserna i förhållande till utvecklingen.

Det här är en sund ekonomisk princip - att finansiera reformerna. I åtta år har reformerna i huvudsak finansierats med nya och större lån, och bokslutet Borg slutar med ett strukturellt underskott på 1-1 ½ procent i stället för plus 1 ½ procent. Vi ser siffror från Konjunkturrådet och andra på att det egentligen fattas någonstans mellan 70 och 80 miljarder för den verksamhet vi redan har i dag. Det här går inte.

Den socialdemokratiska och miljöpartistiska samarbetsregeringen för alltså en ansvarspolitik med satsningar på framtiden, jobben och välfärden som finansieras. Finansieringen handlar om att spara in på

dyra och ineffektiva subventioner, att ha inkomstskatter där de som har mest bidrar lite mer och att de med låga pensioner får en skattesänkning. Det är en fördelningspolitik vi är stolta över och vet att vi har stöd för hos stora delar av befolkningen.

Detta var det vi normalt skulle diskutera i dag, men allihop sitter vi ju och tänker på att det inte är bara det den här dagen handlar om. Vi närmar oss slutet på denna långa dag, och jag skulle vilja säga att det är en ganska svart dag. Det beslut SD valde att proklamera i går - att stödja den ena budgeten, inte därför att man tyckte att den var bättre än den andra utan för att man i varje läge tänker fälla en budget som inte följer Sverigedemokraternas riktlinjer - sätter den här kammaren på helt nya prov.

Jag tror kanske inte att det har sjunkit in för alla, alltså att man har tänkt igenom riktigt ordentligt vad det här innebär. Man kan ju till och med tänka: Jaja, men då går ju vår budget igenom. Det här är dock något mycket större, och jag ser mycket allvarligt på det.

SD är ett parti som jobbar med populära frågor och enkla lösningar, men inte för partiet självt. Det vi fick reda på i går var nämligen att frågor som till exempel att pensionärsskatten borde sänkas, eller att de i fas 3 borde få ett bättre liv, bara är verktyg för att hamna i en situation där man kan skapa kaos i parlamentet. Jag kanske är alarmistisk, men jag ber alla att se upp. Ni behöver inte läsa om 1930-talet; ni kan titta på hur det ser ut i en del östeuropeiska länder där partier vars huvudfråga handlar om att undergräva förtroendet för parlamentarismen och demokratin tillåts härja.

Vi kommer snart att gå till votering. Vi har alla fått säga vad vi tycker, och vi har fört fram våra argument för att våra budgetalternativ är bäst.

Jag skulle dock ändå vilja uppmana alla att faktiskt fundera på det större perspektivet. Vi är nu i en situation där det finns ett parti som säger att det kommer att fälla alla budgetar, oavsett vem som lägger fram dem, om de inte följer våra riktlinjer.

Fine - de borgerliga partierna gick till val på att de skulle lägga fram en budget och rösta på den, och jag respekterar det. Men därefter, vad händer därefter? Det har gjorts olika inviter och vi har diskuterat på olika sätt.

Jag skulle vilja ta upp ett annat perspektiv. Vi är inte de enda politikererna i det här landet, vi som sitter i Sveriges riksdag. Det finns mängder med folkvalda i våra kommuner och landsting, och många av dem har minst lika besvärliga majoritetsförhållanden och parlamentariska situationer som vi. Varje dag läser jag i tidningen om hur man kreativt letar upp varandra och frågar om man inte kan hitta en lösning. Snart tror jag att vi är i läget att de 290 kommunerna och de 20-nånting landstingen och regionerna kommer att ha löst sina budgetfrågor genom att ha samtalat över blockgränserna och ibland bildat väldigt oheliga allianser. Man har hittat lösningar. Inte ska väl vi i Sveriges riksdag vara de som inte klarar av att göra det på ett riktigt och rimligt sätt. (Applåder) “

Företagarna

Stefan Löfven framhöll tidigt att socialdemokraterna vill ordna med bra förhållanden för företagarna. Det nämns också i Leif Jakobssons anförande 113. Det kan tyckas inte vara så märkvärdigt, men socialdemokraterna har i det förgångna i stor utsträckning haft företagarna som fiender.

De privata företagarna under 1800-talet ansåg det som självklart att de skulle bestämma över de anställda och hänsynslöst kunna utnyttja dem med låga löner, långa arbetstider, dåliga arbetsförhållanden. rovdrift. Det socialdemokratiska partiet bildades 1889 för att förbättra arbetarnas och andra anställdas villkor.

Några år dessförinnan gällde en gammal riksdag med adel, präster, borgare och bönder, men inga arbetare. 1889 gällde en ny riksdag med två kamrar, men arbetare hade små möjligheter att komma in där, det krävdes förmögenheter o d för att komma in och det hade inte arbetarna.

I slutet av 1910-talet stiftades lag om 48 timmars arbetsvecka. Kvinnorna hade då inte rösträtt och deras arbetsmarknad var liten, de kunde få jobb som städerskor och skurtanter och enkla jobb i butiker o d. De skulle bli gifta och stå vid spisen och föda barn. I förmögna familjer skulle frun inte göra någonting, ha pigor.

Kvinnor fick rösträtt och kunde rösta första gången 1924. Drottning Viktoria menade att kvinnor inte skulle ägna sig åt politk. Socialdemokraterna lyckades få in folk i riksdagen. På 1930-talet beslutade en högerledd regering att skjuta ihjäl arbetare som inte ville göra som företagarna ville.

Men socialdemokraterna gick framåt och ledde regeringarna i 44 år, 1932-1976, Under den perioden utvecklades Sverige kraftigt med semesterlag 1938, bostadsbidrag, stöd till barnfamiljer, pensioner bättre skola m m. Nästan alla barn går nu igenom gymnasiet. Kungens makt togs bort, Alva Myrdal arbetade hårt för att avskaffa statskykan och lyckades med det, svenska folket lyder nu inte under några religiösa regler. De flesta av förbättringarna har kommit till genom socialdemokraterna och under motstånd från de borgerliga partierna.

De borgerliga allianspartierna gynnar nu företagare och dem med höga inkomster. De anser att det är bra med de rådande klasskillnaderna: en lägre klass med låga inkomster och låg utbildning som kan utnyttjas av den högre klassen, överklassen.

F d folkpartiledaren Bengt Westerberg menar att det bästa är en regering med moderater och socialdemokrater och hänvisar till att kommunerna nu på många ställen leds av koalitioner av dessa partier.

Men det är en väsentlig skillnad mellan staten och kommunerna. Staten, d v s riksdagen, delegerar till kommunerna att styra inom ramar som läggs fast av staten. Staten ska stå för de stora ramarna, och när det gäller de ramarna är det en oerhörd skillnad mellan moderaterna och socialdemokraterna.

Allianspartierna har envist hållit fast vid att de inte vill samarbeta med socialdemokraterna om de stora ramarna. Det är faktiskt så att det finns två stora block, där det ena, alliansen, vill gynna överklassen, och det andra, socialdemokraterna m m, vill minska klyftorna mellan klasserna genom att förbättra för den lägre klassen.

Dagens situation framgår av följande tabell:

2006-2014 Förvärvsarbetsande icke-pensionärer utan barn.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan inkomstskatt betalats och det betalats för de minsta rimliga levnadskostnaderna enligt konsumentverkets belopp. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn 1.)

Ensam Mån. Över-	2006	2014	Skillnad	
lön skott/år				
6001	-64356	-80536	-16180	Underskottet har ökat
7001	-55524	-71200	-15676	Underskottet har ökat
8001	-46692	-61864	-15172	Underskottet har ökat
9001	-37920	-52528	-14608	Underskottet har ökat
10001	-29880	-43192	-13312	Underskottet har ökat
11001	-22176	-34072	-11896	Underskottet har ökat
12001	-14532	-25612	-11080	Underskottet har ökat
13001	-6888	-17524	-10636	Underskottet har ökat
14001	756	-8716	-9472	Överskottet har minskat
15001	8400	-268	-8668	Överskottet har minskat
16001	16044	8180	-7864	Överskottet har minskat
17001	23688	16280	-7408	Överskottet har minskat
18001	31332	25076	-6256	Överskottet har minskat
19001	38976	33524	-5452	Överskottet har minskat
20001	46200	41624	-4576	Överskottet har minskat
21001	53844	50072	-3772	Överskottet har minskat
22001	61488	58520	-2968	Överskottet har minskat
23001	69132	66968	-2164	Överskottet har minskat
24001	76776	75416	-1360	Överskottet har minskat
25001	84420	83864	-556	Överskottet har minskat
26001	92124	92324	200	Överskottet har ökat
27001	98424	100772	2348	Överskottet har ökat
29001	109704	117668	7964	Överskottet har ökat
30001	115344	126008	10664	Överskottet har ökat
35001	143544	166208	22664	Överskottet har ökat
40001	171240	196712	25472	Överskottet har ökat
45001	196440	224912	28472	Överskottet har ökat
50001	221640	253112	31472	Överskottet har ökat
55001	246840	278972	32132	Överskottet har ökat
60001	272040	304172	32132	Överskottet har ökat

Miljöpartiets största styrka gäller deras vilja att lägga tillrätta hushållens levnadsvillkor. Däremot har de inte mycket förståelse för företagarnas villkor. Det kommer tydligt till uttryck i följande problem.

Miljöpartiet vill inte bygga förbifart Stockholm och har förmått Löfven att stoppa det påbörjade bygget, något som kostar 4 miljoner kr om dagen. Miljöpartiet vill förbättra kollektivtrafiken istället för att bygga förbifarten, men företagarna kan inte utnyttja kollektivtrafiken. Löfven vill att förbifarten byggs.

Miljöpartiet vill lägga ner Bromma flygplats och bygga bostäder där. Samma förslag har kommit många gånger i det föregångna, alltid med samma resultat, isynnerhet företagarna menar att flygplatsen behövs. Löfven vill inte försämra transporter.

Miljöpartiet vill förbjuda kärnkraftverk, men företagarna vill inte. Socialdemokraterna menar att verken bör avvecklas med förnuft, och det är inte förnuftigt att förbjuda verken nu. Fjärde generationen kärnkraftverk blir säkrare och ska kunna använda det befintliga kärnavfallet.

Miljöpartiet vill minska arbetstiden. Det finns inte utbildad arbetskraft som kan ersätta de borttagna arbetstimmar. Det blir lägre inkomster för hushållen, lägre inkomster för staten, lägre omsättning för företagare med få anställda, de kan inte ersätta förlorade arbetstimmar som inte räcker till nyanställningar (Se sid 415-417 i omr36-39zzk)

Miljöpartiet ogillas därför av företagarna.

Det närmast följande avsnittet är från omr36-39zzc 22 nov 2013:

Styrningen av Sverige och världen.

Alliansregeringens ideologi är inte lämplig för styrningen av Sverige. I den regeringen ingår fyra borgerliga politiska partier: moderaterna, folkpartiet, centerpartiet och kristdemokraterna. Moderaterna är de ledande och deras ideologiska bakgrund finns i tidigare partier som dominerats av överklasspersoner och deras tänkande i de gamla stånden adel, präster, borgare och bönder i den gamla tiden då Sverige styrdes av Kungen. Ståndsriksdagen ersattes i slutet av 1800-talet med en tvåkammarsdag som dock till en början i praktiken inte gav makt åt underklassen. Den fick representanter i det sociademokratiska arbetarpartiet som bildades 1889 och så småningom fick in folk i riksdagen.

I början av 1900-talet miste kungen i praktiken sin makt men hade den formellt kvar till slutet av 1900-talet då han fick enbart representativa uppgifter. På 1920-talet infördes i Sverige allmän rösträtt, början på svensk demokrati. Socialdemokraterna fick regeringsmakten 1932 och behöll den till 1976, därefter har den ibland innehafts av borgerliga partier. Enkammarsdag infördes i slutet av 1900-talet. Då avskaffades också statskyrkan.

Socialdemokraterna förlorade riksdagsvalen 2006 och 2010. Oppositionspartier är socialdemokraterna, vänsterpartiet, miljöpartiet och sverigedemokraterna, ledande är socialdemokraterna och som huvudmoståndare står nu de och moderaterna.

Ute i världen har utvecklingen gått ungefär som i Sverige. Andra världskriget 1939-1945 brukar ses som en seger för demokratin. Efter kriget har gamla osjälvständiga kolonier nästan helt omvandlats till

självständiga stater. De flesta är med i Förenta Nationerna, FN. I Europa har bildats Europeiska Unionen, EU, där några bildat en gemensam valuta, euro.

Västmakterna och Sovjetunionen/Kina var allierade under världskriget, men så småningom uppstod därefter motsättningar, ett kallt krig, mellan västmakterna och kommunisterna i öst. Som supermakter sågs USA och Sovjetunionen. Sovjetunionen upphörde i slutet av 1900-talet och dess roll övertogs till stor del av Ryssland som dock av omständigheterna nu inte ses som supermakt. Världen har nu bara en supermakt, USA, som också ses som världspolis. USA-dollar är ett slags världsvaluta.

Efter andra världskriget har tidigare utvecklade länder genom industrialisering och andra förändringar närmast sig levnadsförhållandena i de mer välmående delarna av världen och blivit konkurrenter till dem. Kina har seglat upp som ekonomisk stormakt och är kanske på väg att ta över USAs roll som den stora supermakten.

Människorna i USA tycks se sig kallade att leda världens öden, men situationen där med sträng kapitalism, vapenbruk, dödsstraff och svårigheter att ordna välfärdsfördelningen m m tyder på att värderingarna där inte är en bra grund för utvecklingen.

Ideologin i USA är att staten ska bestämma så litet som möjligt och att samhället ska formas av konkurrens. Det leder till en uppdelning i överklass och underklass. Den amerikanska drömmen är att komma upp i överklassen - att bli något. De svenska moderaternas ideologi är av samma slag. I USA gör man ingen hemlighet av den amerikanska drömmen. De svenska moderaterna försöker dölja strävandena att bevara och helst öka klasskillnaderna. Men världens problem nu kräver

gemensamma lösningar, USAs och moderaternas konkurrensmodell fungerar inte.

Dagens politiska problem gäller i hög grad problem som rör hela världen. Människligheten har kommit i situationen med för mycket växthusgaser, koldioxid m m, som höjer temperaturen, vilket medför att isarna smälter och havsytorna stiger så att det blir översvämningar som fördärvar människors livsmöjligheter. Temperaturökningarna påverkar väderförhållandena på ett negativt sätt och påverkar växt- och djurliv så att en del arter kan bli utrotade. Livet på jorden bör bevaras.

Människligheten tar inte väl hand om naturresurserna, skövlar och skräpar ner, bl a fiskas det så att fiskarter helt eller nära utrotas, och haven är fulla av plastpåsar som djuren äter och dör av.

Konkurrensen mellan människorna leder till förödande och dyrbara revolutioner och krig, fattigdom, sjukdomar och elände för många. Kvinnorna är på det hela taget i oförtjänt underläge.

Människorna har möjligheter att lösa de problem de har, men det krävs mer kunskaper av många slag hos både mäktiga och maktlösa och väl utbyggda institutioner som kan hantera problemen på demokratiska sätt.

Förenta Nationerna, FN, behöver förbättras. De globala problemen kan inte lösas väl utan mer och bättre gemensamma styrningar.

Universum och förhistorisk tid.

Vårt universum uppstod för 13,7- 13,8 miljarder år sedan, vårt solsystem och jorden för cirka 4, 5 miljarder år sedan. Universum består av

atomer och andra elementarpartiklar och krafter. Jorden är ett glödande klot med en tunn fast yta som flyter på det inre. Såsmåningom bildades på jorden atomkombinationer som kunde reproducera sig, det uppstod liv, växter och djur, till en början små, sedan vartefter större och mer komplicerade.

Dinosaurierna uppstod för omkring 230 miljoner år sedan. I nära 200 miljoner år dominerade de jorden, men försvann efter ett meteoritnedslag för 65 miljoner år sedan, som rörde upp stoft och över hela jorden åstadkom eld och rök som dinosaurierna inte uthärdade. När de försvann kunde de mindre djuren utvecklas mera.

Historien om människan går tillbaka nästan sju miljoner år tillbaka i tiden. Den började med apmänniskor av många olika slag, som dött ut. Från en av arterna uppstod vårt släkte, Homo, Det hände i östra Afrika. Homo erectus uppstod för omkring 2 miljoner år sedan, den moderna nu kvarvarande människan Homo sapiens för 200 000 år sedan.

Människor har vartefter blivit bättre och bättre på att klara det liv de föds till. Det första är att skaffa föda och äta. Det andra att skaffa skydd för yttre påfrestningar. De första människorna fick äta växter och djur de kunde få tag i. De skaffade redskap, bland det första var stenxor o d, stenflisor man kunde skära djur med, pilbågar o d, konsten att göra eld o sv. Stenredskap hade man för 2,5 miljoner år sedan.

De tidiga människorna brukar beskrivas som jägare och samlare, nomader. Fast jordbruk tycks ha uppstått för omkring 11 000 år sedan, först i Mellanöstern. Det fasta boendet lade grunden för det man kallar civilisationer eller högkulturer, välorganiserade samhällen med många funktioner. De första uppstod vid de stora floderna, Eufrat och Tigris

för 5800 år sedan, Nilen 5100 år sedan, Indus 4600 år sedan och floderna i Kina 3700 år sedan. Andra är Minoiska kulturen i Medelhavet 4200 år sedan, Centralamerika 3200 år sedan och Anderna 2200 år sedan. Då är man inne i historisk tid.

Historisk tid.

Historisk tid, är tider med skriftspråk som ger möjligheter att få veta mer ingående om hur samhällena var och fungerade. Vad man vet är det som finns i bevarade protokoll och i historieskrivarnas beskrivningar.

I världshistorien slutar forntiden omkring år 400 och i svensk historia 1060. Medeltiden slutar i båda fallen omkring år 1500. Därefter följer Nya tiden.

Den europeiska kulturen, som blivit hela västerlandets, och spritt sig också till österlandet, har sitt ursprung i kulturer kring östra delarna av Medelhavet, bl a i Grekland för ca 2500 år sedan, där den västerländska filosofin började på 500-talet f Kr.

Vid tiden för vår tideräknings början var romarna de dominerande med ett rike runt Medelhavet som var under expansion och på 100-talet sträckte sig långt upp i Mellaneuropa. Kristendomen vann anhängare och påvedömet utvecklades till en stark världslig makt. De gamla romerska religionerna gick tillbaka. Det stora romerska riket föll samman 476, och det är det som är gränsen för forntiden.

Påvedömet i Rom med den romerskkatolska läran bredde sedan ut sina läror norrut och ökade inflytandet. Såsmåningom bröts påvedörets makt i de övre delarna av Europa av de världsliga furstarna, och läror-

na ifrågasattes av bl a Luther, som 1517 började den s k reformationen. Åren kring 1500 innehöll många förändringar som gett anledning till att därifrån räkna en ny epok.

Påvedömet under medeltiden gjorde anspråk på att ha monopol på tolkning av livets alla gåtor och hade bl a en mycket bestämd uppfattning om människornas och jordens plats i universum : jorden var universums centrum och därkring rörde sig solen och himlarna. Denna uppfattning opponerade sig Copernicus (1473-1543) mot i en skrift 1543, han menade att solen stod i centrum.

Columbus upptäckte Amerika 1492 och andra seglade åt andra håll så att världen blev mycket större än förut. En viktig förändring innebar boktryckarkonsten, som började på 1440-talet och som gav nya möjligheter att sprida information. Inom vetenskap och teknik gjordes framsteg, ett av de stora namnen därvidlag var Leonardo da Vinci (1452-1519). Italienaren Machiavelli (1469-1527) framförde åsikter om hur furstarna borde utöva sin makt, i allmänhet och bl a med kraft gentemot kyrkan.

Under nya tidens början skaffade sig Europeerna kolonier i förut okända delar av världen. Nya tiden fram till 1648, Westfaliska freden, brukar ses som religionsstridernas tidevarv. Under den här tiden bildades också s k nationalstater med starka furstar i ledningen. Sverige blev en stormakt och stod på höjden vid slutet av den här perioden. Tiden 1648 fram till 1789 med den franska revolutionen ses som den oinskränkta furstemaktens epok med bl a mäktiga franska kungar, som revolutionärerna opponerade mot.

I kolonierna i Amerika uppstod också opposition och folk frigjorde sig från herrarna i Europa och bildade Amerikas Förenta Stater 1786.

Under den oinskränkta furstemaktens tid fanns i Europa stora riket som hade stora resurser och bekämpade varandra. I de striderna förlorade Sverige sin stormaktsställning 1718.

Den franska revolutionen 1789 var en revolution mot den hårda kungamakten och innebar bara början på vägen mot en större spridning av makten.

Drivkrafter under den här perioden var bl a idéerna under den s k upplysningstiden då bl a Montesquieu (1689-1755) skrev om maktfördelning med en udd mot furstarnas starka makt, och Diderot samlade mänskligt vetande i "Encyklopedin" i 35 band 1751-1780.

I världshistorien är 1815 ett stort årtal. Som slutpunkt för den epok som började då kan man sätta 1914 då första världskriget började. Under de hundra åren bröt en demokrati med lika rösträtt för alla i stort sett igenom i några av de mest välutvecklade länderna, och industrier för varutillverkning i stor skala växte fram.

Världsbilden förändrades väsentligt när Darwin 1859 lade fram sin bok om arternas uppkomst, - en stöt mot de kyrkliga lärorerna. Inom naturvetenskaperna gjordes viktiga upptäckter och en välutvecklad atomteori fanns innan första världskriget bröt ut. Mendel var pionjär inom ärftlighetsforskningen och gjorde viktiga rön, som dock föll i glömska och fick spridning först år 1900.

Överbefolkning ledde till uppkomsten av fattiga proletärer som Karl Marx intresserade sig för, 1847 författade han tillsammans med Engels ett kommunistiskt manifest. Första internationalen, en arbetarorganisation, bildades i London 1864. Den andra bildades i Paris 1889 med arbetarombud från 19 länder, bl a Sverige. Då ställdes som mål bl a 8-

timmarsdag sex dagar i veckan, vilket blev lag i Sverige 30 år senare 1919, och man införde 1 maj som arbetarnas demonstrationsdag. I Amerikas Förenta Stater avskaffades slaveriet efter inbördeskrig 1861-1865.

År 1914 behärskade europeerna en stor del av världen utanför Europa, de hade kolonier eller härskade på annat sätt. Självständiga stater utanför Europa var huvudsakligen i Amerika USA, Mexiko och de flesta staterna som 1990 finns söder därom, i Afrika Etiopien och Liberia och i Asien Turkiet, Arabien, Persien och Afghanistan i Främre orienten och bortom Indus : Kina, Mongoliet, Japan, Siam och några småstater i Tibet.

Perioden 1914-1945 bildar en ny epok med första världskriget, mellankrigstiden och andra världskriget. Första världskriget var en fortsättning på gamla maktstrider i Europa och slutade med nederlag för Tyskland. I krigets spår ägde rum revolutioner i Tyskland och framför allt i Ryssland som förvandlades till Sovjetunionen. Ett antal nationalstater uppstod eller återuppstod.

På initiativ av USA-presidenten Wilson tillkom 1919 Nationernas förbund, men hans eget land blev aldrig medlem och Sovjetunionen stod också utanför.

Spanien blev republik 1931 och sedan utbröt där inbördeskrig som slutade med att general Franco blev diktator. Italien underkuvade Etiopien 1936 under ledning av Mussolini som gjort sig till överste makthavare, diktator, i Italien. Japanerna ockuperade större delen av Kina 1937-1938. Stalin gjorde sig till diktator i Sovjetunionen. I Tyskland uppträdde Adolf Hitler och bildade den nationalsocialistiska rörelsen. Han blev rikskansler 1933, statschef 1934 och gjorde sig till diktator. Han tog Österrike mm "under sitt beskydd", dvs ockupe-

rade och anslöt till Tyskland.

Hösten 1939 angrep tyskarna Polen och det andra världskriget kom igång. Det var till en början lokalt, men utvidgades våren 1941. Danmark och Norge ockuperades 9 april 1940 av tyskarna och Holland och Belgien den 10 maj. Frankrike var helt ockuperat i juni. Italien inträdde därefter på Tysklands sida.

I en tysk-rysk vänskapspakt 1939 "fick" ryssarna de baltiska länderna, och efter finsk-ryska vinterkriget 1939-40 måste Finland avstå Karelen. Vänskapen tog slut när tyskarna angrep Sovjetunionen 1941. I december det året anföll japanerna USA genom bombning av den amerikanska flottbasen Pearl Harbor. Kriget fick därmed full styrka med Tyskland, Italien och Japan på den ena sidan och England, USA och Sovjetunionen på den andra. Krigshandlingar förekom huvudsakligen i Europa, Nordafrika och Ostasien. Sverige kunde hålla sig utanför kriget.

Det gick sämre och sämre för tyskarna och de allierade på andra sidan träffades i Jalta i februari 1945 och gjorde upp om krigsslutet och Europas framtid, det var brittiske premiärministern Churchill, amerikanske presidenten Roosevelt och Sovjetdiktatorn Stalin.

Den 30 april 1945 var det tyska nederlaget nära och Hitler begick självmord i en bunker i Berlin. Kapitulation följde kort därefter. Men kriget pågick i Asien. För att få definitivt slut på det lät amerikanske presidenten hösten 1945 fälla två atombomber över Japan, som då kapitulerade. President var vid denna tid Truman, sedan Roosevelt avlidit i början av april. Mussolini avrättades av italienska partisaner.

Det andra världskriget har setts som en kamp för demokratin mot Hitlers diktatur med "arier" som herrefolk och med en rasism som riktades isynnerhet mot judar med en strävan att utplåna dem helt.

Efterkrigstiden. Från 1945 till slutet av 1900-talet.

Den europeiska politiska kartan efter andra världskriget såg i stort sett ut som före kriget, men de baltiska staterna blev sovjetiska delstater, Polen flyttades västerut och Tyskland delades i öst och väst. Alla de östeuropeiska staterna förvandlades till sk folkrepubliker i rysk regi.

Som supermakter framstod efter kriget USA och Sovjetunionen. Vänskapen dem emellan under kriget övergick snart i fiendskap i ett "kallt krig", en "järnridå" drogs ned i Europa mellan öst och väst.

De krigshärjade delarna av världen återuppbyggdes. Kolonierna frigjorde sig vartefter och bildade en stor mängd nya stater, många i Afrika. De västeuropeiska staterna har blivit fredliga demokratier, även Spanien.

På 80-talet gjorde sig polackerna mer och mer fria från det sovjetiska inflytandet, och med början 1989 har fredliga revolutioner i Sovjetunionens sk satellitstater i Östeuropa ratat den sovjetiska kommunismen som havererat. Tysklands två delar har förenats 1990. I Sovjetunionen avskaffades kommunistpartiets partimonopol och den sovjetiska sk kommandoekonomin avsågs bli ersatt av en marknadsekonomi mer av västeuropeiskt snitt. Det slutade med att Sovjetunionen upphörde fr o m 1992.

Nationernas förbund havererade och kunde inte hindra andra världskriget. Som en efterföljare bildades vid krigsslutet Förenta Nationerna,

FN. Organisationen har under efterkrigstiden medverkat till att dämpa många svåra konflikter länder emellan. Den medverkade till bildandet av staten Israel 1948 med avsikt att ge judarna det hemland de inte haft och saknat under långa tider. Judarna har dock inte varit nöjda med det land de fått och krävt mera, vilket orsakat strider i trakterna där hela efterkrigstiden. En fredsprocess mellan Israel och palestinierna påbörjades 1995, men har misslyckats. Palestina fick en president 1996.

1980-1988 pågick ett stort krig mellan Irak och Iran med stora förluster för båda men utan några tydliga praktiska resultat. Hösten 1990 invaderades Kuwait av Irak, vilket väckte protester världen över. En FN-allians med USA i spetsen slog i ett sexveckorskrig med all modern krigsteknik tillbaka Irak, som ålades betala skadestånd och att förstöra vapen mm.

I Sydafrika hade konservativa regimer länge förhindrat en demokratisering, men under 90-talet hade rasåtskillnadspolitikerna upphört och landet fick som president Nelson Mandela, representant för de svarta. Han har senare avgått av åldersskäl och ersatts med andra. I Afrika för övrigt finns många problem med krig och annat, bl a problem med virussjukdomar. I många delar av världen har demokratiseringssträvandena haft stora svårigheter, bl a i Syd- och Mellanamerika.

Atombomber och andra förfärliga krigsredskap har blivit så utvecklade att de kan förstöra möjligheterna till liv på jorden. Mänskligheten har hamnat i en fälla där människorna blir tvungna att samverka. Sedan Sovjetunionen upphört fr o m 1992 anses det dock att "det kalla kriget" upphört och att faran för atombomber minskat. I Jugoslavien har efter 1991 pågått ett inbördeskrig som äntligen resulterade i ett slags fred i slutet av 1995.

I Västeuropa har hela efterkrigstiden pågått en integrationsprocess som lett fram till Europeiska Unionen, EU, där Sverige trätt in 1 januari

1995. Unionens demokrati är problematisk, det är oklart om beslut följer gamla vanliga demokratiska principer, en del menar att den lider av ”demokratiskt underskott”.

Trots motgångar har demokratins princip blivit ledstjärna världen över, men mycket återstår innan den helt slagit igenom i praktiken. Den sovjetiska kommunismen avses bli ersatt av mer demokratiska former. Jämsides med demokratin löper jämlikheten. Den svåra uppgiften i framtiden tycks vara att förbättra demokratin och att förbättra jämlikheten. Förändringarna efter 1989, 200 år efter franska revolutionen 1789, ger löften om en bättre framtid, men kan också leda till försämringar om reaktionära krafter tar överhanden.

Tillägg i januari 2013 om de senaste åren.

Det är inte möjligt att här göra en kort och fullständig beskrivning med datum för det som hänt. Det får bli några korta drag.

Mikhail Gorbatsjov var Sovjetunionens sista president (1985-1991). Han ville förbättra unionen. Men Boris Jeltsin ville avskaffa unionen, så blev det och han blev Rysslands första president (1992-1999). Han avgick senare och efterträddes av Vladimir Putin (2000-2008). Putin kunde sedan inte väljas om hur mycket som helst och en period var Medvedev president (2008-2012), Putin var då premiärminister. När Medvedevs period var slut kunde Putin komma igen (2012-) och är nu Rysslands president medan Medvedev är premiärminister.

Vid övergången Sovjetunionen-Ryssland kunde en del ryssar roffa åt sig pengar och det och problem med det nya styrsystemet har givit konflikter. Det är svårt att få grepp om läget i Ryssland. Putin har en opinion emot sig. Läget mellan USA och Ryssland har några år varit

avslappat, men det har nu blivit mer spänt.

Efter Sovjetunionens upplösning är Ryssland fortfarande ledande, de andra staterna i Sovjetunionen har blivit självständiga stater, men är på olika sätt beroende av Ryssland, och på olika sätt beroende av Europeiska stater och EU. De tre baltiska staterna har blivit självständiga.

USA utsattes för terrordåd 11 september 2001 då de två tornen i New York attackerades och rasade samman. USAs president begärde av världen att den skulle hjälpa till med att hitta och straffa terroristerna.

USAs president 2001-2008 George W Bush hade ett horn i sidan till Iraks president Saddam Hussein och inledde ett krig i Irak utan FNs medgivande. Han fick tag i Saddam som gömt sig i ett hål i marken. Saddam dömdes och hängdes. Hur det nu är i Irak är oklart då världen fått annat att tänka på.

Afghanistan är ett problemområde, som kan sägas ha börjat med en konflikt med Ryssland. USA har engagerat sig där, men ska nu dra sig ur, liksom andra stater som varit eller är där, bl a Sverige.

Terroristen som svarade för tornen i New York fick USA tag i i Pakistan, och dödade honom där.

Iran tycks i hemlighet försöka skaffa sig atomvapen, vilket oroar den övriga världen.

Under 2011 började ”Den arabiska våren” med revolutioner i Tunisien, Libyen, Egypten, Jemen, mm. De gamla ledarna har fått sluta, Kadaffi i Libyen dödades och man håller nu i länderna på och försöker få nya

styrelseskick då det är konflikter mellan islamister och andra som vill ha mer demokrati. I Syrien, där ledaren är på kant med folket, pågår ett eländigt inbördeskrig, som det är svårt att få stopp på.

I USA har man haft presidentval och Barack Obama (2009-) får sitta kvar, men han har gigantiska problem mot republikanerna som bara vill ha lägre skatter. I USA blandas religion in i politiken på ett destruktivt sätt.

Kina har fått ny ledning. Kina har seglat upp som en betydande stormakt som är en tung motvikt mot USA. Ny ledare Xi Jinping.

I Europa är det ekonomisk kris i eurozonen. De sydeuropeiska staterna har inte klarat av systemet med Euron.

Det viktigaste i världen är jämlikhet och demokrati, välfärdspolitiken, fattigdomen, skolor, sjukvård, livsmedel, bostäder, vatten och avlopp, samt energi- och miljöpolitik då miljöpolitiken måste ses på ett brett sätt med både fysiska och sociala miljöer och växter och djur.

I <http://wimnell.com/omr36-39zx.pdf> finns artiklar om några händelser och problem i världen sommaren 2012 till slutet av året.

Några artiklar o d om läget i världen hösten 2013 finns i del 3 i sammanställningen nu.

Över- och underklass, maktkamp, religioner, kvinnor.

Mänskligheten började med enskilda individer som hade att klara livet med mat och skydd. samlade bär, nötter och annat till föda och bodde i grottor eller enkla hus av stenar, grenar, lera o d. Sedan arbetade flera ihop i allt större grupper och grupperna konkurrerade med varandra om resurserna. Konkurrensen ledde till vapen och strider.

Man undrade över livets uppkomst och fann att det fanns gudar som styrde allt. De fysiskt starka tog kommandot över de svagare och menade att gudarna var med dem. De starka samlade på sig saker och byggde upp teorier om de starkares rätt att härska och bestämma levnadsvillkoren. Så rullade det på och det blev överklasser och underklasser och stora stater och små stater. Männen tog kommandot över kvinnorna. Religionerna sa vad som var rätt och blev viktiga i maktsidorna.

Några försökte reda ut begreppen, blev filosofer och försökte skaffa sig kunskaper om hur allt hängde ihop. Religioner, vidskepelser och fördomar blev ledande i maktkamperna, men lärda försökte få in mer av riktiga kunskaper i spelet. Så höll det på och man var sedan framme vid franska revolutionen 1789.

Man hade då genomlidit:

- * Forntiden. Till omkring 400.
- * Medeltiden. 400-1500.
- * Nya tiden. Från 1500.
- * Religionsstridernas tid 1500-1648 och tiden 1648-1815 med bl a oinskränkt furstemakt.

Franska revolutionen kan ses som början på försök att i stor skala krossa överklassens makt och ge mer makt åt underklassen. Efter revolutionen följde tider av industrialisering och tillkomsten av makt-

lösa och fattiga inustriarbetare som mer och mer krävde makt över levnadsvillkoren:

* Genombrottstid för demokrati och industri, 1815-1914.

Under den här perioden kom Darwin med sina undersökningar om evolutionen som minskade trovärdigheten i de tidigare så mäktiga religionerna. Marx skrev om proletariatet. Den svenska folkskolan lagfästes 1842. Den svenska ståndsriksdagen avskaffades och ersattes med en tvåkammarriksdag (med över- och underklass). Socialdemokratiska partiet bildades 1889, bl a med krav om åtta timmars arbetsdag.

Sedan följde

* Första världskriget 1914-1918 och mellankrigstiden 1918-1939.

I Sverige: Åttatimmarsagen blev lag 1919. Kungamakten försvagades och parlamentarism kom istället, dvs riksdagen skulle styra, inte kungen. Allmän rösträtt för alla, både män och kvinnor kom till i början av 1920-talet. En semesterlag kom till 1938. Branting och Per Albin Hansson ledde socialdemokraterna.

* Andra världskriget 1939-1945.

I Sverige samlingsregering där de borgerliga partierna leddes av folkpartisten Bertil Ohlin.

* Efterkrigstiden. Från 1945.

Statsministrar i Sverige Tage Erlander och Olof Palme till 1976 då socialdemokraterna efter 44 år förlorade regeringsmakten till de borgerliga. I Sverige reformer om bostadsbidrag, barnbidrag, pensioner, sjukförsäkring, grundskola mm. Kungen får bara representativa uppgifter, ingen makt. Enkammarriksdag införs. Kyrkan skiljs från staten.

På det globala planet: FN bildas. Atombomberna utvecklas. Kolonier-na blir självständiga stater. Sovjetunionen och USA blir stormakter

som konkurrerar. Såsmåningom vapenedrustning och förbättrade relationer mellan stormakterna. EU bildas. Sovjetunionens experiment med stalinistisk kommunism misslyckas.

Globalisering då tidigare outvecklade stater industrialiseras och blir svåra konkurrenter till de gamla industriländerna som förlorar arbeten, men fortsätter med dyra levnadsförhållanden som om inget hänt. Man blir medveten om att levnadssätten medför utsläpp av s k växthusgaser som förändrar klimatet och kan leda till stora katastrofer med tiden.

USA, har länge varit den ledande stormakten, får ekonomiska problem och lever på lån från Kina, som seglar upp som en ny ledande stormakt.

“Den arabiska våren” börjar med revolutioner i arabiska länder, med syfte att göra sig av med enväldiga makthavare och sprida makten till folket. Men de religiösa dogmerna tenderar att omintetgöra ambitionerna så att makten kommer att tillhöra religiösa maktgrupper.

Kina styrs av kommunister som i princip står på folkets sida, men som riskerar att tappa kontrollen och tappa ambitionerna om folkmakt.

Indien, som är den näst största staten i världen och ser sig som en demokrati, misslyckas i fråga om att förbättra kvinnornas ställning. I Syrien försöker överklassen klamra sig kvar vid makten.

Israel menar sig med sin religion ha rätt till mark i Palestina och har under mer än ett halvsekel hindrat fred i området.

I Europa har eurozonen problem med finanserna.

Om och hur världen ska klara sina problem tycks oklart.

Svensk politik 1889- 2012.

Det socialdemokratiska partiet bildades 1889 och hade som första punkter åttatimmarsdag och allmän rösträtt. Åttatimmarsdagen blev lag 1919 och rösträtten, även för kvinnor, blev klar 1921. Motståndare var moderaternas föregångare. Man arbetade även på lördagarna, men då vanligen kortare, så att arbetstiden måndag-fredag blev omkring 8,5 timmar.

I Ådalen 1931 sköt staten på arbetare, i stil med vad som nu görs i Syrien. Socialdemokraterna fick regeringsmakten 1932 och behöll den under 44 år till 1976. Per-Albin Hansson var i början och en folkkär statsminister som präglade begreppet "folkhem". Han dog hastigt och efterträddes av den då tämligen okände Tage Erlander, med "det starka samhället". Han avgick i slutet av 1969 och efterträddes av Olof Palme. Under kriget var det samlingsregering.

Radion startade 1925, ljudfilmen kom 1929. Flygaren Albin Ahrenberg gjorde uppstigningar med ett litet sjöflygplan och förmögna kunde få en tur för 5 kr, som arbetare inte hade råd med. Flygplan var en sensation. Bilar fanns men var för dyrt för vanligt folk.

På Stockholmsutställningen 1930 visade man bl a funkisbostäder. På 30-talet kom igång förmånliga statliga lån till villabyggen och 3 rum och kök var en vanlig typ som välbeställda arbetare kunde bygga, och det kostade omkring 30 000 kr med tomt. Nu säljs de för ett par miljoner kr i orter som inte är av folkningsstyp. Mjölken kostade 21 öre litern på 30-talet, ett halvt kilo köttfärs 89 öre, ett franskbröd 4 öre och en skorpa 1 öre.

I veckotidningen Husmodern fanns det massor av annonser om "obemärkta" som önskade och erbjöds platser där de kunde föda oäkta barn i hemlighet. Prästerna höll i moralen. Att som ogift ha barn var skamligt.

Efter kriget blev det barnbidrag och änkepension 1000 kr per år. När koreakriget började, i början på 50-talet, satt Tage Erlander ensam i regeringskansliet och skötte statens affärer. De andra statsråden var ute på resor och sekreterarna var lediga.

På femtiotalet kom obligatorisk sjukförsäkring, dessförinnan kunde man teckna försäkringar med sjukersättningar ett par kronor per dag och begravningsförsäkringar så att man fick litet till begravningen. Allmän pension kom till sedan en folkpartist röstade med socialdemokraterna.

Bostadsbristen var svår och Erlander ordnade med miljonprogrammet 1965-1975 då en miljon bostäder skulle byggas. Han har efteråt sagt att han ångrade den dåliga bostadspolitiken dessförinnan.

I skatterformen 1970 som var Gunnar Strängs storverk, försvann sambeskattningen. Fram till dess var det vanligt med hemmafruar för gifta par, det vanliga var att mannen arbetade och tjänade pengar och frun skötte hem och barn, det fanns inte arbeten som då var passande för kvinnor. Ogifta kvinnor fick klara sig så gott de kunde.

Allmänna skatteberedningen hade haft långa dåliga utredningar, det som kom ut av dem var mest bara moms. Det blev alltså särbeskattning, men det nya skattesystemet hade brister som delvis senare rättades till i 1990 års skatterform, som senare har strulats till.

När Erlander slutade sa han att nu blir arbetsmiljön den stora frågan, som väl förbättrades något, men som fortfarande nu 40 år senare får samma kommentar: arbetsmiljön är en stor fråga.

Palme hade en stor poäng i sitt engagemang för världen. Hans namn finns på otaliga gator och torg världen över. Han förlorade regeringsmakten 1976, återtog den 1982, men mördades 1986.

Folkpartiet var det stora borgerliga partiet 1970 och Bertil Ohlin dess ledare. Senare har den borgerliga ledning gått över till moderaterna, som från 2006 letts av Fredrik Reinfeldt, kraftigt dominerande bland de borgerliga.

1976-1978 statsminister Centerledaren Thorbjörn Fälldin med koalition: Centerpartiet, Moderata samlingspartiet och Folkpartiet.

1978-1979 statsminister Ola Ullsten i en Folkpartiregering.

1079- 1981 statsminister Thorbjörn Fälldin med koalition: Centerpartiet, Moderata samlingspartiet och Folkpartiet.

1981-1982 statsminister Thorbjörn Fälldin med koalition: Centerpartiet, Folkpartiet.

1982-1986 statsminister Olof Palme Socialdemokratisk regering.

1986-1991 statsminister Ingvar Carlsson Socialdemokratisk.

1991-1994 statsminister Carl Bildt. Koalition: Moderata samlingspartiet, Centerpartiet, Folkpartiet och Kristdemokraterna

1994-1996 statsminister Ingvar Carlsson Socialdemokratisk regering

1996-2006 statsminister Göran Persson Socialdemokratisk regering

2006-2014 statsminister Fredrik Reinfeldt. Koalition: Moderata samlingspartiet, Centerpartiet, Kristdemokraterna och Folkpartiet.

Klassamhället på 1800-talet och i det moderatledda 2013.

1800-talet.

De äldsta nu levande svenskarna kunde i sin barndom umgås med far- och morföräldrar som kunde varit födda i mitten på 1800-talet. Far- och morföräldrarna kunde vara bland de första som gick i folkskolan grundad 1842 och vara födda innan Darwin 1859 lade fram sin bok om arternas uppkomst - en stöt mot de kyrkliga läroarna, i en tid med ståndsriksdag: adel, präster borgare och bönder.

Ståndsriksdagen ersattes med tvåkammarriksdagen 1866. Konungen var den översta makthavaren och en inlaga till honom ställdes till "Stormäktigste Allernådigste Konung!"

Det finns många svenska romaner från slutet av 1800-talet där klassamhället beskrivs. Bl a får man veta kvinnornas ställning. De lägsta kunde skura, städa och tvätta o d, medelklassens och överklassens kvinnor gjorde ingenting och var bara bihang till männen.

Så kom 1900-talet

I mitten av 1910-talet protesterade riksdagsmän mot kungens envælde och kunde åstadkomma ett parlamentariskt styrelseskikt där riksdagen övertog den yttersta makten. Allmän rösträtt, även för kvinnor kom till i början av 1920-talet. Flickor fick rätt att gå i läroverk i mitten av 20-talet. Från 1932 hade socialdemokraterna satsministerposten i 44 år till 1976, då borgarna vann.

De som 2013 är 65 år föddes 1948 och var 7 år 1955. Det är idag bara pensionärer som varit med på första hälften av 1900-talet. Om man räknar med att de mäktigaste idag är 40-50 år gamla, föddes de 1963-1973 och kan ha minnen från 1970-1980, de har i stort sett inga

egna minnen från socialdemokraternas period 1932-1976. Deras föräldrar är också efterkrigsbarn.

Andra världskriget och det efterföljande "kalla kriget" mellan USA och Sovjeunionen är för dagens makthavare mest dunkel förhistoria.

Idag.

Men ur det har vuxit fram dagens värld bort från kolonialismen. Dagens värld består av självständiga länder som mer och mer industrialiseras och mer och mer kommer att likna de västerländska samhällena. Moderna kommunikationsmedel, datortekniken, Internet och mobiltelefoner osv har minskat avstånden. Människligheten är globaliserad och beroendena i världen mycket större än tidigare.

När folken i kolonierna blev självständiga kunde de hamna i diktatur. Den arabiska våren är protester mot dåliga statsklick, men länderna kan genom revolutionerna hamna i andra former av dåligheter som religiösa dogmatiska styrningar.

USAs makställning är hotad av Kina, där utvecklingen gått över förväntan med en kapitalistisk kommunism. Indien som gäller för att vara en demokrati tycks ha långt kvar till Kinas välfärdssituation.

Religioner och fördomsfulla traditioner ger många konflikter som kan synas onödiga sedda från svensk horisont. Religionernas ställning i USA inger oro. Ryssland hankar sig fram. Eurozonen kämpar med sin kris. Hans Rosling visar med sin statistik att det blivit bättre i världen, men för västerlänningarna ligger konkurrensen från de tidigare uländerna som ett ok.

Arbetslösheten är stor i världen samtidigt som det finns så mycket o gjort. Kapitalismen / marknadsfilosofin med frihet för överklasserna klarar inte att sätta människor i de arbeten som behövs.

Klassamhället 2013.

I mildare form finns 2013 kvar det klassamhälle som fanns i Sverige i slutet på 1800-talet. Moderaterna försöker dölja sina överklassattityder, men de märks tydligt i centerpartiets nya program, och även hos de andra borgerliga partierna. USA som ser sig som frihetens stamort på jorden har tydliga klasser, med många fattiga på botten.

Högerkrafterna har i några decennier levt i tron att socialismen är nedkämpad, men moderaterna i Sverige har måst använda socialistiska argument för att försöka bli kvar vid makten. Det går inte att förbättra världen utan mer inflytande för människornas gemensamma, demokratiska organ.

De yngre generationerna har fått sina intryck från tiden efter 1976 och vaggats in i tron att vänster och höger är två likvärdiga alternativ. Men höger är ett omöjligt alternativ. Det är bara det socialistiska alternativet med mer inflytande för demokratiskt styrda gemensamma välfungerande organ som kan ordna upp världens problem.

Sådant inflytande måste ökas i världen och i Sverige. Det är viktigt att socialdemokraterna visar det. De svenska socialdemokraterna har många internationella verksamheter och borde kunna leverera en världsplanering, en Europaplanering och en planering för Sverige som klargör att det behövs gemensamma ansträngningar, som innefattar ökad frihet - för alla.

Bakgrunden till dagens värld och dagens problem.

Människorna blev människor någon gång för länge sedan. De bildade grupper och några blev ledare. Några blev krigare, härförare, furstar, kungar, kejsare, presidenter. De blev makthavare med hjälp av en överklass och de flesta i befolkningarna tillhörde en underklass som arbetade åt överklassen. Så höll det på i tusentals år, tills några i underklassen opponerade sig. Det gick stegvis.

“I Sverige förekommer riksdag som namn på folkrepresentationen strängt taget inte förrän tvåkammarrepresentationens införande 1866. Dessförinnan betydde riksdag riksmöte, medan fyrståndsrepresentationen som institution kallades rikens ständer. Båda termerna leder sitt ursprung tillbaka till mitten av 1500-talet.” (Sv uppslagsbok)

I Sverige avsatte man kungen år 1809 och en man skickades ut för att leta efter en ny kung och kom hem med en krigare som blev Karl XIV Johan. I den vevan ändrades riksdagsordningen, men det var fortfarande fyra stånd, adel, präster, borgare och bönder, och kungen var mäktig. Han var statschef och styrde Sverige, stånden var några slags medhjälpare till kungen.

Under 1800-talet växte fram industrier o d och dåligt betalda industriarbetare som knotade och ville vara med om makten. 1866 fick riksdagen två kamrar. Valbara till första kammaren som valdes indirekt: män som fyllt 35 år och sedan 3 år antingen ägt fastighet av minst 80 000 rdr taxeringsvärde eller ock skattat för minst 4000 rdr inkomst av kapital eller arbete. Valbara till andra kammaren: män som uppnått 25 års ålder, har äganderätt till fast egendom på minst 1000 rdr eller inkomst på minst 800 rdr mm.

För att få rösta på kandidater till andra kammaren krävdes att man var man, ägde fastighet 1000 rdr eller årsinkomst minst 800 rdr. Valrättens utsträckning gällde 1865-1866 “några nya, icke några lägre kategorier av medborgare.” (Sv uppslagsbok)

Det var fortfarande mest adel, präster, borgare och bönder som fick välja och som kunde komma in i riksdagen.

Socialdemokratiska partiet bildades 1889 och de kämpade för valbarhet och rösträtt utan krav på inkomst o d. I början av 1020-talet fick även kvinnorna rösträtt, alla vuxna fick då rösta utan ekonomiska krav och man kan säga att demokratin då i någon mån var införd i Sverige. Rösträttsåldern har sänkts sedan dess.

Maktförhållandet mellan kungen och riksdagen ändrades 1917 då Riksdagen lyckades övertyga kungen, att det var riksdagen som hade översta makten, kungen var fortfarande statschef, men blev riksdagens hjälpande hand, parlamentarismen var införd: kungen lämnar regeringsmaktens utövning till dem som härskar i riksdagen. Kungens uppgifter har därefter vartefter inskränkts till att nu, sedan 1974, omfatta det som kallas representation.

Det är folket som har makten och utövar den genom den “representativa demokratin”. Olika åsikter i folket kommer till uttryck i olika politiska partier, som folket kan rösta på. Riksdagen har nu, sedan 1971, bara en kammare och de som röstas in sägs representera folket.

Mot varandra står nu huvudsakligen moderaterna och socialdemokraterna. De andra partierna är mindre och stödjer de två stora. Moderaterna är arvtagare efter åsiktsgrupper som på 1800-talet bildade över-

klassen. Socialdemokraterna nu härstammar från dem som kämpade för rösträtt och bättre levnadsvillkor för underklassen.

Om demokratin ska fungera väl måste de som röstar veta vad de röstar på och de som vill bli valda måste i förväg klargöra hur de avser att utöva sin makt. Det finns för stora brister i båda dessa fall. I praktiken måste partiledningarna ta ansvar för att bristerna avvecklas.

Utövandet av makten går nu till så, att de härskande partierna bildar regering och lämnar propositioner till riksdagen med förslag om det den vill åstadkomma. Partier som inte tillhör de härskande bildar opposition och stödjer eller avstyrker i riksdagen regeringens förslag.

I riksdagen behandlas propositionerna i ett antal utskott som i utlåtan den meddelar vad de tycker, sedan röstas det i riksdagen om förslagen och någon vinner. Riksdagsledamöterna har också möjlighet att lämna förslag i motioner, som sedan behandlas som propositionerna.

I princip kan i utskotten behandlas alla slags förslag, men ledamöterna och partierna, regeringen och oppositionen ger sig inte in i alla problem, därför att de inte vill eller inte har förmåga och engagemang att upptäcka allt.

Systemet med de 129 verksamhetsområdena innehåller alla problem och de avses vara till hjälp att finna problem som bör behandlas av riksdagen.

Den tekniska utvecklingen med bättre och snabbare transporter för varor och meddelanden, flyg, snabbtåg o d, radio, TV, mobiltelefoner, Internetkommunikationer har gjort att allting har blivit en angelägenhet för alla i världen, det är "globaliseringen".

Den globaliserade handeln har gjort att producenter och konsumenter kan finna varandra även fast de ligger i olika delar av världen. Globaliseringen är på gott och ont, och är beroende av de olika ländernas sätt att hantera den. Globaliseringen griper in i människornas vardag och kommer sannolikt att göras det mer och mer. De svenska partierna måste därför noga klargöra sin inställning till den globala utvecklingen och dess problem.

Moderaterna är numera de nya moderaterna, men tiden efter valet 2006 visar, att de fortfarande har den överklasskaraktär föregångarna på 1800-talet och större delen av 1900-talet hade. Globaliseringen gör att den moderata politiken verkar mer och mer omöjlig.

Socialdemokraternas politik, som bygger på underklassens behov, tycks ha framtiden för sig, men måste utvecklas väl för att stå emot moderaterna.

Det duger inte att den socialdemokratiska partiledningen bara sitter och väntar på klagomål från medlemmarna. Partiledningen måste gräva i den politik de är vana vid och finna de nya och bortglömda problemen. Kan och vill den det? Hur sker grävandet? Partiet måste ta hjälp av forskningen, sker det och i så fall hur? De offentliga utredningarna är till hjälp, men det behövs grävande för att hitta problem som kan ge grund för offentliga utredningar.

Partiet måste ha en politik för regionledningar, landsting och kommuner och inte lita på att de automatsikt följer den politik partiledningen tänker sig. Partiet bör klargöra för väljarna hur partiledningens politik överförs till regioner, landsting och kommuner och överföringen bör vara effektiv.

Partiet måste ha en politik för kontroll av hur de många statliga myndigheterna sköter sig.

Den borgerliga regeringens problemområden räcker inte för socialdemokraterna, de måste finna socialdemokraternas problem. Reglerna för utskotten nämner inte nya och bortglömda problem.

Klassifikationssystemet för verksamheter rymmer 129 verksamhetsområden som socialdemokraterna bör gräva i. Som exempel kan nämnas området 31 om statistik och demografi som kan verka tämligen oskyldigt. Det finns många brister i den offentliga statistiken som gör det svårt att få tillräckligt underlag för politiken. Det behövs en politik för statistik. I alla verksamhetsområden finns politiska problem som kan hittas om man tänker efter.

Moderaternas grundfilosofi är att staten ska styra så litet som möjligt och att markandskrafterna och kapitalismen ska styra. De borgerliga kommunerna säljer till underpris ut grundskolor, gymnasier, vård- och omsorgsföretag o d till privata företag som driver dem med bidrag från kommunerna med vinsten som mål, stora vinster som plöjs ned i privata fickor och utomlands.

En borgerlig filosofi är att de som har höga arbetsinkomster inte arbetar om de inte får lägre skatter och högre bidrag och att de med låga inkomster inte arbetar om de får lägre skatter och högre bidrag.

Den borgerliga alliansen hatar bidrag och har satt ett annat namn på jobbskatteavdragen, nämligen avdrag, som är detsamma som bidrag. Jobbskatteavdragsbidragen är vid höga inkomster mycket stora.

Den borgerliga regeringens politik har varit präglad av nedrustning av de generella välfärdssystemen och stora skattesänkningar som ger mest till höginkomsttagare. Om man studerar reformerna som genomförts under perioden 2006 till 2010 ser man tydligt att nästan 5 % av reformerna har gått till att förstärka den rikaste hundradelens inkomster medan medianhushållet tagit del av ca 0,8 % av reformerna. Det betyder att den rikaste hundradelen av hushållen fick ca 6 gånger mer av regeringens reformer än hushållet som befinner sig i mitten av inkomstrappan. De möjligheter regeringen har haft att verka dämpande på de generella inkomstskillnaderna har inte tagits.

De politiska partierna intresserar sig inte för hur de med de lägsta inkomsterna har det.

Efter ha hört den socialdemokratiska partiordförandens förstamajtal kan man tycka att det nog vore bra med en socialdemokratisk regering efter valet 2014.

Men politiken är inte klar än. Och det är viktigt att politiken förs ut. Det viktigaste mediet nu är Internet. Alla har inte dator och tillgång till internet, men de flesta har.

Socialdemokraterna bör skärpa sig när det gäller att visa upp sin politik på hemsidan. Den nuvarande hemsidan är inte bra, den kan kanske fungera som partiets interna arkiv, men den är inte formad så att den kan fungera för information om politiken inför valet 2014.

Europa är den mest sekulariserade delen av världen.

I andra världsdelar, även i Nordamerika, har religionerna och deras antidemokratiska fördomar stor betydelse för utvecklingen. De ekonomiskt mäktigaste är USA och Kina. I USA har man större tilltro till våldet än i Europa. Kina har i synnerhet problem med de mänskliga rättigheterna men är på väg till något bättre. Islam är ett problem, vill de styvnackat hålla fast vid att politiken ska underordnas den islamska religionen där människorna inte får avgöra utvecklingen, eller ska demokrati, dvs folkstyre, få råda ?

I Europa råder den ekonomiska krisen i eurozonen. Euron går inte ihop med nationell suveränitet, den skulle kräva gemensam skattepolitik och det är otänkbart. Att behålla euron är svårt, att slopa den också svårt. Politikerna håller på med "det omöjligas konst", den som lever får se.

Världen och länderna håller på med den uråldriga konflikten mellan överklass och underklass. Död och förintelse tycks ofta inte vara hinder för den kampen. Den höga tekniska utvecklingen kan få en att tro, att människorna är kunniga på alla områden men ifråga om samlevnad är det illa. T o m i Sverige är okungheten stor. I skolan får barnen lära sig om religion, men inte om människors inre verkligheter med psykiska processer, kunskaper, värderingar och moral. I ämnet samhällskunskap är bara 15 % av lärarna behöriga och vad som lärs ut är höljt i dunkel.

I världen råder den kapitalistiska principen med fördelningar som styrs av marknadskrafter efter tillgång och efterfrågan. Det ger ett stort antal fattiga. Det sägs att fattigdomen i världen har sjunkit, men enligt SCB lever en miljard människor, cirka 15 % av världsbefolkningen, på mindre än en dollar om dagen.

Fattigdomen beror till stor del på arbetslösheten. De gemensamma organen i länderna, i den mån de finns, borde sörja för att den arbetskraft de arbetslösa representerar, tas till vara, men de är dåliga på det.

I Sverige finns Arbetsförmedlingen, en stor organisation, som tycks mest ägna sig åt att tillfredsställa arbetsgivarna, arbetsmarknadens överklass, än att tillfredsställa de arbetslösa, underklassen. Arbetsgivarna vill inte anställa alla arbetslösa. Politikerna måste ta över och se till att de offentliga organen då anställer folk. Och man måste se till att utbildningsväsendet är anpassat efter det.

Det har sedan länge funnits behov av att öka bostadsproduktionen. Det finns förslag om att öka den med 157 miljarder kr om året. Men var finns marken och byggnadsarbetarna till det ? Man ska inte tro att alla arbetslösa plötsligt ska kunna bli byggnadsarbetare.

Planeringen av en stor bostadsproduktion tar tid, den tiden bör användas för att utbilda byggnadsarbetare, men då bör de som börjar sådan utbildning veta att de får arbete när de är klara. Man måste alltså parallellt planera bostadsproduktion, skaffa mark och utbilda byggnadsarbetare. För det behövs en statlig planering som nu inte finns.

Stora behov av vårdpersonal och lärare finns och utbildningen bör passa till det. Grundskolan och gymnasiet bör utbilda barnen för framtiden, men läroplanerna innehåller stora brister så att de inte blir så bra medborgare de bör bli.

Utbildningen överläts nu ofta till privata företagare vars främsta syfte är att ge vinst. De förnekar att det är vinsten som styr. Nöjesindustrin sköts huvudsakligen av privata med vinstmotiv och man kan se att den domineras av ytligheter och mest vädjar till människornas lägsta motiv och till överklassfasoner där jämlikhet, demokrati och hänsyn till underklassen skulle behöva bli mer framträdande.

De närmast följande avsnitten är från omr36-39zzk 10 maj 2014:

DN 12 april 2014: Om jämlikhet. Om jämlikhet

“Briljant essä om växande klyftor”

“Varför är alla samhällen ojämlika – och kan man göra något åt saken? Per Molander skärskådar frågan med förbluffande lärdom. Stefan Jonsson läser en politisk essäbok med starka historiska argument.”

“Ett samhälle producerar. Hur ska produkterna fördelas? Hur ska skörden, inkomsterna och välståndet delas mellan alla som bidragit till produktionen? Och vad ska de andra få, som inte bidragit direkt men ändå gjort den möjlig?”

Förr i tiden fanns det någon, en mer eller mindre allsmäktig hövding eller regent, som bestämde hur överskottet skulle fördelas. Utfallet blev aldrig rättvist, utan gynnade de redan gynnade, ofta den allsmäktige själv.

Numera finns ingen sådan makt. I demokratin är i princip alla med och bestämmer. Hur mycket får de anställda och hur mycket får ägarna av företagets överskott? Hur stor andel av sin inkomst ska rika respektive fattiga betala i skatt? Vad kostar en limpa bröd? Det bestäms i *förhandlingar* – politiska, fackliga, ekonomiska – mellan individer och grupper som betraktas som jämbördiga parter såväl på marknaden som i politiken.

Fast inte heller nu blir utfallet rättvist. Samhället driver obevekligt mot ökande ojämlikhet, konstaterar Per Molander i ”Ojämlikhetens anatomi”.

Molander är generaldirektör för Inspektionen för Socialförsäkringen (ISF) och en av landets främsta tänkare och essäister. Nu ger han ut en bok om en av politikens grundläggande frågor: jämlikheten.

Ska man ämnesbestämma boken hamnar den i närheten av sådana som Adam Smith och Karl Marx, alltså politisk ekonomi. Men den kan också klassas som idéhistoria, humanekologi, filosofi, matematik eller kulturanthropologi. I sin koncisa framställning hinner Molander även med synteser över världsreligionerna, tidigmodern historia och teknikhistoria, allt mot en bakgrund av förbluffande klassisk och naturvetenskaplig lärdom.

På så vis erinrar ”Ojämlikhetens anatomi” om att ekonomi handlar om vad de gamla grekerna kallade ”oikoumene”: den sociala hushållningens konst i hela dess bredd, alltså ett i grunden humanistiskt och historiskt ämne. Under ytan anar man författarens kritik mot dagens ekonomiska forskning och expertis, som vill inbilla oss att ekonomi är lika med marknadsmekanismer och kapitalförvaltning.

Essäns öppningsdrag är snyggt. I stället för att bestämma vari jämlikheten består och hur långt den bör sträcka sig, konstaterar Molander att den aldrig förverkligats. Sedan vänder han på steken och påstår att det är ojämlikheten som måste granskas. Det är ju den som präglat alla mänskliga samhällen.

Ur detta föds en spännande intrig. Varför är alla samhällen ojämlika? Kan ojämlikheten påverkas politiskt? Vilken politisk ideologi – konservatism, liberalism eller socialism – är bäst på att motverka den? När läsaren når bokens sista kapitel är samtliga frågor besvarade.

För att förklara varför alla samhällen är ojämlika utgår Molander från Sten Selanders slitna dikt: ”Vi spelade kula på torget en dag / en liten

förskolegrabb och jag. / Jag hade väl femti, han hade fem. / Vi spelte och han förlorade dem.”

Sedan fyller han på med historiska analyser och sannolikhetskalkyler för att bevisa att föreställningen om den jämbördiga förhandlingen, den jämna spelplanen som ger alla samma utsikter till framgång är en fiktion. Den ena parten har alltid fler ”kulor” än den andra, och tillskansar sig därför en större del än motparten, och för varje gång de möts kommer den starkare att ta ytterligare en större andel, så att den ene till sist har allt och den andre ingenting och är utlämnad åt motparten för sin överlevnad.

Så störtar i alla större samhällen de sociala och ekonomiska transaktionerna neråt mot den absoluta ojämlikhetsgränsen, om inga motkrafter sätts in.

Och det är dessa motkrafter som är Molanders huvudsak. Han betonar att politikens konst har två sidor. Det första är att stifta lagar och regler som så långt möjligt garanterar allas jämlikhet. Men eftersom även sådana lagar indirekt gynnar de som har det lite bättre – ett kontaktnät, ett visst kön, en viss hudfärg, en ärvd förmögenhet, lyckan att inte bli sjuk, turen att födas här i stället för där – måste vi hela tiden fördela om. Detta är den politiska konstens andra, svårare sida. Molander talar om ”återkopplingar”. Det är egentligen inte svårare att förstå än att ett fartyg måste ha en besättning som korrigerar den utstakade kursen i förhållande till avdrifter, strömförhållanden och väderlek.

Hur ser sådana återkopplingar ut? Molander nämner starka socialförsäkringar och en väl fungerande offentlig sektor samt att alla oavsett bakgrund ska ha möjlighet till lika god utbildning.

Det låter föga upphetsande. Men det var längesedan någon argumenterade så starkt för saken. Till skillnad från alla som säger att det politiska spelet driver mot mitten hävdar Molander att de ideologiska vägvalen är avgörande. Ska samhället fortsätta att falla mot ojämlikhetsgränsen? I 1980 års Sverige tjänade en direktör 9 gånger mer än genomsnittsarbetaren. 2011 tjänade han 46 gånger mera.

Graden av ojämlikhet bestämmer bevisligen vilken tillit som medborgarna hyser till varandra. Ju större ojämlikhet, desto mindre tillit. Och graden av tillit i ett samhälle påverkar i sin tur allt från våldsbrotten och spädbarnsdödligheten till skolans kvalitet och medborgarnas hälsa. ”Avståndet till ojämlikhetsgränsen är ett mått på samhällets civilisationsgrad”, avslutar Molander – i en bok som inte bara är briljant och relevant, utan som också spetsar till och fördjupar den pågående valrörelsen.

Stefan Jonsson litteratur@dn.se “

“Per Molander ”Ojämlikhetens anatomi” Weyler “

DN 24 april 2014:

”Reinfeldts åtta år en attack mot den svenska modellen”

“Valet ett vägskäl. Alliansen säger sig värna den svenska modellen, men vi visar att regeringen har försvagat alla dess bärande delar: arbetsmarknadsmodellen, socialförsäkringssystemet, välfärdstjänsterna och skattesystemet. Nu krävs en ny kurs, skriver de S-märkta författarna till boken ”Reinfeldtkoden”. “

“Före valet 2006 analyserade vi den politik som alliansen gick till val på i boken ”Åtta år med Reinfeldt”. Vår slutsats var då att politiken bildade en helhet som med systematisk precision skulle komma att försvaga grunderna för den svenska modellen. Nu har det gått åtta år och vi kan konstatera att vi dessvärre fick rätt. Den förda politiken har som helhet varit en kraftfull attack mot den svenska modellen. Trots att alliansen sagt sig vilja ”värna den svenska modellen”.

Den svenska modellen är inte vad som helst, utan en sinnrikt utformad samhällsmodell som under lång tid vuxit fram i såväl samförstånd som intressekamp. Den svenska modellen är populär hos svenska folket och dess grundtankar väcker respekt internationellt. Den har historiskt levererat mycket väl i internationella jämförelser – i livskvalitet, konkurrenskraft, jämlikhet. Nu har vi på viktiga områden tappat i jämförelserna.

För att förstå vad som hänt måste man också förstå vad den svenska modellen är. Som vi ser det vilar den på fyra ben.

Första benet: Den unika arbetsmarknadsmodellen med starka fack, partsstyrda förhandlingar, en hög a-kassa administrerad av facket, en aktiv arbetsmarknadspolitik och kraftfulla insatser för rehabilitering och arbetsmiljöarbete.

Alliansen har med sin politik försökt försvaga denna del av den svenska modellen. Man har försvagat fackföreningsrörelsen och rubbat maktbalansen till arbetsgivarnas fördel, vilket skedde redan 2007 genom en politisk prishöjning på fackligt medlemskap. Facken genomlevde under de första åren sitt största medlemstapp i modern tid och a-kassorna tappade på kort tid en halv miljon försäkrade. Även när vi granskat arbetsmarknads- och arbetsmiljöpolitiken, arbetsrätten och möjligheten till rehabilitering har dessa områden systematiskt försämrats. Man har långsiktigt lagt grunden för en större låglönelösning inom den privata tjänstesektorn, genom ett brett spektra av utbudsåtgärder och skattesubventioner.

Andra benet: Socialförsäkringssystemet inklusive a-kassan är de kollektiva försäkringar som skapar trygghet när man inte kan arbeta. De är generella och ger inkomstrelaterad ersättning vid arbetslöshet, sjukdom, arbetsskada, förtidspensionering, föräldraskap eller ålderdom.

Alliansen har systematiskt monterat ned dessa bärande principer för den svenska modellen. Alliansen har försvagat inkomstskyddet till den grad att legitimiteten för hela det generella socialförsäkringssystemet nu kan ifrågasättas. De omfördelade och utjämnande effekterna minskat och privata försäkringslösningar har vuxit fram vilket sammantaget ökat ojämlikheten. Vi ser i dag hur fattigdomen ökar kraftigt bland många grupper, såväl hos förtidspensionärer, sjuka, arbetslösa och studerande, men även bland lågavlönade arbetare.

Tredje benet: Vårdförstjänsterna som utgörs av vård, skola, omsorg. De betalas över skattsedeln och tillhandahålls efter behov till alla medborgare i hela landet.

Alliansen har kraftfullt förändrat detta i riktning mot privatisering genom ökad marknadsstyrning och allt fler privata företag på skol- och vårdförstjänsterna. Vi visar också att denna utveckling aktivt stöttats av den samlade politiken. Allt fler vårdcentraler, skolor och äldreboenden ägs eller drivs av vinstdrivande aktörer. Långsiktigt urholkar detta legitimiteten för de gemensamma vårdförstjänsterna. Både likvärdigheten och kunskaperna i skolan minskar. Man har än mer förstärkt marknadskrafterna genom utförsäljningar av allmännyttan och statliga bolag. Att vi varje dag får läsa om skandaler, vinstutdelningar och vanvård är ingen slump. Det är resultatet av den ökande marknadsstyrningen.

Fjärde benet: Skattesystemet med huvuduppgiften att finansiera vårdförstjänsterna och olika trygghetssystem samt bidra till en utjämning av inkomster mellan hög och låginkomsttagare. Skattesystemet bör för att fungera präglas av neutralitet, likformighet och breda skattebaser.

Alliansen har sänkt skatterna till den grad att det inte längre är möjligt garantera vårdförstjänsternas långsiktiga finansiering, vilket minskar möjligheterna att bära upp en framtida vårdförstjänst. Skattekvoten ligger 2014 nere på dryga 44 procent av BNP. Det är sedan millennieskiftet en minskning med över 7 procentenheter, vilket motsvarar ett skattebortfall på ofattbara 248 miljarder. Att detta inneburit en kraftfullt nedmonterad vårdförstjänst för svenska medborgare i form av sämre trygghet ligger i sakens natur. Men det har också försvagat skattesystemets omfördelande effekter. Principen om neutralitet och likformighet har försvagats genom skattesubventioner av branscher och välbeställda hushåll.

Den svenska modellen har utsatts för stora angrepp samtidigt som de goda resultaten uteblivit. Tvärtom anser det svenska folket att det sociala skyddet, skolan och sjukvården har försämrats kraftigt. Vi kan också konstatera att arbetslösheten är högre än när alliansen tillträdde liksom långtidsarbetslösheten. Befolkningen har ökat vilket gjort att fler är sysselsatta, men sysselsättningsgraden är lägre. Samtidigt kastas sjuka och arbetslösa i allt större utsträckning ut i fattigdom.

Den ökande ojämlikheten visar att hela den svenska modellen håller på att rasa samman. Enligt OECD är Sverige det land där ojämlikheten vuxit snabbast. Vi är inte längre det mest jämlika landet i världen. Vi ligger nu inte bara efter de övriga nordiska länderna utan även länder som exempelvis Belgien, Österrike och Slovakien.

Även om det är under alliansens tid som de stora förändringarna skett är det viktigt att se att många av dessa tendenser fanns redan före 2006. Tendensen med hög arbetslöshet, växande ojämlikhet, fler privatiseringar och eroderade skattebaser fanns redan. Den svenska modellen var försvagad, vilket alliansen med all kraft valt att förstärka. Frågorna vi måste ställa oss är: Vilken riktning ska politiken nu ta?

På många sätt är den 14 september ett vägskäl. Det ställer stora krav på en socialdemokratiskt ledd regering att visa handlingskraft och att både söka ett tydligt mandat och att sedan genomföra strategiska åtgärder som reparerar modellen viktigaste delar. Men om man vill motverka dagens tendenser på allvar våga driva en politik som stärker grunderna i den svenska modellen, och därmed också resulterar i ett mer jämlikt samhälle.

Det räcker inte att lappa och laga. Att inte byta riktning efter valet innebär att systemskiftet fortsätter.

Stefan Carlén, förbundsekonom Handelsanställdas förbund
Christer Persson, fristående utredare, tidigare LO-ekonom och planeringschef på socialdepartementet (S)
Daniel Suhonen, chef Katalys – institut för facklig idéutveckling “

Sveriges historia: 1920-1965

Från 36-39zzk

av Yvonne Hirdman, Jenny Björkman, Urban Lundberg. (del 7)

"Det goda hemmet känner icke till några privilegierade eller tillbaka-satta, inga kelgrisar och inga styvbarn. Där ser icke den ene ner på den andre. Där försöker ingen skaffa sig fördel på andras bekostnad, den starke trycker icke ner och plundrar den svage. I det goda hemmet råder likhet, omtanke, samarbete, hjälpsamhet. Tillämpat på det stora folk- och medborgarhemmet skulle detta betyda nedbrytandet av alla sociala och ekonomiska skrankor, som nu skilja medborgarna i privilegierade och tillbakasatta, i härskande och beroende, plundrare och plundrade."

Det är Per Albin Hansson som talar. Han leder det socialdemokratiska partiet i opposition 1928 och utnyttjar det borgerliga ordet "folkhem" för att fylla det med ett socialdemokratiskt innehåll. Och tittar vi på den svenska historien mellan 1920 och 1965 ser vi en utveckling som Per Albin nog skulle ha gillat: siffrorna för livslängd, reallöneökning, semesterveckor, utbildningsgrad, bostadsstorlek, pensioner och val-deltagande har ökat markant, medan de för arbetslöshet, fattigdom och tbc har sjunkit rejält.

Detta land uppe i norr som dessutom - av klokhet eller feighet - klarade sig undan andra världskriget, och som redan av sin samtid betraktades med såväl avund som djup misstro. Sverige tog den förnuftiga medel-vägen mellan kapitalism och kommunism, skrev amerikanen Marquis Childs beundrande, medan den österrikiske ekonomen Friedrich von Hayeck varnade för att samma väg kunde leda till trädedom.

Gårdagen tolkas ju alltid i ljuset av nutiden, vilket innebär att histori-kernas frågor och forskningsområden varierat från tid till annan. Likt årsringar på ett träd avlöser de olika inriktningarna varandra: intresset har i takt med tiden fokuserat på politisk historia, facklig historia, social historia, kvinnohistoria, genushistoria. Att fånga in alla dessa berättelser och perspektiv, att söka skriva en översiktlig men ändå vetenskapligt tillförlitlig historia har varit författarnas strävan eftersom det är en historia värd lära känna.

[Provläs](#)

Sveriges historia: 1965-2012

Från 36-39zzk

av Kjell Östberg, Jenny Andersson. Sveriges historia (del 8)

Den sista delen av serien *Sveriges historia* börjar under 1960-talets gyllene rekordår när den svenska modellen väckte internationell uppmärksamhet. "Paradiset, det måste väl vara som Sverige, fast med mera sol", utbrast den franske presidenten George Pompidou vid denna tid.

Men tiderna förändras. Vi lever i en nutid där världen och Sverige drabbats av en djup ekonomisk kris vars konsekvenser ingen kan överblicka. Under tiden har Sveriges roll i världen förändrats genom murens fall, 11 september, invandring och internet, globalisering och EU-anslutning.

Utvecklingen spänner från en statlig TV-kanal till hundratals i para-bolen, från 44-årigt socialdemokratiskt regeringsinnehav till borgerliga alliansregeringar, från du-reformer till ny-niande, från vänstertrafik till högertrafik. Däremellan ryms finansboomar och IT-bubblor, Ingemar Stenmark och Zlatan, vänstervindar och högervågor, u-båtar, 4 okto-berkampanjer, stödstrumpor, ABBA, Olof Palme och Lisbeth Salander, kärnkraftsomröstning, FRA-lagen, proggen och partnerskapslagar.

Finns det en kontinuitet i denna utveckling eller har Sverige förändrats i grunden under ett turbulent halvsekel? Tillhör folkhemmet historien? Det är den grundläggande fråga som styr framställningen i det avslutande bandet av Sveriges historia.

Provläs:

Innehåller 40 sidor, bl a innehållsförteckning på 8 sidor:

Sid 12 Förord

23	Del I	Ett land som alla andra?
115	Del II	Välfärdslandet
212	Del III	Sjuttioalets strömkantring
295	Del IV	Brytningstid
351	Del V	I marknadens skugga
423	Del VI	Ett nytt millennium
490	Bilagor	

Vänstervåg. Högervåg.

Från 36-39zzk

Av Hans Norebrink, född 1950, personuppgifter se sidan 218i zzs.pdf

“Det fanns ett land och en tid som kanske var det bästa mänskligheten åstadkommit någonsin hittills – Sverige på 70-talet. Men det var inget idealland och från vänstern och arbetarklassen kom kritik och krav på förbättringar. Högern och borgarklassen hakade på kritiken, men hade helt andra förslag på ”förbättringar”.

Dom vann. Det visar den åttonde och sista delen i förlaget Norstedts imponerande historieverk om Sverige. Vår nutids historia. Som även kan läsas utan att ha läst de tidigare sju banden.

I Sverige och i hela västvärlden markerade åren kring 1980 vänstervågens övergång i högervåg. Från socialdemokrati, växande välfärdsstat och keynesianism – alltså statligt reglerad blandekonomi. Till nyliberalism, ständiga sociala nedskärningar, privatiseringar och avregleringar. Från tro på nationell demokratisk politik till tro på EUropeisk och global fri marknad (läs gärna ekonomidiktatur och anarkistiskt oreglerad marknad, min sura kommentar).

År 1980 var jämlikheten som störst, sedan dess har klassklyftorna åter ökat snabbt. Detta på grund av systemskiftet från kollektivism till individualism, från betoning på jämlikhet till betoning på frihet (läs orättvis hierarkisk elitism, min nya sura kommentar). Från marknaden underordnad staten, till staten underordnad marknaden. Och från näringslivet som samhällets tjänare, till samhället som näringslivets tjänare (mina generaliseringar).

Allt detta dock inom den västliga liberala demokratins och kapitalismens ramar – det var ett skifte från välfärdskapitalism till marknads-

kapitalism. Och under hela efterkrigstidens gyllene tre decennier av ständig tillväxt rådde konsensus (samsyn) från höger till reformvänster om keynesianism och välfärd (i olika grad, och i USA förstås mindre).

Även de borgerliga partierna i Sverige stod fram till 1980 i stort bakom den starka staten och folkhemsbygget. Det som då kunde yttras från center- och folkpartihåll låter som värsta vänsterspråket idag.

Ser man ut över världen markerade det långa 80-talet (från slutet av 70-talet till början av 90-talet) nergången och slutet för tre (påstådda) vägar till socialismen; den östliga ”kommunismen”, den västliga socialdemokratin, och den brokiga sydliga tredjevärlden-socialismen. I alla tre formerna bevarades och/eller återuppstod det klassamhälle man (officiellt i alla fall) ville mildra/avskaffa i nya ofta statsbyråkratiska klassformer. Följt av växande marknadsliberalism.

Den svenska socialdemokratin flirtade med socialismen på 30- och 40-talen, men valde sedan ”funktionssocialism”, alltså statlig reglering av kapitalismen.

Statligt ägande av näringslivet var aldrig stort i Sverige, och när de borgerliga kom till makten genomförde de fler socialiseringar än socialdemokratin. Sverige framställdes i debatten ofta som ett modelland, men välfärdsstaten var ett generellt fenomen i västvärlden. Det unika med Sverige var den offentliga sektorns och därmed skatternas storlek.

Redan när socialdemokratin återtog makten 1982 hade marknads-tänkandet trängt in i partiet – och både finansminister Kjell-Olof Feldt och statsminister Olof Palme var drivande i omläggningen. Som kronan på verket avskaffade socialdemokratin 2001 portalparagrafen i

partiprogrammet – den om att lägga bestämmanderätten över produktionsmedlen i hela folkets händer.

Sedan 80-talet har såväl socialdemokraterna som borgarpartierna alltmer marknadsanpassats. De senare har varit något mer pådrivande, men deras ”reformer” har i efterhand accepterats av socialdemokratin. Men i motsats till i andra länder har såväl socialdemokratin som borgerliga partier skyndat långsamt med avvecklingen av välfärdsstaten. Och stora delar av den finns ännu kvar – i mager ”osthyvelnedskuren” form.

”Sveriges historia 1965-2012” har allt detta som rödblå tråd som följande citat ur den 500-sidiga boken visar:

”Man kan hävda att det är just vindkantringen i den idépolitiska grunden kring välfärdsstaten som är den dominerande förändringen i svensk politik under decennierna från 60-talet och framåt. Under denna tid förändrades problemformuleringen kring välfärdsstaten i grunden. Tankevärlden bakom det så kallade starka samhället, en slogan myntat av socialdemokratin vid 50-tlets slut, kom till vägs ände.”

Det är omtumlande och fascinerande att läsa om sin egen tids historia – jag blev politiskt aktiv vid 13 års ålder (1963, jag är 50-talist) och har så fortsatt i olika vänsterformer i ett halvt sekel. Luckor i händelseflödet fylls i av denna välmatade historiebok, detaljer inordnar sig i mönster, och *i stort* känner jag mig nöjd med boken.

Samtidigt känner jag mig skakad, sorgsen och sentimental inför vad som gått förlorat – och rädd och uppgiven inför vilka försämringar och prövningar som väntar framöver. När jag var ung maoist hade jag inte kunnat föreställa mig att jag skulle bli folkhem(s)nostalgisk på gamla dar...

Med ”realsocialismens” död efter murens fall, och socialdemokratin förvandling till ett vanligt marknadsanpassat mittenparti inriktat på att vinna storstadsmedelklassen, så kan ”den enda vägens” marsch högerut fortsätta i avsaknad av hotande alternativ till världskapitalismen (även islamisterna är ju ekonomiska nyliberaler.)

Därmed fortsätter den triumferande deterministiska tillväxt- och framstegsideologin som hotar klimat, miljö och finansvärld. I framtiden skymtar ett civilisationssammanbrott i Ekonomi, Energi och Ekologi (mina framtidsmardrömmar).

Om vi istället (återigen via boken) blickar bakåt i historien var folkhemstanken en välfärdsnationalistisk idé som socialkonservativa och socialliberala förde fram kring förförre sekelskiftet. Från 30-talet och framåt övertogs det av socialdemokratin, och dess trygghetsbygge inom kapitalismens ramar, och dess korporativa klassarbete SAP-LO-SAF kom att accepteras av även näringslivet och de borgerliga partierna.

Vad var det då som hände som bröt den här utvecklingen, enligt boken? Varför 60-70-talens radikaliseringsvåg? Och varför följdes de av idag dryga tre decennier av liberal konservativ motreaktion under monetarismens och nyliberalismens banér?

Först 60-talet. Med stigande välfärd, resor, och bättre kommunikationer öppnades världen för inte minst ungdomar, studenter och intellektuella. Vietnam och andra väst- och östimperalistiska dominans/ kolonialkrig och stormaktsockupationer av små nationer kom i blickpunkten.

De unga fick pengar och bildade nya ungdomliga subkulturer. Arbetarklassens barn välldes in på de expanderande universiteten och fick nya

idéer och vyer. De växande förväntningarnas revolution skapade ständigt nya krav på reformer.

Samtidigt växte kritiken mot den ”ofärdiga välfärden”. Mot kvarvarande klassklyftor, pampvälde, statscentralism, byråkratisering, enpartidominan(s), myndighetsöversitteri, institutionsövergrepp, flyttlasspolitik, hårdnande krav i arbetslivet politikerbesserwisseri, (delar av denna kritik spann nyliberalhögern senare vidare på).

Liksom kritiken mot socialdemokratin svek mot sina ursprungliga proletära frihetsmål att via den reformistiska vägen bygga ett folkligt socialistiskt samhälle med jämlikhet i ägande och makt, och med ett demokratiskt samhällsägt näringsliv. Marxismen fick ett nytt uppsving.

Den nya tidsandan påverkade även arbetarklassen som på 70-talet bröt mot Saltsjöbadsandans toppstyrda lugna klassarbete genom en rad vilda strejker (med början i den stora gruvarbetarstrejken). Via LO och SAP pressade man fram en mängd arbetslivsreformer, däribland MBL (medbestämmandelagen).

Det som oroade näringslivet och borgerligheten mer var dock att man under årtionets lågkonjunkturer och oljechocker pressade fram, i deras ögon, alltför höga löner. Som inte tog hänsyn till företags- och samhällsekonomi. Kunde man längre lita på (klass)samarbetet med den politisk-fackliga arbetarrörelsen?

Än värre blev det när kravet på löntagarfonder antogs av LO och SAP. Taget på allvar skulle dessa fonder leda till att arbetarklassen på lång sikt skulle ta över företagen. Förverkligade skulle de i framtiden (möjligen) tänkas kunna skapa just den decentraliserade, självförvaltande och direktdemokratiska socialism som delar av vänstern i facket, SSU och partiet (s) hade luftat i debatter.

Men att tro att tigern (kapitalismen) snällt skulle acceptera att man bit för bit skar av dess svans var förstås naivt (min kommentar). Löntagarfonderna mobiliserade därför på allvar borgerligheten till motattack och blev en black om foten för socialdemokratin.

Samtidigt var de goda efterkrigsåren över (extra goda för Sverige som hade en oförstörd produktionsapparat 1945). Den hade tillsammans med en relativt nationell ekonomi utgjort folkhemmets och välfärdsstatens materiella grund.

Via exportindustrin var vi samtidigt en del av en internationell marknad där Sverige nu mötte allt hårdare konkurrens. Hela svenska industrigrenar gick i graven (teko, varv etcetera). Detta försvagade dessutom industriarbetarklassen som hade varit den socialdemokratiska (och kommunistiska) politisk-fackliga arbetarrörelsens sociala (klass) bas.

Med arbetarklassen försvagad, ”orimliga” arbetarkrav på makt och resurser, nationalstaten allt mer irrelevant, ekonomisk kris, och internationell konkurrens såg inte företagarklassen längre några större fördelar med samarbetet med arbetarklassen.

Tvärtom såg de det som nödvändigt att stoppa/minska arbetarnas krav och öka företagets och företagsledarnas vinster. Radikaliseringens väg (vänsterns) bäddade för den borgerliga motoffensiven (högerns), där klassarbetet övergick i klasskonflikt ovanifrån.

Om man nu kan kalla det så när den ena partnern (arbetarklassen) gradvis kom att passiviseras och avpolitiseras. Ja, så till den milda grad att inte ens dagens nedskärningar, arbetslöshet och bostadsbrist förmår mobilisera (arbetar)ungdomar till en gemensam och samlad kamp för sina rättigheter (min uppgivna kommentar).

På 70-talet var många ungdomar desto mer engagerade i den nya utoparlamentariska vänstern av trotskistiskt, maoistiskt och annat märke. Denna bokstavs vänster, som märktes långt över sin numerär i politik och kultur är alldeles för styvmoderligt behandlad i boken.

”Mitt” dåtida maoiststalinistiska parti KPML(r) – eller Kommunistiska partiet som det heter idag – nämns inte ens trots dess höga svansföring i dåtidens Göteborg, och trots sjukhusspionskandalen (ett SAP-SÄPO-samarbete) där jag och mina kamrater på Sahlgrenska sjukhuset olagligt åsiktsregistrerades (ett exempel på Stockholmsfixering i boken).

”När det var som bäst i Sverige ropade ni på revolution, men var finns ni i vänstern idag när ni behövs ute på arbetsplatserna?” Det frågar mig idag flera arbetskamrater på sjukhuset.

Nu var det ju tur att arbetarklassen inte lyssnade till våra maoistiska kulturrevolutionära locktoner på 70-talet eftersom vi maoister representerade en politiskt misslyckad återvändsgränd.

Kina var inte alls det idealland vi och andra inbillade oss (informationen om regimen var önsketänkande skönmålad och kunskapsmässigt begränsad då). Och som arbetarklassen (men inte vi då) insåg hade de det bättre med sossestyre än de skulle ha haft det med maoistdiktaturens hårda ofria nya klassamhälle (mina efterkloka kommentarer).

Vänsterpartiet var länge ett alternativt arbetarklassparti. Men vilka representerade den nya 70-talsvänstern egentligen, då de var som mest aktiva när arbetarklassen hade det som bäst, och minskade starkt när arbetarklassen fick det allt sämre?

Min hypotes är att nyvänstern i stor utsträckning var en ”ungmedelklassidealistisk” ny subkultur av ungdomar. Den växande tjänstemanna-medelklassen lutade länge åt socialdemokratin. Av dess barn radikaliserade många tillsammans med arbetarklasstudenter på väg in i medelklassen.

Från slutet av 70-talet började dock medelklassen (ihop med de blivande moderaterna och näringslivet) att svänga till höger – en process som ännu fortskrider. Medelklassradikalismen klingade av och vi fick alla dessa svikare som förborgerligades och bytte politisk kamp mot personlig karriär, helt i tidsandans tecken (väldigt mycket mina besvikna kommentarer).

Vad finns det då för mer förklaringar, än de som redan nämnts, till arbetarklassens stora försvagning – utan vilken högervågen knappast hade varit möjlig?

Ur boken kan man sålla fram att arbetarklassen blivit något mindre, och gått från vita, manliga, privatanställda (stor)industriarbetare, till fler ”etniska”, kvinnliga, offentliganställda vård-service-tjänstearbetare på mindre arbetsenheter. Deltid, arbetslöshet, anställningsotrygghet och prekariat (osäkert anställda) är andra faktorer som på olika sätt underminerat arbetarklassens politiska och fackliga klassmedvetande.

Liksom att en del arbetare som upplever sig som den ekonomiska (kris)utvecklingens förlorare vänt sig till högerpopulismens med dess inskränkt nationalistiska kritik av invandring, mångkultur och globaliseringsvåg.

Detta är en farlig utveckling vi ser i hela västvärlden. När kapitalismen nu börjat krisa igen (speciellt i södra och östra Europa) finns få tillräckligt starka och för vanligt folk trovärdiga vänsteralternativ. Där-

emot finns en växande nyfascism med enkla och falska lösningar på sitt populistiska smörgåsbord (min oro).

* Utvecklingen i Sverige under perioden exemplifieras klart av klassklyftornas storlek. Se bokens siffror: ”Den ekonomiska eliten tjänade 26 industriarbetarlöner 1950, nio i slutet av 70-talet...Idag tjänar makteliten femtio gånger mer än industriarbetare”.

”Den politiska eliten tjänade 1980 tre gånger mer än en genomsnittlig industriarbetare, 2012 sju gånger mer.” Allt färre ur arbetarklassen deltar dessutom i den allt mer medelklass-professionaliserade politiken. Arbetarklassen har förlorat såväl resurser som makt.

* Näringslivet (SAF) ställde stora krav på politiska förändringar på 70-talet. Så här gick det enligt boken: ”Att det mesta i detta program idag är genomfört säger något om genomslaget för de nya idéerna”. Och visar också på – som boken om och om igen påpekar – socialdemokratins enorma och konsekventa högervändning (mina ord om denna utveckling).

* Boken och min recension har i stort följt klassperspektivet (stat mot marknad, höger mot vänster, nyliberalism mot keynesianism). Men det har även under tiden skett framsteg för kvinnor, feminism och hbtq-rörelsen.

* Svagt i boken om miljö-klimat. Även du-reformen från 1968 förbigås. Den borde påminnas om idag då många unga börjat ”nia” igen (vilket retar gallfeber på mig, ska vi börja dela upp kvinnor i fru och fröken också? Använda yrkestitlar i tilltal á la gamla pilsnerfilmer igen? Hur långt ska vi backa?).

Hans Norebrink “

DN 22 dec 2013: Peter Wolodarski:

Från 36-39zzk

“Blunda inte för hatet och hetsen i Sverige.”

”Hotet mot demokratin”. Så löd rubriken på DN:s förstasida strax före millennieskiftet. De orden fortsätter att vara aktuella.”

“Det var en unik presshistorisk aktion. Aldrig tidigare hade exakt samma nyhetsreportage publicerats samtidigt i Aftonbladet, Dagens Nyheter, Expressen och Svenska Dagbladet.

Men den 30 november 1999 var läget speciellt. Tidigare det året hade syndikalisterna Björn Söderberg mördats utanför sitt hem i Sätra. Ett journalistpar i Nacka hade fått sin bil söndersprängd. Och i Malexander sköts två poliser till döds efter ett bankrån.

Det handlade om högerextremt våld som riktade sig mot demokratins kärna: rättsstaten, det politiska engagemanget, den fria opinionsbildningen och journalistiken.

”Rädslan sprider sig och slår rot. I rättsväsendet och bland vittnen, i politiken och på redaktionerna”, skrev de fyra chefredaktörerna när de skulle motivera sitt samarbete. ”Vi tänker inte låta oss skrämmas till tystnad”, fortsatte de.

14 år senare sker åter en mobilisering i Sverige mot rasism och högerextremism. När tusentals människor i dag samlas för att protestera görs det i en tid av växande hot, misstro och rädsla. Den utlösande faktorn var förra helgens nazistiska angrepp på en demonstration i Stockholmsförorten Kärntorp, men händelsen speglar något större.

Känslan är tydlig: debatten har hårdnat och förråats. Hatet på nätet har flyttat fram sina positioner. Som DN:s reporter Niklas Orrenius och fotograf Anders Hansson visar i sitt omskakande reportage i dagens tidning (sid 8–12) tar sig orden också våldsamma uttryck.

Samtidigt påminner den historiska publiceringen 1999 om att hotet från extremister inte är nytt. Och det var inte nytt för fjorton år sedan heller, även om rubrikerna och proportionerna kunde ge det intrycket.

I själva verket var hatets män väl så aktiva i skarven mellan 1980- och 90-talen, vilket Stieg Larsson och Anna-Lena Lodenius belyste i sin viktiga bok Extremhögern för 20 år sedan. Skinheads marscherade i Stockholm, flyktingförläggningar sattes i brand och lasermannen riktade sitt vapen mot slumpvisa invandrare. Man kunde med fog tala om hatets renässans i flera europeiska länder, inte bara i Sverige.

Den mediala mobiliseringen kom dock först mot slutet av 1999 – delvis framdriven av förfärande uppgifter om gärningsmännen i Malexander.

Men lika hastigt som de fyra rikstidningarna inledde sitt samarbete, lika snabbt avtog också uppmärksamheten. Den unika publiceringen följdes av en segdragen tystnad, bortsett från några smärre avvikelser.

Annat kom emellan. Inte minst 11 september 2001 bidrog till en perspektivförskjutning mot radikal islamism, som det dominerande hotet. När hemska saker inträffade blev muslimska extremister ofta snabbt huvudmisstänkta, också den julidag 2011 då Anders Behring Breivik parkerade sin skåpbil vid regeringshögkvarteret i centrala Oslo.

Dagens antinazistiska manifestation inger hopp om förändring. Men ingen bör intala sig att hotet är nytt, bara för att det på sistone visat sitt fula tryne i Sveriges huvudstad.

När samma nazistiska gruppering demonstrerade på Östermalm i början av november – för övrigt samma dag som minnet av kristallnatten högtidlighölls – var det ett led i en rad liknande aktioner på senare år.

Skillnaden är att dessa fått betydligt mindre utrymme i massmedierna.

I bildarkiven finns emellertid gott om otäck dokumentation:

– Den 30 november 2009 tågade ett 50-tal personer förbi Sveriges riksdag .

– I juni samma år deltog samma gruppering i en manifestation i Skellefteå, som övergick i kravaller.

– 2008 grep polisen en stor grupp nynazister på Gärdet i Stockholm.

– 2008 utbröt bråk på Drottninggatan i Stockholm i samband med en demonstration om Kosovos självständighet.

Nynazister började inte marschera på våra gator 2013, utan har under lång tid ägnat sig åt att manifesteras sin ideologi.

Det har sällan synts i offentligheten, därför att medier ogärna velat ge en begränsad grupp uppmärksamhet, men hatsammankomsterna har likväl arrangerats. Den aktuella grupperingen löper ur den vit maktmiljö som gjorde sig gällande redan på 80-talet.

Sen händer något dramatiskt, precis som 1999, och extremismen blir åter huvudnyhet.

Juridiskt sett har polisen små möjligheter att neka nazisterna demonstrationstillstånd. Såväl vår egen grundlag som Europakonventionen (numera införd i svensk lag) skyddar allas rättigheter på denna punkt, om inte tydliga ordningsskäl står i vägen.

I Österrike förvägrade myndigheterna en SS-förening att marschera vid en judisk begravningsplats – det ledde till att den österrikiska staten fälldes i Europadomstolen.

Det starka grundlagsskyddet kan te sig provocerande när nazister går med facklor genom centrala Stockholm, särskilt ett historiskt datum som den 9 november. Men sett till historien finns det goda skäl till att inte låta polisen göra politiska förhandsbedömningar av demonstra-

tioner – på 20- och 30-talen drabbades den demokratiska vänstern i Sverige av just sådana inskränkningar.

Däremot måste hatiska handlingar och uttryck bekämpas med betydligt större beslutsamhet än i dag. När nazistiska grupper lär sig att kringgå lagens definition av hets mot folkgrupp får rättssamhället inte förhålla sig passivt till den vidare kontexten. Ett hatbrott år 2013 kan inte begränsas till Hitlerhälsningar eller ”Sieg heil”. Om polisen inte anser sig ha stöd för att ingripa mot tydliga former av antisemitism, islamfobi och hat mot homosexuella, då måste riksdagen modernisera lagstiftningen.

Samma sak gäller näthatet: Sverige skadar sitt internationella rykte genom att inte ingripa mer systematiskt mot dem som använder digitala kanaler för att hetsa mot enskilda och minoriteter.

Vad gör Säpo? Hur länge till ska Säkerhetspolisen i Sverige ignorera angreppen på personer som verkar i demokratins centrum, men som inte ingår i en snäv krets av partiledare och ministrar?

”Hotet mot demokratin” var den stora rubriken på DN:s förstasida den 30 november 1999. Det upphörde inte.

Peter Wolodarski, peter.wolodarski@dn.se”

De äldsta nu levande svenskarna som varit med i del 7 i Sveriges historia, 1920-1965, kan se att nu behövs bättre demokrati och bättre jämlikhet och solidaritet.

Från 36-39zze.pdf. omr36-39zzk sid 80

I det föregående har visats Sveriges historia och en kommentar till sista delen, av Hans Nordbrink. Han är född 1950 och blev politiskt aktiv långt till vänster vid 13 års ålder, 1963, och har förblivit aktiv till vänster, vad man kan förstå nu inte lika långt till vänster som förr, men i alla fall vänster om den nuvarande socialdemokratiska ledningen.

Han är nu 63 år gammal och har varit med i del 8 av Sveriges historia, åren 1965-2012. För äldre som också varit med i del 7, åren 1920-1965, kan hans beskrivning te sig riktig, men de kan sakna beskrivningar av de åren, som också är av betydelse för situationen nu.

Efter hans beskrivning har visats en artikel “Blunda inte för hatet och hetsen i Sverige.” med anledning av nazistiska angrepp nyligen på en demonstration i Stockholm, hot mot demokratin. Nazister och islamister o d är extrema högerrepresentanter i den pågående högervågen.

Alliansregeringens ideologi är inte lämplig för styrningen av Sverige. I den regeringen ingår fyra borgerliga politiska partier: moderaterna, folkpartiet, centerpartiet och kristdemokraterna. Moderaterna är de ledande och deras ideologiska bakgrund finns i tidigare partier som dominerats av överklasspersoner och deras tänkande i de gamla stånden adel, präster, borgare och bönder i den gamla tiden då Sverige styrdes av Kungen.

Efter andra världskriget har tidigare outvecklade länder genom industrialiseringar och andra förändringar närmast sig levnadsförhållandena i de mer välmående delarna av världen och blivit konkurrenter till dem. Kina har seglat upp som ekonomisk stormakt och är kanske på väg att ta över USAs roll som den stora supermakten.

Människorna i USA tycks se sig kallade att leda världens öden, men situationen där med sträng kapitalism, vapenbruk, dödsstraff och svårigheter att ordna välfärdsfördelningen m m tyder på att värderingarna där inte är en bra grund för utvecklingen.

Ideologin i USA är att staten ska bestämma så litet som möjligt och att samhället ska formas av konkurrens. Det leder till en uppdelning i överklass och underklass. Den amerikanska drömmen är att komma upp i överklassen - att bli något. De svenska moderaternas ideologi är av samma slag. I USA gör man ingen hemlighet av den amerikanska drömmen. De svenska moderaterna försöker dölja strävandena att bevara och helst öka klasskillnaderna. Men världens problem nu kräver gemensamma lösningar, USAs och moderaternas konkurrensmodell fungerar inte.

Dagens politiska problem gäller i hög grad problem som rör hela världen. Mänskligheten har kommit i situationen med för mycket växthusgaser, koldioxid m m, som höjer temperaturen, vilket medför att isarna smälter och havsytorna stiger så att det blir översvämningar som fördärvar människors livsmöjligheter. Temperaturökningarna påverkar väderförhållandena på ett negativt sätt och påverkar växt- och djurliv så att en del arter kan bli utrotade. Livet på jorden bör bevaras.

Människorna har möjligheter att lösa de problem de har, men det krävs mer kunskaper av många slag hos både mäktiga och maktlösa och väl

utbyggda institutioner som kan hantera problemen på demokratiska sätt.

Utbildningen i den svenska skolan är för dålig och också den ett hot mot demokratin.

Högervridningen, våldet och allt annat elände gör att man måste förbättra undervisningen i skolan. Religionskunskapen bör ändras till Religion och levnadskunskap, Samhällskunskapen behöver bli mycket bättre och Hemkunskapen behöver utökas. Med rätta förbättringar blir barnen lyckligare som barn och sedan som vuxna och demokratin förbättras.

Det blir val till riksdagen och kommunerna hösten 2014 och de politiska partierna börjar nu förbereda sig. Huvudmotståndare blir moderaterna och socialdemokraterna.

Makthavarna tycks vara för unga för att väl förstå historiens gång och det som nu händer.

Valet 2014 blir ett historiskt val då förhållandet mellan höger och vänster klagas.

Högern är överklassen och vänstern underklassen. Högern är förtryckarna och vänstern de förtryckta.

En stor fråga är hur Sverige ska passa in i världen.

DN 22 april 2013: Tro och rättigheter. Ronny Ambjörnsson om religionens förhållande till demokratin.

“Därför trivs religionen bäst i sekulära samhällen”

“Under 1800-talet gick flera frikyrkorörelser i bräsch för den demokratiska kampen mot överheten. Religionen krävde frihet och friheten demokrati. Men hur är det i dag? undrar idéhistorikern Ronny Ambjörnsson.”

“Det är inte tack vare utan trots kristendomen som vi har demokratiska rättigheter i den fria världen”, skrev Dilsa Demirbag-Sten i en DN-krönika för en tid sedan. Uppfattningen är vanlig och det ligger en hel del i den. Etablerad, inte minst statligt organiserad, religion har haft svårt att ge utrymme åt rättigheter som kunnat hota egna maktprivilegier. Så har det också varit här i landet. Men med framväxten av de frikyrkliga rörelserna på 1800-talet förändrades bilden. Flera av dessa gick i bräsch för den demokratiska kampen mot överheten, vilket inte är så konstigt: de ville förstås fritt kunna framföra sitt kristna budskap. Religionen krävde frihet och friheten demokrati.

Det är också möjligt att bredda detta resonemang, vilket filosofer som Martha Nussbaum, Jürgen Habermas och Charles Taylor gjort i några uppmärksammade arbeten. De rättigheter som vi tillskriver demokratin går tillbaka på religiösa föreställningar med lång historia i västvärlden. Detta kan ibland vara svårt att acceptera. Som ateist ser man gärna att rättighetstanken utvecklats under påverkan av sekulariseringen, att den är ett resultat av den moderniseringsprocess som västvärlden genomgått under senare år. Men historien är sällan rak. Den tar ofta omvägar vilka i dag kan se ut att gå bakåt snarare än framåt. Historisk kunskap kan inte bara bestå i att hitta svar som passar i den egna världsbilden,

utan tvärtom att ställa frågor och konfrontera egen erfarenhet med den som historien ger.

Pedagogen Hans Ingvar Roth talar i ett nyutkommet, tankeväckande arbete, ”Är religionen en mänsklig rättighet?”, om vad han kallar ”rättighetsfamilj”, där kampen för *en* rättighet gjort det naturligt att även inbegripa andra rättigheter. ”Kampen för *en* rättighet sker ... sällan ensam utan ofta i samband med att man kämpar för de andra rättigheterna”. Roth beskriver inte något nödvändigt samband, förhållandet är närmast historiskt och i grunden tillfälligt. Men det tillfälliga har också relevans, särskilt i sammanhang som dessa.

Rättighetstänkandet tar sin början redan under medeltiden, men får en särskild dramatik i samband med de stora religionskrigen på 1600-talet. Ett ökande antal människor flydde från kaos och förödelse för att börja en ny tillvaro på andra sidan Atlanten. De flydde inte bara från krigen utan också från det Europa som krigen skapade: ett antal stater som bara tolererade *en* form av religiös inriktning. 1600-talets krig var, vid sidan av mycket annat, utrensningsskrig av ett slag som vi känner igen från vår egen tid, på Balkan eller i norra Pakistan. Religiös enhet var det stora målet: Alla skulle tänka och tro på samma sätt. Och de som tänkte på samma sätt skulle också bo på samma ställe. Tro förbands med territorium. Men också med något man kallade renhet: Vi talade i Sverige långt in i modern tid om ”den rena lutherska läran”.

Bland de utrensade var det många som startade egna utrensningar, när de väl funnit sin fristad på den nya kontinenten. De förföljda blev förföljare. Men inte alla, det fanns ifrågasättare. Några insåg att den situation de hamnat i, helt igenom ny som den var, också krävde ett nytt sätt att tänka. Martha Nussbaum pekar i en inträngande studie, ”Liberty of conscience: In defense of America’s tradition of religious equality”, på en av dessa nytänkare, Roger Williams, som vid mitten

av 1600-talet anlade den lilla kolonin Rhode Island, i dag en av USA:s delstater. New England var under den här tiden full av religiösa minoriteter av olika slag, puritaner, mennoniter, kväkare, baptister, alla med var sin religiös övertygelse som de misstänksamt slog vakt om. Williams tanke var att alla individer hade rätt att tro som de ville, inte bara kristna grupper utan även judar, muslimer och indianer vilka tycktes tillbe inte bara en utan flera gudar.

Roger Williams var naturligtvis inte ensam om sådana tankar. De var inte vanliga, men de förekom. Anders Kempe, svensk officer på 1600-talet, vände sig mot all förening av statsmakt och religion; hans böcker brändes på bål och han fick fly landet – det är under häxprocessernas tid. När makt och religion förenas skils, enligt Kempe, människorna. Det blir främmande för varandra – så står vi där och gapar inför varandra ”såsom inför Wijdunder”. Den inre likhet vi en gång kände har blivit till en yttre olikhet. I den växande klyfta som på så sätt uppstår marscherar arméerna in och i deras släptåg prästerna, domarna och hela skaran av självtutnämnda profeter.

Så såg det ut i Europa, de ständiga krigens kontinent. Men vidgar vi perspektivet finner vi multireligiösa miljöer i det muslimska mogulväldet i Indien på 1500-talet, i Andalusien under medeltiden och i det osmanska riket – varav dagens Turkiet är en rest – under de följande århundradena. Och detta alltså under en tid då man slog ihjäl olik-tänkande i Europa. Men dessa stater var uppbyggda på ett helt annat sätt än de europeiska enhetsstaterna. De religiösa minoriteterna hade vanligen sina egna mikrosamhällen, inte sällan med egen lagstiftning. Toleranspolitiken gällde i första hand kollektiv, inte individer. Man kan påminna om att själva ordet tolerans kommer från latinets *tolero* som betyder ungefär uthärda, stå ut med – vi råkar leva tillsammans, låt oss försöka stå ut med varandra! Det är inte den bästa av tankar,

men för den skull ingen dålig tanke.

I de framväxande amerikanska kolonierna var det näst intill praktiskt omöjligt att skapa rättänkande enklaver med särskild lagstiftning. Toleransen måste gälla individen. Grunden för Williams rättighetsideal var en föreställning som han hämtat från en av antikens filosofskolor, stoicismen. Stoikerna menade att det hos alla människor, oberoende av härkomst och kön, finns ett slags värdighet. Den egna värdigheten förutsätter respekt för andras värdighet, en föreställning om en gemensam inre frihet där alla har rätt att göra sin stämma hörd. Nussbaum talar i detta sammanhang om jämlikhet, en grundläggande tankens demokrati: att lyssna på andra, att begrunda vad de har att säga och sedan uttrycka sin egen uppfattning.

Denna inställning är inte något som de amerikanska kolonisterna väljer utan, menar Nussbaum, något de tvingas till av sin situation på den nya kontinenten. Men tvånget blir efterhand hos en del kolonister till en vana, ett särskilt sätt att tänka som färgar av sig på andra, mer politiska idéer, vilka kom att bli viktiga när kolonisterna frigjorde sig från det brittiska imperiet och grundade sin egen republik, USA.

Det är naturligtvis inte någon fullfjädrad demokrati som uppstår med den amerikanska revolutionen 1776. Slaveriet kvarstod, flera av revolutionärerna var slavägare. Kvinnorna hade inte samma rättigheter som männen. Men en gång tänkt krävde tanken att bli förverkligad. Det är svårt att tala om mänskliga rättigheter och samtidigt utesluta en stor del av mänskligheten. Det är bland annat om detta en av årets mest uppmärksammade filmer handlar, Steven Spielbergs ”Lincoln”. En svårighet när det gäller Nussbaums historiska resonemang är att det i första hand utgår från en bestämd typ av religion, nämligen den som växte fram i protestantiska länder. Protestanter av olika färg talar gärna om tro och trosförhållanden. Och tron framstår som en inre angelägen-

het, ett förhållande mellan individen och hennes gud. Men många religioner, som till exempel judendomen och vissa former av islam, lägger inte lika stor vikt vid trosfrågor, de är snarast praxisinriktade, det vill säga seder och bruk spelar en mer betydelsefull roll. För en protestant kan en sådan form av religiositet framstå som ytlig, men är det förstås inte. Att närma sig Gud genom kollektiva handlingar är naturligtvis uttryck för ett lika djupt känt behov som tyst tillbedjan.

Men frågan är om inte den trosform som utvecklats i protestantiska länder också bestämt vår uppfattning om vad som *utgör* en religion. Flertalet vanekristna människor har nog inte så mycket emot muslimer, under förutsättning att de beter sig på det sätt vi finner naturligt. Men redan böneutroparen, vanlig även bland koptiska kristna, blir problematisk. Varför skall, frågar sig många, bönen nödvändigtvis ropas ut på gator och torg, och därtill med hjälp av högtalare. Det är ju, som en deltagare i någon av tv:s skendebatter uttryckte det, religiös propaganda. Kyrkklockor däremot är inte propaganda för de innehåller inga ord, bara klang.

Hela denna problematik, som ju i sista hand handlar om religion och modernitet, ställer en rad frågor som inte är helt lätta att besvara. Sekularisering brukar beskrivas som en process som, med Nationalencyklopedins formulering, ”innebär att religionen förlorar i betydelse i ett samhälle”. Men kan det inte i stället vara tvärtom? Är det inte just i det sekulära samhälle som vuxit fram i väst som religionen trivs bäst, alltså ett samhälle som likställer alla ideologier och religioner, särskilt om dessa berövats sina ”förmoderna” uttryck? Religiösa friskolor verkar inte ha mött så många hinder. Allt fler människor konstruerar i dag egna religioner, hopsatta av sådant de finner tilltalande i de etablerade.

Faran är naturligtvis, vilket statsvetaren Marie Demker nyligen påtalat, att sociala och ekonomiska konflikter ges en passande religiös klädnad och efter hand framstår som frågor om etnicitet och religion. Religiösa rättigheter kommer då att inskränka det utrymme som tidigare förbehållits politiken. Då har de religiösa rättigheter, som en gång inspirerat demokratin snarare blivit ett hinder för samma demokrati. Är det dit vi nått i dag?

Ronny Ambjörnsson litteratur@dn.se “

“Ronny Ambjörnsson är författare och professor i idéhistoria.”

Frågan är förhållandet mellan demokrati och religioner som menar att religiösa regler ska styra över demokratins regler.

I Sverige menar man än så länge, att demokratins regler står över religiösa regler. Den svenska statskyrkan är avskaffad.

I länder med islamska religioner förekommer att islamska regler gäller före demokratins regler, t ex Iran. Det finns en oro för att denna princip ska sprida sig så att demokratin förstörs.

Ronny Ambjörnsson går igenom utvecklingen i denna fråga de senaste 400 åren.

Faran är att sociala och ekonomiska konflikter ges en passande religiös klädnad. Religiösa rättigheter kommer då att inskränka det utrymme som tidigare förbehållits politiken.

DN 9 dec 2014:

“Fascismens skugga i Norden

Att nazism och fascism har haft svårt att vinna röster i de nordiska samhällena betyder inte att de saknat inflytande. Och vad vi i dag ser är hur 30-talets idéarv kommer tillbaka, skriver Per Svensson. DN Kultur publicerar – i samarbete med Sydsvenskan – artikeln som fick SAS att dra in hela upplagan av sin kundtidning.

Sverigedemokraternas partisekreterare Björn Söder kom till den svenska riksdagens öppningsceremoni den 30 september i år i röd väst och svart rundkullig hatt. Han var inte ensam om att bära folkdräkt. Det gjorde också socialdemokraten Magdalena Andersson, miljöpartisten Åsa Romson och vänsterpartisten Rossana Dinamarca. Man kunde uppfatta det tre rödgröna riksdagsledamöternas klädval som en stillsam markering: Det är inte Sverigedemokraterna som ska få definiera svenskheten.

Dagen innan, när de nyvalda ledamöterna samlats för att välja de talmän som fortsättningsvis skulle leda riksdagens arbete, hade avståndstagandet varit mer öppet. I plenisalen bar Rossana Dinamarca då en t-shirt med texten ”SD = rasister”. Och det krävdes inte mindre än tre omröstningar innan Björn Söder kunde bli vald till andre vice talman, den post som av kutym tillkommer den svenska riksdagens tredje största parti och därför nu var öronmärkt för en sverigedemokrat. Gång på gång röstade de andra partiernas ledamöter blankt, en mycket ovanlig demonstration.

Men nu är Söder innehavare av ett av det offentliga Sveriges finaste uppdrag, han är en av fyra talmän i den svenska riksdagens presidium.

Detta tack vare de 13 procent av rösterna som hans parti erövrade i det svenska riksdagsvalet den 14 september. Vem hade kunna tro det om ett parti med rötter i nynazismen och den rasistiska skinheadskulturen, ett parti som för inte så länge sedan jublade över varje erövat lokalt mandat i små landsbygdskommuner?

Och vem hade för, säg, tjugo år sedan vågat gissa att populistiska partier med främlingsfientlig profil skulle bli 2000-talets politiska vinnare i de nordiska välfärdssamhällena, i länder som berömt sig av att vara lite mer moraliskt högtstående än omvärlden; lite fredligare, lite mer demokratiska, lite hederligare, lite mer fördomsfria och toleranta än alla andra länder i världen? Hur ska man förklara att Fremskrittspartiet sitter i regeringen i Norge, att Dansk folkeparti enligt många bedömare i grunden lyckas ändra det politiska klimatet i Danmark, att Sannfinländarna fick 12 procent av rösterna i EU-valet i maj i år och att bara Socialdemokraterna och Moderaterna är större än Sverigedemokraterna, som i höstens svenska riksdagsval gick bra inte bara i traditionella ”förlorardistrikt” utan också börjat bryta sig in i välbeställda kvarter som Fridhem i Malmö, en havsnära burgen enklav med ståtliga överklassvillor, varav en blivit världsberömd som ”Zlatans hus”?

Bruna skjortor och hakkors, nazismen så som vi känner igen den från 1930-talet, har aldrig gått hem hos breda folklager i de nordiska länderna. Gjorde det inte ens under de år då Hitler regerade Tyskland och stora delar av Europa. De tyska nazisterna älskade ”Norden”. Det var där de trodde sig hitta de allra mest germanska germanerna. Men kärleken var inte oreserverat ömsesidig.

De svenska nazistiska och pronazistiska grupperingarna gjorde sitt bästa val 1936 och samlade då drygt 50 000 röster, inte ens två procent

av väljarkåren. Det inkluderade de drygt 30 000 röster som gick till det akademiskt präglade pronazistiska partiet Sveriges nationella förbund. SNF hade tidigare kallat sig Sveriges nationella ungdomsförbund och varit knutet till det svenska högerpartiet.

Inte heller i grannländerna var nazisterna och fascisterna några stora röstmagneter under 30-talet. I Danmark gick ryttmästaren Cay Lembke från att vara chef för scoutrörelsen till att leda ett litet nazistiskt vasallparti, Danmarks nationalsocialistiske arbejderparti. Det var för tyskt för att bli trovärdigt som danskt nationalistiskt parti och förblev ett marginalparti även sedan Lembke bytts ut mot en ledare från Sønderjylland, läkaren Frits Clausen. De danska nazisterna fick bara två procent av rösterna 1939. I Norge hade majoren Vidkun Quisling, med meriter som försvarsminister i en bondeministär, 1933 bildat ett snart alltmer nazistiskt parti, Nasjonal samling. Liksom sin danska motsvarighet fick det ett mycket måttligt genomslag hos väljarna, ett par ynka procent. De norska och danska nazisterna fick sitt verkliga politiska genombrott först när de tyska ockupanterna gav dem chansen att bli landsförrädare.

Inte ens i Finland lyckades något regelrätt nazistparti bli en dominerande kraft, trots att det egentligen fanns goda förutsättningar. Finland hade nyss genomlevt ett brutalt inbördeskrig ("vita" mot "röda"), gränsade till Stalins Sovjetunionen och slogs under det så kallade Fortsättningskriget på samma sida som Tyskland.

Ur den antikommunistiska Lapporörelsen växte det under 30-talet fram ett politiskt parti, Fosterländska folkörelsen, med för fascistisk typisk förkärlek för uniformer. Partiet lyckades i valet 1936 få drygt 8 procent av rösterna och kunde under krigsåren glädja sig åt en ministerpost. Men något maktparti blev det ändå inte.

Betyder det att fascismen och nazismen inte hade något inflytande i de nordiska samhällena under mellankrigstiden? Inte alls. Inflytande, det vill säga makt att påverka samhällsklimatet, och valresultat är inte samma sak.

På 30-talet var fascistiska idéer brett diskuterade och många gånger också accepterade i samhällsskikt som kunde sätta dagordningen, som kunde påverka vilka frågor som ställdes och vilka svar som formulerades i den politiska debatten: akademiker, intellektuella, studenter. I Finland räknades flera av de yngre författarna och skriftställarna till det så kallade Svarta gardet. I Norge var landets störste diktare Knut Hamsun en artikulerad pro-nazist. I Danmark lät sig högerpartiets ungdomsförbund entusiasmeras av den nya tidens idéer: 1933 bildade Konservativ ungdomskampförband som uniformerades i gröna skjortor och ridstövlar. Och i Sverige? Ordföranden för Sveriges nationella förbund, Elmo Lindholm, var i det civila docent i latin. Det var en mindre udda bakgrund för en fascistledare än man i dag kanske föreställer sig.

"Stoppa judeimporten", stod det på en banderoll, "Sverige åt svenskar-na", på en annan. Klädda i studentmössor och med facklor i händerna marscherade mellan 400 och 500 studenter genom centrala Stockholm. Det var den 6 februari 1939 och studenterna protesterade mot den av några äldre svenska läkare lanserade tanken på att nu, några månader efter Kristallnatten, ge ett tiotal judiska tyska läkare arbets- och uppehållstillstånd i Sverige. Vid ett opinionsmöte i anslutning till fackeltåget talade såväl de blivande tandläkarna som de blivande apotekarnas och läkarstudenternas kårordförande. Manifestationen arrangerades av Svensksocialistiska studentförbundets Stockholmsavdelning, det vill säga av en nazistisk studentorganisation.

De kommande veckorna höll Medicinska föreningen i Stockholm och studentkårerna i Uppsala och Lund möten på samma tema. Överallt röstades flyktingfientliga resolutioner igenom med breda majoriteter. De svenska nazisterna var överlyckliga. Lördagen den 25 februari 1939 toppade en rapport från kårnötet i Uppsala förstasidan i Den svenske folksocialisten: "Upsala studenter slår vakt kring landets gränser/Bestämd protest mot flyktingimporten." Tidningen var organ för den så kallade Lindholmsrörelsen, den största och mest stabila av de svenska renodlat nazistiska partibildningarna. Ledare var underofficeren Sven Olov Lindholm. Hans parti hade 1938 bytt namn från Nationalsocialistiska arbetarepartiet till Svensk socialistisk samling och ersatt hakkorsen med en mer blågul partisymbol, den så kallade vasakärven.

Trots blygsamma valresultat hade Lindholmarna tidsvinden i ryggen under 30-talet. De kunde uppfatta sig som det nya Europas unga förtrupp. Fascismen regerade i två av Europas stora kulturländer, Italien och Tyskland, och var som "världsåskådning" (som man gärna sa på den tiden) på offensiven i en rad länder. Nazisterna och fascisterna såg sig som krigare i en ödesstrid där den egna nationens, det egna folkets, den egna "rasens" framtid stod på spel. Fienderna var tre: "marxismen" (som inkluderade socialdemokratin), "liberalismen/ storfinanssen" och "judarna", som antogs ligga bakom både marxismen och kapitalismen. De onda krafterna drev sitt lömska spel med hjälp av demokratin, ett begrepp som i svenska nazistkretsar gärna skrevs om till "dumokratin".

Denna "världsåskådning" attraherade inte så få 30-talsstudenter som efter kriget kom att inta viktiga positioner i det svenska samhället: som gymnasielärare, läkare, höga statstjänstemän, politiker, domare, präster, redaktörer. Det är en av förklaringarna, tror jag, till att det aldrig

genomfördes någon genomgripande självrannsakan i Sverige efter andra världskriget.

Förintelsen, de ohyggliga nazistiska brotten, är den stora vattendelaren i modern europeisk historia. Därefter har den öppna nazismen bara kunnat överleva som mögel på politikens källarväggar, som en patetisk kult för obotfärdiga gamla herrar och/eller alkoholdoftande unga slagskämpar. I det avseendet är skillnaderna mellan de nordiska länderna små. De heilande nazisterna har utgjort allvarliga hot mot enskilda personer, men inte mot samhället.

I ett annat, men centralt avseende, skiljer sig dock grannländerna från varandra. Medan Sverige efter kriget lät det moderna samhällsbygget bli den stora, egentligen, enda källan till nationell stolthet, och stämpade historieromantik och patriotisk pompa som suspekta och farliga företeelser, var förhållandet till traditionell nationalism ett annat i länder som varit ockuperade och/eller själva direkt indragna i kriget. Där laddades de nationella symbolerna i stället med positiv energi av kampen för frihet och oberoende.

Det är ett av skälen till att den skandinaviska debatten om nationalism ofta blir så aggressiv och inflammerad. För en svensk är det bisarrt att se danskar stå och vifta med små pappersflaggor i ankomsthallen på Kastrup, för att inte tala om hur märkligt det är att följa den danska politiska debatten med dess fixering vid "de fremmede". För en dansk kan det förefalla obegripligt att svenskarna alltid måste vara så "politiskt korrekta" att landets övriga politiker inte ens vill tala med Sverigedemokraterna. Många svenskar kan tycka att det är konstigt att Fremskrittspartiet så snabbt och till synes lätt kunde återta en central roll i det norska politiska livet efter massakern på Utøya. Norrmän kan å sin sida tycka att de svenskar som ständigt lyfter fram massmördaren Anders Behring Breiviks tidigare medlemskap i Fremskrittspartiet inte

bara ägnar sig åt osakligt förtal av partiet utan i någon mening också av Norge som nation.

Till viss del kan de nordiska grälen förklaras av att de olika partierna har skilda rotsystem. Sverigedemokraterna har vuxit fram ur en renodlad rasistorganisation från 80-talet, Bevara Sverige svenskt. Sannfinländarna kan i stället sägas vara arvtagare till gammaldags bondepopulism, närmast då Veikko Vennamos landsbygdsparti. Och Pia Kjærsgaard, kvinnan som skapade Dansk folkeparti, fostrades politiskt av den marsinpanälskande och skattehatande populisterna Mogens Glistrup och hans i början av 70-talet startade Fremdkridtsparti. Det norska Fremskrittspartiets urfader, Anders Lange, var en norsk Glistrup som utan falsk blygsamhet döpte sitt parti till Anders Langes parti. Några år efter hans död 1974 genomfördes namnbytet till Fremskrittspartiet och Carl I Hagen blev partiledare.

De partier Glistrup och Lange grundade var klassiska missnöjespartier som ville ställa till problem för en välfärdsstat som många på 70-talet tyckte hade vuxit sig för stor, fet och självtillräcklig. Först på 90-talet fick Sverige en motsvarande partibildning, Ny demokrati. Men då hade missnöjet med politikeretablissemangen blandats med en rejäl dos främlingsfientlighet, i allt högre grad riktad mot olika muslimska befolkningsgrupper.

Det är den ”busgroggen” (som vi brukar säga i Sverige) som populistiska och högerextrema partier runt om i Europa nu med stor framgång säljer till väljarna. Och det är inte längre rädslan för en alltför stark välfärdsstat utan tvärtom en nostalgisk längtan efter gamla tiders allsmäktiga nationalstat som dessa partier exploaterar.

Man kan därför säga att de, oavsett inbördes skillnader och olika nyanser, numera snarare förvaltar ett idéarv från 30-talet än från 70-

talet.

Det gäller såväl Dansk folkeparti som Sannfinländarna, och det gäller i särskilt hög grad just Sverigedemokraterna. Det samhälle de vill (åter) upprätta är ett helt annat än det vi i dag lever i. ”Vi vill helt enkelt inte ha det splittrade, segregerade – själlösa – samhälle, som det socialliberala etablissemangen skapat åt oss”, skriver Sverigedemokraternas partiledare Jimmie Åkesson mot slutet av sin bok ”Satis polito”.

Hans kolleger på den högerextrema flanken runt om i Europa nickar med all säkerhet instämmande. Den samtida extremnationalismen kan ta sig olika uttryck, men fienderna är gemensamma: EU, de liberala medierna, det globaliserade samhället.

I en värld av förändring låtsas de som att i just deras land kan tiden vridas tillbaka så att samhället på nytt kan bli den trygga och harmoniska familj det aldrig någonsin varit.

Varför lyckas de göra det med sådan framgång också i de nordiska länderna, i de samhällen som så länge trott sig vara närmast genetiskt goda? Kanske just därför, för att nationalismen här har varit så självklar att vi inte har sett den, för att det nu just därför är lättare än man kunde ana att inbilla växande befolkningsgrupper att allt som kan upplevas som hotfullt kommer utifrån.

Per Svensson

Per Svensson, journalist på tidningen Sydsvenskan och författare till ett flertal böcker, nu senast ”Vasakärven och järnröret. Om den långa bruna skuggan från Lund”, en essäbok om högerextremism nu och på 1930-talet.” “

DN 11 dec 2014:

“LO ökar pressen på Löfven”

Stefan Löfven bör gå till val utan Miljöpartiet. Det säger en allvarligt oroad LO:s ordförande Karl-Petter Thorwaldsson.

– Sverige är i ett farligt läge, ses vi inte längre som ett politiskt stabilt land riskerar vi investeringar och jobb.

Bilden av Sverige som stabilt, pragmatiskt och tillväxtvänligt har givit oss investeringar och fler jobb, konstaterar LO:s ordförande. Detta ser han nu hotas på flera fronter.

Främst på grund av den parlamentariska röran. Men också på grund av Miljöpartiets inflytande, som han flera gånger de senaste månaderna kritiserat hårt. Bland annat kraven på kärnkraftsavveckling, och beslutet om att stänga Bromma flygplats och skjuta upp Förbifart Stockholm.

Därför måste nu Stefan Löfven klippa banden till MP i valrörelsen, anser Karl-Petter Thorwaldsson.

– Den som lägger sin röst på S den 22 mars ska veta vad den rösten står för. Däremot går det inte för Stefan Löfven att efter valet stänga dörren för någon form av samarbete. Han har hela hösten försökt att bredda samarbetet med MP över blockgränserna.

Karl-Petter Thorwaldsson hoppas på en uppgörelse med mittenpartierna, där S måste vara beredda att ”bjussa på makten”, eller vice versa. Men något regeringssamarbete mellan Socialdemokraterna och Moderaterna, som vissa bedömare förordar, avfärdar han helt.

Skillnaderna mellan partierna är för stora – och bör fortsätta att vara det, anser han. Han räknar upp Moderaternas motstånd mot höjningen av a-kassan, slopandet av sjukförsäkringens bortre gräns, 90-dagarsgarantin, avskaffandet av Fas 3, synen på Arbetsförmedlingens uppdrag och så vidare.

– S och M är svensk politikens motpoler, och av demokratiska skäl är det viktigt att behålla det så. Bakar man ihop de två partierna i en kompromiss och politiken inte får bukt med arbetslösheten och andra problem ser jag risk för ytterligare radikaliserings på yttersta högerkanten. Kanske också med nazister.

Att en tiondel av LO-förbundens egna medlemmar röstade på Sverigedemokraterna vill Karl-Petter Thorwaldsson helst förklara med att det till stor del handlar om långtidsarbetslösa och långtidssjuka.

– För den som är väldigt utsatt är det ett mänskligt drag att hellre ge någon annan skulden än att se sina egna tillkortakommanden.

Men det finns också yrkesaktiva SD-are, medger han.

– Den fajten tar vi varje dag ute på arbetsplatserna, och vi tänker förstärka det arbetet fram till 22 mars. Jag är säker på att SD kommer att förlora LO-röster på att de gjorde gemensam sak med de borgerliga och röstade bort en budget med många av de saker som SD sagt sig arbeta för.

Kallar du också den här tiondelen av LO-medlemmarna för ”nyfascister”?

– Jag skulle inte säga det till dem rakt ut, många av dem har nog inte tittat närmare på de av SD:s åsikter som är väldigt högerradikala, som familje- och kultursynen.

LO-förbundens lönekrav i avtalsrörelsen 2016 kan påverkas uppåt, om valet den 22 mars inte leder fram till en stabil blocköverskridande majoritet, varnar Karl-Petter Thorwaldsson. En slutsats av LO-ordföranden som många nog kan tycka är paradoxal:

– Om den här röran och instabiliteten fortsätter löper Sverige risk för en försämrad ekonomisk utveckling, och då måste vi hitta något sätt att få fart på hushållens konsumtion och tillväxten.

Tove Nandorf tove.nandorf@dn.se

Fakta. LO:s krav

Släpp den nära kopplingen till Miljöpartiet

Lova betydligt större finanspolitiska stimulanser i form av offentliga investeringar. Den nedröstade S-MP-budgeten anser LO saknade runt 70 miljarder till jobbskapande investeringar i infrastruktur och bostadsbyggande.

Fortsätt verka för fackligtpolitiskt samarbete inom EU för att ändra Lex Laval och motverka social dumpning. På lördag hålls ett möte mellan fack och politiska ledare från Sverige, Tyskland och Österrike med detta syfte.

Ställ krav på att arbetslösa får jobb i samband med offentliga upphandlingar av byggen med mer.

Socialdemokraternas hemsida inför valet 22 mars 2015.

Utredningar har visat att dagens politiska problem kan inordnas i 22 politikområden som huvudsakligen stämmer överens med regeringens ministerområden.

Regeringens politikområden har behandlats på sidorna 273- 537 i Sven Winnell 12 nov 2014: Levnadsförhållanden, system för verksamhetsområden, politiska aktörer, riksdagen, kommuner, myndigheter. utskott. regeringen och departementen, statsbudgeten. <http://winnell.com/omr36-39zzr.pdf>

I de fyra politikområdena Demokrati, Hushållsverksamheter. Kultur och Pengar delas ledningen mellan socialdemokrater och miljöpartister. Miljöpartiet har ledningen i områdena Klimat. Fysiska miljöer, och Bistånd, Socialdemokraterna har ledningen i övriga politikområden.

För att vinna valet den 22 mars 2015 bör socialdemokraterna på sin hemsida redovisa socialdemokraternas politik i de 22 politikområdena. På första sidan bör områdena anges och man ska där kunna klicka sig fram till det politikområde man först vill se på . Sedan ska man kunna klicka sig tillbaka till förstasidan och där klicka sig till de andra politikområdena.

Utformningen av socialdemokraternas hemsida har behandlats närmare i de särskilda utredningarna som med innehållsförteckningar finns förtecknade i slutet av det följande under rubriken “De särskilda utredningarna”

De 22 politikområdena finns på nästa sida.

De 22 politikområdena.

* Partiledare Stefan Löfven.

* Allmänt om socialdemokraterna och regeringens politik.

* Utrikes- och världspolitik. Globaliseringen.

Politik för en utrikesminister.

* Europapolitik.

Politik för en EU-minister.

* Demokratiproblem, juridik.

Politik för en demokratiminister och en justitieminister.

* Försvar.

Politik för en försvarsminister.

* Klimat och klimatpolitik

Politik för en miljöminister.

* Transporter.

Politik för en infrastrukturminister.

* Planering av fysiska miljöer.

Politik för en plan- och byggminister.

* Landsbygdspolitik.

Politik för en landsbygdsminister.

* Bistånd.

Politik för en biståndsminister.

* Sjuk- och hälsovård, kemikalier, räddningstjänst.

Politik för en socialminister med hälso- och sjukvård.

* Hushållet. Mat, boende, energi, konsumtion, ekonomi.

Politik för en hem- och konsumentminister och en energiminister.

* Barn- och äldreomsorg. Velfärd. Socialtjänst

Politik för en barn-och äldreminister med välfärd och socialtjänst o d

* Utbildning. Forskning.

Politik för en utbildningsminister.

* IT. Information, Konst, kultur, idrott.

Politik för en IT-minister och en kultur- och idrottsminister.

* Jobb.

Politik för en arbetsmarknadsminister.

* Näringsar.

Politik för en näringsminister.

* Handel.

Politik för en handelsminister.

* Migration. Integration.

Politik för en migrationsminister och en integrationsminister.

* Polisen. Brott. Kriminalvård.

Politik för justitieministerns polis- och kriminalpolitik.

* Pengar. Skatt, bidrag, finanser, pensioner, försäkringar.

Politik för finans-, finansmarknads- och socialförsäkringsministrar.

Tidningskommentarer.
29 november - 1 december.

DN 1 dec 2014:

“Flera nödutgångar om regeringen råkar i kris

En nervpirrande ödesvecka väntar för regeringen. Redan i morgon kan de rödgröna stå inför ett historiskt nederlag om SD beslutar sig för att stödja alliansens budget. Men det behöver inte innebära att regeringen avgår. Det finns flera nödutgångar att slinka ut genom.

Bara drygt två månader har gått sedan Stefan Löfven kunde utropa sig som segrare i riksdagsvalet och bilda landets första rödgröna regering.

Redan från dag ett har Stefan Löfven gjort klart att han vill söka samarbete över blockgränserna. Men intresset från andra sidan gränsen har varit svalt och det har blivit alltmer uppenbart att 38 procent av rösterna inte räcker långt för att bilda en handlingskraftig regering. Bara den senaste veckan har regeringen fått hantera gräl om pensionsgruppen och åkt på ett nesligt nederlag när det gäller valfrihet i vården.

Men den stora prövningen väntar den här veckan i frågan om statsbudgeten. På tisdag eftermiddag ska Sverigedemokraterna ge besked om man tänker lägga ned sina röster, rösta på den rödgröna budgeten eller på alliansens förslag.

Om SD väljer att rösta med alliansen blir det på ett eller annat sätt regeringskris. Stefan Löfven har sagt att han inte tänker regera med

någon annans budget, men samtidigt framhållit att det inte innebär att han tänker avgå.

– Det finns en möjlighet i regeringsformen att regeringen kan återkomma med budgetkompletteringar till riksdagen. Den här möjligheten är tänkt att användas i krislägen och skulle kunna rädda det politiska ansiktet på Stefan Löfven. Men huruvida ett politiskt dödläge motiverar den här möjligheten är oklart, säger Tommy Möller, professor i statsvetenskap vid Stockholms universitet.

Om regeringens budget förlorar omröstningen innebär det ett historiskt nederlag. Inte i modern tid har en regering misslyckats med att få igenom sin budget i riksdagen. Den ödesvecka som väntar liknar ingen annan i svensk politik.

– Det är historiskt unikt, åtminstone sedan enkammarriksdagen infördes. Möjligen kan man jämföra med perioden 1973–1976 när blocken hade lika många röster. Då var det naturligtvis stor osäkerhet om vad som skulle hända eftersom lottning kunde avgöra. Nu har lotten ersatts av Sverigedemokraterna, säger Magnus Isberg, statsvetare och tidigare kanslichef i riksdagens konstitutionsutskott.

Hur Sverigedemokraterna väljer att rösta är det bara några få i den egna partiledningen som vet. Tidigare sa SD att man tänker rösta på det alternativ ”som är bäst för Sverige”. Nu har fokus svängt och SD argumenterar mer för att tillfoga Miljöpartiet så stor skada som möjligt, helst att partiet tvingas lämna regeringen.

Det är också ett av de tänkbara scenarier som Stefan Löfven måste överväga vid ett budgetnederlag: ska han avgå och försöka bilda en

renodlad S-regering eller ska han hålla fast vid MP som regeringspartner.

– Löfven måste inte avgå men det vore konstigt om han inte gjorde det. Om han vill ha ett samarbete över blockgränsen är det enklare att regera utan Miljöpartiet, säger Tommy Möller.

Hur det än går i omröstningen på onsdag är processen kring budgeten en brutal påminnelse om vad som väntar regeringen under den nuvarande mandatperioden. Om regeringen får igenom sin budget kan man andas ut temporärt. Allianspartierna har flaggat för att man inte kommer att lägga gemensamma budgetförslag de närmaste åren och därmed kommer det inte att finnas något alternativ som kan vinna över regeringens förslag.

Men samtidigt kommer riksdagsarbetet att innebära återkommande möjligheter för oppositionen att stoppa regeringens förslag i en rad andra frågor. Ju fler nederlag, desto mer undergrävs regeringens och statsministerns auktoritet.

Efter höstens politiska turer är det precis vad som redan har hänt, enligt statsvetaren Jenny Madestam, specialist på politiskt ledarskap. Hennes slutsats är att Stefan Löfven går in i ödesveckan försvagad. Hon beskriver honom som betydligt mer tillbakadragen än sina företrädare. När Socialdemokraterna hade valt honom till partiledare satsade man också på ett kollektivt ledarskap, påpekar Madestam, med ekonomisk-politiska talespersonen Magdalena Andersson, partisekreteraren Carin Jämtin och gruppledaren Mikael Damberg vid Löfvens sida.

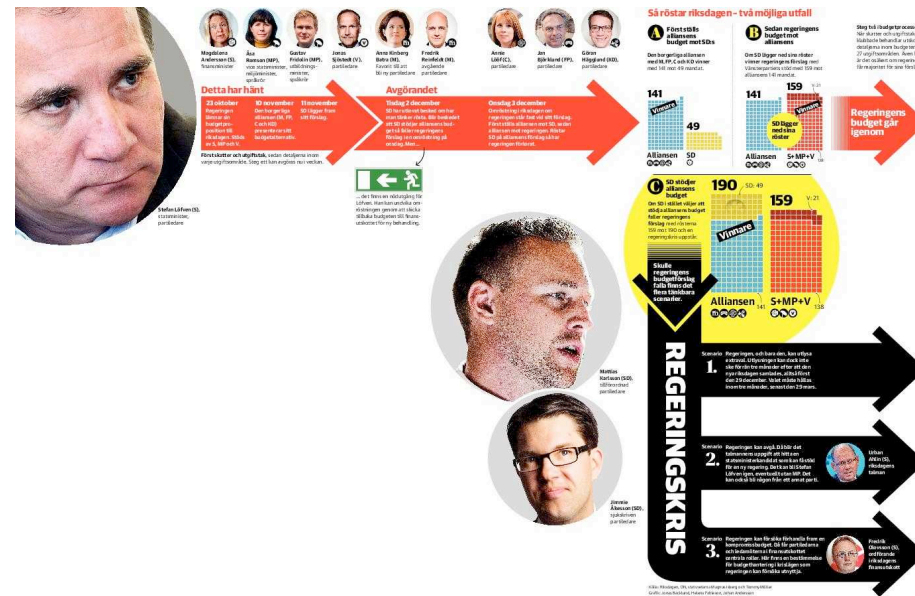
– Det gör det ännu svårare för honom att gå in i den här auktoritetspositionen som statsministerposten innebär. Kanske har han inte förstått att det är ett starkt och tydligt ledarskap som behövs i det här läget. Därför blir budgetmötningen ett verkligt eldprov för honom, säger Jenny Madestam.

Hon beskriver den situation som väntar i veckan som ”helt unik”. En förlust i budgetmötningen skulle försvaga Löfvens ledarskap ytterligare.

– Jag skulle säga att han blir mycket stukad.

Därför tror Madestam att Löfven tänker försöka undvika den nesan. Det kan han göra genom att dra tillbaka budgeten i sista stund och skicka tillbaka den till riksdagens finansutskott. Syftet är i så fall att nå en uppgörelse med den borgerliga alliansen. Tiotusen kronorsfrågan då är om allianspartierna blivit mer samarbetsvilliga än de hittills gett sken av.

Hans Rosén hans.rosen@dn.se
Hans Olsson hans.olsson@dn.se

DN 1 dec 2014:

“ MP slickar sina sår ”

Helgens sammankomst i Karlstad har kallats historisk. För första gången fick Miljöpartiets landstings- och kommunpolitiker träffa ett knippe statsråd. Men alla tycks inte förtjusta över regeringsinnehavet. I alla fall inte konsekvenserna av det. Inget annat har heller varit att vänta.

Striden mellan Realia och Utopia är nästan lika gammal som partiet självt. Efter ett par första förvirrade år, med kongresser som närmast påminde om ett LSD-ångande Woodstock -69, så påbörjades sakteliga en resa mot att bli ett parti bland andra. Fundamentalisterna har under årens lopp sannerligen gjort vad de kunnat för att spjärna emot. Men under den förra språkrörsperioden satte Maria Wetterstrand ned foten och visade, med stöd av Peter Eriksson, var partiskåpet skulle stå. Kravet på att Sverige ska lämna EU, menade duon, hade överlevt sig självt. I stället gällde det att mer konstruktivt formulera en politik för vad partiet skulle göra i parlamentet. Wetterstrand och Eriksson gick segrande ur striden. Men inte utan protester.

Och det är alltså i stort sett samma vankelmod som demonstreras i dag. Så säger exempelvis det tidigare språkröret Eva Goës till Svenska Dagbladet: ”Om det går för långt så kommer man att tappa förtroendet. Då är det kört i nästa val, för då tycker man att MP har tappat sin gröna själ.” Birger Schlaug är föga oväntat inne på samma linje, medan just Maria Wetterstrand och Peter Eriksson betonar nödvändigheten av kompromisser och av att söka allianser utanför regeringskansliet (SvD 27/11).

Språkröret Åsa Romson tycks inte ha bestämt sig för i vilket läger hon hör hemma. Å ena sidan sträcker hon ut en hand mot borgerligheten och säger att MP har mycket gemensamt med Centern och Folkpartiet och att alla regnbågens färger är fina. Å andra sidan verkar hon inte riktigt vilja stå för regeringens makt över exempelvis vargfrågan, även om hon i en intervju under helgen öppnade dörren försiktigt på glänt för ett framtida ingripande.

I den valanalys som presenterades under söndagen finns faktiskt ett ganska stort mått av självkritik. Denna typ av handlingar brukar ofta kunna summeras: ”Vi nådde inte ut med vårt budskap.” Underförstått att väljarna inte har förstått hur bra partiet egentligen är.

Men i den analys som innefattar såväl de svenska valen som valet till Europaparlamentet nämns till och med ordet ”hybris”. Det som skapade denna hybris var det oväntat höga stödet i EU-valet. MP tillskriver – helt riktigt – Isabella Lövin en stor del av äran. Hon har genom att fokusera på i huvudsak en fråga, fiskepolitiken, lämnat avtryck i det stora parlamentet där det är erkänt svårt att höras.

Utan att förringa Isabella Lövins insatser så skulle den cyniske också kunna addera det faktum att insikten om vad de olika partierna gör i parlamentet är väldigt mycket mindre än i de svenska församlingarna. Och att man bara av att ha ett ord som ”miljö” i sitt partinamn i alla fall ger någon typ av avsiktsdeklaration som inte kan utläsas ur namn som Centerpartiet eller Socialdemokraterna. Det är därför sannolikt lättare för vilsna väljare att fastna för en MP-röstsedel i EU-parlamentsvalen än i de svenska valen.

För övrigt kryllar utvärderingen av fotbolls- och idrottsmetaforer. Det talas om mittfältare och anfallsspelare. Och om att för mycket fokus hamnade på bronsmatchen mot IFK Sverigedemokraterna.

Samtidigt som man kan tycka att allt är sig olikt i svensk politik så är det förvånansvärt mycket som är sig likt. Miljöpartiet håller fortfarande på att fundera över om det är värt att bli vuxen. Och Socialdemokraterna fortsätter att agera som det majoritetsparti det sällan varit. När den blocköverskridande pensionsgruppen samlades i slutet av veckan hade socialförsäkringsminister Annika Strandhäll (S) utan att fråga de andra bjudit med MP. De borgerliga partierna lämnade mötet i protest och hänvisade till de grönas tillväxtfientlighet. Argumentet var dåligt, men handlingen riktig. Så hanterar bara den maktarrogante ett samarbete som pågått under två decennier.

Väljarna har ritat om den politiska kartan. Men den mentala självbilden hos de olika partierna är i hög grad densamma. Det är här förändringen måste ske.

Miljöpartiet håller fortfarande på att fundera över om det är värt att bli vuxen.

Dn 1/12 2014 “

DN 29 nov 2014:

”Låt inte fientligheten mot näringslivet styra politiken”

“Ett vägval för Sverige. Regeringen Löfvens politik präglas av en misstänksamhet mot företagande som sträcker sig långt bortom frågan om vinst i välfärden. Svenska företag har under flera decennier haft en fantastisk utveckling. De nya signalerna skapar stor osäkerhet om vart Sverige är på väg, skriver fyra av Sveriges mest kända företagare.

För många av oss som verkar i svenska företag har de senaste veckornas politiska turbulens inneburit ett brutalt uppvaknande. På område efter område uppvisas ett lättsinne, en kortsiktighet och en tondövhet inför företagandets villkor, som är häpnadsväckande. Förstår regeringen vilka konsekvenser det kortsiktiga politiska spelet kan få för Sveriges förmåga att tackla våra långsiktiga utmaningar? Företagsamheten har under hösten drabbats av en kалldusch som nog ingen trodde var möjlig.

Sverige har de senaste decennierna upplevt en fantastisk utveckling. Från 1970-talets stagnation och 1990-talets kris har vårt land utvecklats på snart sagt alla områden. Oftast beskrivs detta i ekonomiska termer. Sedan krisen har vårt land klättrat i den internationella välståndsligan och är nu åter bland topp 10. Realinkomsterna har ökat med 55 procent de senaste tjugo åren. På miljöområdet är Sverige ett internationellt föredöme, som visar att det går att förena högre tillväxt med minskade utsläpp. Vårt land har tagit enorma kliv framåt när det gäller det som brukar kallas toleransfrågor, genom att människor får komma till sin rätt oavsett kön, sexuell

läggning, hudfärg eller bakgrund. Svenska idrottare presterar i världsklass, liksom svenska kulturskapare. Många svenska företag – såväl sekelgama industriföretag som unga *startups* – är i dag världsledande.

Ingenting är naturligtvis perfekt. Men vi har anledning att känna stolthet över svenskt företagande.

En viktig orsak till dessa svenska framgångar är den grundläggande friheten att få lyckas. Under de senaste decennierna har politiska satsningar på en stark ekonomi kombinerats med långsiktiga spelregler och pragmatiska lösningar. Denna realistiska politik inleddes av Ingvar Carlssons och Göran Perssons regeringar och har fortsatt under Fredrik Reinfeldts regeringar.

Krisen lärde oss alla – medborgare, företag, myndigheter och politiker – att i en världsomfattande ekonomi kan vi inte leva på gamla meriter. Som företagare måste vi ständigt utveckla oss för att möta den globala konkurrensen. Vi har haft stor glädje av att svenska fackförbund, till skillnad från i många andra länder, visat stor insikt i företagandets betydelse. Pragmatiska politiker som förstår företagandets villkor har haft en avgörande betydelse för vårt lands välstånd.

I grunden strävar människor efter en bättre tillvaro – för sig själva, för sina nära och kära och för det samhälle man lever och verkar i. Denna drivkraft har i öppna, demokratiska, marknadsekonomiska samhällen gett fantastiska resultat. Det gäller alltifrån den dramatiska minskningen av fattigdom i världen till de senaste decenniernas utveckling av nya läkemedel, innovativ teknologi mm. Företagens möjlighet till vinst är en avgörande del i att denna nyskapande och ofta riskfyllda utveckling kommer till stånd. Det skapar därmed förutsättningen för vår välfärd.

Den politiska omsvängningen den senaste tiden är dramatisk. Stefan Löfven har plötsligt låtit ett litet ytterkantsparti diktera regeringens agenda vad gäller till exempel vinster i välfärden. Och detta utan att svenska folket i val har gett regeringen något mandat att gå i den riktningen. Uppfattningar som före valet ansågs extrema har Löfven nu accepterat. Det politiska priset för att bokstavligen stampa på äganderätten, schyssta spelregler och friheten att starta och driva sitt eget företag är helt uppenbart inte tillräckligt högt.

Kortsiktigheten och oförutsebarheten i politiken är häpnadsväckande. I ena stunden har Bromma flygplats tillstånd till år 2038 och investerar för fullt. I nästa ska flygplatsen avvecklas. I ena stunden sätts spaden i marken för miljardinvesteringar i infrastruktur. I nästa stoppas Förbifart Stockholm till en kostnad för skattebetalarna om fyra miljarder om dagen.

I regeringens uppgörelse med vänsterpartiet om vinster i välfärden märks en generell misstänksamhet mot företagande, som sträcker sig långt utanför välfärdssektorn. Det talas om hur ”kommersialiseringen får negativa följder vad gäller likvärdighet, kvalitet, effektivitet, behovsstyrning och öppenhet”. Regeringens agerande uttrycker en motvilja mot privat företagande och mot kommersiell utveckling. Det riskerar att bli en framtida hämsko för hela vårt samhälle.

Företagare möter kundernas krav i öppen konkurrens med andra företag genom att ständigt bli bättre. Går verksamheten med överskott är det ett bevis på att vi lyckats. Vinsten är en förutsättning för att företaget ska utvecklas. Den gynnar medarbetarna i form av löner, tryggade jobb och skatteintäkter till stat och kommun. Då kan ägarna fortsätta investera, ta risker och utveckla verksamheten. Detta blir värdeskapande för hela samhället. Företag som går med förlust överlever inte.

Näringslivet har inte alltid tagit relevant kritik på tillräckligt stort allvar. Lika lite som någon annan del av samhället är näringslivet fritt från lycksökare, missgrepp och skandaler. Seriösa branscher och företag arbetar aktivt med att säkerställa kvalitet och god etik. Marknads-ekonomin sorterar ut avarterna om konkurrensen tillåts verka.

Regeringens politiska utspel har gjort att Sverige i dag står vid ett vägskäl. Ska svensk politik präglas av misstro och konspirationsteorier mot företagares och entreprenörers drivkrafter? Ska företagande, kommersiella drivkrafter och dynamisk utveckling utmålats som ett stort samhällsproblem? Eller ska vi välja den historiskt så framgångsrika samarbetsvägen – där entreprenörskap, innovationer, konkurrens, kunskapsutveckling och välståndsskapande går hand i hand med samhällets krav?

De nya signalerna skapar stor osäkerhet. Ska Sverige gilla eller ogilla ekonomiska drivkrafter för näringslivets utveckling? Ska Sverige verkligen styras av två små partier med utpräglat näringslivsfientlig politik? Två partier, som i valet fick ett minskat stöd och som tillsammans endast samlade cirka 12 procent av valmanskåren. Stefan Löfven måste ge besked om han fortfarande tror på näringslivets och entreprenörskapets förmåga till värdeskapande. Endast då kan de samhällsbyggande krafterna i politiken, näringslivet och övriga samhället tillsammans rusta Sverige för att möta framtidens utmaningar.

Antonia Ax:Son Johnson, Företagare I Fjärde Generationen, Axel Johnson Gruppen Rune Andersson, Företagare, Grundare Mellby Gård Olof Stenhammar, Företagare, Grundare Omx Dan Olofsson, Företagare, Grundare Sigma “

DN 30 nov 2014:

”A-kassan måste räcka att leva på för tillfälligt arbetslösa”

Viktigt att budgetförslaget antas. En stor del av de arbetslösa är i dag hänvisade till försörjningsstöd. Nu måste vi höja ersättningen i a-kassan och ser till att fler kan ansluta sig. Då blir a-kassan en fungerande omställningsförsäkring, skriver arbetsmarknadsminister Ylva Johansson (S) tillsammans med ledarna för LO, TCO och Saco.

Steg för steg har ersättningen i arbetslöshetsförsäkringen urholkats. Faktum är att den ersättning som den arbetslöse får i förhållande till den tidigare inkomsten har minskat mer än i något annat OECD-land det senaste årtiondet. Den reala sänkningen av ersättningen har kraftigt försämrat det effektiva försäkringsvärdet och samtidigt har andelen av de arbetslösa som kvalificerat sig för försäkringen minskat dramatiskt.

Dagens arbetsmarknad och globala konkurrens ställer krav på flexibilitet och snabb omställning. Den trygghet som en fungerande arbetslöshetsförsäkring ger är avgörande både för att individen ska våga byta jobb och för att upprätthålla ett brett stöd för en öppen ekonomi med frihandel och arbetskraftsinvandring.

Regeringen, LO, TCO och Saco är eniga om att det finns två huvudsakliga och akuta utmaningar inom arbetslöshetsförsäkringen:

1 Ersättningen måste höjas så att arbetslöshetsförsäkringen blir en fungerande omställningsförsäkring. Den som blir arbetslös ska

inte drabbas av en omedelbar ekonomisk kris. Goda förutsättningar ska ges åt individen att aktivt söka och få ett nytt jobb, i första hand motsvarande dennas kompetens och kvalifikationer.

Nya beräkningar visar att en genomsnittlig tjänsteman i privat sektor i dag endast kan få ut knappt 40 procent av sin arbetsinkomst vid arbetslöshet. För heltidsarbetande arbetare i privat sektor är motsvarande andel 53 procent. Av samtliga heltidsarbetande är det nästa år bara 1 av 100 personer som skulle få ut 80 procent av den tidigare lönen från försäkringen om de blir arbetslösa. Detta har fått till följd att flera fackförbund har tecknat kollektiva inkomstförsäkringar åt sina medlemmar.

Dock är det svårt för fackförbund inom branscher med hög arbetslöshetsrisk att teckna en inkomstförsäkring till en rimlig kostnad för medlemmarna. Inkomstförsäkringarna löser inte heller problemen för de som inte kan kvalificera sig för arbetslöshetsersättning. Den svenska arbetslöshetsförsäkringen liknar mer och mer ett grundtrygghetssystem med en fast nominell ersättning. Urholkningen har gått så långt att det snart inte finns någon skillnad mellan den högsta nivån i arbetslöshetsförsäkringen och nivån på samhällets yttersta skyddsnät, försörjningsstödet. Taket i a-kassan innebär en inkomst efter skatt om cirka 11 000 kr per månad. Samtidigt är försörjningsstödet för en ensamstående person i dag cirka 9 600 kronor.

En höjning av den högsta dagpenningen i arbetslöshetsförsäkringen är av väsentlig betydelse för att a-kassan ska fungera som en inkomstbortfallsförsäkring och ge trygghet för individen vid arbetslöshet. Regeringen har därför föreslagit att den

inkomstrelaterade ersättningen i ett första steg höjs så att den högsta dagpenningen uppgår till 910 kronor de första 100 dagarna. Det är en höjning med över 30 procent jämfört med den nivå som gäller i dag. Därefter sker, enligt budgetpropositionen för 2015, en avtrappning till 760 kronor per dag. Höjningen föreslås träda i kraft i maj 2015 och omfattar även den högsta ersättning som lämnas i form av aktivitetsstöd till personer som deltar i arbetsmarknadspolitiska program. Höjningen skulle innebära att den som har en månadsinkomst på 25 000 kronor får 80 procent av sin inkomst de första 100 dagarna.

De föreslagna förbättringarna av arbetslöshetsförsäkringen är ett första viktigt steg mot att återupprätta a-kassan som en fungerande inkomstbortfallsförsäkring. Takhöjningen kan också underlätta för fler fackförbund att skapa kompletterande inkomstförsäkringar för sina medlemmar. Det är regeringens avsikt att fortsätta förbättra arbetslöshetsförsäkringen så att ersättningen motsvarar 80 procent av lönen under hela perioden.

2 Fler ska kunna kvalificera sig för och ansluta sig till arbetslöshetsförsäkringen. Nästan två tredjedelar av de arbetslösa som är registrerade hos Arbetsförmedlingen står utan ersättning från försäkringen i dag. Många av dem är hänvisade till kommunens försörjningsstöd, egna besparingar eller hjälp från anhöriga. Fler personer än någonsin är därför beroende av ekonomiskt stöd från kommunerna till följd av arbetslöshet. Det är orimligt och ohållbart att samhällets yttersta skyddsnät behöver användas av personer som är tillfälligt arbetslösa. Under 2013 var ca 47 procent av alla biståndsmottagare, motsvarande 120 000 personer, arbetslösa och stod

till arbetsmarknadens förfogande. Merparten av dem saknade helt ersättning i form av a-kassa eller aktivitetsstöd.

En översyn av arbetslöshetsförsäkringen kommer nu ske i nära dialog med parterna med syftet att underlätta för fler att kvalificera sig för och ansluta sig till försäkringen. Arbetslöshetsförsäkringen ska även fortsättningsvis vara en omställningsförsäkring mellan två arbeten, men det bör bli lättare att kvalificera sig. Effektiv kontroll och stävande av missbruk är förutsättningar för att upprätthålla försäkringens legitimitet. Formerna måste dock vara ändamålsenliga. Regeringen har därför aviserat att systemet med aktivitetsrapporter ska ses över som ett led i arbetet med att effektivisera Arbetsförmedlingens verksamhet.

Den svenska modellen bygger på aktivt deltagande och ansvarstagande från tre parter: arbetsgivare, arbetstagare och staten. Nu är det hög tid att staten tar ett större ansvar för arbetslöshetsförsäkringen. Den reala försämringen av a-kassan har fört över en stor del av den ekonomiska risken från samhället till den enskilda individen, vilket inte bara drabbar den som blir arbetslös utan även hotar den modell som historiskt tjänat oss så väl. Urholkningen av arbetslöshetsförsäkringen har tillåtits gå alldeles för långt. Om inte taket i försäkringen höjs nu riskerar det bli det definitiva slutet för den inkomstrelaterade arbetslöshetsförsäkringen. Det vore förödande för svensk arbetsmarknad.

Ylva Johansson, Arbetsmarknadsminister Karl-Petter Thorwaldsson, Ordförande Lo Eva Nordmark, Ordförande Tco Göran Arrius, Ordförande Saco “

DN 20 nov 2014:

“Stor oenighet om hushållens skulder

Riksbankens krav på hårdare tag mot hushållens skuldsättning är illa underbyggda och åtgärderna skulle snarare öka risken för ekonomiska störningar än minska dem. Den breidsidan står professor Harry Flam för i en artikel där han hårt kritiserar Riksbanken.

Harry Flam, en av Sveriges ledande professorer i nationalekonomi, går till storms mot Riksbanken, eller snarare dess direktion, på ekonomibloggen Ekonomistas. Det gäller både bedömningar av den kommande inflationen och Riksbanksledningens oro för hushållens skuldsättning.

När Finansinspektionen nyligen presenterade sina kommande krav på amorteringar, ansåg riksbankschefen Stefan Ingves att de var för tama. ”För lite och för sent”, var det uttryck som användes.

Men det tycker inte Harry Flam. Kraven är visserligen ”okej”, men man bör inte gå längre. Harry Flam anser att det finns naturliga förklaringar bakom prisökningarna på bostäder, som i sin tur lett till ökad skuldsättning. Hit hör ett lågt bostadsbyggande, svårigheter att hitta hyresrätter, låga räntor och inflyttning till storstäderna.

– Vi kan förklara det allra mesta av uppgången på bostadsmarknaden med det. Det betyder att riskerna för ett stort prisras är väldigt små, säger Flam till DN.

Han pekar också på att när låntagare tvingas betala både räntor och amorteringar slår det mot övrig privat konsumtion. Men han har också vad han kallar rättviseskäl till att han inte tycker att ännu större bördor ska läggas på låntagarna.

– Som dagens bostadsmarknad ser ut, speciellt i storstäderna, så är det svårt för unga välutbildade människor att flytta utan att köpa en bostad. Om man skärper kraven så blir det ännu svårare för dem, säger Flam.

Men är inte skuldkvoten (skuldernas storlek i förhållande till inkomsten) väldigt hög?

– Den är hög, men jag tycker inte att den i sig utgör ett problem. Det är ingen stor risk med problem i en kommande lågkonjunktur eller ekonomisk kris framöver, säger han.

Han håller med om att så småningom stiger räntorna och det kan pressa bostadspriserna, vilket kan slå mot den privata konsumtionen. Det i sin tur kan leda till en viss ökning av arbetslösheten.

– Men några drastiska effekter på samhälls- och privatekonomin tror jag inte på, säger Flam.

Riksbanken har under lång tid överskattat inflationen. Enligt Harry Flam beror det på att Riksbanken sysslar med ”önsketänkande”. Det är inget fel på prognosmodellerna som bankens tjänstemän använder sig av. Felet ligger i de bedömningar som görs i efterhand och som alltid drar åt samma håll: att stigande inflation väntar runt hörnet.

– Prognosmodellerna ger bättre prognoser än de prognoser som Riksbanken publicerar i sin stabilitetsrapport och i räntebesluten, säger Harry Flam.

Riksbanken vill inte kommentera kritiken.

Dan Lucas dan.lucas@dn.se

Fakta.

Finansinspektionens kommande amorteringskrav:

Alla nya lån ska amorteras med minst 2 procent av lånesumman till dess att skulden motsvarar högst 70 procent av bostadens värde.

Efter 70-procentsnivån ska skulden amorteras med minst 1 procent per år tills den är nere på 50 procent av bostadens värde.

Dn “

Den 2 december 2014.

DN 2 dec 2014:

**”Lägg prestigen på hyllan och utveckla
vårdvalet”**

“Avskaffa inte systemet. Vårdvalet har inte fungerat perfekt. Men det är en viktig drivkraft för kvaliteten i primärvården – och det har stöd hos folket och i riksdagen. I stället för att avskaffa systemet bör regeringen se över etableringskraven och ersättningsmodellerna. Det skriver Svenskt Näringslivs vd Carola Lemne.

Regeringen backar från förslaget att avskaffa det lagstadgade fria vårdvalet i primärvården. Detta sedan Lagrådet tagit regeringen i örat och underkänt hanteringen av det omstridda förslaget. Att Lagrådet till sist fick möjligheten att yttra sig och att propositionen nu dras tillbaka kan – om regeringen väljer det – fungera som en nödvändig ventil i frågan. Faktum är att regeringen saknar både folkligt och parlamentariskt stöd för sitt förslag. Det naturliga är därför att förslaget skrotas helt och inte att regeringen envisas med att lägga samma förslag på nytt inom några månader. Regeringen har mycket att vinna på att lägga prestigen åt sidan och i stället fokusera på att förbättra ersättningsystemen och kvaliteten i primärvården.

Ett förslag att förändra det fria vårdvalet berör stora delar av Sveriges befolkning och bör förankras brett och utgå från fakta – om man verkligen har patientens bästa för ögonen. I det förslag som nu dragits tillbaka saknas dock både faktaunderlag och konsekvensbeskrivningar. Regeringen tog under den ytterst korta remisstiden inte till sig av det massiva motståndet från remissinstanserna. Som bakgrund till förslaget hänvisar regeringen främst till överenskommelsen med

Vänsterpartiet och inte till påvisade brister för patienterna. Medborgare förtjänar ett seriösare och mindre dogmatiskt förhållningssätt till sjukvården.

I valfrihetssystemets grundutformning ligger att landstingen ställer upp kvalitetskrav som alla vårdgivare måste klara, såväl offentliga som privata. Men sedan lämnas valet, och därmed också makt, över till den enskilda patienten. Det är en viktig drivkraft för kvalitetsutveckling att patienten själv kan välja och välja bort vårdgivare som hen inte är nöjd med. Patienten hamnar i fokus och ges bättre förutsättningar till delaktighet i vården. Går detta synsätt förlorat visar tidigare erfarenheter att det bidrar till köer, sämre tillgänglighet, sämre tjänster till högre priser samt en miljö som mindre stimulerar till införande av innovationer.

Kritiken om att vårdvalet har bidragit till att ”enklare” patienter har prioriterats framför ”svårare” är missriktad. Vårdval i sig ger inte sådana undanträngningseffekter, men dåligt utformade ersättnings-system och svårigheter för patienter att göra ett reellt val av vårdgivare kan ge sådana effekter. Riksrevisionen släppte nyligen en rapport som tycktes visa att primärvården blivit mera ojämlig i delar av landet. - Tidigare har granskningar av Karolinska Institutet och Myndigheten för vårdanalys visat annorlunda, och rapportens slutsatser har ifrågasatts av seniora forskare aktiva inom området. Regeringen använder trots detta slutsatserna selektivt för att stödja avskaffandet av vårdvalet. Ett huvudbry för regeringen borde vara att Riksrevisionen heller inte rekommenderar att avskaffa vårdvalet utan i stället att se över och utveckla landstingens ersättningssystem.

Vårdvalet har inte fungerat perfekt. En stor del av problemen beror på felaktigt utformade ersättningssystem. Svenskt Näringsliv har i nära samarbete med Sirona Health Solutions utarbetat en rapport om ersättningar i primärvården. Syftet har varit att beskriva hur dessa kan ändras för att bättre belöna innovation, förnyade arbetsätt och patientnytta. Rapporten kan ses som ett konstruktivt inspel till ett förbättringsarbete involverande samtliga berörda aktörer.

Ett problem med dagens ersättningar är att vårdgivare, såväl offentliga som privata, ofta belönas för att arbeta på ett specifikt sätt och inte efter uppnådda hälsoreultat. Om ersättningar inte understödjer kvalitetsutveckling tröttnar till slut även den mest motiverade ledaren och vårdorganisationen. Exempelvis kan ersättningar som starkt kopplas till antalet besök på vårdcentralen leda till onödigt många besök och uteblivna satsningar på annat, som förbättringar för patienter med hjälp av e-tjänster. Varken patienten eller samhället gynnas av detta. Vidare är det heller inte motiverat, varken medicinskt eller ekonomiskt, att ersättnings-systemen väsentligt skiljer sig mellan landstingen. Det leder inte till ökad nationell jämlikhet i vården och Riksrevisionen rekommenderar också en ökad harmonisering.

Ersättningssystemen måste därför utvecklas för att bättre understödja förnyelse, en jämlik vård och belöna värde och patientnytta:

1 Genomtänkta etableringskrav. Det är en missuppfattning att det inte går att ställa höga krav på vårdgivare i ett vårdvalssystem. Kraven bör inte vara så detaljerade att de bromsar viktiga förändringsprocesser.

2 En basersättning där vårdgivare ersätts per listad patient på vårdcentralen. Det ger starka drivkrafter att ta hand om hela individen,

inklusive preventiva åtgärder. För att säkerställa en behovsstyrd och jämlik vård bör ersättningen justeras med patienternas vårdtyngd och socioekonomi. De metoder som används på många håll i dag bör vidareutvecklas för att trygga att svaga grupper inte missgynnas.

3 En kompletterande målrelaterad ersättning som kopplas till hur väl vårdgivaren uppfyller medicinsk kvalitet, patientupplevd kvalitet och landstingens egna beställarmål för kvalitet. De två första områdena skulle med fördel kunna ingå i en gemensam nationell standard. Att koppla en del av ersättningen till patientens egen upplevelse är i dag sällsynt men skulle bidra till att stärka patientcentreringen.

Dessa förslag bidrar inte till högre totalkostnader för skattebetalarna. Den målrelaterade ersättningsdelen bidrar till en långsiktig omfördelning av resurser från utförare med lägre kvalitet till de med högre. Målet är att ge bättre vård med samma resurser som i dag.

Regeringen har nu ett gyllene tillfälle att göra ett omtag i vårdvalsfrågan. Det saknas ett folkligt mandat för att avskaffa valfrihet och mångfald. Politik med utgångspunkt i karikatyrer och myter är kanske effektivt i en valrörelse, men mindre klädsamt när det kommer till lagstiftning och patienters vardag. Logiskt vore därför att regeringen skrotar vårdvalsförslaget och fullt ut riktar in sig på de egentliga utmaningarna: landstingens ledning av och ersättningarnas betydelse för kvaliteten i primärvården.

Carola Lemne, Vd Svenskt Näringsliv “

DN 2 dec 2014:

“Europas gräns dras med rakblad

I skuggan av flyktingkatastroferna i Lampedusa finns Melilla, den spanska besittningen i Nordafrika. I 16 år har afrikanska flyktingar försökt klättra över taggtråden – spetsad med rakblad. Journalisten Hugo Lindkvist reste dit för att se hur Europa vaktas.

Jag lånar ut min filmkamera till Abou Sidibe en stund. Jag vill att han ska filma lägret ur sitt perspektiv, att han ska visa hur han bott de senaste tio månaderna. Vi har mött varandra på berget Gurugú i Marocko.

Senare på kvällen, efter att kameran smugglats förbi marockansk och spansk gränspolis, ser jag inspelningen.

Abou Sidibes fötter går på knastertorr jord bland mängder av skräp. Trasiga skor ligger i högar.

En man sitter på en handduk med inälvor från ett får han tänkt äta. En annan man syr ihop sulorna på trasiga sneakers. En tredje står bredbent med händerna i mjukisbyxornas fickor.

Lägret ligger på det marockanska berget Gurugú. När jag besöker lägret bor nära 800 personer där. De sover under presenningar med hål i.

Någon skrattar åt Abou Sidibe och hans kamera, men de flesta stirrar bara framåt, orkar eller vill inte bry sig om honom.

Några dagar senare ska Abou Sidibe och hundratals andra flyktingar från lägret ta sig nedför berget. Tre timmar innan solen går upp. De ber till Gud om kraft.

Vid foten av berget ligger gränsen mot Melilla, mot Spanien, mot Europa. Gränsen mot oss. Gränsen som täcks av tre stängsel.

Det första, från den marockanska sidan sett, är sex meter högt med övre delen är vinklad för att det ska vara svårare att klättra över. Det andra är två meter högt, försett med en tredimensionell tråd, specialbeställd för denna gräns. Det tredje och sista hindret är också sex meter högt.

Stängslen har ett nät så finmaskigt att fingergrepp är omöjliga. De är dessutom försedda med rörelsesensorer.

På stängslet som vetter mot den marockanska sidan sitter knivtråden. Den som dödat, dragit huden från underarmar och skickat migranter till sjukhus med stora blodförluster. Tråden togs bort för några år sedan, men förra året sattes den upp igen på utvalda ställen. Det berättas för mig att knivtråden är nödvändig. Att den skrämmer bort. På marken på den marockanska sidan står en rad knivar uppställda. Om klättrarna ramlar bakåt riskerar de att spetsas i ryggen.

Jag är i Melilla och i Marocko för att samla berättelser. Ögonblick av liv, på gränsen till min egen kontinent. Jag vill se var Europas gräns

dras, med vilka medel det sker och hur människor påverkas. Här, i Spaniens nordafrikanska utpost, en av de få platser där det fortfarande finns en staty av Franco, blir det genast tydligt.

På båten från den iberiska halvön läser jag en ny rapport från the International Organization for Migration (IOM). Den beskriver hur många som dör som följd av migrationen. De senaste 14 åren åtta personer – varje dag. I år fler än 3 000 bara i Medelhavsregionen.

Att lyssna på migranternas historier är första steget för att bekämpa tragedin, skriver IOM:s generaldirektör William Lacy Swing i rapportens förord.

Vi måste lyssna till dem som flytt och vad de tvingats att gå igenom. Gränsen i Melilla är vår gräns. Systemet är vårt.

Melilla är tolv kvadratkilometer mardröm för den klaustrofobiskt lagde. På ena sidan staden ligger havet. På andra sidan elva kilometer stängsel. Jag möter misstro och övervakning. När vi åker längs stängslet rullar poliser från spanska civilgardet bakom oss i sina pickups.

Exklaven påminner om en inhägnad skolgård i stadsformat. Livet fortgår, men listor reglerar vilka som får vara med och leka. När andra försöker klättra in och vara med stannar allt upp för en stund, polishelikoptrar hovrar i luften och fokus riktas mot stängslet.

På strandpromenaden ser jag en klunga cyklister med slimmade dräkter. De fortsätter till slutet av piren. Sedan vänder de och cyklar tillbaka. Dagens träningspass.

I berättelsen om Melilla och dess gräns mot Europa är det viktigt att förstå det vanliga, det som sker utanför de spektakulära klättringsförsöken. Nyhetsmedierna från världen kommer hit några timmar men stannar inte kvar. Inte mycket nytt att rapportera, stängslet har stått här i 16 år.

Nära 30 000 människor passerar dagligen gränsen mellan den marockanska Nadorprovinsen och Melilla. De flesta är marockanska medborgare. Invånarna i Nador har rätt att passera genom gränsposteringarna. Många arbetar i Melilla.

Så det sker ett ständigt utbyte mellan de marockanska och spanska områdena. Men eftersom gränsen samtidigt är hårt kontrollerad är det den informella ekonomin som dominerar. Mängder av illegala varor passerar. Det smugglas gods, kapital, droger och – inte minst – människor i en till synes aldrig sinande ström.

Vägen in ligger öppen för den som har rätt färg på passet eller har råd att betala. Tvåhundra euro. Samma pris för stora och små. För den summan löser människosmugglarna uppgiften. De gömmer folk i bilarnas motorer, klär ut dem till budbärare, förfalskar papper.

En syrisk man, som bor på Melillas överfulla migrationscenter Ceti, berättar: ”Mina vänner betalade människosmugglarna tvåhundra euro för sitt barn. Efter en spruta morfin stoppades barnet i en ryggsäck och bars på ryggen in i Europa”.

Systemet skapar en marknad där de enda otvivelaktiga vinnarna är människosmugglare.

Människorna på Gurugú är de som faller ur ramen. Här finns de som inte har råd att betala. De som har fel papper, om de ens har några. De som bor bland skräp och äter ruttan mat. De som måste klättra.

Abou Sidibe är en av dem. Han har bott på Gurugú i tio månader. Han lämnade Mali eftersom det inte fanns några jobb.

På Gurugú är hans vardagssyssla att vänta, be och undvika misshandeln från den marockanska polisen. Han berättar hur poliserna, samtidigt som de slår honom, skriker att Europa och Melilla inte är hans plats, att den aldrig kommer att bli det.

Men någonting vibrerar i Melilla. Saker händer i allt snabbare takt. Knivtråden dödar inte drömmarna.

På torsdagsmorgonen den 15 oktober försöker hundratals flyktingar att klättra över stängslet. Det är gruppen från Kamerun som gör ett försök. Minst fem lyckas ta sig över.

På tv ser jag en grupp med hundratals män som tagit sig längst upp på det sista stängslet mot Spanien. De hämtas ned av spanska civilgardet och deporteras tillbaka till Gurugú, trots att stängslet är uppfört på spansk mark. Var de inte redan inne?

Dagen efter riktas kritik mot Spanien från Europarådets kommissionär för mänskliga rättigheter, Nils Muiznieks.

”**Gårdagens händelser** i Melilla, där civilgardet använde våld mot flera migranter och skickade dem tillbaka till Marocko utan att pröva deras behov eller låta dem söka asyl, är ännu en oroande illustration av bristerna i Spaniens behandling av migranter i sina exklaver”, skriver han.

Samma kväll ringer Abou Sidibe mig från Gurugú. Han har fått låna en mobiltelefon av en aktivist från Melilla.

”På måndag är det vår tur”, är det första han säger.

”Ska ni klättra?”

”Ja, innan det blir ljus. Kanske polisen missar oss då”.

Klockan fem på måndagsmorgonen söker sig gruppen från Mali till sex olika platser längs stängslet. De springer samtidigt.

Abou Sidibe börjar klättra. Han hör hur en marockansk gränspolis närmar sig och skriker åt honom att stanna. Han är upptäckt men hinner upp. Han är snabb nog. Hans fingrar hittar grepp som egentligen inte finns.

Abou Sidibe kommer över det första stängslet. Tillsammans med 71 andra flyktingar, de flesta från Mali, ska han komma förbi alla stängsel. Civilgardet kan inte hindra dem den här gången.

Några timmar senare ringer Abou Sidibe.

”Jag är så glad. Tack vare Gud klarade jag det. Men många av mina vänner är kvar på andra sidan”.

Hugo Lindkvist “

DN 2 dec 2014:

“ Så hölls antisemitismen levande i Polen efter 1945

1967 började en ny våg av trakasserier av judar i Polen. De kallades förrädare och tiotusentals människor drevs i landsflykt. Också detta har Polen svårt att minnas korrekt, skriver författaren och -psykiatern Emilia Degenius.

Mars 68-händelserna” har fått symbolisera den antisemitiska vågen som svepte över Polen i slutet av 1960-talet och som drev mellan 15 000 och 20 000 polska judar ut ur landet, varav omkring 3 000 kom att bosätta sig i Sverige. Dessförinnan trakasserades de och kastades ut från skolor, universitet och arbetsplatser. Som ett slutgiltigt bevis på att de inte var polacker och önskvärda i landet framtogs de sitt polska medborgarskap och utrustades med ett så kallat resedokument, giltigt för en utresa och ingen återresa. De fick, vid utresan, ta med sig det allra nödvändigaste och tio dollar.

De polska judarnas historia har under de senaste veckorna uppmärksamats på de svenska kultursidorna i samband med den nyöppnade utställningen på Polinmuseet i Warszawa och Anna Bikonts bok, ”Vi från Jedwabne”, i dagarna utkommen i svensk översättning och recenserad i DN den 10 november, om massakern på judar i byn Jedwabne 1941. 1 600 judar misshandlades till döds eller låstes in och brändes ihjäl i en lada i massakern. Av sina egna grannar. Endast sju judar överlevde. Tidigare i år, med nypremiär i januari 2015, gick pjäsen ”Vår klass” som rör samma massaker, för utsålda hus på Teater Galeasen. Det mest anmärkningsvärda, men också mest dolda, med

massakern var att det var polackerna själva, inte nazisterna, som var bödlarna.

Hos den polska myndigheten IPN -(Institute for national remembrance), som bildades något år efter kommunismens fall och som samlar och dokumenterar nazismens och kommunismens brott mot nationen, är ”mars 68-händelserna” ett vedertaget begrepp. Vid mitt besök hos IPN häromåret, då jag sökte efter dokument om min far, ett av offren för förföljelsen av judar efter juni 1967, uppstod en stunds förvirring när jag i min ansökan om att få ta del av arkiv-materialet hänvisade till juni 1967 som året då förföljelserna av de polska judarna tog sin början.

Det heter ”mars 68-händelserna” fick jag veta av den behjälplige handläggaren. Men det hände ju i juni 1967! försökte jag protestera. Ja, men det heter ”mars -68-händelserna” här, sade handläggaren igen. Om ni säger juni 1967 kommer ingen att förstå vad ni menar. Säger ni ”mars 68-händelserna” kommer alla att förstå.

Det var mycket som hände 1968. I världen och i Polen. Protesterna mot Vietnamkriget hände. Pragvåren hände. Studentrevolterna under våren 1968 hände. Protesterna och oroligheterna spred sig även till Polen och till de polska universiteten. Dessförinnan, den 30 januari 1968, utbröt en protestvåg bland Warszawas studenter mot nedläggningen av teaterpjäsen ”Dziady” av den polska nationalskalden Adam Mickiewicz. Mickiewicz har som ingen annan format den polska nationens identitet och själ som ett självständigt och frihetsälskande folk. Pjäsen uppfattades av regimen som antisovjetisk och subversiv och förbjöds. Förbudet utlöste massiva protester bland Warszawas studenter som opponerade sig mot censuren och krävde

demokrati och frihet. Protesterna, såväl de i januari 1968 som de i mars 1968, kvästes av den kommunistiska repressionen. De i mars 1968 mycket brutalt. De polska judarna pekades ut som sionistiska infiltratörer, upprorsmakare och som ansvariga för studentupproret. Därav begreppet ”mars 68-händelserna”, som omfamnar samtliga dessa händelser.

Det är viktigt med symboler. Auschwitz har fått symbolisera Förintelsen. Jedwabne den polska antisemitismen under kriget. ”Mars 68-händelserna” den polska antisemitismen efter kriget. Problemet med ”mars 68-händelserna” är att den orättfärdigt pekar ut kommunismen som ensam ansvarig för denna, efterkrigstidens, polska antisemitism. Och skonar polackerna. Intrycket förstärks när själva organet med ansvar att dokumentera nazismens och kommunismens brott mot den polska nationen använder begreppet. Och befäster dess symboliska innebörd.

Det har uppstått ett historiskt tomrum mellan juni 1967 och mars 1968 i den polska nutidshistorien. Det sträcker sig från Sexdagarskriget i juni 1967, över den 19 juli 1967 och den dåvarande polska regeringschefens, Wladyslaw Gomulka, tal till nationen som pekar ut de polska judarna som femtekolonnare och landsförrädare, fram till det kvästa studentupproret i Warszawa i mars 1968.

Det är under detta historiens tomrum som en ny våg av polsk antisemitism tar sin början. Det är i juni 1967 som utrensningen av de polska judarna börjar. Det är nu som de polska judarna börjar trakasseras. Vuxna som barn. Det är nu som de kastas ut från skolorna och universiteten. Det är nu som de förlorar sina jobb.

”Juni 67” tydliggör sambandet mellan de polska judarnas öden och den polska antisemitismen. Det gör inte ”mars 68-händelserna”. Tvärtom. Mars 1968 ger associationer som leder bort från den anti-judiska kampanjen. Och kamouflerar snarare än tydliggör sambandet med polsk antisemitism. I mars 1968 rasade den antijudiska kampanjen redan för fullt. Den fick bara nytt bränsle av studentoroligheterna och intensifierades.

Det finns dock risker även med ”juni 67” som ju starkt förknippas med Sexdagarskriget och som, olyckligtvis, skulle kunna tas som förklaring till den antijudiska kampanjen strax därefter. Sexdagarskriget var startskottet för kampanjen. Inte förklaringen.

Den antijudiska kampanjen i Polen som tog sin början i juni 1967 förtjänar ett eget namn. Ett som inte riskerar att till oigenkännlighet sammanblandas med andra händelser i landets historia. Lika lite som Kristallnatten, natten mellan den 9 och 10 november 1938, handlade om kristaller, handlade den antijudiska kampanjen, som har kommit att symboliseras av ”mars 68-händelserna”, om händelser i mars 1968.

Varför är då denna distinktion så viktig? Polen har haft svårt att tillstå sin egen antisemitism. Massakern i Jedwabne uppmärksammades redan 2001 av den polskjudiske historikern och författaren Jan T Gross i boken ”Neighbours. The destruction of the jewish community in Jedwabne, Poland, 1941”. Boken väckte starka protester i landet just på grund av att den pekar ut polackerna som ansvariga för massakern. Inte nazisterna. ”Fear. Anti-semitism in Poland after Auschwitz. An essay in historical interpretation” (2005) av samma författare, som beskriver pogromerna som mötte återvändande polska judar i byn Kielce i juli 1946 mötte, även den, en storm av protester. ”Inte nog med det” skrev Kazimiera Ingdahl på Svenska Dagbladets kultursida, ”Åklagarmyndigheten i Krakow inledde omedelbart en förundersökning om Gross eventuella brott. Man frågade sig om han

kunde dömas i enlighet med den färska artikeln i brottsbalken som förkunnar att den som offentligt beskyller den polska nationen för delaktighet, organisering och ansvar för kommunismens och nazismens brott bestraffas med frihetsberövande i upp till tre år” (23/4 2008).

Uppgiften finns i IPN:s artikelarkiv, tillgängligt på nätet i sin polska version. I ett sammandrag av kommentarerna om ”Fear...” i polsk media och forskningsvärld från den 10–11 januari 2008, har Gross kallats för historiografisk vampyr för sin vetenskapliga analys av tillgänglig forskning på området och hans slutsatser har beskrivits som mer känslostyrda än akademiskt stringenta, byggda mer på hans tolkningar än på historiska fakta. ”Gross slutsatser har inte mycket att skaffa med akademisk forskning”, citeras bland annat Janusz Kurtyka, dåvarande ordföranden för IPN.

Det dröjde ytterligare nästan tio år efter ”Neighbours ...” och ”Fear ...” innan pjäsen ”Vår klass” av den polske dramatikern Tadeusz Slobodzianek, som till stora delar bygger på Anna Bikonts bok ”Vi från Jedwabne”, ledde till en större medvetenhet om massakern i Jedwabne och mötte reaktioner av förfäran i stället för protester, även hos den polska teaterpubliken.

Med ”mars 68-händelserna” upprepas historien. Likt massakern i Jedwabne, som under många år har tillskrivits nazismen och dess brott mot nationen, frånsäger sig Polen eget ansvar för förföljelserna av polska judar på 60-talet. De tillskrivs i stället uteslutande kommunismen. Men det var inte kommunismen som skrek glåpord till judiska barn på gatan eller trakasserade dem i skolan. Det var polackerna själva. Det var också de som krävde mutor för att utfärda det resedokument som krävdes för att sedan som statslös jude kastas ut från landet. Den kommunistiska regimen fick stark draghjälp av

polackerna. Den kunde lugnt stå vid sidan om och titta på. Liksom nazisterna i Jedwabne. Liksom grannarna i Kielce.

Efter åtskilliga års försening har Polen äntligen slagit upp portarna till ett museum för de polska judarnas historia. Polin, som museet heter, är det judiska ordet för Polen. Museet invigdes egentligen redan i april 2013 i samband med 70-årsdagen av Gettoupproret i Warszawa 1943. I invigningsceremonin deltog hundratals inbjudna och inresta gäster, från statsöverhuvuden från länder världen över till överlevande från Förintelsen. Problemet var bara att det enda som stod klart var själva museibygnaden, imponerande och vacker, men helt tom. För att fylla ut tomrummet anordnades guidade turer i det tomma huset samt cykelturer i det som en gång varit det judiska gettot.

Utställningen har nu kommit på plats. Jag är på väg dit. Med förhoppningen om att det inte står ”mars 68-händelserna” i utställningsmontrarna. Att det står ”juni 67”. Eller ”juni 67-händelserna”. Eller ”den anti-judiska kampanjen i juni 1967”.

Om inte där, så åtminstone på de svenska tidningssidorna.

Emilia Degenius

Emilia Degenius föddes i Polen och kom till Sverige i början av 70-talet. Hon är aktuell med den självbiografiska romanen ”Åka skridskor i Warszawa” (Ersatz), om en uppväxt i Polen präglad av antisemitismen. Läs Jesper Högströms recension på dn.se/kultur “

Den 3 dec 2014.

DN 3 dec 2014:

“Kamp in i det sista för budgeten

Regeringen kämpade i natt för sitt politiska liv. Statsminister Stefan Löfvens sista hopp står till de borgerliga oppositionspartierna. Men allianspartierna ger Löfven kalla handen – Vi tänker inte överge vår linje för att rädda Stefan Löfven, säger Anna Kinberg Batra (M).

Sent i går kväll kom alliansledarna marscherande sida vid sida i månskenet utanför det vindpinade regeringshögkvarteret Rosenbad på väg in till det krismöte om budgeten som Stefan Löfven bjudit in till efter en mycket dramatisk eftermiddag.

Då hade Sverigedemokraternas tillförordnade partiledare Mattias Karlsson förklarat att partiet tänker rösta ner varje budget som innebär ökad invandring och ger Miljöpartiet ett avgörande inflytande över svensk migrationspolitik.

Mötet mellan regeringen och oppositionen varade en dryg timme. Därefter kom alliansledarna ut till det väntande medieuppbådet med ett beskt besked till den rödgröna regeringen. Den borgerliga fyrklövern tänker hålla ihop och rösta för sitt eget budgetförslag när det blir votering i riksdagen.

– Vi har förklarat att vi tänker rösta för vår budget och att vi inte är beredda att omförhandla alliansens budget. Vi står upp för att vår politik är bättre för Sverige, sade C-ledaren Annie Lööf när hon kom ut från Rosenbad vid 22.30-tiden.

Anna Kinberg Batra, Moderaternas gruppleddare i riksdagen och troligen blivande partiledare, var lika kallsinnig till Löfvens inviter som Centerledaren.

– Det finns stora skillnader mellan våra budgetalternativ. Därför kommer vi att rösta ja till alliansens budget i morgon. Det är inte oppositionens uppgift att genomföra regeringens politik, sade hon.

– Det går inte att utesluta att Sverige nu går mot ett nyval, sammanfattade FP-ledaren Jan Björklund.

Jan Björklund och de övriga alliansledarna lämnade dock en öppning för att diskutera vilka regler som ska gälla för budgetprocessen.

– Det finns diskussioner att föra om regelverket för hur minoritetsregeringar ska kunna styra Sverige. Sannolikt kommer Sverige under lång tid att ha minoritetsregeringar, sade Björklund.

Beskedet från de borgerliga partierna innebär att statsminister Stefan Löfven nu har en regeringskris att hantera ganska exakt två månader efter att den rödgröna regeringen tillträdde.

Löfvens slutsats om vad som krävs för att lösa krisen är att det nu krävs samarbete över blockgränserna för att undvika att SD får ett avgörande inflytande över svensk politik.

– SD:s besked betyder inte enbart att de tänker rösta ned den här regeringen utan varje regering som inte dansar efter deras pipa, sade Stefan Löfven på den presskonferens där han samtidigt sträckte ut handen till de borgerliga partierna.

Efter SD:s besked om att fälla regeringens budgetförslag var allianspartierna omgående avvisande till att hjälpa regeringen och statsminister Stefan Löfven ur det prekära läget. De borgerliga partierna skjuter över ansvaret på regeringen att lösa situationen.

– Det är Stefan Löfven som har ansvaret för sin budgetproposition och hur han ska hantera den, sade Moderaternas gruppleddare och ekonomisk-politiska talesperson Anna Kinberg Batra efter beskedet.

Hon var samtidigt tveksam till att ge sig in i förhandlingar om budgeten med regeringen. Allianspartierna tycker att de lovat sina väljare att rösta på sitt eget förslag och huvudspåret är att hålla fast vid det löftet.

– Jag har svårt att se vad sådana samtal skulle kunna leda till eftersom det finns betydande skillnader mellan alliansens budget och regeringens, inte minst när det gäller jobb och tillväxt.

Anna Kinberg Batra ville heller inte svara på om Moderaterna är beredda att ta över regeringsmakten om den rödgröna budgeten faller i riksdagen.

– Den som måste svara på frågor om regerandet nu är Stefan Löfven. Det är han som har ansvar för sin budgetproposition och precis som Socialdemokraterna sa när vi var i regeringsställning så är det inte oppositionens uppgift att hjälpa regeringen att sitta kvar eller hjälpa regeringen att få igenom sin budgetproposition. Nu ligger bollen närmast hos Stefan Löfven, sade Anna Kinberg Batra.

Även de övriga borgerliga parti-ledarna lämnade litet hopp till regeringen om att hitta några förhandlingslösningar under kvällen.

Erik Ullenhag, Folkpartiets ekonomisk-politiska talesperson, valde att tolka den uppkomna situationen positivt.

– Den regering som nu sitter har lagt en budget som är skadlig för Sverige. Vinner vårt budgetförslag så är det bra, säger Ullenhag.

Han duckar för frågor om vem som i så fall ska styra landet med den budgeten. Det är för tidigt att resonera om alliansens möjligheter eller ansvar för att ta över regeringsmakten, anser Ullenhag.

– Vi har först en budgetomröstning och vi röstar på den politik som vi har mött väljarna med. Det är märkligt att säga att oppositionen bär ansvar för detta. Det är alltid den regering som styr Sverige som bär ansvar för att få igenom sin politik, säger Erik Ullenhag.

Trots motståndet från den borgerliga sidan tackade samtliga partier i går ja till den överläggning om budgeten på Rosenbad som statsminister Stefan Löfven bjudit in till.

– Kallar regeringen så ska man komma, säger KD-ledaren Göran Hägglund.

En utväg för regeringen är att man i dag på morgonen via sina representanter i riksdagen yrkar på att budgetförslaget återförvisas till finansutskottet. Det skulle ge partierna ytterligare några dagar för att förhandla om en lösning på budgetkrisen. Men Stefan Löfven var i natt skeptisk till om det är en framkomlig väg.

De borgerliga partiernas besked i natt bäddar därför för en historisk voteringsförlust för den rödgröna regeringen i dag. Då kan Löfven välja att avgå omedelbart eller vänta till den 29 december och utlysa

nyval.

Hans Rosén hans.rosen@dn.se

Hans Olsson hans.olsson@dn.se

Jens Kärrman jens.karman@dn.se

Mats J Larsson matsj.larsson@dn.se

Karin Eriksson

Frågor & svar.

Det här händer om budgeten sänds tillbaka

1 Vad händer nu?

Regeringen kan inte själv begära att budgetpropositionen återför-visas till finansutskottet. Det måste göras av en enskild riksdagsledamot och det kan ske vid onsdagens debatt i riksdagen, som startar 09.00. Sedan kan votering ske 16.00.

2 Vad krävs för att budgeten ska återförvisas till finansutskottet?

Minst en tredjedel av riksdags-ledamöterna måste stödja ett sådant yrkande. Regeringspartierna S och MP har tillsammans med marginal möjlighet att få igenom yrkandet.

3 Vad händer i finansutskottet om budgeten återförvisas dit?

Sannolikt tas frågan upp redan på torsdagens ordinarie utskottsmöte. Vad som händer då är upp till ledamöterna. Huvudpersoner blir Socialdemokraternas Fredrik Olovsson och Moderaternas Anna Kinberg Batra.

4 Hur lång tid har finansutskottet på sig?

Om förslagen på skatteändringar ska kunna genomföras till årsskiftet

måste en uppgörelse i utskottet vara klar inom en dryg vecka. Det är alltså inte mycket tid att förhandla på.

5 Vad är det utskottet ska besluta om?

I första steget beslutar utskottet om ramarna för budgetens samtliga 27 utgiftsområden.

Samtidigt beslutar man om inkomstsidan, det vill säga hur stora skatter och avgifter staten beräknas få in under nästa år. I det andra -steget beslutar riksdagens utskott om detaljerna för varje utgifts-område.

För att budgeten ska kunna gälla från årsskiftet ska de besluten helst vara fattade före jul.

6 Vad händer om det inte går att nå en lösning i finansutskottet?

Om inte riksdagen hinner fatta något beslut om statsbudgeten för 2015 kommer den nuvarande budgeten att fortsätta gälla.

Den reella makten över de svenska statsfinanserna hamnar då hos finansutskottet, som enligt regeringsformen är det forum där beslut om statens utgifter då kan fattas. Följden blir därmed att den rödgröna regeringen ställs åt sidan så länge den inte klarar att lotsa en budget genom riksdagen. “

DN 3 dec 2014:

“Ewa Stenberg: Stefan Löfven har bara dåliga val just nu

Sverigedemokraterna har kastat in Sverige i en regeringskris. Nyval blir ett allt mer sannolikt scenario – om inte de borgerliga vill rädda regeringen. Men deras incitament är inte särskilt starka och priset troligen mycket högt. Stefan Löfven har bara dåliga val nu.

Analys

Regeringen Löfven hann inte ens fylla två månader innan regeringskrisen kom. SD bytte strategi och ska nu försöka fälla alla regeringar som inte tänker minska invandringen.

Partiet har tidigare satsat på att bli betraktat som ansvarstagande och möjligt att göra överenskommelser med. Målet har varit att bli vågmästare.

Gårdagens beslut borde med tanke på det ha varit det motsatta. Men några saker har inträffat som ändrat Sverigedemokraternas kalkyl.

Partiet är byggt kring en fråga: invandringen. Denna fråga har inte sedan 1990-talet varit lika aktuell som den är i dag. Nu anländer allt fler flyktingar från krigets Syrien, och oron sprider sig i SD och bland dess väljare. Partiet har nu fått makt över svensk politik, och att avstå från att göra något skulle väcka intern kritik.

För det andra har SD nu blivit så stort att det kan höja ambitionsnivån. Ju närmare Socialdemokraterna och de borgerliga samarbetar med varandra, desto mer framstår SD som det viktigaste oppositionspartiet. För det tredje har SD fått många nya väljare från Moderaterna, som troligen gärna ser att SD faller den rödgröna budgeten.

Hädanefter kommer Sverige-demokraterna att satsa allt på invandringsmotståndet. Också till priset av ett extra val.

Regeringen Löfven ser därför inte längre ut att kunna styra landet. SD och de borgerliga står fast vid sina besked att rösta för alliansens budgetförslag, och statsministern har sagt att han inte kommer att regera vidare med en borgerlig budget.

Stefan Löfven bjöd redan i går kväll in de borgerliga för samtal. Regeringen hoppas att alliansen ska rädda delar av den rödgröna budgeten, genom en kompromiss. Också alliansen har ett intresse av att det ska gå att regera Sverige i minoritet. SD:s hot att fälla alla regeringar som inte vill minska invandringen hotar också de borgerliga.

Men den som lyssnat på de borgerliga partierna den senaste veckan har svårt att tro att de vill rädda regeringen. Alliansen håller ihop, de har en stentuff retorik mot MP och kommer, om de mot förmodan ändå skulle gå in i samtal, troligen att kräva väldigt bra betalt för sitt stöd. Så bra att V och MP kanske inte kan stödja budgeten längre. Förbifart Stockholm, inga skattehöjningar för höginkomsttagare, bevara Bromma flygplats, inga höjda arbetsgivareavgifter för unga, rätt att välja privata bolag i välfärden, kravlistan kan göras lika lång som illasmakande för i synnerhet MP och V.

Stefan Löfven har ett annat alternativ om överläggningarna med de borgerliga inte går i lås. Att gå till talmannen och lämna sin avskedsansökan, och sedan hoppas försöka komma tillbaka som statsminister för en ren S-regering. Men han har tidigare tydligt avvisat en enparti-regering. En sådan manöver skulle dessutom skaffa S ytterligare en svuren fiende i riksdagen, för MP skulle knappast acceptera att bli stödparti. Och det är fler vänner, inte fiender, som Löfven behöver.

Skulle S i stället ge sig in i ett samarbete med alliansen skulle det minska alternativen i svensk politik, försvåra ansvarsutkrävande och spela SD rakt i händerna.

S-ledaren har alltså bara dåliga val. Han kan snart hamna i ett läge då ett extra val ter sig som det minst dåliga och mest renhåriga.

Men en socialdemokrati som går till val efter att inte ha klarat av att regera mer än två månader har ett uselt utgångsläge för en valrörelse. S och MP kan förvisso trösta sig med att inte ha backat lika mycket i opinionen som alliansen gjorde sina första månader 2006. Men det är en klen tröst efter att ha den första regeringskrisen sedan år 1990 på meritlistan.

Ewa Stenberg ewa.stenberg@dn.se

Ewa Stenberg är politisk kommentator på Dagens Nyheter. “

“

DN 3 dec 2014:

“SD:s mål: Att fälla Löfvens regering”

Efter att ha mullrat med stridstrummorna sedan valet har Sverigedemokraterna bestämt sig. Partiet tänker stödja alliansens budget – med målet att fälla regeringen.

Redan dagen efter valet öppnade Sverigedemokraternas partiledare Jimmie Åkesson för att bryta mot tidigare praxis och rösta på ett annat budgetalternativ än det egna.

Sedan dess har företrädare för partiledningen vid flera tillfällen höjt tonläget ytterligare. Så sent som i fredags presenterade den vikarierande partiledaren Mattias Karlsson en lista med krav som skulle tillgodoses för att SD skulle lägga ned sina röster och släppa igenom regeringens budget.

Trots alltmer uppskruvad retorik var det in i det sista oklart hur Sverigedemokraterna skulle agera. Men när ledamöterna kom till partiets gruppmöte i går eftermiddag var beslutet i praktiken redan fattat.

Partisekreteraren Björn Söder säger att partiledningen under helgen kände åt vilket håll det lutade. Det slutgiltiga beslutet på gruppmötet, som var över efter 20 minuter, togs enhälligt.

– Sverigedemokraterna kommer att arbeta för att försöka fälla varje regering, varje budgetproposition som ger stöd för ökad invandring från dagens nivåer och som ger Miljöpartiet avgörande inflytande över migrationspolitiken, säger Mattias Karlsson.

Den analys som partiet bygger sitt beslut på har egentligen ingenting med regeringens och alliansens respektive budgetar att göra. De anses av Sverigedemokraterna vara ”lika dåliga”. I frågor som är viktiga för SD, som migration, försvar och rättsväsende, är förslagen snarlika, enligt SD-ledningen.

I stället tror SD-ledningen att man kommer längre inom sin hjärtefråga invandringspolitiken genom att försöka fälla budgeten och framkalla en regeringskris. Beslutet innebär att Sverigedemokraterna efter att deras egen budgetmotion fallit kommer att yrka bifall för alliansens förslag.

Men inte heller alliansen kan räkna med att få bilda regering om Stefan Löfven väljer att avgå.

– Det innebär också att om alliansen inte skulle förändra sitt förslag, eller om alliansen skulle förnya migrationsöverenskommelsen med Miljöpartiet, skulle vi i en liknande situation framöver verka för att fälla en alliansregering, säger Mattias Karlsson.

SD-ledningen tror att det mest sannolika scenariot nu är att budgeten omförhandlas.

– Vi hoppas att vi ska få kunna komma in i den processen på något sätt och att man väljer att samtala även med riksdagens tredje största parti, säger Mattias Karlsson.

Att SD skulle bjudas in till samtal är mindre troligt, eftersom samtliga övriga partier avvisat den utvägen. En annan möjlighet, som SD hoppas på, är att regeringen ombildas utan Miljöpartiet.

– För Sverigedemokraternas vidkommande skulle det ses som ett steg framåt om Miljöpartiet exkluderas ur regeringen. Det är ett tillväxtfientligt parti, men framför allt ett parti som står för en extrem invandringspolitik, säger han.

En möjlig händelseutveckling som diskuterats internt i Sverigedemokraterna är att det bildas någon typ av koalition över blockgränsen. Skulle det bli verklighet går SD miste om sin vågmästarroll.

– Det är en risk som vi i det här läget är beredda att ta. Den vågmästarroll vi har nu är kraftigt kringskuren. I de frågor som vi bedömer som absolut viktigast för samhällsutvecklingen i Sverige har vi i praktiken nekats inflytande, säger Mattias Karlsson.

Mattias Karlsson tillbakavisar kritiken om att partiet nu ställer till politiskt kaos för att få uppmärksamhet.

– Jag menar att det är Stefan Löfven som ställer till kaos genom att inte prata med Sveriges tredje största parti, säger han.

– Vi har en historiskt svag regering som vägrar att samtala med oss. Med tanke på att vi var det enda partiet som gick kraftigt framåt i senaste valet och att vi är tredje största parti borde man vara beredd att samtala med oss och ta steg i rätt riktning.

Sverigedemokraterna har under sin tid i riksdagen haft en långsiktig strategi att bli ett etablerat parti som andra partier förhandlar med. Den linjen har inneburit att partiet anpassat sig till den praxis som styr riksdagens arbete.

Beslutet att fälla regeringens budget innebär delvis en ny riktning.

– Invandringspolitikerna måste högre upp på dagordningen. Den tysta majoriteten som år efter år har blivit överkörd måste få en röst, säger Mattias Karlsson.

Den ekonomisk-politiska talespersonen Oscar Sjöstedt säger att partiet tog det drastiska beslutet för att det inte fanns någon annan utväg, om partiets röst ska höras.

– Vi landade starkt i att vi måste ges inflytande. Vi har den skyldigheten mot våra väljare. Om vi inte gör någonting alls kommer vi inte att få något inflytande, säger han.

Den sjukskrivne partiledaren Jimmie Åkesson har varit informerad om diskussionerna i partiet, men har inte varit delaktig i beslutet.

– Jimmie har av naturliga skäl inte varit särskilt pådrivande i de här diskussionerna. Vi har haft samtal med varandra. Han är informerad om vartåt majoriteten verkade luta och han delar min uppfattning att det här var rätt beslut, säger Mattias Karlsson.

Hans Rosén hans.rosen@dn.se

Hans Olsson hans.olsson@dn.se

Jens Kärrman jens.karrman@dn.se

Mats J Larsson matsj.larsson@dn.se

Karin Eriksson

Jonas Lindkvist jonas.lindkvist@dn.se

Fakta. De tre budgetalternativen

Sverigedemokraterna

1. SD:s viktigaste pusselbit är de stora besparingar man anser sig kunna göra genom att kraftigt minska flyktingmottagande och invandring. Det är man ensam om i riksdagen. Pengarna ska användas till bland annat försvaret, vård och omsorg, rättsväsendet och sänkt pensionärsskatt. SD är det parti som på sikt vill dra ned statens utgifter mest (eller sänka det så kallade utgiftstaket), dock inte nästa år.

Sverigedemokraterna vill liksom regeringen höja a-kassan, slopa ungdomsrabatten på arbetsgivaravgiften och införa en extra bankskatt.

SD ligger däremot närmare den borgerliga alliansen när det gäller inkomstskatterna, skatt på kärnkraft och i motståndet mot traineejobb i omsorgen.

Regeringen (S+MP) och V

2. Regeringspartierna S och MP tillsammans med V vill öka statens inkomster, och därmed även utgifterna, på flera sätt: Högre skatt på höga inkomster liksom för dem som jobbar efter 65, slopad ungdomsrabatt på arbetsgivaravgiften, skatt på kärnkraft, höjda miljöskatter, bankskatt med mera. Pengarna satsas på vård, skola och omsorg, arbetsmarknadsåtgärder, höjd a-kassa med mera.

Den borgerliga alliansen

3. M, FP, C och KD vill ha ett lägre utgiftstak än regeringen. De vill

behålla ungdomsrabatten på arbetsgivaravgiften och motsätter sig höjda inkomstskatter liksom höjningar av a-kassa och sjukpeng. Största satsningen görs på skolan. När det gäller migration och försvar, två av SD:s kärnfrågor, ligger alliansen dock mycket nära regeringen.

Fakta. Reaktionen på Twitter

"Blocköverskridande är ett ganska fint ord." Jan Larsson, valledare för Socialdemokraterna

"Bromma kvar. Inga höjda skatter på jobb. Bra för Sverige." Jan Björklund (FP)

"Verkar som att det kan bli en ny paus från SR för mig." Soran Ismail, komiker

"SD vill framtvinga en främlingsfientlig politik genom högt spel i riksdagen. Alla som står upp för öppenhet och humanism behöver nu visa det." Åsa Romson (MP)

"Verkar troligt att parlamentet i morgon kommer att godkänna budgetförslaget från oppositionens allianspartier. Bättre för landet." Carl Bildt (M)

DN 3 dec 2014:

“Johan Schück: Ingen fara för ekonomin trots kaos i politiken

På kort sikt tar Sveriges ekonomi ingen större skada av att regeringen inte får igenom sin budget. Men i längre perspektiv är det farligt med ett parlamentariskt läge som hindrar en fungerande ekonomisk politik.

Analys.

Sedan S-MP-regeringen bildades för två månader sedan har det varit en öppen fråga om den skulle få stöd i riksdagen för sin budget. Men på förhand har denna osäkerhet inte fått några tydliga ekonomiska effekter. Även om konjunkturen går trögt, har detta kunnat förklaras med annat.

Finansmarknaderna har inte heller reagerat märkbart under hösten. Börsen har stigit mot nya höjder, medan räntorna är nere på lägsta nivå. Kronan är visserligen svag, men det kan kopplas till den obefintliga inflationen och Riksbankens rekordlåga reporänta.

Bostadsmarknaden pekar uppåt, med högre priser än någonsin på attraktiva objekt. Där tycks ingen ha oroat sig för hur det ska gå för regeringens budget, men däremot för de kommande amorteringsreglerna.

Nu, när det står klart att Sverigedemokraterna ska rösta för att fälla regeringens budget, får vi se om lugnet överallt blir bestående. Vad man tidigare kunde spekulera om har nu blivit allvar, vilket är

väsentligt annorlunda. Det skulle vara överraskande om det inte kommer vissa marknadsreaktioner, framför allt att kronkursen försvagas.

Generellt kan man vänta sig att en större osäkerhet ger upphov till ökade kursrörelser, även på börsen och räntemarknaden. Men inställningen hos marknadsaktörerna kommer nog i första hand att vara avvaktande. De allra flesta vill vänta och se vad som ska hända framöver, även om det kan hända att några utländska investerare redan nu drar öronen åt sig.

Skälet till denna, i huvudsak, milda reaktion är att Sveriges ekonomi befinner sig i gott skick. Trots allt tal om tomma lador från finansminister Magdalena Andersson (S) är de svenska statsfinanserna bland de starkaste i Europa. BNP-utvecklingen är också relativt gynnsam, samtidigt som sysselsättningen pekar uppåt. Få andra EU-länder kan visa upp något bättre.

Regeringens budgetförslag har därför inte syftat till att stimulera konjunkturen, utan är i det avseendet ganska neutralt inriktad. Avsikten är visserligen att öka de offentliga utgifterna, men samtidigt att höja skatterna i motsvarande mån. I budgeten ligger reformförslag som kan påverka ekonomin på längre sikt, men de omedelbara effekterna är inte särskilt stora.

Ekonomiskt uppstår nu därför inget kaos, även om det råder oreda i politiken. Den närmaste faran skulle vara om de svenska hushållen blir oroliga och börjar hålla igen på konsumtionen, vilket dock inte känns sannolikt när några veckor återstår till jul. Företagen kan reagera på

politisk osäkerhet genom att avvakta med beslut om investeringar, men det märks i så fall knappast förrän längre fram.

Vad som ska hända med ekonomin under 2015 och åren därefter är mer osäkert, om detta oklara parlamentariska läge består. I ett längre perspektiv blir det allt svårare att klara sig utan en handlingskraftig regering som kan få riksdagens stöd för sina förslag. Det sätter i så fall stopp för viktiga reformer, samtidigt som Sverige blir mer sårbart vid eventuella kriser.

En sådan situation under hela mandatperioden fram till 2018 kunde bli direkt förödande. Därför är det viktigt, också för ekonomin, att dödläget bryts.

Johan Schück johan.schuck@dn.se

Johan Schück är samhällsekonomisk krönikör på Dagens Nyheter. “

DN 3 dec 2014:

“ **Bang i blockpolitiken** ”

Efter ett utdraget politiskt cirkusnummer gav Sverigedemokraterna till slut besked: deras röster i budgetomröstningen kommer att läggas på alliansens alternativ. Därmed blockeras regeringens budget, statsminister Stefan Löfven lamslås och riksdagen kastas ut i okänd terräng.

Svensk politik befinner sig knappast i kris, men väl i ett historiskt tumult.

Hur hamnade vi här?

Sverigedemokraternas utpressning i budgetfrågan har satt dem själva i rampljuset, men det starka skenet har återkastats mot de andra partierna och deras bekymmer. Risken för en blockering har legat i korten sedan valnatten.

Förutsättningarna för hållfasta lösningar och stabila majoriteter i riksdagen är usla. De anständiga partierna tycks inte förstå varandra, knappast ens sig själva. Ännu mindre går det att skönja en tydlig bild hos partierna av dynamiken dem emellan.

Ytligt sett har Socialdemokraterna anpassat sig till en försvagning. Förrföra partiledaren Mona Sahlin drog slutsatsen att tiden med socialdemokratiska enpartiregeringar var över. Rödgrön regeringskoalition blev hennes melodi.

Stefan Löfven accepterade Sahlins analys, och sedan valet ingår hans parti för första gången sedan 1950-talet i en koalitionsregering.

Problemet löst? Bevisligen inte. Den socialdemokratiska försvagningen är permanent, och partiets nya position betyder något mer än att MP ska sitta med i Rosenbad.

Socialdemokraterna behöver reflektera djupare över vad som måste förändras i partiets sätt att se på rege-ringsinnehavet. Tolkningen av mandatet från väljarna behöver justeras, liksom den grundläggande strategin för att bygga en regeringsmakt som håller i fyra år.

Socialdemokraternas förvirring leder till olycka i äktenskapet med Miljö-partiet. ”Samarbetsregeringen” har saknat en kärna, och de gröna språkrören utkämpar själva en inre kamp. Partiets bild av makten har varit ofullständig; gammal idealism grumlar fortfarande blicken.

Vänsterpartiet har varit kluvet inför idén om rödgrön koalition. Ifall Miljöpartiet blir Socialdemokraternas bästa vän, vad händer med Vänstern?

Partiet har inte mer än halvhjärtat förmått reformera sig till en pålitlig samarbetspartner. V-ledaren Jonas Sjöstedt gick till val på en enda fråga, ett ultimatum: skrota vinster i välfärden – annars är vi inte med. Stefan Löfven förmådde inte hantera det.

Medan Moderaterna har genomgått förnyelse och Socialdemokraterna försvagats har småkusinerna i det borgerliga

samarbetet krympt. De har försökt renodla sina roller som nischade, mer ideologiska och mer utpräglade borgerliga partier. Någon ambition att utgöra en självständig mittenkraft i svensk politik märks inte längre i Folkpartiet. Centerpartiet har sedan länge gjort upp med arvet som intresseparti för bönderna.

Allt detta har haft en stelrande effekt på blockpolitiken. Om inte Sverige-demokraterna funnits som en kil mellan de två sidorna hade problemen varit mindre. Nu skapar blocken ett besvärligt läge i riksdagen.

Stefan Löfven ville bli den som bröt blockpolitiken, men har visat sig vara den som förstår den sämst. Hans största missbedömningar har handlat om Centern och Folkpartiet.

När Löfven efter valet försökte få in C-ledaren Annie Lööf i samarbete med ”landsbygds politik” som lockbete skymtade en avgrund i hans okunskap. Som om Lööf var beredd att sälja sig för höjda mjölkpriser.

Trevarna mot FP och Jan Björklund tycktes bygga på föreställningen om ett 12-procentsparti styrt av smygsossar. Men Folkpartiet står långt från Social-demokraterna och ännu längre från Miljöpartiet. Ett samarbete där även de svurna fienderna i Vänstern ingick vore otänkbart. Även om det hade varit möjligt så skulle partiet genom sin liten-het ha otillräcklig fallhöjd för någon självuppoffrande samverkan. Också den skickligaste S-ordförande hade haft svårt att lösa problemet.

Stefan Löfven vägrar att ta begreppet ”alliansen” i sin mun och förblir djupt oförstående inför det samarbetets logik.

Socialdemokraternas önskan att stödja sig på borgerliga kryckor är gammal. Skräcken inom C och FP är att glida ur allianssamarbetet och hamna i omloppsbanan kring S, trots att de själva har förändrats och Socialdemokraternas gravitation har försvagats.

Sverigedemokraterna har genom sitt besked om budgeten skapat dramatik. Men den riksdag som röstades fram den 14 september har många fler blockeringar än de som skapats av SD. Det oklara läget kräver klarsyn inom båda blocken.

Dn 3/12 2014 “

DN 3 dec 2014:

”Bråket om budgeten riskerar satsning på skolans framtid”

“Offra inte skolan. Regeringens budgetförslag innehåller den viktiga satsningen på tre miljarder till höjda lärarlöner. Forskarna är tydliga med att investeringar i lärarna är effektivt för att vända utvecklingen. Löftet om en bred samling för att höja läraryrkets - attraktivitet får inte svikas, skriver Lärarnas Riksförbund och Lärarförbundet.

I dag borde riksdagen ha fattat ett mycket viktigt beslut: att staten i budgeten satsar 12 miljarder kronor under de närmaste åren på skolan och för att höja läraryrkets attraktivitet. Detta skulle bland annat ha möjliggjort rejäla höjningar av lärarnas löner, vilket är nödvändigt för att fler ska vilja bli – och stanna kvar som – lärare.

I kammaren står olika budgetalternativ mot varandra. I regeringens budget finns en av svensk lärarkår efterlängtd riktad satsning på lärarlöner på tre miljarder kronor. Men nu hotar Sverigedemokraternas agerande att omintetgöra denna framtidssatsning. Det är fullständigt oacceptabelt att ett parti vars väljare skiljer ut sig genom att ge skolfrågorna låg prioritet ska få sätta käppar i hjulet.

Det är nu ett år sedan hela Sverige drabbades av Pisa-chocken och de dominerande partierna har ännu inte lyckats samla sig för satsningar som kan vända utvecklingen. I stället för att mötas och hitta breda lösningar överlåter man till Sverigedemokraterna att anta eller förkasta.

Det är att offra de viktiga sakfrågorna för den politiska prestige. I ett läge när kunskapsresultaten bland svenska elever sjunker kraftigt är symbolpolitiken djupt beklaglig. Nutiden riskerar att beskrivas som ett mörkt kapitel i framtidens historieböcker. Svenska och internationella forskare är tydliga med att den mest effektiva åtgärden för att vända denna nedåtgående utveckling är att investera i lärarna. Inte minst genom att höja läraryrkets attraktivitet med höjda löner.

Få frågor har det senaste året uppmärksammats så mycket som krisen i skolan och vikten av att satsa på lärarna. Politiker på båda sidor om blockgränsen har talat om behovet av att lärarnas löner höjs – och nuvarande utbildningsminister Gustav Fridolin (MP) gjorde redan före valet höjda lärarlöner till ett prioriterat vallöfte. Väljarstödet för att satsa på lärarna är också mycket stort. I Göteborgs universitets nya undersökning om valets viktigaste frågor kom höjda löner för lärarna allra högst upp som enskild fråga. Att investera i lärarna – och därmed i höjda kunskapsresultat – är av strategiskt intresse för en kunskapsnation som Sverige.

Lärarnas löner har halkat efter i flera årtionden. På 1960-talet sattes riksdagsledamöternas löner efter motsvarande gymnasielärares löner. Detta visade hur högt samhället då värderade läraryrket. Att undervisa elever var ett lika viktigt uppdrag som att vara folkvald. I dag har riksdagsledamöter en dubbelt så hög lön som lärare. Även i förhållande till andra jämförbara yrken – som civilingenjörer eller ekonomer med lika lång utbildning – har lärarnas löner halkat efter rejält. Dagens stora löneskillnader bidrar starkt till de tomma platserna på lärarutbildningen.

Ansvaret för löneraset delas av staten, kommunerna och de fristående skolorna. Lönerna började falla i slutet av 1960-talet, med staten som huvudman och har sedan fortsatt medkommuner och fristående skolor som huvudmän.

Vi har i årtionden kämpat för att läraryrkets attraktivitet ska höjas genom att lärare får en lön som motsvarar det viktiga ansvar de har för kunskapssamhällets framtid. Det är högst rimligt att lärare får löner och löneutveckling som matchar jämförbara yrken. Först då blir läraryrket konkurrenskraftigt.

De senaste tre åren har det skett en vändning. Kommunerna har satsat mer på lärarna än vad arbetsmarknadens genomsnitt har fått. Staten med den förra regeringen vid makten har inrättat karriärtjänster som ger särskilt skickliga lärare ett betydande löneflyft. Den nya regeringen föreslår nu satsningar på 3 miljarder kronor årligen på höjda lärarlöner. Det är viktiga satsningar, men lärarnas löner måste prioriteras under många år framöver för att yrket ska bli korrekt värderat. Nu måste staten, kommunerna och de fristående skolorna fortsätta ta ansvar.

Regeringens förslag till lärarlönesatsning är en möjlighet för riksdagen att visa att samhället – som har nedvärderat läraryrket under så lång tid – faktiskt tar ansvar för att uppvärdera yrket. Om vi återigen ska bli en kunskapsnation i världsklass och skapa jobb som bygger på att vi konkurrerar med kunskap och inte låga löner behöver vi vända kunskapsutvecklingen i den svenska skolan. Lärarna är nyckeln för att det ska kunna ske.

Frågan har lyfts om det går att göra en sådan satsning inom ramen för den svenska lönebildningsmodellen. Vårt svar är tydligt: ja – den

relativlöneförflyttning som lärarna gjort de senaste tre åren visar att den svenska modellen fungerar. Arbetsmarknaden har förstått hur strategiskt viktiga lärarna är för ekonomi och välfärd och därför har ingen kompensation för lärarnas löneökningar utkrävts. Hur lönerna finansieras är inte avgörande – det viktiga är att parterna förhandlar om fördelningen. Från lärarfackens sida är vi självklart beredda att ta vår del av ansvaret.

Att investera i lärarna genom att höja yrkets attraktivitet genom bland annat höjda löner var den enskilt viktigaste valfrågan. Nu försöker regeringen infria sina löften om att avsätta resurser för höjda lärarlöner. En majoritet av kommunerna har nu insett allvaret och genom att ge lärarna mer än arbetsmarknadens genomsnitt tre år i rad ändå skickat tydliga signaler om att dessa kommuner är beredda att ta sin del av ansvaret.

Vi i lärarfacken kommer inte luta oss tillbaka förrän lärarlönernas felavlönning har rättats till. Vi kommer att vara lika tydliga mot såväl stat som kommuner och fristående skolor: ingen kan räkna med att de andra aktörerna ska lösa problemet. Alla måste ta sin del av ansvaret.

Vi välkomnar regeringens löfte om en nationell samling för att höja läraryrkets attraktivitet. Det finns inte en bransch eller sektor i det här samhället som inte gynnas av att framtidens arbetskraft har ännu bättre kunskaper för att göra ett bra jobb. Det är tvärtom en förutsättning för jobb och tillväxt också framöver. Därför behövs en bred samsyn kring behovet av att investera i lärarna. Politiskt, men också på arbetsmarknaden. Lärarna är grunden för kunskapssamhället.

Bo Jansson, Ordförande Lärarnas Riksförbund Johanna Jaara Åstrand, Ordförande Lärarförbundet “

DN 3 dec 2014:

“Experterna: Svenska skolan sämre än väntat

Situationen i svenska skolan förvånar experterna från OECD. I deras granskning av Sverige ser de brister inom likvärdighet, resursstyrning och resultat. – Så här borde det inte vara i Sverige, säger OECD:s Beatriz Pont.

OECD:s expertgrupp har sedan förra året granskat Sveriges skolsystem. De har bland annat träffat lärare, elever och skolchefer för att ta reda på varför elevernas resultat fortsatt att sjunka i PISAMÄTNINGEN.

– Sverige har fallit mest av alla länder i PISAMÄTNINGEN under de senaste tio åren. Det är ingen positiv bild. Det här borde inte hända i Sverige och det krävs åtgärder för att bryta den trenden, säger Beatriz Pont från OECD som lett granskningen.

Hennes kollega, utredaren Graham Donaldson från Glasgow University, uttrycker oro för den svenska skolan.

– Det svenska skolsystemet fungerar inte i närheten så bra som jag trodde att det skulle göra, säger han.

OECD:s granskning pekar också på bristande disciplin i den svenska skolan, och att antalet lågpresterande elever ökar. OECD-mätningen Talis visar även att svenska lärare inte känner sig uppskattade.

– Vi har hört flera lärare klaga på att de har för mycket pappersarbete. Det gör även rektorer, säger Beatriz Pont.

OECD efterlyser ett större samförstånd och enighet kring hur skolan ska skötas och vem som ansvarar för resultaten. De kritiserar även att resurserna till skolorna inte fördelas jämnt.

– Likvärdigheten måste bli bättre. Bara det fria skolvalet i sig kommer inte att förbättra resultaten, säger Beatriz Pont.

Hon poängterar vikten av att tidigt hjälpa elever som halkar efter i skolan.

Utbildningsminister Gustav Fridolin (MP) säger att regeringen redan har flera planerade åtgärder för att möta OECD:s kritik.

– Vi vill anställa fler lärare och fler speciallärare för att kunna hjälpa elever så tidigt som möjligt, säger han.

Regeringen vill även skjuta till pengar till skolor med lägre resultat. En särskild skolkommision med forskare och experter ska ta fram underlag för framtida satsningar på skolan. Kommissionen ska presentera sina första resultat om ett år.

Mikael Delin mikael.delin@dn.se “

Den 4 december 2014.

DN 4 dec 2014:

“Historiskt besked: Sverige får gå till valurnorna igen. Budgeten föll – men inte regeringen.

Statsminister Stefan Löfven kommer att utlysa extra val. Den 22 mars går Sverige till valurnorna igen – det första nyvalet sedan 1958. Nu tidigarelägger Moderaterna sin stämma och utser Fredrik Reinfeldts efterträdare redan i januari.

Det historiska beskedet kom strax före klockan fem i går eftermiddag. Då hade det gått tre kvart sedan regeringens budgetproposition fallit i riksdagens votering.

Många väntade sig att statsminister Stefan Löfven skulle meddela regeringens avgång. I stället gick S-ledaren, flankerad av Miljöpartiets språkrör Gustav Fridolin, till offensiven.

– Regeringen kommer den 29 december att besluta att utlysa ett extra val. Vi gör det med stöd av regeringsformens tredje kapitel, säger Stefan Löfven.

Valet som ska hållas söndagen den 22 mars är enligt Stefan Löfven en följd av att Sverigedemokraterna nu hotar att fälla alla regeringar, oavsett färg, som inte minskar flyktningmottagandet.

– Det här är för att låta väljarna ta ställning i detta nya politiska landskap. Det här är någonting nytt och då måste väljarna få ta ställning, säger Stefan Löfven.

– Det kommer att vara ett val -mellan oss som vill modernisera Sverige och de som inte klarar av att se Sveriges verkliga problem, säger utbildningsminister Gustav Fridolin.

Socialdemokraterna och Miljöpartiet kommer att gå till val som enskilda partier, men valkampanjen kommer att utgå från den gemensamma budget som föll i riksdagen i går.

Alliansen ser nyvalet som en följd av att Socialdemokraterna och Miljö-partiet var oförberedda när de axlade regeringsmakten. Men nyvalsbeslutet välkomnas.

– Vi ser fram emot att möta väljarna i valrörelsen. Jag ser fram emot en valrörelse där vi återigen får prata politik. Vi söker mandat för att förändra Sverige och för att bilda en stark alliansregering, säger Annie Lööf (C).

Partiledarna duckade på frågor om vem som blir alliansens statsministerkandidat. Under kvällen meddelade Moderaternas parti-sekreterare Kent Persson att partiets extrastämma flyttas två månader, från den sjunde mars till den tionde januari.

Det innebär att Fredrik Reinfeldts efterträdare, sannolikt Anna Kinberg Batra, kan väljas i god tid före nyvalet.

Beslutet om att utlysa ett extra val togs efter det möte med alliansparti-ledarna sent i tisdagskväll. Då föreslog Stefan Löfven att budgeten skulle skickas tillbaka till finansutskottet och omförhandlas där.

– Det var vårt erbjudande, vi kunde tänka oss det för att se om vi kunde hitta en gemensam väg framåt. Men Moderaterna, Centerpartiet, Folkpartiet och Kristdemokraterna gjorde väldigt tydligt att de vägrar föra konstruktiva samtal om budgeten, säger han.

– Det fanns ingenting, sakpolitiskt eller i form, som vi hade kunnat göra som skulle få de borgerliga partierna att undvika den situation som vi nu hamnat i, säger Gustav Fridolin.

Stefan Löfven kommer inte att ta några fler initiativ till samtal med alliansen, som han menar låter Sverigedemokraterna diktera villkoren i svensk politik.

– Jag tänker inte acceptera att Sverigedemokraterna får det av-görande inflytandet och kan diktera villkoren i svensk politik. Det är uteslutet, säger han.

Borgerliga företrädare menar att Stefan Löfvens utsträckta hand bara varit ett spel för galleriet som kombinerats med ett högt tonläge. Partiledarna pekade bland annat på uppgörelsen med Vänsterpartiet om vinsterna i välfärden, vilket alliansen anser är ett brott mot den blocköverskridande friskoleuppgörelsen.

Stefan Löfven menar att han tvärtom i ett års tid försökt bryta blockpolitiken och söka breda lösningar.

– Om de inte har upptäckt den utsträckta handen och förstått den signalen har de lite att jobba på.

Stefan Löfven anser att alliansen med gårdagens votering i praktiken, tvärtemot sina vallöften, -accepterar att regera med stöd av Sverigedemokraterna.

– Röstar man på samma budget har man tagit ställning för samma sak. Något annat gills inte, -säger han.

Den verklighetsbeskrivningen ställer inte alliansledarna upp på.

– Sverige har fått rätt budget men fel regering. Det är onekligen så att det här läget är bekymmersamt. Vi har aldrig förhandlat med Sverigedemokraterna utan konstaterar att nu har riksdagen fattat det här beslutet, säger Anna Kinberg Batra.

– Det är vår politik. Det är vi som lagt fram den. Att andra röstar på den är deras beslut, säger Jan Björklund (FP).

Regeringens förhoppning är att stödet för regeringen ska stärkas i nyvalet.

– Vi går till val på en stark budget för att se till att ändra mandatfördelningen och det är det som är målet, säger Stefan Löfven.

Jens Kärrman jens.karrman@dn.se

Hans Rosén hans.rosen@dn.se

Fråga & svar. Extra val – så fungerar det

1 Hur går ett extra val till?

På samma sätt som ett vanligt val, men med kortare tidsfrister. Till exempel är tiden för förtidsröstning och budröstning kortad till tio

dagar. Röstning på utlandsmyndigheter får starta tidigast den tjugonde dagen före valdagen.

2 När hade Sverige senast ett extra val?

I modern tid har det bara hänt en gång, 1958. Innan dess skedde det 1887 och 1914.

3 Hur mycket kostar ett extra val?

Valet i september kostade ungefär en kvarts miljard kronor. Ett extra val skulle bli något billigare – det är färre valsedlar och färre valkuvert. Förutom Valmyndighetens egna kostnader tillkommer utgifter för länsstyrelserna och kommunernas valnämnder.

4 Kommer alliansens budget att gälla även efter ett extra val?

Den partiledare som får majoritetsstöd har efter nyvalet möjlighet till ändringsförslag i den alliansbudget som antogs i går. Alliansens budget kommer alltså att gälla i sin nuvarande form minst fram till april. När Stefan Löfven på onsdagseftermiddagen meddelade att han utlyser ett extra val sa han att budgeten kommer att hanteras vid vårpropositionstiden. Då extra val utlysts, vilket det ska göra den 29 december, kan regeringen besluta att avbryta riksdagsarbetet till dess den nyvalda riksdagen samlas.

5 Vad talar för att folk röstar annorlunda vid ett nytt val?

Inte så mycket i nuläget. Novus sammanvägda mätning Svensk väljaropinion visade senast inte på någon större förändring jämfört med valresultatet i september. Löfven säger att Sverige står inför en helt ny situation, men blockmässigt ser läget likadant ut som inför valet i september.

6 Vilka partier kan vinna på att det blir ett nytt val?

Partier som traditionellt sätt har högt valdeltagande bland sina väljare.

Mikael Gilljam, statsvetare vid Göteborgs universitet, pekar ut Kristdemokraterna som tänkbara vinnare om det allmänna valdeltagandet sjunker. Deras väljare har enligt Gilljam en stark plikt-känsla, och dessutom är de ofta äldre och sällan ensamstående, vilket man har sett drar ned valdeltagandet.

Statsvetaren Stefan Dahlberg tror att Sverigedemokraterna gynnas i det nya valet och kan öka sina mandat.

Jonas Hinnfors, professor i statsvetenskap vid Göteborgs universitet, säger tvärtom till TT. Han tror att sjukskrivne partiledaren Jimmie Åkesson är betydligt populärare än sitt parti och att hans frånvaro kan påverka.

7 Feministiskt initiativ fick över 2,5 procent och därmed partistöd efter förra valet. Vad händer med det partiet nu?

I ett extraval blir det troligen mycket mer konflikt mellan sittande regering och alliansen, vilket inte ger något utrymme för uppstickarpartier. Men partier utanför riksdagen får partistöd om de fått minst 2,5 procent av rösterna i hela landet i något av de två senaste riksdagsvalen.

8 Får personer som inte hade fyllt 18 i förra valet, men hunnit fylla nu, rösta?

Ja, det som krävs är att man har fyllt 18 år på valdagen. “

DN 4 dec 2014:

“ Alliansen vill se nya spelregler ”

Krisen i svensk politik gäller inte bara vem som ska regera utan också hur landet ska kunna styras. Alliansledarna efterlyser stärkt skydd för minoritets-regeringar. – Det skulle kunna handla om hur man röstar om en statsminister, säger Göran Hägglund (KD). SD ser detta som ett odemokratiskt angrepp riktat just mot dem.

Ett paradigmskifte i svensk politik. Det var statsminister Stefan Löfvens ord när han skulle beskriva läget efter att Sverigedemokraterna lovat rösta emot varje budget som ökar invandringen och varje regering som inte tar hänsyn till dem.

Eftersom inget parti är berett att göra upp med SD kastar det ut Sverige i en stor osäkerhet om hur landet ska kunna styras och något av blocken få ett stabilt regeringsunderlag. Ingenting garanterar att det extra val som ska hållas i mars förändrar styrkeförhållandet i riksdagen.

Den stora överraskningen med SD:s utspel var att udden även riktades mot alliansen som också reagerade direkt på detta.

När de borgerliga partiledarna mötte statsminister Stefan Löfven natten till onsdagen nobbade de alla inviter till att förhandla om budgetens innehåll. Däremot var de mycket angelägna om att diskutera nya spelregler för regeringsbildning och besluts-processen kring budgeten.

Alliansledarna upprepade detta fler gånger under gårdagen, både före och efter Stefan Löfvens besked om att det blir ett extra val. Anna Kinberg Batra är Moderaternas gruppleddare i riksdagen och favorit till att bli ny partiledare.

– Man måste kunna regera landet i minoritet. Det gjorde vi förra mandat-perioden. Minoritetsregeringar ska kunna fungera om man har det största underlaget, säger Kinberg Batra.

Kristdemokraternas partiledare Göran Hägglund hoppas ha en överenskommelse på plats mellan de borgerliga och rödgröna partierna redan till extra riksdagsvalet den 22 mars.

– Det skulle kunna handla om att partierna förbinder sig så att man inte kan bryta ut delar av budgeten. Det skulle också kunna handla om hur vi röstar om en statsminister.

Men hur en eventuell borgerlig minoritetsregering skulle kunna få igenom en budget med SD som fortsatt vågmästare har allianspartierna inget svar på.

– Det är en svår nöt att knäcka. Jag inte har något självklart svar i dag.

Statsminister Stefan Löfven säger inte nej till att diskutera regler men anser inte att det räcker för att bemöta hoten från SD. Hans recept heter blocköverskridande samarbete och han är besviken på alliansens agerande.

– Vi är öppna för en sådan diskussion men vi måste inse att det aldrig

kommer att gå att förutse alla de -situationer som kan uppstå och man måste alltid ta ansvar. Nu är vi i ett sådant läge att alla skulle ha behövt vara ansvarstagande och säga att givet det här nya läget behöver vi tänka nytt, säger Löfven.

Hans Rosén hans.rosen@dn.se

Mats J Larsson matsj.larsson@dn.se

Fakta. Skydd för minoritetsregeringar

Det finanspolitiska ramverket som kom till på 1990-talet är bland annat ett försök att göra det möjligt för minoritetsregeringar att få igenom sin budget.

Huvudingrediensen är att budgeten ska behandlas som en helhet, med begränsade möjligheter att ändra på detaljer.

Det har också funnits en praxis om att man bara röstar på sitt eget budgetförslag och sedan avstår i följande voteringar ifall man har förlorat.

Förra året blev det en skarp konflikt om reglerna när de rödgröna tillsammans med SD bröt ut ett skatteförslag efter att det var klubbat och stoppade det.

Sverigedemokraterna har nu ändrat förutsättningarna helt genom att dels rösta först på sitt eget och sedan på den borgerliga alliansens förslag, dels genom att säga att man tänker stoppa varje budget som inte jämkar sig med SD i migrationspolitiken. **Dn** “

DN 4 dec 2014:

“Ewa Stenberg: En omöjlig ekvation måste lösas

Sverige vaknar till en ny politisk verklighet. Regeringen försöker behålla initiativet efter sitt historiska nederlag i riksdagen genom att utlova nyval. En mycket riskfylld strategi för S och MP. Men valet löser troligen ändå inte det grundläggande problemet om hur Sverige ska kunna regeras.

Analys

Statsminister Stefan Löfven (S) valde att behålla både initiativet och samarbetet med Miljöpartiet och Vänsterpartiet. Han och Miljöpartiets språkrör Gustaf Fridolin deklarerade i går att regeringen i december kommer att utlysa ett extra val – det första sedan 1958. Det är våghalsigt och farofyllt, men var troligen ändå regeringens minst dåliga alternativ.

Samtidigt innebär beskedet att blockpolitiken har segrat. -S-ledarens försök att bryta sönder det borgerliga samarbetet har begravts.

Att Stefan Löfven (S) gett upp hoppet om ett blocköverskridande samarbete ledde till att han avstod från att avgå och därefter låta talman Urban Ahlin försöka sondera en ny regering. Löfven trodde inte att en minoritetsregering med bara socialdemokrater skulle kunna lyckas bättre än den nuvarande med MP och S.

Han ville inte regera sönder sig och sitt parti en gång till, inte heller ville han ge upp och lämna över till -alliansen.

Nu går S, MP och V till val på ett gemensamt program, den nedröstade budgeten, till skillnad från i den gångna valrörelsen.

Blockpolitiken är alltså återuppstånden och väljarna kommer denna gång att få tydliga alternativ att ta ställning till.

Många experter har uteslutit tanken på extra val och sagt att inget parti – utom möjligen SD – vill ha ett sådant.

De har pekat på att väljarna redan har sagt sitt och att väljaropinionen är ganska stabil. Men frågan är om det är sant. -Sverige genomgår en unik politisk kris där regeringen inte kan fortsätta regera. Det kommer troligen att påverka opinionen, liksom att det nu finns tre tydliga alternativ.

S och MP tar ändå stora risker med gårdagens beslut. De satsar allt på ett kort.

Går S tillbaka -ytterligare i det kommande valet får Stefan Löfven sannolikt avgå som partiledare.

Detsamma gäller MP:s språkrör. Och motståndet i valdebatten kommer att bli tufft.

Här är några av huvudfrågorna vi kan vänta oss i valet:

1 Regeringsfrågan

Den borgerliga alliansen kommer att hävda att valet står mellan den och kaos och peka på att den rödgröna regeringen havererade på rekordtid. S, MP och V kommer i stället att hävda att alliansen fick

igenom budgeten med aktivt stöd av SD, trots att de borgerliga lovat att inte ha med SD att göra.

2 Jobb och tillväxt

Moderaterna ångrar att de inte var tydligare och mer visionära om arbets-linjen och jobbskapande. Nu får de en andra chans. Alliansen kommer att tala om Förbifart Stockholm och Bromma flygplats och anklaga regeringen för att vara tillväxtfientlig. S, V och MP kommer att anklaga alliansen för att ha gett upp inför ungdomsarbetslösheten och förespråka satsningar på infrastruktur och välfärdsjobb.

3 Invandring och integration

Sverigedemokraterna kommer att använda alla sina kampanjpengar och sin energi till att lyfta invandringspolitikerna. Partiet triggas av att fler krigsflyktingar söker sig hit, och kommer att göra sitt yttersta för att minska deras möjligheter att få asyl.

4 Skolan

Det var väljarnas viktigaste fråga i höstens val och blocken har delvis olika svar på hur kunskapsproblem och segregation i den svenska skolan ska lösas.

5 Äldres villkor

Pensioner och äldreomsorg var frågor som SD vann -väljare på. De andra -partierna kommer nog att försöka locka tillbaka genom att lova satsningar.

Partierna är inte förberedda på en ny valrörelse, och har sina ok att bära.

SD har en partiledare som många av väljarna uppgivit som ett viktigt skäl till att rösta på partiet. Men han är sjukskriven för utbrändhet.

Jimmie Åkesson har ofta talat om ansvar men SD kommer att gå till val som det parti som orsakade politiskt kaos i landet och som gjorde att Sverige inte längre går att regera.

Moderaterna står utan parti-ledare, även om partiet kommer att åtgärda detta redan den 10 januari, då Anna Kinberg Batra med all sannolikhet kommer att väljas till Fredrik Reinfeldts efterträdare.

Hon står då i samma position som han gjorde valrörelsen 2006, utan regeringserfarenhet men med rutin som ledare för riksdagsgruppen och ekonomisk-politisk talesperson.

Kristdemokraterna har åter halkat ned under fyraprocent-spärren i opinionsmätningarna. Ska alliansen lyckas måste Hägglund ta sitt parti över ribban igen.

Men många ledande politiker är trötta efter att redan ha gjort två valrörelser, och några partier är av samma skäl ganska pank.

Det sista gäller dock inte Centern, som är ett av västvärldens rikaste partier. SD kommer att få kraftigt ökat partistöd efter valframgången.

Trots det extra valet är frågan om valresultatet kommer att lösa svensk politikens strukturella kris.

Efter Sverigedemokraternas besked i tisdags, att partiet kommer att fälla alla regeringar som inte vill skärpa invandringspolitikerna, har situationen blivit ohållbar. Ingen av de andra riksdagspartierna vill samarbeta med SD, men de borgerliga har heller inte velat bryta blockpolitiken.

Det gör det svårt att hitta en majoritetsregering. Lösningen på den till synes omöjliga ekvationen kan bli att partierna kommer överens om spelregler som gör att det ändå går att regera.

Den förre statsministern Fredrik Reinfeldt har tidigare föreslagit en uppgörelse om att det största blocket ska få regera även om det är i minoritet. S har avvisat det och i stället förespråkat en blocköver-skridande regering.

Nu är det alternativet dött. Reinfeldts gamla förslag kan dammas av och leda till en konkret överenskommelse om att släppa fram det största blockets budget.

I stället för att lägga ett skarpt motförslag kan det mindre blocket till exempel nöja sig med ett skriftligt yttrande för att markera sin politik.

På samma sätt kan de komma överens om att inte bryta ut några förslag ur budgeten.

Det gör det möjligt att efter ett nytt val kunna bilda en mer stabil regering än den som bildades hösten 2014.

Ewa Stenberg ewa.stenberg@dn.se “

DN 4 dec 2014:

“SD: Valet blir en folkomröstning för eller emot ökad invandring”

Sverigedemokraterna siktar på att bli näst största parti och tänker göra extra valet i mars till en folkomröstning om invandringen. – Vi kommer helt att fokusera på den frågan. Vårt parti står samlat och vi är redo, säger Mattias Karlsson, tillförordnad partiledare.

Med sitt besked om att SD tänker fälla varje regering som inte närmar sig partiet i migrationspolitiken har partiet ändrat förutsättningarna för att styra Sverige. Mattias Karlsson, som vikarierar för den sjukskrivne partiledaren Jimmie Åkesson, ifrågasätter dock statsminister Stefan Löfvens beskrivning av den situation som uppstått efter att regeringens budget fallit. Enligt Karlsson är det statsministern, inte SD, som har orsakat kaos. Ett extraval hade inte varit nödvändigt om Löfven hade varit beredd att diskutera med SD, menar han.

– Det enda krav vi ställde inför budgetomröstningen var att Sveriges extrema invandringspolitik inte skulle tillåtas att bli ännu mer extrem och att man skulle samtala med riksdagens tredje största parti. Det här har han inte velat tillmötesgå på någon punkt, säger Karlsson.

Därför ansåg SD att man inte kunde ge statsministern sitt stöd. Nu välkomnar Mattias Karlsson beskedet om att regeringen utlyser ett extra val till den 22 mars och ser med tillförsikt på sitt partis möjligheter.

– Vårt parti står samlat och vi är redo för en ny valrörelse. Vi har hela tiden vetat att det här var ett möjligt utfall och vi har inventerat våra resurser. Signalen från hela partiet är att man ser fram emot det. Vi vill

ge den tysta majoriteten en röst i invandringsfrågan. Vår ambition är att den här valrörelsen i praktiken blir en folkomröstning för eller emot ökad invandring. Vi kommer helt att fokusera på den frågan, säger Mattias Karlsson.

Han säger att den långsiktiga ambitionen är att bli näst största parti riksdagen och det ledande oppositionspartiet samt att vrida om kursen på invandringspolitiken. Ett minimikrav för att SD ska stödja en regering är att asyl- och anhöriginvandringen inte ökar från nuvarande nivåer. Valresultatet får utvisa om de kraven kan skruvas upp ytterligare.

– Vår utgångspunkt nu när vi går in i en valrörelse är att vi går till val på vår invandringspolitik. Det innebär att vi tycker att Sverige ska hamna på ungefär samma nivå som Norge, Finland och Danmark när det gäller asyl- och anhöriginvandringen.

Det budskap som väljarna kommer att möta från SD är att kostnaderna för den migrationspolitik som Sverige för dränerar välfärden på resurser. Att SD:s ordinarie partiledare Jimmie Åkesson är sjukskriven åtminstone januari ut är enligt hans vikarie hanterbart även under en valrörelse.

– Jag tänker inte sätta någon press på Jimmie Åkesson i det här läget men skulle han känna att han har energi att komma tillbaka och leda partiet under hela eller delar av den här valrörelsen så välkomnar jag det väldigt starkt. Gör han inte det känner jag mig trygg i att vi som tillsammans har lett det här partiet i många år kan fylla ut tomrummet efter Jimmie Åkesson, säger Mattias Karlsson.

Hans Rosén hans.rosen@dn.se
Mats J Larsson matsj.larsson@dn.se “

DN 4 dec 2014:

“ Den svenska politiken blir alltmer europeisk

Bryssel. Extra val är inte politisk vardagsmat i andra länder i Europa, men betydligt vanligare än i Sverige. Den svenska regeringskrisen innebär därmed ett slags ytterligare europeisering av det svenska politiska livet.

Analys.

Så länge Socialdemokraterna var ett parti med ungefär 40 procent av väljarna bakom sig blev det politiska livet i Sverige också speciellt ur ett europeiskt perspektiv. Mer stabilt, färre överraskningar, inga extra val.

Men Sverige har blivit ett mer vanligt europeiskt land med alla de symtom som följer med en mer splittrad och oförutsägbar politisk verklighet.

Medborgarna i flertalet EU-länder har fått vänja sig vid instabila regeringar, ofta blocköverskridande samarbete och ibland extra val. Dessutom har de etablerade partierna sedan länge tvingats förhålla sig till de högerextrema och högerpopulisterna.

Länderna har på olika sätt försökt skapa handlingskraftiga regeringar. Storbritannien och Frankrike har valt den konstitutionella vägen. Majoritetsval i enmansvalkretsar förstärker de stora partierna och gör det svårt för uppstickare att ta sig in i parlamenten.

I Frankrike har högerextrema Nationella fronten fortfarande enbart två ynkta mandat i nationalförsamlingen, men sakta men säkert tar sig partiet fram på lokal nivå.

Något liknande ser ut att ske i Storbritannien. EU-kritiska Ukip har inga företrädare i parlamentet, men utmanar de etablerade partierna lokalt och från plattformen i EU-parlamentet.

I länder med proportionella valsystem används i stället ofta blocköverskridande samarbete som ett sätt att isolera populisterna.

Nederländerna är ett tydligt exempel. Där har framväxten av Geert Wilders högerpopulistiska och islamfientliga parti PVV ritat om den politiska kartan, vilket både har lett till nyval och blocköverskridande regeringssamarbete.

Geert Wilders började som liberal, men blev allt mer EU-kritisk. 2005 lämnade Wilders det liberala partiet och ett år senare bildade han eget.

Valet till EU-parlamentet 2009 blev Wilders stora genombrott. Hans parti PVV fick 17 procent av rösterna och i det nationella valet året därpå blev PVV landets tredje största.

Den borgerliga regering som tillträdde efter valet 2009 fick parlamentariskt stöd av Geert Wilders parti. Utan PVV:s röster i parlamentet fick de borgerliga inte igenom sina förslag.

Det höll i knappt två år. När regeringen som en följd av den ekonomiska krisen föreslog nedskärningar hoppade Wilders av igen.

Extra val utlystes hösten 2012. Den gången gick Wilders parti tillbaka och en blocköverskridande regering bestående av högerliberala VVD och Social- demokraterna bildades. Det skedde bland annat för att hålla Wilders parti borta.

För svenska politiker som inte har vant sig vid det mer splittrade och föränderliga europeiska politiska landskapet kan det vara värt att studera vad som har hänt sedan dess.

Efter två år med samarbete över blockgränsen har de nederländska regeringspartierna gått bakåt. Men Geert Wilders parti har hämtat sig från svackan 2009 och toppar för närvarande opinionsmätningarna i Nederländerna.

Annika Ström Melin annika.strom-melin@dn.se “

DN 4 dec 2014:

“ Beslutet om nyval skapar rubriker runt om i världen

Kaos, kris och bilden av ett stabilt Sverige som krackelerar. Stefan Löfvens beslut om nyval har lett till stora rubriker i utländska medier.

NORGE

Tv-kanalen NRK:s politiske kommentator Magnus Takvam beskriver situationen i Sverige som ”otroligt kaotiskt.”

Han tror att det kommer att bli en mycket polariserad kamp fram till nyalet.

– Den stora frågan nu blir om det kommer att bli lättare att finna en regering efter nyalet, säger Takvam.

Trine Eilertsen i Aftenposten jämför Sverigedemokraterna och Fremskrittspartiet, som tagit plats i den norska regeringen.

”Sverigedemokraterna använder sin viktigaste fråga (invandringen) för att fälla regeringen. FrP sitter i regeringen för att man inte gjorde det”, skriver Eilertsen.

DANMARK

Ekstrabladet intervjuar den danska journalisten Jan Cortzen som bor i Sverige. Han säger de borgerliga nu kommer tvingas att samarbeta med dem.

– Jag tror att det på sikt kommer ske förändringar i den svenska invandringpolitiken.

Tidningen BT intervjuar den nordiska experten Lars Hovbakke Sørensen som även han tror att beslutet att hålla SD på avstånd bidrar till deras framgång.

– Det är mycket hög sannolikhet att nyalet blir ett jordskredsval där SD går framåt ännu mer.

FINLAND

Finska Helsingin Sanomat expert, professor Jan Sundberg vid Helsingfors universitet, är förvånad över den svenska regeringskrisen.

– Regeringens fall är en överraskning, jag hade trott att det skulle gå att lösa på annat sätt, säger han.

Svenskspråkiga Hufvudstadsbladet citerar opinionsinstitutet Novus Torbjörn Sjöström, som spår att nyalet kan komma att ge helt nya siffror när det gäller väljarstöd.

STORBRITANNIEN

BBC skriver om SD:s roll i att regeringen nu utlyser nyval och lyfter fram den svenska flyktingpolitiken som en stridsfråga i valet.

Den politiska kommentatorn Andrew Brown på brittiska The Guardian skriver att Sveriges ”historiska öppenhet mot invandrare” är hotad. ”Om de andra partiernas enade front [mot SD] spricker kommer det bli ett race mot botten i kamp om SD:s stöd”, skriver han.

Den ekonomiskt sinnade tidningen Financial Times konstaterar att den politiska oron hittills inte påverkat svenska finanser märkvärt.

”De senaste framgångarna för SD gör resultatet i ett nytt val mycket ovisst”, skriver tidningen.

TYSKLAND

Tyska Der Spiegel skriver att Sverigedemokraterna brutit mot praxis genom att stödja alliansens budget och Die Tageszeitung tror att SD hoppas på att bryta sin politiska isolering och vinna faktiskt inflytande.

FRANKRIKE

Franska Le Monde noterar att Stefan Löfven sagt att han inte tänker sitta kvar med någon annans budget. Tidningen kallar situationen ”en aldrig tidigare skådad kris”.

Mikael Delin mikael.delin@dn.se “

DN 4 dec 2014:

“Så påverkar krisen din ekonomi”

Att alliansens budget röstades igenom i stället för regeringens får konsekvenser för de flesta svenskars privatekonomi. Mest berörs pensionärer, barnfamiljer, arbetslösa och sjuka.

Nästa år är det alliansens budget som gäller tills vidare eftersom riksdagen röstade ned regeringens budget. Den regering som tillträder efter extravalet kan lägga egna förslag i vårbudgeten eller i andra propositioner. Om förslagen ska bli verklighet krävs att de går igenom i riksdagen.

Men så som läget är nu kommer privatekonomin att påverkas för stora grupper jämfört med den budget regeringen lade fram. Den största skillnaden blir att de omfördelningar och satsningar regeringen ville göra inte kommer att ske.

I våras lade alliansregeringen fram en rad förslag på skattehöjningar. Bland annat sänkt, och senare slopat, avdrag för pensionssparande, höjd skatt på alkohol och tobak samt höjd fordonsskatt. De rödgröna partierna ställde sig i princip bakom förslagen och de finns även med i regeringens budget.

Alliansen har också hållit fast vid skattehöjningarna och de kommer därför att bli verklighet även med deras budget. Men förslagen har justerats lite. Därför blir pensionsavdraget 1 800 kronor nästa år i stället för de 2 400 kronorna i alliansens ursprungsförslag. Dessutom har skattehöjningarna på alkohol och tobak omfördelats.

Skattehöjningarna finns uppräknade i faktarutan under ”Förslag som röstats igenom”.

Den andra listan ”Förslag som fallit” är betydligt längre. Där finns de förändringar som regeringen -ville göra men som föll när alliansens budget vann omröstningen.

Att det är så många förslag beror på att regeringen valde att höja skatterna även inom andra områden och använda pengarna till att stärka ekonomin för pensionärer med låg pension, ensamstående föräldrar samt sjuka och arbetslösa. Alliansen har gjort färre förändringar än regeringen i sin budget och valt att lägga huvuddelen av intäkterna från skattehöjningarna på satsningar inom skolan.

Resultatet blir bland annat att flera skattehöjningar uteblir tills vidare. Skatten för höginkomsttagare höjs inte nästa år genom en avtrappning av jobbskatteavdraget och det blir inte fler som ska betala statlig skatt eftersom skiktgränsen höjs som vanligt.

Det blir inte heller någon hal-vering av rutavdraget och det kommer att gå att fortsätta att göra avdrag för läxhjälp, poolrengöring och matlagning.

Pensionärernas skatt blir densamma som i år. Det betyder att skattesänkningen för dem med pensionsinkomster upp till 20 000 kronor i månaden uteblir. Löneskatten i arbetsgivaravgiften på 8,5 procent för 65-plussare blir inte heller av.

Det blir inte heller någon höjning av underhållsstödet som är 1 273 kronor i månaden och har höjts en gång på 20 år. Taket i a-kassan kommer att ligga kvar på 20 000 kronor i månaden som i dag och det blir inga förbättringar för dem som är både sjuka och arbetslösa.

Maria Crofts maria.crofts@dn.se

Fakta.

Förslagen som röstats igenom eller fallit

Flera av de förslag till skattehöjningar som S-MP-regeringen har med i sin budget kommer att bli verklighet nästa år. Förslagen, som lanserades av alliansregeringen i våras, har ett brett stöd i riksdagen och finns med även i regeringens budgetproposition.

Men de övriga förslagen som rör privatekonomin, och som fanns med i regeringens budget, har inte gått igenom.

Bland dem finns sänkt skatt för pensionärer, höjd a-kassa, höjt -underhållsstöd och höjd inkomstskatt på inkomster över 50 000 kronor.

Förslag som röstats igenom

Pensionssparande. Avdragsrätten för privat pensionssparande sänks från 12 000 kronor per år till 1 800 kronor under 2015 och avskaffas 2016.

Alkoholskatt. Skatten på öl och vin höjs med 9 procent och skatten på sprit med 1 procent.

Tobaksskatt. Skatten på cigaretter, pipetobak och andra rökverk höjs med 6 procent och skatten på snus höjs med 22 procent.

Fordonsskatt. Höjs med mellan 100 och 800 kronor per år beroende på fordon.

Studiemedlen. Lånedelen höjs med 1 000 kronor i månaden.

Förslag som fallit

Skatt på pensionsinkomster. Skatten sänks inte för dem som har pensionsinkomster på mindre än 20 000 kronor i månaden.

Bostadstillägg för pensionärer. Höjs inte genom att 95 procent av boendekostnaden upp till 5 000 kronor blir bidragsgrundande.

A-kassan. Taket i a-kassan höjs inte från 20 000 kronor i månaden till 25 000 kronor i månaden.

Sjukförsäkringen. Det blir ingen höjning av sjukpenningen för dem som är både sjuka och arbetslösa och inte heller någon höjd sjukersättning till dem som är långtidssjuka.

Underhållsstöd. Höjningen med 300 kronor per barn och månad uteblir.

Inkomstskatt. Det blir ingen höjd inkomstskatt på inkomster över 50 000 kronor i månaden genom avtrappat jobbskatteavdrag och inte heller någon begränsning av höjningen av skiktgränsen för när man ska betala statlig skatt.

Statliga museer. Entréavgiften slopas inte.

Skattereduktion för gåvor. Reduktionen på upp till 1 500 kronor per år för bidrag till ideell verksamhet avskaffas inte.

Särskild löneskatt. Höjningen av löneskatten i arbetsgivaravgiften med 8,5 procent för 65-plussare sker inte.

Rutavdrag. Det blir ingen hal-vering av rutavdraget till 25 000 kronor per år. Läxrut avskaffas inte. Det blir möjligt att använda rutavdraget till poolrengöring och bartender även i fortsättningen. “

DN 4 dec 2014:

“Experterna: Det är en politisk kris – inte en ekonomisk

Börsen, kronan och räntorna kommer inte att påverkas av beskedet om att det blir nyval, menar bedömare. – Det är en politisk kris och inte ekonomisk kris som vi har, säger Robert Bergqvist på SEB.

Trots osäkert läge vad som skulle ske under onsdagen märktes inga stora reaktioner på de finansiella marknaderna. Inte heller beskedet om att det blir ett extra val skrämmer bedömarna.

– När den här informationen har kommit ut har det varit små effekter på marknaderna och man ska inte förvänta sig så mycket framöver. Det är inte det politiska läget utan andra faktorer som påverkar hur det går för kronan, räntan och börsen, säger Robert Bergqvist chefsekonom på SEB till DN.

Han menar att svensk ekonomi står stark och att det är en politisk kris som Sverige har, inte en ekonomisk.

– Det är en unik situation, men att den skulle sätta avtryck i den svenska konjunkturen tror jag inte. Vi ser ingen anledning att ändra våra prognoser, säger Robert Bergqvist.

Liknande tongångar kommer från andra bedömare som nyhetsbyrån TT talat med.

– Vi kommer inte att ändra vår BNP-prognos på grund av extravalet, men perioden av osäkerhet förlängs av det här och det ökar risken att det får negativa effekter på investeringsbeslut framöver, säger Torbjörn

Isaksson, chefsanalytiker på Nordea.

– Svensk ekonomi är i god ordning, både den offentliga och den privata. Och när det gäller stabiliseringspolitiken är det ingen större skillnad mellan alliansen och Socialdemokraterna, säger John Hassler, ordförande i kontrollmyndigheten Finanspolitiska rådet, till TT.

Det som kan innebära effekter på de finansiella marknaderna är om det skulle bli ekonomisk oro i omvärlden.

– Om vi hade varit i en situation som hösten 2006 med en finanskris och i ett sådant läge inte skulle ha en beslutsam regering då skulle marknaderna bli oroliga, menar Robert Bergqvist.

Onsdagens politiska turer i riksdagen gav inga stora reaktioner på finansmarknaderna. Kronan försvagades först mot både euron och dollarn. Under dagen återhämtade sig kronan mot euron men försvagades något mot dollarn.

När den svenska valutamarknaden stängde kostade en dollar 7,53 kronor och euron 9,27 kronor. Även på räntemarknaden var rörelserna marginella.

För Stockholmsbörsen, som varit mycket stark den senaste tiden, fortsatte uppgången och kurserna steg med 1 procent. Inte ens statsministerns besked om extra val ändrade på trenden.

– Vi pratar om svenska aktier på Stockholmsbörsen. Men det är en rad av bolag som är internationellt verksamma. Det som avgör vad som händer med dem avgörs mer av utvecklingen i Europa och Kina, säger Robert Bergqvist.

Hasse Eriksson hans.eriksson@dn.se 2

DN 4 dec 2014:

“Johan Schück: Nu är det alliansens budget som gäller

Alliansens budget gäller under 2015, oavsett vem som ska regera efter extra valet den 22 mars. Det går att göra ändringar, förutsatt att sådana stöds av en majoritet i riksdagen. Men tills vidare består grundragen i onsdagens budgetbeslut.

Analys.

Riksdagen har nu fastställt statens utgiftsramar och beräkningen av statens inkomster för 2015. Detta budgetbeslut ska gälla under nästa år och kan inte utan vidare ändras, även om den regering som tillkommer efter extra valet den 22 mars skulle tycka annorlunda.

Tills vidare blir det en borgerligt inriktad finanspolitik som ska gälla, beroende på att Sverigedemokraterna valde att votera för alliansens budgetförslag. S-MP-regeringens förslag om höjda skatter och ökade offentliga utgifter är bortröstat och kommer inte så snart tillbaka.

I den fortsatta budgetbehandlingen under december kan de rödgröna partierna visserligen försöka ändra innehållet inom statens 27 olika utgiftsområden. Sådant har man gjort förut, med hjälp av SD, men är i nuvarande spända läge inte lika lätt att tänka sig.

När det gäller skatterna är de rödgröna och SD överens om att avskaffa den nedsatta arbetsgivaravgiften för ungdomar. Man eftersom de har olika åsikter om hur pengarna ska användas, verkar det inte troligt att

de försöker utnyttja sitt övertag i denna fråga.

När det gäller finanspolitiken blir det från nyåret som om Sverige hade en borgerlig alliansregering. Det betyder ökade utgifter för skolan, men däremot uteblir en mängd av de tillänkta rödgröna reformerna, såsom höjd a-kasseersättning, traineejobb och sänkt pensionärsskatt.

På inkomstsidan blir det sänkt avdrag för pensionssparande och höjda skatter på alkohol och tobak, liksom på fordon. Däremot uteblir höjningarna av inkomstskatten: jobbskatteavdraget trappas inte av för höginkomsttagare och färre än S-MP-regeringen tänkte sig måste betala statlig inkomstskatt.

Men i huvudlinjerna för finanspolitiken blir det inga stora skillnader, till följd av att alliansen vann i budgetvoteringen. Nivåerna för statens inkomster och utgifter blir lägre än i S-MP-regeringens budgetförslag. Men budgetsaldot blir ungefär detsamma och fortfarande gäller betalning ”krona för krona”.

Sveriges ekonomiska utsikter för nästa år ändras inte nämnvärt, till följd av budgetbeslutet. Även med alliansens budget blir effekten på efterfrågan ganska neutral. Inget av alternativen innebär påtaglig stimulans eller åtstramning.

När det gäller utvecklingen på längre sikt kan man däremot se skillnader mellan de rödgrönas och alliansens budgetalternativ. Men dessa blir knappast märkbara under 2015 – och vad som ska hända därefter är ännu en öppen fråga. Där kan utgången av extra valet och

vilka samarbeten över blockgränserna som då blir aktuella fälla utslaget.

Viktigast nu blir i stället hur hushåll och företag reagerar på det oklara politiska läget. Så länge de inte blir skrämda, kommer de ekonomiska utsikterna knappast att påverkas.

Men om de väljer att vänta med viktiga beslut, finns risken att hela Sverige bromsar.

Johan Schück johan.schuck@dn.se

Fakta. Budgeten

Alliansens budget kommer att gälla nästa år. Den innehåller satsningar på drygt 10 miljarder kronor och ungefär lika stora besparingar.

Satsningar:

Skola: 4,7 miljarder kronor

Höjda studielån: 710 miljoner

Försvaret: 680 miljoner

Sänkta sociala avgifter för unga med mera: 550 miljoner

Supermiljöbilspremie och laddstolpar: 480 miljoner kronor

Finansiering:

Sänkt och slopat avdrag för pensionssparande: 3,1 miljarder

Höjd skatt på fordon: 1,55 miljarder

Höjd skatt på alkohol och tobak: 1,67 miljarder

Besparingar på myndigheter: 810 miljoner kronor

Slopad gruppregistrering till mervärdesskatt: 520 miljoner

DN 4 dec 2014:

“ Högre pensionsålder ger mer pengar

Om pensionsåldern höjs med ett år stärks pensionssystemet, effekterna av bromsen klingar snabbare av och pensionerna kan höjas. Det visar Pensionsmyndigheten i en ny beräkning som DN tagit del av.

Visserligen har den genomsnittliga pensionsåldern ökat i Sverige sedan 1990-talet, men ökningen håller inte samma takt som ökningen av medellivslängden.

På sikt kommer detta att få betydelse för hur stor pensionen blir för kommande grupper av pensionärer. De kommer helt enkelt få mindre per månad i allmän pension om inte åldern höjs.

Pensionsmyndigheten har simulerat ett läge där både åldern man lämnar arbetsmarknaden och den ålder man börjar lyfta sin pension, höjs med ett år. Och effekten blir slående.

Pensionssystemet stärks och effekterna av den så kallade bromsen upphör snabbare än vid oförändrad ålder. Avgiftsnettot, som är skillnaden mellan pensionsavgifterna (större delen av systemets inkomster) och pensionsutbetalningarna, ökar med mellan 5 och 7 procent för varje år som pensionsåldern skjuts upp.

– Det är en kraftig effekt. Det är en väldig stärkning av systemet, säger Ole Settergren, analyschef på Pensionsmyndigheten.

Det här betyder också att pensionsutbetalningarna kan bli högre. Det blir färre år som pensionär och fler som arbetande.

– Så är det. Men utbetalningarna påverkas inte så mycket av de färre åren som pensionär, utan att det blir ett år till av lönesummor som kommer in i systemet, säger Settergren.

Antalet arbetade timmar är den dominerande inkomstkällan för pensionssystemet och det är därför pensionärer gynnas av om fler kommer i arbete.

Frågan om de olika åldergränserna för pension ligger för bearbetning i den så kallade Pensionsgruppen. Det arbetet har dock avstannat sedan allianspartierna lämnade gruppens möte i protest i förra veckan efter att Socialdemokraterna, utan att förankra det med alliansen, bjudit in Miljöpartiet.

Dan Lucas dan.lucas@dn.se “

DN 4 dec 2014:

“ Sprickorna blev för stora att laga för Stefan Löfven

Han överskattade en gammal vänskap. Och han underskattade en ny fiende. Därför kunde samarbetsmannen Stefan Löfven bara skapa splittring i svensk politik.

Många hade spekulerat i kaos. Men när statsministern klev upp i talarstolen för två månader sedan, gav han intryck av att ha läget under full kontroll.

Han betraktade ledamöterna och sade högtidligt att de var det svenska folkets främsta före-trädare. Nu uppmanade han dem att söka det som förenar snarare än det som drar isär. Att sätta Sveriges bästa framför taktik och prestige.

Sedan presenterade han de 24 ministrarna i sin, skulle det visa sig, kortlivade första regering.

Stefan Löfven utstrålade tillförsikt – men kanske var slaget redan förlorat.

Efterkloka partikamrater frågar sig nu om det inte blev för många utsträckta händer i valrörelsen. Valbudskapet gick inte ihop.

– Det går inte att samtidigt säga att Sverige håller på att gå sönder, och att vi ska samarbeta med dem som dragit isär landet, säger en socialdemokrat.

Valresultatet för Socialdemokraterna blev mediokert, bara snäppet över valet 2010. Miljöpartiet gick tvärtemot prognoserna tillbaka. Det gjorde att den rödgröna samarbetsregeringen redan från start hade ett mycket svagt mandat.

Stefan Löfven och den socialdemokratiska partiledningen räknade med att stödet skulle komma från andra sidan blockgränsen.

– Varje gång som vi sträckte ut handen, trodde vi ju att någon skulle ta emot den, säger en socialdemokrat.

Förhoppningarna riktades särskilt mot ett parti: Folkpartiet.

Det fanns en dröm om att avsluta det som Ingvar Carlsson påbörjade, när han inför valet 1994 öppnade dörren för ett regeringssamarbete med Bengt Westerbergs liberaler.

Det var som om Folkpartiets förflyttning bort från mitten under de senaste 20 åren aldrig hade ägt rum.

– Socialdemokraterna har hakat upp sig på Folkpartiet och Centerpartiet för att de har en historia av att vara partierna som orkar ta steget över, och hjälpa till över blockgränsen. Men i dag befinner sig de partierna ofta till höger om Moderaterna, säger statsvetaren Katarina Barrling.

Möjligen underskattade den socialdemokratiska partiledningen också motståndet mot Miljöpartiet. I Stockholm har överenskommelserna om Förbifart Stockholm och Bromma väckt irritation bland opinionsbildarna. Ute i landet finns en misstänksamhet mot till exempel Miljöpartiets bilpolitik. I de fackliga leden finns fortfarande

ett motstånd mot de gröna på grund av arbetsrätten och överenskommelsen om arbetskraftsinvandring.

S-debattören Johan Westerholm hör till de skarpaste kritikerna.

Han tror att Löfven hade haft enklare att få igenom en ren S-budget.

– Miljöpartiet är ett utpräglat livsstilsparti och aktivistparti. Stora delar av politiken går på tvärs mot vad socialdemokratin står för traditionellt. Dessutom är Miljöpartiet en nagel i ögat för både Sverigedemokraterna och alliansen. Nu passar Sverigedemokraterna på att ge igen för att Miljöpartiet drev igenom migrationsöverenskommelsen under den förra mandatperioden, säger Westerholm.

Sveriges nuvarande statsminister är ingen stridshingst, eller något politiskt djur över huvud taget.

Som fackföreningsman är han skolad i en miljö där syftet med varje förhandling är att försöka komma överens. Han har svårt för det politiska spelet, och konflikter för konfliktens skull.

– Jag menar inte att förringa förhandlingar mellan arbetsmarknadens parter, men de är mycket mer institutionaliserade än förhandlingar i politiken. I politiken är parterna många fler. Och de kan ha ett egenintresse i att skapa konflikt, säger statsvetaren Katarina Barrling.

Författaren och skribenten Per Wirtén jämför med en av Löfvens företrädare.

– Göran Persson vaknade varje dag med uppdraget att vinna striden i medierna. Varje kväll summerade han om han vunnit. Nästa morgon vaknade han med ett blankt papper igen. Jag tror inte att Stefan Löfven har en politisk nerv på det sättet. Därför tror jag egentligen att han hade blivit mycket bättre som statsminister än som oppositionsledare, säger Wirtén.

Slutligen blev det Sverigedemokraterna som satte krokben för regeringen.

Stefan Löfven underskattade deras ambitioner om att göra avtryck i svensk politik. Men på den punkten hade han sällskap av stora delar av det politiska etablissemanget.

– Det finns en konsensuskultur i svensk politik. Man lägger ned vapen efter valet. Man följer praxis. Och man är inte bra på att tänka utanför boxen, konstaterar statsvetaren Katarina Barrling

Hon är en av få som tidigt förutsåg att Sverige-demokraterna kunde välja en annan väg, och fälla regeringens budget.

– De andra partierna har inte tagit det hotet på allvar. De har trott att den svenska politiska kulturen skulle övermanna Sverigedemokraterna, säger hon.

Två månader efter presentationen av samarbetsregeringen är splittringen mellan blocken total i svensk politik.

På pressträffen i Rosenbad i går kväll valde Stefan Löfven att dra tillbaka handen. De andra partierna vet var han finns, om de vill komma och prata, konstaterade han.

Och så formulerade han sitt nederlag som en gammal fackföreningsman:

Han satte sig ned vid förhandlingsbordet.

Men när han riktade blicken mot andra sidan, fanns det ingen där.

Karin Eriksson

Fakta. Stefan Löfven

Född: 21 juli 1957 i Stockholm. Uppvuxen i fosterhem i Sollefteå.

Familj: Fru och bonusbarn med familjer.

Utbildning: Tvåårig ekonomisk linje. Hoppade av Socialhögskolan efter 1,5 år.

Karriär: Svetsare på Hägglunds från 1979. Kontaktombud på arbetsplatsen från 1981. Förhandlingsombudsman på Metall 1995. Förbundsordförande för IF Metall 2006–2012. Partiledare för Socialdemokraterna från januari 2012. Vald till statsminister i oktober 2014.

Styrka: Samlande kraft. Uppbackning från rörelsen. Lugn. Förhandlingsvan.

Svaghet: Riskminimering kan övergå i konflikträdsla. Framstår som otydlig i debatten. Har svårt för politiskt spel.

Fakta. Regeringen Löfvens uppgång och fall

2 oktober: Riksdagen utser Stefan Löfven till statsminister.

3 oktober: Löfven läser upp sin första regeringsförklaring och presenterar sina ministrar.

6 oktober: Regeringen presenterar en uppgörelse med Vänsterpartiet om att begränsa vinster i välfärden. Ett brott mot friskoleuppgörelsen, hävdar de borgerliga.

11 oktober: ”Partiledaren som klev in i kylan”, Daniel Suhonens bok om Håkan Juholt, släpps. Den ger en mörk bild av Socialdemokraterna.

13 oktober: Finansminister Magdalena Andersson (S) säger i DN att ”ladan är helt tom”. Budskapet från regeringen är att statens finanser har urholkats, och det går inte att nå överskottsmålet under mandatperioden.

16 oktober: Finanspolitiska rådet riktar svidande kritik mot Andersson.

20 oktober: Stefan Löfven gör sitt första officiella statsbesök i Finland, mitt under ubåtsjakten i Stockholms skärgård. Han gör sitt bästa för att tona ned dramatiken.

22 oktober: Ett stökigt sammanträde i EU-nämnden slutar med att regeringen tvingas sänka ambitionerna för EU:s klimattoppmöte. Löfvens förhandlingsinsats får hård kritik.

23 oktober: Magdalena Andersson presenterar regeringens budgetförslag. Det innehåller bland annat sänkt pensionärsskatt, höjd A-kassa och 90-dagarsgaranti för unga arbetslösa.

24 oktober: Kulturminister Alice Bah Kuhnke (MP) medverkar i P1 Morgon, men har uppenbart svårt att svara på frågorna.

27 oktober: Löfven råkar ut för papperstrassel när han ska introducera gästerna på toppmötet i Stockholm, en scen som snabbt sprids på Youtube.

30 oktober: Sverige erkänner staten Palestina. Oppositionen tycker att beslutet är förhastat och klantigt hanterat. Första stora sprickan i regeringen uppenbaras när miljöminister Åsa Romson (MP) och landsbygdsminister Sven-Erik Bucht (S) hamnar i konflikt om licensjakten på varg.

6 november: Alliansen gör klart att de vill köra över regeringen om en rad skolfrågor, däribland betyg från årskurs fyra. DN avslöjar att Sven-Erik Bucht har byggt fyra stugor utan bygglov hemma i Haparanda.

14 november: Stefan Löfven, försvarsminister Peter Hultqvist (S) och överbefälhavare Sverker Göranson bekräftar att det finns säkra bevis för en undervattenskränkning i Stockholms skärgård.

19 november: Löfven besöker New York. Ett syfte med resan är att arbeta för Sveriges kandidatur till FN:s säkerhetsråd.

20 november: Riksdagen kör över regeringen om Förbifart Stockholm. Trafikutskottets majoritet – allianspartierna och SD –

kräver att bygget ska återupptas i januari. De vill också ta strid för att rädda Bromma.

25 november: Lagrådet riktar hård kritik mot regeringens förslag om att skrota lagen om valfrihet i primärvården. Enligt experterna har förslaget inte beretts enligt regeringsformen.

27 november: Alliansen lämnar ett möte med pensionsgruppen, i protest mot att S bjudit in MP.

2 december: Löfven säger till DN att han avgår om budgeten faller. SD meddelar att partiet tänker rösta för alliansens budget. Löfven bjuder in de borgerliga partierna till samtal. Alliansen säger nej till förhandlingar.

3 december: Regeringen förlorar omröstningen om budgeten i riksdagen. Stefan Löfven meddelar därefter att regeringen ska utlysa ett extra val, som kommer att hållas den 22 mars 2015.

DN 4 dec 2014:

“En ny verklighet”

Statsminister Stefan Löfven har lämnat besked: det blir ett extra val.

Den rödgröna regeringens budget föll i omröstningen. ”Högern gick samman och fällde den”, kom det att heta efter gårdagens debacle i riksdagen.

Men Sverigedemokraterna har inte tagits upp i den borgerliga familjen. Vad som har hänt är att sju partier i riksdagen på ett förnedrande sätt har misslyckats med att göra sig obundna av SD:s krav.

Alla former av beroende av Sverigedemokraterna framstod tidigt som en dålig idé. 2010 förklarade Fredrik Reinfeldt att han inte skulle ”ta i SD med tång”. S-ledaren Mona Sahlin betonade att allt som kunde tänkas ge Jimmie Åkesson inflytande var uteslutet.

Sådana deklARATIONER har sedan upprepats vanemässigt. Fraserna har blivit mantran, och småningom har ordens innehåll bleknat bort en aning.

Måste verkligen de andra partierna föra en politik som är helt självständig i förhållande till Sverigedemokraterna? Varför då? Och framför allt: Hur ska det i så fall gå till?

Svaren glöms lätt bort. Gräsrötter och företrädare i kommunerna börjar muttra om att samtalsförbudet behöver lyftas, och sedan valet den 14 september har Sverigedemokraterna stundom placerats i en ”icke-socialistisk” riksdagsmajoritet.

Vänsterröster har ivrigt påpekat att partiet nio gånger av tio röstar på alliansens förslag i riksdagen. Även om siffran inte säger något om en eventuell politisk gemenskap har den anförts som bevis för SD:s högeridentitet och alliansens normalisering av partiet.

Beslutet att rösta för alliansens budgetalternativ lades raskt till anklagelseakten.

Smutskastningen har varit grundlös, men även en del högerdebattörer har laborerat med en idé om att SD ingår i ett slags strukturellt underlag till alliansen. Partiet har trots allt visat sig ha vissa borgerliga drag.

Ungefär som socialdemokrater historiskt har lutat sig mot kommunister borde alltså de borgerliga kunna hämta passivt stöd från Sverigedemokraterna. Djup misstro måste ju inte alltid stå i vägen för vissa gemensamma intressen.

Denna tanke är inte bara motbjudande. Den bygger på önsketänkande.

På tisdagens presskonferens mässade SD-företrädarna en god stund om sin syn på invandringen, statsbudgeten och regeringsfrågan.

Sverigedemokraterna kommer att agera för att försöka fälla varje regering som inte minskar invandringen, och som ger Miljöpartiet ett avgörande inflytande över svensk migrationspolitik, avrundade Mattias Karlsson presentationen. Partiets beslut förklarades vara ”principiellt”.

Det var ett klagande besked i flera avseenden. Karlsson kodifierade en sabotageprincip vars udd är riktad inte bara mot MP utan mot alla partier som inte går honom till mötes.

Exakt vad regeln är värd går inte att veta, men tills vidare undanröjer den en del osäkerhet kring partiets beteende i riksdagen. Sedan valnatten har SD levt på omgivningens ovisshet. Från och med nu är partiet förutsägbart.

Tisdagens avsiktsförklaring talar starkt emot teorin om Sverigedemokraterna som ett latent alliansstöd.

På pressträffen bekräftades också det som SD:s kritiker länge har sagt om partiet: Det är ett enfrågeparti. Trots en strävan att göra partiet mer mångsidigt fanns till slut bara minskad invandring kvar på kravlistan.

Etiketterna ”höger” och ”vänster” är därför inte speciellt träffsäkra. Etablissemangets påstådda lögn om massinvandringen är partiets drivfjäder. Rasism och främlingsrädsla är motoroljan som får det hela att rulla. Dogmerna och de extremistiska dragen gör partiet omöjligt.

Följden av veckans händelser måste bli att de två blocken försöker skapa samarbeten, regler och en praxis som gör det möjligt att regera i minoritet.

Mottot ”största block får makten” är överspelat. Åtminstone måste det kompletteras. Riksdagen står inför en ny verklighet.

Dn 4/12 2014 “

DN 4 dec 2014:

“ Värre innan det blir bättre

Regeringens budget faller och ett extra val väntar. Publiken vet inte om den ska skratta eller gråta. Aktörerna liknar mest ödets lekbollar.

Svensk politik har förvandlats till en tragedi. Självklart inte i den mening ordet används när världens elände skildras. Sverige är ingen krigsskådeplats. Ingen pest grasserar. Och vad finansminister Magdalena Andersson än har försökt intala oss så är ladorna välfyllda och det allmänna läget i landet relativt gott.

Det som får politiken att påminna om den klassiska grekiska tragedin är skeendets till synes obönhörliga riktning mot ett sammanbrott. Aktörerna sprattlar. Ibland ser de komiska ut i sina fåfänga försök att undkomma sitt öde. Andra stunder är allt bara beklämmande. Finns inget förnuft? Har ingen människa kraft att stoppa det som håller på att ske?

Sverigedemokraternas försök att fälla regeringen Löfven har gjort läget mer akut. Men i grunden går allt tillbaka på själva valresultatet. Vi har fått en riksdag vars sammansättning ställer partierna inför exceptionella utmaningar.

Om Sverigedemokraterna hade varit ett mer harmlöst populistiskt parti som klagat på att Sverige tagit emot många fler flyktingar än andra länder hade kompromisser kunnat vara möjliga. Men nu är de inte det. Enligt SD:s världsbild gäller inte frågan omfattningen utan invandringen som sådan. Partiets bärande idé är främlingsfientlig. Allt ont härleds till invandringen.

Gårdagens budgetomröstning illustrerade att SD har en betydande destruktiv makt. Partiet kan fälla regeringar och göra det utsiktslöst för andra att ens försöka regera landet. Samtidigt visade den motivering som vikarierande SD-ledaren Mattias Karlsson gav vid tisdagens presskonferens att de som beskyllt partiet för att lida av en ideologisk besatthet har rätt. I SD:s universum handlar allt om att skydda nationen mot det hot som invandring i sig innebär.

Saken handlar därmed inte om enskilda invandringspolitiska förslag utan om ett politiskt projekt som är så främmande för andra partier att Sverigedemokraterna under överskådlig framtid kommer att förbli en omöjlig samarbetspartner.

Parlamentariskt sett borde läget ändå inte vara hopplöst. I teorin finns många sätt att plussa ihop mandatet så att det skapas majoriteter av olika slag. En del av dem kan dock uteslutas för att partierna står alldeles för långt ifrån varandra, till exempel de som kräver medverkan från såväl Vänsterpartiet som borgerliga partier.

Små koalitionsregeringar med betydande inre spänningar bör också undvikas eftersom det är ytterst svårt att förhandla i flera steg, först internt och sedan med en eller flera externa samarbetspartner.

Redan på valnatten gick det därför att räkna ut att en S–MP-regering var en vild chansning. En sådan ministär skulle få ytterst svårt att lotsa sin politik genom riksdagen.

En ren S-regering hade varit en mycket bättre lösning. Men förmodligen vågade Löfven inte agera i strid med de förväntningar som byggts upp inom Miljöpartiet och i någon mån också bland väljarna. Kanske insåg han med sin brist på politisk erfarenhet inte heller vidden av de problem som väntade honom.

En regeringskris hade kunnat ge Löfven tillfälle att göra en omstart. Utan Miljöpartiet skulle han ha fått betydligt större möjligheter att hitta beröringspunkter med de borgerliga partierna.

Om han föredragit att bilda en majoritetsregering skulle han ha kunnat vända sig till Moderaterna. De står i dag sakpolitiskt inte längre ifrån Socialdemokraterna än vad Centern och Folkpartiet gör. Samarbeta med ett stort parti har också fördelen att ingen inom koalitionen skulle behöva frukta att få så mycket stryk att de riskerade sin existens i kommande val.

Men politik är inte bara parlamentarisk matematik. Det finns också en substans som utgörs av mer än en samling enskilda förslag. Politik handlar om att välja något och att över tid förvalta andra människors förtroende.

Det är inte omöjligt att byta kurs eller att tänka om. I djupa kriser, när alternativen tycks uttömda, gör människor just det. Men man byter inte åsikter, hållning och självbild som man byter kavaj. Det tar emot. Det sitter långt inne.

Det parlamentariskt logiska är just nu därför inte det politiskt möjliga. Därför sitter vi väljare som en publik förhäxad av ödets till synes obetvingliga kraft. Stefan Löfven avblåser sina försök att söka bredare stöd för sin politik, och som ett skepp utan roder driver landet mot nyval.

I motsats till den klassiska tragedin går dock vår politiska historia vidare. Förhoppningsvis kan det kollektiva politiska misslyckande som ett extra val skulle innebära lösa upp några av de låsningar som just nu blockerar varje lösning. Men i går var det ovanligt svårt att föreställa sig hur. **Johannes Aman** johannes.aman@dn.se “

DN 4 dec 2014:

”Det är främlingsfientlighet som utmärker SD:s väljare”

Ny undersökning. Beror Sverigedemokraternas valframgångar på missnöje med de etablerade partierna? Nej, är svaret i en ny undersökning. Det som är utmärkande för SD-väljarna är deras intoleranta och främlingsfientliga attityder, skriver två forskare från Linköpings universitet.

Ett viktigt tema i diskussionerna efter riksdagsvalet har gällt vad den kraftiga ökningen av stödet för Sverigedemokraterna (SD) beror på och hur de etablerade partierna ska förhålla sig till detta. Debattörer och politiker har betonat att den kraftiga ökningen av stödet för SD inte kan förklaras genom invandrarfientliga attityder, utan snarare beror på missnöje med de etablerade partierna. ”Att sammanfatta SD:s väljare som rasister är inte trovärdigt längre” hävdade Gudrun Schyman och Kenneth Hermele i SvD den 24/9. Maciej Zaremba varnade i DN den 18/9 för att stämpla Sverigedemokraterna som rasister och menade att framgångarna torde bero på att många ”proteströstat på SD i frustration över [frågor som är viktiga för dem] men som ”etablissemanget” verkar strunta i”. Sanna Rayman framförde liknande åsikter i SvD den 9/11 och hävdade att SD numera växer ”långt bortom den lilla skaran främlingsfientliga”. Exempler skulle kunna mångfaldigas.

Det finns dock inget empiriskt stöd för dessa teser om SD:s normalisering. Cwejman och Santessons artikel på DN Debatt den 18/11 visade att SD väljarnas demografiska sammansättning ändrats en del på senare tid men detta innebär inte att motsvarande förändringar skett i SD-väljarnas politiska värderingar.

Frågan om SD:s sanna natur har satts på sin spets eftersom SD nu utnyttjar sin vågmästarställning för att tvinga de etablerade partierna att närma sig dem politiskt. Trots sin extrema och ensidiga fokusering på invandringsrelaterade frågor bedyrar SD ledningen att de främlingsfientliga uttalanden som vi hört från många SD politiker är olyckliga uttalanden som inte är representativa för partiet och dess väljare. Men stämmer detta verkligen?

Att undersöka individers eventuella främlingsfientlighet är mycket svårt eftersom det är stor risk att man bara får politiskt korrekta svar på socialt känsliga frågor. För att bättre fånga upp attityderna bland dem som stödjer SD är experimentella ansatser att föredra.

Vi har just avslutat en sådan studie och rapporten publiceras i morgon. Med stöd från svenska och europeiska forskningsråd driver Institutet för Analytisk Sociologi (IAS) vid Linköpings universitet ett omfattande och långsiktigt projekt som studerar orsakerna till och konsekvenserna av den ökande segregationen i det svenska samhället. Som en del av detta studerar vi även främlingsfientliga attityder bland väljare och politiska partier.

I samarbete med opinionsinstitutet Novus samlade vi in nationellt representativa uppgifter om den svenska befolkningen före och efter riksdagsvalet. Vi använde en experimentell design baserad på en s.k. ”vinjett-teknik” som används för att komma åt individers verkliga attityder i situationer när dessa kan vara känsliga att ge uttryck för. Vår vinjettstudie baserades på tre frågor gällande hur respondenterna ställde sig till att ha individer med muslimsk bakgrund som vårdpersonal för sina föräldrar, som grannar och som ingifta i sina familjer. Vi fokuserade på muslimer eftersom muslimska invandrare i de flesta europeiska länder har blivit den ”universella ut-gruppen” som även ofta figurerar i debatter om invandring och integration.

Våra resultat visar att 50 procent av 2014 års SD-väljare ställer sig negativa till en muslim som granne, att 45 procent ställer sig negativa till en muslimsk vårdgivare åt sin förälder och att 80 procent av SD-väljarna ställer sig negativa till att en muslim gifter in sig i familjen. SD-väljarna reagerar även negativt på våra svagaste ”främlingssignaler” och uttrycker negativa attityder till att ha personer med utländska namn som grannar, vårdgivare och familjemedlemmar oavsett om personerna ifråga är muslimer eller inte.

Såsom framgår av det vänstra diagrammet nedan är SD-väljarna en påtagligt avvikande grupp i det svenska samhället. I jämförelse med övriga partiers väljare framstår SD-väljarna som extrema i sin intolerans och främlingsfientlighet. De nya SD-väljarna vid 2014 års riksdagsval skiljer sig i detta avseende bara marginellt från dem som röstade på SD vid förra valet.

I dag hörs många argument för att SD:s framgångar beror på allmänt politikermisshöj. Många har därför dragit slutsatsen att andra politiska partier bör ta SD:s åsikter på större allvar och även söka samarbete i vissa frågor. Moderaternas eftervalsdebatt och förslagen om nya regler kring anhöriginvandring är kanske det tydligaste tecknet på detta.

Resultaten i det högra diagrammet nedan ifrågasätter dock tesen om politikermisshöjens betydelse. Stödet för SD är knappast alls förknippat med individernas misshöj med det politiska etablissemanget. Däremot finns det ett mycket kraftigt samband mellan negativa attityder till minoriteter och röstande för SD. Värt att notera är att dessa figurer baseras på statistiska modeller som samtidigt kontrollerar för individers ålder, kön, utbildningsnivå och yrke.

Vår studie uppmärksammar således två viktiga förhållanden: (1) Det som är utmärkande för SD-väljarna är deras extremt intoleranta

och främlingsfientliga attityder och (2) att SD-väljarna inte skiljer sig nämnvärt från övriga väljare vad gäller missnöje med det politiska etablissemanget.

Inför riksdagsvalet 2014 uppmanade Carl Bildt alla ”anständiga medborgare” att inte lägga sin röst på SD och de resultat som redovisats här understryker riktigheten i den uppmaningen. I den situation som Sverige nu befinner sig i förefaller det angeläget att göra en motsvarande uppmaning till alla ”anständiga politiska partier” att i samverkan stå upp för sina demokratiska ideal och att inte låta ett extremistiskt parti som SD styra den politiska dagordningen.

Peter Hedström, Professor Och Föreståndare, Ias Vid Linköpings Universitet
Tim Müller, Filosofie Doktor Och Forskare, Ias

Fakta. Rapporten

P. Hedström & T. Müller: ”Right-wing populism and social distance towards Muslims in Sweden”. Institute for Analytical Sociology, Linköping University. 2014.

Finns fr o m fredag på www.liu.se/ias.

Data kommer från Novus Omnibuss-undersökning med ett rikstäckande urval av individer i åldrarna 18–79. Data samlades in i april och i oktober 2014. Totala antalet respondenter i den första omgången var 2130 och i den andra omgången var det 2109. Detta motsvarar svarsfrekvens om 56% i den första omgången och 60% i den andra omgången. “

DN 4 dec 2014:

“ Liberalerna borde inte skratta bort sitt ansvar

På 30-talet ställde liberalerna upp för den svenska demokratin. Men i dag är skyttegraven viktigare än det humanistiska arvet. ”Nu handlar det om vilket inflytande den svenska nyfascismen ska få”, skriver Ola Larsmo.

Onsdagens budgetdebatt utvecklade sig till en spökdiné. Jag lyssnade som så många andra med örat inställt på nya tankar och öppningar som skulle kunna visa på politisk intelligens i ett nytt läge. Men nej. Anna Kinberg Batra inledde med ett inlägg som om Alliansen ännu satt i regeringsställning. Och på den vägen fortsatte det. Vårdbidrag och fritidspeng. Jag drabbades av en känsla av överklighet – som om vägen tagit slut och de traditionella partiernas företrädare fortsätter ut i tomma luften ungefär som Wile E Coyote i en klassisk tecknad film.

Till de vanliga gränsdragningarna i svensk politik läggs nu ännu en. Mellan de som ser Sverigedemokraternas öppna hot om att fälla regering på regering som ett helt nytt läge. Och de som ser allt som business as usual, som fortsätter att betrakta SD som svartepetter i ett parlamentariskt kortspel som pågår som vanligt. Men jag tror att vi oberoende av våra politiska preferenser ändå måste slå fast vad som hänt: ett nyfascistiskt parti faller en socialdemokratisk regering.

Det tog inte heller lång tid för Stefan Löfven att hitta blottan i Sverigedemokraternas utspel och det var den han sköt in sig på under tisdagskvällens presskonferens. SD säger rakt på sak att man inte bara

tänker fälla en socialdemokratisk-grön budget. Man tänker upprepa samma hot mot en alliansbudget. SD satsar sin nyvunna makt på ett kort, och dimridåerna om satsningar på pensionärer och glesbygd är borta: allt handlar om flyktingarna och inget annat. Ändra inriktning på invandringspolitiken, stryp öppningen för flyktingar – annars faller vi er med. It's the refugees, stupid. Det var ingen retorisk blunder från Mattias Karlssons sida i tv – detta för svensk politik helt unika, nakna ultimatum upprepades programmatiskt i kammaren av SD:s Oscar Sjöstedt. Det var den situationen som statsvetaren Katarina Barrling i Aktuellt beskrev som att vi idag har en politik med tre block (3/12). Men nästan alla inlägg i budgetdebatten tänkte fortfarande binärt.

Oberoende av partifärg tror jag att de flesta inser att det i den uppkomna situationen är liberalismen som är "the wild card" i en för Sverige ny parlamentarisk situation. Det var också vad de politiska råvarna Bengt Westerberg och Ingvar Carlsson klarsynt noterade i tisdagens SVT. Vid valet 2010 förlorade S en stor grupp väljare till M. I senaste valet avgjordes resultatet av att lika många som lämnade M gick till SD. (Om det är samma väljare går nog inte att säga.) Att M eller ett KD som försökt utmana SD om "socialkonservatismen" i en sådan situation skulle ha ett stort manöverutrymme är orealistiskt. Återstår således C och FP som kan tänka i vidare banor – också för att försvara sin egen politik.

Under de närmaste dagarna kommer vi förmodligen att höra flera röster som påminner om Weimarrepublikens upplösning, om hur konservativa politiker då trodde sig kunna spela på de fascistiska rörelserna i kraft av sitt politiska know-how och inte ville se att spelplanen har ändrats. Det är viktigt att understryka att det är en alarmistisk jämförelse. Samtidigt är det fullkomligt nödvändigt att komma ihåg den politiska historien.

I svensk politik, om man minns någonting som hänt före Bolibompa fanns, har det varit två partier som gjort uppgörelser med socialdemokrater – FP och C. Det har då handlat om lägen där den svenska demokratin genomgått kriser – som till exempel vid införandet av allmän och lika rösträtt eller under det mörknande 30-talet. Man utsattes också då för svekdebatter. Men få ifrågasätter idag att just de uppgörelserna var bra för svensk demokrati.

Ingen som faktiskt vill veta, är i dag okunnig om SD:s fascistiska rötter. De har ställt ultimatum mot en flyktingpolitik som såväl alliansen som regeringen står bakom – och märk väl: mot bägge blockens budgetförslag, tydligt och i riksdagens talarstol. Samtidigt är det som om denna kunskap i ett skarpt läge inte förmår tränga igenom den traditionella tvåregementsläran.

Nej, vi vet ännu ingenting om vilka bud och öppningar regeringen gett, om de skulle kunna leda till förhandlingar värda namnet eller om det rört sig om tomma gester. Skulle det vara så faller ansvaret för situationen tungt på regeringen. Men det hade faktiskt räckt med en motgest från liberalt håll om att förhandlingar var en möjlighet för att ett annat politiskt landskap skulle ha öppnat sig.

"Det handlar om vilken idé vi har om detta land", sade Erik Ullenhag plötsligt i budgetdebattens brus, och jag lyssnade till: är det något vi vill veta så är det vilken "idé om detta land" som kan försvara den humanistiska traditionen FP och S brukar försvära sig till mot SD:s utpressning. Vi ska inte hymla med detta: det är där – i korsningen socialliberalism och socialdemokrati – som mycket av försvaret mot fascismens människosyn och praktik tidigare har tagit form när svensk politik varit som bäst. Det rör sig helt enkelt om en möjlighet och en

nödvändighet att gripa tag i det bästa i den svenska politiska traditionen. Men Ullenhag tystnade där. Denna idé återstår fortfarande för svenska liberaler att formulera – om de av rent taktiska skäl vågar.

När de kom ut från den blixtnabba överläggningen med regeringen i tisdags kväll lät det på allianspartiernas ledare som om de vunnit något slags seger genom SD:s agerande. Det kan vara det största felslut de gjort under sina politiska liv. Jag vet: beroende på våra preferenser tolkar vi situationen olika. Det är okej och till och med som det ska vara. Men det viktigaste är inte vilken sida som har målat in sig i hörnet. Utan vilket inflytande nyfascismen får över svensk demokrati under de kommande åren.

Ola Larsmo litteratur@dn.se “

Den 5 december 2014.

DN 5 dec 2014:

”Så kan vi göra upp med SD om migrationspolitiken”

“Reformer krävs. Att kategoriskt ignorera Sverigedemokraterna är att ge dem en populistisk frisedel. Nu är det dags för övriga partier att ta migrationspolitiken på allvar. Vi föreslår fyra reformer som bör diskuteras, skriver tre kristdemokrater och en centerpartist.

Sverige, med två procent av EU:s befolkning, tar emot 15 procent av de till EU ankommande flyktingarna. Under tioårsperioden 2004 och 2013 beviljades cirka 500 000 asylsökande och anhöriga uppehållstillstånd i Sverige. Det motsvarar cirka 33 genomsnittskommuner. Av dess var 160 000 asylsökande och 340 000 anhöriga. Av den senare gruppen var knappt 70 000 anhöriga till flyktingar och andra skyddsbehövande.

Trots migrations- och integrationspolitikens brister är det tyst från samtliga partier utom från Sverigedemokraterna. Ständigt upprepar de andra partierna vår humanitära plikt och vår önskan att göra maximalt, utan att beakta uppenbara problem och utan att formulera en ansvarsfull och humanitär flyktingmottagning. Enda undantag: en moderat partimotion om begränsning av anhöriginvandring.

Vi kan aldrig acceptera Sverigedemokraternas människosyn och fördomsfulla attityd mot invandrare. Vi vill inte medverka till att fler medborgare utvecklar negativa attityder till invandring på grund av att migrations- och integrationspolitiken inte fungerar. Vi måste nu skärskåda den svenska flyktingmottagningen och dess kapacitet. Att kategoriskt ignorera Sverigedemokraternas närvaro i riksdagen är att ge dem en populistisk frisedel i stället för att bekämpa deras

främlingsfientlighet. Vi anser att partierna bör kunna samtala med Sverigedemokraterna; nuvarande isoleringsstrategi kan faktiskt till och med vara kontraproduktiv.

I ett första steg mot en ansvarsfull flyktingpolitik anser vi att följande fyra reformer ska diskuteras.

1 Kvotflyktingar. Om Sverige i högre grad vill framstå som reell humanitär stormakt bör vi bereda större plats åt så kallade ”kvotflyktingar” som i årtal vistats i UNHCR:s många flyktingläger. Av dessa tar vi emot 1 900 per år, bara en bråkdel av alla flyktingar som kommer till Sverige. De flyktingströmmar vi nu tar emot tränger undan mottagande av personer vars flyktingstatus är dokumenterad. Sverige ska göra en ny avvägning till förmån för så kallade ”kvotflyktingar”.

2 Flyktingar från säkra länder. Norge har minskat antalet asylsökningar genom att förklara vissa kategorier som omedelbart avslagbara med hänvisning till säkerheten i deras hemland. EU-landet Tyskland gör på samma sätt. Sverige ska följa de exemplen.

3 Falska asylskäl. Den som söker asyl utan ID-handlingar eller på falska grunder är inte sällan offer för kriminella människosmugglare. På grund av övermäktigt tryck och/eller rådande praxis accepterar Migrationsverket i stor utsträckning den berättelse som den asylsökande ger. Den prövning som görs med verkets begränsade resurser är otillräcklig. Göteborgsforskaren Rodney Åsberg beskriver i en rapport hur en del av påstått förföljda unga flyktingar i själva verket är jordägare utan giltiga asylskäl.

Vidare har en stor andel av ensamkommande flyktingbarn kommit som asylsökande till den svenska gränsen med hjälp av smugglare till vilka

familjen betalat i storleksordningen över 100 000 kronor. År 2013 sökte cirka 4 000 -ensamkommande flyktingbarn asyl i Sverige. Det är mest i hela EU. Enligt prognosen beräknas 8 000 ensamkommande barn söka asyl under 2015.

Redan nu lägger EU ner mycket energi på det gemensamma asylsystemet. Sverige bör öka trycket på att finna lagliga asylvägar till EU. Samtidigt skall vi på hemmaplan förse Migrationsverket med resurser och metoder för att avvisa de asylsökande som på falska grunder undantränger mottagande av förföljda och som därigenom missbrukar vår flykting-mottagning.

4 Anhöriginvandring. I alliansens och Miljöpartiets uppgörelse om anhöriginvandring (som Socialdemokraterna nu anslutit sig till) ingår att de som kommit till Sverige ska klara sin egen försörjning. Innan hans eller hennes anhöriga får komma hit. Överenskommelsen undantar barnfamiljer, flyktingar som kommit hit genom Genevekonventionen och ensamma flyktingbarn. Det har visat sig att mindre än en procent av fallen beviljas återförening med uppfyllda försörjningskrav. På denna punkt bör Sverige skärpa försörjningskravet. En något senare återförening kan därigenom ske med bättre framtidsförutsättningar.

Flyktingmottagning ingår som en del i migrations- och integrationspolitiken. Det råder bred samsyn om att arbete, språk och bostad är viktiga förutsättningar för de nyanländas goda och snabba integration. Utan inbördes rangordning listar vi här några mer allmänpolitiska förslag som bör leda till bättre förutsättningar i vardagen för alla som lever och verkar i Sverige.

Validering av examina avseende kvalificerade yrkeskategorier måste kunna ske snabbare än i dag; invandrare i olika professioner ska snabbare komma i arbete efter ev. kompletteringar.

Svenska för invandrare (SFI) ska i möjligaste mån vara mer arbetsplatsanknutet.

Reformera LAS för att främja ökad rörlighet på arbetsmarknaden.

Pröva tillåten lägre minimilön i enlighet med Konjunkturinstitutets bedömning.

Stimulera existerande invandrargruppers bidrag till nyanlända fränder, enligt de modeller som tillämpas i USA, England och Kanada.

Främja civilsamhällets insatser. Exemplet ”Invitationsdepartementet” visar på hur svenskar inspireras att bjuda hem invandrare på en måltid, eller tvärtom, samt mentorsystem som engagerar äldre svenskar och (unga) invandrare.

Vi uppmanar partiledningarna att släppa tabubeläggning av kritiska frågeställningar om svensk migrations- och integrationspolitik – lämna inte populism i fred. Välkomna i stället era riksdagsledamöter att ta sig an landets möjligheter som invandring alltid utgjort.

**Rasmus Rasmusson, Ambassadör, F D Ordförande I
Kristdemokratiskt Internationellt Centrum Staffan Danielsson, F
D C-Riksdagsledamot Och Samhällsdebattör Annelie Enochson F
D Kd-Riksdagsledamot Rolf Åbjörnsson, Advokat, F D Kd-
Riksdagsledamot “**

DN 5 dec 2014:

“ Väljarna ger regeringen ett bottenbetyg

Väljarnas dom mot regeringen är hård. Endast 2 procent tycker att en regering bestående av Socialdemokraterna och Miljöpartiet är bäst för Sverige. Men det finns inte heller -någon bred opinion för en alliansregering, visar DN/Ipsos extramätning.

På en historisk presskonferens i onsdags meddelade statsminister Stefan Löfven att han ämnar utlysa ett nyval till den 22 mars nästa år.

Han gav också besked om att Social-demokraterna och Miljöpartiet går till val som enskilda partier, men att regeringens budget ska utgöra basen för partiernas valrörelse.

Men väljarna dömer ut ett rege-ringsalternativ bestående av Socialdemokraterna och Miljöpartiet. Endast en bråkdel, 2 procent, tycker att dagens regeringskonstellation skulle vara bäst för Sverige.

– Min tolkning är att väljarna underkänner statsministerns besked att gå till val tillsammans med Miljö-partiet, vilket skapar frågetecken kring Socialdemokraternas strategi, säger David Ahlin, opinionschef på Ipsos.

Inte ens de egna väljarna är särskilt positiva till S+MP-samarbetet. 12 procent av Miljöpartiets väljare och bara 4 procent av S-sympatisörerna tycker att den nuvarande regeringen är bäst för landet.

David Ahlin tror att det svaga förtroendet för regeringen kan orsaka problem under valrörelsen.

– Att gå till val på en budget framförhandlad tillsammans med Miljöpartiet och Vänsterpartiet begränsar Socialdemokraternas handlingsutrymme. Partiet kommer att få frågor om uppgörelserna med Vänsterpartiet är huggna i sten eller om det finns utrymme för kompromisser, säger David Ahlin.

De traditionella blocken gör för tillfället ingen succé bland väljarna. En rödgrön trepartiregering får stöd av 14 procent av de tillfrågade, medan 19 procent tror att en alliansrege-ring är bäst för Sverige.

Långt fler vill ha en blocköverskridande regering efter valet. Totalt vill fyra av tio se en block-överskridande regering ledd av antingen Socialdemokraterna eller Moderaterna.

Stödet finns på båda sidor av blockgränsen.

– Det är ett tydligt besked från väljarna att man efterfrågar sam-arbete i riksdagen. 40 procent svarar att någon form av blocköverskridande samarbete vore det bästa för Sverige, säger David Ahlin.

Vidgas perspektivet från rege-ringen till riksdagen är det mer än hälften, 52 procent, som vill att den regering som tillträder efter extravalet ska söka stöd på andra sidan blockgränsen.

Var femte väljare vill att nästa regering ska samarbeta med Sverigedemokraterna. En betydande del av detta stöd kommer dock från SD-väljare.

Bland alliansväljarna vill 21 procent att en regering samarbetar med Sverigedemokraterna, jämfört med 4 procent bland de rödgröna.

– Tittar man bland övriga väljare är det ett ganska litet stöd för att söka stöd hos Sverigedemokraterna. Det är ändå ett ganska tydligt besked från väljarna i stort att man vill se att nästa regering söker stöd över blockgränsen för sin politik, säger David Ahlin.

De senaste veckorna har partierna befunnit sig i ett ordkrig om vem som bär skulden för dagens situation. Enligt DN/Ipsos anser 35 procent att ansvaret ligger hos rege-ringen medan 24 procent menar att Sverigedemokraternas agerande har utlöst krisen. Allianspartierna får skulden av 17 procent av de tillfrågade.

– Det är en ganska splittrad opinion, även om flest väljare tycker att regeringen bär huvudansvaret. Atti-tyderna följer partilinjerna, -säger David Ahlin.

Knappt hälften, 45 procent, tycker att det är bra att det blir ett extra val.

– Det är inget som välkomnas av flertalet väljare. De enda som är klart positiva är Sverigedemokraternas väljare, säger David Ahlin.

Jens Kärrman jens.karrman@dn.se

DN frågar. Vad tycker du om regeringskrisen?

Airi Paananen, 80 år, pensionär, Hjorthagen:

– Underbart! Det är underbart att vi har alliansen och Annie Lööf och att vi får bort Löfven som bara vänder kappan efter vinden.

Kalle Flygar, 73 år, pensionär och ordförande i svenska fotbollstränarföreningen, Rättvik:

– Det är inte bra för Sverige. Det är tråkigt att det är så jämnt mellan blocken och att det tredje största partiet blockerar politiken, eftersom ingen vill jobba med dem.

Erik Karlsson, 49 år, försäljare, Visby:

– Det är lite oroligt naturligtvis. Man vet ju inte vad som ska hända.

Assan Manneh, 28 år, journaliststudent, Stockholm:

– Det är ju ett problematiskt läge. Jag tror att det i längden kanske kan skada förtroendet för Sverige som ansvarstagande demokrati.

Ulrika Gradén, 47 år, egenföre-tagare, Östermalm:

– Jag tycker det är intressant, ett spännande läge. Jag tycker det är rätt att man ifrågasätter och kommer fram till att man behöver ha ett nyval.

Fredrik Brånstad, 41 år, konstnär, Stockholm:

– Det är jobbigt, men det är så det blir när man inte kommer överens.

Annette Rietz, 49 år, arbetar inom läkemedelsindustrin, Viken:

– Jag tycker det är sorgligt att de inte kunde lösa det. Det visar att de inte är kompetenta att göra någonting.

Matti Sedholm, 46 år, tatuerare, Umeå:

– Den var väl inte helt oväntad. Det fanns väl inget parti före valet, förutom möjligtvis Sverigedemokraterna, som stod ut. Alla var så mjäkiga, det fanns inget att rösta på så allt blev svagt.

Josephine Norrbo, 30 år, landskapsarkitekt, Malmö:

– Min första känsla är att jag tycker det känns obehagligt att SD har fått så mycket makt. Det känns som klara associationer till deras nazistiska grund att vilja skapa kaos i parlamentet.

Ellen Alsén, 28 år, sjuksköterska, Uppsala:

– Jag skulle vilja säga att vi har haft en regeringskris de senaste åtta åren så det känns inte som något nytt, men det känns ändå hemskt att SD kan kidnappa hela politiken.

Fakta.

Så gjordes undersökningen

Ipsos har på uppdrag av Dagens Nyheter genomfört en undersökning bland den svenska allmänheten 18 år och äldre.

1 006 intervjuer genomfördes i en slumpmässigt rekryterad webbpanel 3–4 december. **Dn** “

DN 5 dec 2014:

“Varannan KD-väljare beredd att byta parti”

Kristdemokraterna är det parti som ligger sämst till inför nyvalet. Bara hälften av KD-väljarna är säkra på att de ska rösta på partiet även i mars, visar DN/Ipsos. Även Folkpartiet och Miljöpartiet har anledning att vara oroliga. Sverigedemokraterna har störst möjlighet att gå framåt, visar mätningen.

Efter statsminister Stefan Löfvens besked om att regeringen kommer att utlysa ett nyval har opinionsinstitutet Ipsos genomfört en specialmätning på DN:s uppdrag.

Av väljarna totalt uppger 73 procent att man kommer att rösta på samma parti i extravalet som i riksdagsvalet i september.

– Om extravalet ska ge ett annorlunda läge krävs att partierna ändrar sin politik och gör positionsförflyttningar i frågor som är viktiga för väljarna. De flesta partibytena ser ut att ske inom blocken, säger David Ahlin, opinionschef på Ipsos.

De två partier som just nu har de mest övertygade väljarna är Socialdemokraterna och Sverigedemokraterna. Av deras sympatisörer uppger 84 respektive 83 procent att de ämnar rösta på samma parti även den 22 mars.

– Endast 5 procent av SD-väljarna tror att de ska rösta på ett annat parti i extravalet, säger David Ahlin.

Sverigedemokraternas ledning välkomnade Stefan Löfvens nyvalsbesked. De har goda skäl till det. Mätningen tyder på att väljarströmmar är på väg till partiet från båda blocken.

– Sammantaget pekar undersökningen mot att Sverigedemokraterna kan vinna ett ökat stöd i extravalet, säger David Ahlin.

Av Kristdemokraternas väljare är det bara 53 procent som har för avsikt att rösta på partiet igen. Men flera partier har anledning att vara oroliga inför valrörelsen.

– Resultatet bör oroa Kristdemokraterna och Folkpartiet. Men även Miljöpartiet ser ut att kunna tappa stöd, säger David Ahlin.

Jens Kärrman jens.karrman@dn.se “

DN 5 dec 2014:

“ Ewa Stenberg: Nu kliver partierna ut i det okända

De svenska partierna kliver nu ut i okänd terräng. Det finns ingen att ringa och fråga hur det brukar gå till. De tre blocken ska nu försöka hitta var sin berättelse som ska få väljarna att ta deras röstsedlar.

Efter statsministerns besked om nyval i onsdags kväll kastas Sverige rakt in i en valrörelse.

Svenska valrörelser är väl kartlagda, men i detta fall saknas det moderna paralleller. Det hölls förvisso ett extra val 1958, men det utlystes med anledning av ATP-frågan, inte efter att regeringen fått sin budget underkänd och ersatt med oppositionens.

Nu får partierna ta klivet rakt ut i det okända. Flera har ledarproblem och sinande partikassor. Ändå ska de sätta samman sina valsedlar och mejsla fram sin strategi. Kampanjarbetet i svensk politik har professionaliserats betydligt sedan 1958. Koncepten är ofta desamma här som i USA, Norge eller Storbritannien. Det grundläggande är att hitta en berättelse som sedan ska illustreras och konkretiseras på olika sätt.

Ungefär så här skulle den borgerliga alliansens berättelse se ut:

”Vi har nu dragit lärdom av tillbakagången i höstens val och ändrat oss på några punkter, men vi är fortfarande laget som kan regera och borgar för ordning och reda. Det är vi eller kaos.”

Det understöds med förslag för jobb och tillväxt samt välfärds-förslag. Med hjälp av integrationspolitik, löften om satsningar på de äldre och kriminalpolitik försöker M ta tillbaka de väljare som partiet förlorade till SD.

Sverigedemokraternas berättelse lyder ungefär så här:

”Landet hotas av massinvandring. Detta är en folkomröstning om invandringen. Men den vill de andra inte tala om.”

Det är ett radikalare budskap än tidigare, och en återgång till SD som enfrågeparti. Det kan bli svårare för Sverigedemokraterna att fortsätta att framställa sig som martyrer när de just fällt en regering.

Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet kommer att ha tre olika kampanjer, men eftersom de går till val på sin gemensamma, men underkända, budget hänger de ändå ihop och utgör ett tydligt alternativ.

Den rödgröna berättelsen kan ungefär lyda:

”Vi hade en bra politik för högre lärarlöner, lägre pensionärsskatt och färre arbetslösa ungdomar. Den har alliansen och SD röstat ned, trots att de borgerliga lovade att inte göra sig beroende av SD. De ställde inte upp för Sverige och tog vår utsträckta hand.”

Miljöpartiet kommer, vist av misstagen i förra valrörelsen, hålla fram de gröna frågorna. S får försöka locka SD:s väljare genom att tala om äldre och om stad kontra landsbygd. Men frågan är hur de ska lyckas locka borgerliga väljare när de har Vänsterpartiet i laget.

Stefan Löfven valde att satsa allt på ett kort. Han valde nyval för att behåll initiativet och minimera förlorarstämpeln. Nu går han till val som regerande statsminister, inte som avgången. Han kan utnyttja den plattform det ger och har inga lagliga begränsningar i att utnyttja det vassa verktyg som regerandet är.

Den stora frågan nu är hur väljarna kommer att reagera. ”Jag är chockerad över politikernas oförmåga”, säger den meriterade professorn i statsvetenskap Olof Ruin till DN. Tänker väljarna på samma sätt kan detta val skaka om det politiska landskapet. Partierna fick så sent som i september ett valresultat av medborgarna som de inte klarade av att hantera. I stället fick väljarna tillbaka budskapet: ”Ni har röstat fel. Var god och gör om det.”

Skulden för att partierna inte kunde leva med röstresultatet kommer att skickas runt mellan de tre blocken i svensk politik som en Svarte Petter.

Ewa Stenberg ewa.stenberg@dn.se

Fakta. Experterna svarar

1) Kommer partierna att göra taktiska ändringar i sin politik inför det extra valet?

2) Hur kommer de två blocken att försöka locka tillbaka väljare som gått till Sverige-demokraterna?

3) Vad händer om dödläget består efter nyvalet?

Olof Ruin, professor emeritus i statsvetenskap vid Stockholms universitet

1) Ja, på kort sikt kommer blockpolitiken att stärkas. Nu finns det budgetalternativ som MP och S går till val på, som också stötts av V. Den borgerliga alliansen har sin budget. Man kan diskutera vari felet låg med Stefan Löfvens försök till samarbete, men ansträngningar fanns tidigare för att bryta blockpolitiken. Sedan kan man diskutera om tillvägagångssättet var det riktiga.

2) Jag tycker att blocken ska resonera mer kring invandrarfrågor och markera att de är bundna av konventioner att ta hand om flyktingar. Man måste diskutera frågan samtidigt som man håller fast vid en human inställning. Blockuppdelningen i sig hjälper SD. Blockpolitik går inte att förena med ett mångpartisystem där åtta partier ingår. Det ger SD ett orimligt stort inflytande.

3) Då får man hoppas att blocken kan komma överens om vissa regler i riksdagen för att underlätta för en minoritetsregering. Det har kommit vissa signaler på att de är öppna för det. Vi kan inte bli så europeiska att det blir ett till extra val. Det är redan bekymmersamt att vårt land, som stått för samarbete och samförstånd, har grävt ned sig i sina skyttegravar. Jag är chockerad över politikernas oförmåga.

Matilde Millares, forskare i statsvetenskap vid Stockholms universitet

1) Jag tror inte att de kommer att göra det, för jag tror att de skulle förlora på det. Snarare kommer de att vara ännu tydligare med vad det är de vill. De rödgröna kommer troligen att vara tydligare med sitt regerings-alternativ nu jämfört med förra valrörelsen, eftersom de nu går till val tillsammans med den rödgröna budgeten.

2) Det handlar om att vara ett trovärdigt alternativ. Partierna behöver lyfta de grupper som inte har haft ett utrymme inom de etablerade partierna – SD är ett anti-etablissemangsparti. Samtidigt måste man vara realistisk och se vad det finns för möjligheter för samarbete över blockgränserna. I nuläget verkar det inte som om de övriga sju partierna kommer att samarbeta med SD.

3) Allt blir spekulationer eftersom vi inte varit med om en sådan här situation tidigare. Jag tror att man på något sätt kommer att se till att man får en överenskommelse som bildar majoritet i riksdagen. Om Sverigedemokraterna håller fast vid linjen om att fälla såväl rödgröna budgetar som alliansbudgetar så är det svårt att se hur man skulle presentera ett alternativ som inte fälls i riksdagen. Det är verkligen ett dilemma.

Tommy Möller, professor i statsvetenskap vid Stockholms universitet

1) I förra valet var alliansens linje att ifrågasätta den rödgröna sidans regeringsalternativ. Nu tror jag att alliansen i stället kommer att skjuta in sig på att de rödgröna har misslyckats med att regera. Det faktum att S och MP går fram som en regering påverkar förstås de enskilda

partiernas valkampanj. De kommer att markera den här närheten och på olika sätt torgföra sina nedröstade budgetförslag och upprepa godbitarna som aldrig godtogs.

2) SD:s väljare kom nästan uteslutande från M. Vi vet också att många av dem röstat länge på M. Slutsatsen man kan dra är att de ville protestera mot M:s migrationspolitik. Det finns lokalt önsningar om att närma sig SD i den frågan, men min gissning är att det inte kommer att få gehör. En annan möjlighet att vinna tillbaka dem är att väljarna reagerar negativt på att SD har ”missbrukat” sin nyvunna maktställning och ställt till med kaoset som vi nu har.

3) Jag utgår ifrån att man över blockgränserna kommer att se över en del regelverk som underlättar för minoritets-regeringar. Det kan finnas anledning att förtydliga vilka regler som gäller vid voteringar i kammaren. Att man bara får rösta en gång till exempel. Sedan kanske man funderar på om budgetlagen från 1997 ska förtydligas eller förändras, där finns saker som försvårar för minoritetsregeringar. “

DN 5 dec 2014:

“Frågor och svar om det kommande extra valet

Heter det ”extra val” eller extraval?

Det står extra val i grundlagen Regerings-formen från 1974, men ”nyval” går också bra att säga. Det gör exempelvis Stefan Löfven.

När hade Sverige senast ett extra val?

I modern tid har det bara hänt en gång, 1958. Innan dess skedde det 1887 och 1914.

Hur mycket kostar ett nyval?

Valet i september kostade ungefär en kvarts miljard kronor. Ett nyval skulle bli något billigare – det är färre valsedlar och färre valkuvert. Förutom Valmyndighetens egna kostnader tillkommer utgifter för länsstyrelserna och kommunernas valnämnder.

Kommer alliansens budget att gälla även efter ett extra val?

Alliansens budget gäller nu för nästa år, oavsett vad utfallet blir i nyvalet i mars. Även om Socialdemokraterna skulle vinna bättre förutsättningar för sin egen budget i det valet kan de inte genomföra de största reformerna förrän tidigast 2016. Däremot har Stefan Löfven

aviserat att det kommer att läggas ändringsförslag i vårpropositionen.

Innebär det att exempelvis alliansens förslag om att höja studielånet går igenom?

Ja, det verkar så. Enligt finansutskottets ordförande Fredrik Olovsson (S) kommer regeringspartierna inte att försöka stoppa enstaka förslag ur alliansens budget genom att skriva reservationer i utskotten.

Kan det bli fler extra val om situationen inte förbättras efter den 22 mars?

Rent tekniskt kan det bli det, men ingen av de statsvetare som DN har talat med tror på ett sådant scenario.

Hur påverkas den offentliga förvaltningen av det här?

Själva nyvalet är en oförutsedd kostnad, men annars påverkas den offentliga förvaltningen främst genom att den nu måste ställa om från en S-MP-budget till en alliansbudget, vilket innebär att en hel del planer för 2015 måste slopas. Välfärden påverkas inte, annat än genom att det finns en del skillnader mellan budgetalternativen, så att en del utbyggnader nu inte blir av, enligt DN:s samhällsekonomiske krönikör Johan Schück.

Kommer Sveriges ekonomi att påverkas negativt av regeringskrisen?

Ännu så länge har reaktionerna varit milda eller obefintliga, när det gäller börsen och räntorna liksom kronkursen. Men i längden är det skadligt med osäkerhet och risken finns att hushåll och företag håller igen på konsumtion och investeringar. Sveriges rykte i omvärlden riskerar också att försämrars, vilket kan påverka utlandets vilja att satsa här, enligt DN:s samhällsekonomske krönikör Johan Schück.

Blir det nya valsedlar?

Det är upp till partidistriktet att sätta nya personvalslistor, men i många fall klubbades listorna i anslutning till förra valet. Det betyder att de gäller för hela mandatperioden. För Socialdemokraterna måste en handfull distrikt besluta om nya listor. Direktivet hos Moderaterna är de flesta listor från valet i september kommer att förlängas. Personer som inte kandiderar längre, exempelvis Fredrik Reinfeldt, kommer att tas bort från listorna, och personen på platsen under flyttas upp. Det innebär att Catharina Elmsäter-Svärd toppar M-listan i Stockholms län, tätt följd av Anna Kinberg-Batra.

Hur kommer valdeltagandet att bli i nyvalet?

Den 14 september röstade 85,8 procent av svenskarna. I det extra valet 1958 gick valdeltagandet ner med ett par procent jämfört med det ordinarie valet. Flera statsvetare spår en sämre uppslutning kring valurnorna även i vår. Men det finns en möjlighet att dramatiken kring regeringskrisen får svenskarna att lyfta sig från tv-soffan. ”Ju mer spännande, desto högre valdeltagande”, säger professor Sören Holmberg.

Emma Löfgren emma.lofgren@dn.se “

DN 5 dec 2014:

“ Planeringen inför valrörelsen är i gång ”

Statsminister Stefan Löfvens besked om extra val har tagit partierna på sängen. Exakt vilka frågor de kommer att driva är de inte klara med än. Men en sak är säker: Alliansen går till val med budskapet att det är de som har regeringskompetens.

Man skulle kunna tro att val-rörelsen började i samma minut som Stefan Löfven meddelade sitt besked. Men så är inte fallet.

– När beskedet kom började vi med planeringen internt. När den externa valrörelsen, med affischer och reklam, börjar synas vet jag inte än, säger Acko Ankarberg Johansson, partisekreterare för Kristdemokraterna.

För Centern dröjer det också.

– Vi har ju kommundagar med samling av människor från hela landet månadsskiftet januari–februari. Det blir ett datum då alla får ett startkit att köra, säger partisekreterare Michael Arthursson.

Socialdemokraterna har dock redan kommit i gång så smått.

– En del av våra medlemmar och föreningar ute i landet är redan ute och samtalar med medborgarna om våra förslag, säger partisekreterare Carin Jämtin.

Även när det gäller valstrategi är svaren svävande.

– Det är något som vi får återkomma med. Vi vill skapa ett bättre Sverige för alla, säger Jämtin.

Inte heller Aron Etzler (V) kan ge besked om valmanifest, men tillägger dock:

– Antingen bygger vi ett land där vi kan lita på att välfärden fungerar, det investeras i jobb och rasister kan inte utöva utpressning mot den regering vi har, eller så river vi ned det som återstår av välfärd och solidaritet.

Precis som flera andra partier är Vänsterpartiets kassa inte lika stark som den var inför riksdagsvalet. Däremot tror Etzler inte att partiet kommer att ha några problem att finansiera ytterligare en valrörelse.

– Vi har vuxit som parti, vi har fler medlemmar, vi samlade in mer pengar och våra riksdagsledamöter lägger ju en del av sin lön till V, säger han.

De borgerliga partierna går till val som en allians, precis som i september. Det är oklart när valmanifestet kommer, men huvudbudskapet kommer att vara regeringsduglighet.

– Vill man ha ansvarslinje ska man rösta på alliansen, vill man ha kaos och otydlighet så får man rösta på de rödgröna partierna, säger Kent Persson, Moderaternas partisekreterare.

Acko Ankarberg Johansson tycker att skillnaderna mellan alliansen och de rödgröna har ökat, jämfört med valet i september, ”som en följd av regeringens vänstersväng”.

– Det kommer att bli tydligare vilka som vill att patienter ska kunna välja sin egen vårdcentral, vilken hemtjänst man vill ha och vilket äldreboende man vill flytta till, säger hon.

Partisekreterarna för övriga riksdagspartier har antingen avböjt kommentarer eller inte svarat alls.

Kristoffer Törnholm kristoffer.tornholm@dn.se
Dan Lucas dan.lucas@dn.se “

DN 5 dec 2014:

“ Experter: Att isolera SD kan vara skadligt för demokratin

Den borgerliga alliansen hoppas på nya regler som stärker möjligheterna att regera i minoritet. Nu varnar experter för att för-söken att isolera Sverigedemokraterna kan skada demokratin.
– SD:s mandat är lika mycket värda som andras, säger statsvetaren Magnus Isberg.

Nästa gång, kanske efter en borgerlig seger i extra valet, kan det vara en alliansbudget som SD skjuter i sank. Därför har alliansens partiledare varit snabba att föreslå en uppgörelse över blockgränsen om nya regler för riksdagens beslutsformer. De vill öka möjligheterna att bilda regering och få igenom en budget även i minoritet.

Anna Kinberg Batra (M) vill till exempel stoppa möjligheterna att ändra ett skattebeslut i efterhand, något som de rödgröna gjorde tillsammans med SD förra hösten. Göran Hägglund önskar sig något annat sätt att rösta om statsministerposten.

Magnus Isberg är docent i stats-vetenskap och tidigare kanslichef i riksdagens konstitutionsutskott. Han varnar för att blanda ihop form och innehåll. Det talas om nya formella regler men handlar i praktiken om att kunna regera landet utan att behöva ta hänsyn till SD.

– Det är klart att den här diskussionen har kommit upp på grund av Sverigedemokraterna. Skulle man ge sig in och skapa en sådan här

reglering, då får man verkligen tänka sig för så att man inte ställer till det för framtiden, säger Magnus Isberg.

Reglerna måste enligt honom vara neutrala i förhållande till politiken. Det vore mycket problematiskt att utforma ett system som egentligen går ut på att stänga ute ett visst parti, menar Isberg.

– Så kan man inte hantera det här. Det skulle vara allvarligt om man använde beslutsreglerna i riksdagen till att hindra dem att agera. Deras mandat är ju lika mycket värda som andras.

Vill man få SD ur vägen måste det ske med politiska medel, exempelvis genom att besegra dem i ett val, anser Magnus Isberg.

Han har svårt att se hur nya regler vid statsministeromröstningar skulle se ut och påpekar att det redan finns ett skydd för minoritetsregeringar på plats. Allt som krävs är att en statsminister inte har en majoritet emot sig. Att gynna minoritetsregeringar ännu mer kan leda fel, anser han.

– Det är ju grundläggande i demokratin att man har majoritetsregeln som huvudprincip. Det är inskrivet i regeringsformen.

Ett annat problem för de borgerliga är att en parlamentarisk utredning nyligen försökte ta fram nya regler för just budgetprocessen, men misslyckades i stora delar. Det bottnade i att alliansen och Socialdemokraterna maktstrategiskt har helt olika intressen. De borgerliga vill stärka möjligheterna för alliansen att regera i minoritet.

S dröm är att skapa ett majoritetsstyre genom koalitioner över blockgränsen.

Utredningen kunde samlas kring nya regler för vårändringsbudgeten som kan få betydelse efter extra valet. S och MP ville dock till skillnad mot de borgerliga behålla möjligheten att ändra skattebeslut i efterhand så länge man stärker statskassan. Oenigheten gällde också hur mycket olika lagförslag en regering ska kunna stoppa in i sin budgetproposition. Eftersom budgetprocessen redan är konstruerad för att öka möjligheterna för en minoritetsregering att få igenom sina förslag kan det vara lockande att få med så mycket som möjligt.

Även detta kan skada demokratin om det dras för långt, anser Urban Hansson-Brusewitz, budgetchef på finansdepartementet och utredningens ordförande. Vissa saker bör få debatteras och beslutas av den riksdagsmajoritet som gäller i just den frågan utan att klumpas ihop med hela budgetpaketet.

– Det gäller att hitta en balansgång, annars finns en risk att en minoritetsregering överutnyttjar systemet och lägger in alltför mycket lagförslag som har liten budgetpåverkan.

Hans Rosén hans.rosen@dn.se

Fakta. Riksdagens spelregler

När SD röstade på sitt eget, sedan på alliansens budgetförslag bröt de mot praxis att bara röstar en gång, på sitt eget förslag.

Ett förslag är att göra praxisen till regel. Det kan dock ses som en försvagning ur demokratisk synvinkel.

Reglerna för hur statsministern utses och budgetprocessen är utformade för att möjliggöra minoritetsregeringar.

En statsminister är godkänd om personen inte har en majoritet emot sig.

Budgetförslagen röstas om som hela paket. Oppositionen måste enas om helheten för att kunna fälla ett regeringsförslag.

De rödgröna partierna och SD anser att det är förenligt med reglerna att i efterhand ändra enskilda beslut så länge det stärker statskassan. De borgerliga ser det som ett regelbrott.

Källa: Riksdagen, statsvetaren Magnus Isberg “

DN 5 dec 2014:

“ Johan Schück: Det är nu landets framtid avgörs ”

Hur ska Sverige kunna styras? Det extra valet ger inget svar på frågan, utan driver fram ännu värre låsningar. Men chansen till en förhandlingslösning finns fortfarande, om de närmaste två veckorna utnyttjas på rätt sätt.

Krönika

Trassliga politiska förhållanden får, förr eller senare, negativa ekonomiska konsekvenser. Ännu har detta inte inträffat till följd av regeringskrisen. Men vittnesmål finns om att ”en våt filt” har lagts över ekonomin efter valet i september.

Lugnet är bedrägligt, eftersom de negativa effekterna också kan visa sig längre fram. Beskedet om nyval innebär att Sverige står utan fungerande regering minst ett kvartal framåt.

Osäkerhet om framtiden finns alltid, men nu mer än vanligt.

Kommer den nu beslutade budgeten för 2015 att rivas upp efter det extra valet?

Går det över huvud taget att få fram en fungerande regering? Och hur ska det gå i fortsättningen när Sverigedemokraterna har bestämt sig för att obstruera?

Frågorna har inga enkla svar, annat än att den beslutade budgeten gäller så länge det inte finns en majoritet som vill riva upp den. Men dit är det ganska långt, även med ett extra val. Det krävs stora förskjutningar bland väljarna för att Sverigedemokraterna ska tappa sin nyckel-position i riksdagen.

Nyvalet får däremot som påtaglig effekt att den politiska konfliktnivån höjs. Det är inte enbart under valkampanjen som politiker och medier betonar – och överdriver – skillnaderna mellan alternativen. Stämningen lever därefter kvar, vilket försvårar samarbete även när sådant är nödvändigt.

Statsminister Stefan Löfven har rätt i att något nytt och dramatiskt har hänt när Sverige-demokraterna säger att de ska rösta emot alla budgetförslag, såvida de inte får inflytande över flyktingpolitiken. Men lösningen är då knappast att gå till ett extra val som ökar polariseringen även mellan övriga partier, troligtvis utan att något av blocken når majoritet och kan ta kommandot.

Det är möjligt att allianspartierna, som var upprymda över sin voteringsseger om budgeten, har haft svårt att inse följderna av Sverigedemokraternas nya linje. Men även där kommer man nog snart att begripa att de har uppnått en kortvarig framgång, som kommer att följas av väldiga bekymmer. En eventuell alliansregering som inte gör stora eftergifter till SD får exakt samma problem som S-MP-regeringen har nu.

Allianspartiernas ovilja att förhandla med Stefan Löfven från ett underläge har varit begriplig. Men efter budgetbeslutet som gick deras

väg råder en annan situation. Nu har de ett starkare utgångsläge som möjliggör ett utbyte med statsministern på jämnare villkor.

Stefan Löfven har visserligen aviserat ett extra val. Men han har samtidigt förklarat sig tillgänglig för samtal, utan att själv sträcka ut någon hand. Därför hänger det främst på vad alliansen gör före den 29 december som är första dagen då valet kan utlysas.

I praktiken handlar det om de två närmaste veckorna, innan julfirandet tar över. Det är nu det avgörs hur Sverige ska kunna styras fram till nästa ordinarie val 2018. Om det går att hitta en förhandlingsöppning, kan nyvalet tills vidare avföras från agendan.

Svenska politiker har visat förr att de kan ta gemensamma tag när landets ekonomi är i fara. Ännu råder ingen sådan kris, men denna gång finns det starka skäl att verka förebyggande. Alla borde inse att det annars är fara å färde.

Johan Schück johan.schuck@dn.se

3 andra ord i veckan

Ansvar. Vad politiker tycker att alla andra ska ta, särskilt när det börjar bli jobbigt.

Styråra. Något som Stefan Löfven sitter med – eller ibland på.

Budget. Titeln på en gammal bok av Jan Wallander, Handelsbankens förre vd, känns högaktuell. Den heter ”Budgeten – ett onödigt ont”. “

DN 5 dec 2014:

”Mitt politikområde är i stort sett nollat”

Ingen fri entré, ingen satsning på de kommunala kulturskolorna. Regeringens samtliga kultursatsningar fryser inne i och med alliansens budget. Inte ens Myndigheten för kulturanalys blir kvar.

Alliansens budgetmotion, som nu antagits av riksdagen, innebär att regeringen plötsligt har 365 miljoner kronor mindre att spendera på kultur, medier, trossamfund, folkbildning och idrott jämfört med i den egna budgeten.

– Precis allt ryker, och det här gör mig så ledsen. Det enda positiva med detta, och för många med mig också sorgliga, är att väljarna nu verkligen får en möjlighet att sätta sig in i vad det här handlar om. Nu blir det svart på vitt vad vi väljer mellan, säger kultur- och demokratiminister Alice Bah Kuhnke (MP).

I alliansbudgeten finns inget utrymme för fri entré på de statliga museerna och inte heller för den planerade kultursatsningen i miljonprogramsområdena. Också de höjda anslagen till folkbiblioteken och till de frilansande kulturarbetarna är borttagna.

– Det är ju inte bara de satsningar som vi lagt fram och finansierat med 252 miljoner kronor som försvinner, man tar ju till och med bort mer. Mitt politikområde är i stort sett nollat, säger Alice Bah Kuhnke.

Alliansen ger dock 14 miljoner kronor mer till trossamfunden. Men Alice Bah Kuhnke menar att dessa hade fått ta del av den pott som regeringen satsade på kultur i miljonprogramsområdena.

Samtidigt som regeringen går till extra val på sitt eget budgetförslag ska nu alliansens budgetmotion behandlas i kulturutskottet.

– Nu måste vi följa vad riksdagen har bestämt, allt kan ju inte falla ut den 1 januari 2015. Vi fortsätter att följa riksdagens beslut tills riksdagen beslutar annat, det är svaret även om det är ett ickesvar. Jag har ju min examen i statsvetenskap, men när jag läste förvaltning var det här aldrig med, just det här läget hade vi inget scenario för. Det är nytt för oss alla, säger Bah Kuhnke.

Per Bill, kulturpolitisk talesman för Moderaterna menar att kulturen tjänar på att regeringens skattehöjningar inte genomförs.

– Regeringen skulle ju höja arbetsgivaravgiften för unga under 26 år och för kulturens del hade det inneburit höjda kostnader med flera hundra miljoner kronor. Många kulturställen har anställda i musei-shoppar, restauranger och kaféer och så vidare som är under 26 år.

Tt

Så blir skillnaden mellan budgetarna.

Kulturen plus medier, trossamfund och idrott får 365 miljoner kronor mindre jämfört med rege-ringens budgetförslag.

De största minusposterna

Minus 80 miljoner till de statliga museerna.

Minus 187 miljoner till ”allmän kulturverksamhet”.

Minus 6 miljoner till statliga teater- och dansinstitutioner.

Minus 15 miljoner till litteratur- och kulturtidskrifter.

Minus 10 miljoner till Forum för levande historia.

Minus 16 miljoner till taltidningar.

Minus 90 miljoner till folkbildningen.

Alliansens plusposter

Plus 14 miljoner till trossamfunden.

Plus 28 miljoner till ersättningar och bidrag till konstnärer.

Plus 6 miljoner till Konstnärsnämnden.

Plus 5 miljoner till Statens kulturråd. “

DN 5 dec 2014:

“Fyra heta frågor – så påverkas de av krisen”

Vad händer med Förbifarten, Bromma flygplats och tunnelbaneutbyggnaden? DN reder ut hur regeringens krisen påverkar de hetaste infrastrukturfrågorna i huvudstaden.

1 Vad händer med Förbifarten?

Regeringsbeslutet att frysa arbetet med Förbifarten till den 1 maj påverkas inte av en ny alliansbudget. Däremot har alliansen lagt en gemensam motion i riksdagen om att bygget av Förbifarten ska återupptas 1 januari 2015. Eftersom SD stöder motionen finns en majoritet för att arbetet ska starta igen. Debatten hålls 15 december och beslut tas 16 december. Motionen är inte bindande för regeringen att följa, däremot måste den besvaras.

2 Är finansieringen löst?

Enligt den nationella planen ska 23 miljarder betalas av trängselavgifter och 6 miljarder med statliga anslag. Stockholms rödgröna styre vill hellre lägga hälften av trängselpengarna på kollektivtrafik och att staten skjuter till mer pengar. Den 15 december möter infrastrukturminister Anna Johansson (S) som planerat landstingsalliansen i Stockholms län och de rödgröna i Stockholms stad för att diskutera hur stor del av trängselavgifterna som ska gå till Förbifarten. Regeringen har hittills inte velat skjuta till pengar till Förbifarten och landstingsalliansen vill inte omförhandla finansieringen.

3 Vad händer med Bromma flygplats?

Förhandlingar om att lägga ned Bromma flygplats skulle ha inletts i vår men skjuts nu upp till efter valet. Stockholms rödgröna styre har beslutat att de vill lägga ned Bromma flygplats senast 2022 för att bygga bostäder. Regeringen öppnade för detta genom att utse en förhandlingsman för kommuner som vill bygga bostäder på flygplatsmark. En nedläggning får inte hota jobb och tillväxt, enligt de rödgröna som därför vill utreda snabbspår till Skavsta och flytt av trafik till Arlanda. Alliansen i riksdagens trafikutskott och Sverigedemokraterna har protesterat och lagt en motion om att stoppa förhandlingsmannen. Likt motionen om Förbifarten är den ett tillkännagivande och inte bindande för regeringen.

4 Hur påverkas kollektivtrafiksatsningarna?

Utbyggnaden av tunnelbanan till Nacka, Barkarby och Arenastaden ingår i 2013 års Stockholmsförhandling som finansieras av stat, kommuner och landsting samt av 9 miljarder i trängselavgifter. Den är antagen av riksdagen och förändras inte av en ny budget. Däremot menar landstings-alliansen att en omförhandling av trängselavgifterna för Förbifarten innebär att även kollektivtrafiksatsningarna måste omförhandlas.

Jessica Ritzén jessica.ritzen@dn.se “

DN 5 dec 2014:

”Det är ett förlorat halvår för Sverige”

“En vinst i nyvalet kan ändå inne-bära ett förlorat år för Socialdemokraterna. Alliansens budget gäller och gör det svårt för regeringen att finansiera sina egna vallöften.– Vi får börja om med hela budgetarbetet, säger Fredrik Olovsson (S), ordförande i finansutskottet.

En bister skara ledamöter träffades i går i riksdagens finansutskott. Det var det första mötet sedan onsdagens budgetomröstning.

– Vi får börja om med hela budgetarbetet på alla de utgiftsområden som finns i budgeten. Det innebär konkret att vi tar bort satsningar på äldreomsorg, sjukvård och på att få unga i jobb, säger utskottets ordförande Fredrik Olovsson (S).

Onsdagens omröstning innebär att alliansens budgetförslag nu snabbt måste omarbetas till en faktisk budget för nästa år.

Även om Socialdemokraterna och Miljöpartiet skulle vinna ett starkare stöd i nyvalet kan de inte genomföra sina största reformer förrän tidigast 2016. Den bedömningen gör flera statsvetare som DN pratat med.

I vårpropositionen, som lämnas bara några veckor efter nyvalet, kan regeringen skriva in ändringar i budgeten och styra om en del av utgifterna. Men eftersom alliansens budget är stramare och eftersom det inte går att ändra inkomst-skatten mitt i året är det svårt att

finansiera regeringens större satsningar under de månader som återstår.

Finansutskottets ordförande Fredrik Olovsson vill ändå inte kalla det för ett förlorat år för Socialdemokraterna.

– Det är ett förlorat halvår för Sverige. Men jag utgår från att vi så snabbt som möjligt ändrar det som går att ändra efter nyvalet, säger han.

Tidigare integrationsminister Erik Ullenhag (FP) är nöjd med att den egna budgeten nu gäller och tror att den kommande valrörelsen kommer att fokusera på nya satsningar i vårpropositionen.

– Vi i folkpartiet har en hemläxa att se över vilka frågor vi glömde att lyfta i riksdagsvalet, säger han.

Moderaternas gruppleddare Anna Kinberg Batra var inte med på mötet trots att hon är vice ordförande i finansutskottet.

Mikael Delin mikael.delin@dn.se “

DN 5 dec 2014:

“ Liberal feminist kan bli vår nästa statsminister

Nu kastas Anna Kinberg Batra, 44, in i den absoluta toppolitiken. Om bara några månader kan hon bli Sveriges första kvinnliga statsminister. Bakom den strama fasaden är hon passionerad liberal och feminist.

Anna Kinberg Batra väntar fortfarande på den formella nomineringen till moderatledare. Den kommer i god tid innan jul, lyder det senaste beskedet från valberedningen.

I praktiken har hon redan fått ta platsen som ledare för alliansens största parti. Hon har valt att axla ansvaret med samma behärskade allvar som företrädaren Fredrik Reinfeldt. På presskonferenserna har hon framträtt kontrollerad på gränsen till självutplånande.

När inget får gå fel, kan det vara svårt att hitta de rätta orden.

Men i det förflutna har Anna Kinberg Batra inte saknat mål i mun.

Ta vintern 2010, när den stora politiska diskussionen i medierna handlade om en graviditet. Folkpartisten Birgitta Ohlsson väntade sitt första barn, samtidigt som hon utnämndes till EU-minister.

Det fanns debattörer som utan att tveka uppmanade det nya statsrådet att stanna hemma med barnen i stället. Men de fick svar på tal. ”Bry

dig inte om dina borgerliga medsystrars svek”, skrev Anna Kinberg Batra i rättfram artikel på debattsajten Newsmill. Hon påpekade att det gick alldeles utmärkt att söva barn i barnvagn med hjälp av kullerstenarna i Visby, om det nu var så att man ville ta med familjen till politikerveckan på Gotland.

Många moderater tvekar inför feminismen som begrepp, men Anna Kinberg Batra har svarat i en läsar-chatt att hon kallar sig feminist ”om man menar att kvinnor och män ska ha lika möjligheter i samhället”. Hon brinner för jämställdhet, säger partikamrater. Möjligen visste hon en hel del om vilka krafter en yngre kvinna i politiken kunde få kämpa mot, när hon skrev sin debattartikel.

Några år tidigare hade hon som relativt nybliven mor utsetts till ordförande i riksdagens EU-nämnd. Enligt Dagens Nyheters källor var valet inte självklart. Enligt uppgift tyckte en del moderata ”medsystrar” att deras 37-åriga kollega gott kunde stå på tillväxt i några år till.

EU-nämnden blev Anna Kinberg Batras stora genombrott internt i Moderaterna. Regeringen stod mitt i förberedelserna för det svenska ordförandeskapet, och kontakterna med riksdagen var täta. Anna Kinberg Batra imponerade på de två männen i toppen, det vill säga Fredrik Reinfeldt och Anders Borg. Det ledde i sin tur till att hon fick uppdraget som gruppleddare för riksdagsgruppen efter valet 2010 – främste inpiskare, om man så vill. Hennes strama stil och hårda nypor gjorde henne måttligt populär bland en del av ledamöterna. Men när riksdagen samlades igen, efter valet 2014, var det ingen tvekan om att Anna Kinberg Batra skulle få förnyat förtroende. Hon blev dessutom

ekonomiskpolitisk talesperson – och fick därmed en likadan dubbelroll som Fredrik Reinfeldt hade inför partiledarskiftet i valet 2003.

Enligt rapporterna från riksdagsgruppen såg Anna Kinberg Batra till att stärka stödet i gruppen genom att dela ut tunga uppdrag till riksdagsledamöter från hela landet. Anhängarna menar att hon står för ett lyssnande ledarskap, och att hon inte kommer att toppstyra partiet på samma sätt som Fredrik Reinfeldt och Anders Borg.

Nu uppstod hierarkierna i Moderaterna knappast med den senaste ledarduon, och det återstår att se om Anna Kinberg Batra kan eller vill ändra hela den ganska strikta och företagsmässiga partikulturen. Men klart är att hon måste anstränga sig för att beveka partifolket ute i landet. Många har klagat på klyftan mellan land och stad i eftervalsdebatten under hösten. Ingen har glömt grodan från personvalkampanjen 1998, när Anna Kinberg Batra hävde ur sig att ”stockholmare är smartare än lantisar”.

Politiskt kommer hon från helt andra läger än Fredrik Reinfeldt och Anders Borg. På 1990-talet tillhörde hon den liberala falangen i ungdomsförbundet Muf. Hennes första riksdagsmotion handlade om marknadshyror, och år 2002 var hon en av fem riksdagsledamöter som satte sin politiska karriär på spel genom att gå emot parti-linjen och rösta ja till samkönade äktenskap. Så sent som 2009 krävde hon i en motion att var och en borde få betala in sin egen skatt, så att alla kan se hur högt skattetrycket i Sverige är. I en moderat antologi 2010 slog hon fast målet att alla som kan försörja sig och sin familj, och respektera de lagar som gäller, borde få bosätta sig var de vill. Öppenhet och tolerans är hjärtefrågor.

Anna Kinberg Batra har också, i det förflutna, opponerat sig mot toppstyret i Moderaterna. För elva år sedan var hon med och undertecknade en protest mot den dåvarande partiledarprocessen. De krävde öppenhet:

”Att välja partiordförande utan ett innehåll är en farlig väg för ett idéparti som Moderaterna. Ska vi stå starka måste varje kandidat deklarerat vad de vill och kan göra för partiet”, hette det då på DN Debatt.

Ibland kan man ändra sig.

Privat är Anna Kinberg Batra gift med komikern David Batra. Medan hon rustar för nyval ska han spela kaptan Blackadder i Intimans uppsättning av ”Svarte orm” i Stockholm.

Fakta. Anna Kinberg Batra

Född: I Stockholm april 1970. Tillbringade stor del av barndomen i Nederländerna och pratar flytande nederländska.

Familj: Maken David Batra, komiker. En dotter.

Bor: I Nacka utanför Stockholm.

Bakgrund: Civilekonom från Handelshögskolan i Stockholm. Projektledare i näringslivet och kommunikationskonsult.

Politisk karriär: Engagerad i Muf från 1983. Ordförande i Muf Stockholm 1996. Riksdagsledamot 2000–2002 och från 2006 och framåt. Ordförande i EU-nämnden 2007. Gruppledare och ordförande i finansutskottet 2010. Finanspolitisk talesperson och gruppledare 2014.

Nätverk: Tillhörde Ulf Kristerssons liberala falang under striderna i Muf i början på 1990-talet. God relation till den nuvarande vice gruppledaren Tomas Tobé och riksdagsledamoten Jessica Polfjärd.

5 ...saker du inte visste om Anna Kinberg Batra

Hon gick med i Muf redan som trettonåring. Men hennes mamma är folkpartist.

1989 jobbade hon som budbilschaufför.

2002 utlovade hon nakenbilder till alla som ville stötta henne i riksdagsvalet. ”Ett hån mot väljarna”, tyckte miljöpartisten Gustav Fridolin.

Hon träffade maken David Batra på en fest. De slutade aldrig prata med varandra, berättar vännerna.

Vänner vittnar om att hon är ett roligt middagssällskap, som gärna tar en sväng till schlagerlåtar. “

DN 5 dec 2014:

“Viktor Barth-Kron: Utan styråra på okänt vatten

Hur unik är den här situationen?” frågade SVT:s programledare.

”Ja, den är unik”, svarade statsvetaren Katarina Barrling.

Ett ögonblick av unik klarhet och stringens i det Käbbelhöstens crescendo som utspelat sig de senaste dagarna.

Samarbetsregeringen blev Sammanbrottsregeringen innan Gustav Fridolin ens hunnit hålla sitt första jultal till Sveriges barn via Youtube.

Hur hamnade vi här?

Manegen krattade förstås statsministern själv när de rödgröna under svensk politiks förra Käbbel-höst (2013) gav sig på att bryta ut och sänka budgetdelar ihop med SD.

Den politiska kalkylen måste (då) ha byggt på utsikterna om en egen rödgrön majoritet 2014, eftersom bitterhet och oresonlig (eller ”barnslig”, det är en smaksak) hämndlystnad var den självklara konsekvensen.

I övrigt var nog den anonyma socialdemokrat som i gårdagens DN talade om ett osammanhängande valbudskap något på spåren.

Ska man försöka sammanfatta Stefan Löfvens alla tal och debattinsatser de senaste åren blir det något i stil med att borgarna har raserat folkhemmet, bränt fälten, länsat ladorna och sprängt broarna och att det nu är viktigt att vi samarbetar över blockgränsen.

Handen sträcktes ut till de ”mittenpartier” som möjligen existerar som kvardröjande hjärnspöken på Sveavägen 68, men knappast i sinnevärlden hos det Centerparti som med entusiasm lyft Annie Lööf som den socialistiska drakens främsta bekämpare. Eller i det Folkparti där man analyserade valförlusten med att man varit för vek om att riva upp LAS.

Centern skulle förresten utplånas, enligt en läckt socialdemokratisk valstrategi.

Budskapsproblem, var det.

Allt toppades sedan vid onsdagens presskonferens, där Stefan Löfven konstaterade att förutsättningarna kunde se bättre ut efter extravalet – ”om Kristdemokraterna åker ur”.

Onekligen en utsträckt hand. Med långfingret uppe.

Om kartan inte stämmer med terrängen kan man rasa mot terrängen, men man kommer inte i mål för det. Vilket nu har bevisats.

I hård konkurrens måste ändå pokalen för hela Käbbelhostens mest osmidiga agerande tillfalla Moderata samlingspartiet. Den dominante partiledaren avgår, gräver ner sig i ett hål och kvarvarande ledning utlyser ett halvårs valberedningsfika. Förvisso något kortad nu, men ändå.

Fredrik Reinfeldt sägs sitta och skriva en bok om sin historia, samtidigt som Sveriges skrivs runtom honom. Något för historieböckerna, helt klart.

Är någon glad i dag? Ja, undantaget alla nödlögnare framträder en udda trio:

På SD:s riksdagskansli har man förmodligen dansat hambo två nätter i rad och skålat för en ”folkomröstning om invandringspolitiken”.

Vänsterpartiet har inget att förlora, eftersom alla parlamentariska lägen utom rödgrönt flertal numera dömer dem till irrelevans. (Det var inte för inte som Stefan Löfven vid sin stora pressträff kände sig nödgad att påpeka att ”Vänsterpartiet finns i svensk politik, de finns i riksdagen”).

Centerpartiet har både kapital och storhetsvansinne nog för minst fyra extraval.

För alla andra blir det där-emot en frostig vandring genom svensk politik till synes oändliga vinterhalvår, innan någon framåt vårkanten får se ljuset.
Eventuellt.

Viktor Barth-Kron viktor.barth-kron@dn.se “

DN 5 dec 2014:

“ Hel bransch gläds åt nyvalet

Det fanns några som applåderade högre än andra när det stod klart att det blir extraval. Reklambranschen, pr-byråer och de kommersiella tv-kanalerna kan räkna med en rejäl ökning av intäkterna.

Eftersom Sverige inte haft något extraval i modern tid är det givetvis svårt att bedöma hur mycket partierna kommer att satsa på reklam inför valet i mars. Eller rättare sagt, hur mycket de kan satsa eftersom partikassorna dränerades i samband med det ordinarie valet i höstas. Klart är dock att det kommer att handla om stora pengar. Enligt marknadsundersökningsföretaget TNS-Sifo spenderade partierna 420 miljoner kronor på något som betecknas som ”politisk propaganda” under de tre första kvartalen 2014.

Den summan gick bara till traditionell reklam. Till det kommer allt partierna betalade för konsult- och pr-tjänster, något som är mycket svårare att mäta och få en uppfattning om.

Man skulle kunna tro att även opinionsinstitutet tillhör de stora vinnarna, men så är det inte, enligt Toivo Sjören på TNS-Sifo.

– Supervalåret 2014 beställdes färre opinionsundersökningar än under valåret 2010. Tidningarnas ekonomi har blivit mycket sämre och hur det fungerar i samband med extraval vet vi inget om.

Tt “

DN 5 dec 2014:

“ I växande vredesmod

Stefan Löfven nådde vägs ände. Eller rättare sagt: han nådde sin vägs ände och annonserade därför i onsdags kväll att det blir nyval i mars. En kort stund senare meddelade alliansledarna att de ”välkomnar” möjligheten att återigen få möta väljarna i val.

Men det finns inget att välkomna i onsdagens besked.

De parlamentariska styrkeförhållandena kommer sannolikt inte att förändras nämnvärt av ett nytt val. Kanske växer SD och kanske blir -alliansen något större än de rödgröna partierna tillsammans. Eller så halkar KD ur riksdagen och lämnar efter sig en försvagad allians. Oavsett detta kommer svårigheten att regera Sverige att bestå och förvärras när oförsonligheten mellan blocken nu fördjupas.

Löfven leder Socialdemokraterna till val med en knuten näve och hårdare fastsurrad vid Miljöpartiet än någonsin. Den budget som fälldes i veckan ska tydligen ligga till grund för partiernas valkampanjer.

De rödgröna partierna kommer att frusta i raseri över att de borgerliga vägrade ta ansvar, avvisade den utsträckta handen och slutligen fällde regeringen tillsammans med Sverige-demokraterna. Det kommer inte att vara någon ände på försöken att smeta ner alliansen med SD.

De borgerliga partierna kommer att med odräglig självbelåtenhet ta varenda chans att påminna om höstens kaos och Löfvens tillkortakommanden som förhandlingsproffs.

Sverigedemokraterna kommer att hävda att valet är en folkomröstning om invandringspolitiken. Och inget tyder på att någon av de andra parti-ledarna besitter förmågan att frikoppla de viktiga frågorna kring migration och integration från den befogade aversionen mot SD.

Kort sagt, det kommer att bli outhärdligt och föga konstruktivt.

Det hade inte behövt bli så här. Stefan Löfven borde givetvis ha avgått som statsminister när hans förhandlingstaktik strandade och budgeten föll. Han kunde ha tvätt sina händer och överlätit det parlamentariska predikamentet åt talmannen. Löfvens ansvar för landet är trots allt inte oändligt.

Talmannen skulle ha gjort nya sonderingar och frågan hade gått till Anna Kinberg Batra (M). En del uppgifter tyder på att hon hade varit beredd att bilda regering, inte minst eftersom det är alliansens ekonomiska politik som gäller nästa år. Det hade inte varit omöjligt att regera, i alla fall i ett år. Ett år under vilket samtalsklimatet i riksdagen kanske kunde ha förbättrats en aning. Ett år av riktiga förhandlingar med Miljöpartiet och Socialdemokraterna.

Eller så hade Kinberg Batra och alliansen gjort bedömningen att de faktiskt inte kunde ta regerings- ansvar under rådande förhållanden. Att tvingas erkänna det hade varit ett dopp i ödmjukhetens damm, något alliansledarna är i stort behov av. Om frågan sedan återigen ställts till Löfven hade han först hängt av sig Miljöpartiet: ”Tyvärr, vi

försökte, det gick inte.” Därefter hade han sagt upp avtalet med Vänsterpartiet: investeringen i Jonas Sjöstedt gav inte tillräcklig utdelning.

Under ett år hade Löfven fått utvärdera alliansens budget, samtidigt som han på allvar förhandlade med partier till höger och vänster. Att SD onekligen hade sett MP:s avpollettering som en seger skulle han ha struntat i – det finns fler som anser att det gröna partiet, så som det ser ut i dag, utgör ett samarbetshinder.

Det kanske inte hade fungerat och nyval kunde till slut ändå ha blivit oundvikligt, men demokratiskt valda politikers uppgift är att förhålla sig till valresultatet. Alla alternativ bör provas innan man vänder sig till väljarna och ber dem att rösta igen, helst annorlunda. Alla alternativ har inte provats. Därför är risken överhängande att nyval bara befäster den destruktiva låsningen i svensk politik.

Löfven är arg, begripligt nog, arg på SD och arg på alliansen. Den som är arg fattar sällan kloka beslut. SD har genom sitt beteende skapat stor oreda, men det är Löfven som låter oredan skena iväg till kollaps. Han har själv inget att vinna på det, när han nu drar i gång valrörelsen som vingklippt, förnedrad och förbannad. Alliansen å sin sida behövde aldrig ens visa hur de skulle ha hanterat situationen och hoppar på valrörelsen med allt det förakt som den distanserade betraktaren kan unna sig.

Räkna med att Stefan Löfven kommer att bli ännu argare vad det lider.

Dn 5/12 2014 “

DN 5 dec 2014:

“ När riket körde ned i diket

Den ekonomiska krisen på 90-talet tvingade fram politiskt samarbete. Dagens kaos är besvärligt, men har inte samma ödesmättade dimension.

Något särskilt har naturligtvis inträffat. Ett valresultat leder efter ynka två månader till att regeringen inte får igenom sin budget och därför faller. Sådana politiska omvälvningar inträffar inte ofta. Maktskiftet 2006, när alliansen gjorde slut på tolv års socialdemokratiskt styre, var visserligen viktigt. Men annars får vi gå tillbaka till 90-talskrisen.

Dramatiken hösten 1992 kan uppmuntra till paralleller med dagens förvecklingar. Läget var nattsvart, och partierna manglade fram ett långt-gående blocköverskridande samarbete. Titta, det fungerar, om bara viljan finns! Skillnaderna är ändå mer iögon fallande.

Förhistorien hade åtskilliga kapitel. 1980-talet präglades av stora obalanser i svensk ekonomi, med hög inflation och klen tillväxt. Samtidigt avreglerades internationella finans- och valutamarknader. Processen nådde ända till Sverige, men mer för att tvångströjan slutade fungera än för att de ansvariga förstod hur ett nytt system borde se ut.

Följden blev överhettning i ekonomin, konsumtionen ökade mycket snabbare än produktionen. Prisstegringarna genererade höga lönekrav som i sin tur ytterligare spädde på inflationen. Hushållen lånade mer och mer, i fastighetssektorn växte en bubbla. Det gjorde också effekterna av den stora skatteomläggningen som beslutades 1989

osäkra. Den socialdemokratiska regeringen försökte lite vilset tygla inflationen och strama åt, men var livrädd för ökande arbetslöshet och protester från LO.

Till slut sprack fastighetsbubblan, bankerna som lånat ut pengarna kapsejsade, hushållen drogs med, överhettningen slog över i brant konjunkturfall.

De borgerliga partierna vann valet 1991, men populisterna i Ny demokrati berövade dem majoriteten. Ekonomin fortsatte kräftgången, arbetslösheten skenade, statskulden blev ett berg. Kombinationen avreglering och fast växelkurs ledde till valutautflöde. Att ifrågasätta kronförsvaret var ändå som att svära i kyrkan. Räntan rusade och nådde 500 procent i september 1992.

Krisuppgörelserna under den hösten var i någon mån ett resultat av att Ny demokrati var tungan på vågen i riksdagen. Men framför allt gav den avgrundsdjupa ekonomiska krisen en impuls till kompromisser på båda sidor av den politiska vallgraven. De avskydde det. De gjorde det ändå, för att de var tvungna. Det tog några dygn, men tämligen snart var borgare med på att höja skatterna och socialdemokrater villiga att skära i offentliga sektorn.

Besparingsprogrammen var genomgripande. Sjukförsäkringen stramades åt och försågs med karensdag, pensionerna krympte, bidragen frystes, bostadssubventionerna minskade, välfärden fick nya villkor. Regeringen och S tog gemensamt ansvar, så att skulden inför väljarna skulle fördelas lika. Åtminstone i teorin.

Kronan klarade sig dåligt ändå, den fasta växelkursen övergavs i november efter en dyr kamp på barrikaderna. Ekonomin stapplade vidare. Samförståndet bleknade och framåt valet 1994 var det inte mycket kvar. Borgerligheten gick på en brakförlust, S fick över 45 procent och kunde ta över med stöd av Vänsterpartiet.

En slutsats är att blocköverskridande samarbete inte är någon självklar väg till väljarnas gunst. S fortsatte i 15 år att skylla den svenska finanskrisen på borgarna, och drog stor nytta av det.

Saneringen av bankerna och den offentliga sektorn pågick under resten av 90-talet. Flera stora reformer, genomförda under både socialdemokratiska och borgerliga regeringar, gav bestående förbättringar av Sveriges långsiktiga tillväxt. Det finanspolitiska ramverket, med överskottsmål och utgiftstak, gav stabilitet i statsfinanserna. Riksbanken blev självständig och antog ett inflationsmål. Offentliga monopol, som i telekomsektorn, löstes upp. Sverige gick med i EU. Ett nytt, hållbart pensionssystem skapades. Och på arbetsmarknaden blev industriavtalet normerande.

De politiska uppgörelserna 1992 var ett resultat av exceptionella ekonomiska omständigheter. Vad vi nu upplever är däremot en rent parlamentarisk kris.

I dag är landets ekonomi i utmärkt ordning, trots finansminister Magdalena Anderssons (S) ohederliga försök att hävda att alliansregeringen körde den i botten. Statsfinanserna mår bra i jämförelse med övriga EU-länder. Sysselsättningen har utvecklats väl, trots den internationella finanskrisen, även om arbetslösheten är för hög. De rödgrönas prat i valrörelsen om att Sverige håller på att gå

sönder och att välfärden raserats ligger långt från verkligheten.

Men det politiska systemet vacklar. Ända fram till 1988 bestod riksdagen i princip av samma fem partier. I dag är det åtta, vilket i sig gör det svårare att skapa majoriteter. Socialdemokraternas självbild är fortfarande att de har rätt till makten. Dessutom finns en tjock käpp i hjulet: Sverigedemokraterna.

Det finns likheter mellan SD och Ny demokrati på 90-talet, men jämförelsen haltar. NYD stod för sänkta skatter, mindre byråkrati och reducerad invandring, men var ett allmänt miss-nöjesparti vars populism spretade åt olika håll. Ibland var det stökigt i riksdagen, när NYD gick ihop med vänstern för att stoppa något regeringsförslag, men det gick att styra landet.

SD är annorlunda. Medan NYD gick under av motsättningar och tokstrolleri, har SD målmedvetet byggt något betydligt stadigare. Och även om partiet ibland driver sina förslag under ekonomisk täckmantel är basen en enda och högst ideologisk: invandringen ska skäras ned till ett minimum för att bevara den svenska nationens kultur och själ. SD säger sig ha det enkla önskemålet att de andra partierna ska "tala" med dem, men eftersom varje sådan konversation syftar till att stänga gränserna finns det inget att "tala" om.

Dessvärre låter sig SD inte saneras bort, som en ekonomisk kris. Främlingsfientligheten i dagens Sverige är stark nog att pocka på representation i riksdagen, också om det paralyserar parlamentet.

Blocköverskridande samarbete kan utan tvivel emellanåt fylla en funktion. Risken är att ideologiska skillnader slätas över, och att det stärker SD:s offerroll som enda verkliga opposition. Samtidigt ställer just nu inbördeskriget i Syrien och andra internationella kriser allt större krav på den svenska flyktingmottagningen.

Men 1992 fanns ett nationellt nödläge. Vilket problem ska lösas nu? Sverigedemokraterna. Fast det är inte samma sak. Sju partier må vara överens om att SD:s inflytande på invandringspolitiken måste vara noll, men det leder inte vidare till någon naturlig enighet om budget, jobb, skatter och bidrag.

Sverige må vara oregerligt, men i dag finns ingen ekonomisk kris som behöver akutbehandlas. I längden riskerar riksdagsröran att sprida sig i resten av samhället. Men det är ingen katastrof att de rödgröna inte får höja skatterna den 1 januari.

Vad hösten har visat är att en S–MP-regering med 38 procents väljarstöd och fylld av inre motsättningar inte var en lyckad idé. Låt se om ett extra val föder nya.

Gunnar Jonsson gunnar.jonsson@dn.se “

DN 5 dec 2014:

“ Fiktionens maktspel nytt ideal i politiken ”

De senaste dagarna har riksdagen liknat en tv-serie. I svensk politik har cyniska manipulörer blivit idoler. ”När politiken är ett tomt maktspel tar högerextremisterna över huvudrollen”, skriver Olle Svenning.

Timme efter timme flimrade tv-bilder av politiker, kommentatorer och ”vanligt folk”. I radion ställde statsvetare efter statsvetare diagnoser på politikens tillstånd. Det var onsdag den 3 december, extra val var proklamerat: Var detta på riktigt eller såg vi en tv-serie? Tittade vi in i den svenska riksdagen eller följde vi danska tv-serien Borgen?

Vi lever i en tid då folk älskar politik som fiktion och småföraktar den som menar allvar. Politikerna är delar av en allmän kändisvärld; de har blivit till karikatyrer som repeterar sina slogans till leda. Partierna töms på medlemmar. Svensk politik har en alltmer marginell betydelse för de stora övergripande ekonomiska besluten. Makten har blivit ogripbar – en fiktion. Kanske är det helt begripligt att folk har blivit åskådare till politiken, inte delaktiga medborgare.

I Hanne-Vibeke Holsts bok och tv-serie ”Kronprinsessan” finns en berättelse om en idealistisk ung kvinnlig politiker som ville förvandla sitt gamla, tungt gråa arbetarparti till ett smart, miljömedvetet modernt livsstilsparti. Den svenska kronprinsessan, enligt rollistan Mona Sahlin, steg till tronen 2006 men upphöjdheten följdes snart av det stora fallet. Följde det av ett ”drottningmord”, av intriger och sammansvärjningar, hopvävda av den gamla maktapparatusens män?

Kronprinsessan och hennes anhängare sårades svårt när ersättaren blev en Mr Chance, modellerad efter filmatiseringen av Jerzy Kosinskis roman. Håkan Juholt kunde sin rörelses catchwords, talade med enkla metaforer och utsåg sin egen uttolkare och predikant. Men ingen av dem förstod rörelsens praktik och historia. Som svar på deras fiasko valde socialdemokratin en riktig arbetare som ledare. Stefan Löfven var oförbrukad och okorrumpad; han skulle röja upp i maktapparaten och bli den vanlige löntagarens ombud och röst.

Valet var en reflex från en aldrig populärhistoria: Filmen ”Karl Fredrik regerar”, där Sigurd Wallén spelar Gunnar Sträng, arbetarrörelsens urgestalt. Liksom Sträng skulle Löfven sträcka ut handen, ärligt och kraftfullt, till godsägaren och gamla politiska fiender. Gesten var en flykt till ett förflutet jag själv upplevt. 1966, när det politiska läget var kärvt och opinionssiffrorna i botten, fick jag som talskrivare åt Tage Erlander uppdraget att bjuda in Lill-Babs för att göra en vänlig statsministerintervju för Damernas Värld. Jag fick skriva artikeln.

Manus till politiken skrivs numera av medierna, av PR-konsulter, avsuttna politiker ofta i samarbete med strategiskt beräknande politiker, som odlar och gynnar sina favoritskribenter. Och i deras skildring reducerades snart Stefan Löfven till den roll som med tiden tilldelades Thorbjörn Fälldin – amatören från landet. Ingen av dem talar snabbt och med effektiva punchlines som i tv-serien ”Vita huset”, under en period favoritprogram för varje karriärmedveten ung politisk assistent. Ledarfavoriten är inte längre som den intellektuelle Tage Erlander, den torrt vetenskaplige Bertil Ohlin eller den passionerade Olof Palme och den soft liberale president Bartlet i ”Vita Huset” har som idolgestalt bytts ut mot Francis J Underwood i tv-serien ”House of Cards” – en cynisk manipulatör, beredd till allt för att bevara sin makt.

Smartast vinner är budskapet och i något decennium var Fredrik Reinfeldt överlägsen i den grenen. En civiliserad Underwood, oåtkomlig för andra än en liten, avskild kompisgrupp, överlägsen de andra partiledarna i alliansen, de tre små väpnarna. Strategisk också i sin artificiellt, beräknande närhet till folket.

Så gör han det avgörande misstaget, som Underwood aldrig skulle göra: han blir personlig och engagerad, närmast känslös och ber folket öppna sina hjärtan för flyktingar, för dem som tvingas bort från krig, övergrepp, elände. Maktkalkylen krackelerar som den ska göra i en god tv-serie, men aldrig i den politiska verkligheten. Det som följer är bekant från ”Borgen” och från det vi hittills har sett av den nya SVT-serien ”Blå ögon”.

När den politiska verkligheten frusits till innehållslöst maktspel, politiken tömts på mycket av sin makt och folk känner sig skräckslagna för framtiden, står högerextremister, de självtutnämnda representanterna för folket, beredda att ta över huvudrollerna och peka ut fienderna: De andra, flyktingarna, invandrarna, muslimerna, judarna, de homosexuella. Som förra ledaren för Dansk folkeparti Pia Kjaersgaard sa: De nordiska länderna var en idyll tills invandrarna kom och förstörde den.

Hon bygger på en urberättelse, en av de äldsta fiktionerna: Bibeln. De andra, det är ormen som slingrar sig in i paradiset och ett sådant kan bara återskapas om ormen drivs bort.

Olle Svenning
Journalist och författare. I höstas kom hans bok ”Hövdingen Hjalmar Branting. En biografi” kulturdebatt@dn.se “

Annat än budget o. d.

DN 5 dec 2014:

“Lena Sundström: För barnen är man aldrig någonsin bara en "barnvakt”

Häromdagen läste jag i tidningen om ett föräldrapar, eller kanske rättare sagt ett mor-föräldrapar eller farföräldrapar som inte ville sitta barnvakt åt sina barnbarn. Att umgås med barnbarnen vid familjehögtider när barnens föräldrar var med var en sak, det var bara det här med barnvaktandet som de gärna ville slippa.

Och det är ju inte så att man inte kan förstå dem. För flera år sedan hade jag och mina polare en diskussion om just detta. Finns det en morföräldraplikt och en farföräldraplikt, på samma sätt som det finns en föräldraplikt? Jag menade att man inte hade det och att ansvaret slutar med barnen. Kanske var det en längtan efter att på ålderns höst äntligen kunna släppa alla måsten och alla dåliga samveten. En Woody Allen-dröm där man skulle kunna förlora sig i böcker, resor, bli fullblodsegoist, ha ömtåliga saker på låga höjder och ha vuxna halvneurotiska middagsdiskussioner med andra vuxna halvneurotiska människor. Att inte behöva planera saker i förväg. Och att vägra vara den där ställuppiga tanten. Som Mona Malm i ”Den tatuerade änkan”.

Jag gissar att det var så jag tänkte. Och sedan har jag inte tänkt på det mer. Inte förrän jag i somras reste runt och pratade med barn om deras tankar om framtiden inför valet. Jag frågade barnen om framtiden och de svarade ofta genom att prata om hur det var förr. På farfars tid, eller mormors tid. När man gick till fots över fjället för att få i väg post, när bilar inte fanns på Rörö, när mormor flydde från Libanon. Alve som hade lärt sig allt om fåglar av sin morfar, Helen och Samsons mormor som hade en hel trädgård i ett hus, Leos mormor som sträckte ned pengar från en balkong i ett främmande land innan familjen var tvungen att fly till ett annat, och Lisas morfar och mormor

som aldrig hade tagit körkort för att man kunde ro överallt.

Mitt i alla olikheter och geografiska skillnader var berättelserna om morföräldrarna och farföräldrarna en sak som förenade alla de barn som jag pratade med. Och jag upptäckte att det förvånade mig. Trots att jag borde ha vetat bättre.

Jag har haft mina föräldrar i syd och min svärfar långt uppe i norr. Min pappa har krupit omkring på alla fyra med mina barn på ryggen och lekt häst, och hållit upp skyltar med texten "Heja Erik Saade" i Melodifestivalsoffan trots att han aldrig hört en låt. Mamma har bakat syltkakor och låtit barnen blanda köttfärs och hon har stickat barnkläder som har blivit för små och barbikläder som har blivit för stora. Svärfar har halstrat egen- fiskad strömming och spelat munspel och dubbat barnbarnen till Riddarna av den tomma tallriken.

Och ändå är det inte den typen av Astrid Lindgren-doftande stunder som mina barn eller de här andra barnen pratar om. I stället handlar det om alla egenheter som vi människor har och "så här gör morfar" och "mormor brukar alltid" och "hemma hos farfar" och allt sådant som bara är.

Jag vet att jag knappast kommer att vara ett klockrent mormors-ämne när och om den dagen kommer. Jag hatar att baka och jag är en dålig häst och jag kommer säkert att vara en lika stressad pensionär som jag är en stressad 42-åring. Man är den man är.

Men samtidigt har jag insett att man som morförälder eller farförälder aldrig någonsin bara är en "barnvakt" för barnen, även om det är så man kanske kan känna sig själv. Man är deras mormor och morfar och deras farmor och farfar. Och man kan vara frånvarande och man kan vara närvarande. Det är ett val man gör. Och det är den relationen man får.

Lena Sundström centralred@dn.se journalist och författare. "

DN 5 dec 2014:

"Svenskar satsar på mer mys och dyrare mat i jul"

Färre och billigare julklappar men något dyrare mat. Så ser de ekonomiska julplanerna ut för svenska hushåll, enligt en ny undersökning.

Svenskarnas julklappsbudget har ökat varje år sedan 2011. Men trots att jobbskatteavdrag och låga räntor har gett mer pengar i plånboken för många syns ett trendbrott i planerna för julklappsinköp.

Svenskarna planerar i snitt att lägga lite drygt 3 000 kronor på julklappar. Det är ungefär 150 kronor mindre än förra året.

Många satsar där-emot på lite exklusivare mat, men hushållens totala julkostnader blir ändå lägre än förra året. Sammanlagt kostar julen drygt 5 000 kronor per person och det är ungefär 100 kronor mindre än 2013.

– Det här är en tydlig trend som kan vara ett tecken på att samvaron känns viktigare än paket. Intresset för hemlagat och ekologiskt ökar och därför blir maten något dyrare, säger Ingela Gabrielsson, privatekonom på Nordea.

Men trots hushållens mer återhållsamma planer slår julhandeln nya rekord i princip varje år. Och enligt HUI Researchs prognos ska handeln under december månad öka med 2,5 procent jämfört med samma månad förra året.

Enligt Lena Larsson som är vd på HUI Research finns det saker som talar både för och emot ökad julhandel i år.

– Hushållen är köpstarka och många ser optimistiskt på framtiden. Samtidigt har vi en arbets-tagarjul i år med många lediga dagar. Det betyder att många reser bort och därmed inte spenderar pengar i Sverige. Det finns också en politisk ovisshet och en oro för hur exempelvis amorteringskraven ska slå, säger hon.

Ingela Gabrielsson tror, trots HUI:s prognos, att det kommer bli färre julklappar i de svenska stugorna i år.

– Den prognosen täcker hela december månad och vår undersökning handlar om hur mycket pengar man planerar att lägga på just julhelgen, säger hon och förklarar att det finns fler saker än julhelgen som gör att många spenderar mer pengar under årets sista månad.

– December innehåller många fester, både med jobbet och med vänner. Många handlar också på rean i mellandagarna och köper festkläder inför nyår, säger hon.

Nordea har också undersökt vem som köper vad i hushållen inför julen och resultatet visar att könsrollerna fortfarande är fast i ett traditionellt mönster.

– Kvinnor köper mer julklappar medan män köper mat, gran och sprit, säger Ingela Gabrielsson.

Den åldersgrupp som lägger mest pengar på julen är de som är mellan 55 och 65 år. De lägger mest pengar på både julklappar och annat och summan per person blir i snitt 6 300 kronor. Det kan jämföras med den

yngre generationen 18–25-åringar som planerar att lägga i snitt 2 400 kronor på julen.

– Man kan tänka sig att det är den äldre generationen som bjuder på maten och i många fall väljer att ge ekonomiskt stöd till sina yngre släktingar på julen, säger Ingela Gabrielsson.

Man kan också se geografiska skillnader när det gäller julbudgeten. Smålänningar planerar att spendera mest, i snitt 5 946 kronor per person medan västsvenskar håller igen mest och planerar att totalt lägga 4 426 kronor på julen. Undersökningen visar också de hushåll som har barn spenderar mer under julen än andra.

Om alla håller sin julbudget är oklart men en undersökning som Nordea gjorde i januari i år visar att 13 procent av svenskarna tvingades använda sparade pengar för att finansiera julstöket 2013.

Caroline Englund caroline.englund@dn.se

Tips.

Så får du julens budget att gå ihop

1 Sätt en ekonomisk ram för vad julen får kosta – och håll den.

2 Skriv inköpslistor och följ dessa. En önskelista är dock inte lika med inköpslista, utan vad man just önskar sig.

3 Dela upp matlagning och bak mellan dem som ska fira jul, och därmed också kostnaderna för detta.

4 Låna inte till julens utgifter. Det blir dyrt och tråkigt att betala av på när helgerna är över. Då väntar med säkerhet nya utgifter.

5 Många får ny lön strax före jul. Tänk på att den ska räcka hela januari.

Källa: Ingela Gabrielsson, privatekonom på Nordea “

DN 5 dec 2014:

“ Riksbanken: Krav på amortering räcker inte

Det svenska finansiella systemet är alltför känsligt för störningar, enligt Riksbanken. Särskilt två saker oroar: hushållens skulder och om bankerna kan hålla emot när det blåser. Riksbanken föreslår skärpta krav både på bolånen och på bankernas finansiering.

Just nu är det inga problem med det finansiella systemet i Sverige, enligt Riksbanken. Bankerna är lönsamma, låntagarna har bra betalningsförmåga och de finansiella marknaderna ganska lugna. Men skulle det hända något är systemet i dagsläget alltför känsligt, enligt stabilitetsrapporten.

Riksbanken pekar framför allt ut två känsliga punkter. Den ena är ökningen av hushållens skulder. Finansinspektionen har redan meddelat att amorteringskrav på bolån kommer att införas. Exakt när och hur det kommer att se ut är dock oklart än så länge.

Den processen bör skyndas på och redan nu bör Finansinspektionen utfärda ett allmänt råd, anser Riksbanken. Men arbetet stannar inte där. Fler åtgärder behövs för att få ned hushållens skuldsättning, -anser man. Amorteringskrav är bara som ”ett plåster i ena hörnet”, enligt riksbankschefen Stefan Ingves.

– Ett amorteringskrav är ett steg i rätt riktning. Men vi gör bedömningen att det sannolikt inte kommer att räcka, säger han.

Ingves radar upp flera verktyg. Hit hör strängare bolånetak, en begränsning av bolån med rörlig ränta, en nedtrappning av ränteavdraget eller hårdare amorteringskrav än det som är aktuellt. Den höga skuldsättningen kan enligt Riksbanken både slå mot ekonomin i stort och det finansiella systemet. Dels kan bankerna plötsligt stå med stora andelar dåliga lån, dels kan det påverka den ekonomiska tillväxten.

– Det mest sannolika när ekonomin störs är att hushållen fortsätter att betala av på sina lån, men konsumerar mindre, det påverkar samhällsekonomin, konstaterar Ingves.

Den andra risken i systemet som pekas ut är bankernas finansiering. I dag består den till största del av kapital från marknaden. Risken med det är att bankerna står svaga om det uppstår turbulens på marknaden. Särskilt som bankernas tillgångar är så stora, över 200 procent av BNP.

– Specifikt för svenska banker är att de har en ganska stor känslighet för störningar. Systemet är stort i förhållande till den svenska ekonomin och bankerna nära sammanlänkade, säger Stefan Ingves.

Riksbanken tycker därför att kraven för bankernas bruttosoliditet, det egna kapitalet i förhållande till tillgångar, bör skärpas till minst 4 procent 2016 och 5 procent 2018. Det innebär att man tidigarelägger de skärpningar som väntas komma internationellt, från Baselkommittén, 2018.

Marianne Björklund marianne.bjorklund@dn.se

Fakta.

Rekommendationer i stabilitetsrapporten

Vidta flera åtgärder för att minska hushållens skuldsättning. Till exempel trappa av ränteavdragen, begränsa andelen rörliga bolån, skärp amorteringskraven ännu mer eller inför ett strängare bolånetak.

Stärk bankernas motståndskraft: Bankerna behöver öka det egna kapitalet. Riksbanken rekommenderar att Finansinspektionen tidigarelägger bruttosoliditetskravet, det egna kapitalet i förhållande till bankens tillgångar, från 2018 till 2016. Minimikravet föreslås vara 4 procent 2016 och stiga till 5 procent 2018.

Dn “

DN 5 dec 2014:

“ Avgift ska stoppa transportfusk

Utländska lastbilar ska hindras från att köra olovlig inrikestrafik i Sverige, ett stort problem som branschen anser hotar hela den svenska åkerinäringen. Från den 1 januari införs en sanktionsavgift på 40 000 kronor.

– Det här är viktigt för den svenska åkerinäringens konkurrenskraft, och ger seriösa företag möjlighet att konkurrera på lika villkor, säger infrastrukturminister Anna Johansson.

Samtidigt får polis och tull laglig möjlighet att sätta stopp för fuskande chaufförer genom att ta hand om lastbilsnycklarna om sanktionsavgiften inte betalas, eller om fordonet har stora trafik-säkerhetsbrister.

Problemen med förare från and-ra EU-länder som ligger ute på vägarna i månader, sover i sina bilar och dumpar priser, löner och villkor i transportsektorn är omvittnat stora, och hotar enligt en enig transportnäring – arbetsgivare och fack – hela branschens existens.

Det började med polska och estniska chaufförer, men i dag anses även de för dyra. I stället arbetar allt fler från Bulgarien och Rumänien, för löner långt under hälften av de svenska.

De senaste två veckorna har protestaktionen ”Här stannar Sverige!” väckt uppmärksamhet. Runt om i landet stannar den tunga trafiken under 15 minuter två gånger per dygn, klockan 12.00 och vid midnatt. Initiativtagarna anser att låglönekonkurrensen gjort det närmast

omöjligt att överleva för det svenska åkeri som vill betala sina chaufförer avtalsenlig lön och hålla lastbilar som lever upp till dagens miljö- och säkerhetskrav.

Droppen blev en makedonsk långtradarchaufför som greps i september med falskt körkort och falskt pass, och som trots det friades av Sundsvalls tingsrätt.

Magnus Falk på LO-facket Transport tycker att den nya lagen är bra:

– Det är bra att avgiften blir så pass hög. Men det är det enda politikerna gjort under åtta år för att stävja utvecklingen, och det är långt ifrån tillräckligt.

Tove Nandorf tove.nandorf@dn.se

Fakta. Så ser reglerna ut för utländska förare

Förare till utlandsregistrerade lastbilar har enligt EU-reglerna begränsad rätt att köra svenska inrikestransporter, så kallat cabotage.

En utländsk transportör som utfört en internationell godstransport får utföra högst tre inrikestransporter i ett annat EU-land under sju dagar.

I en studie 2013, där förare i svenska åkerier rapporterade in utländska bilars positioner, bröt 2 000 av 6 800 lastbilar mot reglerna. “

DN 5 dec 2014:

“ **ECB sänker tillväxtprognos** “

ECB lämnar styrräntan oförändrad på rekordlåga 0,05 procent. Och banken är redo att stimulera ekonomin ännu mer. Tillväxten tar inte fart och ECB reviderar ned sin prognos för både tillväxt och inflation det kommande året.

Centralbankschefen Mario Draghi förklarade sig beredd att införa ytterligare stimulanser i euroländerna. De tekniska förberedelserna är på plats och tidigt nästa år kommer ECB att bestämma sig, meddelade Draghi. Det handlar i så fall om att köpa statsobligationer och andra papper för att få fart på inflationen och tillväxten. Redan har ECB ett stimulansprogram som pågår, men det kan nu alltså komma att utökas.

Och än så länge har inte rådande politik fått fart på ekonomin. Tvärtom reviderar ECB ned sin prognos för tillväxten i euroområdet nästa år till 1 procent, i september spådde man 1,6 procent. Även inflationen tros bli lägre än vad man trodde tidigare och ligger långt ifrån målet runt 2 procent. Nästa år beräknas inflationen bli 0,7 procent, en ned-revidering med 0,4 procentenheter.

Dessutom konstaterar ECB att riskerna är på nedsidan. Den redan låga tillväxten och oro i omvärlden riskerar sänka framtidsförväntningarna och lägga band på privata investeringar, enligt ECB som också efterlyser att euroländerna skyndar på med strukturreformer.

Marianne Björklund marianne.bjorklund@dn.se “

DN 5 dec 2014:

”Skamligt att inte alla får stöd i skolan”

Skollagen följs inte av kommunerna och många barn i Sverige går miste om en fungerande skolgång, enligt föräldranätverket ”Barn i behov” som håller en manifestation i Stockholm den 10 december. Där hyllar de också Malala Yousafzai från Pakistan som samma dag mottar Nobels fredspris för sin kamp för att flickor ska få gå i skolan.

– Malala står upp för allas rätt till utbildning. Men i Sverige gör vi inte det, det är skamligt, säger Jiang Millington, kontaktperson för manifestationen.

Bakgrunden är kommunernas neddragningar på särskilt stöd i skolan till barn som behöver det. Det handlar om hur skollagen tolkas när det gäller vilka behov som ska ge rätt till extra stöd. Allt fler kommuner har förändrat sina regler och avslår ansökningar om extra pengar.

Nätverket ”Barn i behov” har gjort en kartläggning där de hittills gått igenom runt 60 kommuner. Den visar att en stor grupp elever inte får det stöd de har behov av eftersom kommunerna vägrar betala ut det så kallade tilläggsbeloppet, enligt Jiang Millington. Det handlar framför allt om barn med normal begåvning och ”osynliga” funktionsnedsättningar, neuropsykiatriska diagnoser som exempelvis adhd, Aspergers syndrom och autism.

– Läget är så akut. Det brinner, säger Jiang Millington. För oss familjer är det bokstavligen en kamp på liv och död. Vi har barn som inte vill leva längre för att de har det så dåligt i skolan. Många barn som inte får rätt stöd hamnar i depressioner och tappar livslusten. Många blir ”hemmasittare”. Och vi vet från forskningen hur viktigt det är att barn

och unga får en fullständig skolgång. Det påverkar hela deras liv.

”Barn i behov” grundlades för drygt ett år sedan, i samband med hösterminsstarten 2013. Då hade ändrade regler i Stockholms kommun gjort att många barn blev utan tilläggsbelopp. Och för många av dem innebar det att de även blev av med sin skola, eftersom regeländringarna slår särskilt hårt mot fristående special- och resursskolor för barn med särskilda behov.

– Två föräldrar drog igång det hela, 350 barn och föräldrar demonstrerade utanför Stadshuset. Bara på några veckor var 500 personer engagerade, berättar Jiang Millington. Gruppen växte, och så bildades föräldranätverket. I Stockholms stad lyckades opinionen påverka politikerna, som backade.

Nu finns nätverket på en rad platser i Sverige och omfattar omkring 2 000 personer, säger Jiang Millington.

– Vi har träffat många politiker och har ägnat mycket tid åt att läsa in oss på frågan. Vi har läst alla rapporter, plöjt massor av protokoll.

– Nedmonteringen har bara börjat, det märks i vår kartläggning. Många kommuner håller på att ta bort tilläggsbeloppen och kallar det för ”inkludering”. Allt ska rymmas inom kostnadsramarna i den vanliga skolan. Men många barn med de här problemen har aldrig varit så exkluderade som där. De får gå och sitta i ett annat rum, de känner sig utpekade, de blir ofta mobbade. Det finns inget inkluderande i det.

– Man måste komma ihåg att de barn som går i resurs- och specialskolor redan har misslyckats en gång. Verklig inkludering

innebär att hela skolan anpassas till alla barn, och att där finns kunskaper om olika funktionsnedsättningar.

Alla föräldrar i nätverket har egna erfarenheter. Jiang Millington har två barn med neuropsykiatriska diagnoser. Sonen, som har adhd, började få problem i mellanstadiet när kraven på elevernas förmåga till koncentration och struktur ökade. Han blev självdestruktiv, klarade inte av att gå till skolan, tappade viljan att leva, berättar Jiang. Till slut gick han inte i skolan alls. Jiang kämpade, pratade med skolan, sökte hjälp hos BUP, men ingenting hjälpte.

– En fristående resursskola räddade hans liv. Där fick han tillbaka livslusten.

Jiang Millingtons dotter har autismdiagnos och går nu i sin fjärde skola, en specialskola för normalbegåvade barn med autism.

– Hon började där i höstas, efter att ha suttit hemma hela vårterminen. Det är första gången vi har känt att man har förstått henne i skolan. Jag var glad i tre timmar, sedan fick jag höra från en bekant att skolan är nedläggningshotad. Nu lever jag, som så många andra föräldrar, med oron för att hon inte ska få fortsätta i den enda skola som fungerat för henne.

Enligt FN:s barnkonvention har alla barn rätt till en utbildning som bland annat syftar till att utveckla barnets fulla möjligheter.

– Jag tycker att det är konstigt att vårt samhälle tillåter att vi bryter mot det, säger Jiang Millington.

Malin Nordgren malin.nordgren@dn.se

Fakta.

Många blir utan trots rätten till extra resurser

Enligt skollagen har barn med särskilda behov rätt till extra resurser. Ett så kallat tilläggsbelopp ska betalas ut från kommunen till skolan för att täcka kostnaderna. Men många kommuner har förändrat reglerna för hur pengarna ska fördelas och avslår ansökningar om tilläggsbelopp.

Bakom ligger bland annat en dom i Högsta förvaltningsdomstolen 2012 där det står att eleven ska ha ett omfattande stödbehov som inte är förknippat med "undervisningssituationen" samt att åtgärderna ska vara "extraordinära". En vantolkning av lagen, har kritiker menat.

Domen har blivit vägledande och enligt Jiang Millington i nätverket "Barn i behov" används den in absurdum. "Det finns ett exempel från Stockholms län där en pojke med neuropsykiatriska problem inte fick stöd eftersom han klarade av att gå på toaletten själv", säger hon.

Förändringarna i kommunernas regler har, enligt en promemoria från Alliansregeringen i september i år, slagit särskilt hårt mot elever i små fristående skolor och förskolor samt resursskolor. I promemorian sägs att det ska förtydligas i skollagen att tilläggsbeloppen ska vara individuellt utformade utifrån elevens behov, och att de ska syfta till att eleven får förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Även Löfvenregeringen har uttalat sig (i nättidningen A1-tinget) genom utbildningsministerns pressekreterare: "Regeringen ser behovet av förändringar för att garantera att varje elev får det stöd skollagen ger rätt till".

DN 5 dec 2014:

“Så bor vi i barnens Stockholm”

Fler och fler stockholmare väljer att bo kvar innanför tullarna när de bildat familj. Men trots ökat tryck på fler och bättre miljöer för de yngsta storstadsborna så syns barnen inte i staden på samma sätt som förr.

Den grönaste vågen verkar ha ebbat ut (för den här gången) – och det var flera år sedan begreppen lattemammor och -pappor blev en självklar del av var urban stockholmars vokabulär.

Trots det är det inte självklart att huvudstaden blivit mer barnvänlig. Ingrid Söderlind är barndomshistoriker, docent och lektor på Institutionen för samhälls- och välfärdsstudier vid Linköpings universitet.

– På exempelvis 1930-talet satsade man mycket på att skapa parker i olika delar av staden och skolgårdarna var väl tilltagna i Stockholm. I dag finns det inte ett enda lekredskap i Kungsträdgården, en av våra mest välbesökta och centrala parker, säger hon.

Barn har det naturligtvis inte nödvändigtvis sämre i Stockholm i dag än för hundra år sedan, då befolkningen under 20 år var dubbelt så stor som nu. Hur många barn som finns kan däremot påverka hur deras behov bedöms i samhället.

Ingrid Söderlind konstaterar att barn i staden inte syns lika ofta som förr.

– Hästar och spårvagnar är ju precis som bilar i trafiken inte att leka med men historiskt sett var många barn utomhus mer på grund av att familjerna var trångbodda. Nu har vi en annan bostadsstandard men det finns också en anledning att fundera på vilka möjligheter barn har att vara ute. I dag finns skolor utan skolgård och fritidshemmen är en del av skolorna. Det är en förändring som också bidrar till att osynliggöra barnen som grupp i staden, går man ut på gatan så syns det sällan särskilt mycket barn, säger hon.

I Stockholms stad är man väl medveten om att trycket på fler parker och grönområden blivit allt hårdare, slitaget blir större i takt med att allt fler stockholmare väljer att stanna kvar innanför tullarna då de får sitt första och även andra barn.

Lisa Klingwall är översiktsplanerare och landskapsarkitekt på Stadsbyggnadskontoret.

– Att planera för förskolor och skolor tidigt i planeringsprocessen har blivit allt viktigare för oss då fler barnfamiljer väljer att bo kvar i innerstan.

– Detta påverkar självklart hur Stockholm stad planerar för medborgarna, säger hon.

Förra året föddes hela 25 procent av landets alla barn i Stockholms län men de yngsta medborgarna prioriteras inte alltid i samband med byggandet av bostäder här. I stadsdelarna Årstadal och Hammarby Sjöstad missade man att planera för barnens behov i form av bland

annat skolplatser och slutna bakgårdar då fler barnfamiljer än planerat flyttade just dit.

Hanna Mellin hanna.mellin@dn.se

17,7 procent av befolkningen innanför tullarna är i åldern 0-19 år, utanför tullarna är motsvarande siffra 25,2 procent.

Källa: Stadsbyggnadskontoret

I studier har man sett att barn som växer upp där det finns djur i stall (alltså inte hundar och katter), är allergiska i mindre utsträckning än barn som bor i stan. Dessvärre blir man inte tåligare mot allergier av att växa upp i stadsmiljö.

Källa: Barn-allergolog och överläkare Caroline Nilsson på Sachsska barn- och ungdomssjukhuset

Studier visar att människor som bor i ”promenadvänliga” bostadsområden är mer fysiskt aktiva än invånare i mindre ”promenadvänliga” områden.

Källa: Folkhälsoinstitutet “

DN 5 dec 2014:

”Det finns mycket att göra i stan”

“FAMILJEN WADSTED/WITTORF I VASASTAN

– Vi har aldrig ens funderat på att lämna innerstan, vare sig innan eller efter vi fått barn. Jag är uppvuxen här och Hugo som precis flyttat in har ingen lust att flytta tillbaka till Hässelby, där han kommer ifrån redan nu. Jag pluggar och för att fortsätta kunna göra det så vi tränger ihop oss i en liten lägenhet. Om vi flyttar så gör vi det till något större, inte för att lämna innerstan, säger Rebecka Wadsted.

– Precis, och då kan det ju krävas att vi behöver lämna innerstan för att få en större lägenhet. Men jag har velat flytta in hit sen jag var barn så jag stannar helst, säger Hugo Wittorf.

Har ni känt press att flytta ut till grönare områden efter ni blev en till i familjen?

– Nej, verkligen ingen press alls, men Ivan är ju fortfarande en bebis, så det kanske kommer, säger Hugo Wittorf.

– Jag har sex yngre syskon så att få barn var inte något som jag förknippade med en så stor livsomställning. Vi är samma människor som förut, säger Rebecka Wadsted.

Vilka fördelar upplever ni med att bo i innerstan med barn?

– Fem öppna förskolor ligger på gångavstånd och det finns mycket att göra och en massa vänner att träffa. Ivan är för liten för vissa barnaktiviteter men tillräckligt stor för att inte göra något alls. Det är rätt lyxigt att vara föräldraledig i stan faktiskt, säger Hugo Wittorf.

– Jag har faktiskt inte många bekanta som gjort hela radhusgrejen och ändrat sitt liv efter barnen, säger Rebecka Wadsted.

Och nackdelar?

– Vi har ingen innergård vilket så klart vore trevligt. Det kommer inte heller att fungera att bara släppa iväg Ivan till parken hursomhelst i framtiden, vi får nog följa med ett bra tag framåt.

Hur planerar ni ert boende för familjen i framtiden?

– Just nu tycker vi att det är lätt att bo här, det finns ungefär 33 dagis inom fem kilometer och vi är långt ifrån de enda som har småbarn här. Nu när Hugo är pappaledig och går mycket på öppna förskolan träffar han väldigt många andra föräldrar, jag tycker man ser barnvagnar hela tiden, säger Rebecka Wadsted.

– Vi kommer ju behöva bo större framöver och bor gärna i lägenhet i stan, så vi får se vad ekonomin tillåter, säger Hugo Wittorf.

Hanna Mellin hanna.mellin@dn.se

Fakta. Familjen Wadsted/Wittorf

Familjefakta: Rebecka Wadsted och Hugo Wittorf, Ivan, 9 månader.

Bor: Vid St Eriksplan.

Favoritställe i kvarteret: Vasa-parken.

Ivans favoritställe i kvarteret: Leka hos jämnåriga grannen Arvo. (Hatplats: Daglivs). “

DN 5 dec 2014:

”Här leks det mer i skogen”

“FAMILJEN WICKLUND/ROSÉN I KUMMELNÄS

– Vi har båda haft en bild sen vi var små att vi ville bo i hus och efter 15 år i innerstan så kände vi att det var dags, barn eller ej, säger Andreas Wicklund.

– Jag är ju från landet och van vid den friheten som det innebär att bo i hus, det var skönt för mig att växa upp så. Eftersom det var jag som hade erfarenheten från att bo långt från bra kaféer, roliga butiker och där det inte bor så mycket folk så var jag mer tveksam än Andreas, säger Åsa Rosén.

Och hur gick det sedan när ni flyttat ut tillsammans med er dotter?

– Jag slog upp DN Bostad utan att egentligen vara på jakt och fick syn på det här huset som jag kände igen från tidigare besök i området. Så när vi kom hit en solig majdag så kände vi att detta ska vi ha. Är vädret fint så är vi utomhus mest hela dagarna och vi har dessutom haft tur och fått världens bästa grannar, säger Andreas Wicklund.

– Det finns något väldigt bra med att som barn känna sig trygg och orädd och kunna springa över till kompisar och leka i stora gäng tillsammans. Vår dotter gick på dagis även i innerstan men det är inte lika många pappor som putsar sina barns vita sneakers innan de går in här precis. Här leks det mer på klippor och i skogen och även högre

upp i åldrarna. Jag är från norra Sverige och jag tycker om att det är mer riktig vinter här ute än innanför tullarna, säger Åsa Rosén.

Finns det inget ni saknar med att bo i stan?

– Jag får min del av innerstaden på dagarna eftersom jag jobbar där och visst hade det varit trevligt med en helfrukost på kafé någon gång och att kunna promenera hem på kvällen, men jag saknar verkligen inte den stekheta staden på sommaren. Här kan vi alla cykla och bada på ett mycket trevligare badställe än vad Rålabshovsparken någonsin var, säger Andreas Wicklund.

Hanna Mellin hanna.mellin@dn.se

Fakta. Familjen Wicklund/Rosén

Familjefakta: Andreas Wicklund och Åsa Rosén, Vide, 9 år, katten Tage.

Bor: Kummelnäs, Nacka.

Favoritställe i området: Badet vid Sågsjön.

Vides favoritställe i kvarteret: Badet vid Sågsjön. “

DN 5 dec 2014:

”Det är nära till precis allting här”

“ FAM WALLENBERG-TESEFAZION I JÄRVASTADEN, SOLNA

Det slutade med en kompromiss. En lyckad kompromiss. Skulle de bo trångt men så nära stan som möjligt? Eller flytta längre ut och få lite mer utrymme att dela på?

Det blev det förstnämnda för fyrabarnsfamiljen Wallenberg-Tesfazion. För fem år sedan valde de att bosätta sig i Järvastaden, Solna. Där trivs de fantastiskt bra på sina 95 kvadratmeter. Alldeles nyligen förvandlades dessutom lägenheten från en 4:a till en 5:a då det stora, ljusa kombinerade köket och matrummet förseddes med en extravägg så att Saul, 14, skulle få ett eget kryp in.

Frivilligt trångt alltså. Men bara nio minuter till Stockholm C med pendeln och bussar åt alla håll och kanter runt hörnet.

– Det är som om det är nära till precis allting här. Till naturen, skolan, förskolan, fotbollsträningen, stan, förorten. Det är faktiskt som att det är vi som bor i alltings centrum, inte de som faktiskt bor inne i stan, skrattar Sofie, 37.

De köpte nyproduktion i Järva-staden – när de kom var omgivningen som en byggarbetsplats och inget var riktigt på plats. I dag är det redan en helt annan sak. Området är på väg att ”sätta sig”, det finns en nybyggd grundskola, flera livsmedelsaffärer i närområdet och till och med restauranger i kvarteret.

– Men det bästa är att det är så mycket som är anpassat för barnfamiljer. På vintern har vi en isrink tvärs över gatan, strax intill

den ligger lekparken, intill den stora fält där ungarna kan spela fotboll. Så länge barnen är små passar det oss utmärkt, det är gångavstånd till allt och de stora barnen kan i princip gå dit de vill själva, konstaterar Yonatan, 42.

Barnen har många kompisar i kvarteret, de allra flesta har valt att gå i den kommunala skolan så via barnen lär många av familjerna känna varandra. Sofie jobbar på Kungsholmen och Yonatan i Täby – också helt okej pendlingsavstånd.

– Men eftersom vi pendlar till våra jobb är det extraskönt att de flesta av barnens aktiviteter faktiskt finns runt knuten, säger Sofie.

Hon ser sig omkring i fyrbarnsfamiljskaoset, lägger handen på hjärtat och ler:

– Och sen – när barnen flyttar ut, då blir det en jättejättebra lägenhet för oss! Då ska vi ha både bibliotek och kontor...

Ulrika By ulrika.by@dn.se

Fakta. Familjen Wallenberg/Tesfazion

Familjefakta: Sofie Wallenberg och Yonatan Tesfazion och barnen Saul, 14, Saimon, 11, Isak, 5, och Jakob, 2.

Bor: Järvastaden, Solna.

Favoritställe i kvarteret: Allt som ligger utomhus.

Barnens favoritställe: Lekplatsen Mulle meck, konstgräset på skolans fotbollsplan. “

DN 5 dec 2014:

”Området ger frihet för barnen”

“FAMILJEN HALL/LINDQVIST I BJÖRKHAGEN

– Det är inte bara det geografiska läget jag gillar med att bo här. Hela nätverket Linje 17 och värderingarna för antirasism, bra miljötänk och rättvisa som präglar områdena längs just linje sjuttons gröna tunnelbanelinje är väldigt positivt för oss, även om det är först och främst den fina gemenskapen vi tycker om. Det är mer hippie än hipster här, säger Mikael Hall.

Var hippiehipstrandet något som lockade er att flytta hit?

– Även om jag inte identifierar mig med allt så tycker jag att det är kul, jag gillar miljömappar. Att folk bryr sig om varandra, eller att det känns som om det finns en gemenskap längs linje 17 gör att det är trevligt att bo här, säger Mikael Hall.

– Att bo i en förort ger mig möjlighet att göra platsen till min egen, till skillnad från innerstan som känns mer som en genomfartsled, säger Sara Lindqvist.

Bidrar granngemenskapen till att barnfamiljer trivs extra bra här?

– Vi bodde först i Enskede och flyttade vidare till Hammarbyhöjden, för att familjen skulle kunna växa. Det var samma småstadskänsla som vi har här i Björkhagen som lockade, att kunna släppa ut barnen att leka på bilfria gator, säger Mikael Hall.

Vad är det med innerstan som avskräcker er från att bo där?

– Det skulle inte kännas lika gött att släppa ut barnen att leka med en fotboll på Hornsgatan som här. Vårt område innebär en viss frihet för

barn som kan leka utomhus utan föräldrar. Jag gillar att folk på småstadsmanér kan känna igen mig som pappa till Juni och Gillis här, säger Mikael Hall.

– Innerstan delas ju konstant med folk som bara passerar. Jag upplever det som ganska anonymt, vilket inte skapar samma känsla av ansvar gentemot varandra, säger Sara Lindqvist.

Ni är riktiga förespråkare för att bo längs linje 17. Hade ni bott här om ni inte haft barn?

– Ja. Det är klart att utbudet av restauranger och kaféer inte är lika stort som i innerstan men man känner att det är på gång. Jag gillar känslan av att man är med och bygger framtidens Stockholm, som exempelvis de nya bostäderna och kontorslokalerna som planeras i Björkhagen. Det ger ytterligare en anledning att stanna kvar här, säger Mikael Hall.

Hanna Mellin hanna.mellin@dn.se

Fakta. Familjen Hall/Lindqvist

Familjefakta: Mikael Hall och Sara Lindqvist, barnen Juni, 3,5 år och Gillis, 4 månader.

Bor: I Björkhagen sedan två år.

Favoritställe i kvarteret: Bonne Femme och grovsopsrummet.

Barnens favoritställe i kvarteret: Indianparken och utomhuspoolen.“

DN 5 dec 2014:

”Vi har fem minuter till lekparken”

“FAMILJEN ADAMO I HORNSTULL

– Vi har en stor lägenhet som räcker till alla tre barnen. Jag vill bo här där det är roligt, helt enkelt. Jag är uppväxt i Sköndal och visst, det finns många grönområden där, men det gör det faktiskt här också. Så jag tycker inte just bättre grönområden är ett så starkt skäl att flytta från stan, det enda man ville när man var yngre var ju att flytta in så nu har jag ingen lust att flytta ut igen, säger Lina Adamo.

Tänker du aldrig att det vore skönt att kunna släppa ut barnen själva och leka i kvarteret?

– Jag tror inte man bara släpper ut dem ändå, kanske om man bor i hus med staket runt. Det räcker ju med en bil för att man inte ska leka mitt på gatan. Sixten har lekt på vår innegård själv sen han var fem, säger Lina Adamo.

– Antingen bor man som vi och kan gå till ett grönområde eller så bor man i grönområdet men ägnar sina morgnar och eftermiddagar åt att sitta i kö tillbaka ut till grönområdet, det förstår inte alla. Jag har fem minuter till lekparken här. Visst, det är inte havet vid Tyresö men det tar det ju också 45 minuter, säger Filip Adamo.

Är det jobbigt att följa med barnen till parken hela tiden?

– Nej, fördelarna med att bo här väger upp. Det handlar inte bara om dem utan även om oss och var vi vill vara. För de små barnen så spelar det ingen roll var vi bor, kanske är det viktigare mellan fem och tio år men då får vi väl hänga på till parken ett tag då. Om vi vill äta på restaurang tre gånger i veckan vill vi inte äta på den lokala puben, säger Lina Adamo.

– Bara för att man fått barn har man ju inte tappat pulsen helt, folk tror att man kan få den tillbaka genom att då och då äta på Enskede Gård. Jag går inte ut lika mycket som förut så klart, men när jag väl gör det så vill jag inte spränga månadsbudgeten på en taxi, säger Filip Adamo.

– Har man nära till vardagslyxen tror jag att man unnar sig den oftare, säger Lina Adamo.

Hanna Mellin hanna.mellin@dn.se

Fakta. Familjen Adamo

Familjefakta: Lina och Filip Adamo, barnen Sixten, 10 år, Enzo, 1,5 år och India, 3 månader.

Bor: Hornstull.

Favoritställe i kvarteret: Tjoget/Linje 10.

Barnens favoritställe i kvarteret: Högalidsparken. “

DN 5 dec 2014:

“ Fredrik Strage: Jag tror på komedin som kan locka nazister att flytta till Antarktis”

Det finns en konspirationsteori som hävdar att jorden är ihålig. Kanske kan teorin lura iväg högerextremister på det livslånga uppdraget att finna hemliga ingångar i jordskorpan?

En av mina bekanta är glad att det blir nyval eftersom han ångrar sin röst på Miljöpartiet. Till saken hör att han är väldigt rationell och efter valet upptäckte att många gröna tror på elallergi, antroposofi, Jesus och chemtrails. Den senare konspirationsteorin – att CIA hjärntvättar oss med kemikalier från besprutningsplan – har fått stor spridning. I senaste numret av tidningen Rocky frågar en av seriehundens kompisar varför till synes vettiga människor börjat tro på chemtrails. ”De är hjärntvättade av CIA, säger jag ju!” cirkelresonerar Rocky.

Stämmer det kommer vi alla snart att vara konspirationsteoretiker. I så fall vill jag tro på något mer dramatiskt, exempelvis att jordklotet är ihåligt och rymmer främmande världar. Den teorin gjorde nyligen comeback i trailern till ”Iron sky: The coming race”, uppföljaren till den finska sciencefiction-komedin ”Iron sky” där jorden attackeras av nazister som gömt sig på månen sedan 1945. I smakprovet från den nya filmen, som spelas in nästa år, exploderar en atombomb i Washington. President Sarah Palin flyr i en helikopter till en övergiven militärbas på An-tark-tis där hon går nerför en lång trappa, djupt under sydpolen, och in i ett vidsträckt djungellandskap där en tyrannosaurus klampar fram till henne. På dess rygg sitter Adolf Hitler som heilar henne välkommen. Båda tillhör vril, en art uråldriga reptiler som kan anta mänsklig form.

Att nazister skulle ha överlevt i jordens inre är lika osannolikt som att de flydde till månen. Ändå är denna skröna tämligen spridd bland pseudohistoriker. Enligt dessa hittade nazisterna en port till jordens mitt när de letade efter de försvunna civilisationerna Atlantis och Hyperborea. Hitler stack dit när ryssarna närmade sig bunkern. Att jorden skulle vara ihålig är en gammal idé som presenterades i slutet av 1600-talet av den brittiske astronomen Sir Edmond Halley, mest känd för att ha räknat ut omloppsbanan för kometen som fick hans namn. Författare som Jules Verne, Edgar Rice Burroughs och Edgar Allan Poe började senare att fantisera om de exotiska platserna under jordskorpan.

”Iron sky: The coming race” verkar allra mest inspirerad av Edward Bulwer-Lyttons science fiction-roman ”Vril: The power of the coming race” från 1871 där vackra men illasinnade varelser från underjorden planerar ett maktövertagande. Boken blev så populär att 1800-talets foliehattar betraktade den som verklighets-baserad. Att geologer motbevisade de underjordiska världarnas existens hindrade inte myterna från att fortsätta växa. Efter andra världskriget sammanflätades de med rapporter om nazisternas ockulta aktiviteter.

Den nya ”Iron sky”-filmen kommer, likt sin föregångare, att finansieras genom crowdfunding. Jag donerade 500 kronor förra gången och tänker göra likadant nu eftersom det visas alldeles för lite dinosaurie-nazi-action på bio. Att Vladimir Putin ingår bland de makthungriga reptilerna (och dansar kosackdans med deffad överkropp i en trailer) får mig också att öppna plånboken. Men det främsta skälet till att vi bör stödja ”Iron sky: The coming race” är att den förhoppningsvis kan lura i klen begåvade högerextremister att det finns nazistiska paradiser på avlägsna platser. Ju fler av dem som flyttar till Antarktis desto bättre.

Fredrik Strage musik@dn.se “

DN 5 dec 2014:

“ Krav på textad biofilm får hård kritik

Beslutet om att all svensk film ska textas har slagit ned som en bomb i den svenska filmbranschen. – Det är katastrofalt, säger Lena Rehnberg, producent för julfilmen ”Micke & Veronica”.

Svensk textning av utländska filmer är vi vana vid. Från och med den 19 december ska SF Bios samtliga visningar av svensk film textas, meddelar biografkedjan och hänvisar till en skärpning av diskrimineringslagen som träder i kraft efter nyår. Beslutet har tagit stora delar av den svenska filmbranschen på sängen.

– För oss som har premiär nu är det här ett stort problem, vi är ganska knäckta faktiskt. Jag och regissören Staffan Lindberg såg ”Micke & Veronica” med text häromdagen och det var katastrof. Staffan sa direkt att han tror att det här blir dödsstöten för svensk komedi. Speciellt komedier är känsliga, texten får inte komma före skämtet, säger Lena Rehnberg.

Hon får medhåll av Patrick Ryborn, producent för ”Sune i fjällen”, som får premiär den 19 december.

– Det är ett jätteproblem. Det krävs mycket jobb med att sätta en bra textning för komedier. Vi är fortfarande i förhandling med SF Bio om hur vi ska göra. Man borde ha fört en diskussion med oss upphovsmän om det här, vi är tagna på sängen. Självklart ska man ta hänsyn till hörselskadade men vi har ju redan textade kopior till dem. Dessutom finns det annan teknik, som ljud-slingor, att undersöka, säger han.

Jan-Peter Strömgren, förbundsordförande för Hörselskadades riksförbund, ger inte mycket för sådana invändningar. Han ser biografernas nya linje som ett genombrott i arbetet för tillgänglighet och ”en stor seger” för de 1,4 miljoner svenskar som själva upplever att de har problem med hörseln.

– Visst kan jag förstå att det kan vara svårt med just komedier, men det måste man ju kunna lösa om man anstränger sig. Ur ett kommersiellt perspektiv måste det ju vara bra att så många som möjligt kan se film på bio, säger Jan-Peter Strömgren.

SF Bio tror inte att motståndet mot textning av svensk film är särskilt stort hos biopubliken.

– Dessutom skärps diskrimineringslagen efter nyår och vi kan inte tolka det på annat sätt än att göra så här. Det är visserligen inte provat ännu men vi tycker att det är en positiv grej. Det är inte bara hörselskadade som vill ha textning, många tycker att det är svårt att höra dialogen, säger Thomas Runfors, informationschef på SF Bio.

Tt “

DN 5 dec 2014:

“Skräck i salongen. Teater rätt in i budgetkrisens smärtpunkt

”The woman in black”

av Stephen Mallatratt och Susan Hill

Regi: Gary Whitaker, Johan Friberg. Med: David Whitworth, Gary Whitaker. Gästspel av Gest. Scen: Stockholms stadsteater, Kilen.

Utanför teaterlokalen råder rädsla – regeringar som faller, ett samhällskitt som luckras upp, dånet från nyfascistiska partiers stöveltramp.

Men inne på Kilen i Kulturhuset Stadsteatern är skrällen hanterbar. En dam klädd i svart går igen i ett gotiskt kråkslott. Droskor dundrar, dimma väller in över scenen, en advokat flämtar av fasa. Det är i det närmaste kathartiskt i sin bedrägliga mysryslighet.

Ur ett samtidsperspektiv kunde egentligen inte den engelskspråkiga och Göteborgsbaserade teatergruppen Gests gästspel på Kulturhuset Stadsteatern ha skett lägligare. ”The woman in black” – som här framförs på originalspråk och i andra uppsättningar har gjort braksuccé i West End – är en pjäs som på ett utstuderat, nästan sadistiskt vis, kretsar kring relationen mellan publik och skådespelare, mellan domptör och dompterad.

Föreställningen pendlar mellan en ramberättelse där en regissör (David Whitworth) iscensätter Susan Hills klassiska spökhistoria tillsammans med en orutinerad skådespelare (Gary Whitaker) och själva stycket som repeteras.

Som sig bör börjar repetitionerna så småningom att leva sitt eget liv, skådespelarna förvandlas allt mer till redskap i en större och dunklare historia om den svartklädda gast som hotar befolkningen i ett brittiskt litet samhälle och dödar deras förstfödda. Snart tycks de helt förlorade i denna fasansfulla parallella verklighet.

På så sätt är ”The woman in black” en historia som borrar sig in i teaterns själva väsen, suggestionen. Några ljudeffekter, ett nyckfullt scenljus, en kista i korg som enda scenografiska attribut är allt som krävs. I övrigt; skådespelaren, hans yrkesskicklighet och publikens beredskap att låta sig förföras.

Är det bra teater? Definitivt. Gary Whitaker och David Whitworth spelar sin skådespelare respektive regissör med torr ironi, närvaro och virtuositet.

Frågan är dock om inte iscensättningen funkar ännu bättre som spegelbild av det dagspolitiska spelet med väljarkårens rädslor för det främmande. Som ett slags ”Mario och trollkarlen”.

Den medagerande publikens kraftfulla reaktioner inför det ansiktslösa väsen som i föreställningen sägs hota både dess existens och fortlevnad bor inte alltför många kvarter ifrån rädslan hos minst 13 procent av väljarkåren. Ej heller från politiken. De skräckslagna pipen och ropan från salongen berättar mer än vi vill tro om vår naivitet, lättledhet och vilja att låta oss duperas av suggestiva lögnare så länge de framförs av en tillräckligt skicklig berättare.

Med skillnaden att publiken kan lämna salongen när de lögnaktiga läskigheterna har blivit outhärdliga. Teatern som har förkläts till politik är det – vilket skulle bevisas – värre ställt med.

Johan Hilton teater@dn.se”

DN 5 dec 2014:

“Två steg ner från livets middagshöjd”

Tomas Lappalainen

”Mellan 55 och 60”

Lind & Co

Åldern har en alldeles egen relativitetsteori. Ens egen ålder är alltid den bästa åldern: yngre människor är för naiva och saknar livs- erfarenhet, medan äldre männi- skor är äldre helt enkelt, och det vet man ju hur fullständigt hopplösa äldre människor är.

En 20-åring som konfronteras med en 10-åring noterar en omedelbar skillnad när det kommer an på mognad och intellektuell kapacitet. Skillnaden mellan en 60-åring och en 30-åring borde vara än mer dramatisk, men här spelar en mängd andra samhälleliga faktorer in som i slutändan gör att det är den förra som ter sig hopplös, snarare än den senare. Det vill säga om man frågar 30-åringen. Och det gör man ju, för vem skulle fråga 60-åringen?

Tomas Lappalainen är journalist och författare med Italien som specialområde. Hans senaste bok handlar emellertid om den där gråzonen mellan medelålder och ålderdom som inte har något namn. Så boken heter ”Mellan 55 och 60” helt enkelt.

Det är en tänkebok. Drygt 90 sidor korta och välskrivna infall med hänvisningar till bland andra Cicero, Lars Norén och Martin Kellerman.

Lappalainen bygger knappast någon filosofi kring den existens som på hembygdsmuseernas ålders-trappor försiggår ett par steg ner från livets middagshöjd, cirka två trappsteg från döden. Han reflekterar lite allmänt – generaliserar utifrån sig själv så pass att en skilsmässa blir en självklar del av det som inträffar i just den åldern.

Lappalainen jämför synen på 55-plusåringar i Sverige och Sydeuropa och konstaterar att åldrandet trängs bort mer här uppe. Han skriver om hur kroppen och dess krämpor blir alltmer framträdande. Han skriver en hel del om döden, trots att den i regel inte knacker på porten förrän kanske 20 år efter den behandlade åldern.

Mest fastnar jag vid ett resonemang jag själv har försökt formulera: att livet och åldrandet – vilka är samma sak – är en process där man bit för bit gör sig av med sina behov, drifter och önskemål. Det sista man tappar intresset för är näring, syre, levandet självt.

Det mest tankeväckande stycket i Lappalainens bok handlar om hur svårt det är att se sig själv som äldre, i sociala sammanhang där man umgås med yngre. De yngre i sällskapet vet mycket väl, och anpassar sig artigt. Själv anar man skillnaden ”bara i glimtar”. Man är en punch-line och den sista att fatta det.

Det är där som ”Mellan 55 och 60” blir en småtragisk komedi. Den hade gärna fått vara längre.

Jonas Thente jonas.thente@dn.se “

DN 5 dec 2014:

“Eva af Geijerstam: Låt oss sluta tala om Afrika som ett enda land”

Att vara på filmfestival i Tunis är en snabbkurs i skillnader. Festivalens fokus är nu som alla tidigare årgångar arabiskspråkig film och filmer från den afrikanska kontinenten. Folkligt, festligt, fullspikat ända ut i förorten.

Låt oss äntligen sluta tala om Afrika som en obestämd storhet. Senegal är inte Sydafrika, Kenya är inte Kongo, Zambia är inte Zaire och så vidare,

Och låt oss på samma sätt äntligen ersätta arabvärlden med den arabisktalande världen. Tunisien är inte Algeriet, Egypten är inte Palestina, Syrien är inte Marocko. När de unga svensk-syriska Södertälje-systrarna Faiayo och Rihan Younan sjunger och reciterar en arabisk text om fred och frihet på invigningen använder de pluralis. YouTube- videon ”To our countries” har på bara ett par månader haft nära 1,6 miljoner träffar. Publiken jublar.

Skillnaderna är stora mellan länderna, kolonialhistoriskt, socialt, politiskt och inte minst cinematografiskt.

I Tunisien ser man sig med rätta som frihetens laboratorium. Nyligen hade landet sitt första fria presidentval någonsin, men den återkommande filmfestivalen som startade redan 1966 firar 25-års-

jubileum. Det gör den till den äldsta festivalen på hela den väldiga afrikanska kontinenten och i den arabisktalande världen. Den har sedan länge trampat ur barnskorna. Festivalen var ett andningshål under diktaturen och nu en ännu mer vital plats för dialog, utmanande sanningar och samarbete.

Från och med i år blir man årlig, ett så gott tecken som något på ett slags lugn optimism inför fram-tiden.

Visserligen finner man som överallt i världen gemensamma teman i den påtvingade eller frivilliga migrationens tecken och i brännbarheter under politiska omvälvningars och öppna konflikters tid. Men också mycket personliga, ibland privata och lokalt förankrade bildspråkligheter och teman.

Några är konventionellt berättade, andra åter tar sig formella friheter. Inte ett dugg mer än språket förenar exempelvis libanesen Ghassan Salhabs "La Vallée" med algeriern Lyes Salems "L'Oranais". Den förra renodlar den klaustrofobiska, libanesiska situationen i Bekaa-dalen, i praktiskt taget stumma undergångspoetiskt laddade bilder, som i väntan på ett nytt inbördeskrig.

Den senare skildrar med humor, dramatik och träffsäkerhet de förs-ta 25 åren av algerisk frihet. Det blir ett plågsamt generationsskifte när två revolutionära vänner som kämpat sida vid sida i befrielsekriget med tiden förvandlas till bittra fiender i korrupsionens och partigängarmentalitetens tecken.

En del filmer från Tunis-festivalen har genom åren nått Sverige genom alerta distributörer. Om de alls når biograferna, vill säga. Varför

den norsk-kurdiske regissören Hisham Zamans oerhört drabbande "Innan snön faller" om migration och hedersmord (vinnare av det nordiska filmpriset i Göteborg 2013) aldrig dykt upp på de svenska biograferna är en gåta.

Marockanen Hicham Lasris stökiga "C'est eux les chiens" (Det är de som är hundarna) skiljer sig från egyptiern Ahmed Abdallas metafilm "Decor" som ett gatuslagsmål från en sofistikerad tv-melodram.

Just i år talar Kenya och Sydafrika i dramatisk thrillerform om politisk korrupsion, Burkina Faso i sagoton om historia, Senegal om migration.

Som ett mästerligt, förstummmande vackert och mänskligt värdigt vittnesmål från Mali invigde mauretaniern Abderrahmane Sissakos "Timbuktu" festivalen. Där pågår som vi vet kampen mot religiös fundamentalism och terror. Den har svensk biopremiär i februari.

Missa den inte. Och kalla den för all del inte afrikansk så där i största allmänhet.

Eva Af Geijerstam film@dn.se “

DN 5 dec 2014:

“Man kan inte vara säker på att det goda segrar

Kriminaldramat ”Line of duty” är en uppgörelse med duktiga tv-konstaplar. Här möter vi poliser som intrigerar, sviker och ljuger. Filmfredag har pratat med serieskaparen Jed Mercurio inför säsongsfinalen.

– Jag älskar polisserier och har länge velat skriva en själv. Men jag ville göra något annorlunda. Därför valde jag att ställa poliser mot poliser. Snarare än poliser mot bovar, säger Jed Mercurio om sin skapelse ”Line of duty” som kretsar kring några brittiska internutredare.

Det är svårt att hitta en serie som blivit lika intensivt omkramad av tittare och recensenter i år. DN:s svårflirtade tv-kritiker Johan Croneman kallar den gastkramande. I England konstaterar Daily Mail att det sannolikt är tidernas bästa polisserie. The Telegraph påpekar tjurigt att om ”Line of duty” varit skandinavisk och hetat något i stil med ”Dütylinnøsen” så skulle jublet ha varit ännu högre.

Jed Mercurio har en bakgrund som läkare. Under hans tid i sjukhuskorridorerna föddes en fascination för hur arbetsplatser formar oss som människor. När han sedan sadlade till manusförfattare blev det ett återkommande tema i hans tv-serier. Det fenomenala läkardramat ”Bodies” från 2004 präglas av en sträv realism och skildrar vårdpersonal som återkommande gör fel - ibland högst medvetet.

I ”Line of duty” fortsätter Jed Mercurio att utforska snåriga etiska frågeställningar. Här finns inga hjältar. Alla rollfigurer döljer ett

mörker.

– Jag vill utforma karaktärsdrag som du hittar i vanliga människor. Vi är alla en blandning av ont och gott. En trovärdig rollfigur präglas av både idealism och cynism.

Just trovärdighet är ett nyckelord. Han förklarar stolt att de tekniska aspekterna av polisarbete aldrig har skildrats så realistiskt som i ”Line of duty”.

– Många polisserier följer samma mönster. Polisen fångar bovarna och sedan allt är frid och fröjd. Verkligheten är betydligt mer komplex. Ibland går bovarna fria. Ibland betar sig inte poliser som de borde. Det verkligt intressanta är hur samhället hanterar det.

Han funderar en stund när han får frågan om polisserier formar allmänhetens syn på polisen.

– Jag tror att människor är medvetna om att det är fiktion de ser. Men polis- och sjukhusserier underbygger en föreställning om att poliser alltid fångar bovarna och att läkarna räddar livet på patienterna. Det är anmärkningsvärt att det alltså är ett så populärt koncept. Men det får tittarna att känna sig trygga. När du visar dem något som bryter mot de här konventionerna så blir de obekväma.

Enligt Jed Mercurio fungerar den molande känslan av obehag som en drivkraft för ”Line of duty”.

– Publiken kan aldrig vara helt säker på att det goda kommer att triumfera över det onda. Det ökar både det emotionella och intellektuella engagemanget och får tittarna att börja fundera över sig själva och tillvaron i stort.

Korruption inom polisen är en infekterad fråga. Det fick Jed Mercurio erfara när han utvecklade den första säsongen av serien. Då vände han sig till polisen för att få råd.

– De läste manus. Men sedan drog de sig ur på grund av ämnet.

Istället fick Jed Mercurio tråla efter information i bloggar av anonyma poliser. Men under den andra säsongen har produktionen haft tillgång till en hemlig rådgivare, en yrkesverksam polis vars identitet skyddas omsorgsfullt.

Jed Mercurio är irriterad över att polisen inte vill samarbeta. Samtidigt har det bidragit till en lätt konspiratorisk känsla som gagnar serien och understryker fiktionens kopplingar till verkligheten. Han säger att ordningsmakten inte på något sätt är skyldig att assistera honom.

De har viktigare saker för sig. Men det är intressant att de lägger tid och kraft på att hjälpa tv-serier som framställer polisen positivt.

Hur skulle du beskriva korruptionens anatomi?

– Jag tror det handlar om en kultur. Korrupta människor rekryterar korrupta människor. Då skapas nätverk där den som försöker göra det rätta motarbetas. Men det är inte unikt för polisen. Det här är strukturer som du hittar överallt.

Visselblåsare förekommer ofta i Mercurios berättelser. Han menar att vi gärna säger att vi högaktar dem. Men i praktiken är läget ett annat. Den som larmar om oegentlig-heter sätter ofta krokben för sig själv.

– De utmanar maktstrukturer. Därför krossas de. Det är bekymmersamt att skyddsmekanismerna för visselblåsare är så dåliga.

Hur har allt detta grubblande kring moral påverkat dig personligen?

– Jag är oroad. I de stora demokratierna, som England och USA, finns det tecken på att den styrande eliten skyddas av institutioner som polisen. Eliten förhindrar i sin tur insynen i institutionerna. Det skapar ett samhälle som inte är jämlikt, vilket är grundtemat i "Line of duty". Det är en polisserie, men den speglar egentligen hela samhället. Det är något jag vill vidareutveckla i de kommande säsongerna.

Andreas Nordström andreas.nordstrom@dn.se

Manusförfattare och läkare.

Jed Mercurio är född 1966 i Lancashire i England.

Han började sin yrkesbana som läkare och officer i flygvapnet. Han har också skrivit flera böcker.

Mercurio anses i dag som en av Englands mest tongivande manusförfattare inom tv-mediet. Bland hans hyllade serier märks sjukhusdramat "Cardiac arrest" som han skrev under pseudonymen John MacUre samt "Bodies". Han har också skrivit manus till en nyfilmatisering av "Lady Chatter-leys älskare" som utspelar sig under första världskriget.

Det sjätte och sista avsnittet av "Line of duty" andra säsong visas kl 22.30 i SVT1 nu på söndag 7/12. Säsong 1 finns på Netflix. "

DN 5 dec 2014:

“Patrick Modianos känsla för film

Litteraturpristagaren har både skrivit filmmanus och varit skådespelare. Kärleken till film syns också i hans böcker. Jan Holmberg går på spaning bland biobesök och intrikata filmreferenser i Nobelpristagarens böcker.

Som filmkunnig brukar jag irritera mig på när litteratur beskrivs som ”filmisk”. Det sker dessutom ganska ofta. Undantag kan medges, men här är ett förslag till generell kritisk hållning: ett konstverk är som bäst när det är så troget sitt medium att någon överföring till ett annat inte så enkelt låter sig göras. En konsekvens av detta är att ”filmisk” bör reserveras för film och en del dåliga böcker.

Inför Patrick Modiano är jag emellertid beredd att göra ett av de där undantagen. Och inte i första hand för de många biobesök som äger rum i hans romaner, ibland som förströelse och knappt det. (I ”Nätternas gräs” beskrivs en salong fylld av ”tillfälliga kärlekspar” på ett sätt som kan påminna om en scen i Ingmar Bergmans ”Tystnaden”.) Andra gånger kan biografibesöken vara livsavgörande erfarenheter, som när Modiano i den försåtligt självbiografiska ”Un pedigree” (En stamtavla) berättar om hur han med sin far sett en dokumentär om Nürnberggrättegångarna: ”Vid tretton års ålder upptäckte jag bilderna från utrotningslägren. Något förändrades, för mig, den dagen. Och vad tänkte min far? Vi talade aldrig om detta, inte ens på väg ut från biografen.”

Mest raffinerat bland bioexemplen är väl det som Kristoffer Leandroer beskriver i sitt vackra Modiano-kapitel i ”Huset som Proust byggde”: i

”Des inconnues” går en person på bio och ser en film vars inspelning beskrivs i ”Villa Triste”, skriven tjugofyra år tidigare.

I ”Dora Bruder” finns ett rent drabbande biobesök, om än bara tänkt. När berättaren ser den harmlösa komedin ”Premier rendez-vous” från 1941, inspelad under ockupationen, upplever han ett obehag som ”kom sig av filmens speciella ljus, av själva filmremsans kornighet”. Han tänker sig nämligen att den försvunna flickan om vilken boken handlar, och som ska sluta sitt korta liv i Auschwitz, hade sett denna film innan hon greps och att hennes och de andra åskådarnas betraktande nu hade impregnerat själva filmen: ”Och alla dessa blickar hade genom något slags kemisk process förändrat filmens själva substans, ljuset, skådespelarnas röster.”

Att folk går på bio är väl inte så ovanligt i nittonhundratalslitteraturen. Kanske inte heller att gestalter har arbete som filmregissörer, skådespelare och fotografer, eller att filminspelningar äger rum. Så det är inte allt detta som ensamt gör att filmmediet kan sägas ha en särställning hos Modiano. En lika viktig anledning är de olika optiska situationer Modiano iscensätter, som här i ”Nätternas gräs”:

”Häromnatten åkte jag bil genom Paris och blev djupt gripen av dessa ljus och skuggor, av olika sorters gatlyktor och lyktstolpar som jag tyckte signalerade till mig längs ave-nyerna och i gathörnen. Det var samma känsla som när man länge betraktar ett upplyst fönster: en förnimmelse av närvaro och frånvaro samtidigt.”

Just spelet mellan ljus och mörker är en ofta anförd effekt hos Modiano; jag vill tillägga att denna ”förnimmelse av närvaro och frånvaro samtidigt” liknar filmupplevelsen. I själva verket är kollapsen

av binära oppositioner ett kännetecken i författarskapet. Ljus–mörker, närvaro–frånvaro, sömn–vaka, inre–yttre, nu–då, och så vidare, är hos Modiano inga definitiva kategorier. Och det är i ingenmanslandet dem emellan som allt händer.

”Jag var någon annanstans,” heter det i ”Bröllopsbesvär”, ”i en annan sommar som gled allt längre bort och ljuset från den sommaren hade undergått en märklig förändring med tiden: långt ifrån att blekna, som gamla överexponerade fotografier, har kontrasterna av skugga och sol förstärkts alltmer så att jag nu ser allt i svart och vitt.”

En annan återkommande optisk effekt är olika aspekter av inramningar och beskärningar, som när berättaren i ”Au plus loin de l’oubli” beskriver utsikten från ett hotellrum: ”När jag låg utsträckt på sängen kunde jag se, beskuren av fönstrets ram, klocktornet till en kyrka jag glömt namnet på.”

Över huvud taget iscensätter Modiano olika sorts åskådarsituationer, där seendets förutsättningar och begränsningar står i fokus. De kan gärna ske med något slags förstärkning.

Min egen favorit bland flera tänkbara kikarscener finns i inledningen av ”Minnets kvarter”, där huvudpersonen, som är författare, träffar sin japanske förläggare i Paris. De möts på en restaurang sjutton våningar upp i hotellet Concorde-Lafayette (beläget vid en av de yttre boulevarder som Modiano intresserar sig för). Förläggaren berättar att han bott i Paris tidigare och varit gift med en fransyska, men att hon inte följt med honom när han flyttade tillbaka till Japan. Han ser ut över staden och konstaterar: ”Hon finns fortfarande där nere någonstans, bland alla dessa ljus.” På restaurangen finns sådana där

kikare på stativ och mannen tittar i en av dem. ”Vad sökte han efter?”, frågar sig berättaren. ”Sin hustru? Själv har jag inget behov av den där apparaten.”

En särskild plats intas av glas, som både släpper in och stänger ute. Tidigt i ”Nätternas gräs” minns Jean hur han i sin ungdom betraktat and-ra som genom ett akvarium, ”och det glaset skilde oss åt”. I slutet av samma roman beskrivs ett fängelsebesök, där glasrutan mellan fånge och besökare omöjliggör deras försök till samtal. Men också andra slags transparenta membran återkommer. I ”Un Pedigree” beskriver Modiano hur ingenting av det han återberättar, förutom hans bror Rudys tidiga död, angår honom på djupet. ”Det rör sig inte om något annat än en enkel hinna av handlingar och åtbörder.” *Pellicule* betyder även filmremsa.

Modianos universum liknar en filmkuliss där allt är utbytbar och preliminärt, men insisterar på sin autenticitet. Och denna kulissvärld befolkas av tillfälliga invånare som kommer och går, likt skådespelare med nya roller.

I ”Minnets kvarter” stöter berättaren på en kvinna som påminner honom om någon. Just det, inser han, hon hade varit barnskådespelerska i en berömd film en gång, när berättaren själv varit i samma ålder. ”Och nu, utan övergång, återfann jag henne i anblicken av en fyrtioårig kvinna, som om tidens tyngd hade krossat oss bägge under några sekunder.”

Mycket kunde sägas om detta (om den återkommande skådespelarreferensen; om begreppet ”övergång” eller *transition*; om en tid som kan mätas i vikt, etc.), men låt mig också påminna om en

berömd replik i Bergmans ”Smultronstället”: ”Jag vet inte hur det inträffade, men dagens klara verklighet gled över i minnets ännu klarare bilder som steg till mig med styrkan av ett verkligt skeende.”

Vilket för oss till den minneskonst som enligt Svenska Akademiens motivering förlämnar Modiano Nobelpriset. Att Marcel Proust anmäler sig till jämförelse är naturligt, men ingen annan konstform kan som filmen gestalta minnets mekanismer. Vilket Modiano vet. Filmens unika förmåga att, som han skriver på ett ställe, ”fånga en bit av det förflutna som alltid kommer att förbli i nuet”, kan vara riktmärket för hans romaner.

I sin nya essä ”Gare d’Austerlitz: En bok om Patrick Modiano”, skriver Per-Arne Tjäder att den danska som tar med berättaren på bio i ”Fleurs de ruines” är ett litet porträtt av Anna Karina, känd från Jean-Luc Godards sextiotalsfilmer. Kanske är det så. Åtminstone är det en intressant tillfällighet (fast det rör sig nog inte om det – Modiano säger sig inte tro på slumpen) att Karina spelade studentskan Odile i Godards ”En rövarhistoria”, som av sin hyresvärdinna Mme Victoria uppmanas att gå på sina föreläsningar i stället för på bio. Nu till den intressanta skenbara tillfälligheten: Denna Mme Victoria spelas av Luisa Colpijn, Patrick Modianos mor.

Denna sorts uppluckring av fakta och fiktion är en huvudstrategi för Modiano. Läsaren förs ut på ett ontologiskt gungfly som kan verka njutbart i sig (gungflyn kan ju vara roliga så länge man inte drunknar). För den med större behov av fast mark under fötterna, kan greppet fresta att ta till en biografisk läsart. Men oavsett läsarstrategi bör man vara på sin vakt.

Liksom alla Modianos hänvisningar hit och dit är också hans filmreferenser oerhört intrikata, till och med när de verkar uppenbara. Ett av hans mindre kända verk är hyllningsboken ”Elle s’appelait Françoise” om skådespelerskan Françoise Dorleac som dog i en bilolycka vid tjugofem års ålder. Boken är skriven tillsammans med Catherine Deneuve, Dorleacs lilla-syster och hennes medspelare i ”Flickorna i Rochefort”. I sitt bidrag skriver Modiano om hur han en dag i början av sextioalet befann sig på Orly-flygplatsen och såg filmstjärnan Dorleac i flygvärddinneuniform. Det visar sig att han hamnat på en filminspelning, av François Truffauts ”Den lena huden”. Modiano kallar Orly för ett *no man’s land* eller ”zon”, ett återkommande begrepp hos författaren för en sorts neutrala platser som tycks existera utanför tiden. Om detta skriver Tjäder fint, men utan att nämna att ordet, liksom Orly-flygplatsen, är centralt i Chris Markers film ”Terassen”.

Med dess tematik kring minnets mekanismer och dess komplexa referenssystem (till exempelvis en annan minnesfilm, Hitchcocks ”Vertigo”), kan ”Terassen” ha stått modell för Modianos författarskap. Inte minst formmässigt, uppbyggd som den är av svartvita stillbilder, med undantag för en enskild scen där plötsligt allt kommer i rörelse så att man som åskådare kippar efter andan. Så är det också i Modianos romaner.

Jag är på goda men tråkiga grunder tveksam inför filmens framtid. Dess förflutna är desto mer enastående. Och om det visar sig att dess långsiktiga historiska uppgift var att inspirera till exempelvis Patrick Modianos romaner så är det väl vackert så.

Jan Holmberg

Filmförfattaren.

Patrick Modiano är född fredsåret 1945 i Boulogne-Billancourt utanför Paris.

Han debuterade som manusförfattare 1974 med "Lacombe Lucien" som handlade om en ung nazikollaboratör och regisserades av Louis Malle.

Han har också varit medförfattare till Jean-Paul Rappenaus "Bon voyage" (2003) med Isabelle Adjani och Gérard Depardieu som också utspelas under ockupationsåren.

Flera av hans romaner har filmatiserats, mest känd är Patrices Lecontes "Yvannes parfym" (1994) som bygger på boken "Villa triste"

Modiano skrev tillsammans med Catherine Deneuve en bok om hennes för tidigt bortgångna skådespelande syster Françoise Dorleac, "Elle s'appelait Françoise", och blev sen uppraggad att spela Deneuves exmake i Raoul Ruiz "Genalogies d'un crime" (1996). Intrigen kunde för övrigt vara hämtad från en Modianoroman (ett olöst brott, dagboksanteckningar, förflutenhetens makt över nuet ...)

År 2000 satt Modiano i Guldpalmsjuryn på Cannes filmfestival och var med gav juryns pris till Roy Anderssons "Sånger från andra våningen". "

DN 5 dec 2014:

"Hemlöshet, droger och ögonblick av värme"

Peter Grönlunds "Tjuvheder" handlar om två kvinnor i svår missbruksmiljö, en spelfilm som är ett slags "Ett anständigt liv" för 10-talet. Niklas Wahllöf och Magnus Hallgren besökte en kylslagen inspelning på en välfejkad husvagnsbosättning i Tyresö.

Det kan vara årets värsta väder.

Skymning har rått sedan nio i morse, regnet har övergått i snö, det är en grad varmt. Vi står och hukar i vätan på en illegal bosättning i södra Stockholm och fryser som satan. Omkring oss står husvagnar uppallade halvt på sniskan och med taffligt lappade rutor och dörrar för att i någon mån hålla den råa fukten ute, under en presenning ett slags utomhusvardagsrum med ölburkar, spritflaskor, fimpar och hopknycklade cigarrettpaket på ett vattensjukt bord. Det är skrot och skräp och utbrända bilar lite överallt. Och skalade kopparkablar.

Inne i en husvagn gör sig Minna och Katja klara för natten:

"Bodde du aldrig med dina päron?" frågar Katja.

"Hon va ju fyllkärning, morsan. Det vart mycket fosterhem och skit. Eller missfosterhem som jag bruka säga", svarar Minna.

De lägger sig till rätta på var sin brits. Katja släcker lampan.

– Bra! Superspel! Men vi tar det en gång till innan lunch!

Det är regissören Peter Grönlund som ropar. Det här är alltså inte på riktigt, utan scen nummer 51 i hans eget manus till filmen ”Tjuvheder” som ska vara klar till sommaren.

I centrum står amfetaminmissbrukaren Minna, spelad av Malin Levanon, och nyfunna vännen Katja (Lo Kauppi) som i sin tur brottas med ett svårt alkoholmissbruk. Minnas vardag präglas av extrem stress, ett provboende som går åt helvete, den ständiga jakten på pengar, bli blåst och blåsa andra. Skitiga miljöer, våld och myndighetskontakter om vartannat. Katja har en gång haft ett anständigt liv men bränt broar och fått sin tolvåriga son omhändertagen, det är ständiga besvikelser, hemlöshet, härbärgen och behandlingshem.

Och här bor de nu, i ur och skur, i ett autonomt minisamhälle. Likt så många av verklighetens missbrukare på samhällets allra djupaste botten.

– Minna är en överlevare som inte precis har haft det lika förspänt som en själv, berättar Malin Levanon med ett snett leende när vi har tagit oss in i teamets någorlunda uppvärmda husbil.

– För mig är det viktigt att spela henne som en människa av kött och blod och inte schablonen av en utslagen missbrukare. Hon har humor. Och det finns ju någon värme och gemenskap i den här världen också, det är en extrem situation men ändå inte kolsvart.

Gemenskaps- och lojalitetsaspekten är något som regissören Peter Grönlund trycker på. Vid sidan av filmandet har han under åtta år jobbat med missbrukare och hemlösa på Stadsmissionen och Situation Stockholm, vilket har gjort att han hittat hem i sitt filmberättande med ett socialt perspektiv, berättar han. Något som tidigare har visat sig bland annat i den Guldbaggenominerade novellfilmen ”Gläntan” (2011) som har vissa yttre likheter – och också den med Levanon och Kauppi i huvudrollerna – med ”Tjuvheder”. Men det här torde vara rikets första långfilm som helt fokuserar på två kvinnor ur den här världen.

– ”Tjuvheder” är en historia om vår tid, säger Peter Grönlund. Det är lätt att hemfalla åt offerrollen när man ska skildra tjackpundaren på gatan, de hemlösa, de ansiktslösa som driver runt i periferin av våra medelklassliv. Men gemenskapen är påfallande.

– Är man utanför, antingen för att du inte kan ta plats i samhället eller för att samhället inte har plats för dig, så hittar man en annan gemenskap. Det är jätteviktigt att visa det, att berätta om individualism och konkurrenssamhälle ställt mot kollektivism och gemenskap. Det blir aldrig så tydligt som längst ned i samhället, eller högst upp. Den här storyn skulle i princip kunna utspela sig på övre Östermalm, vill jag påstå, det är samma typ av intriger, hierarkier, konkurrens. Den rör vid frågor om individ kontra samhälle, individens ansvar i samhället och samhällets ansvar för individen.

En annan viktig sak med ”Tjuvheder” är att här inte bara finns ett gäng vältvättade skådespelare i slitna kläder som låtsas. Här finns också medverkande direkt ur den värld som filmen skildrar, amatörer i

filmsammanhang men veteraner från amfetaminmissbrukets frontlinjer.

Som Jan Mattsson. Han spelar Christer Korsbäck, en 50-årig tjacklangare någonstans på mellannivå, en hårdför ärrad jävel som alla så kallade löpare (langarna under honom) fruktar och som Minna kommer i närkontakt med.

– Jag har varit Christer, säger Jan Mattsson frankt under en kaffepaus.

– Det var väl inte för inte som jag blev tillfrågad. De blev nöjda med utseendet och jag trodde ju att det stannade där, att jag skulle vara statist. Men så ringde de efter några dagar och ville att jag skulle spela. Jag fick nästan nypa mig i armen. Men det har varit ganska lätt att anamma rollen, och sjukt roligt, samtidigt som det förstås är jobbigt med ständiga påminnelser om det gamla livet. En vanlig Svenne, om du ursäktar, kanske inte tror att det går till så här, att alla snor av alla, men det kan jag bekräfta – det gör det.

Jan Mattsson har kraftiga ärr i ansiktet, men klar, stadig blick. Han går på metadonbehandling och har varit skötsam en längre tid. Chansen att få arbeta varje dag kunde inte komma i ett bättre skede, menar han.

– För mig är det jävligt kul att få vara bland vanliga människor, att verka på den planhalvan av samhället. Jag känner att jag har blivit accepterad, alla är taggade och allt har bara varit positivt, säger han.

Och så tycks du ju ha hittat din talang!?

– Ja! Du vet, jag har fått beröm, det har aldrig hänt förut.

Det är dags för ännu en tagning av scen 51. Klockan är fyra men ingen ”lunch” än. För en reporter med stelfrusna tår och som står och kisar in i en sunkig husvagn, mellan regissör och fotograf, ljudtekniker, scripta, maskör och allt vad de är, är det frestande att tycka att tagningen sitter perfekt, låt dem för fan gå och värma sig. Men ett proffsigt öga ser att det alltid finns någon detalj att slipa på, bara en gång till: ”Prova att inte dra ner dragkedjan i jackan innan du lägger dig ned.”

Lo Kauppi reser sig upp igen och rättar till täcket hon just legat under. Malin Levanon går ut ur husvagnen, ställer sig i snögloppet och blundar koncentrerat. Och så kommer dagens femtioelfte ”Varsågod, börja!”

I skydd inne i husbilen försöker Lo Kauppi desperat att värma sina fötter mot en elkamin. Malin Levanon hostar och dricker te.

– **Jag är otroligt** tacksam över att få delta i något som jag inte skrivit själv som känns så här viktigt, säger Lo Kauppi. Jag har inte sett något liknande sedan ”Ett anständigt liv”, och jag hoppas att det här blir början på den här typen av historier i Sverige, säger hon.

– Framför allt för att den skildrar kvinnor som ställer upp för varand-ra mot alla odds. Det existerar ju precis lika mycket som mellan män men beskrivs nästan aldrig, fortsätter hon.

– Och det blir ju ännu bättre med den här castingen, säger Malin Levanon. Flera i teamet har ju missbruksproblematiken i sig, de är proffs på att knarka och där är vi amatörer. Man får en ”reality check” utan dess like. Otroligt nyttigt för en skådespelare.

Lo Kauppi igen:

– Man påminns hela tiden om hur otroligt lycklig man ska vara över att inte sitta fast i ett missbruk. Att slippa vakna på morgonen och veta att man måste dra ihop två tusen spänn, eller vad det är, till sin drog för att inte bli jättesjuk, eller utslängd. Det är ett heltidsjobb att vara missbrukare – och det är *ingen* som har valt det. Man glömmer det så lätt, att tjackisen som stjal inte springer omkring och snor för att det är roligt, eller för att de är så lata att de inte orkar jobba. De jobbar stenhårt, finns det någon som är effektiv så är det en missbrukare.

Peter Grönlund påpekar att ”Tjuvheder” förvisso innehåller mycket hot, men väldigt lite direkt våld. Han menar att den kriminella aspekten bara är ett symptom på de här människornas alienation i samhället.

– Till och med drogerna är egentligen sekundära, säger han. Det är relationerna som är det viktiga. Ska du lämna en destruktiv miljö och försöka ta en plats i samhället, kanske få ett försöksboende och sköta det, då ska du bryta med din gemenskap, kanske hamna på andra sidan av stan – och *där* är du jävligt ensam. Det är där svårigheterna börjar, där är du utanför på riktigt. Det är inte så konstigt att man ger upp och börjar träffa sitt gamla gäng.

Det börjar bli kväll och morgontidningens representanter får kliva ur leran, lämna den uppbyggda men trovärdiga sorgliga platsen och åka hem till värmen. Teamet ska fortsätta traggla ett par timmar till innan det blir deras tur. Men runt stan, i precis likadana bosättningar, har man ingenstans att åka. Detta är det närmaste någon värme som de kan hitta. Tills de blir vräkt av kommunen och får jaga vidare.

Men innan vi åker, dagens mest självklara fråga:

Hur är det egentligen med tjuvhedern, finns den?

– Absolut, den finns, svarar Jan Mattsson. Men den är svagare i dag, man höll ihop bättre förr, säger han.

Niklas Wahllöf kultur@dn.se “

DN 5 dec 2014:

“Chefskamp. Svidande kritik av den amerikanska drömmen”

”Horrible bosses 2”

Regi: Sean Anders

Manus: John Morris, Sean Anders. Med: Jason Bateman, Charlie Day, Jason Sudeikis, Jennifer Aniston, Kevin Spacey, Christoph Waltz m fl.

Längd: 1 tim 48 min (från 11 år).

Medelmåttorna Nick, Kurt och Dale är tillbaka. I första ”Horrible bosses” (2011) gjorde trion uppror mot sina gräsliga chefer genom att försöka få dem mördade. I denna uppföljare är de fortfarande missnöjda, förtryckta och meningslösa men med en helt ny strategi för att få ordning på sina trista liv.

Killarna har uppfunnit en revolutionerande apparat som de hoppas bli rika på och få bli sina egna chefer. Manicken är så briljant, så nödvändig, så lättsåld att de aldrig tvekar om att den ska göra succé. Och redan här haltar filmen. Föremålet de designat heter ”Shower buddy” – alltså duschpolaren – och är något så komplicerat som ett duschmunstycke på vilket man monterar flaskor med schampo, balsam och duschkräm, för att på så sätt slippa treva efter plastflaskorna när man står och tvättar sig.

När killarna skall demonstrera apparaten i morgon-tv går allt åt skogen. Grabbarnas soliga drömframtid som egenföretagare är bortblåst. De sitter på en bar och deppar när de blir uppringda av

postordergiganten Boulder Stream som vill göra affärer. Företaget leds av den sliskige miljardären Bert Hanson (Christoph Waltz) som tjänat varje öre genom att lura skjortan av folk. Naturligtvis gör han detsamma med vår trio.

”**Horrible bosses 2**” har sina förtjänster. Filmen är en svidande kritik av den amerikanska drömmen. Då förra filmen beskrev en sorts medelklassfälla – att löneslava under en otäck chef – tar uppföljaren itu med alternativet. Men att bryta sig ut och bygga något eget är inte heller en möjlighet i det amerikanska systemet där alla är fördömda. Jennifer Aniston som Dales före detta chef och sexmissbrukare är också rätt bra. Hon har ett ordförråd som kan få finska matroser att rodna.

Men filmen är segstartad och mer tramsig än rolig. Man driver med svarta, homosexuella, mexikaner, kvinnor, ja allt, men driver framför allt med hur det är att vara kuvad vit man. Det känns inte helt fräscht.

Jane Magnusson film@dn.se “

DN 5 dec 2014:

“Synskadade Rena ser på världen”

”Jag ser dig”

Regi och manus: Sylvelin -Måkestad

Med: Rena Kathleen. Längd: 1 tim 16 min (från 7 år).

Är det verkligen självklart att man ska få gå in gratis på Liseberg bara för att man har ett handikapp? Den synskadade tonåringen Rena tycker inte det. Hon ringer upp och ställer framt frågan till det göteborgska nöjesfältet. De förstår förstås inte riktigt. Vad är problemet? Om hon inte kan se, så missar hon ju en del av upplevelsen av blommorna, de vackra parkanläggningarna, bekymrar sig damen på Liseberg. ”Men det kan jag ju inte se någon annanstans heller”, replikerar Rena framt. Det här en typsituation för både ”Jag ser dig” och filmens huvudperson Rena. Hennes ögon skadades vid födseln, hon har aldrig sett. ”Jag drömmer inte om att se, utan bli sedd”, är en av hennes nyckelrepliker. Det viktigaste för henne är att inte bli särbehandlad, även om det till synes handlar om positiva saker.

”Jag ser dig” har ett specifikt ärende, att låta tittarna följa en ung människa som totalvägrar att bli reducerad till något annat än det: en ung människa. Hon vill inte vara sitt handikapp och ställer stora men förstås berättigade krav på omgivningen om att försöka få samma chans som alla andra när det gäller frihet, självständighet och yrkesförhoppningar.

”**Jag ser dig**” fokuserar helt på Rena. Vi tittare möter världen genom henne, går tätt intill henne medan hon testar sitt vuxenblivande under sista året i gymnasiet. Det är ett rent och okonstlat porträtt som snarare fokuserar på funktion (vara utgångspunkt för debatt) än på form. Lyckligtvis finns Rebecka Karijords fina musik på ljudbandet som skapar en vacker inramning utan att ta loven av ärendet.

Helena Lindblad helena.lindblad@dn.se “

DN 5 dec 2014:

“Dagsaktuell maktkamp”

”**Othello**” i Mia Törnqvists bearbetning utspelar sig i nutid på en skateboardramp. Den är avskalad och skådespeleriet har fått färre nyanser, men Ingegärd Waaranperä njuter av en uppfriskande allegori över vår tid.

”Othello”

av William Shakespeare

Övers. Lars Huldén, Mats Huldén. Bearbetning: Mia Törnqvist. Regi: Ole Anders Tandberg. Komposition och musikarrangemang: Joel Sahlin. Med: Karl Dyall, Sven Ahlström, Maja Rung, Anders Berg, Annika Hallin, Kalle Westerdahl. Scen: Stockholms stadsteater.

Just när maktspelet i Sverige -sysselsätter våra tankar går Shakespeares ”Othello” upp på Stockholms stadsteater. Othello, den hyllade svarte generalen, har nyss gift sig med Venedigs finaste dam Desdemona, vit förstås. Intrigmakaren Jago smider sina ränker, sår otrohetsmisstankar i Othello, lockar hans unga soldater med rasistisk gemenskap, eller i Rodrigos fall (en rolig Kalle Westerdahl) med luftiga förhoppningar om Desdemonas gunst.

Allt utspelar sig i en öde skate-boardramp i nutid och på knappt halvannan timme. Åtskilligt har skalats bort i Mia Törnqvists radikala bearbetning: Jagos förhistoria inte minst, som den som stått Othello närmast och degraderats – skälet till hans hämnd.

Här drivs han i stället av sina egna misstankar mot hustrun Emilia som Othello lär ha haft ihop det med. Kriget mellan männen knyts till makten över kvinnorna, mer tydligt än i originalet.

Shakespeares myller av mer eller mindre medvetna bevekelsegrunder reduceras till en enda, vilket gör pjäsen lite schematisk. Inte bara skateboardmiljön får mig att tänka ungdomsteater.

Spänningen finns kvar, men skådespeleriet får färre nyanser. Framför allt Jagorollen förlorar. Hos Shake-speare upptäcker han sin intrig-talang steg för steg och växer gradvis in i ondskan och maktberusningen. Sven Ahlströms Jago, SD-klädd i brun kostym med väst, vet från början vart han ska och njuter av sin vågmästarroll och av att få alla att dansa efter hans pipa. Skickligt gjort men inte så mänskligt villrådigt och fullt av liv som Ahlström vanligen gör det. (Slutet när Jago skär tungan av sig hör dessutom hemma i en pjäs där tungan löpt i väg med honom, vilket ju inte skett här.)

Karl Dyalls Othello är ärlig och lättlurad i en tolkning som lika väl kunde gjorts i originalpjäsen. Maja Rungs rättfram påstridiga, förälskade Desdemona vägrar fatta att hennes Othello plötsligt är ett svartsjukt monster. Tragiken i detta får sin komiska belysning när hon skönsjunger ”I will always love you” till de samlade männens förskräckta bompabompa-kör. Manssamhället, våldsbenäget i sin dödskamp, hänger med naglarna i fönsterblecket, på väg att falla. Annika Hallins Emilia står i varje ögonblick på tröskeln till att genomskåda maken och avslöja allt. Torrt punkterar hon stämningen och liksom vägrar spela med i dessa manliga dumheter. Det är uppfriskande, särskilt om man som jag inte kan släppa tanken att alltihop är en allegori över vårt politiska läge.

Ingegärd Waaranpera ingegard.waaranpera@dn.se “

DN 5 dec 2014:

“ Nya protester när ännu en polis frias ”

Tusentals demonstranter strömmade ut på gatorna i New York efter att en åtals-jury friat en vit polis, som i somras tog stryptag på en svart man som dog. Beslutet kom bara en vecka efter turbulensen i Ferguson. Justitieministern inleder nu en granskning av fallet.

New York

Inget åtal väcks mot den polis som i somras brottade ned och tog stryptag på Eric Garner, en svart 43-åring och pappa till sex barn i New York. Nyheten kom bara en vecka efter turbulensen i Ferguson, där man sedan i somras protesterat mot att Michael Brown, en obehärdad 18-åring, dödade med sex skott under en konfrontation med polisen.

I New York har gator och torg den senaste veckan fyllts av demonstranter som protesterat mot polisvåldet i Ferguson. Nu gled protesterna nästan omärkbart över till att fokusera på Eric Garners dödsfall.

På onsdagskvällen greps minst 30 personer under demonstrationerna i New York. På Times Square, i tågstationen Grand Central och vid färjeterminalen till Staten Island, där Garner bodde, lade sig stora folksamlingar ned på marken och slöt sina ögon, i sympati med Garner och hans anhöriga.

Eric Garner avled den 17 juli i år efter att en polis brottat ned honom på marken och tagit stryptag på honom. Garners brott var att han hade sålt lösa cigaretter illegalt på gatan, vilket har blivit vanligt i New Yorks fattigare bostadsområden i takt med att cigarettpriserna rusat i

höjden. I ett filmklipp från Eric Garners konfrontation med polisen kan man se hur Garner, som led av astma, vädjar för sitt liv och skriker ”jag kan inte andas”.

Videoklippen har de senaste månaderna spridits på internet och setts miljontals gånger i USA.

Efter Michael Browns död i Ferguson i augusti uppstod en nationell debatt om polisvåldet mot i synnerhet svarta män. Det är en debatt som i USA ger ekon av århundraden av diskriminering mot svarta. Att ingen av poliserna som låg bakom de två dödsfallen åtalas spär nu på den existerande vreden.

Många av demonstranterna i New York talade om att det här var en indirekt följd av de mer aggressiva polismetoder som präglade brottsbekämpningen i staden sedan 1990-talet. De har ofta varit framgångsrika i den mån att de kraftigt minskat brottsligheten. Men priset har varit att polisens ständiga närvaro i framför allt svarta bostadsområden ofta upplevs som hotfull, snarare än betryggande.

New Yorks borgmästare Bill de Blasio blev vald på ett löfte att ändra på detta. Under onsdagskvällen höll de Blasio en presskonferens om Eric Garners död där han citerade slagordet från demonstranterna i Ferguson: ”Svarta liv räknas.” I ett pressmeddelande lovade de Blasio nya initiativ för att minska risken för framtida incidenter av det här slaget. Bland annat har en lag införts om att alla poliser i New York ska förses med videokameror, så att eventuellt övervåld dokumenteras. Men bland demonstranterna i New York var det många som tyckte att detta var otillräckligt. Även Eric Garners dödsfall hade filmats, men det hände ändå, påpekade de. Eric Garners styvpappa Ben Carr sade i en intervju:

– Det finns inget rättssystem. Vita kan döda svarta, men inte tvärtom. Vem kontrollerar polisen? Vi hade en videoinspelning för guds skull!

USA:s avgående justitieminister Eric Holder sade på onsdagen att man nu kommer att inleda en undersökning av Garners dödsfall på federal nivå.

Martin Gelin martin.gelin@gmail.com

I korthet.

Polis som sköt 12-åring utreds

På torsdagen riktade en federal medborgarrättsutredning skarp kritik mot polismyndigheten i Cleveland för ett flertal fall av övervåld.

Utredningen har pågått under två år och resultatet meddelades av justitieminister Eric Holder på plats i Cleveland, där en 12-årig afroamerikansk pojke sköts ihjäl av polis den 22 november.

Polisen i Cleveland fick samtal om att en mörkhyad pojke lekte med något som troligen var en leksaks-pistol på en lekplats. På plats hoppade den ena polisen ut ur bilen och sköt inom sekunder pojken som sträckte fram vapnet, uppenbart för att räcka över det, skriver Washington Post. Vapnet var en soft air gun.

Tt “

DN 5 dec 2014:

“ Poliskulturen bäddar för konfrontation

Ännu ett fall av polisbrutalitet utan påföljd eldar på ursinnet över ett rättsväsende som inte förmår hantera uppenbart övervåld från ordningsmaktens sida. Men polisens ställning i USA är stark.

Analys

Omedelbart efter åtalsjuryns beslut tillsatte justitieminister Eric Holder en federal medborgarrättsutredning som nu ”oberoende, grundligt, rättvist och skyndsamt” ska undersöka omständigheterna i Eric Garners död. Den lokala utredningen har följts noga av departementet, där man uppenbarligen inte är nöjd med resultatet.

President Barack Obama har flera gånger under den senaste veckan tagit upp den avgrundsdjupa misstro som råder mellan många afroamerikaner och ordningsmakten. Även om Obama har undvikit att direkt kommentera besluten att släppa misstankarna mot poliserna i Ferguson, Missouri, och Staten Island, New York, är det tydligt att även presidenten är mildt sagt bekymrad över hur fallen har hanterats. Häromdagen meddelade han en översyn av den militarisering av polisen som skett på senare år.

Protesterna över landet, med störst aktivitet vid kusterna och i St Louis, arrangeras på nolltid med hjälp av sociala medier och ställer krav på rättvisa.

Debatten om ras och rätt handlar nu också om det ganska komplicerade grand jury-förfarandet, som har tillämpats i såväl fallet

Garner som i fallet Michael Brown i Ferguson, och som innebär att en åtalsjury anlitas av åklagare för att bringa reda i ett komplext bevismaterial och fatta beslut om åtal och brottsrubricering. Den sekretess som råder kring en grand jury lämnar dock många frågetecken: ”Såg de verkligen samma film?” som Eric Garners ursinniga, förtvivlade mor sa om den filmupptagning som fångat hennes sons död.

Men en minst lika angelägen debatt handlar om polisens rättigheter och utbildning, som också fångar en del av den status och kultur som präglar polisen i USA.

Poliser har i USA långtgående befogenheter och omfattas av en generös lagstiftning (som också åtalsjuryerna lutar sig mot i sina friande beslut). De som försvarar polisens agerande i fall som Browns och Garners menar, hårddraget, att den som inte lyder polisen får räkna med konsekvenser.

Polisens lagliga rätt och dess benägenhet att utnyttja den måste ha en central plats i en debatt om ras och rättvisa i USA. Den amerikanska poliskulturen bäddar för konfrontation och en fråga som belysande nog är fullständigt frånvarande i USA är varför Darren Wilson, den polis som dödade Michael Brown, inte i ett tidigt skede helt enkelt vände, hämtade några kolleger och grep 18-åringen vid ett senare tillfälle.

Huruvida en sådan diskussion kring polispraxis ryms inom ramen för de federala utredningarna återstår att se.

Sanna Torén Björling sanna.bjorling@dn.se “

DN 5 dec 2014:

“Hårdare tongångar mot väst i Putins tal

President Vladimir Putin använde sitt årliga tal till Rysslands parlament till nya hårda attacker mot väst. Han jämförde USA och EU med Hitlers Tyskland och det annekterade Krim med Tempelberget i Jerusalem.

Den som eventuellt hade väntat sig försonliga tongångar från Putin blev sannolikt besviken efter hans tal i den praktfulla S:t Georgssalen i Kreml inför 1 000 parlamentariker och höga tjänstemän.

För även om presidenten inte kom med något nytt i sak var han mer än vanligt vass mot sina kritiker i västvärlden. Han slog fast att sanktionerna är ett illasinnat drag från USA:s och EU:s sida – och om inte Ukrainakrisen hade funnits ”så hade de hittat på någon annan anledning att hålla tillbaka Ryssland”.

– Den här politiken hittade de inte på i går. Den har förts mot vårt land under många år – under årtionden för att inte säga århundraden. Varje gång någon anser att Ryssland har blivit för starkt så kommer detta upp.

Som exempel för västs inblandning tog han 90-talets krig i den ryska delrepubliken Tjetjenien. Putin hävdade att väst då stödde separatister i Ryssland ”politiskt, finansiellt och genom säkerhetstjänster”.

– Det var absolut tydligt att man ville dra in oss i ett jugoslaviskt scenario.

– Men det lyckades inte. Vi tillät det inte. Precis som det inte lyckades för Hitler, som försökte trycka tillbaka oss bortom Ural. Vi måste påminna alla hur det slutade, sa Putin.

Presidenten ägnade första halvan av sitt 70 minuter långa tal åt relationerna med väst, annekteringen av Krim och händelserna i Ukraina.

När det gäller Krim tog han till bombastiska historiska paralleller för att slå fast att halvön nu och för alltid är rysk – något som omvärlden inte håller med om.

– För den ryska civilisationen har Krim, antikens Chersonesos, en enorm sakral betydelse. Samma som Tempelberget i Jerusalem har för judar eller muslimer.

Och samtidigt som Putin gav Kievregeringen skulden för tragedin i östra Ukraina deltog hans egen ryska säkerhetstjänst i det värsta blodbadet på många år i Tjetjeniens huvudstad Groznyj. Minst tio poliser och sju rebeller ska ha dödats under torsdagens strider där.

Putin nämnde denna händelse helt kort, med kommentaren att ”lokala säkerhetstjänster kan hantera detta”.

Ingmar Nevéus ingmar.neveus@dn.se “

DN 5 dec 2014:

“ Diktatorn vill bli sist kvar i Syrien

Frankrike/Syrien.

Om det så inte kommer att finnas en syrier kvar i liv i landet och alla andra har flytt så kommer Syriens president Bashar al-Assad göra allt för att bli den sista kvar – som en kapten på båten. Det säger diktatorn i en intervju i det franska magasinet Paris-Match. Ledaren kallar USA:s bombningar i norra Syrien mot terrororganisationen IS för illegala och verkningslösa.

För att slå tillbaka mot terrorismen krävs trupp på marken med lokalkännedom, säger al-Assad som en illa dold invit till samarbete med USA mot IS. Diktatorn liknar situationen i Syrien med Libyen: Om diktatorn faller så öppnar det för kaos och radikal islamism.

Magnus Falkehed “

Den 6 december 2014.

DN 6 dec 2014:

“Nyval skapar spänningar i alliansen

Allianspartierna ville ha tid till förnyelse. I stället kastas de in i en valrörelse och tvingas hantera inre konflikter. M vill satsa allt på regeringsdugligheten men från andra partier finns ett tryck för en ny integrationspolitik. På det området är förändringar att vänta, erfar DN.

Alliansens budget som vann i riksdagen är baserad på det manifest som de borgerliga förlorade valet på i september. Det är dessutom ett manifest som flera av partierna delvis redan har tagit avstånd ifrån i sina eftervalsanalyser (se faktaruta). Självkritiken har gällt alliansens kärna, jobbpolitiken. Den hör tätt ihop med integrationsfrågorna som står i centrum av kampen mot Sverigedemokraterna.

Exempelvis Folkpartiets Jan Björklund har varit mycket tydlig i sina krav på borgerlig förnyelse.

– Där har vi misslyckats, sade FP-ledaren om integrationen av utrikes födda i en DN-intervju.

Moderata företrädare runtom i landet har också talat om att den nya partiledaren måste åstadkomma något nytt i migrations- och integrationsfrågorna.

Alla fyra allianspartierna har talat om ett behov av att vara för sig ägna sig åt att utveckla sin egen politik med sikte på valet 2018. Nu tvingas alliansen att återigen gå fram gemensamt i en valrörelse om bara tre månader och sedan kanske axla regeringsmakten igen.

– Visst är det ett problem. Alla fyra allianspartierna hade nu velat tänka ut nya kloka tankar för framtiden och revidera alliansprojektet. Nu får vi göra det i blixtfart, säger en allianskälla som pekar på skilda uppfattningar om just jobb och integration.

Tommy Möller, professor i statsvetenskap, gör bedömningen att de borgerliga egentligen inte ville vinna budgetomröstningen.

– Det är saker man inte kan säga offentligt men jag kan inte se någon annan förklaring. Man manövrerade in sig i ett läge som man från början inte hade förutsett och som i slutänden framstår som mindre önskvärt. Det här är inte enligt planen. Aktörerna är nog rätt chockade över händelseutvecklingen, säger Möller.

Per Nilsson är Moderaternas opinions- och kommunikationschef och deltog i arbetet med partiets eftervalsanalys. Han medger att tiden nu är för kort för en djupare politisk förnyelse men är övertygad om att Moderaternas och alliansens gamla trumfkort håller i ett val till.

– Valet kommer att handla om vem som kan ta ansvar för Sverige och har ett väl förberett regeringsalternativ. Där är vi starka. S och MP har visat sig inte kunna regera Sverige, säger Per Nilsson.

Inom bland annat Folkpartiet finns uppfattningen att det inte räcker. Integrationsutmaningen måste mötas och då behöver alliansen ta i heliga borgerliga kor och sänka trösklarna till arbetsmarknaden, anser riksdagsledamoten Robert Hannah.

– Vi hade behövt mer tid att formulera en integrationspolitik som väljarna vill lyssna på. Det handlar om att våga föra en klassisk liberal politik med Folkpartiets lösningar och inte Moderaternas som inte vill ändra arbetsmarknadslagstiftningen, säger Hannah.

Flera borgerliga opinionsbildare har uppmanat alliansen att lyfta integrationsfrågorna om de ska kunna hejda Sverigedemokraternas tillväxt. En av dem är Svenska Dagbladets politiska chefredaktör Tove Lifvendahl som anser att detta är möjligt redan till extravalet trots att tiden är knapp.

– Jag tror att alliansen med större frimodighet borde försöka hitta ett antal reformspår så att man kan berätta för väljarna att ”vi ser det ni ser, men vi kommer inte att lägga samma förslag som Sverigedemokraterna, utan har egna”, säger Lifvendahl som anser att detta är nödvändigt för att stoppa väljarflykten från Moderaterna till Sverigedemokraterna.

Något sådant är också att vänta, enligt andra bedömare med god insyn i alliansen.

– Troligen gör man någon slags positionsförflyttning. Men det är en svår balansgång. Man måste hitta en linje som är lite annorlunda än den tidigare men samtidigt inte uppfattas som populistisk. Kanske börjar man tala om migrationen lite mer i termer av problem. Kanske lägger man tonvikten på att bördan måste fördelas jämnare mellan EU-länderna, säger en alliansveteran.

Hans Rosén hans.rosen@dn.se

Bakgrund. Borgerlig självkritik

FP-ledaren Jan Björklund pekade i en DN-intervju 22/10 ut jobben, integrationen och försvaret som tre områden där alliansen hade skäl att vara självkritisk. ”Vi var för tunna. Väljarna vill veta vad som är idéerna och visionerna framåt men vi lyckades inte förnya oss”, sade Björklund.

Moderaterna behöver bli bättre på jobb, välfärd och integration, är slutsatsen i partiets eftervalsanalys. ”Moderaterna bör utveckla en integrationspolitik som bättre svarar mot de utmaningar vi ser i dag”, skrev Hans Wallmark som lett analysgruppen på DN debatt 28/11.

Det krävs en rejäl förnyelse av alliansens politik, ansåg Centerledaren Annie Lööf i en DN-intervju 8/11. Hon pekade bland annat på förändringar av arbetsrätten, där C dock är oense med M.

Fakta. Vägen till extra val

Statsminister Stefan Löfven lämnade i onsdags besked om att regeringen den 29 december avser att utlysa ett extra val som ska hållas söndagen den 22 mars.

Det beslutet får enligt regeringsformen inte fattas ”förrän tre månader har gått från den nyvalda riksdagens första sammanträde”, och det betyder att beslutet inte kan tas förrän just den 29 december.

Även om inte mycket talar för det i dag finns det en teoretisk möjlighet att det inte blir ett nyval, eftersom det formella beslutet fattas först om nästan fyra veckor. Stefan Löfven sade på onsdagens presskonferens att han anser att han gett de fyra borgerliga partierna i alliansen flera förhandlingsinbjudningar utan att de nappat. Men han tillade att det är något eller några partier som vill tala med honom så ”vet de var hans finns”.

Ett nyval ska hållas senast tre månader efter att det utlysts. Eftersom Löfven redan aviserat sin avsikt har partier och myndigheter redan dragit i gång valförberedelser inför den 22 mars.

Dock gäller lite andra tidsfrister vid ett extra val. Till exempel är tiden för förtidsröstning och budröstning bara tio dagar. Röstning vid utlandsmyndigheter får starta tidigast tjugo dagar före valdagen.

Regeringen Löfven sitter kvar fram till valet, men är politiskt bakbunden av att det är den borgerliga regeringens budget för 2015 som kommer att gälla, och den budgeten kommer att fortsätta att gälla även om Socialdemokraterna och Miljöpartiet vinner en större majoritet i valet. Däremot kan regeringen göra ändringsförslag i vårpropositionen.

Nyvalet den 22 mars gäller bara val till riksdagen.

Dn 22/3 nästa år ska det extra valet hållas. Men det formella beslutet kan inte fattas förrän den 29 december och det finns en teoretisk möjlighet att det inte blir nyval.

Debattonen skruvas upp mellan partierna Efter veckans besked om nyval skruvades tonläget upp i riksdagen i går. Finansminister Magdalena Andersson anklagade SD för att vara nyfascistiskt. Samtidigt bråkade Jan Björklund och MP-språkröret Gustav Fridolin om hur orden föll på krismötet hos statsministern i tisdags.

– Han skulle nog behöva lära sig att tvätta öronen, säger Fridolin.

Jan Björklund hävdade på en presskonferens i går att Fridolin på krismötet i regeringskansliet Rosenbad i tisdags kväll sagt att han skulle vara beredd att släppa fram en borgerlig regering efter beskedet att SD gav sitt stöd till alliansens budget.

Men det förnekar MP-språkröret.

– Det skulle innebära att alliansen bildade regering med stöd av Sverigedemokraterna som regeringsunderlag. En sådan regering kommer jag aldrig, aldrig att släppa igenom utan en fajt, säger han.

Samtidigt hävdade Björklund, som har många väljare som vill se ett samarbete över blockgränsen, att det hade varit lättare att få till stånd ett blocköverskridande samarbete om statsminister Stefan Löfven avbrutit samarbetet med Miljöpartiet och Vänsterpartiet.

– Men för Stefan Löfven är det viktigare att vara statsminister. Han har låst in sig i vänsterburen, säger Jan Björklund.

Samtidigt skruvade S-finansministern Magdalena Andersson efter sitt misslyckande att få igenom sin budget upp tonläget mot Sverigedemokraterna. Hon kallade SD ”ett nyfascistiskt parti”.

– Det är ett parti som inte står för grundläggande värderingar om att alla människor är lika mycket värda som nu höjer rösten och vill diktera villkoren i svensk politik. Jag ser väldigt allvarligt på det, säger Andersson.

Den vikarierande SD-ledaren Mattias Karlsson krävde en ursäkt till sina väljare.

– Okunnigt, oförskämt och ovärdigt, anser han.

Fredagens DN Debatt-artikel där flera tidigare borgerliga politiker krävde att deras partier började samtala med SD om invandringspolitiken fick inget gehör.

– Det är inte aktuellt, deklarerar C-ledaren Annie Lööf som i stället utlovar en bättre integrationspolitik.

Mats J Larsson matsj.larsson@dn.se “

DN 6 dec 2014:

“ **SD hoppas på Åkesson i valspurten** ”

Sverigedemokraternas partiledare Jimmie Åkesson ska kunna delta i valspurten till extra riksdagsvalet den 22 mars. Det hoppas partisekreteraren Björn Söder. – Jimmie är ovärderlig för oss, säger Söder.

Nästan var fjärde SD-väljare i det senaste ordinarie riksdagsvalet i september lade sin röst på ett annat parti i sin kommun. Men stödet i kommuner och landsting mer än fördubblades ändå jämfört med för fyra år sedan.

I helgen samlas cirka 850 sverigedemokratiska lokalpolitiker i Västerås. Det är det största SD-mötet sedan partiet bildades 1988.

Men partiet brottas fortfarande med tomma stolar i ett flertal kommuner. Enligt partisekreteraren handlar det om ett 60-tal platser där SD saknade kandidater i valet i september.

– Det är förstås inte bra, medger Björn Söder som inledningstalar på helgens SD-möte.

Det är det första större SD-mötet utan Jimmie Åkesson sedan han valdes för snart tio år sedan. Sedan den 17 oktober är SD-ledaren sjukskriven för utbrändhetssymptom till åtminstone 1 februari.

Men i extravalrörelsen hoppas partisekreteraren att Åkesson ska kunna delta.

– Vi hoppas att han ska vara tillbaka i alla fall till slutspurten, säger Björn Söder.

Han avfärdar spekulationer om att den 35-årige Åkesson skulle vara på väg att lämna politiken.

– När han kommer tillbaka är det långsiktigt. Då kommer han att vara en del av partiet en bra tid fram-över, säger Söder.

Det var Åkesson som inledde höstens politiska kaos genom att byta linje i samband med talmannens sonderingar den 17 september och sade att SD kunde rösta på de borgerliga allianspartiernas budget och tvinga fram ett nyval.

Hans vikarie, Mattias Karlsson, gjorde verklighet av hotet i budgetomröstningen i onsdags. På lördagseftermiddagen håller han sitt första tal som vikarierande partiledare då han ska förklara varför partiet beslutat sig att fälla alla regeringar som inte lyssnar på partiets krav på minskad invandring.

I extravalet 22 mars hoppas SD få ännu större stöd än i höstas, trots att partiet orsakat det politiska kaos som man efter valet 2010 lovade att inte orsaka.

– Vi har ju varit mycket i mediefokus nu och stödet kan säkert gå ner i januari. Men målet är att bli näst största parti, säger Björn Söder.

SD utmanar därmed Moderaterna. Partiet gör det med en större partikassa än flera andra riksdagspartier. SD har under längre tid ett system där en del av det lokala partistödet slussas till en central valfond.

Efter en överenskommelse i veckan ska också pengar från det växande partistödet lånas ut från lokala partiavdelningar till den centrala valkassen. Det innebär att partiet har uppskattningsvis 15–20 miljoner kronor till den kommande extravalrörelsen.

– Vi har inte tömt ladorna, säger Söder.

Mats J Larsson matsj.larsson@dn.se “

DN 6 dec 2014:

“ Nästan 50 000 nya väljare får rösta i mars ”

Det kan bli nästan 50 000 förstagångsväljare vid ett nyval i mars.– Det är självklart att jag kommer att rösta, säger Zhobin Houshmand, som fyller 18 nu i december.

Göteborg.

Nästan 50 000 personer, eller 48 101, kommer att ha fyllt 18 år från 15 september fram till nyvalsdagen 22 mars, visar en uträkning som Statistiska centralbyrån tagit fram.

TT träffar några elever på Hvitfeldtska gymnasiet i Göteborg som plötsligt har fått chansen att gå till valurnorna.

De är tydliga i sin kritik mot att den politiska situationen inte kunnat lösas.

– Båda sidor har ju förklarat att de inte vill jobba med SD och om ingen av dem vill det så borde de ju samarbeta.

– Det är löjligt att vara så anti, säger Zhobin Houshmand.

Lisa Landby, som fyllde 18 i november, är lika tveksam till politikernas agerande.

– Idiotiskt att de inte kan komma överens, de beter sig som småungar, säger hon och anser att det är dags att de två blocken är mera öppna gentemot varandras åsikter.

– De är så fokuserade på det egna att man inte ser vad andra har.

Martin Nilsson Sjölander fyllde 18 i våras och röstade i september:

– Det som hänt har inte påverkat mig, men det påverkar Sverige.

– Man borde förhandla mer och man borde mötas halvvägs så att man kan sätta SD ur leken så att de inte kan ställa till med problem.

Tt

Av de nya förstagångsväljarna bor 15 procent i storstadskommunerna Stockholm, Göteborg och Malmö.

Könsfördelningen är 23 522 flickor och 24 579 pojkar.

Dessutom tillkommer personer som under perioden 14 september 2014 till och med den 22 mars 2015 får svenskt medborgarskap.

Under samma period beräknas drygt 200 personer om dagen avlida.
Källa: SCB “

DN 6 dec 2014:

“Kommunpolitiker: Släpp prestigen och samarbeta

Rikspolitikernas skyttegravskrig över blockgränsen väcker kritik hos landets kommunpolitiker. Där har man bildat nya gränsöverskridande koalitioner för att hålla SD utanför makten.

– Rikspolitikerna har inte förstått att det är ett ändrat politiskt landskap och att vi måste leta nya lösningar. Sverige har inte råd med ert käbbel, säger Lars Bryntesson (S), kommunstyrelseordförande i Sigtuna som styrs av en koalition bestående av Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Folkpartiet.

Sverigedemokraterna mer än fördubblade sina kommunala mandat i höstens val. För att undvika samarbete med SD och för att partiet inte ska få en vågmästarroll har ett flertal kommuner bildat koalitioner över blockgränsen.

Att man inte har lyckats få till liknande samarbeten på riksplanet utan i stället skapat regeringskris och extra val väcker kritik hos kommunpolitiker, visar DN:s rundringning till några av kommunerna med nya ”oheliga allianser”.

– **Det är väldigt viktigt** att vi kommunpolitiker och medborgarna inför nästa val sänder en tydlig signal där vi kräver att rikspolitikerna samarbetar. Blockpolitiken har varit cementerad under många decennier, men när vi nu har en situation där man nästan har tre block måste man hitta nya konstellationer och bryta upp blockpolitiken annars blir det ohållbart, säger Lars Bryntesson.

Till skillnad från i kommunpolitiken befinner sig rikspolitikerna längre ifrån sina väljare, något som kan förklara att man i riksdagen pratar mer slagord än konkreta handlingsplaner, menar Bryntesson.

– Man letar skillnader i stället för likheter och har på så vis krympt handlingsutrymmet. Men det Sverige behöver för att klara framtidens utmaningar är nya idéer och samförstånd, säger han.

Även moderata kommunalrådet Anneli Nyström, som ingår i Eskilstunas nybildade koalition mellan Moderaterna, Socialdemokraterna och Centerpartiet, vill ha mindre käbbel och mer samarbete på riksplanet.

– I dag röstar vi inte på partier utan på två budgetar vilket ställer saker på sin spets. Man måste ta tänket upp till en ny nivå och titta på en annan lösning. Vi kan inte ha det på det här sättet, säger hon.

Söderköpings nya starke man är socialdemokraten Mattias Ravander som styr med stöd av Moderaterna och Miljöpartiet. Koalitionens framgång bygger på personkemi och en samsyn om kommunens framtidsvision.

Dagens regeringskris hänger till stor del samman med att allianspartierna på riksplan har svaga ledare, eller inte ens har en partiledare, menar Ravander. Då är det svårt att ta till djärva grepp och sträcka sig över blockgränsen.

– Många av alliansens partiledare är ifrågasatta och har svaga positioner i sina partier och då är det bättre att angripa i stället för att samarbeta.

För att undvika att hamna i ett nytt låst läge mellan blocken efter riksdagsvalet har kommunpolitikerna ett råd till sina kolleger på riksplanet: Ta oss som goda exempel.

– Titta på kommunerna och följ gärna Sigtunas exempel och jobba blocköverskridande. Sverige har inte råd med mer käbbel utan man måste börja samarbeta och släppa prestigen, säger Lars Bryntesson.

Katarina Lagerwall katarina.lagerwall@dn.se “

DN 6 dec 2014:

“Löfvens vänstergir får hård kritik av näringslivet”

Bland de absoluta näringslivstopparna är inställningen klar: Stefan Löfven har misskött sig och vissa anser att berörings-skräcken med SD är löjlig. Efter veckans politiska kaos har DN talat med några av Sveriges mest profilerade entreprenörer och företagsledare.

På sin bondgård på Värmdö utanför Stockholm kritiserar entreprenören Olof Stenhammar statsminister Stefan Löfvens så kallade vänstersväng. ”Den där Löfven” gjorde upp med Vänsterpartiets Jonas Sjöstedt om vinster i välfärden och med Miljöpartiet, både om att skjuta upp bygget av Förbifart Stockholm och om att stänga Bromma flygplats.

– Det verkar som om Stefan Löfven inte uppfattat att den vänstersväng han gjorde inte stöddes av de val som väljarna gjort. Det lyste om ögonen på Sjöstedt när han talade om att förbjuda vinster i välfärden, men väljarna stödde inte det. Vänsterpartiet låg helt still och Miljöpartiet backade, säger han.

Grundaren av Optionsmäklarna, som senare köpte Stockholmsbörsen, lutar sig fram och fortsätter:

– Det gäller att ha respekt för demokratiska värden och det tycker jag inte att Löfven har haft. Ska han nu göra om samma sak?

Det är farligt att signalera att vinster är fel, anser han.

– Vad är nästa steg? Att samhället ser ned på vinster i alla branscher? Vinst är en förutsättning för näringslivet. Vinst är avgörande för att man ska ta risken och satsa. Vinst är bekräftelsen på att man gör rätt. Företag som inte gör vinst läggs ned.

Uppgörelserna med Miljöpartiet är även andra upprörda över, bland andra Sven-Olof Johansson, som är huvudägare och vd för fastighetsbolaget Fastpartner.

– Att stoppa Förbifarten uppskattas kosta 4 miljoner kronor om dagen. För motsvarande kostnad på årsbasis kan man anställa 1 500–2 000 sjuksköterskor. De har stoppat det av politisk prestige och sådant får tydligen kosta pengar, säger han på telefon.

Att Löfven bröt sina överenskommelser med alliansen för att gå Vänsterpartiet och Miljöpartiet till mötes tas inte väl upp i näringslivet. Den silverhåriga Sven Hagströmer, huvudägare i det noterade investmentbolaget Creades och medgrundare av Junilistan och den fallna HQ Bank, påpekar att tilliten är oerhört viktig i Sverige.

– Det är för att vi litar på varandra som vi kan göra affärer och ha avtal på fem sidor i stället för 500 sidor som i anglosaxiska länder, säger han på telefon.

Han hävdar att Stefan Löfven struntade i den andan genom att göra upp med alliansen om bland annat Bromma flygplats, för att sedan bryta uppörelsen efter valet.

– Plötsligt var Löfvens överenskommelser med alliansen inte vatten värda, säger han.

Många i näringslivet är arga på regeringens budget, enligt Svenskt Näringslivs vd Carola Lemne.

– I den budget som föll fanns många inslag som våra medlemmar ansåg var företagsfientliga. En medlem beskrev det som att det känts som att ha en svart filt över huvudet de här två månaderna, säger hon.

Hon efterlyser att nästa regering tittar ut över omvärlden och ser vilken konkurrenskraft Sverige behöver.

När det gäller utfrysningen av Sverigedemokraterna anser Olof Stenhammar att den var fel.

– Man måste respektera att 13 procent av folket har valt dem och då kan man inte ha total beröringsskräck.

Sven Hagströmer är inne på liknande tankegångar.

– Partierna måste adressera immigrationsfrågan i stället för att lämna ”walk over” till SD. Vi har ju sex gånger så hög invandring som jämförbara länder. Vi kan inte i längden ha asylinvandring på drygt 1 procent om året, säger han.

Inte bara storägare, utan också företagsledare har synpunkter på budgetkaoset och nyvalet. Saabchefen Håkan Buskhe, som tillsammans med en delegation från näringslivet reser med kungen på hans statsbesök i Frankrike, oroar sig för hur det ser ut utifrån.

– Vi är ett litet land med bra konkurrenskraft, men det går fort att skapa misstro, säger han till Dagens Nyheters korrespondent Magnus Falkehed i Paris.

Han kräver att politikerna löser upp knuten.

Även Börje Ekholm, som är vd för familjen Wallenbergs noterade maktbolag Investor, anser att politikerna måste ta ansvar. Han påpekar att företagen har krav på sig att leverera bra produkter och tjänster och att medborgarna borde kunna ställa samma krav på politikerna.

– Egentligen visar det som hänt på ett djupare politiskt ledarskapsproblem, säger han.

Flera näringslivstoppar häpnar över att Stefan Löfven, som har påståtts vara en skicklig förhandlare, inte har klarat att lösa situationen.

– Om Stefan Löfven hade varit en så himla smart förhandlare som han framställdes som skulle han ha börjat att förhandla med alliansen innan han gjorde upp med Miljöpartiet och Vänsterpartiet. Man måste alltid ha en plan B, säger Sven Hagströmer.

Sven-Olof Johansson uttrycker det så här:

– Löfven är lite bossig i sitt sätt att gå fram. Det är mycket fackpamp över honom. I de kretsarna kanske det går hem med lite skrämsel och skräck, men det kanske inte funkar i det politiska.

Flera svenska företagare hoppas på en stark regering eftersom entreprenörer och företags-ledare är beroende av stabilitet för att våga investera. Så här uttrycker sig Handelsbanksnestorn Tom Hedelius, som även är storägare i industrihandelsbolagen B&B Tools och Addtech samt teknikkoncernen Lagercrantz:

– Det är en allvarlig situation om Sverige har en svag regering när omvärlden är så skakig och instabil som den är, med bland annat oroligheter i Ukraina. Dessutom vill näringslivet ha långsiktighet och stabilitet, säger han på telefon från sitt semesterhus på Rivieran.

Börje Ekholm på Investor varnar för följderna av en svängig politik.

– Om politiken inte klarar av att leverera långsiktiga stabila spelregler kan det resultera i försämrad tillväxt för Sverige, säger han.

Börje Ekholm efterlyser en samling i mitten och är förvånad över att regeringspartierna går fram som ett block i nyvalet eftersom det riskerar att leda till samma låsningar igen.

Olof Stenhammar uttalar det som många i näringslivet länge har varit inne på, nämligen önskemål om en koalitionsregering bestående av moderater och socialdemokrater.

– De ligger inte så långt ifrån varandra. Men jag förstår att det inte går eftersom det inte skulle accepteras långt ned i organisationerna.

Han klappar en biffko. Gården är en sorts revansch. Hans föräldrar fick lämna gården han växte upp på av ekonomiska skäl och Olof Stenhammar bestämde sig för att köpa en gård när han fick råd.

Birgitta Forsberg birgitta.forsberg@dn.se

Birgitta Forsberg är ny medarbetare på Dagens Nyheter. Hon kommer närmast från Affärsvärlden. Nyligen utsågs hon till Årets journalist av Sveriges tidskrifter och hon har tidigare fått flera journalistpriser.

Birgitta Forsberg är också författare till böckerna ”Svenska miljardärer” (Lind & Co 2012) och ”Fritt fall – Spelet om Swedbank” (Ekerlids 2010). I DN kommer hon att kommentera näringslivsfrågor och vara ekonomireporter.

DN 6 dec 2014:

“ Reformer försenas när 550 miljoner uteblir

Nu varnar Arbetsförmedlingen för försenade reformer: det utlovade tillskottet på 550 miljoner kronor försvann med regeringens nedröstade budget.

Därmed sinkas myndighetens stora omställning mot utbyggda arbetsgivarkontakter, mer aktiv jobb jakt och starkare stöd även till nyarbetslösa och jobbytare.

– Jämfört med 2014 års anslag ville regeringen Löfven ge oss 550 miljoner kronor mer 2015, en nära tioprocentig ökning. Får vi inte dem så kommer vår satsning på mer aktiva uppsökande arbetsgivarkontakter att gå långsammare, säger Arbetsförmedlingens biträdande generaldirektör Clas Olsson.

– Det gör det också svårare för oss att genomföra vår och regeringens målsättning om att öka vårt stöd till de grupper som bedöms stå närmare arbetsmarknaden, de som inte hunnit bli långtidsarbetslösa.

Förtroendet för Arbetsförmedlingen har de senaste åren slagit nya bottenrekord. Kritikerna har pekat på låg effektivitet och att uppdraget alltför snävt riktats mot de så kallade utsatta grupperna – unga, äldre, nyanlända, funktionshindrade och långtidsarbetslösa – medan andra lämnats att klara sig själva.

Arbetsmarknadsminister Ylva Johansson utlovade snabbt efter tillträdet i höstas en reform av förmedlingen. Ministerns målsättning var att göra Arbetsförmedlingens tjänster mer intressanta. Både för

arbetsgivarna, som ofta dragit sig för att anmäla sina vakanser dit av rädsla för en svårhanterlig flod av okvalificerade sökande, och för arbetsökande som är nyarbetslösa, eller som har ett jobb, men vill byta.

– I dag ägnar sig Arbetsförmedlingen nästan uteslutande åt dem som står väldigt långt ifrån arbetsmarknaden, men det är ganska sällan arbetsgivare i första hand söker just de personerna, sade Ylva Johansson i en DN-intervju i oktober.

Men en sådan förändring kräver att myndigheten får in fler tjänster att förmedla. Och det i sin tur för

Tove Nandorf tove.nandorf@dn.se

Fakta. Arbetsförmedlingen

Både arbetsmarknadsminister Ylva Johansson och Arbetsförmedlingens generaldirektör Mikael Sjöberg har i höst utlovat omfattande reformer inom Arbetsförmedlingen.

Arbetsförmedlingen skulle bli piggare och bredare, leta jobb mer aktivt och stärka sitt stöd också för de nyarbetslösa och de som ”bara” vill byta jobb. Handläggarna skulle satsa mer på aktiva arbetskontakter, och mindre på administration och detaljkontroll.

Förändringarna kostar pengar. Men nu försvinner regeringens 550 miljoner i anslagsökning jämfört med årets budget.

DN “

Annat än budget o. d.

DN 6 dec 2014:

“ Enstaka fall där romer har registrerats

Datainspektionen har hittat två fall av olaglig registrering av romer inom socialtjänsten och på bostadsmarknaden. Men någon systematisk registrering finns inte, enligt myndigheten.– Det är illa nog att det förekommer över huvud taget, säger generaldirektör Kristina Svahn Starrsjö.

Datainspektionens granskning inleddes efter DN:s avslöjande av Skånepolisens olagliga register över romer. När granskningen nu är klar konstaterar Datainspektionen att de inte kunnat hitta någon systematisk registrering.

– Vi har hittat två registreringar som strider mot lagen och flera andra fall där vi haft synpunkter. Men det har inte varit systematisk registrering och inte heller i någon större omfattning, säger generaldirektör Kristina Svahn Starrsjö till DN.

De två upptäckta fallen av olaglig registrering skedde inom en socialtjänst och på ett bostadsbolag.

– Det är illa nog att det förekommer över huvud taget, det ska det inte göra, säger Kristina Svahn Starrsjö.

Datainspektionen har granskat elva socialtjänster och sju bostadsbolag i olika kommuner.

Mikael Delin mikael.delin@dn.se “

DN 6 dec 2014:

“ Stans löfte: Äldre får gå ut varje dag ”

Nästa år inför Stockholm en utomhusgaranti. Alla som bor på stadens vård- och omsorgsboenden ska aktivt erbjudas en daglig utevistelse året runt.

– Men vi kallar det inte garanti utan en tydlig rätt till utevistelse, säger äldreborgarrådet Clara Lindblom (V).

Varför är det viktigt?

– Det handlar om välbefinnande. I grunden är det en fråga om livskvalitet, det handlar också om att få ta del av en stimulerande miljö. Och vi får väldigt tydliga signaler om detta från de äldre, säger Clara Lindblom.

I Socialstyrelsens öppna jämförelser 2014 tycker 30 procent av de som bor på äldreboenden att möjligheterna att komma ut är dåliga.

Rätten till daglig utevistelse – för den som vill och kan – gäller inte bara stadens egna boenden utan ska också stå inskriven i avtalen med privata utförare.

Syftet är, enligt Stockholms stad, att ge förutsättningar för ett så självständigt liv som möjligt – och det är en viktig förebyggande insats som på sikt kan motverka ett ökat vårdbehov.

I det ärende som äldrenämnden väntas klubba igenom om drygt en vecka står att ”med utevistelse menas till exempel tillhörande trädgård eller balkong såväl som parker och gatumiljö, i närområdet eller längre

bort”.

Räcker det att hjälpa någon ut på balkongen?

– Nej, det ska inte vara att bara rulla ut en rullstol på balkongen, men det är viktigt att anpassa utevistelsen efter individen, säger Clara Lindblom.

Det ska också, menar hon, innebära en möjlighet att vara med på aktiviteter – individuellt eller i grupp – även utanför boendet.

– Det ska vara något att se fram emot under dagen, en verklig upplevelse, säger Clara Lindblom.

DN skrev nyligen om Staffan Josephson, 84, som har dragit Stockholms stad inför rätta för att få gå ut varje dag. I det avtal staden har med hans äldreboende står att de boende erbjuds daglig utevistelse, men enligt Staffan Josephson får han tjata sig till det på ett otrevligt sätt.

Om de som bor på äldreboenden inte får komma ut trots den nya garantin, vart ska de då vända sig?

– De kan ringa Äldre direkt eller vända sig till Äldreombudsmannen, som vi återinför. Äldreombudsmannen är en fysisk person som det är lätt att ringa till, och dessutom en oberoende instans som ska vara en företrädare för Stockholms äldre, säger Clara Lindblom.

Mia Tottmar mia.tottmar@dn.se “

DN 6 dec 2014:

“ En tät doft av lust. Köp in till hela skolan

Mårten Melin

”Lite mer än en kram-

Rabén & Sjögren. 9–12 år

I en niondeklass i Östlyckeskolan i Alingsås ställs en skriftlig fråga om hur en tjej som ”ligger runt” benämns. Svaret ska vara ”madrass”!

Jag tar mig för pannan. Vi snackar 2014, hur fördomsfull får en skola vara? Redan under sjuttioalet skrev Hans–Eric Hellberg sina böcker ”Kram”, ”Puss”, med flera tämligen enkla böcker som dock lyfte fram vad alla unga törstade efter, nämligen berättelser om sex, intimitet och lust. Redan då skulle ovan nämnda enkät lukta unket bigotteri.

En kan sannerligen fundera över vad det är med oss vuxna som så totalt tycks ha glömt hur det är att vara ung, kåt och nyfiken. Vad är det fråga om? Alla har vi varit i det förunderliga ruset, i den kroppslighet som får oss att längta och den drift vilken obändigt pulserar inifrån starkare än vad någonsin världens porrsajter förmår driva fram.

Alla vill åt detta som ändå så förvånansvärt sällan är väl skildrat. E L James ”Femtio nyanser”-böcker säljer som smör trots att innehållet befinner sig ljusår från ens innersta känslor. Mårten Melin vet dock att beskriva dem. Och han gör det full av sensitiv glädje.

”Lite mer än en kram” är en kärlekshistoria, men ännu mer en skildring av hur könets lust också kan växa och bli intellektets. Huvudpersoner är trettonårige Manne och snart femtonåriga Amanda. Hon

går i nian och han är nybörjare i sjuan. Dessutom, vilket visar sig vara problematiskt, är han lillebror till Moa, kompis med Amanda. Hänger ni med?

Ingen enkel ekvation alltså. Mogen tjej kollar lystet på lillebror. För Manne framstår Amanda som allt han kan önska sig. Och självklart är Amanda knappast pedofil vilket storasyster Moa beskyller henne för när allt blir en enda härva av skvaller och svartsjuka.

Somliga reaktioner i ”Lite mer än en kram” framstår som överdrivna. Det viktiga är dock att boken så väl beskriver den där hudlöst nyfikna lusten då allt ter sig livsomvälvande. Handen som nuddar en troskant och ett bröst. Ståndet som ideligen, och så genant, uppstår. Mjukheten hos ett ollon. Den täta doften av kön. Skämmigt och eggande.

Fint också kring självständighet och initiativkraft hos en ung tjej. Bra där Mårten Melin! Med ett språk som helt undviker pinsamma omskrivningar och styltade dialoger berättar han om en av människans mest centrala känslor.

Så synd att sex inte skildras lika väl inlyssnat i så kallad vuxenlitteratur. Och en rekommendation till Östlyckeskolan är: köp boken i klassuppsättning.

Pia Huss teater@dn.se “

DN 6 dec 2014:

“I Patrick Modianos litterära fotspår”

Nu kommer Patrick Modiano till Sverige för att ta emot - Nobelpriset i litteratur. Boklördag bad Per Arne Tjäder, som skrivit en bok om honom, att lista tio viktiga adresser i Modianos Paris.

1 Boulevard Ornano. Metrostation Simplon, linje 4, Porte de - Clignancourt.

På nr 41 bodde Dora Bruder med sina föräldrar, som många parisare i ett hotellrum. Adressen angav föräldrarna i sin efterlysning i France-Soir den 31 december 1941. Kanske tänkte de inte på att de därmed drog polisens intresse till sig och till henne.

”Den där delen av Ornano känner jag till sedan gammalt. På vintern brukade den tjocke fotografen med knottig näsa och runda glasögon stå där på trottoaren med sin kamera på stativ och erbjuda sig att ta ’en minnesbild’.”

En annan minnesbild en solig söndagseftermiddag på samma boulevard i maj, 1958. ”I varje gathörn stod grupper av soldater ur nationalgardet på grund av händelserna i Algeriet.”

2 Place Blanche.

Patrick's mor arbetade ofta på de små teatrarna i kvarteren. Han satt i hennes loge och läste matteläxor. Raymond Queneau hjälpte honom med den icke-euklidiska geometrin. I Montmartre, berättar han, lärde jag känna ”les mystères de Paris”.

”Jag hade stämt möte med henne klockan åtta i kaféet vid Place Blanche. Det är det som liknar ett litet hus. Det finns en avdelning en trappa upp, men jag hade sagt att jag skulle sätta mig vid ett av borden i bottenvåningen. Kyparen frågade om jag ville ha något att dricka och jag var frestad att beställa ett glas ren whisky.”

Thérèse i ”Lilla smycket” väntar på den som skall bli hennes räddande ängel.

3 Rue Lauriston.

En smal dyster gata ovanför Étoile. På nummer 93 hade La Carlingue, även kallad Franska Gestapo, sitt högkvarter under ockupationen.

Ligan leddes av Henri Lafont och Pierre Bonny, den ene gangster den andre polis. Systematisk plundring av lägenheter övergivna i paniken 1940. Utpressning, tortyr och mord, särskilt på motståndsmän och judar. I den luxuösa våningens fester rörde sig kolla-borationens demimonde. Adressen spökar ständigt i Modianos författarskap.

De flesta avrättades vintern 1945. En som klarade sig ett tag till var Pierre Loutrel, kallad Pierrot Le Fou. En minnestavla på fasaden hyllar i dag offren.

4 ”Jag har säkert glömt många detaljer.

Men när jag tänker tillbaka på den där tiden hör jag återigen de klapprande hästhovarna.

Den första natten i lägenheten hade jag svårt att somna. Allt var så tyst som om ingen någonsin hade bott där. Tidigt på morgonen vaknade jag av klappret från -hästhovar. Jag tänkte att det väl var ett regemente som passerade.

En eftermiddag förstod jag varför jag så ofta hörde de passerande hästarna tidigt på morgonen. På Rue Brancion gick jag förbi slakterierna i Vaugirard. Det fanns en skylt på gallergrindarna. På andra sidan gatan låg ett kafé, då såg jag att golvet var täckt av sågspån indränkt av blod. Vid disken stod stovuxna män som talade med låga röster. En av dem tog fram en tjock plånbok proppfull med sedlar som han sakta räknade igenom, med fuktad tumme.”

”Des inconnues”. 2001.

De stora slakterierna vid Vaugirard revs på 1970-talet och ersattes av Parc Georges Brassens. De finns bevarade i Georges Franjus kortfilm ”Le sang des bêtes”.

5 Montparnasse.

”Just som jag passerade den höga byggnaden i vitt och smutsbeige på Rue d’Odessa 11 kände jag hur någonting liksom gav vika och jag greps av den lätta svindel som drabbar en vid de där tillfällena då en spricka öppnas i tiden. Jag betraktade byggnadens fasader som omslöt en liten gård. Det var där Paul Chastagnier alltid ställde sin bil trots att han bodde i ett rum på hotell Unic på Rue du Montparnasse. En kväll frågade jag honom varför han inte parkerade utanför hotellet. Han log generat, ryckte på axlarna och svarade: För säkerhets skull ...

En röd Lancia. Den riskerade att dra uppmärksamheten till sig.

Denne Chastagnier hade jag lärt känna på hotell Unic samtidigt med några andra som jag träffade där: Gérard Marciano, Duwelz vars förnamn jag glömt ... gestalter som har suddats ut med tiden, vars röster har blivit ohörbara.”

”Nätternas gräs”. 2012.

6 Hörnet Rue Bonaparte och -Jardin de Luxembourg,
säkraste stället för att få en skymt av Författaren på promenad. Var det förresten inte just där han den 9 oktober fick Beskedet, av sin dotter?

Eller kanske vid Saint-Sulpice ett kvarter därifrån. Kaféet på andra sidan gatan. Heter den Rue du Vieux-Colombier även där?

Och som kontrast: inne i det första sidoskeppet till höger, Eugène Delacroix’ fresk ”David brottas med ängeln”. Den som Strindberg på sina ensamma promenader ständigt återvände till.

7 Runt Carrefour de l’Odéon, och statyn av Danton,

låg kaféerna man skulle sitta på i tidigt 60-tal. Situationisterna och Guy Debord hängde på Moineau. Hit till kvarteret kom Jacqueline Delanque, förebilden till Louki i Dans le café de la jeunesse perdue. Hon drog liksom ljuset till sig.

Under de där åren, berättar Modiano, var jag alltför ofta lämnad helt åt mig själv. Den unga danskan, med sin säregna argot som ville bjuda på whisky, blev senare känd som Anna Karina. ”Jag hamnade i märkliga sällskap och bisarra äventyr som jag var alldeles för liten för. C’était un choc violent.”

8 ”Att hyra. Lägenhet 15, Quai Conti – Utsikt över Seine - 4:e vån. Ingen Hiss.

Telefonsamtalet bekräftade vad jag anat. Det var den våning där jag hade bott som barn. Jag vet inte varför, men jag bad att få se den.

Det stack till i hjärtat.

Jag gick uppför den lilla innertrappan och steg in i rummet mot Seine. När jag var femton år brukade jag vakna i det här rummet, dra ifrån gardinerna och känna trygghet vid åsynen av solskenet, de

promenerande människorna, bouquinisterna som öppnade sina stånd. En dag som alla andra. Den okända katastrof som jag fruktade hade inte inträffat.”

”Familjebok”. 1977.

I grannskapet ligger L’Académie Française. Blir Patrick Modiano en dag en av de fyrtio ”odödliga” i sjögröna frackar?

9 ”Quai d’Austerlitz 9 B.

Ett trevåningshus med en inkörsport som öppnar sig mot en gång med gula väggar. Ett kafé, vars skylt bär inskriften A la Marine. Bakom glasdörren sitter en skylt med orden ”MEN SPREEKT VLAAMCH” i bjärta bokstäver. Längst in i rummet ett stort fotografi av en hamnstad, ANTWERPEN.”

Guy Roland i ”De dunkla butikernas gata” har kommit till kaféet i jakten på sin förlorade identitet. Här får han upp ett spår som leder till Rue de Rome.

Modianos mor Luisa Colpeyn kom från Antwerpen. Hon gick gärna ner till kvarteret, där belgiska pråmskeppare satt på kaféerna vid kajen. Där lyssnade hon till sitt modersmål. De dystra kolpråmarna, den sura lukten från vinhallarna intill, djurens vrål från Jardin des Plantes. Ett av Paris svarta hål, skriver Modiano. En natt 1942 blev fadern Albert arresterad vid kajen och förd till ett uppsamlingsläger. En säker död väntade österut – men en man i en stor svart bil kom och befriade honom.

Kanske har Patrick Modiano La Carlingue på Rue Lauriston att tacka för sitt liv.

10 Hörnet Rue de Picpus och Rue Santerre. Närmaste metrostation Dumesnil. Linje 8, -Créteil-Préfecture.

Här låg bakom en hög mur kloster-skolan Saint-Cœur-de-Marie, där föräldrarna hade placerat Dora Bruder, i hopp om att hon var säkrare där. Söndagen den 14 december kom hon inte tillbaka på kvällen.

”Jag tror att det som plötsligt kan få en att fly är en kall och färglös dag som gör ensamheten ännu mer påtaglig, och känslan av att ett skruvstäd dras åt allt starkare.”

Den 18 september 1942 deporterades Dora Bruder till Auschwitz.

”Jag går längs tomma gator. För mig förblir de tomma till och med på kvällen, när folk trängs i nedgångarna till metron. Jag kan inte låta bli att tänka på henne och att uppfatta ett eko av hennes närvaro”.

Litteraturvetare och författare till ”Gare d’ Austerlitz. En bok om Patrick Modiano”.

Per Arne Tjäder

Patrick Modiano. Nobelpristagare 2014

Litteraturvetaren Per Arne Tjäders bok ”Gare d’ Austerlitz” (till vänster) är den första boken på svenska som presenterar Patrick Modianos författarskap.

Den gavs påpassligt ut av -Daidalos förlag nästan samtidigt som Svenska Akademien till-kännagav att Modiano är 2014 års Nobelpristagare i litteratur.

Boken handlar om författarskapets ”mentala geografi” men också om Paris, där så många av Modianos romaner utspelar sig.

Det gäller exempelvis debuten ”Place de l’ Étoile” (1968) och ”Dora Bruder” (1997). Båda böckerna finns i aktuella svenska översättningar på Bonniers och Elisabeth Grate förlag.

DN 6 dec 2014:

”Astrid Lindgren ville vara ensam”

Utåt gav Astrid Lindgren sällan uttryck för melankoli. Men hennes liv och författarskap präglas av ensamhet. Det menar författaren till en ny, rosad levnadsteckning skriven i dialog med Astrid Lindgrens dotter Karin Nyman.

Få författare har spridit så mycket berättarglädje omkring sig, men när blickarna nu åter riktas mot Astrid Lindgren dröjer de sig kvar vid berättarens skugga. Kanske var den längre än många trott? Inte bara Kristina Lindströms SVT-aktuella dokumentärtrilogi, utan också Jens Andersens nya biografi vill komplicera den populära bilden av en blid sagoberättare. ”Denna dagen, ett liv” (Norstedts) är skriven i tät dialog med Astrid Lindgrens i dag 80-åriga dotter Karin Nyman och vi träffas i hennes bevarade barndomshem på Dala-gatan med utsikt över Vasaparken.

Hit kom Jens Andersen redan 1990 för att göra en tidningsintervju med Astrid Lindgren.

– Redan då fick jag lust att skriva en biografi om henne, men jag hade ingen vinkel och den letade jag efter i många år. Så för två år sedan kom brevväxlingen mellan Astrid Lindgren och Sara Ljungcrantz ut och där hittade jag min inspiration, säger Jens Andersen när han slagit sig ner i en soffa bredvid Karin Nyman.

I brevväxlingen, samlad i boken ”Dina brev lägger jag under madrassen”, framträdde en 70-årig Astrid och en 12-årig flicka som två syskonsjälur som utbytte erfarenheter om allt från privata dilemman till filosofiska frågor.

– Här öppnades en ny väg in i ämnet. Ensamheten var ett tema genom hela deras brevväxling och jag insåg att det är vad många av Astrid Lindgrens böcker handlar om. ”Mio min Mio”, ”Nils Karlsson Pyssling”, ”Rasmus på luffen”, Skorpan – det finns många ensamma barn i hennes författarskap, säger Jens Andersen, som de senaste två åren vistats mer i Vimmerby och Stockholm än hemstaden Köpenhamn.

I brev och dagböcker tycker han sig ha mött inte en, utan flera människor i en och samma person.

– Astrid Lindgren var fantastiskt humoristisk, levande och närvarande. Men den lyckliga, lätta och ljusa delen av henne motsvaras också av en Astrid Lindgren som kunde vara väldigt melankolisk. Och långt mer olycklig än man förut har vetat om.

Karin, känner du igen bilden av den ensamma Astrid?

– Ja, det gör jag. Jag har inte tänkt på den så djupt som Jens, men jag minns att hon talade om att hon behövde vara ensam. Hon sa sig vara beroende av ensamheten och kunde bli lycklig av den. Samtidigt gruvade hon sig lite när vår familj försvann ur den här lägenheten, en efter en, för hon var inte helt förtjust i att bli ensamboende, säger Karin Nyman.

Astrid Lindgren var 45 år då hennes man Sture Lindgren gick bort i en alkoholrelaterad sjukdom, 53 år gammal. Därefter levde hon som singel, även om det enligt Karin Nyman fanns ”en eller två män” även senare i livet.

Karin Nyman har bland annat hjälpt till med att gräva fram en omfattande och i sin helhet tidigare okänd brevväxling med en tysk kvinna. 600 brev skickades mellan Astrid Lindgren och Louise Hartung, ett slags kulturattaché i Berlin för barn och unga.

– Det är en fantastisk korrespondens med intellektuell och andlig gemenskap. De diskuterar Goethe, Arthur Miller, barnlitteratur, film,

allt. Brevvänskapen utvecklade Astrid som författare och det märks när man kommer in på 60-talet och läser böcker som "Emil i Lönneberga" och "Vi på Saltkråkan". Det finns då ett större filosofiskt och existentiellt djup i hennes berättelser, säger Jens Andersen.

Louise förälskade sig häftigt i Astrid, som dock gång på gång avvisade Louise uppvaktning. "Om man – som jag – är absolut heterosexuell och inte ens den minsta gnutta bisexuell, då kan man inte gripas av kärlek till en människa av samma kön", skrev hon till Louise i februari 1957.

– Det är något man har diskuterat, inte minst i feministiska kretsar i Sverige: Var Astrid Lindgren lesbisk? Brevet till Louise ger svaret. Hon var inte den minsta gnutta bisexuell, säger Jens Andersen.

Att det blev en dansk som kom att skriva den första Astrid Lindgren-biografen som getts ut sedan Margareta Strömstedts biografi 1977 tror Jens Andersen själv kan vara en fördel.

– Jag kommer utifrån och är inte en del av parnassen eller kulten kring Astrid Lindgren. Sedan ser jag att Astrid Lindgren inte bara är svensk, utan nordisk, eller rent av nordeuropeisk. Hon definierar det nordiska för oss. Ingen dansk författare eller dansk kulturpersonlighet betyder lika mycket för oss som Astrid Lindgren.

Inte ens H C Andersen, som du skrev din förra biografi om?

– Nej, även i Danmark är Astrid Lindgren större än H C Andersen.

Sverker Lenas sverker.lenas@dn.se

Jens Andersen & Karin Nyman

Jens Andersen är forskare i nordisk litteratur och verksam vid Köpenhamns Universitet. Förutom författare till ett flertal biografier, bland annat en uppmärksammas om H C Andersen, är han även litteraturkritiker i Weekendavisen och Politiken och har varit

litteraturredaktör på Berlingske (1995–2013).

Karin Nyman är översättare, författare och dotter till Astrid Lindgren. Karaktären Pippi Långstrump växte fram efter att Karin vid sju års ålder blivit sjuk i lunginflammation och bad sin mamma berätta en historia om Pippi.

Jens Andersen om Astrid Lindgren.

Jens Andersen pekar ut tre mindre kända sidor av Astrid Lindgren:

1 **Pacifismen.** Den pacifistiska tron är genomgående i Astrid Lindgrens liv. Hon förde en ständig kamp för att främja fred.

2 **Ensamheten.** Alla som är konstnärer vet att om man vill skapa i en sådan omfattning och med en sådan intensitet som Astrid Lindgren gjorde, kan man inte ha kärnfamilj. Hon valde konsten och ensamheten, den positiva ensamheten.

3 **Carpe diem-tron.** Vetskapen om nuets värde som också framgår i titeln på min bok: "Denna dagen, ett liv". Lusten att fånga dagen yttrade sig både i böckerna och i livet, sida vid sida med hennes melankoli och svartsyn.

Jens Andersen väljer tre litterära favoriter:

1 **Pippi Långstrump.** För att hon kommer att stå sig in i evigheten. Pacifisten Pippi är en revolutionerande gestalt som föds ur krigsrädsplan efter andra världskriget.

2 **Emilsagan.** Det är världs-litteratur i nivå med Don Quijote. Det är så suveränt berättat och där finns en sådan lek med läsaren.

3 **Ronja Rövardotter.** Därför att det är en kärleksberättelse för både barn och vuxna. “

DN 6 dec 2014:

“Dagermans motstånd ger tröst

Stig Dagerman var 40-talets litterära stjärnskott. Alltid lika lyhörd inför livets smärtpunkter. Stina Otterberg läser hans oväntat aktuella noveller.

Stig Dagerman

”Nattens lekar. Samlade noveller och prosafragment”

Förord av Colm Tóibín i översättning av Erik Andersson, kommentarer av Hans Sandberg. Norstedts

Lars Åke Augustsson

”Lever Stig Dagerman? En -presentation för vår tid”

Carlssons

I dessa dagar av brun rasism i Sveriges riksdag hade man gärna velat kalla in Stig Dagerman från andra sidan så att vi åtminstone kunde få några dagsverser att dämpa vårt behov av tröst.

Stig Dagerman (1923–1954) skrev tusentals sådana i tidningen Arbetaren under fyrtio- och femtiotalen där han började som reporter och småningom blev kulturredaktör. Det var korta så kallade dagsedlar. När man läser dem möter man en pessimism så oavvänd att det är som betraktade han världen med de klaraste barnaögon. Lika lyhörd inför smärtpunkter. I vers efter vers berättas om ett samhälle och en människosyn som gått överstyr – och som inte tycks ligga så långt bort från vårt eget. I dagsedeln ”Förbannade utlänningar” skriver Dagerman med bitande ironi att ”om svensken är det synd om på samtliga vis/ingenstans har han att bo/och går han i tofflor tillfälligtvis/ så stjal hottentotter hans skor”.

Journalistiken och journalistiska kvalitéer utgör en viktig del av Stig Dagermans författarskap. Reportage-boken ”Tysk höst” från 1947 är bara ett av många exempel. Och när jag läser hans noveller som nu ges ut på nytt under samlingstiteln ”Nattens lekar” – med nyskrivet förord av Colm Tóibín i översättning av Erik Andersson och med kommentarer av Hans Sandberg – tänker jag att novellgenren kanske passade murveln Dagerman alldeles särskilt bra därför att den bjuder på dramatik, en *story*.

En novell ska innehålla en oerhörd händelse, brukar det heta. Stig Dagerman vet att turnera sina korta berättelser kring just detta. Många generationer studenter har fått lära sig berättarteknik genom att analysera ”Att döda ett barn” eller ”Var är min islandströja?” Samtidigt är texterna så levande att man glömmer alla författarknep när man läser. Spänningen, allvaret och eftertankarna tar över.

Stig Dagerman personifierade fyrtiotalismen, skriver Sverker Göransson i ”Den svenska litteraturen”. Han var den yngsta bland fyrtiotalisterna, årsbarn med sina läsare. Han ger mörkret och ångesten en hemort i sin litteratur. I romanen ”Ormen” handlar det om att hålla skräcken inom sig vid liv, ”som en ständigt isfri hamn”. När jag läser sådana rader och söker efter en motsvarighet i dagens litteratur kommer jag närmast att tänka på Steve Sem-Sandberg och hans romanstudier. Där återfinns samma kompass pekandes rakt mot ondskan. Om nålen darrar är det bara ett tecken på avsändarens vrede.

Det är nu sextio år sedan Stig Dagerman gick bort för egen hand. Samtidigt med den välkomna återutgivningen av hans noveller ger författaren Lars Åke Augustsson ut boken ”Lever Stig Dagerman?”. Boken är tänkt att fungera som presentation för vår tid av författarens

liv och verk, men framstår som en snabbskriven klippbok. Där blandas intervjuer av Dagerman-kännare med referat av böcker och filmatiseringar, citat, översikter av tidigare forskning och kommentar samt en selektiv bibliografi.

Augustsson skriver själv att boken inte är en slutprodukt och sätter därmed fingret på dess problematik: detta är en förstudie av osmält källmaterial som borde ha arbetats om till löpande och hållbar text. Augustsson upprättat knappast något eget kritiskt perspektiv, utan i den mån det sägs något intressant är det uteslutande på initiativ av de intervjuade själva.

Det är visserligen utmärkt att Dagermansällskapet som också bidragit till utgivningen av ”Nattens lekar” uppmärksammas i boken, men intervjun med dess grundare är pratig och motverkar sitt syfte att väcka intresse. Som några av bokens bättre avsnitt vill jag ändå gärna nämna en efterskrift av dottern Lo Dagerman liksom samtal med Agneta Pleijel och Arne Ruth, där den senare sitter med i juryn för det årliga Dagermanpriset. Ruth pekar på ett karaktärsdrag i författarskapet, nämligen hur Dagerman är både politisk och opolitisk; han släpper aldrig individen för kollektivet. Hans texter går inte att reduceras till program.

Jag tänker på detta när jag läser titelnovellen ”Nattens lekar”, den som handlar om pojken Åke som springer för livet i den dysfunktionella familj han lever i. Åke skulle kunna vara granne med någon av de gossar som Astrid Lindgren skildrar i sina berättelser. Han sover i en likadan kökssoffa och spanar ned över gården genom ett likadant köksfönster som Bertil och Skorpan och Bosse och allt vad de heter; de där efterkrigspojarna med mammor som är varma och snälla och

sitter uppe och syr på kvällarna och pappor som är frånvarande konungar. Men Åkes mamma ligger och gråter på sängen i rummet intill och pappan sitter på något ölkafé, lönekuvertet snart bortsupet.

Det finns ingen sentimentalitet i Dagermans skildring av Åke och hans värld, ingen vuxenblick. Bara en total ensamhet där pojken med magiskt tänkande försöker klara tillvaron. Men till skillnad från i ”Nils Karlsson Pyssling” bryts inte lekarna när en förälder kommer hem. De bara pågår. Nattens fantasi-lekar som håller honom vaken är därför inte så mycket befrielse som de är tvång. De är det enda han har som kan skapa något slags ordning.

Vad hade Stig Dagerman skrivit om han fått leva lite längre? Det vet vi inte. Vi får vara tacksamma för det vi har. Som den märkligt skimrande inledningen till ”Tusen år hos Gud”, den bok som författaren aldrig hann fullborda men som skulle handla om Carl Jonas Love Almqvist i landsflykt. Texten inleds med att Gud tröttnar på sin gestalt av ljus och tystnad. ”Evigheten kväljer honom, hans kappa faller. Vi ser en skugga ta form bland stjärnorna, natten kommer”. Det är tidigt 1700-tal och Gud bestämmer sig för att avlägga visit hemma hos Newton.

Tala om oerhörd händelse.

Ja, hela det här författarskapet är oerhört. Låt oss alltid fortsätta läsa det så att bokstäverna SD får stå för Stig Dagerman och inget annat.

Stina Otterberg litteratur@dn.se “

DN 6 dec 2014:

“Allt var roligare förr. Men John Cleeses självbiografi är inte så skoj

John Cleese

”Men hur som helst...”

Övers. Marianne Mattsson. Forum

I en intervju härförleden läste jag att John Cleese ansåg att det varit klent beställt med humorn och roligheterna från 90-talet och framåt – det var ju också då som han själv försvann från radarn, ”En fisk som heter Wanda” (1988) sätter nog ärligt talat punkt för hans fantastiska karriär. En av 1900-talets största komiker.

Efter det mest en grimas – och en och samma dessutom.

Det är egentligen inget märkligt, eller ens bittert, att den åldrande komikern tycker att allt var roligare förr.

”Man slutade att försöka vara rolig på 80-talet, att genera och förlöjliga blev viktigare”, säger John Cleese nu.

Vilken dag i veckan som helst kan man se tidiga klassiska Monty Python-program på tv, ”Pang i bygget” repriseras lika ofta – man behöver inte många minuter för att påminnas om John Cleese genialitet, både som manusförfattare och komiker med spektakulär fysik och en very brittisk replik som bränner ner allt i sin väg. Som Basil Fawlty levererade han sitt livs bästa föreställningar.

Jag tittar på en gammal favorit på Youtube också, när Michael Palin och John Cleese 1975 drabbar samman i en tv-debatt med bland andra Biskopen av Southwark efter det att ”Life of Brian” brännmärkts av kyrkan som blasfemisk och antikrist själv. Cleese och Palins intellektuella skärpa är imponerande, och alltid kombinerad med den där mördande komiska giftpilen.

Jag är inte besviken på John Cleese kortbiografi (den sträcker sig från barndom och uppväxt, fram till Monty Python-starten 1969–70), han skriver ungefär som han numera pratar, väldigt överlastat, med många bisatser, inskjutna skojigheter, parenteser – jag läser väl där-emot utan någon större entusiasm, och jag hittar väldigt få intressanta brytpunkter.

Hans barndomsskildring går aldrig på djupet, även om vi förstår att hans förhållande med mamman var komplicerat, det är lite om krigets prägling på både uppväxten och samtiden, pojkskolsåren, det första framträdandet, utbildningen, studentspexandet.

Det är bitvis råtråkigt, ärligt talat, och det förvärras egentligen av att Cleese hela tiden vill vara lite lustig – och vad värre är: Vitsig!

Det mest läsvärda och intressanta är tidsfärgen från 60-talet, atmosfären på BBC, känslan av att allt var möjligt. John Cleese jobbar med Graham Chapman för bland andra superstjärnan David Frost, hans möte med dåtidens unika begåvningar som Peter Sellers, Marty Feldman, Tim Brooke-Taylor, Connie Both (som han både gifte sig och skrev ”Fawlty Towers” tillsammans med) är också kapitel att ta till sig. Hur man skapade och drog igång det betydelsefulla och

stilbildande ”At last the 1948 show” (67–68) är också spännande läsning.

Däremot är John Cleese försök till att förklara och dissekera humorns uppbyggnad och anatomi ganska fruktlösa och tomma – boken tar egentligen riktig fart i det allra sista kapitlet, som dessutom förmodligen är en kompromiss med förlaget – ”du måste ha med något litet mer matnyttigt om Python”.

Vi får till slut femton sidor om det som under alla omständigheter alltid intresserar oss mest: Cleese, Palin, Idle, Chapman, Gilliam & Jones. Inte av nostalgiska skäl, egentligen det rakt motsatta: 45 år gammal humor som fortfarande äger sin relevans, känns brännande aktuell och fortfarande pekar – framåt. I det fallet har John Cleese skrivit in sig själv i böckerna bredvid genier som Chaplin, Laurel & Hardy, Groucho Marx.

Som självbiograf och författare är han ute i (onödigt) ogjort väder.

Johan Croneman johancroneman@gmail.com “

DN 6 dec 2014:

“Lagens långa arm tar stryptag

Protesterna mot den ena händelsen hann inte ta slut innan demonstrationerna mot den andra tog vid. I Ferguson slapp en vit polis åtal efter att ha skjutit ihjäl en obeväpnad svart tonåring. Den vite polis i New York som kvävde en svart man till döds gick också fri.

Fallen har två viktiga skillnader. Medan motstridiga vittnesmål präglade Ferguson, filmades förloppet i New York med mobilkamera. Och dödsskott är en annan sak än när någon blir strypt med ett polisgrepp som har varit förbjudet sedan 1993. Ändå blev den juridiska utgången densamma.

Det finns en rasdimension. Statistiskt sett löper svarta många gånger större risk än vita att dödas av polis. Svarta blir stoppade på gatan betydligt oftare, och de har mycket lättare att hamna i fängelse. Diskriminering behöver inte ha spelat någon roll i de aktuella fallen. Men det är fortfarande en delförklaring till att de sociala omständigheterna är sämre för svarta, vilket i sin tur har effekter på kriminaliteten.

Vad som däremot är oomtvistligt är att amerikansk polis regelmässigt använder mer våld än nöden kräver.

Svensk polis dödar i snitt en person om året. Brittisk polis år 2013, noll. I USA handlar det om över 400 -människor per år, enligt FBI:s undermåliga statistik som kraftigt under-skattar siffran.

USA flödar av skjutvapen, och många ser det som en mänsklig rättighet att äga och bära dem. Att brottslingar är beväpnade är därmed sannolikt, och det finns stor acceptans i befolkningen för att polisen skjuter först och frågar sedan när det gäller ”bad guys”. En polis som känner sig dödligt hotad ska inte hålla på med varningsskott utan sikta mot bålen.

Mannen i New York sålde cigaretter illegalt på gatan, knappast världens värsta förseelse. Även om nolltolerans mot småbrott har sina poänger in-bjuder det till trakasserier. Och polisutbildningen förmedlar uppenbart inte rudimentär kunskap om att våld kan ha tragiska konsekvenser.

Därtill har militariseringen av polis-kåren, en följd av gangstervåld och terrorhot, helt sparat ur. Konstaplar är inte tränade för kanoner.

En federal utredning i staden Cleveland pekade i veckan på systematiskt polisiärt övervåld. Fler behövs, så att träsket kan rensas. Excesserna måste tämjas. Och polisen borde inte ha fri tillgång till arméns leksaker.

Gunnar Jonsson gunnar.jonsson@dn.se “

DN 6 dec 2014:

“ Nattpass med konstapel Thomas ”

Den lokala polisen i Lynchburg, Virginia, erbjuder medborgarna att komma och kika på arrestlokalerna. De kan få följa med på utryckningar. Och jo, även en utlänning är välkommen.

Efter Ferguson undrar nog en och annan vad amerikansk polis har för sig även om alla som bott i Amerika vet att det är ett våldsamt samhälle, med aggressivitet tätt under ytan också i vardagen. Ett år på nittio-talet bodde jag i Lynchburg, Virginia, en stad i Söderns bibelbälte med omkring 70 000 invånare. Nyligen var jag tillbaka för att besöka vänner och någon berättade då att den lokala polisen efter förankningen erbjuder en fin medborgarservice: att få kika in i arrestlokaler, vara med om att rycka ut och patrullera.

Också för utlänningar? Jag tog chansen och anmälde mig. Efter en första förvirring – som mest var polisiär förvåning – fick jag grönt ljus. Lika sömnig som nyfiken infann jag mig därför en måndag efter midnatt för att träffa James B Thomas från South Patrol Division. Under sex nattimmor skulle vi sedan i hans polisbil köra fram och tillbaka genom Lynchburg.

Men först fick jag vänta en timme. Sällskap hade jag i natten av en jättelik svart polis som i arrestlokalen förtroligt lagt armen om en intill medvetlöshet berusad vit medelålders man som han lågmält talade till som en vanartig gosse. Det gällde att ta sig samman, att rycka upp sig. Att tvätta sig och då och då byta skjorta. Den jättelike kunde ha varit predikant eller socialarbetare fast han med en björnkram lätt hade

kunnat knäcka vartenda ben i kroppen på den berusade. Denne verkade inte ta större intryck av de välmenande förmaningarna, började i stället okväda den omtänksamme polismannen på ett sätt jag inte är säker på att en europeisk kollega skulle ha låtit passera ostraffat.

Gud ser dig, sade den svarte jätten milt till fylloet i ett sista försök att förbättra Vår Herres skapelse.

Sedan kom konstapel Thomas, kallade mig *sir*, var vit och med gråsprängda tinningar, och sade att i en konservativ stad som Lynchburg, Virginia, är alkohol mycket värre än knark. *Officer* Thomas talade av erfarenhet. Nästan varje gång han måste ingripa handlar det om folk som druckit för mycket. Nästan alltid män. Fortkörning, däremot, handlar om kvinnor.

I bilen sade han att han med detta pass haft tur, jag dock otur eftersom natten mellan söndag och måndag är den lugnaste i veckan. Folk ska ju upp måndag morgon och till jobbet. Det vill säga om de har något. Själv ansåg konstapeln sig med 52 år för gammal för det han har. Att springa ikapp unga knarklangare klarar han inte längre. Och så de långa nattpassen! Men något mer passande jobb skulle för en man i hans ålder inte finnas i Lynchburg med omnejd.

Hur är det i Europa nu för tiden? frågade han medan vi sakta rullade genom Lynchburgs historiska centrum, där vad som gäller som historia inte var så mycket äldre än någon av oss båda i bilen. Finns där jobb för folk i min ålder?

Fram och tillbaka körde vi genom natten, fick uppdrag över polisradion, pratade om livet, Europa och om Holland där James B

Thomas hade varit stationerad under flera år med amerikanska armén. Men ingenting hände denna natt annat än att ett högljutt familjegräl som stört grannarna blev avstyrt – för det fick *officer* Thomas mycket beröm av de båda som grälat – och att vi med blåljus och sirener jagade i kapp två bilar som kört för fort.

När de lydigt stannade framför oss gick *officer* Thomas ensam ur polisbilen. Varje gång, innan han går fram till bilen och ber att få se körkort och andra papper, lägger han höger hand på bilens baklucka. Det är rutin. Skulle föraren plötsligt dra en revolver och skjuta ihjäl *officer* Thomas finns hans fingeravtryck där som visitkort. Och under tiden filmas alltsammans automatiskt från polisbilen.

Tillbaka hos mig nickade han sorgset. *Yes sir*, en kvinna. Bakom ratten skrev han ut boten, 81 dollar varav 51 är domstolskostnader, och sade med en suck att nu kommer hon att börja gråta. Männerna gråter sällan, kvinnorna alltid. ”Det värsta med det här jobbet är att man tvingas lämna över bara obehagliga budskap.” Och när han för andra gången kom tillbaka till polis-bilen bekräftade han med en ny suck: *yes sir*, som att trycka på en knapp. Hon började genast gråta.

Två gånger hände samma sak denna natt.

I dag är 81 dollar mycket pengar, sade konstapel Thomas när vi körde vidare. Några jobb finns ju knappast. Det märks längs järnvägen som går genom hans distrikt. Allt fler åker på godstågen kors och tvärs genom landet som fripassagerare. Vita som svarta. De är på jakt efter ströjobb och blir arresterade för lösdriveri eller körs till gränsen för att dumpas i grannstaten. De förslagna reser med hund. Det ska se ut som

om de bor nära där de stigit av tåget, bara gått runt hörnet för att rasta pudeln.

Tillbaka på polisstationen ledde två vita poliser in en svart man i handbojor, såvitt jag kunde se helt nykter. Den arresterade var mycket värdig och samlad. När de tre gick vidare såg de ut som en högtidlig nattlig procession med den arresterade i spetsen, nästan som förde han här befälet.

Också nattens vakthavande befäl hade varit i Europa, med sin kyrkoförsamling och gamle konfirmationspräst. I Rom. Påven själv hade stått på Peterskyrkans balkong. Ett outplånligt minne, menade vakthavande befäl fastän han själv var metodist.

You're welcome, sir, sade konstapel Thomas när jag sömnig men nöjd med min natt tackade för de sex timmarna.

Richard Swartz är journalist, författare och fristående kolumnist i Dagens Nyheter.

Richard Swartz richard.swartz@chello.at “

DN 6 dec 2014:

“ Hon vågar utmana Putin ”

Ella Poljakova sa orden som inte får sägas: att Ryssland har invaderat Ukraina. Nu är hon stämplad som ”utländsk agent” och kan när som helst gripas av polis. Men hon ser sig egentligen inte som oppositionell.

Ända sedan 1990-talets krig i Tjetjenien har Soldatmödrarna varit en nagel i ögat på Kreml. De har lyft fram sådant som man vanligen talar tyst om – pennalism, självmord och till och med mord inom Rysslands väpnade styrkor.

Och även något ännu mer allvarligt: hemlig krigföring.

Att soldater skickas ut i krig utan att allmänheten informeras är en gammal rysk tradition. Så skedde i Afghanistan på 1980-talet och i Tjetjenien på 1990-talet. Så sker också – enligt en rad vittnesmål – i år i östra Ukraina.

Men detta förnekas regelbundet av Rysslands ledning. Det är heller inget ryska massmedier – med få undantag – berättar om. Men Ella Poljakova gör det:

– När massor av människor på order av sina befäl, med stridsvagnar och tunga vapen, befinner sig på ett annat lands territorium, då ser jag det som en invasion, sa hon till nyhetsbyrån Reuters i slutet av augusti.

Några dagar senare sattes S:t Petersburgs Soldatmödrar, organisationen som Poljakova leder, upp på justitieministeriets svarta lista. Det är ett slags skamstraff som innebär att ”politiska” organisationer som får pengar från utlandet tvingas skylta med titeln ”utländsk agent” i alla sammanhang – annars hotar dryga böter.

– Det finns så klart ett samband mellan våra uttalanden och att vi sattes upp på listan, säger Poljakova som är på tillfälligt besök i Stockholm.

– Vi hade redan av sagt oss allt stöd från utlandet, men det spelar ingen roll. Och vi skriver lydigt ”utländsk agent” på vår sajt och på allt vi producerar.

Soldatmödrarna trakasseras ständigt av myndigheter som kommer och ska inspektera deras kontor – än är det skattepapper, än brandsäkerhet, än något annat.

Sådant kan man kanske leva med, men det kan snabbt bli värre. Ljudmila Bogatenkova, ordförande för en liknande organisation i södra Ryssland, sattes i häkte misstänkt för ”pengatvätt” sedan hon hade intervjuat ett stort antal soldater som återkommit från strider i Ukraina i somras.

– Vi fortsätter ändå vårt arbete som vanligt. Och det gäller också vad som händer i Ukraina, säger Poljakova.

Enligt de flesta uppskattningar finns betydligt färre ryssar i Ukraina i dag än under sommaren. Men samtalen från anhängiga fortsätter att komma in till Soldatmödrarna.

– Folk ringer vår heta linje och är oroliga för någon son som skickats på övning nära gränsen. Men sedan blir de rädda. Vår linje är förstås avlyssnad och de blir kontaktade av någon från det militära. Sedan säger de att det inte är några problem.

Hur många ryska soldater har deltagit i striderna i Ukraina? Poljakovas kolleger i Moskva har nämnt siffran 15 000, men själv är hon mer försiktig.

– För mig är en enda död soldat hela världen. Statistik är jag inte så intresserad av.

I ryska medier i dag pågår en häxjakt på ”förrädare”, sådana som anses gå västs ärenden. Ella Poljakova är en sådan person i vissas ögon, men själv ser hon det annorlunda.

– Vi är inte alls någon opposition. Vi värnar om ryssars intressen, inte några utländska. Vi vill att det ska vara ordning i landet.

Nyligen vände sig Soldatmödrarna till Utredningskommittén – ett statligt organ som utreder allvarliga brott – och bad den utreda hur 29 namngivna soldater hade dött. Svaret blev: ingenting.

– De anser inte att det finns något att utreda. Det skulle innebära att de erkände att vi för krig i Ukraina.

Ingmar Nevéus ingmar.neveus@dn.se

Fakta. Rysslands krigföring i Ukraina

Att stora mängder frivilliga från Ryssland har deltagit i kriget i östra Ukraina har aldrig förnekats av Moskva. Däremot har den ryska ledningen konsekvent dementerat uppgifterna om att reguljär rysk trupp har skickats in i kriget. Men tecknen på att så har skett är många.

I somras tillfångatogs tio ryska fallskärmssoldater 30 kilometer in på ukrainskt territorium. Enligt försvarsdepartementet hade de "gått vilse".

Vid många tillfällen har militär utrustning som bara Rysslands armé har tillgång till filmats i krigsområdet.

Ett stort antal ryska soldater har begravts i hemlighet, bland annat i staden Pskov.

Anhöriga till döda, skadade och tillfångatagna soldater har vittnat i ryska och internationella medier om att deras söner har skickats till Ukraina.

Nato har vid flera tillfällen sagt att rysk trupp opererar inne i Ukraina, dock utan att presentera otvetydiga bevis. “

DN 6 dec 2014:

“ Maffiahärva skakar Roms lokalpolitiker

En jättelik korruptionsskandal skakar den italienska huvudstaden Roms kommunala och regionala förvaltning. Utredningen visar att politiker och kommunala chefer har gjort gemensam sak med maffian och kriminella proffs. Inte för inte kallas skandalen redan för "Roms plundring".

Rom.

Det är som om en jättelik maffia-bläckfisk sträckt ut sina tentakler över Roms sju kullar. Fram kommer bilden av ett nätverk, där maffiakontakter, politiker och skrupelfria företagare slagit ihop sina påsar och skapat en unik företagsgrupp. Chefen som greps häromdagen var den tidigare terroristen och nyfascisten Massimo Carminati, som på 1980-talet ingick i ett av Roms mest omfattande brottssyndikat.

Två av skandalens praktexempel är den kommunala sophämtningen Ama. Ett företag som plundrats ekonomiskt genom svågerpolitik och över 800 egenmäktigt beslutade anställningar. Ett annat exempel är ett kooperativ som fått närmast monopol på att organisera boende för romer och flyktingar. Kooperativet har fått enorma mängder bidrag och omsatt 400 miljoner kronor om året.

– Att sköta flyktinganläggningar tjänar man mer pengar på än att smugla knark, hör man kooperativets grundare och vd Salvatore Buzzi säga i en telefonavlyssning.

Premiärminister Matteo Renzis regeringsparti Demokraterna på lokal nivå är djupt involverade i denna skandal på kommunal nivå. Bland de gripna finns ordföranden i Roms kommunfullmäktige.

– Jag är djupt skakad. Detta är en osannolik historia. Jag vill att det kommer en dom och att de skyldiga ska få betala för det här, sa Matteo Renzi i en tv-intervju.

Renzi har bytt ut hela Demokraternas ledning i Rom. En total förnyelse skall ledas av partisekreteraren Matteo Orfini.

Roms polischef Giuseppe Pecoraro betonar att den italienska huvudstaden inte har upplevt något liknande i modern tid. Beppe Grillos rörelse och protestparti Femstjärnan har begärt att Roms kommunledning ska upplösas till följd av korruption och maffians närvaro i många upphandlingar.

Peter Loewe loewe@tin.it

Fakta. 37 greps

Skandalen briserade i tisdags då polisen grep 37 personer och konfiskerade egendom till ett värde av 1,9 miljarder kronor.

För närvarande riktas misstankar mot ett 100-tal personer.

Åklagarna har döpt förundersökningen till ”Mafia capitale” (”maffiakapital” eller ”maffians huvudstad”).

Roms tidigare borgmästare Gianni Alemanno (2008–2013) är en av personerna som finns med i utredningen.

DN 6 dec 2014:

“Kommunister åter vid makten i det forna DDR

Erfurt. Sessionssalen var överfull när vänsterpartisten Bodo Ramelow valdes till delstatlig regeringschef och fotograferna klättrade på varandra när 58-åringen strax därpå presenterade sina ministrar i en koalition som leds av vänsterpartiet Die Linke, efterföljare till det östtyska kommunistpartiet.

Detta pågick på fredagen i lilla Thüringen, delstaten som med sina drygt två miljoner invånare är en av de minsta i Tyskland.

Förklaringen till uppståndelsen är enkel. Vänsterpartiet Die Linke är inget normalt parti i Tyskland, inget parti som andra gärna samarbetar med. Die Linke stammar från SED, kommunistpartiet som enväldigt styrde i DDR-diktaturen.

SED har tiotusentals offer på sitt samvete, från de som sköts ihjäl vid gränsen när de försökte fly till väst till alla som kastades i fängelse på godtyckliga grunder.

Die Linke har suttit i delstats-regeringar förut, men det här är första gången sedan murens fall för 25 år sedan som partiet står i spetsen för en tysk delstatsregering.

Så sent som i torsdags kväll ägde ytterligare en demonstration rum i Thüringens huvudstad Erfurt mot den röd-röd-gröna koalitionen. Merparten av demonstranterna var samma människor som gick ut på gatorna för 25 år sedan.

Nu anser de att deras revolution blir förrådd och pekar på att mer än hälften av vänsterpartiets ledamöter i delstatsparlamentet har ett förflutet i SED, två av dem var till och med så kallade informella Stasimedarbetare.

De befarar att det som sker ska normalisera Die Linke, göra det till ett alldeles vanligt och rumsrent tyskt parti.

Å andra sidan finns det förstås de som hoppas precis på det, som anser att efter 25 år måste man gå vidare och dessutom respektera väljarnas utslag.

Inte ens vetskapen om att före detta Stasimedarbetare stod på listorna hindrade väljarna från att ge Die Linke 28 procent av rösterna.

Bodo Ramelow, den nye rege-ringschefen, har själv inget förflutet i DDR. Han växte upp i väst, gjorde karriär inom tjänstemannafacket och flyttade till Thüringen efter murens fall. Hans bakgrund i väst har spelat en nyckelroll för att göra processen möjlig.

Men det finns ännu ett skäl till uppståndelsen i Erfurt. Om Die Linke kan bilda regering med Socialdemokraterna och De gröna i Thüringen så skulle det kunna bana väg för en röd-röd-grön rege-ring på riksplanet – redan i dag har de tre partierna en majoritet i förbundsdagen. Partitopparna från Berlin var också på plats i Erfurt med den leende veteranen Gregor Gysi i spetsen, det är ingen tvekan om att han hoppas på en framtida tysk vänsterregering.

Kritikerna fruktar att detta också är den socialdemokratiska partiledningens hemliga avsikt med att släppa fram experimentet i Thüringen.

På riksplanet är det dock snarare så att partierna fjärrar sig från varandra. Till Die Linkes nej till alla räddningspaket för euron och motståndet mot Nato läggs nu Ukrainakrisen.

Vänsterpartiet visar stor förståelse för Putins aggression. Ränderna tycks aldrig gå ur och partiet framstår som en omöjlig regeringspartner på nationell nivå.

Det kan inte det som sker i Thüringen ändra på.

Jan Lewenhagen jan.lewenhagen@dn.se

Fakta.

Rötter i Moskvatroget parti

SED (Socialistiska enhetspartiet) bildades i den sovjetiska ockupationszonen efter andra världskriget sedan Socialdemokraterna tvingats gå samman med Kommunisterna. SED var ett Moskvatroget kommunistiskt parti. Vid tiden för murens fall hade SED 2,3 miljoner medlemmar.

Efter murens fall 1989 började reformeringen av SED, de mest inbitna kommunisterna blev utsparkade och partiet bytte namn till PDS (Partiet för den demokratiska socialismen).

År 2007 gick PDS samman med WASG, ett litet vänsterparti i västra Tyskland. Det nya partinamnet blev Die Linke (Vänstern).

Partiet fick 8,6 procent av rösterna i förbundsdagsvalet 2013 och är representerat i 10 av Tysklands 16 delstater. I det före detta DDR är partiet näst störst efter Kristdemokraterna. **DN “**

DN 6 dec 2014:

“Fiender står enade mot IS”

I Irak bekämpar ärkerivalerna USA och Iran samma fiende: terrorgrupperingen Islamiska staten (IS). Men Iran är noga med att markera avståndet till Washington, som anklagas för att ha banat väg för IS framgångar.

Tidigare i veckan meddelade det amerikanska försvarshögkvarteret Pentagon att iranskt flyg attackerat IS ställningar i provinsen Diyala i östra Irak. En av attackerna dokumenterades av tv-kanalen al-Jazira.

Hamid Reza Taraghi, toppfigur inom Islamiska koalitionspartiet som står det iranska prästerskapet nära, bekräftar för New York Times att bombningarna ägt rum. Från Irans presidentämbete och armé har det dock varit tyst.

Däremot gick den ställföreträdande armébefälhavaren Massoud Jazayeri på fredagen ut i ett rasande angrepp mot USA.

– Om det inte vore för USA:s intriger och stöd till de reaktionära regimerna i regionen, så skulle världen ha sluppit bevittna Iraks och Syriens sönderfall, sade Jazayeri till den statsägda engelskspråkiga tv-kanalen Press tv.

Relationerna mellan Iran och USA har varit bottenfrusna sedan den iranska revolutionen 1979. Länderna har inga diplomatiska förbindelser, och skymford som ”den store satan” (USA) och ”ondskans axelmakt” (Iran) har hört till den gängse umgängestonen.

Men trots Jazayeris hätska utfall är det ett faktum att i kriget mot den Islamiska staten är fiendens fiende – läs USA – Irans vän.

Erik Ohlsson erik.ohlsson@dn.se “

Den 7 december 2014.

DN 7 dec 2014:

“ Flytta fokus i asylpolitiken

Det finns en laglig väg till Europa för flyktingar. Den borde användas mer. Tusentals skulle kunna flygas till Sverige i stället för att lägga sina liv i händerna på flyktingsmugglare.

Summan av de europeiska ländernas flyktingpolitik är inget att yvas över. Sverige måste dock omforma sin politik för att inte bli det land som tar ett allt större ansvar medan de flesta andra tar ett allt mindre. Sju partier är överens om att Sverige ska ha en generös flyktingpolitik. Men varken bostads- eller arbetsmarknaden fungerar på ett sådant sätt att vi i längden kan integrera de skaror av människor som Migrationsverket beräknar kommer att ta sig hit. Sverige behöver därför bli både mer likt och mer olik övriga Europa.

På DN Debatt i fredags framlades ett antal förslag av några före detta riksdagsledamöter från KD och C. Artikelnen var lite förvirrande: dels antydde att det vore bra att samtala med SD om dessa frågor, dels fastslogs att allt som SD står för bör bekämpas. Där återopades även en rapport om flyktingar med falska asylskäl, men rapporten tycks inte existera. Forskaren hade i alla fall ingen lust att visa den när en journalist från Aftonbladet ringde och frågade.

Precis som det finns människor som låtsas sjuka inför läkare och Försäkringskassan finns det självklart människor som kommer till Sverige och ljuger ihop asylskäl. Men det vore ett misstag att börja dra vidlyftiga slutsatser av det och tro att bättre asylprocesser skulle leda till att stora mängder bedragare avslöjas.

I stället bör tyngdpunkten i svensk flyktingpolitik förskjutas. Vi kan flerdubbla antalet kvotflyktingar, som sedan länge legat på 1 900 personer per år. Detta vore det bästa sättet att avlasta de stora flyktingländerna runt Syrien och Irak. Tryggt och lagligt skulle tusentals människor kunna flygas till Sverige i stället för att lägga sina liv i händerna på flyktingsmugglare.

Men att öka denna flyktingkvot leder väl inte till att de asylsökande som tar sig till Sverige på egen hand blir färre? Nej, något tydligt sådant samband finns inte. Antalet beror till största del på de stora skillnaderna mellan hur internationella konventioner tillämpas i olika länder. Om Sverige som enda europeiska land ger permanent uppehållstillstånd till alla som gör troligt att de kommer från Syrien, då söker sig naturligt nog en stor andel av dem som har lyckats ta sig in i Europa just hit.

Ett första steg kunde därför vara att ge tillfälligt uppehållstillstånd till de asylsökande som inte har identitetshandlingar och där ingen ordentlig asylprövning värd namnet har kunnat göras. Reglerna för anhöriginvandring kan också behöva justeras.

Genom att kombinera ett större mottagande av kvotflyktingar med en lite mindre avvikande asylpolitik skulle vi kunna minska flyktinginvandringen något samtidigt som vi tar ett fortsatt stort och långsiktigt ansvar för att lindra flyktingkatastroferna i världen. Och fler människor från världens krigszoner skulle få skydd utan att behöva riskera livet på Medelhavet.

DN 7/12 2014 “

DN 7 dec 2014:

“ Peter Wolodarski: Sluta vara kränkta, bittra och arga.

Sverige har en lång tradition av såväl minoritetsregeringar som lösningsinriktade politiker. Veckans kaos riskerar att leda bort från en av Sveriges största tillgångar: tilliten.

Fredrik Reinfeldt såg mer allvarstygnd ut än vanligt. Trots att hans allians hade drygat ut avståndet till de rödgröna partierna uppvisade statsministern ingen glädje. Valnatten 2010 framstod mest som en borgerlig sorgestund.

”Svenska folket har inte givit exakt det valresultat som vi önskade”, inledde Moderatledaren sitt tacktal på partiets valvaka. Byråkratprosan trängde ut segerformuleringarna.

Fredrik Reinfeldt såg ut som en ledsen hund därför att det parlamentariska läget skiftat. Samtidigt som de rödgröna backade gick Sverigedemokraterna framåt, och kom in i riksdagen. Alliansregeringen förlorade sin majoritet. SD kunde påverka omröstningarna om de anslöt sig till oppositionen.

Det hände dock inte så ofta, visade det sig, och fram till hösten 2013 gick det därför hyggligt för Fredrik Reinfeldt att regera i minoritet. Det var inte lika bekvämt som under 2006–2010. Men det fungerade, precis som det tidigare fungerat för Socialdemokraterna när man under efterkrigstiden regerade med passivt stöd av kommunister.

Valnattens nedstämdhet framstod som ett utslag av borgerlig självspäkelse.

Fyra år senare känns Reinfeldts uppgivenhet något mer begriplig. Den politiska depressionen har gripit tag om långt många fler än landets tidigare statsminister, efter veckans besked om ett extra val i mars.

Haken är bara att Fredrik Reinfeldt, liksom många av dem som nu blivit nedstämnda, tänker några steg för långt. De tycks ge upp tanken på att lösa ett problem som det egentligen finns förutsättningar att lösa.

Grundfrågan är fortfarande denna: Ska Sverige kunna behålla en lång tradition av minoritetsregeringar?

Fram till förra hösten var det ingen som ifrågasatte det. Sen blev det storbråk när Socialdemokraterna – mot praxis – försökte bryta loss delar av alliansens budget, och lyckades. Och den senaste veckan har läget förvärrats dramatiskt när Sverigedemokraterna – också i strid med praxis – anslöt sig till alliansens budget i riksdagens slutomröstning, och därmed fällde regeringens ekonomiska politik.

Om vi för en stund bortser från Sverigedemokraterna och koncentrerar oss på resten av riksdagen, som representerade 87 procent av väljarna i det senaste valet: Är det orealistiskt att övriga partier, efter denna kaotiska höst, skulle kunna tänka sig att stärka möjligheten att regera i minoritet?

Jag inser att frågan kanske inte lämpar sig för den upptrissade valrörelse som redan inletts. Jag inser att partierna i det destruktiva *blame game* som just nu pågår är fokuserade på agitation, inte långsiktiga lösningar.

Stefan Löfvens utfall i veckan mot såväl allianspartierna (”ansvarslösa”) som Sverigedemokraterna (”nyfascister”) gör

eventuella förhandlingar och kompromisser orealistiska. I alla fall för tillfället.

Men det kommer en tid också efter ett extra val, då Sverige ska styras. Alldeles oavsett vem som blir statsminister efter den 22 mars måste det finnas förutsättningar att regera, om inte svensk politik ska glida in i återkommande kriser.

Just nu saknas en jämvikt. Den gamla ordningen är rubbad, en ny behöver skapas.

Hösten 2013 fick alliansen en käftsmäll i riksdagen. Nu har Socialdemokraterna fått en rejäl smocka i retur. Balansen har tippat tillbaka.

Den optimistiska tolkningen av extravalet, som egentligen inte hade behövt utlysas, är att det krävs en rejäl kris för att de borgerliga och Socialdemokraterna stegvis ska kunna lösa upp sina knutar.

Kanske kan det inte ske förrän efter den 22 mars. Men förr eller senare måste det ske, om inte Sverigedemokraterna ska bli del av ett framtida regeringsunderlag.

De ledande partierna måste agera på ett sätt som tjänar – inte skadar – det gemensamma intresset.

De behöver behandla varandra som de själva vill bli behandlade. Ord och handling kan inte vara olika saker. De måste agera i riksdagen på ett sätt som skapar förutsättningar för det de säger sig vilja åstadkomma – ett fungerande regeringsarbete.

Antingen styr partierna över blockgränsen. Eller så låter man det största blocket regera, dock med hänsyn till att det behövs diskussioner med oppositionen i viktiga frågor.

Man kan inte – som Fredrik Reinfeldt gjorde flera gånger som statsminister – låtsas som om det största oppositionspartiet inte existerar.

När Sverige utser en ny EU-kommissionär ska det självklart ske efter överläggningar mellan regering och opposition. När riksdagen väljer ny talman kan det vara rimligt att sträcka ut en hand över blockgränsen. När stora viktiga system ändras sker även det efter överläggningar.

Så har ömsesidighet och tillit historiskt skapats i det svenska politiska systemet. Det är en tillgång som Sverige haft enorm nytta av, men som ständigt måste vårdas.

Detta är inte att manipulera valutslaget och ignorera folkviljan, som Sverigedemokraterna försöker göra gällande, utan att återknyta till en stark svensk politisk tradition av konstruktivitet. Alternativet är ännu djupare skyttegravar. I USA ägnar demokraterna och republikanerna betydande politisk energi åt att blockera varandra. Beslut hamnar i långbänk, reformer ställs in, misstron mot makten i Washington växer.

I slutändan är alla förlorare, inte minst den politiska demokratin.

Sverige behöver inte gå den vägen. Men vi riskerar att hamna där om våra ledande politiker fortsätter att känna sig kränkta, bittra och arga.

Peter Wolodarski “

DN 7 dec 2014:

”Majoritetsregering med S och M är bästa alternativet”

Samverkan S+C+FP orealistisk. Oviljan att ens överväga en koalitionsregering med Socialdemokraterna och Moderaterna har mer med psykologi än med realpolitik att göra. Upplösta block skulle skapa både möjlighet att regera och en skarp ideologisk debatt, skriver förre FP-ledaren Bengt Westerberg.

Vi var många som inför 2014 års riksdagsval varnade för att vi skulle kunna få just det parlamentariska läge som vi fick: inte majoritet för något av blocken, Sverigedemokraterna som tungan på vågen. Nästan ingen ledande politiker ville före valet tala om hur en sådan situation skulle hanteras.

Den enda som diskuterade scenariot var Stefan Löfven. I en artikel på DN Debatt bjöd han in till blocköverskridande samarbete. Men samtidigt låste han in sig genom att begränsa vika partier han kunde tänka sig att samarbeta med på den borgerliga sidan: Centerpartiet och Folkpartiet.

Jag hävdade i kommentarer dagarna efter valet att resultatet krävde en okonventionell lösning och förespråkade ett regeringssamarbete mellan Socialdemokraterna och Moderaterna. Ett sådant förslag väcker naturligtvis starka reaktioner hos många: ”Det går inte. De är huvudmotståndare.” Av visst intresse är att en Sifo-undersökning gjord några dagar efter valet visade att drygt 20 procent av väljarna

förespråkade ett sådant alternativ och ytterligare drygt 10 procent ett samarbete mellan S och något borgerligt parti.

Riksdagens övriga sju partier har avvisat ett samarbete med SD. Är det möjligt i ett läge som vi nu har att stänga dem ute? Jag anser, av huvudsakligen två skäl, att det är nödvändigt.

Det ena förstås deras invandringspolitik. De vill, mitt i den värsta flyktingsituationen i världen efter andra världskriget, stoppa all flyktinginvandring till Sverige. SD säger sig samtidigt vilja hjälpa fler flyktingar i närområdet. Visst behövs det hjälp i närområdet, men flyktingarna måste också erbjudas en framtid. De köar till UNHCR:s kontor för att komma från närområdet och få starta ett nytt liv någon annanstans. Vi måste från svensk sida både hjälpa i närområdet och ge ett antal flyktingar en ny livschans i vårt land. Ingen av uppgifterna kan vi klara på egen hand, de kräver internationellt samarbete, men det är inget skäl för att sluta ge människor på flykt en ny livschans i Sverige.

Det andra är kulturpolitiken. SD anser att svensk kultur främjas av att stängas inne, det vill säga att så långt som möjligt isoleras från omvärlden. Kultur är till sin natur internationell; den skapas inte i slutna enklaver utan i korsvägar där impulserna från olika håll möts. Dess uttryck ägs av mänskligheten, inte av enskilda nationer. SD:s kultursyn måste avvisas.

Mot bakgrund av övriga partiets ställningstagande till SD är dess agerande i riksdagen helt logiskt. Partiets företrädare är beredda att fälla varje regering som inte bjuder in dem i värmen och stänger flyktingarna ute. Mattias Karlsson, SD:s tillförordnade partiledare, har

rätt på en punkt: om de övriga partierna inte vill samarbeta med SD och inte med varandra över blockgränsen leder det till politiskt kaos i Sverige. Där är vi i dag.

Nu ska det bli nyval i mars. Det är inte osannolikt att vi får en parlamentarisk situation lik den vi har i dag. Hur ska den i så fall hanteras?

Svenskt politiskt liv har under lång tid karaktäriserats av blockpolitik. Ibland kan man få intrycket att det var tillkomsten av alliansen som startade den, men så är det naturligtvis inte. S litade länge på att Vänsterpartiet var ett pålitligt stödparti i riksdagen. De utgjorde tillsammans ett block. Efter valet 1994 hade S chansen att bryta blockpolitiken och bilda regering med FP men tackade nej. 1998–2006 utgjordes regeringsblocket av S, MP och V även om det var i form av en ”riksdagskoalition”. -Alliansen tillkom i hög grad som en reaktion mot S ständiga tjat om borgerlig splittring, det vill säga accepterade inte tanken på att partierna gick till val på egna program och sedan förhandlade om regeringspolitiken när valet var över.

Sverige har ett strikt proportionellt -valsysteem. Det tenderar att leda till många partier i parlamentet. Ett sådant valsysteem måste bygga på tanken att partierna efter valet är öppna för olika regeringsalternativ. Men i Sverige har det funnits en strävan att kombinera det proportionella valsysteem med på förhand givna regeringsalternativ. Utgången av 2014 års val visar att det inte längre håller.

Om övriga partier vill förhindra att ge SD en maktposition krävs någon form av majoritetskonstellation som kan leda landet, vilket i dag, och sannolikt även efter extravalet, kräver samarbete över blockgränsen.

I debatten har erfarenheterna från S regeringsinnehav 1982–1991 och 1994–1998 återuppsatt. Då kunde en minoritetsregering nå viktiga politiska uppgörelser genom samarbete över blockgränsen. Men det finns en avgörande skillnad. Då hade S över 40 procent av riksdagsmandaten. I regel kunde de göra upp med ett annat parti för att få majoritet. Jag var själv under 1988–1991 med om flera sådana uppgörelser mellan S och FP.

Trots att S i dag är betydligt mindre har en del förespråkat att de borde ha bildat en enparti-regering och därefter ha förhandlat med alliansen. Jag förstår att Stefan Löfven har tvekat. Att med 113 mandat i ryggen sätta sig och förhandla med en gruppering med 141 mandat riskerar leda till förnedrande förhandlingsresultat. Varför skulle alliansen vara mer medgörlig i en sådan situation än den var häromkvällen när Löfven inbjöd till förhandlingar?

Jag har med dagens ställning i riksdagen svårt att se att någon enpartiregering skulle kunna fungera. Min slutsats är därför att man bör eftersträva en majoritetsregering.

Stefan Löfven har inte varit främmande för den tanken. Men efter valet framstod det som mindre realistiskt med de tänkta samarbetspartierna. Framförallt FP var kraftigt sargat. Vare sig C eller FP hade någon egentlig handlingsfrihet. I stället borde alltså S och M ha bildat regering. Partierna har under några årtionden förvisso varit huvudmotståndare, men lika sant är att de i dag i sak står varandra närmare än någonsin. Det är svårt att se någon aktuell politisk fråga där de inte skulle hitta en för båda parter acceptabel kompromiss. Oviljan att ens tänka tanken har mer med psykologi än med realpolitik att göra.

En invändning mot en stor koalition är att den riskerar att försvaga oppositionen. Jag är inte så säker på det. Opposition kommer att finnas från både höger och vänster och från SD. Det är mycket sannolikt att vi får en ideologiskt skarpare debatt med upplösta block och friare partier. Efter ett framtida val får regerings-frågan ånyo prövas öppet.

En annan invändning är att S och M riskerar att förlora på ett samarbete. Den risken finns, men förhoppningsvis kan ansvarstagande också uppskattas av väljarna. Det är många i debatten som inte drar sig för att kräva ansvarstagande av C och FP, också sedan de har gjort några av sina sämsta val någonsin. Är det inte rimligare att kräva ansvarstagande – och det risktagande det innebär – av de båda partier som har starkast stöd i valmanskåren?

Nu går vi alltså in i en ny valrörelse. Huvudalternativen blir sannolikt desamma som i riksdagsvalet 2014, men det är osannolikt att något får majoritet den här gången heller. Därför är det angeläget att man kan hålla en sådan ton i debatten att det efter valet finns öppningar för mer okonventionella lösningar, till exempel en regering med S och M.

Bengt Westerberg, Tidigare Folkpartiledare Och Socialminister 1991–1994 “

DN 7 dec 2014:

”Löfven är inte värdig att leda landet”

“Statsminister Stefan Löfven är inte värdig att leda landet. Den anser den vikarierande SD-ledaren Mattias Karlsson. Samtidigt skärper han kraven på en ändrad invandringspolitik inför nyvalet.

Den 37-åriga partiledarvikarien möttes av stående ovationer av drygt 800 lokalpolitiker när han skulle informera om riksdagsgruppens budgetbeslut på Sverigedemokraternas kommun- och landstingsdagar. I tisdags beslutade sig SD för att bryta praxis och rösta på alliansens budget i stället för att lägga ner sina röster i den slutliga omröstningen i riksdagen.

För det beslutet har SD-ledningen starkt stöd i partiet, visar flera undersökningar. Men kritiken har varit hård från bland andra Stefan Löfven som i en DN Debatt-artikel i går skrev att agerandet visar att SD är nyfascistiskt eftersom det inte respekterar demokratiska spelregler.

I sitt tal slog den tillfällige ledaren för riksdagens tredje största parti tillbaka. Han kallade S-ledarens hantering av regeringskrisen för ”tafatt och amatörmässig”.

– Den som inte ens i ett så här allvarligt läge förmår att resa sig ur sandlådan, han kanske ska stanna i sandlådan. En sådan person är i alla fall inte värdig att leda vårt fina land, sade Mattias Karlsson i sitt tal.

Han är inte alls lika hård i sitt omdöme om den troliga blivande moderatledaren.

– Det återstår att se. Vi har sett väldigt lite av Anna Kinberg Batra än så länge, säger Mattias Karlsson till DN.

SD kan tänka sig att stödja henne – om hon ställer upp på en ändrad invandringspolitik

– Jag skulle absolut kunna ha en statsminister som för Sverige in på rätt kurs, säger Karlsson.

På frågan om han tycker att det vore bra om allianspartierna begär en misstroendeomröstning mot Löfven i riksdagen svarade SD-ledaren att han inte tänkt igenom den saken än.

Han skärpte samtidigt kraven för att inte också rösta ner en rödgrön eller borgerlig budget efter nyvalet i vår. Före budgetomröstningen i onsdags gällde att SD skulle rösta ner förslag som ”inte ökar” invandringen. Men inför det extra riksdagsvalet den 22 mars skärper nu SD kravet.

– Vi kommer att rösta emot alla budgetar som inte bromsar den pågående massinvandringen, sade Karlsson.

Det skärpta kravet gäller från och med det extra riksdagsvalet, förklarade han efteråt.

– Nu är vi i en ny situation i en ny valrörelse, säger Mattias Karlsson till DN.

Partiets målsättning är att så snart som möjligt få ner asyl- och anhöriginvandringen till samma nivå som Finland, Danmark och Norge.

En ny opinionsmätning på lördagen från institutet Yougov gav SD 17,7 procent, något som får SD-ledaren att sikta på att gå om Moderaterna och bli näst största parti. Om partiledaren Jimmie Åkesson är tillbaka då är osäkert.

– Det är vår utgångspunkt att han ska komma tillbaka så snart som möjligt, säger Karlsson.

Han försäkrade i sitt tal att han helst inte vill leda partiet i den kommande valrörelsen.

– Ingen skulle bli gladare än jag om Jimmie kom tillbaka, sade han.

Åkessons pressekreterare Henrik Vinge sade dock i går att Åkessons sjukskrivning för utmattningssyndrom till den 31 januari kan komma att förlängas. För att muntra upp sin partiledare höll ombuden unisont upp skyltar när en bildhälsning skickades från Västerås.

På helgens konferens fattas beslut som ska samordna partiets politik i kommuner och landsting. Men besluten är bara rådgivande. Partistyrelsen, som har sitt nästa möte i januari, har sista ordet.

Mats J Larsson matsj.larsson@dn.se

Fakta. Nyfascism

Nyfascism, även kallad neofascism, är en samlingsbenämning på högerextremistiska rörelser och partier som i program och symboler anknyter till fascism och nazism.

Utmärkande drag för rörelserna är invandrarfientlighet och förnekande eller bortförklaring av grymheter under nazismen.

Bland sådana rörelser kan nämnas Nationella fronten i Frankrike och Nordiska rikspartiet i Sverige. **Källa: Nationalencyklopedin**

DN 7 dec 2014:

“Stefan Löfvens frontalangrepp om nyfascism döms ut av allianspartierna

Statsminister Stefan Löfven (S) kallade Sverigedemokraterna för ett ”nyfascistiskt enfrågeparti” på DN Debatt. Även finansminister Magdalena Andersson (S) stämplar SD som fascister. Men övriga riksdagspartier ställer sig inte bakom Socialdemokraternas beteckning av partiet.

– Jag noterar att det är flera i debatten bland annat historiker och samhällsdebattörer som kallar dem nyfascister, så det är inget konstigt att göra det. Men vi tycker det är viktigare att se till Sverigedemokraternas politik och vad den innebär för Sverige än att göra den benämningen, säger Åsa Romson, miljöminister (MP).

Enligt S-topparna är SD ett parti som inte står för de grundläggande värderingarna att alla människor är lika värda. De övriga riksdagspartierna väljer dock att inte ställa sig bakom S fasciststämpel av SD, visar DN:s rundringning.

– Centerpartiet står långt ifrån SD, som är ett främlingsfientligt parti. Med det sagt, så föredrar vi att ta den politiska debatten kring sakfrågorna i stället för att diskutera olika etiketter, säger Oscar Sundevall, pressekreterare hos Annie Lööf.

Moderaterna kallar Sverigedemokraterna för ett ”främlingsfientligt enfrågeparti”, vars politik Moderaterna tar avstånd från. Däremot är man kritisk till Socialdemokraternas utspel.

– Det är olyckligt att finansministern och statsministern skruvar upp tonläget ytterligare i den politiska debatten i stället för att diskutera den allvarliga politiska situationen, säger Oscar Karlflo, pressekreterare hos Moderaterna.

Även Folkpartiets ledare Jan Björklund anser att beteckningen ”nyfascistiskt parti” är att gå för långt.

– Jag tycker att Sverigedemokraterna är ett främlingsfientligt parti. Men jag tycker att man ska vara varsam med orden. Det här tyder på att Socialdemokraternas ledning just nu är väldigt pressade, kommenterade han till Sveriges radio.

Vänsterpartiets ledare Jonas Sjöstedt ser inget fel i att kalla SD för nyfascistiskt, men det är inget ord han själv använder.

– Jag brukar kalla dem främlingsfientliga och ibland rasistiska, säger han.

Kristdemokraterna avböjer att kommentera.

Katarina Lagerwall katarina.lagerwall@dn.se “

DN 7 dec 2014:

“ Niklas Orrenius: Partiets isolering bryts i allt fler kommuner

Jag delar taxi med två glada sverigedemokrater från Ängelholm. De ska till SD:s kommun- och landstingskonferens, det största SD-mötet någonsin med 850 politiker från hela landet.

Johan Wifralius och Patrik Ohlsson är exalterade över att deras bespottade parti nu har blivit så mäktigt att det har kunnat fälla en regering. Snart ska de jubla när partisekreteraren Björn Söder i sitt tal kallar dem ”Sverigevännen” och peppar med att läsa upp SD:s siffror i den senaste opinionsmätningen: 17,7 procent.

Men de är också lyckliga över det som händer i den lokala politiken i Ängelholm, berättar de i taxin. För medan konfrontationsnivån på riksplanel höjs och Stefan Löfven kallar SD för ett nyfascistiskt parti, så råder glasnost mellan S och SD i Ängelholm. Åtminstone upplever Johan Wifralius det så.

”Det är en supertrevlig stämning mellan oss politiker i Ängelholm. Senast i förra veckan åt vi lunch med varandra och skrattade och hade trevligt”, säger han.

Relationen handlar om betydligt mer än luncher i god atmosfär. Efter valet i höstas stod det klart att SD blivit tungan på vågen. Ängelholm har haft borgerligt styre i 40 år – nu hade S chans att äntligen ta över.

SD i Ängelholm insåg att de, precis som på riksplanet, hade makt att fälla Socialdemokraternas budget. Men trots att de flesta av SD:s sex ledamöter i kommunfullmäktige är mer blå än röda valde SD att rösta för S-budgeten. Varför?

Johan Wifralius och Patrik Ohlsson mejlade efter valet alla partier och berättade om hur de såg på politiken – och att de ville ha en kommunalt finansierad politisk sekreterartjänst. Från alliansen blev det kalla handen. Men S inkluderade i sin budget ett förslag om att partier kunde få 2 500 kronor per mandat och månad. Det skulle bli 15 000 kronor för SD.

”Det var en seger för oss”, säger Johan Wifralius. Det fanns även andra skäl för SD att stödja S-budgeten. S vill höja skatten något – vilket enligt SD behövs i lågskattekommunen Ängelholm.

SD-ängelholmarna vill inte använda ordet samarbete för att beskriva sin relation med S. ”Mer ett ömsesidigt samtal.” Det är skönt, säger de, att inte behandlas som något som katten har släpat in. ”Jag är bilförsäljare och älskar att prata med folk”, säger Johan Wifralius.

Ängelholm är ett av flera exempel på allt tätare kontakter mellan SD och de etablerade partierna på lokal nivå. För även om stränga förbud mot SD-samarbeten utgått från partiledningarna så pågår ändå uppgörelser i flera kommuner. Inte minst i Skåne, där SD i några kommuner är näst största parti. Senaste exemplet kom i måndags i Skurup: M och C gjorde upp med SD om att blockera S-styret.

Uppluckringen understryks av att flera politiker går över till SD. ”Ännu en moderat blir Sverigedemokrat” löd en typisk rubrik i

Helsingborgs Dagblad. För några veckor sedan kom ett avhopp åt andra hållet, när fyra SD-ledamöter gick över till M efter en intern schism. De före detta SD-politikerna togs glatt emot av M och FP som har en valteknisk samverkan.

Många utfrusna SD:are tittar extra längtansfullt på Landskrona. Där är SD insläppta i värmen av kommunalrådet Torkild Strandberg (FP) – och tillåts även påverka utformningen av förslag innan de läggs.

”Absolut. Vi samtalar och jämkar. Det är ge och ta”, säger SD:s Stefan Olsson.

På SD-mötet i Västerås spelar en discjockey låten ”Mahna Mahna”, som gjordes populär av Mupparna på 1970-talet. Jag ser några SD-politiker le och dansa. De har anledning att fira. Medan partiet visar musklerna på riksplanet, bryts isoleringen i allt fler kommuner. Samtidigt är det viktigt att komma ihåg att SD ingenstans fått igenom något förslag i sin hjärtefråga: en strängare invandringspolitik. Det blir nästa mål för det parti som just nu i rask takt flyttar fram positionerna.

Niklas Orrenius niklas.orrenius@dn.se “

DN 7 dec 2014:

“ S försöker ta ut kursen i ny politisk verklighet

Han gav sig ut på resan för att återupprätta de svenska Socialdemokraternas status i världen. Men han kunde inte få igenom sin första budget på hemmaplan. Dagens Nyheter följde med Stefan Löfven under dagarna som ledde fram till det stora nederlaget i riksdagen och beslutet om det extra valet. Regeringskrisen ställer partiet inför ett svårt val: Byta självbild eller slåss mot verkligheten.

Lördag morgon, fyra dagar före budgetomröstningen i riksdagen. Stefan Löfven kommer till flyget på Bromma direkt från morgonsoffan i TV4. Han har redan hunnit med några varv om den hotande regeringskrisen. Nu vill han tänka på något annat: Berömda europeiska socialdemokrater som Bruno Kreisky, Olof Palme, Willy Brandt, Felipe González.

– Tänk när man som ung SSU:are följde allt som hände på Socialistinternationalen. Och allt de sa fick betydelse. Vad kul det var, säger han.

Repliken riktas till Hans Dahlgren, statssekreterare i statsrådberedningen, med ansvar för EU och utrikesfrågor.

Dahlgren var med redan på Palmes tid. Och när han spänt fast sig i den beigefärgade läderfåtöljen i regeringsplanet berättar han om den österrikiske före detta förbundskanslern Bruno Kreiskys begravning.

Regeringsplanet färdas snabbt söderut, och Stefan Löfven tillåter sig att resa bakåt i historien till Palmes dagar.

– Det var ju en spännande tid när socialdemokratin hade självförtroende. Det fanns en kraft och förändringsvilja och optimism. Palme tog Sverige ut i världen, och världen in i Sverige, säger han.

Den här lördagen, före första advent, svävar regeringen fortfarande i ovisshet om budgetpropositionens öde. Sverigedemokraternas besked ska dröja till tisdag, och statsministern talar fortfarande om utsträckta händer i svensk politik.

Han har redan fått lära sig hur svårt det är att regera på ett svagt mandat.

Första tiden i koalitionen med Miljöpartiet har varit stökig: Det har varit ubåtsjakt och spricka i regeringen om vargjakten, det har bråkats om Stockholmstrafiken och Bromma flygplats, ministrar har kritiserats för allt ifrån floskulösa svar till stugbygge, Lagrådet har sågat ett första förslag om skärpta regler för vårdvalet, och tumult i gruppen som ska samråda om det svenska pensionssystemet.

Stefan Löfvens insatser som klimatförhandlare i riksdagens EU-nämnd har sågats i sociala medier. Oppositionen har hotat att köra över regeringen med riksdags-voteringar om både Förbifart Stockholm och betygen.

Men på ett område har regeringen kunnat visa handlingskraft. Det gäller utrikespolitiken. Sverige har erkänt staten Palestina. Utrikesminister Margot Wallström har besökt Ukraina och lovat att vara lika aktiv som företrädaren Carl Bildt. Och regeringen har satt ordentlig

fart i arbetet med Sveriges kandidatur till en plats i FN:s säkerhetsråd. Löfven var själv i New York tidigare i november.

Nu är han på väg till Wien som en av de stora gästartisterna på den socialdemokratiska partikongressen i Österrike.

– Det är bra att Sverige är med i internationella sammanhang igen. Jag tror att fler skulle behöva höra om det därhemma. Vi ska inte tro att vi inte betyder något bara för att Sverige är ett litet land. Vi är ingen supermakt. Men det har betydelse, det som vi gör, säger Stefan Löfven.

Han berättar om sina kontakter med världens ledare under de förs-ta månaderna som statsminister. Som när USA:s president Barack Obama ringde.

– Jag trodde att det skulle bli 5–10 minuter. Men det blev 20, säger han.

”Stefan Löwen”, säger partikamraterna i Österrike. Det blir Stefan Lejon, om man översätter från tyska.

Det är en efterlängtd svensk statsminister som kliver in i D-hallen på mässan i Wien. Hans österrikiska kollega Werner Faymann har haft en besvärlig förmiddag.

På svenska S-kongresser brukar partiordföranden väljas med acklamation. Alla delegater ropar ja till valet, och den som eventuellt är missnöjd sitter bara tyst. Men i Österrike röstar man, och i fjol fick Faymann bara stöd av 80 procent av delegaterna. Då deklarerade han att han ville ha 90 procent nästa gång. Men det blev bara 84.

Efter den motgången valde Faymann att ställa in sin lunch med den svenske kollegan. Löfven fick äta sin carpaccio i sällskap av Europa-parlamentets socialdemokratiske talman Martin Schulz. Tanken var att de skulle delta i ett panelsamtal med Faymann under eftermiddagen, men den punkten ströks också. I stället fick de båda gästerna veta att de skulle hålla var sitt tal.

Det blir till att klottra ned några tankar snabbt där i mässhallen.

Martin Schulz är först ut, han hälsar kamraterna, och tröstar Faymann med att han kan nämna en rad regeringschefer som inte skulle få stöd av 84 procent av sina egna partier. Han talar om kampen mot arbetslösheten. Sedan talar han om hur Socialdemokraterna aldrig varit bättre än på den tiden då det fanns en svensk statsminister och en tysk och en österrikisk förbundskansler.

– Vi är inte där än. Men vi har den här axeln. Sverige, Tyskland, Österrike, Frankrike, Italien. Där hade vi den starka socialdemokratin. Låt oss gå framåt igen, säger Martin Schulz.

Sedan går ”Lejonet” upp i talarstolen, och lovprisar Kreisky, Palme, Brandt och González.

– Jag ska tala om framtiden. Men jag tror att det är viktigt att lära sig av historien. Socialdemokratin hade självförtroende och värderingar. Vi behöver en stark social-demokrati i våra egna länder, i Europa och världen, säger han.

Det blir applåder, och sedan får tre socialdemokratiska ledare posera för kamerorna. Stefan Löfven är den som har minst grå hår. Det är också en bild.

Socialistinternationalen är svag numera. ”Knappt levande”, konstaterar Stefan Löfven, som i stället hoppas på ”Progressive alliance”, en ny sammanslutning av runt 80 progressiva partier.

Den nuvarande statsministern har precis som föregångaren Palme internationella ambitioner.

Den svenske statsministern talar om en ”global deal” eller en ”global new deal”, i samma anda som Roosevelts ”new deal” för att häva depressionen i 30-talets USA.

– Tekniken ger möjlighet att flytta produktion och kapital. Men politiken och demokratin kan inte bara ställa om på en gång. Den hamnar lite på efterkälken. Men vi tror att vi kan hitta värderingar där alla vinner, arbetsgivare, löntagare, och hela samhällen, säger Stefan Löfven i läderfåtöljen på regeringsplanet.

Här är en statsminister som vill samla arbete, kapital och politiker över hela världen, men har så svårt att få med sig 175 riksdagsledamöter hemma i Stockholm.

När regeringsplanet ska lyfta från Wien blir en av piloterna tvungen att leta upp silvertejpen. Det är kanske inte ett drömscenario för Stefan Löfvens mer flygrädda medarbetare, men färden hemåt går utmärkt.

Den stora kraschlandningen, i bildlig bemärkelse, kommer tre dygn senare.

Sverigedemokraterna meddelar att de tänker fälla regeringens budget, och varje budget som inte tar hänsyn till partiets krav på minskad invandring.

Så nog blir det rubriker om Sverige i internationell press. Men artiklarna handlar inte om framgångarna för svenska socialdemokrater, utan om hur det en gång i tiden så egensinniga landet i Norden blivit allt mer likt resten av Europa – med växande högerpopulism, svaga regeringar och hård strid mellan blocken.

Vid det första mötet med medierna efter beskedet från Sverigedemokraterna ser Stefan Löfven härjad ut. För sista gången ska han sträcka ut handen till de borgerliga partierna.

När han sent på kvällen möter journalisterna igen, efter att ha avvisats av alliansen, ger han snarare ett lugnt och samlat intryck. Han resonerar utförligt om problemen med att nå fram till alliansen.

Det är typiskt den lite fyrkantige S-ledaren: Omgivningen säger att han är som mest bekväm när han vet hur spelets regler ser ut, även om reglerna är hårda.

Men partiet är i chock.

Under onsdagens budgetdebatt irrar socialdemokratiska riksdagsledamöter runt i kammarfoajén. Vittnesmålen inifrån partiet är samstämmiga: Alla underskattade hotet från Sverigedemokraterna. Visst fanns en oro för budgetpropositionen, men de allra flesta trodde att den skulle gå igenom.

Partiledningen var också övertygad om att det fanns ett andra alternativ, via överläggningar med alliansen. Allt gick fel.

En uppgiven socialdemokrat slår sig ned på bänken i riksdagens kammarfoajé.

– Det finns ingen jätteplan. Vi behöver en... tankepaus, säger han.

På onsdagseftermiddagen, när budgeten fallit, går Stefan Löfven på offensiven och meddelar att Sverige ska hålla nyval för första gången sedan 1958.

Han hade kunnat avgå och lämna över regeringsbildningen till talmannen. Men det är ett sämre alternativ, enligt Ulf Bjereld, professor i statsvetenskap och ledamot i styrelsen av Socialdemokrater för tro och solidaritet.

– Det skulle bara ha inneburit att krisen drog ut på tiden, och under tiden hade Stefan Löfven blivit mer tilltufsad. Dessutom skulle han inte ha fått kandidera i egenskap av stats-minister, och det är ändå en styrkeposition, säger Bjereld.

Under den sista stora pressträffen buntar Stefan Löfven ihop alliansen med Sverigedemokraterna, och anklagar alla fem partier i oppositionen för att agera ansvarslöst.

– Det saknar motstycke i Sveriges politiska historia, säger han.

Det är klart: Inga behöver oroa sig mer för historielöshet i svensk politik än just Löfvens partikamrater. Så länge politikerna håller sig till traditionen, är Socialdemokraterna världsmästare på att vinna val och behålla regeringsmakten. Nu krockar partiets självuppfattning än en gång med en ny verklighet.

Man kan tycka att den bilden borde ha reviderats rejält under de senaste fem åren. Socialdemokratins kris har varit en av de stora berättelserna under 2010-talet.

Men enligt statsvetaren och partif-orskaren Katarina Barrling har Socialdemokraterna inte ändrat inställning.

– I min forskning kan jag se att Socialdemokraterna fortfarande betraktar sig som den naturliga bäraren av staten Sverige, säger hon.

Partikulturer och partiets självbilder är djupt rotade och svåra att förändra.

– Rent faktiskt finns det till exempel tecken på djupa sprickor i den svenska konsensuskultur vi är vana vid. Men när föreställningarna om hur det skall vara krockar med verkligheten, är det verkligheten som det är fel på. Och det kan ju vara skönt att få hålla fast vid den känslan, att allt som sker är en avvikelse, säger Katarina Barrling.

Statsvetarkollegan Ulf Bjereld beskriver socialdemokratin som sökande. Han ser två parallella strömningar i partiet. Den ena utgår från att Socialdemokraterna numera är och förblir ett 30-procentsparti, det är gott så, det innebär att partiet har goda möjligheter att nå och behålla regeringsmakten. I den andra strömningen pågår diskussionen om partiet återigen kan få stöd av över 40 procent av väljarkåren.

– Vilken riktning man väljer avgör också vilka strategier man väljer. Om man tror på ett parti på över 40 procent, funderar man över hur vi ska utveckla det svenska samhället. Med 30-strategin behöver man inte vara lika ideologisk. Då blir det mer av valtaktik och triangulering, säger Ulf Bjereld.

Vägvalet kan formuleras på ett annat sätt: Justera självbilden eller försöka förändra verkligheten. Det är inte glasklart vilken linje som Stefan Löfven företräder.

I valet i september blev det varken eller – lågmält om framtidsdrömmarna, och distanserat till det politiska spelet. Han är ingen kampanjmänniska, han kommer att göra sig bättre som regeringschef, sa partikamraterna den gången.

Efter regeringskrisen tillägger de att partiledaren har svårt för politikens baksidor. Som gammal fackföreningsman utgår han från att parterna i en förhandling har som mål att komma överens. Därför missbedömde han motståndet från alliansen.

Ändå är en stor intern debatt om Löfvens ledarskap inte att vänta.

Socialdemokraterna har avverkat två partiledarskiften de senaste fem åren, och vill inte ha ett tredje. Möjligen finns också en insikt om att partiets problem är större än vem som håller i ordförandeklubban.

Ur det perspektivet är samförståndsmannen Löfvens vurm för Palmeeran intressant.

Flera socialdemokratiska ledare har, när de väl avslutat sin politiska gärning, fått status som samlade krafter i svensk politik. Under Erlanders dagar talade de politiska motståndarna uppskattande om epoken Per-Albin. Under Palmes tid fick Erlander upprättelse. Numera kan liknande uppskattande tongångar höras om en Ingvar Carlsson eller till och med Göran Persson.

– Men ingen säger så om Palme. Han har aldrig tagits till nåder. Hans tid var väldigt polariserande, säger statsvetaren Ulf Bjereld.

Att regeringen ändå vill återvända till Palmeeran har två förklaringar: Det ena är att regeringen kan – just i utrikespolitiken spelar svagt stöd

i riksdagen inte alls lika stor roll.

Den andra förklaringen är att arbetarrörelsen ropar på värderingar.

– Det finns en enorm längtan efter ideologi. Och under Palmeåren fanns en möjlighet att låta ideologin blomstra i utrikespolitiken. Där har EU-medlemskapet senare inneburit ett stort hinder. Sverige har gått in och kompromissat och fått en mer allmän, vag och blodfattig linje. Därför har regeringen sagt att man vill att Sverige ska föra en mer oberoende utrikespolitik, säger Ulf Bjereld.

Den aktivistiska utrikespolitiken under Palmeeran på 70-talet och 80-talet byggde på ett samspel mellan Socialdemokraterna och radikala rörelser i tredje världen.

– Palme spelade en viktig roll som förmedlare av idéer mellan radikala rörelser i tredje världen och den rika världen. Hela den socialdemokratiska modellen byggde på en radikal utrikespolitik och ett välfärdsbygge. Under en kort tid stämde allt överens, säger Kjell Östberg, professor i historia vid Södertörns högskola och expert på svensk social-demokrati.

Palmes internationalism blev en särskild form av nationalism, en stolthet över ett litet land med stort moraliskt inflytande. Men det var inte alltid som oppositionen kände sig så inkluderad. En borgerlig tolkning är att Socialdemokraterna framför allt använde utrikespolitiken för att lansera sig själva.

Samma borgerlighet älskar att slå fast att Sverige, numera, är mer som andra länder i Europa.

Klart är att världen har förändrats. Det svenska EU-medlemskapet lägger en hämsko på utrikespolitiken. Somliga av 70-talets befrielseerörelser har utvecklats till förtryckarregimer, och i det internationella samfundet talar idealisterna mindre om folk och stater och mer om individer och mänskliga rättigheter.

– Det finns internationella frågor som Sverige kan driva. Det gäller nedrustningen, det gäller kampen mot dödsstraffet, och det gäller FN och Palestina. Men Socialdemokraterna har ännu inte hittat vår tids stora berättelse, säger Ulf Bjereld.

Det är också svårare att marknadsföra den svenska modellen.

– Socialdemokratien har abdikerat från sin egen modell, med en stark välfärdsstat och en ekonomisk politik som håller nere arbetslösheten under 2 procent. Förr fanns en tanke om att politiken skulle vara överordnad marknaden. Det är inte längre den internationella socialdemokratins politik, säger historikern Kjell Östberg.

I läderfåtöljen i regeringsplanet, bara några dagar före den akuta regeringskrisen, säger Stefan Löfven att Socialdemokraterna måste göra rätt på hemmaplan också, och att det kanske är det svåraste av allt.

Han fortsätter resan bakåt i tiden till Per-Albins folkhem.

– Det var en enkel och genial tanke. Just det, vi ska behandla varandra som människor behandlar varandra i en familj, säger Stefan Löfven.

– Det är något liknande som vi behöver nu. Jag kallar det för det svenska löftet. En del kan tycka att det är lite väl kaxigt, men jag

jämför det med den amerikanska drömmen. Men det svenska löftet bygger på ett grundkontrakt om kunskap och jämlikhet. Och det är ett koncept som jag vill bygga vidare på.

Så redan före regeringskrisen har Socialdemokraterna skaffat en ny slogan: Det svenska löftet. Snart kommer det till en valrörelse nära dig.

Valet handlar inte om att vinna eller försvinna för Socialdemokraterna, men kanske om att leva eller bara överleva.

Inom kort ska de österrikiska och tyska partikollegerna besöka Löfven i Sverige ihop med representanter för tyska, österrikiska och svenska LO. De ska diskutera arbetsrätten i Europa. Men kanske kan Löfven också få lite råd om det parlamentariska läget. I både Tyskland och Österrike sitter de socialdemokratiska partierna i storkoalitioner.

Karin Eriksson

Fakta. Löfvens tuffa vecka

Lördag 29 november:

Gästar S-kongressen i Österrike.

Måndag 1 december:

Slår fast i DN-intervju att han avgår om budgeten faller.

Tisdag 2 december:

Får besked att SD tänker fälla budgetpropositionen. Bjuder förgäves in alliansen till samtal.

Onsdag 3 december:

Meddelar att Sverige ska hålla extra val den 22 mars 2015. Det är det första nyvalet sedan 1958.

Fredag 5 december:

Säger i "Skavlan" i SVT att han "blivit motarbetad hela tiden" av alliansen.

Lördag 6 december:

Skriver på DN Debatt att Sverige-demokraterna är ett "nyfascistiskt enfrågeparti". **DN**

Fakta.

Österrike styrs sedan 2007 av en storkoalition med socialdemokratiska SPÖ och konservativa ÖVP. Socialdemokraten Werner Faymann, 54, är sedan 2008 förbundskansler.

Tyskland styrs sedan 2013 av en storkoalition mellan kristdemokratiska CDU/CSU och socialdemokratiska SPD. Förbundskansler och regeringschef är kristdemokraten Angela Merkel. SPD:s partiledare Sigmar Gabriel är vicekansler och minister för näringsliv och energi.

Fakta.

Fem år av S-kris

Hösten 2010. Socialdemokraterna går till val på att bilda en rödgrön koalition med Miljöpartiet och Vänsterpartiet, men misslyckas. S gör sitt sämsta val i modern tid och får 30,7 procent. Partiledaren Mona Sahlin lägger skulden på samarbetet med Vänsterpartiet, och partivänstern lägger skulden på Sahlin.

Vårvintern 2011. Håkan Juholt blir sensationellt valberedningens kandidat att efterträda Sahlin som S-ledare. Valet ses som en framgång för partivänstern.

Hösten 2011. Avslöjanden om Juholts bostadsbidrag och interna bråk om budgeten blir början till slutet för den nye partiledaren. Partihögkvarteret på Sveavägen belägras av journalister. Juholt får ge sig ut på förlåt mig-turné.

Januari 2012. Juholts Socialdemokraterna hamnar under 25 procent i en rad opinionsmätningar. Juholt avgår och verkställande utskottet övertalar IF Metall-basen Stefan Löfven att bli ny partiledare.

April 2013. S-kongress utan stora offentliga konflikter. Striden om vinster i välfärden slutar i en kompromiss med något skärpta skrivningar.

Hösten 2014. S stannar på mediokra 31,0 i valet, men kan bilda en koalition med MP. Efter två månader står det klart att regeringens budgetproposition faller. Stefan Löfven ger besked att han ska utlysa extra val.

Fyra tunga S-ledare i Europa

Olof Palme (1927–1986). Svensk socialdemokrat. Kom från högborgerlig miljö men blev radikal under studentåren. Medarbetare hos Tage Erlander på 50-talet. Minister från 1963. Partiledare och statsminister 1969. Förlorade regeringsmakten 1976, men återkom 1982. Stort internationellt engagemang, inte minst under åren i opposition. Sköts ihjäl i Stockholm 1986.

Bruno Kreisky (1911–1990). Österrikisk socialdemokrat. Flydde till Sverige efter Tysklands annektering av Österrike 1938. Diplomat i Stockholm efter andra världskriget. Var med och utformade Österrikes statsfördrag och en aktiv neutralitetspolitik. Utrikesminister 1959–1966. Partiledare för socialistpartiet SPÖ från 1967. Förbundskansler 1970–1983. Var jude och väckte uppmärksamhet internationellt med sin kritik mot staten Israel.

Willy Brandt (1913–1992). Tysk socialdemokrat. Aktiv i det radikala socialistpartiet SAP i början på 1930-talet. Flydde till Norge efter Hitlers maktövertagande, och fortsatte som flykting till Sverige efter Tysklands ockupation av Norge 1940. Efter kriget aktiv som västtysk politiker i socialdemokratiska SPD. Partiledare från 1964. Förbundskansler 1969–1974. Belönades 1971 med Nobels fredspris för sin östpolitik, som gick ut på att minska spänningen med länderna på andra sidan järnridån. Fortsatte som partiordförande fram till 1987. Även ordförande för Socialistinternationalen.

Felipe González (född 1942). Spansk socialist. Premiärminister 1982–1996. Anslöt sig till det underjordiska, spanska socialistpartiet under Francoregimens dagar. Var som regeringschef med om att förvandla Spanien till en stabil demokrati.

DN 7 dec 2014:

“ Esk: Låt inte någon politiker bli ny ordförande för RF

Bananrepubliken Sverige ska välja ny ledning i vår. Idrottslandet Sverige också. Låt för Guds skull ingen politiker bli ny RF-ordförande. Det blir bara käbbel.

I vår avgår **Karin Mattsson Weijber** som ordförande för Riksidrottsförbundet efter tio år. Som DN berättade i veckan finns ingen given efterträdare och vid årsskiftet går nomineringstiden ut.

Detta i ett läge när svensk idrott aldrig varit i större behov av en stark ledare som kan slåss för att dra in mer pengar från de styrandes budget.

Idrotten är ett av de bästa verktygen Sverige kan ha för att få integrationen att fungera.

Idrotten är ett socialt skyddsnet ideella krafter ser till att hålla ut när stat och kommun avvecklar många andra fritidsverksamheter.

Allt ideellt arbete som bär upp idrottsrörelsen tas ständigt för givet av svenska politikerna när de ska räkna ihop sina miljarder. I många andra länder ser det annorlunda ut.

En god vän (i dessa spalter också känd som ”Vår man i Moskva) tog ett tidigare plan hem för att hinna till någon träning med breddklubbens pojklag. Hans ryske kollega förstod inte grejen:

– Varför anställer ni inte bara nån?

Jag skulle verkligen önska att alla som tränar, skjutsar, säljer fika (och nu vid jul en herrans massa av annat) under en vecka gick ut i idrottens generalstrejk.

Inga matcher, tävlingar eller träningar för hundratusentals ungdomar.

Då – troligen först då – när gejmandet och hängandet på stan skulle explodera, skulle det verkligen märkas vad idrottsrörelsen gör vecka efter vecka.

När Mona Sahlin valdes in i Riksidrottsförbundets styrelse var tanken att hon skulle bli The Next One. Karin Mattsson Weijbers efterträdare.

Sahlin skulle med all sin politiska erfarenhet och sina politiska kontakter se till att politikerna inte glömde bort idrotten i budget(sam) arbetet. Hon skulle också ordna så att cashen kom in. Det gick inte alls. Löftet om 272 miljoner kronor förvandlades till nada när de rödgröna förhandlingarna var klara.

Efter den blåsningsen var besvikelsen stor och Mona Sahlins chans att bli RF-bas klart försämrade.

I samband med valet var det flera skribenter som tyckte att regeringen pissade på idrotten bara för att ingen renodlad idrottsminister utsågs. Det är inte så enkelt. Det finns ingen garanti för att Sveriges största folkrörelse har en större plats i det politiska samtalet och budgetarbete bara för att det finns en egen minister.

Och det skulle inte bli någon större skillnad om Alliansen vunnit valet. I Bananrepubliken Sverige är det förlorargängets förslag som gäller nu och i den budgeten får inte idrotten mer pengar.

Vad idrotten behöver nu och i framtiden är en extremt skicklig lobbyist. Han eller hon ska inte ha några tydliga partipolitiska band. Då skulle bara idrotten riskera att smittas ner av en massa politiskt käbbel från förr.

Därför faller en av de två kandidater som finns nu bort för mig. Korpens tidigare ordförande **Tommy Ohlström** har skött om socialdemokraternas partikassa.

Den andra kandidaten som är nominerad är **Håkan Leeman**, ordförande i Svenska motor-cykel- och snöskoterförbundet.

Lars Liljegren (here wo go again), **Sven von Holst** och **Björn Eriksson** är andra det surras om men de namnen har snurrat runt i svensk idrotts lilla plaskdamm för många varv för att vara den väckarklocka som behövs.

I det här läget skulle jag önska att jag hade namnet på en sån väckarklocka att kasta fram. Det har jag inte. Däremot har tiden kommit dit där det är läge att låta folk från supporterleden att ta plats högt upp i olika förbund – om de vill, om de orkar. Den här delen av svenska idrottsrörelsen vill inte längre bara vara en passiv aktör i beslutsfattandet.

Tre av de mest intressanta ledarna inom svensk idrott kommer därifrån och deras bakgrund är inte alltid rosenskimrande.

Hammarbys fotbollsordförande **Richard von Yxkull** hade några vilda ungdomsår när han hängde betydligt mer med skinnskallar än scouter.

Idag driver han en kommunikationsbyrå och leder den allsvenska nykomlingen.

Och **Johan Segui** är lika unik som Carola i den här landet.

Trots sin Hells Angels-bakgrund, trots sina band till klubbens mest våldsamma fans och trots alla skandaler som AIK har i klubbens DNA, så har Segui så här långt alltid landat på fötterna på ett fascinerande sätt.

Segui möter varje storm med en kort tystnad för att kolla av läget. Reagerar sedan med (vad jag tror ofta är spelad) förvåning och agerar därefter som en städare.

AIK fotbolls och hockeys stora problem är inte Seguis bakgrund eller band till olika fanfalanger utan vad som händer den dagen han inte pallar. Vilka krafter vill ta över AIK då?

En annan ledare som visat imponerande styrka som lobbyist är **Tony Ernst**. Ordförande för supportrarnas gemensamma organisation SFSU.

Jag håller verkligen inte med Ernst om allt. När han pratar om ”supportrarna” är det nästan alltid mer klackarnas än sittplatspublikens talan han för.

Men det är också i och kring klackarna de mest engagerade fansen finns och det är på deras uppdrag Ernst jobbar. Han har lyckats så bra att Fotbollförbundet och klubbarnas organisation Sef nu har SFSU som en naturlig samtalspartner.

I svensk fotboll har fansen därmed blivit en del av etablissemanget.

Det hade för år några sedan känts lika osanno-liket som att Sverigedemokraterna skulle få så här stort inflytande över det politiska läget i Bananrepubliken Sverige.

Johan Esk johan.esk@dn.se

Esk:s elva. Vecka 49

1 Utförsäljningen

kffoutlet.se är det mest briljanta och roliga det här fotbollslandet kan bjuda på i mörkret.

Kalmar FF:s webshop vänder sig till Hammarby IF. Spelare, ledare och material säljs ”till riktigt bra priser”.

Nanne Bergstrand, Erik Israelsson och **Måns Söderqvist** är slutsålda. Men det finns fortfarande chans att fynda benskydd med doft av **Elm**, en videokamera (använd endast en gång i La Manga), vattenflaskor av skiftande standard och naturgräs av bra kvalitet.

Dessutom en korvvagn som kommer med gratis om man köper brassen **Dede Anderson**.

2 Ryss-nyheten

Det händer då och då att det kommer nyheter om **Rasmus Elm** från Moskva. De är aldrig bra. Jag tvivlar tyvärr mer och mer på att supertalangen kommer tillbaka.

3 Ryss-nyheten 2

Enligt en dokumentär som visats i tysk tv är rysk elitidrott fortfarande indränkt i dopning. Ryssarna viftar som vanligt bara bort anklagelserna.

4 Bragddebatten

De som tycker att det var rätt att **Kalla** fick dela Bragdguldet tycker säkert också att det var en laginsats som låg bakom Sveriges 4-2 mot England häromåret.

5 Lönesänkningen

Elfsborg kapar **Anders Svenssons** lön med 100 000 kronor i nya kontraktet. Jag tror ändå att mannen med spelblicken har råd med en bra taco-buffé till fredagsmyset.

6 Markus- evangeliet

”Vi spelare har gjort vad vi har kunnat men man måste ha rätt styrelse också.” **Rosenberg** i frispråkig KvP-intervju. Om Malmö FF har rätt styrelse? ”Vet inte”.

7 Golfdöden

En golfare i Sydafrika försökte fiska upp en boll ur vattnet när en krokodil gick till attack. ”Djuret gjorde vad som är naturligt för krokodiler”, sade en ekolog efter dödsfallet.

8 Sjukstugan

Ingen **Johan Olsson** i Lillehammer. Ingen **Marcus Hellner**. Spelar ingen större roll bara skidstjärnorna är friska och i form i Falun i februari. Det kommer att behövas.

9 Återkomsten

”Jag har blivit lite äldre och lite klokare”. **Mohamed Bangura**, AIK-spelare – igen. Det känns som att Bangura varit med i en evighet. Han är 25 år.

10 Sanning-sägaren

”Det är klart att det inte var ett bra landslagsår”. **Albin Ekdal** säger det självklara som alla utom förbundskaptenen och förbundsbas vill erkänna.

11 Cupettan

Frida Hansdotter har inlett säsongen lysande. Tvåa och tvåa i de två första tävlingarna gör att hon första gången får starta med slalomcupens ledarväst.

Annat än budget o. d.

DN 7 dec 2014:

“ Kvinnor värda högre lön än män

Män har sämre utbildning, mindre erfarenhet och lägre produktivitet. De borde alltså ha lägre lön än kvinnor, framgår av den årliga globala lönejämförelsen från Internationella arbetsorganisationen (ILO). Svenska kvinnor borde ha över 10 procent högre lön än männen, enligt ILO.

Olika lön för lika arbete är devisen som gäller i många länder, om man ska tro ILO:s senaste rapport. Där konstateras att män har högre lön än kvinnor i alla de 38 länder som undersöks.

– Resultaten skulle kunna reflektera olika faktorer i olika länder, men diskriminering är säkerligen en del i detta, säger ILO:s biträdande generaldirektör Sandra Polaski, enligt Reuters.

I USA är löneskillnaderna mellan kvinnor och män stora, men dessa kan förklaras med mätbara faktorer såsom utbildningsnivå, arbetslivs-erfarenhet och antal arbetade timmar. I Europa håller inte den förklaringsmodellen.

– Även när man räknar in dessa faktorer så förblir en betydelsefull andel av lönegapet oförklarad i Europa, och ju högre upp på lönetrappan vi går, desto större blir löneskillnaden, säger Rosalía Vázquez-Álvarez, löneexpert på ILO, i en filmad kommentar på organisationens webbplats.

I de 26 europeiska länder som studeras i rapporten borde kvinnor enligt mätbara prestationsfaktorer i genomsnitt ha 0,9 procent högre lön än män, men de tjänar i verkligheten 18,9 procent mindre.

I Sverige, Danmark, Brasilien, Ryssland och Litauen skulle löneskillnaden till damernas fördel ligga på över 10 procent, medan kvinnorna i Slovenien borde få 18,5 procent mer än karlarna. Kina blir nästan ett undantag i sammanhanget – i världens folkrikaste land ligger könen nästan lika i utbildning, erfarenhet och produktivitet, och ILO beräknar att ett rättvist lönegap borde uppgå till 0,2 procent. I verkligheten tjänar kinesiskor nästan 23 procent mindre.

ILO rekommenderar länderna i rapporten att bekämpa normer kring kvinnors roller och förväntningar i samhället, att ta itu med könsdiskriminerande lönestrukturer samt att propagera för en rättvis fördelning av hemarbetet. Även politiken runt föräldraledighet bör förbättras.

Tt

Fakta. Löner i världen

FN-organet ILO sammanfattar varje år löneutvecklingen i världen. Årets rapport kom i veckan, och visar att lönehöjningarna saktade ned förra året, från 2,2 procent i snitt 2012 till 2,0 procent 2013.

Och utan utvecklingsekonomierna skulle lönerna nästan stå och stampa. I västvärlden anger ILO lönehöjningarna till 0,2 procent 2013.

Det innebär bland annat att produktiviteten växer snabbare än lönerna. Tillväxten går alltså i första hand till kapitalägare, inte till lönearbetare. “

DN 7 dec 2014:

“ Soffliggare utklassar generationsfonder ”

Sparare som valt att ha sin premiepension i bankernas generationsfonder har fått betydligt sämre avkastning än soffliggarna de senaste tio åren, visar DN:s granskning.

I december kommer den årliga insättningen av pengar på premiepensionskontona. Det är den del av pensionsystemet där svenskarna själva kan välja fonder och som brukar kallas PPM.

Drygt 1,2 miljoner sparare har sina pengar i generationsfonder som ska anpassa sig till spararnas ålder. I takt med att pensionsåldern närmar sig minskas risken. An-delen aktier dras ned till förmån för räntor.

Kategorin har sålts in av bankerna som ett enkelt sätt att hantera sin premiepension. Ett alternativ för den som inte är intresserad av att själv välja.

”Du kan påverka pensionen genom att välja hur din premiepension ska placeras. Väljer du våra generationsfonder, Transfer, får du ett enkelt pensionssparande och slipper hålla koll”, skriver Swedbank på sin hemsida om sina generationsfonder Transfer.

Nordea skriver att deras Generationsfond 80-tal ”vänder sig till dig som vill göra ett bekvämt val en gång och sedan veta att pensionskapitalet är väl omhändertaget.”

De som nappat på locktonerna hade dock fått bättre avkastning om de låtit pengarna ligga i statens icke-valsalternativ, visar DN:s genomgång av fonder med tio års historik. Där placeras pengarna för dem som inte vill göra några egna aktiva val.

På tio år har icke-valsalternativet gett en avkastning på 163 procent, visar siffror som Pensionsmyndigheten tagit fram för DN:s räkning. SEB är den förvaltare som kommer närmast med ett plus på 129 procent. För övriga är gapet ännu större.

I siffrorna är även den rabatt -inräknad som fondbolagen måste ge.

Bankernas strategier varierar lite. I hälften av de fonder som DN granskat är det bara aktier i portföljen. Hälften av fonderna är blandfonder där det finns både aktier och räntepapper i portföljen.

I icke-valsalternativet har strategin varierat. När premiepensionssystemet startades i början av 2000--talet var premiesparfonden en blandfond. I maj 2010 gjordes förvaltningen om. Lösningen kallas AP7 Såfa och består av en aktiefond och en räntefond. Fram till spararen är 55 år har den aktier, sedan trappas andelen aktier ned efter hand och ersätts av räntefonden.

Maria Landeborn, privatekonom på SBAB, anser att den stora skillnaden mellan generationsfonderna och det statliga alternativet är den högre risknivån i det senare alternativet. I aktiefonden finns det en hävstång som ger den en extra skjuts uppåt när börskurserna stiger, men gör att värdet sjunker snabbare vid nedgångar.

– **Att aktiefonden** har gått mycket bättre beror på att det är hundra procent aktier i den och dessutom har den en hävstång. Det har varit fantastiskt de sista åren när börserna stigit, men hade vi haft några trista börsår bakom oss hade den lika gärna kunnat ligga i botten av listan, säger hon.

– Är man inte rädd för hög risk tycker jag att AP7 Såfa är ett jättebra val. Vill man ha lägre risk kan man titta på någon av generationsfonderna alternativt välja någon av Sjunde AP-fondens tre färdiga fondportföljer som består av olika delar av den statliga aktiefonden och räntefonden, fortsätter Maria Landeborn.

När det gäller generationsfonder tycker hon att man ska läsa på - innan man väljer. Vilka marknader fonderna investerar i kan variera och de kan börja flytta över tillgångar från aktier till räntor vid väldigt olika tidpunkter.

– Vilken man väljer beror på hur mycket risk man vill ta med sin premiepension. Flyttas för mycket över till räntor tidigt så minskar chansen att få en hög avkastning, säger Maria Landeborn.

Hasse Eriksson hans.eriksson@dn.se

7 saker att tänka på för den som vill kontrollera sin premiepension när det kommit in nya pengar.

1. Rådgivning: Om du betalar för det – jämför rådgivarnas fonder med statliga AP7 Aktiefond där de som inte gjort något val får sina pengar placerade. Om rådgivaren lyckats sämre, överväg om det är

vårt pengarna. Titta också på vilka avgifter rådgivarna tar ut i sina fonder och jämför det med 0,17 som är den för AP7 Aktiefond.

2. Prestationen: När man jämför fondernas avkastning ska de vara inom samma kategori. Sverige-fonder mäts mot Sverigefonder och globalfonder mot globalfonder och så vidare. Utvecklingen de senaste fem åren är en bra tidsperiod att titta på. Har några av dina fonder presterat dåligt kan det vara läge att byta till några som lyckats bättre.

3. Fördelningen: De flesta av världens börser har gått bra på senare år. Den som vill ha en blandning av aktier och mer försiktiga räntor kan behöva justera andelen om man tycker att det blivit för hög risk. Den som närmar sig pension och har mycket aktier kan också fundera på om det är dags att minska på aktieandelen.

4. Avgifter: Om fonden har höga avgifter kan det påverka fondens avkastning. Det gäller speciellt för långsiktigt pensionssparande. Fonder med höga avgifter måste prestera bättre avkastning för att kompensera. De dyraste aktiefonderna har en avgift från 1 procent och uppåt. De dyraste räntefonderna ligger från 0,6 procent och uppåt.

5. Här kollar du: Uppgifter om avgifter och vilka fonder du har finns på *-pensionsmyndigheten.se*. Ska man jämföra avkastning på längre sikt gör man det bäst på fondsajter vilka går att hitta på nätet. Ett exempel är *dn.se/fonder*, ett annat är *morningstar.se*. Här kan man se hur fonder i olika kategorier gått under olika tidsperioder.

6. Inloggning: Det är Pensionsmyndigheten som förvaltar premiepensionssystemet. Det finns två sätt att logga in på deras hem-sida.

Endera med hjälp av pinkod eller också elektroniskt id. Vill man bara titta på sitt konto räcker det med koden men om man ska byta fonder krävs det elektronisk inloggning.

7. Om du inte valt: Då placeras ditt kapital i statens alternativ AP7 Såfa. Fördelen är att fonden har låg avgift. Risken är hög vilket gör att när börsen går bra stiger den lite extra och när det går dåligt sjunker den mer än andra fonder. Vill man inte hålla på med att placera sitt kapital själv kan man lugnt sitta still.

Chatta om fonder

Har du frågor om premiepensionen och fondsparande?

Chatta med **DN:s fondreporter Hasse Eriksson på DN.se i morgon, måndag, klockan 11.**

Lär dig också mer hur pensionssystemet fungerar i DN:s sparskola på **DN.tv.** “

DN 7 dec 2014:

“ Hasse Eriksson: Pensionsoro säljer bra ”

Kommentar.

Att vi svenskar blir oroliga för att vi inte gör val i vårt pensionssparande är ett tacksamt argument för banker, pensionsbolag och rådgivare som gärna vill ha dina pengar i sina fonder. Men faktum är att gör du inga val hamnar dina pengar i ett icke-valsalternativ som i de flesta fall håller måttet. Det gäller både premiepensionen och tjänste-pensionen om du har kollektivavtal.

När det gäller tjänstepensionen har arbetsmarknadens parter i samband med upphandlingar gjort någon form av kvalitetsbedömningar och pressat avgifterna. I premiepensionen, eller PPM som det brukar kallas, är det statliga Sjunde AP-fonden som förvaltar pengarna. Det sker i en lösning som heter AP7 Såfa. Det är i praktiken en generationsfond där risken skalas ned när spararna närmar sig pensionen.

En stor fördel med det här alternativet är att avgiften är låg. Det är bra för sparande under många år. Kritikerna anser att risken är för hög och att många av de över 3 miljoner svenskar som ligger i AP7 Såfa är omedvetna om det. Men tanken med en icke-vals lösning är just att du inte ska behöva tänka på det. Att någon annan ska göra riskbedömningen åt dig.

Vem som får rätt får vi veta först när spararen går i pension. Tittar man på avkastningen hittills som vi gjort i granskningen nedan är det fördel för det statliga alternativet jämfört med andra generationslösningar.

Så har du ångest för att du inte gjort något val i premiepensionssystemet behöver du bara ett råd. Du behöver inte välja.

Hasse Eriksson hans.eriksson@dn.se “

DN 7 dec 2014:

“ Så får du jobb som 50-plussare ”

Du som blir av med jobbet efter fyllda 50 gör bäst i att kavla upp ärmarna och bereda dig på en tuff match. Uthållighet och kontakter är det som gäller. Undvik åldersfixerade rekryteringsfirmor och ta direktkontakt med den rekryterande linjeföraren.

– Försök ta reda på vem som är anställande chef, så har du lättare att få in en fot, säger Claes Åberg, regionchef på Trygghetsrådet, som hjälper uppsagda privatanställda tjänstemän att komma vidare. Liknande organisationer finns på LO-sidan, och för offentliganställda tjänstemän.

Trygghetsrådet brukar lyckas bra – efter i snitt ett halvår har de flesta uppsagda nytt jobb. Men de som fyllt 50 har det i allmänhet lite motigare, medger Claes Åberg.

Sverige anses av många ha större problem med åldersdiskriminering än jämförbara länder.

– Rekryterings- och bemanningsfirmor har kravspecifikationer från kundföretaget där det ofta är mer eller mindre uttalat att kandidaterna ska ha en viss ålder, oftast 30–40 eller max 45 år. Därför är det en bra idé att försöka runda rekryterarna.

Stora företag rekryterar gärna via bemanningsföretag, men små och medelstora sköter det ofta själva.

Kompetens slår ålder, anser Claes Åberg. Dock inte gammal kompetens. Därför gäller det att du ständigt förkovrar dig för att

fortsätta vara anställningsbar, aldrig lutar dig tillbaka mot en roll som senior och expert.

Forskningen visar tydligt att arbetsgivare är mer intresserade av att anställa personer som bedöms ha potential att åstadkomma storverk än de som redan har gjort det.

Att satsa på sitt nätverk är också avgörande.

– Att få nytt jobb via kontakter är det som fungerar bäst. Ju äldre man blir, desto bättre brukar man vara på att bygga sitt kontaktnät, och använda det för att få tips om jobb och för goda referenser.

Du som känner ett behov av att helt byta bransch och har möjlighet att försörja dig kan överväga en kortare utbildning på Yrkeshögskolan.

Just nu går 613 stycken 50-plussare YH-utbildningar. Drygt hälften av de YH-studenter som fyllt 40 vill byta yrkesinriktning, övriga bygga på sin befintliga utbildning.

Trygghetsrådet erbjuder kurser i jobbsökande och starta eget, samt, vid behov, korta externa påbyggnadsutbildningar. Till exempel lönehantering för en uppsagd ekonomiassistent.

– Det ska vara den pusselbit som krävs för att någon ska få ett nytt jobb, säger Claes Åberg.

För den som tröttnat på att få sina ansökningar bortsorterade på grund av födelseåret finns rekryterings- och bemanningsföretaget Multitude 50+, med plåtslagare, ekonomer, inköpschefer och andra, som hyrs ut till såväl små företag som stora välkända.

– Många bemanningsföretag har fokuserat på studenter, men väldigt få på det faktum att det finns en outnyttjad reserv av kompetenta medelålders människor som också har svårt att hitta jobb, säger grundaren Agne Ottosson.

Tove Nandorf tove.nandorf@dn.se

613 50-plussare går just nu en utbildning på Yrkeshögskolan.

Fakta.

Privatanställda tjänstemän som blir uppsagda från företag med kollektivavtal har rätt till två års stöd från Trygghetsrådet, TRR.

TRR kan bevilja vissa kortare påbyggnadskurser, på några få dagar. TRR kan också stå för kursmaterial på lite längre kurser.

Yrkesutbildningar på 1-2 år erbjuds på Yrkeshögskolan, YH. Där går just nu 613 50-plussare. Nära sex av tio som fyllt 40 byter spår, medan övriga bygger på en gammal utbildning. Bland de som gick ut 2013 är drygt fem av sex i arbete.

Studielån beviljas numera fram till 56 års ålder, men antalet veckor trappas av från 47. När du är 50 år får du max 160 veckors lån, och när du är 56 år högst 40 veckor. De veckor du tidigare fått studielån räknas av, om lånet inte är återbetalat.

Tänk på att i dina jobbansökningar lyfta fram dina planer för vad du vill göra och tillföra på just den arbetsplatsen, och vad som gör just dig till ett framtidslöfte, även om du hunnit fylla 53.

DN “

DN 7 dec 2014:

“Göran Daghjort, 54: ”Det är kontakter som gäller”

“Göran Daghjort, 54, förlorade sitt jobb som serviceledare i april i år. Under fem månader skickade han minst tre ansökningsbrev per dag, utan större framgång än två intervjuer. I oktober ringde en gammal kontakt upp och erbjöd honom anställning.

– I min ålder får man inga jobb via Arbetsförmedlingen eller annonser, det är bemanningsföretag eller kontakter som gäller, fastslår Göran Daghjort.

– **På en av de** två anställningsintervjuerna jag kom till kände jag direkt att det gick illa. Personen som inter-vjuade mig kände sig hotad i sin yrkesroll av att jag hade mer erfarenhet. Men jag visste ju att det bara var att fortsätta, förr eller senare får man jobb.

Han har ett brokigt yrkesliv med en hel del arbetsledarerfarenhet bakom sig. Han har jobbat sig uppåt, sedan han som 23-åring kom till Stockholm från Haparanda.

Först i långvården, sedan på sjukhusets varumottagning. Blev sektionschef inom landstingets transporter, och senare säkerhetsrådgivare på Karolinska universitetssjukhuset.

– 2004 sade jag upp mig från Karolinska och utbildade mig till massageterapeut, åkte runt på företag och hade en egen mottagning.

Men jag jobbade för mycket och fick problem med händerna. Tre år senare, när jag var 47, fick jag lägga ned firman. Sedan var jag arbetslös i ett och ett halvt år, innan jag fick mitt första jobb på ett bygg- och serviceföretag.

Där har han suttit som helpdesk, tagit emot felanmälan, sett till att rätt hantverkare kommit till rätt ställen, räknat på offerter och hanterat fakturor.

Nu arbetar han med liknande arbetsuppgifter för sin nya arbetsgivare.

– Jag gillar att samordna och vara lite av spindeln i nätet.

Tove Nandorf tove.nandorf@dn.se

DN 7 dec 2014:

“ Unga angrep polis med brandbomber

Ett trettiotal ungdomar angrep på lördagskvällen polis med stenar och brandbomber i Rågsved i södra Stockholm. Bilar sattes i brand men ingen person skadades.

Det var vid 21.30-tiden på lördagen som en fest på Rågsvedsskolan var i färd med att avslutas då ett större gäng med maskerade ungdomar dök upp och försökte ta sig in.

Polis som befann sig på platsen fick stenar kastade mot sig och flera patruller kallades till platsen för att söka efter gänget som försvann mot Rågsveds centrum. Ungdomarna rörde sig sedan runt centrum i en park och omkring en fotbollsplan.

– Där fortsatte bråket och ungdomar kastade flera brandbomber mot polisen, skadade en polisbil och tände eld på flera privatbilar, säger Eva Nilsson på Stockholmspolisens länskommunikationscentral.

Ett mycket stort antal poliser skickades till platsen. En tät dimma av brandrök lade sig under någon timma över Rågsveds centrala delar. Flera explosioner hördes från bilar som brann.

Också polisen drabbades av de maskerade ungdomarnas angrepp.

– Vi fick flera bilar indränkta i bensin och det hela verkade väl förberett eftersom vi också hittade ett upplag av stenar i en park inte

lång från Rågsvedsskolan. Det kastades väldigt många molotovcocktails, för många för att de skulle ha tillverkats på platsen, säger Eva Nilsson.

Sju enheter från Storstockholms brandförsvaret skickades till platsen men brandpersonalen kunde först inte köra fram till de brinnande bilarna eftersom det fanns risk att ungdomarna skulle angripa dem. När de väl kunde köra fram gjordes det under poliseskort. Släckningsarbetet gick sedan utan problem då ungdomarna försvann från platsen.

Ingen person hade vid 23.30-tiden gripits eller skadats och situationen hade då lugnat ned sig enligt polisen. Varför ungdomarna gick till angrepp visste polisen sent på lördagskvällen inte.

Clas Svahn clas.svahn@dn.se “

DN 7 dec 2014:

“ Viljan att förstå cellerna driver John O’Keefe

Medicinpristagaren John O’Keefe upptäckte vår inre karta i hippocampus år 1971. Vid 75 års ålder söker han ännu finna vägen vidare.

”Jag försöker fortfarande hitta vägen”, skrev John O’Keefe när han och de andra Nobelpristagarna traditionsenligt signerade var sin stol på Nobelmuseet på lördagen. Han syftade förstås på att han och paret Edvard och May-Britt Moser får årets medicinpris för att de upptäckt hjärncellerna som hjälper oss att hitta rätt.

Men han fortsätter också att leta vidare efter nya insikter om hur hjärnan arbetar.

– Jag är beroende av forskning. Att försöka förstå hur en enskild cell fungerar, eller hur en grupp av celler fungerar, det är det som får mig att klara mig genom dagar och veckor utan resultat, säger John O’Keefe.

På 1960-talet började John O’Keefe studera minnet. Nästan alla studier av hjärnan var gjorda på nedsövda djur eller på tunna skivor eller bitar av döda hjärnor, men han ville veta hur hjärnan arbetar hos levande varelser.

– Jag tänkte att om vi kunde lyssna på hjärnan hos levande djur skulle vi kunna lära oss helt nya saker. Men de flesta tyckte att det var alldeles för riskabelt, säger han.

Han använde en teknik för att lyssna på enskilda nervceller i hjärnan hos råttor. I hippocampus hittade han platscellerna, och upptäckte att de fungerar som en inre karta. Varje platscell är kopplad till en viss plats i rummet, och reagerar varje gång råtten passerar den.

– Det är viktigt att ha en uppfattning om vad man letar efter men samtidigt vara öppen för nya upptäckter. Jag hade inte förväntat mig att hitta ett område som var inblandat i det rumsliga minnet. Och jag förväntade mig verkligen inte att det skulle fungera på exakt samma sätt hos gnagare som hos människor, säger han.

Platscellerna har andra forskare sedan hittat i många andra däggdjur och även hos oss människor. Det tyder på att de har utvecklats tidigt under vår evolution.

Varken John O’Keefe eller Edvard och May-Britt Moser kommer från akademiska miljöer, men alla tre har drivits av ett brinnande intresse av att lära sig mer om hjärnan. Som ung jobbade John O’Keefe heltid på dagarna och studerade på kvällarna. Sedan började han läsa på City College i New York, som var det enda universitetet utan avgifter i USA.

Han läste fysik och teknologi, och psykologi eftersom han var intresserad av hjärnan, och dessutom filosofi.

– Det är inte en dålig bakgrund att ha med sig in i den här forskningen. Det är många frågor som är desamma, säger John O’Keefe.

Det gäller framför allt frågor om kroppen och medvetandet.

– Jag har alltid trott att medvetandet finns i hjärnan. Men vi vet inte hur en grupp nervceller på något sätt kan samarbeta och skapa detta medvetande. Vi vet inte ens vad som är skillnaden mellan medvetna och omedvetna processer, säger han.

Maria Gunther maria.gunther@dn.se

Fakta. John O’Keefe

Född 1939 i USA.

Amerikansk och brittisk medborgare.

Professor vid University College i London.

Upptäckte 1971 platscellerna i hippocampus hos råttor.

Platscellerna hjälper råttorna att navigera genom att bygga upp en inre karta av omgivningen. Platsceller har också hittats i hjärnan hos bland annat möss, fladdermöss, apor och människor.

John O’Keefe delar årets Nobelpris i medicin eller fysiologi med May-Britt och Edvard Moser.

Dn”

DN 7 dec 2014:

DN 7 dec 2014:

”Att göra utmärkt forskning är vår ledstjärna”

Som psykologistudenter blev May-Britt och Edvard Moser besatta av att förstå hur hjärnan fungerar. Nu är det norska paret i Stockholm för att ta emot årets Nobelpris i medicin för upptäckten av hjärncellerna som hjälper oss att hitta rätt.

– Det här är musik för öronen!

Det knastrar i högtalarna, och May-Britt Mosers ögon lyser. Den grå lilla musen Jessie springer fram och tillbaka när forskaren Dave Rowland strör ut smulor av ballerinakex framför henne. Varje gång hon passerar en viss punkt på golvet sprakar det till i högtalarna igen.

Det vi hör är en rutnätscell som reagerar. Jessie har små antenner på huvudet, kopplade till elektroder som känner av cellen djupt inne i hjärnan, och via sladdar som hänger från taket översätts signalerna från cellen både till ljud och till färgade kurvor på en datorskärm.

May-Britt Moser och hennes man Edvard Moser upptäckte rutnätscellerna hos råttor år 2005, och därför får de på onsdag ta emot Nobel-priset i fysiologi eller medicin.

När Jessie springer längre över golvet hör vi att cellen reagerar vid flera olika punkter, ungefär 40 centimeter ifrån varandra. Tillsammans bygger punkterna upp ett rutnät av sexkanter som fungerar som ett koordinatsystem så att den lilla musen kan hålla reda på var hon har varit och vart hon är på väg.

Rummet Jessie springer i är bara ett av många i en lång korridor med laboratorier med dämpad belysning och videokameror i taket över stora öppna svarta träälådor där råttorna och mössen kan springa omkring. På skrivbord och hyllor står datorer och paket med kex och Weetos, frukostflingor med chokladsmak som råttorna gillar.

Djuren bor i stora luftiga burar i tre rum med olika sorts musik: -Radio Norge, jazz och klassiskt.

– Vi vet inte vilket som gör dem lyckligast, säger May-Britt Moser.

I dag leder hon och Edvard -Moser en stor forskargrupp här på Teknisk--naturvetenskapliga universitetet i Trondheim. Men när de kom hit 1996 var de helt ensamma.

– Men de var väldigt villiga att ge oss allt vi ville ha. Vi fick två tjänster i stället för en för att vi båda skulle kunna komma. Det fanns inget -ledigt labb, men vi fick ett gammalt skyddsrum långt ned i källaren och ganska bra med pengar för att köpa in utrustning. Det var en möjlighet som vi inte hade fått någon annanstans, -säger Edvard Moser.

– ”Får vi inte pengar till utrustning drar vi i väg utomlands och blir postdocs”, sa vi, för det var egentligen det vi ville. Vi var unga, oerfarna och supernaiva, och anade inte att vi förhandlade om så goda villkor. Så plötslig fick vi det bästa vi kunde tänka oss, och då kunde vi ju inte sticka, säger May-Britt Moser.

Redan som barn var hon fascinerad av djur och varför de betar sig som de gör.

– Jag är uppvuxen på en gård, och vi hade inte råd att resa bort på semester. Därför var jag ofta ensam med djuren om somrarna. Jag brukade observera dem och blev väldigt nyfiken på vad det är som ligger bakom de beteenden vi ser. Men jag hade ingen aning om hur man skulle kunna studera det. Jag visste ingenting om forskning, säger hon.

Edvard Moser visste inte heller mycket om forskning.

– Men jag var intresserad av all vetenskap, från paleontologi, till geologi, till fysik, till allt om universum, till etologi. Jag visste inte vad jag ville men jag läste om allt, säger han.

På universitetet i Oslo började han studera kemi, men det var inte så intressant som han hade väntat sig. Så blev han vän med May-Britt, och de bestämde sig för att läsa psyko-logi ihop.

– Det som intresserade oss bägge var den biologiska grunden för beteenden. Men det var bara någon enstaka sida om det i kursböckerna, säger han.

– Vi lärde oss bara om själva beteendena, och att hjärnan var en svart box som vi inte skulle bry oss om, säger May-Britt Moser.

Edvard och May-Britt Moser ville veta mer, och gick från professor till professor för att fråga hur de skulle kunna bli neurovetare – utan att få svar. Till slut kom de till hjärnforskaren Per Andersen.

– På 70-talet hade han program om hjärnan på tv. Vi hade sett dem bägge två och tyckt att det var super-intressant. Det var en väldigt hög tröskel för oss att gå till honom. Men han var den siste vi kunde fråga,

säger May-Britt Moser.

Per Andersen var inte intresserad av de två studenterna. Hans labb var redan fullt, och dessutom tyckte han inte om psykologer.

– Vi satt kvar på hans kontor i en timme. Vi var så desperata att få lära oss om hjärnan, och det sa vi till honom, säger May-Britt Moser.

Till slut lovade Per Andersen att de skulle få börja hos honom om de klarade av att bygga upp en vattenlabyrinth för råttor.

Edvard och May-Britt tog sig an uppgiften. På dagarna gick de på före-läsningar och på nätterna byggde de labyrinthen. Det gick bra, och de fick ihop både examensarbeten och doktorsavhandlingar, gifte sig och åkte sedan till England för att bland annat jobba hos John O'Keefe vid University Collage i London som de delar årets Nobelpriset med.

Efter bara några månader hos honom fick de erbjudandet om jobben i Trondheim. Där använde de erfarenheterna från vattenlabyrinten när de skulle bygga upp sitt nya labb i skyddsrummet i källaren.

May-Britt och Edvard Moser har alltid arbetat bra tillsammans.

– Vi tänker väldigt lika, vi är väldigt ambitiösa båda två, vi har samma ledstjärnor: att göra utmärkt forskning och en passion för vetenskapen, säger May-Britt Moser.

De har också lyckats hitta rätt personer till sin forskargrupp. En av de första var en ung man som gjorde sin vapenfria tjänst på institutionen. Han skulle hjälpa till på kontoren och kopiera papper, men paret

Moser upptäckte snart att han var begåvad och började ge honom svårare och svårare uppgifter.

Till slut doktorerade han hos dem, och fick in en fin artikel i tidskriften Science, om studierna som sedan ledde fram till upptäckten av rutnätscellerna.

– Den gången såg vi en ofullständig gråsten som blev till guld, säger May-Britt Moser.

Rutnätscellerna finns hos de flesta däggdjur och är en viktig del av vårt lokalsinne. Edvard och May-Britt Moser fortsätter att studera dem. Nu undersöker de hur hjärnan lagrar de regelbundna sexkantsmönstren som rutnätscellerna skapar, hur hastigheten vi rör oss med påverkar vår orienteringsförmåga och den inre kartan, och hur samma celler kan aktiveras på samma punkt när vi kommer tillbaka till ett rum eller en plats där vi varit tidigare.

– Från början ville vi förstå de mest komplexa psykologiska processerna, som hur vi tänker och planerar. Det tror jag inte att vi kommer att lyckas med innan pensioneringen. Men rutnätscellerna hjälper oss att se grundläggande principer så att vi också kan förstå komplexa fenomen som tankar, planering, insikter och språk. Att förstå de generella principer som hjärnbarken arbetar efter kommer att hålla mig intresserad i många år till, säger Edvard Moser.

Maria Gunther maria.gunther@dn.se “

Den 8 december 2014.

DN 8 dec 2014:

**”Acceptansen har vuxit för ett öppet
samhälle”**

Som borgerlig svensk statsminister stod Fredrik Reinfeldt i åtta år bakom EU:s mest generösa asylpolitik. 2014 väntas mer än 80 000 flyktingar komma till Sverige. I en exklusiv intervju av Kristian Klarskov, som DN publicerar i samarbete med den danska tidningen Politiken, förklarar Reinfeldt tankegångarna bakom den svenska invandringspolitiken.

I dag är det en och en halv vecka sedan jag besökte Fredrik Reinfeldt i Moderaternas högkvarter i riksdagshuset i Stockholm. Just då var det högsäsong för diskussionerna om Sverigedemokraterna. Partiet som Fredrik Reinfeldt i åtta år som borgerlig svensk statsminister frånsade sig allt samarbete med.

Han har svarat hövligt, kultiverat och precist. Lite mekaniskt. I 35 minuter. Först då han får den sista frågan blir han en aning irriterad. Visar något som påminner om känslor.

Jag har skrivit till honom i förväg att flera borgerliga danska toppolitiker genast efter det svenska valet i september kritiserade Reinfeldt för att svika det borgerliga Sverige genom att avgå, trots att majoriteten av väljarna hade röstat borgerligt. De hänvisade till att de fyra partierna i Reinfeldts alliansregering plus Sverigedemokraterna hade majoritet. Jag nämner att till exempel Claus Hjort Frederiksen (från center-högerpartiet Venstre) inskräpte kritiken och frågar vad Reinfeldt svarar.

– Jag tror du skrev till mig att du hade följt den svenska valkampanjen, börjar Fredrik Reinfeldt.

Han förklarar att man ska söka mandat hos väljarna utifrån en noga förberedd strategi, som i hans fall enbart rörde sig om allianspartierna Moderaterna, Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centern och helt uteslöt Sverigedemokraterna. Han ger mig en svensk variant av Poul Nyrup Rasmussens (S) berömda karakteristik av Dansk Folkeparti som icke rumsrent:

– Det finns ingen svensk borgerlighet som innefattar Sverigedemokraterna. Den svenska borgerligheten, som vi har förberett, är den svenska alliansen. Den består av fyra partier. Sverigedemokraterna har i sin kärna enbart ett syfte: att minska invandringen. Det är inte alliansens uppfattning. Ett parti som bara vill sätta in sin politiska makt på en enda fråga kan man varken bygga något långsiktigt samarbete på eller samarbeta med. Därför är det inte korrekt att beskriva den svenska borgerligheten som en enda enhet. Det var inte heller vad vi sa till väljarna.

Omedelbart innan har jag frågat hur hållbart det svenska politiska systemet egentligen är. Intervjun äger rum den 27 november. Alltså före förra veckans kaotiska sammanbrott och utlysning av extra val. Situationen är i praktiken den att varje regering i den nu avgående riksdagen skulle behöva 50 procent av 87 procent. Sverigedemokraternas 13 procent har inte kunnat räknas in eftersom de sju övriga partierna vägrar att samarbeta med det invandringskritiska partiet.

Om Sverigedemokraterna växer ännu mer och ni i de ”gamla” partierna inte lägger om kurs, kan ju läget bli sådant att man

måste bygga på 50 procent av kanske 70 procent nästa gång. Det blir väl svårare och svårare att genomföra den linjen?

– Svenska väljare liknar väljarna i andra länder på den punkten. Vi har gått från ett mycket stabilt partisystem till att väljarna vill ha många nya partier. Nu är vi uppe i åtta partier i riksdagen. Vi är på väg att få ett nionde (Reinfeldt syftar på Feministiskt initiativ, som var nära att röstas in i september). Men det är bara ett praktiskt problem för att genomföra politiska beslut. Och den problemställningen kan man klara av genom att flera partier går samman i allianser. Man måste inte alltid nå 50 procent. Vi har ändrat våra regler för att genomföra budgeten. Man kan också agera med relativa majoriteter. Alltså att det ena regeringsalternativet är större än det andra. På så sätt kan man styra Sverige genom en minoritet, svarar Fredrik Reinfeldt.

Hans efterföljare på statsministertaburetten, socialdemokraten Stefan Löfven, kunde dock inte använda det parlamentariska systemets ventiler till något eftersom Sverigedemokraterna i en historisk makt-demonstration röstade ned den rödgröna regeringens budget. I förlängningen visade partiet att den borgerliga majoritet som Reinfeldt vägrar att tala om faktiskt finns.

Ur danskt perspektiv är läget paradoxalt i många avseenden. Under sin sista ämbetsperiod gjorde Fredrik Reinfeldt på allvar den generösa invandringspolitiken till en politisk profilfråga. I början genom att ingå ett samarbetsavtal med Miljöpartiet för att isolera de dåvarande riksdagsdebutanterna, Sverige-demokraterna, så mycket som möjligt. I sommarens valkampanj genom den historiska uppmaningen till folket att öppna sina hjärtan och genom att gå vill val på EU:s mest öppna och kostsamma flyktingpolitik.

– Om jag har någon kritik mot vänsterflygelns politiker i Sverige är det att de ofta framställer Sveriges asyl- och migrationspolitik som en god gärning, säger Reinfeldt.

Sedan valnatten i september har han varit avgående partiordförande. I stort sett har han inte yttrat sig offentligt sedan dess. Därför har jag varit nyfiken på hur denne behärskade man tar sig ut på två och en halv månads avstånd från regeringsmaktens tyngande ok. Reinfeldts enda förhandskrav inför intervjun har varit att han inte vill uttala sig om den aktuella svenska inrikespolitiken. När jag träffar honom är det helt klart att hösten inte har förvandlat honom till en klassisk politisk fördetting med avslappade velourbyxor och tweedkavaj.

Den marinblå kostymen, den välstrukna vita skjortan och den ljusblå slipsen är lika prydliga som under valkampanjen. Formellt och reellt förbereder Reinfeldt den interna processen inför valet av ny ordförande för Moderaterna.

Han vistas i stort sett varje dag på sitt kontor på Mynttorget 1, där Moderaternas toppar håller till. Men han visar sig mycket sällan i riksdagens plenisal eller i den svenska debatten. Jag begår ett intervju tekniskt fel när jag frågar specifikt om Sverigedemokraterna.

Jag råkar nämna partiets namn omedelbart innan jag frågar vem Reinfeldt anser vara det svenska valets vinnare.

– Det där lät som en straffspark, säger han.

Skrattar lite och fortsätter:

– Sanningen är väl att alla partier gick bakåt eller låg stilla. Bortsett från Sverigedemokraterna som gick framåt.

Du har talat mycket om varför du inte tycker om det partiet och dess nazistiska och rasistiska rötter. Men tror du verkligen att alla de som röstade på det är rasister eller nazister i någon mån?

– Nej, naturligtvis är de inte det. Det var ju 800 000 som röstade på Sverigedemokraterna. Här måste man vara uppmärksam på att det finns en kärna och en historia i det här partiet som har bakgrund i Vit makt-rörelsen. De väljare som röstade på dem 2014 kan inte jämföras med den.

Men är det inte i grund och botten ganska hälsosamt för den svenska demokratin att riksdagen också har röster som kan tala på alla deras vägnar som inte gillar din invandringspolitik?

– Jo. Men det betyder ju inte att jag ska anpassa mig. Jag har ju mina ideal och mina väljare att utgå från. Låt oss också konstatera att just när det gäller synen på invandringen ser vi en paradox. Samtidigt som vi har fått ett parti som representerar ett invandrings- och främlingsfientligt synsätt har folkets acceptans av att vi ska vara ett öppet samhälle i förhållande till vår omvärld snarare vuxit i Sverige. Demokratins styrka är att det står meningsmotståndare sida vid sida.

Relationerna mellan danska och svenska borgerliga politiker är också en paradox. I våras kunde oppositionsledare Lars Løkke Rasmussen (Venstre) inte hålla ett enda tal utan att lovsjunga den svenska regeringens arbetsmarknadsreformer och jobbskatteavdrag, som har

lyft hundratusentals svenskar i arbetsmarknadens utkant ur ett permanent tillstånd av passiv försörjning. Omvänt slår i stort sett alla danska politiker till höger om Enhetslisten ifrån sig med båda händerna när man frågar om de inte kunde tänka sig att skruva ihop asylpolitiken efter svensk förebild.

I år väntas mellan 80 000 och 105 000 asylsökande komma till Sverige, som under Reinfeldts regeringstid har utvecklat sig till det land i EU som tar emot överlägset flest asylsökande och flyktingar. Det är ändå alltså fortfarande bara 13 procent som är emot. Reinfeldt kallar det ”ganska uppenbart” att EU-länderna inte uppträder särskilt solidariskt genom att fördela flyktingarna bara någorlunda jämnt.

Men att Stockholm är ett slags invandringspolitisk motbild till Köpenhamn visar sig när jag frågar varför Sverige inte bara säger stopp.

Det verkar konstigt. Varför säger ni inte att nu har vi tagit emot tillräckligt många, eftersom ni ju redan har tagit emot så oerhört många fler än alla andra i EU?

– Ja, så är det. Men det väcker ju en annan fråga. Vad betyder tillräckligt? Är Sverige fullt? Är Norden fylld? Är vi för många? Vi är 25 miljoner som bor i Norden. Jag flyger ofta omkring över det svenska landskapet. Det rekommenderar jag andra att göra. Det är oändligt mycket mark och skog. Det finns mer plats än man kan föreställa sig. De som säger att landet är fullt måste ju visa var det är fullt.

Reinfeldt tittar upp och rör sig retoriskt mot punkt 2:

– Det kritikerna undrar är om det är praktiskt genomförbart i det korta perspektivet. Men enligt min uppfattning handlar det om hur vi kan skapa fler jobb. Och svaret är att det kan vi. Om vi får tillräckligt med tid. Vi har 300 000 som har fått jobb medan jag var statsminister. Många var födda i utlandet. Kan vi bygga fler bostäder? Ja, det kan vi. Vi lanserade ett program i valrörelsen där vi ville förenkla olika regler och bana väg för mer bostadsbyggande. För mig handlar ordet tillräckligt om de praktiska politiska hinder som ska lösas. Vi får inte börja tycka att vi är för många människor. Det håller jag inte med om. Utmaningen för de flesta länder, även de nordiska, är att få fler in i den arbetsföra åldern. Vi lever ju så mycket längre och det är en stor utmaning för välfärdssamhället.

Bland de ledande svenska socialdemokraterna frodas en intressant tolkning av Reinfeldts maning till öppna hjärtan. Den handlar om att den traditionellt snabbtänkte mästestrategen Reinfeldt i augusti behövde en ny dagordning i valrörelsen och därför tog upp invandringsfrågan och dess enorma kostnader. Det lade om valrörelsen – och i den elaka socialdemokratiska versionen valde Reinfeldt att blunda för att Sverigedemokraterna på allvar kom in i valrörelsen som en bi-effekt.

Reinfeldt ser annorlunda på den saken. Naturligtvis. Så här svarar han när jag frågar varför han sa det där om öppna hjärtan:

– Utgångspunkten är att jag har ett ansvar för att skapa bästa möjliga samhälle så att människor får möjlighet att växa, stå på egna ben. Det är min övertygelse att ett samhälle byggt på mångfald är det bästa samhälle man kan skapa. Människor som kommer från olika ställen skapar en smältdegel som bygger på att vi ska lära oss att tolerera och

leva med varandras olikheter. I ett sådant samhälle tror jag att man får ett spännande liv. Innovativt och bra. Därmed markerar jag också mot dem som tycker att tryggheten ligger i att vi är likadana, ska vara homogena och hålla dem som är annorlunda utanför. Det är den viktiga utgångspunkt som har fört Sverige till slutsatsen att vi ska vara öppna för omvärlden.

Reinfeldt har bara hunnit igenom hälften av frågorna. Den andra delen handlar om bråk och besvärligheter. Att det kostar en massa och ger en enorm hög praktiska problem när många med främmande härkomst stiger över gränsen på kort tid.

– Många ska ha bostad inom kort. Skolorna ska fungera i de kommuner där riktigt många barn börjar. Hur klarar vi att på kort tid föra in så många i det svenska samhällslivet? Med uppmaningen till svenskarna att öppna sina hjärtan ville jag säga att det nu handlar om att följa vår tradition. Världen är orolig just nu. Det kommer många till Sverige. Låt oss visa att vi är förberedda på det. Och i den bemärkelsen öppna våra hjärtan. Det var det jag försökte sammanfatta.

I de avslutande tv-duellerna speglade Reinfeldt ofta sin vision av Sverige i de traditionella invandringsländerna, som USA och Storbritannien. Han talade om smältdegeln och ”mångfaldssamhället”, som han känner så varmt för. Men, invänder jag, det är ju en enorm skillnad på en nordisk välfärdsstat som den svenska och de brittisk-amerikanska. I den anglosaxiska världen finns ingenting som ens påminner om den nordiska typen av socialhjälp. I Norden har vi inte heller de låga ingångslöner som finns i till exempel USA.

Reinfeldt svarar att han bara har sagt att delar av USA är värda att spegla sig i, och att en stad som New York eller de amerikanska kuststaterna är ”fascinerande” därför att de bygger på en grundidé om att människor har kunnat komma från olika ställen.

– Men man kan också peka på Kanada eller Storbritannien, Holland, Tyskland. Med det vill jag säga att några av våra bästa och mest välutvecklade ekonomier ofta tidigt har varit länder som har varit öppna för invandring och för att folk från olika delar av världen har kunnat komma dit. De är helt enkelt attraktiva, och attraktionen leder till att människor vill komma dit. Men för mig har det hela tiden handlat om att idén om öppenhet ska rymmas inom ramen för en svensk, nordisk modell. Det vill säga att här har vi inte valt en strategi som pekar mot låg-lönearbeten.

I Danmark beskrivs den svenska invandringsdebatten som om det inte finns någon kritik av invandringspolitiken utanför de sverigedemokratiska kretsarna. Men i svensk press förekommer åtskilliga framträdande personer som kritiserar det politiska etablissemanget för att sticka huvudet i sanden när de känsliga frågorna på asylområdet kommer på tal. Under rubriken ”Sluta med att sova er igenom migrationsutmaningarna” beskyllde Expressens ledarskribent Anna Dahlberg den 1 november riksdagens invandringsvänliga majoritet för ”att skapa ett parallellt samhälle där nytillkomna försöker hitta vägen runt en stängd bostads- och arbetsmarknad”.

En vecka senare drog Svenska Dagbladets politiska chefredaktör Tove Lifvendahl blankt i en kommentar med rubriken ”volymfrågan finns i verkligheten”. Hon gjorde gällande att fler och fler av de nytillkomna ”växer fast i miljöer som inte är värdiga och som får oss att skämmas

över att hjälpen är så eländig” Det finns, skrev hon, många som är stolta över att Sverige gör mer än många andra men som samtidigt anser det orimligt att det ska fortsätta så på obestämd tid.

I Danmark har det i många år rått något så när brett samförstånd om att antalet asylsökande påverkar samhällets förmåga att integrera nytilkomna befolkningsgrupper. Den diskussionen förs också i Sverige. Men Fredrik Reinfeldt är ytterst skeptisk. På en direkt fråga om huruvida antalet flyktingar påverkar ett samhälles möjlighet att integrera dem som redan finns i landet svarar han:

– Nej, det är jag inte alls säker på. Jag tror att integrationen underlättas om det från början finns många människor i landet som har gjort samma resa. Det är lättare att komma från Syrien till det svenska samhället om det redan finns några som har gjort det tidigare. Då finns det landsmän som så att säga hjälper till med integrationen. De utformar ofta sin egen etniska arbetsmarknad, som många talar om. Vi ser syrier som blir arbetsgivare. Somalier och irakier. Det finns tvärtom mycket som talar för att det snarare hjälper integrationen om det är en högre andel från andra länder som är här från början.

Hans synpunkt har en nyans till. Han negligerar inte problemen med de många invandrare som strömmar till Sverige för närvarande. Hans uppmaning till svenskarna att öppna sina hjärtan följdes av flera kommentarer om vad integrationen kostar samhället.

Reinfeldt nickar när jag berättar om ett reportage från valrörelsen som beskrev integrationsproblemen i Borlänge. Reportaget handlade om invandrare som varken kunde läsa eller skriva på något språk och om en oroande bostadssituation med tusentals somalier, syrier och irakier i

en ändlös kö, medan de bor åtta eller tio personer i två- eller tretrumslägenheter. Helt annorlunda än när Borlänge för 20 år sedan hade massor av tomma bostäder och gott om plats att ta emot den tidens många flyktingar från Balkankrigen.

Det fungerar ju inte längre, säger jag till Reinfeldt, som svarar:

– Det är sant att väldigt många har kommit hit på kort tid. Och att det innebär stora problem. När jag tillträdde som statsminister var det många som kom från Somalia och Afghanistan. När jag nu tittar på veckostatistiken har det sjunkit kraftigt för Afghanistan. Nu är det bara Syrien som stiger. Det är också sant det du säger om överskottet av bostäder som vi hade i många kommuner efter krisen på 1990-talet. Nu har vi snarare brist på bostäder i stora delar av landet. Men det är ju efter år när vi har byggt för lite. Men nu har vi uppmuntrat till mer bostadsbyggande och ändrat bestämmelserna. Bostadsbyggandet har tagit ganska kraftig fart i Sverige i år. Det måste ske mer på det området.

Jag frågar vidare. Om kompetensen hos dem som kommer hit.

Jag talade med lärare och elever på SFI:s grundnivå. Eleverna var analfabeter. Några hade varit ganska länge i Sverige. Lärarna talade om vad de ändå skulle göra. Och att det knappt blir plats för dem på en högutvecklad arbetsmarknad som den svenska.

Vad ska de jobba med?

– Det är ju människor vi talar om. Människor är kapabla. Människor kan klara mycket. Det finns begåvningar som går att utveckla. Alla har inte fått den start i livet med skola och utvecklingsmöjligheter som vi

är vana vid i de nordiska länderna. Jag håller med om att många av dem som kommer från Afghanistan och delvis också från Somalia har en liten och kort utbildningsbakgrund, säger Reinfeldt, och talar om en fantastisk integrationsvilja hos mängder av afghanska flyktingpojkar han har träffat.

Det avgörande är att flyktingar och invandrare får de rätta signalerna:

– Så länge vi är tydliga med att man i Sverige möts av en arbetslinje och en integrationsidé som handlar om att man ska ha ett arbete och att alla slags arbeten är nödvändiga, är jag säker på att vi kan föra in väldigt många på den svenska arbetsmarknaden.

De obligatoriska frågorna om den danska integrationspolitikens idéer kommer vi fort igenom.

– Den regeln har vi inte i Sverige. Det svaret räcker väl, svarar han när jag frågar vad han anser om den danska 24-årsregeln, som innebär att båda parter i ett äktenskap måste vara minst 24 år för att få uppehållstillstånd, och om hårdare anknytningskrav.

Han tillfogar att om det är något han har lärt sig efter sina år i politiken är det att ”jag inte tycker att svenskar och danskar ska peka finger åt varandra”. Han tvekar dock inte alls att säga vad han anser om danska regeringens lagförslag om att endast ge tillfälligt uppehållstillstånd till krigsflyktingar som inte är individuellt förföljda.

– Så resonerar vi inte i Sverige. Vi tycker snarare att vi genom att tidigt och tydligt ge permanent uppehållstillstånd – och där är Sverige

ensamt i EU – sänder en signal om att nu ska du börja ett nytt liv här i landet. Därmed anser vi att man som ny i landet i grunden ska ställa in sig på att stanna kvar. Folk känner sig trygga om de får ett sådant besked. Det ger dem tillfälle att lära sig svenska. Man arbetar mer med att komma in i det här samhället. Om beskedet är att man bara är här tillfälligt och endast får besked en gång om året, då ställer man in sig mentalt på det och blir nervös av ovissheten. Man blir osäker på om man får stanna kvar. Det är vår erfarenhet.

Han bor i ett land där debattörer ofta beskyller danska opinionsbildare för att ha fått muslimer på hjärnan. Danska debattörer har beskyllt honom för att vara en världsfrånvänd, politiskt korrekt halalhippie. Men Reinfeldt är inte på krigsstigen.

– Jag söker inte konflikt med henne, svarar han när jag frågar om ett par av Pia Kjærsgaards uttalanden om honom (hon är en av grundarna av det främlingsfientliga Dansk folkeparti).

Om den danska debatten om muslimer säger han att han måste varna när en världsreligion som islam allmänt kopplas ihop med ordet ”problem”.

– Det är ju en kollektivering av en världsreligion som är mycket farlig, säger Reinfeldt och nämner att det visst finns problem med extremism i Sverige.

– Men det här landet har upplevt religiös extremism kopplad till flera av världsreligionerna. Det visar att människor i religionens namn

begår våldshandlingar mot sig själva eller mot andra som vi måste vara mycket uppmärksamma på.

Vi slutar där vi började, med Sverigedemokraterna. Reinfeldt anser att svenska väljare inte skiljer sig särskilt mycket från alla andra. Att så många valde att rösta på det invandrarkritiska partiet är uttryck för en tendens som är bredare än snäv invandringskritik.

– Konflikten växer fram på många ställen i Europa. Även i Sverige. Den handlar om centrum mot periferi. Centrum i Stockholm eller Köpenhamn utgörs ofta av en politisk elit. En typ av människor som upplevs som mycket lika varandra. Ofta omfattar den också medierna som betraktas som mycket enhetliga och bara accepterar vissa uppfattningar. Eliten skiljer sig från periferin, där man inte tycker att framtiden finns. Folk tycker att ingen lyssnar till dem. Vissa politiker, både i Danmark och i Sverige, har hittat ett tonläge att tala till periferin med. Vi ser en stor utmaning med Ukip i Storbritannien. En ny rörelse i Spanien växer fram på samma sätt. Ett slags anticentrumrörelse. Det är en konflikt man ska ta på allvar.

Det var den rörelsen som fällde Stefan Löfven i onsdags. Sverige går till val i mars. Utan Fredrik Reinfeldt. Det är i alla fall vad han har sagt. Även om de öppna hjärtanas far är sig lik från tiden som statsminister.

Kristian Klarskov är politisk reporter på den danska tidningen Politiken

Kristian Klarskov

Översättning från danska: Margareta Eklöf.

Fakta. Dansk politik

Vänsterblocket styr sedan 2011

Danmark styrs sedan folketingsvalet 2011 av en vänsterregering, som sedan februari består av Socialdemokraterna och Radikale venstre, efter att Socialistisk folkeparti lämnat regeringssamarbetet på grund av oenighet inom partiet om regeringens planer på att sälja ett statligt energibolag.

Valet 2011 resulterade annars i en knapp framgång för centerhögerpartiet Venstre som fick 27 procent, medan dåvarande regeringspartnern Konservative folkeparti backade kraftigt till 5 procent. Därmed förlorade de borgerliga regeringsmakten som de haft i tio år i form av en minoritetsregering stödd av Dansk folkeparti.

På grund av stora framgångar för Enhedslisten och Radikale venstre fick vänsterblocket majoritet i Folketinget i valet 2011. Detta trots att Socialdemokraterna backade och fick 25 procent.

Men med 89 mandat mot 87 för de borgerliga partierna kunde Socialdemokraternas Helle Thorning-Schmidt bilda regering med Radikale venstre och Socialistisk folkeparti.

Dansk folkeparti backade med 1,5 procentenheter och erhöll 12 procent. DN “

DN 8 dec 2014:

“ Birgitta Forsberg: Näringslivet drömmar om S + M

Näringslivet drömmar om politisk stabilitet och tydliga spelregler. Superlaget består av S + M.

Näringslivets drömregering har länge varit en koalition mellan Moderaterna och Socialdemokraterna. På papperet ser det lätt ut. Partiernas politik har aldrig varit mer lika. Budgetdebaclet i riksdagen i veckan handlade egentligen endast om ett par procent av budgeten, runt 17–18 miljarder kronor på både utgifts- och intäktsidan. Det skilde den vinnande budgeten, alliansens, mot den förlorande, regeringens.

Med så små differenser mellan Sveriges två största partier borde ett bröllop kunna bli av, menar pragmatiker i näringslivet. Särskilt som just det giftermålet blev verklighet i runt sju kommuner efter valet. Totalt samsas S och M, tillsammans med andra partier, i ledningen för cirka 13 kommuner (siffrorna är inte kompletta än).

Men näringslivstopparna är förstas ytterst väl medvetna om att det på riksnivå är svårt med försoning för två partier som inför gräsrotterna länge har utmålats varandra som den lede fi. Antalet partiarbetare runt om i landet har dock minskat drastiskt. Det största partiet, Socialdemokraterna, har knappt 100 000 medlemmar.

Ändå är ett samarbete svårt. Den som skottar sig tillräckligt djupt ner i partierna kommer förbi sakfrågorna och in i partiernas själ. Och här är skillnaden stor. Moderaterna utgår från individens frihet, Socialdemokraterna från att staten ska se till att människor får det de

behöver.

Men eftersom sakpolitiken inte skiljer sig markant lever drömmarna kvar. Problemet med en sådan förtrolighet mellan de två största partierna blir dock att småpartierna trängs ut i periferin. Då kan ytterkanterna bli alltmer extrema och väljare som tröttnar på regeringen har bara dem kvar. Det verkar dock inte oroa näringslivet alltför mycket.

De flesta investerare och näringslivstoppar vill ha politisk stabilitet. Deras vurm för att handla med diktaturen Kina, oavsett landets vidriga behandling av dissidenter, verkar oändlig. Till och med Göran Persson uttryckte sig lyriskt om Kinas politiska stabilitet när han som statsminister var där år 1996, även om han också kritiserade bristen på mänskliga rättigheter.

Politisk stabilitet betyder nämligen tydliga spelregler. Och är det något som näringslivet vill ha så är det förutsägbarhet. Det blir besvärligt att besluta om investeringar om politikerna några år senare bestämmer sig för att förbjuda något, till exempel vinster i välfärden, eller tar bort subventionerna för exempelvis vindkraften eller stänger saker, som Bromma flygplats.

Att statsminister Stefan Löfven delvis böjde sig för Jonas Sjöstedts (V) mant-ra om att förbjuda vinster i välfärden har väckt ont blod i näringslivet. En hel bransch riskerar att försvinna. Hur ska det hela lösas om förbudet blir verklighet? Ska företagen bara tillåtas bli värdelösa? De går knappast att sälja om de inte får gå med vinst. Eller ska staten betala ut någon form av kompensation för de investeringar som ägarna gjort?

Men vad flera näringslivstoppar förundras över är att den som utmålats som Den Store Förhandlaren inte hade en plan för sina samtal. Flera anser att Stefan Löfven gjorde upp med partierna i fel ordning. Löfven retade upp alliansen genom att vika sig för Sjöstedt och Miljöpartiet. Att sedan komma med en utsträckt hand, till synes utan några större sakpolitiska eftergifter, var lönlöst. Var fanns plan B? undrar flera i näringslivet. Brist på ledarskap, muttrar andra.

Men egentligen oroas inte näringslivet så mycket av nyvalet.

Alliansens budget ligger och där finns inte den ”väs-tersväng” som många i näringslivet anser att regeringen tog i sin, numera nedröstade, budget. I Sverige finns inte heller det så kallade fiskala stup som hotat att lamslå USA:s förvaltning när det har varit budgetbråk där. Här tuffar myndigheterna på och företagen får det till och med lite lugnare när en ny regering inte kan komma med alle-handa påbud.

Det kan vara lite värre för utländska investerare långt borta att bedöma Sverige eftersom ett extra val kan ge intryck av instabilitet. Men de flesta investerare tittar på fundamenta och här ser Sverige, med en statsskuld på endast runt 35 procent av BNP, lika stabilt ut som det svenska urberget.

3 andra ord i veckan

Olja. Oljepriset fortsätter att rasa och kan pressa Rysslands ekonomi.

USA. Sysselsättningen stiger kraftigt.

Industrin. Den svenska hemmamarknaden lyfte orderingången. “

DN 8 dec 2014:

“ SD är en fara för Sverige ”

”Hvad gör väl namnet? Det, som ros vi kalla

Med annat namn dock lika ljufligt doftar.”

Så säger Shakespeares Julia om sin Romeo i Carl August Hagbergs översättning. De senaste dagarna har citatet sannerligen aktualiserats sedan både Magdalena Andersson och Stefan Löfven satt stämpeln ”nyfascister” på Sverigedemokraterna.

Om Julia har rätt hade S-topparna gott kunnat avstå. Även om inte SD fascister vi kalla känns odören av partiets människosyn på långt håll.

Partiets företrädare är noga med att påstå att det inte finns något extremt i att vilja begränsa ”massinvandringen” – men samtidigt är det tydligt att främlingsfientligheten går betydligt djupare än så.

Det är utomeuropeisk invandring partiet är emot. I synnerhet muslimsk. Det är helt enkelt stört omöjligt att tänka sig Sverigedemokraterna utan denna kontext av djup avsky mot islam och muslimer, oavsett om det handlar om reklamfilmer där burkaklädda kvinnor tränger sig förbi svenska pensionärer eller varningar för ”islamisering” så snart det planeras en moské någonstans.

En högst rimlig invändning mot S-topparnas beskrivning är att man ska vara försiktig med orden. Att ropa ”fascist!” eller ”nazist!” åt varje

makthavare som vill inskränka asylrätten eller minska arbetskraftsinvandringen urvattnar några av de allvarligaste begrepp det svenska politiska språket äger.

Till viss del har så redan skett. Den svenska debathistorien är full av övertramp där fascistgränsen frestande ofta tycks gå strax till höger om debattören själv. Så brukade stalinister gärna kalla socialdemokrater för ”socialfascister” medan moderata företrädare alltsomoftast har fått sin blå färg ifrågasatt: är nyansen inte egentligen brun?

Man kan också lätt resa sakliga invändningar mot att fasciststämpla SD. Partiet saknar formellt demokratihatet, dyrkan av ledaren och styrkan, föraktet för svaghet, fixeringen vid kollektivet på individens bekostnad, den öppna rasismen och korporativismen som var fascismens kärna.

Å andra sidan använder Löfven och Andersson, säkerligen högst medvetet, begreppet ”nyfascistiskt”. Och man ska vara bra ideologiskt blind för att inte se hur Sverigedemokraterna ingår i ett nytt, brett europeiskt politiskt sammanhang där många av fascismens idéer helt enkelt polerats, maskerats och moderniserats. De bruna skjortorna har blivit vita, uniformsjackan en kavaj och armbindelns en prydligt knuten slips. SD har till och med ett klart mer öppet nazistiskt förflutet än många av sina europeiska partikollegor.

Men naturligtvis är inte 13 procent av de svenska väljarna fascister, vare sig med eller utan ny-prefix. Inte heller lär någon som bevakar SD objektivt journalistiskt använda sådana begrepp. Nu var det två av partiets motståndare som använde ordet, och som politiker och debattör är en av de första läxorna att det är mycket svårt att styra vad fienden kallar en.

Det har talats mycket om en ”normalisering”, att medierna och motståndarna framför allt inom alliansen bidragit till att SD ses som rumsrent trots dess avvikande människosyn. Men även kritikerna måste nog medge att Jimmie Åkessons parti gått långt vad gäller att normalisera sig självt. Niklas Orrenius DN-reportage från SD:s kommun- och landstingsdagar i helgen visar hur allt fler lokalpolitiker sitter i olika typer av samarbeten med Sverigedemokraterna.

Samtidigt har deras restriktiva linje i invandringsfrågan inte fått genomslag. ”Det blir nästa mål för det parti som just nu i rask takt flyttar fram positionerna”, skriver Orrenius olycksbådande. Det vore mycket illa för landet om riksdagens asyl- och invandringspolitik börjar ta hänsyn till vad SD tycker eller inte tycker i frågan. Politiken ska styras av humanitet, sakargument och övertygelse – aldrig av snöd röstvinningstaktik.

Nu går vi in i en ny valrörelse, vare sig vi vill eller inte. Det finns gott om skäl för övriga partier att hätskt angripa Sverigedemokraterna. Partiets företrädare visar i tid och otid upp ett illa dolt förakt för framför allt muslimer. Fixeringen vid Miljöpartiet – så tydlig när vikarierande partiledaren Mattias Karlsson lovade att fälla varje regering som ger MP inflytande – har närmast blivit patologisk. SD:s budget är dessutom full av hål, grävda med hjälp av diverse drömkalkyler om invandringens kostnader.

Ju mer inflytande partiet får desto sämre för Sverige.

Motståndet i sak är det viktiga. Inte vad folk väljer att kalla, eller inte kalla, dem.

Dn 8/12 2014 “

DN 8 dec 2014:

“ Karlsson tror på ändrad attityd i kommunpolitiken

SD hålls fortfarande isolerat av övriga partier i landets kommuner trots valframgången. Men vikarierande partiledaren Mattias Karlsson tror att attityden håller på att förändras.

Västerås.

– Den här extrema beröringsskräcken kommer att börja luckras upp under denna mandatperiod, säger han.

SD mer än fördubblade sina mandat i kommunerna i valet och har nu 1 324 fullmäktigeplatser. Enligt en kartläggning av SVT från november är partiet vågmästare i var fjärde kommun. Karlsson känner dock inte till något formellt samarbete mellan SD och andra partier. Däremot finns det, enligt honom, exempel på informella samarbeten genom att man informerar var-andra om vilka positioner partierna har i olika frågor.

– De signaler jag får är att det finns en annan attityd när det gäller informella samarbeten, säger Karlsson.

Några riktiga förhandlingar verkar däremot inte förekomma.

På SD:s möte för sina kommunpolitiker i Västerås diskuterades hur partiet ska använda sin vågmästarroll. Man antog också ett nytt kommunpolitiskt program. Det innehåller inga större skillnader

jämfört med tidigare. De flesta förslagen är kända.

Till exempel säger SD nej till att kommunen sluter avtal med Migrationsverket om flyktingmottagning och vill hindra att privata flyktingförläggningar öppnas. När det gäller brottsbekämpning vill SD ha mer kameraövervakning på bussar och patrullerande ordningsvakter i särskilt brottsutsatta områden.

Offentligt tiggeri bör, enligt SD, förbjudas i kommunens ordningsstadga.

Programmet omfattar också en rad andra områden. SD vill att deltidsanställda erbjuds heltid och att personal får en friskvårdspeng. Vårdpersonal ska i influensatider kompenseras för karensdagen om de blir sjuka.

Privata initiativ bör tillåtas inom bland annat skola och omsorg, så länge kvalitet och kostnader inte påverkas negativt, står det i programmen.

Tt “

Annat än budget o. d.

DN 8 dec 2014:

”Sverigefonder ger lägre avkastning än börsen”

Skärp informationskraven. De så kallade Sverigefondernas avkastning är i själva verket slumpartad – och totalt sett lägre än börsindex. Trots detta lockar fonderna hundratals miljarder kronor från svenska småsparare. Höj kraven på fondbolagens konsumentinformation, kräver forskarna Harry Flam och Roine Vestman.

Trots att de kan förvänta sig en lägre avkastning än börsindex, placerar svenska fondsparare hundratals miljarder i så kallade Sverigefonder. En långsökt förklaring kan vara att spararna vill delta i ett lotteri. De betalar för att få satsa på en fond som kan gå bättre än börsen. En annan och troligen bättre förklaring är att spararna tror att vissa fondförvaltare är skickligare än andra på att välja aktier. I denna tro har de stöd av en del experter i massmedia, bankernas försäljare av fonder och fondbolagen själva.

Sverigefonder koncentrerar sitt innehav till aktier som är noterade på Stockholmsbörsen. I vår granskning av dessa fonder finner vi att de sedan 2002 har gett spararna en avkastning som är 1,5 procent lägre per år än börsen efter avgifter och andra kostnader. Kring genomsnittet finns det en ganska stor spridning. En av fem fonder slog börsen. Det är detta faktum som de flesta sparare och experter tar som bevis på att det finns skickliga fondförvaltare och att det gäller att satsa på dessa.

Vår granskning visar i stället att den relativt höga avkastningen bland en femtedel av fonderna i huvudsak beror på tur, inte på skicklighet. Vi använder två metoder som tidigare inte har använts på Sverigefonder,

men som har använts utomlands med i stort sett samma resultat som våra.

Det vanliga när det gäller att påvisa skicklighet hos en fondförvaltare är att peka på historisk avkastning. Det är underförstått att fonder med relativt hög tidigare avkastning är särskilt skickliga och värda att satsa på. Om det verkligen förhåller sig så, borde dessa fonder stadigvarande kunna ge en avkastning som ligger över genomsnittet. Vår första metod motiveras av detta slags resonemang.

Figuren intill visar att de fonder som historiskt haft den högsta avkastningen i bästa fall kan förväntas ge en avkastning som marginellt överstiger börsen i framtiden. Vi har rangordnat Sverigefonderna baserat på deras avkastning jämfört med Stockholmsbörsen under treårsperioder och sedan registrerat deras avkastning under påföljande år, påföljande två år, och så vidare upp till påföljande fem år.

Figuren visar vilken avkastning som de fem bästa och fem sämsta fonderna haft i genomsnitt under treårsperioderna och vilken avkastning de i genomsnitt haft under påföljande 1–5 år. Det visar sig att under de följande fem åren hade den bästa fonden den näst sämsta avkastningen och den näst sämsta fonden den tredje bästa. Redan efter två år hade fonderna i stort sett samma avkastning.

En granskning som inbegriper samtliga fonder visar att de påföljande 1–3 åren finns det inget samband med tidigare prestationer. Det finns visserligen en svag tendens till att fonder som har gett en relativt hög avkastning ger högre relativ avkastning under påföljande 4–5 år, men en rimlig slutsats är att rangordningen mellan fonderna till allra största delen beror på tur och otur, inte på skicklighet och oskicklighet.

Vi har också använt en annan metod som med viss statistisk säkerhet kan avgöra om de bästa fondernas avkastning är ett resultat av skicklighet eller av slumpen. Metoden innebär att vi justerar fondernas verkliga avkastning så att alla fonder får en genomsnittlig avkastning under hela undersökningsperioden som är lika med börsens. Sedan konstruerar vi genom lottdragning en ny genomsnittlig avkastning för varje fond som baserar sig på fondens justerade avkastning varje månad. Bildligt talat används deras månadsavkastningar som lottsedlar.

Ungefär hälften av fonderna kommer naturligen att ha mer eller mindre tur i lottdragningen och få en konstruerad avkastning som är högre än börsens, andra mer eller mindre otur och få en lägre avkastning. Stapeldiagram A intill visar hur fondernas slumpmässigt konstruerade avkastningar fördelar sig kring 0, det vill säga, kring börsens avkastning. Stapeldiagram B visar hur fondernas verkliga avkastningar fördelar sig. Både visuellt och i statistisk mening är det slående hur lika fördelningarna är. De bästa verkliga avkastningarna är med vanlig grad av statistisk säkerhet inte högre än de bästa slumpmässigt konstruerade avkastningarna. Detsamma gäller i motsatt ända av fördelningen. Med andra ord blir slutsatsen att fondernas verkliga avkastningar beror på slumpen.

Vårt råd är att de sparare som vill investera i Stockholmsbörsen bör välja en indexfond i stället för en Sverigefond. Indexfonderna har ungefär samma bruttoavkastning som Sverigefonderna, men de har lägre förvaltningskostnader, eftersom de inte försöker välja bland börsbolagen.

Genom att följa vårt råd skulle spararna kunna sänka sina kostnader för fondsparandet med som mest 1,6 procent per år av innehavets marknadsvärde. För samtliga sparare i Sverigefonder motsvarar det som mest 5 miljarder kronor per år. Detta är inte enbart en minskad

kostnad för fondspararna, det är också en samhällsekonomisk vinst. De resurser som fondförvaltarna lägger ned på att försöka välja börsbolag och slå börsen utgör nämligen en samhällsekonomisk kostnad som inte motsvaras av en samhällsekonomisk intäkt, eftersom de aktivt förvaltade fonderna har ungefär samma avkastning som börsen.

Baserat på våra resultat kan man fråga sig om fondbolagens verksamhet borde regleras hårdare för att stimulera ett flöde från aktivt förvaltade Sverigefonder till indexfonder. Vi uppmanar fondbranschen att frivilligt strama upp sin konsumentinformation – som har skett i form av det så kallade Norman-beloppet. Fonderna bör förses med en standardiserad varudeklaration.

I deklARATIONEN borde följande information alltid ingå: 1) vilken avkastning fonden haft sedan start, både relativt börsen varje år och kumulativt, 2) hur mycket av fondens bruttoavkastning som äts upp av avgifter och andra kostnader, både som absolut belopp i kronor och som andel av fondens avkastning, samt 3) vilken avkastning Sverigefonderna som grupp haft relativt börsen de senaste tio åren. Om branschen inte är i stånd att genomföra en förändring i den här riktningen bör Finansinspektionen utfärda allmänna råd om detta.

**Harry Flam, Professor I Internationell Ekonomi, Stockholms Universitet
Roine Vestman, Forskare Vid Nationalekonomiska Institutionen, Stockholms Universitet.**

DN 8 dec 2014:

“Asien favorit bland fondexperterna

Asien är den region som fondexperter tror mest på både för det närmaste kvartalet och för det kommande året. De ser också att nya fondsorter och tillgångslag blir allt vanligare i förvaltningen.

Bedömningarna görs i den årliga rapporten Svenskt Fondexpertindex som bygger på intervjuer med personer som förvaltar olika fondlösningar. Det kan handla om fondförsäkringar, i premiepensionen eller i olika fond-i-fonder.

Helt klart är att Asien, förutom Japan, är den marknad som de tror mest på. Det gäller både för de närmaste tre månaderna och för helåret. I genomsnitt räknar de intervjuade med en uppgång på nästan 9 procent för regionen på ett år.

Den svenska börsen hamnar på andra plats för det kommande året i fondexperternas prognoser. Där tror man på en uppgång på 6,4 procent. För övriga stora regioner räknar man med ett plus kring 5–6 procent.

– Man är lika positiv i år som förra året i sina prognoser. Det kan ses som en ganska djärv syn med tanke på att kurserna är nära historiska toppnivåer på flera håll, säger Ingmar Rentzhog, vd på konsultbolaget Laika Consulting som gjort rapporten på uppdrag av kapitalförvaltaren Storebrand/SPP.

Det finns dock undantag från den positiva synen på en marknad Östeuropa. Där ligger bedömningen på en uppgång på 1,6 procent i genomsnitt.

Ryssland dominerar den regionen och de senaste veckorna har det varit oroligt med flera kraftiga nedgångar på Moskvabörsen. Det är osäkerheten kring Ukrainakrisen och raset för oljepriset som orsakar nedgången.

När det gäller branscher tror man mest på hälsovård och konsument för det närmaste kvartalet. I botten hamnar energi och råvaror.

För tillgångar ser experterna att så kallade gröna obligationer blir allt vanligare. Det är obligationer som ges ut för att finansiera investeringar som har miljöförbättrande profiler. En stor andel av de tillfrågade räknar också med att investeringen i gröna obligationer kommer att växa.

– Det är ett helt nytt tillgångsslag och det är sällan investeringsprodukter slår igenom så brett. Men fortfarande är tillgången begränsad eftersom utgivningen inte är så stor, säger Peter Beckman, vice vd på SPP Fonder.

När det gäller produkter märker de tillfrågade en tydlig ökning av en ny form som är en blandning av aktiv och passiv förvaltning. På finansspråk kallas det för smart beta där förvaltarna försöker hitta nya sätt att skapa extra avkastning.

– Flera fondexperter menar att de är på väg att bli en ny fondkategori, säger Ingmar Rentzhog.

Andelen av experternas investeringar i indexfonder är på den högsta nivån sedan undersökningarna började göras 2009.

Indexfonder är en förvaltning som skuggar utvecklingen på en marknad. Motsatsen är aktiv förvaltning där spararna försöker hitta aktier som ska gå bättre än genomsnittet. Det innebär också att avgifterna är lägre för indexfonder, eller passiva fonder som de också kallas.

I den senaste undersökningen har fondexperterna 37 procent av kapitalet placerat i indexfonder. Förra året var andelen 29 procent.

Totalt 90 procent av de tillfrågade angav låg kostnad som skäl till att de använder indexfonder.

Totalt hanterar experterna minst 20 procent av det svenska fondkapitalet, vilket motsvarar cirka 572 miljarder kronor.

– Det är ett litet antal personer som styr en stor del av den svenska fondmarknaden, säger Ingmar Rentzhog.

Hasse Eriksson hans.eriksson@dn.se

Fakta. Så gjordes undersökningen

Undersökningen bygger på intervjuer med ett 30-tal personer som hanterar olika fondlösningar. Intervjuerna gjordes under perioden 14–24 oktober i år.

Personerna arbetar på storbanker, försäkringsbolag och hos oberoende finansiella aktörer.

Dn”

DN 8 dec 2014:

“Elektronikhandlare gnuggar händerna

95 procent av landets butikschefer i elektronikbranschen ser positivt på den närmaste framtiden och tror att försäljningen under första halvåret 2015 kommer att öka.

Siffran är den högsta av de fem undersökningar som hittills gjorts av organisationen Elektronikbranschens butikschefsindex. Av de 171 butikschefer som besvarade webbenkäten tror bara 5 procent att försäljningen de kommande sex månaderna blir lägre än samma period förra året.

– Det går mycket bättre nu än vad det gick förut och optimismen är stor bland dem som jobbar ute i butik, säger Elektronikbranschens vd Klas Elm.

Handlarna gissar att surfplattan blir den mest populära julklappen, tätt följd av aktivitetsarmbandet, som utsågs till årets julklapp.

– Det var en splittrad bild, det var flera produkter som kom högt på listan, säger Klas Elm.

Elektronikbranschen noterar också att strömmad video blir allt viktigare. 77 procent av cheferna anger att kunder ganska ofta, ofta eller mycket ofta ställer frågor kring det.

Handlarna gläds också åt den nya vågen av spelkonsoler, med Playstation 4 och Xbox One i täten.

I år har drygt 40 procent fler konsoler sålts, och eftersom nya konsoler är dyrare innebär det klirr i kassan för branschen.

– De siffrorna ser fantastiska ut, säger Klas Elm.

Tt

Fakta. Butikschefsindex

Elektronikbranschens butikschefsindex släpps fyra gånger per år. 171 av 320 butikschefer besvarade webbenkäten, vilket ger en svarsfrekvens på 53 procent. Butikerna som ingår är sex olika kedjor i landet.

Försäljningen ökade med 5,9 procent i november jämfört med november förra året, men januari–november ligger på minus 2,4 procent jämfört med samma period 2013.

Spelkonsoler och stora tv-apparater (över 43 tum) står i år för den största antalsmässiga ökningen.

Källa: Elektronikbranschen

Tt “

DN 8 dec 2014:

“Tjänstemän på myndigheter hotas varje dag

Varje dag hotas tjänstemän på några av Sveriges stora myndigheter. DN:s kartläggning visar att det är främst självmordshoten som ökar. – Det här är inte bara en fråga om arbetsmiljön, det är en fråga för demokratin, säger ST-facket Torbjörn Carlsson.

Bombdådet mot Rättscentrum i Malmö satte fokus på problemet med våld och hot mot anställda inom rättsväsendet. Samma vecka riktades även flera bombhot mot tingsrätter runt om i Sverige.

Men en stor andel av männi-skorna som är anställda av staten arbetar på myndigheter som inte vanligtvis associeras med en hotfull arbetsmiljö. Trots det vittnar många tjänstemän om att de möter hot i sin myndighetsutövning.

På DN:s begäran har därför myndigheterna Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Kronofogden, Migrationsverket och Skatteverket tagit fram statistik över rapporterade fall av hot och våld mot deras anställda.

Statistiken visar att på flera av myndigheterna hotas i snitt minst en person varje dag.

Flest hot sker mot personalen på Arbetsförmedlingen. Myndighetens tjänstemän har hotats, eller mottagit självmordshot, totalt 976 gånger hittills i år.

– Det kan bero på att vi har många anställda som också har väldigt många kundmöten varje dag. Men det är definitivt ett problem. Ett hot är ett hot för mycket, vår målsättning är att minimera den här siffran, säger säkerhetschef Joel Isensköld.

För ett år sedan utsattes två chefer på Arbetsförmedlingen i Skåne för attentat. En grupp vänsterextrema kastade in flaskor med ammoniak i chefernas respektive hem.

Men medan antalet direkta hot har sjunkit något sedan dess har antalet självmordshot fortsatt att öka. Av alla hot som riktats mot Arbetsförmedlingens personal är 276 självmordshot. Högst antal någonsin.

– Ingen vet säkert vad det beror på. Men den psykiska ohälsan verkar öka. Människor mår sämre i dag och är mer utsatta. Lever man på avgrundens rand så har man lättare att ta till den typen av hot, säger Joel Isensköld.

Det ökade antalet självmordshot går igen i statistiken från alla de tillfrågade myndigheterna förutom Försäkringskassan. Bilden bekräftas även av professor Danuta Wasserman, expert på suicidforskning vid Karolinska institutet.

– Det är många myndigheter som vänder sig till oss med frågor om hur de ska bemöta suicidhoten. Det finns inga genvägar utan kräver en större kunskap och kompetens på arbetsplatsen, säger hon.

Kronofogden har långt färre anställda än Arbetsförmedlingen men trots att antalet hot minskat något sedan 2010 utsätts dagligen någon anställd för någon typ hot.

Det här är också det våldsammaste året på länge för Kronofogden: 14 rapporterade våldsdåd hittills, jämfört med bara tre förra året.

– Våra inspektörer har alltid med sig personlarm om det skulle spåra ur. De får en säkerhetsutbildning så att de vet hur man ska röra sig hemma hos personer, och stå mellan dem och köket exempelvis, säger säkerhetschefen Mats Kajler.

På facket ST arbetar utredaren Torbjörn Carlsson med säkerhetsfrågor. Han säger att myndigheterna måste ha en nollvision när det kommer till attacker mot deras anställda.

– Det är inte bara allvarligt ur ett arbetsmiljöperspektiv. Om någon hotar en tjänsteman för att ändra ett beslut så är det en mycket allvarlig demokratifråga, säger Torbjörn Carlsson.

Han lyfter fram Försäkringskassan som ett gott exempel på en myndighet som arbetar aktivt med säkerheten för de anställda.

Det är också den myndighet som har tydligast positiv utveckling i DN:s kartläggning. Under 2010 mottog de anställda totalt över 1 000 hot, hittills i år är motsvarande siffra 675.

Sedan 2011 har Försäkringskassan en stödtelefon dit medarbetare kan vända sig om de blivit hotade. Men förbättrade säkerhetsrutiner är inte det enda sättet att få ned antalet hot, enligt säkerhetschefen Nils Fridolf.

– Det handlar väldigt mycket om hur man bemöter kunderna och förklarar myndighetens beslut. Gör man det rätt kan man förebygga

många hotfulla situationer, säger han.

På Skatteverket och Migrationsverket är andelen hot något lägre än på de andra myndigheterna. På Migrationsverket har antalet hot om våld eller självmord ändå mer än fördubblats sedan förra året.

– Men det är inte så konstigt med tanke på att vi har många fler sökande och längre handlägnings-tider som orsakar frustration, säger säkerhetschef Monica Karum Bergvall.

Mikael Delin mikael.delin@dn.se

5 exempel på hot och våld

Götene, augusti 2014

En man ringer en handläggare på Försäkringskassan flera dagar i rad eftersom han är missnöjd med myndighetens beslut. Samtalen är mycket hotfulla och mannen som är i 35-årsåldern ska bland annat ha sagt: ”Jag vill inte tala med jäveln. Jag ska döda honom.” Mannen erkänner i rätten att han hotat handläggaren.

Mörrum, april 2014

En skuldsatt 45-årig man försöker köra över en inspektör från Kronofogden med sin fyrhjuling. Kvinnan är på plats för att utmäta just mannens fyrhjuling och lyckas precis kasta sig undan. Mannen döms i oktober 2014 för försök till våld mot tjänsteman och överträdelse av myndighetsbud.

Malmö och Lund, november 2013

Under kort tid utsätts två chefer på Arbetsförmedlingen för attentat i sina hem. En grupp vänsterextremister tar på sig ansvaret för att ha kastat in flaskor med ammoniak i chefernas respektive hem.

– Det skedde en natt och var naturligtvis mycket otrevligt, säger en av cheferna till DN.

Karlstad, maj 2013

En av Kronofogdens auktioner urartar när Hells Angels försöker hindra myndigheten från att sälja deras klubblokal. En budgivare från kommunen hotas och två män grips misstänkta för misshandel men släpps sedan i brist på bevis. Kronofogden har tidigare försökt sälja lokalen via vanliga visningar, något som inte gått på grund av hotfull stämning.

Vilhelmina, juni 2010

En 48-årig man besöker Migrationsverket vid två tillfällen och hotar att döda tjänstemännen och bränna ned lokalerna. I rätten säger han att han blivit missförstådd men döms till samhällstjänst, skyddstillsyn och tvingas betala skadestånd till en av de hotade.

Dn

Fakta.

Arbetsförmedlingen är mest utsatt

Siffran inom parentes anger andelen självmordshot.

Arbetsförmedlingen

År Hot Våld

2010 770 (145) 8

2011 845 (184) 13

2012 958 (215) 7

2013 1 083 (227) 4

2014 976 (276) 8

(t o m nov)

Drygt 12 500 anställda

Försäkringskassan

År Hot Våld

2010 1 047 (611) 0

2011 1 011 (599) 7

2012 908 (505) 5

2013 801 (467) 1

2014 675 (376) 1

(t o m okt)

Drygt 13 000 anställda

Kronofogden

År Hot Våld

2010 450 (191) 12

2011 404 (161) 6
2012 425 (191) 10
2013: 345 (171) 3
2014 421 (256) 14

(t o m nov)

Över 2 000 anställda

Migrationsverket

År Hot Våld

2010 96 (11) 8
2011 85 (19) 12
2012 87 (13) 10
2013 77 (11) 7
2014 218 (31) 14

Drygt 5 000 anställda

Skatteverket

År Hot Våld

2010 231 (31) 1
2011 261 (61) 2
2012 303 (92) 7
2013 258 (106) 10
2014 245 (108) 7

Drygt 10 500 anställda “

DN 8 dec 2014:

“ FP vill ha klarhet om ubåtsjakt

Mot en utländsk ubåt på inre svenskt vatten får vapenmakt användas utan varning. Efter händelserna i Stockholms skärgård i höstas vill Allan Widman (FP), ordförande i Förvarsutskottet, att försvarsminister Peter Hultqvist (S) klargör att reglerna fortfarande gäller.

I något som kallas IFKN-förordningen regleras hur Förvarsmakten får använda vapenmakt i fredstid.

– När det gäller främmande undervattensverksamhet på inre vatten är syftet att verksamheten ska avbrytas, och man får tillgripa vapenmakt utan föregående varning. Om man jämför förordningen med de uttalanden som gjorts om operationen i oktober finns skillnader, säger Allan Widman (FP) som i riksdagen ställt en enkel fråga om saken till Peter Hultqvist (S).

ÖB Sverker Göranson sade i samband med händelserna att ambitionen var att tvinga upp en främmande ubåt. Men att det ”inte funnits förutsättningar att gå till vapenmakt”, som ÖB uttryckte saken. Även försvarsministern har sagt att syftet varit att ”tvinga upp ubåten till ytan”.

– Kan jag missuppfatta detta kan också andra göra det. För mig är det utomordentligt viktigt att Sverige är glasklart på denna punkt: den som kränker inre svenskt vatten riskerar vapenmakt utan förvarning. Jag utgår ifrån att försvarsministern nu kommer att vara lika tydlig.

Allan Widman har inte någon särskild information om varför försvaret inte använde verkanseld.

– Nej, och jag vill inte spekulera i det. Det kan finnas en rad anledningar till att ÖB formulerar sig så.

Han anser också att ett eventuellt mål att tvinga upp en ubåt till ytan kan ifrågasättas.

– Det är att lägga ribban väldigt högt, säger han och kan inte erinra sig att det skulle ha hänt i modern tid, och i vart fall inte i Sverige.

Även andra formuleringar som använts om skärgårdsoperationen har inte varit så tydliga som de skulle kunna ha varit utifrån den rättsliga regleringen, anser Allan Widman:

– Det är märkligt att det betecknades som en underrättelseoperation och inte som ubåtsjakt. Här finns det oklarheter som det är viktigt att främst regeringen undanröjer, och ger ett tydligt besked om att förordningen gäller utan begränsningar eller preciseringar.

Staffan Kihlström staffan.kihlstrom@dn.se “

DN 8 dec 2014:

“Allt fler tvingas bo i lägenhet med sociala kontrakt”

Rekordmånga stockholmare behöver samhällets stöd för att ha någonstans att bo. De senaste sex åren har antalet sociala kontrakt ökat med många hundra procent i flera av länets kommuner.

Nu har ett sedan länge tabubelagt begrepp dykt upp i debatten: ”social housing” – eller socialt boende.

– Jag skulle kunna tänka mig det, men det är en infekterad sak så vi har inte tryckt på knappen, säger Stefan Dozzi (KD), ordförande i socialnämnden i Värmdö.

I Värmdö har antalet sociala kontrakt ökat med 945 procent sedan 2008. Det finns två anledningar till det, menar Stefan Dozzi – dels en stor brist på hyresrätter, dels att bostadsbolagen väntar med att göra om kontrakten till förstahandskontrakt, trots att många av dem som bor där klarar sig själva.

– Det är oerhört segt och tar tid, men som bolag är det tryggare att ha kommunen i bakgrunden. Vi går in som garant i stor omfattning. Det är jag väldigt stolt över, vi tar vårt ansvar mer än de flesta kommuner, säger han.

I Europa är det bara ett fåtal länder som inte har ett särskilt bostadssystem för låginkomsttagare.

Billy McCormac, vd för Fastighetsägarna Stockholm, vill ha upp problemet på bordet. I ett debattinlägg nyligen skrev han: ”Allt fler i Sverige hamnar i gruppen av personer som inte på egen hand kan ta plats på den ordinarie bostadsmarknaden. De personer vi talar om är flyktingar, studenter, ungdomar, äldre med låga pensioner, personer

med fysisk och/eller psykisk ohälsa, missbrukare, 'working poor', hemlösa och så vidare.”

– Men jag tror inte på den anglosaxiska modellen med särskilda områden för fattiga, med ett inkomsttak och en inlåsningsseffekt. Ingen vill ha det på det sättet, säger Billy McCormac.

Han menar också att begreppet social housing är alldeles för laddat.

– Det blir skyttegravskrig direkt när man använder det uttrycket. Jag vill hellre tala om en bostadssocial politik och hur vi bygger för människor som inte har råd med hyrorna i dagens nyproduktion. Frågan är snarare: Hur slipper vi social housing? säger Billy McCormac.

Stadsmissionens direktor Marika Markovits tror inte att den svenska visionen – om att inte ha särskilda bostäder för fattiga människor – är hållbar längre när EU:s regelverk tvingar allmännyttan till marknadsmässiga hyror.

– Det är med sorg i hjärtat jag säger det, men vi skulle kunna göra en del av allmännyttan till social housing, sade Marika Markovits nyligen till DN.

Men i två av de kommuner där antalet sociala kontrakt ökat mest de senaste åren säger kommunalråden nej.

– Det jag ser framför mig är inget jag vill se i Södertälje. Vi har ett uppbyggt samarbete mellan socialtjänsten och kommunala Telgebostäder och det är viktigt att de som har kommunkontrakt får bo bland andra människor, inte att man bygger upp stora social housing-områden, säger Boel Godner (S).

I Sundbyberg har antalet sociala kontrakt ökat med 600 procent på åtta år. Kommuner som har relativt många hyresrätter – som Sundbyberg – blir extra utsatta enligt kommunalrådet Jonas Nygren (S).

– Men social housing skulle bara leda till att segregationen fortsätter öka. Det löser problemet kortsiktigt men inte långsiktigt, säger han.

Stockholms stad vet inte hur det såg ut 2008, men i dag är antalet sociala kontrakt drygt 2 700.

– Jag kan tänka mig att det har ökat, men inte jättemycket. Det har kommit till nya grupper, människor som har varit utsatta för våld i nära relationer och flyktingar som aldrig har kommit in på bostadsmarknaden, säger Maria Saario på socialförvaltningen.

Bostadsborgarrådet Ann-Margarethe Livh (V) är starkt kritisk till social housing.

– Det är att ge upp välfärdspolitiken. Jag tycker att det vore ett stort steg tillbaka till gamla fattig-Sverige, säger hon.

Grundproblemet är, enligt henne, att det byggs för lite och att det byggs för dyrt.

– Vi har en stark allmännytta som kan och måste vara en spjutspets. Att vi sänker inkomstkraven för att få hyra en lägenhet kraftigt tycker jag slår undan benen på en del av social housing-diskussionen, säger Ann-Margarethe Livh.

Mia Tottmar mia.tottmar@dn.se

Fakta. Sociala kontrakt

Så här många sociala kontrakt, där kommunen står för lägenheten och hyr ut i andra hand, hade kommunerna i Stockholms län 2008 respektive 2014:

2008 2014

Botkyrka 155 i.u.

Danderyd – 110
Ekerö – 30
Haninge 77 160
Huddinge – 110
Järfälla 115 160
Lidingö 50 62
Nacka 250 207
Norrtälje – 80
Nykvarn – i.u.
Nynäshamn 70 105
Salem – 84
Sigtuna 50 88
Sollentuna – 30
Solna – 250
Stockholm i.u. 2 738
Sundbyberg 20 140
Södertälje 180 471
Tyresö 66 i.u.
Täby 103 i.u.
Upplands-Bro 5 61
Upplands Väsby 85 84
Vallentuna 25 49
Vaxholm – 7
Värmdö 20 209
Österåker 30 5

Källa: Boverkets bostadsmarknadsenkät.
i.u. = ingen uppgift eller inget svar.

DN 8 dec 2014:

“Min vän luktar illa – vad kan jag säga utan att sära för mycket?”

En god vän sköter inte sin hygien och luktar så illa att omgivningen reagerar. Hur ska man agera för att hjälpa utan att sära? undrar dagens brevskrivare. Psykolog Liria Ortiz ger råd.

Jag har en god vän som jag ofta umgås med. Vi har känt varandra länge och tycker om att vara i varandras sällskap. Problemet som har eskalerat genom åren är att vännen inte sköter sin hygien och väldigt ofta luktar riktigt illa. Inte bara lite armsvett utan hela kroppen verkligen stinker.

Jag vet att detta inte har att göra med hens ”personliga doft” utan att det är smuts då detta syns på kroppen och kläderna. Jag har inte velat säga något, då det finns många omständigheter som jag tror kan ligga till grund för det här, och för att jag fått känslan av att det är ett känsligt ämne för hen. Men nu har det börjat bli ohållbart och jag ser hur människor på till exempel tunnelbanan rynkar på näsan och flyttar sig en bit ifrån och att mina barn inte vill krama eller sitta i hens knä.

Jag har en tanke om att det hela handlar om att hen inte har fått lära sig det grundläggande i hygien och ”socialt beteende”.

Hen blev föräldralös tidigt och har vuxit upp i olika fosterhem för att vid 16 års ålder flytta hemifrån och fått ta hand om sig själv. Det är även mycket annat som ”saknas” i uppfostran, till exempel har vi blivit avvisade från en restaurang för att hen pratat alldeles för högt och inte ätit enligt normalt bordsskick.

Jag har absolut inga höga krav på hur man ”bör” bete sig och är absolut ingen stjärna i ämnet själv. Men nu har det gått för långt och det känns inte hanterbart längre. Jag har till och med börjat föreslå aktiviteter som innebär att vi måste duscha, till exempel att motionssimma, bara för att få hen att tvätta sig innan vi ska gå ut och äta. Hur kan jag tänka kring saker som dessa, bör jag säga något och hur i så fall?

Hej, och tack för ditt brev. Du tar upp ett problem som jag är övertygad om att många berörs av, och funderar på hur de ska hitta en lösning. Hur förhåller man sig till en person som man tycker om och som man inte vill såra när denna luktar illa, och det är uppenbart att det förklaras av att personen inte sköter sin hygien?

Som människor vill vi fly det illaluktande. Det har haft ett överlevnadsvärde för oss. Men ibland härdar vi ut. För vårt instinktiva beteende kolliderar i dessa lägen med vår medvetna vilja att visa social hänsyn och inte såra en människa.

Visst kan vi dra slutsatsen att den som luktar illa bara inte sköter sig, och bli irriterade och kanske vara på väg att säga till. Men det finns utrymme även för andra tolkningar. Att den andra är oförmögen att sköta sin hygien. Kanske är personen i kris, psykiskt sjuk eller hemlös, även om det inte syns på ytan. Det håller oss tillbaka, och vi håller tyst och drar oss undan istället.

Detta är tyvärr också hur vi ganska ofta förhåller oss till en vän eller arbetskamrat, som luktar illa. Vi säger inget, börjar undvika personen, och i sämsta fall klagar vi över personen när denna inte är med. Annat som utlöser samma beteenden hos oss kan vara dålig andedräkt, säregna beteenden (som att prata högt, eller berätta sexistiska skämt) och udda klädsel.

Låt mig säga på en gång att jag uppskattar ditt förhållningssätt mycket. Din lojalitet, din vilja att förstå, och att du börjar tycka att det är dags att säga något på grund av omsorg om din vän. Ja, jag tycker att du ska ”säga något”, och jag ska strax ge ditt ett förslag på hur du kan göra det. Men låt mig först resonera med dig om hur det kan bli så att en person inte sköter sin hygien. Något som för de flesta av oss är något grundläggande och naturligt.

Du kan säkert ha rätt i att din väns utsatthet som barn och tonåring kan ha satt djupa spår i hens sätt att vara. Vi vet att det mycket är i samspel med en förälder, eller någon annan viktig vuxen, som vi lär oss de sociala färdigheter som vi behöver för att lyckas och må väl i vuxenlivet. Men i din väns liv verkar den närhet och den kontinuitet till vuxna som behövs för att detta ska inträffa ha saknats.

Du skriver inte om hur din vän lever i dag som vuxen. Har hen inom andra områden i livet lyckats kompensera för sin svåra uppväxt? Har hen ett bra liv, med vänner utöver dig, ett arbete som hen trivs med, och en kärleksrelation?

Om livet är besvärligt för hen inom flera områden kan det vara rimligt att betrakta hens svårigheter med hygien och även bordsskick i ett större sammanhang. Inom psykologin är det känt att brister i anknytning till förälder eller någon annan vuxen kan ge psykisk ohälsa av olika slag som vuxen, och brister i förmågan att svara upp mot vuxenlivets krav. I detta finns förstås ett stort lidande.

Är det så här för din vän så är mitt råd att du föreslår hen att söka hjälp. Ett alternativ är psykoterapi. I en psykoterapi kan man få hjälp att pröva nya sätt att resonera om de ”sanningar” som påverkar en, ifrågasätta deras giltighet, och att ändra sina beteenden. Det kan vara dyrt om man går privat, men ibland finns möjlighet att få psykoterapi inom hälso- och sjukvården.

Ibland finns ett samband mellan dålig självkänsla och att inte ta hand om sig själv. Möjligen kan det spela en roll för din vän. Självkänsla är den grundinställning som vi har till oss själva. Att ha upplevt sig älskad och sedd är till exempel viktiga faktorer för att utveckla en bra självkänsla. Det verkar som om det krävs att vi har en någorlunda bra självkänsla för att vi ska vara uppmärksamma och känsliga för andras omdömen och uppskattning, och bete oss på ett socialt accepterat sätt, och värna om våra relationer, privat och på arbetet.

Att ha känt sig sviken i nära relationer som barn och ung, särskilt dem som man var beroende av när man växte upp, kan kanske också spela roll. Svek gör att man kan få svårt att lita på och relatera till människor. På beteendenivå kan det visa sig på två motsatta sätt, ett överdriven beroende av andra, eller dess motsats, en överdriven självupptagenhet och närmast likgiltighet för andras reaktioner. Samtidigt finns ofta, som följd av den låga tilliten till andra människor, ett inslag av nedstämdhet som inte släpper taget om en. Den kan visa sig i bristande energi och svårigheter att ha hand om vardagen. Saker som att städa hemma, eller sköta sin hygien, kan kännas krävande och emellanåt som något som man "bara inte orkar med".

Så till vad du ska säga. När man vill hjälpa en annan vuxen gäller vissa grundläggande saker. Först: att våga fråga. Sedan att ge sig tid att lyssna, ge stöd och vara till hands ett tag. När du vågar fråga så använd dig gärna av reglerna för jag-budskap:

1. Berätta bara vad du sett och verkligen vet. Inga gissningar, och inte vad du hört av andra.
2. Berätta bara vad hen gjort i olika situationer där du varit med. Tala inte om egenskaper, bara konkreta beteenden.

3. Berätta bara vad beteendet har för konsekvenser för dig. Bara om dina egna tankar och känslor, inte om hur andra kanske kan påverkas.

4. Erbjud dig att prata om det som du tagit upp.

Så här kanske det kan låta: "Kan jag prata med dig om något som oroar mig? När vi träffades förra gången luktade du lite illa. Din skjorta var smutsig. Det är andra gången den här månaden som du är ovårdad och luktar illa när vi träffas. Jag berörs så illa av detta, av den dåliga lukten och av att du inte tar hand om dig. Du är min vän, därför säger jag det här. Vad tänker du när jag berättar detta? Hur kan jag kanske vara till hjälp?"

Blir din vän arg, och försvinner, så påminn dig om att du har visat mod, vågat utmana ett tabu, inte för din skull enbart, utan på grund av omsorg om din vän och er vänskap. Men det som jag hoppas händer, och all erfarenhet talar för det, är att ditt samtal blir en vändpunkt och början till ett bättre liv för din vän.

Liria Ortiz “

DN 8 dec 2014:

“ Det ockuperade Paris är min egen skapelsenatt

”Tillfälliga kärleksförbindelser föddes i skuggan av utgångsförbudet, och man kunde inte vara säker på att återse varandra under dagarna som följde. Som en frukt av dessa förbindelser föddes det så småningom barn.” Ett av dem var Patrick Modiano.

Det är första gången jag håller tal inför en så stor församling och jag bävar en aning för det. Man skulle kunna tro att uppgiften faller sig lätt och naturlig för en skrivande person. Men en författare – åtminstone en romanförfattare – har ofta svårt att handskas med det talade ordet. Han tiger för det mesta, och om han vill låta sig genomsyras av en atmosfär måste han smälta in i mängden. Han talar tvekan på grund av vanan att stryka i sina manuskript. Efter många strykningar kan hans stil visserligen te sig klar, men när han talar har han ingen möjlighet att i efterhand korrigera sin tvekan.

Så tillhör jag också en generation där barnen inte fick göra sig hörda, annat än vid vissa sällsynta tillfällen och först efter att ha bett om lov. Man lyssnade inte på dem och avbröt dem ofta. Det förklarar de talsvårigheter som vissa av oss dras med. Vi ömsom tvekar, ömsom pratar för fort, som om vi riskerade att bli avbrutna vilket ögonblick som helst. Antagligen är det också därför som jag, och många med mig, mot slutet av barndomen greps av längtan efter att skriva. Man hoppas att de vuxna ska läsa det man har skrivit. Då måste de lyssna utan att avbryta och man får sagt det man hade på hjärtat. /.../

När man står i begrepp att avsluta en bok lösgör den sig från en och försöker ta ut friheten i förskott, som skolbarn sista dagen före sommarlovet. De är okoncentrerade och högljudda och lyssnar inte på

läraren. Ja, jag vill nog påstå att i samma stund som man skriver de sista raderna blir boken närmast fientlig i sin iver att bli av med en.

Den lämnar sin författare nästan innan- denne har hunnit sätta sista ordet på pränt. Det är över, boken behöver inte författaren längre, den har redan glömt honom. Hädanefter är det med läsarens hjälp den kan få syn på sig själv. /.../

Ja, läsaren vet mer om boken än författaren själv. Mellan romanen och läsaren inträder ett fenomen som kan liknas vid framkallningen av ett fotografi, så som det gick till före digitaliseringens era. Under kopieringen i mörkrummet framträdde bilden gradvis. Under läsningen av en roman äger samma kemiska process rum. För att detta samförstånd mellan romanförfattaren och läsaren ska uppstå får författaren aldrig forcera sin läsare – lika lite som sångaren får forcera sin röst – utan bör dra honom med sig omärkligt och ge honom så mycket utrymme att boken gradvis tränger in i honom, och detta genom en konstnärlig metod som liknar akupunktur – det gäller bara att sticka nålen på det rätta stället för att flödet ska fortplanta sig i nervsystemet. /.../

I likhet med alla som föddes 1945 är jag ett barn av kriget och närmare bestämt, eftersom jag är född i Paris, ett barn som har det ockuperade Paris att tacka för att det blev till. Det var ett Paris som invånarna ville glömma så fort som möjligt, eller också komma ihåg bara vardagliga detaljer från, sådana som kunde inge illusionen att livet hade pågått ungefär som vanligt. En otäck dröm, ett vagt dåligt samvete för att man av en eller annan orsak hade överlevt. När vi frågade våra föräldrar om den perioden och den tidens Paris svarade de undvikande. Eller också teg de, som om de ville radera de där dystra åren ur minnet och dölja något för oss. Men bakom deras tystnad anade vi alltsammans, som om vi hade upplevt det själva.

Det ockuperade Paris var en märklig stad. Till synes fortsatte livet ”som förut”: teatrar, biografier, kabaréer och restauranger var öppna. Sånger hördes på radion. Folk gick rent av på bio och teater oftare än före kriget, som om det vore tillflyktsorter där man flockades för att känna trygghet. Men det märktes på vissa ovanliga omständigheter att Paris inte var som förr. På grund av bristen på bilar var det en tyst stad – en tystnad i vilken man hörde lövens sus, klappret av hästhovar, ljudet av folkmassans steg på boulevarderna och sorlet av röster. I denna tystnad på gatorna, särskilt under mörkläggningen som vintertid inföll vid femtiden på eftermiddagen och då det inte fick finnas minsta ljusglimt i fönstren, verkade staden ha rest bort från sig själv – staden ”utan blick”, som de nazistiska ockupanterna sade. Vuxna och barn kunde försvinna spårlöst på ett ögonblick, man samtalade i förtäckta ordalag och aldrig öppenlyttigt, inte ens vänner emellan, därför att ett hot svävade i luften.

I detta mardrömslika Paris, där man riskerade att bli angiven och fastna i en razzia när man kom ut från en metrostation, uppstod äventyrliga möten mellan människor som aldrig skulle ha träffats i fredstid. Tillfälliga kärleksförbindelser föddes i skuggan av utgångsförbudet, och man kunde inte vara säker på att återse varandra under dagarna som följde. Som en frukt av dessa förbindelser, ofta utan morgondag och ibland farliga, föddes det så småningom barn. Det är därför det ockuperade Paris för mig är den skapelsen som jag är sprungen ur. Detta Paris har aldrig upphört att hemsöka mig och i dess beslöjade ljus badar ibland mina romaner.

Det händer ibland att en författare på tjugohundratalet känner sig fången i sin egen tid, och att han blir en smula nostalgisk när han läser de stora artonhundratalsförfattarna – Balzac, Dickens, Tolstoj, Dostojevskij. Det var en epok då tiden gick långsammare än i dag, en långsamhet som stämde med romanförfattarens arbete för att den främjade uppmärksamhet och koncentration. Sedan dess har tiden ökat farten och tar sig numera fram språngvis. Det förklarar skillnaden

mellan det förflutnas stora romanbyggen, mäktiga som katedraler, och dagens osammanhängande, fragmentariska romankonst. I det perspektivet tillhör jag själv en mellangeneration, och jag är nyfiken på hur kommande generationer, som är uppvuxna med internet, mobiler, mejl och Twitter, kommer att litterärt gestalta en värld där var och en ständigt är ”uppkopplad” och där sociala medier inkräktar på den intima och hemlighetsfulla sfär som till nyligen var vår resurs – denna hemlighetsfullhet som gav människorna djup och kunde utgöra ett viktigt litterärt motiv. Men jag vill gärna se optimistiskt på litteraturens framtid, och jag är övertygad om att nya generationer författare tar vid, precis som de har gjort sedan Homeros dagar./.../

Jag vill inte tråka ut er med min egen historia, men jag tror att vissa episoder i min barndom har kommit att fungera som matriser för mina böcker. Jag bodde för det mesta långt från mina föräldrar, hos vänner och bekanta som de lämnade mig till och som jag inte visste något om, på olika platser och i många olika hus. Barn förvånar sig inte över någonting utan uppfattar de mest bisarra situationer som fullkomligt naturliga. Själv insåg jag sent hur full av mysterier min barndom var.

Jag försökte ta reda på mer om de människor som mina föräldrar anförtrodde mig åt och om mina olika uppehållsorter. Men de flesta av dessa människor har jag inte lyckats identifiera, och jag har inte heller förmått att med topografisk precision lokalisera alla platser och hus i mitt förflutna. Viljan att lösa gåtor och genomskåda mysterier gav mig lust att skriva, som om skrivandet och fantasin kunde hjälpa mig att äntligen hitta svaren.

Apropå ”mysterier” kommer jag att tänka på titeln på en fransk artonhundratalsroman: ”Paris mysterier”. Det var storstaden, i det här fallet Paris, min födelseort, som först präglade min barndom, och det med så starka intryck att jag sedan dess aldrig har upphört att utforska ”Paris mysterier”./.../

Teman som rör försvinnande, identitet och tidens gång är intimt förknippade med storstädernas topografi. Därför har många romanförfattare ända sedan artonhundratalet gjort storstaden till sin domän, och några av de största bland dem hör ihop med en stad: Balzac med Paris, Dickens med London, Dostojevskij med Sankt Petersburg, Tokyo med Nagai Kafu, Stockholm med Hjalmar Söderberg.

Jag tillhör en generation som står under dessa författares inflytande och som i sin tur har velat utforska det som Baudelaire kallade ”gamla storstäders veck”. Under de femtio år som har gått sedan jag och mina jämnåriga med vidöppet sinne upptäckte våra hemstäder har dessa förstås förändrats. I Amerika och det som förr kallades tredje världen har de förvandlats till megastäder av oroväckande dimensioner.

Invånarna lever ofta i segregerade, förslummade områden med starka so-ciala motsättningar. Kåkstäderna breder ut sig mer och mer. Ända in på nittonhundratalet hade romanförfattarna en någorlunda ”romantisk” syn på staden, inte olik Dickens och Baudelaires. Det vore intressant att veta hur framtidens författare kommer att gestalta dessa gigantiska tätorter i fiktionen.

Beträffande mitt författarskap har ni välvilligt använt orden ”för den minneskonst varmed han frammanat de ogripbaraste levnadsöden”. Det är en komplimang som går utöver min person. Det där speciella sättet att minnas, då man letar efter brottstycken ur det förflutna och de sällsynta spår som anonyma, okända människor har lämnat på jorden, kommer också av mitt födelseår: 1945. Det faktum att vi är födda 1945, sedan städer raserats och hela befolkningar utplånats, har förmodligen gjort mina generationskamrater och mig särskilt mottagliga för teman som rör minne och glömska.

Jag tror tyvärr att det har blivit omöjligt att gå på spaning efter den tid som flytt med samma kraft och klarhet som Marcel Proust. Det samhälle han skildrade var artonhundratalets, och det var fortfarande stabilt. Prousts minne levandegör det förflutna in i minsta detalj, som en ”tableau vivant”. Jag har intrycket att minnet numera är långt mindre självsäkert och att det ständigt måste kämpa mot glömska och amnesi. Under detta lager, denna massa av glömska som täcker allt, går det bara att snappa upp fragment av det förflutna, spår som upphör tvärt, flyktiga, nästan ogripbara människoöden.

Men förmodligen är det romanförfattarens kall att på glömskans stora vita ark blåsa nytt liv i några halvt utplånade ord – isberg som har lossnat och driver omkring på havsytan.

Patrick Modiano

Översättning från franskan: Anna Säflund-Orstadius “

DN 8 dec 2014:

“ Att ha varit med om Astrid

Nu kommer den första biografien om Astrid Lindgren sedan 1977. Jens Andersen har fått tillgång till en stor brevsamling och tecknar en närbild av författaren. Elisabeth Åsbrink gläds åt att få läsa en bok som utmärks av medkänsla och kunskap.

”Denne dag, et liv. En Astrid Lindgren-biografi”

Jens Andersen

Gyldendal

”Jag har varit med om dig, jag kan aldrig förlora dig” – så skrev en gång poeten Jacques Werup. Vi har alla varit med om Astrid Lindgren. Vi har läst, eller fått hennes ord upplästa, sett filmatiseringar av hennes böcker, och hört hennes distinkta röst tala på sitt alldeles särskilda vis, både förnumstigt och lekfullt på samma gång.

Som barn tyckte jag att Malin i ”Saltkråkan” var den vackraste kvinnan på jorden, avundades Bullerbybarnens gemenskap, ensam som jag var, och kanske var det därför jag på stort allvar packade en leksakslastbil med matsmulor och nödvändigheter, kikade under sängen efter spik och sa tjillevippen. Som vuxen visade jag Emil, Pippi, Jonatan och Skorpan för mina barn. Igen och igen vill vi vara med om Astrid Lindgren.

Det är därför ingen liten sak att porträttera denna allas vår Astrid. Men nu finns en biografi på danska, och efter nyåret kommer den i svensk översättning. ”Denna dagen, ett liv” är titeln, och är den första levnadsteckningen om Lindgren sedan Margareta Strömstedts bok från 1977.

Författaren, Jens Andersen, är ingen rookie. Han har flera storsäljande biografier bakom sig, har skrivit både om H C Andersen och om den danska drottningen Margrethe. Att det nu också blivit Astrid beror på att han recenserade boken ”Jag lägger dina brev under madrassen”, om brevväxlingen mellan författaren och en av hennes unga läsare. Där finner han de stråk av ensamhet och svartsyn som blir den tråd genom Astrid Lindgrens värld han sedan följer.

Han har samtalat med Lindgrens dotter Karin Nyman, och plöjt det stora Lindgren-arkivet på KB där hennes dagböcker förvaras tillsammans med alla de stenograferade noter som utgjorde hennes första manuskript och annat arbetsmaterial. Andersen har också fått tillgång till en stor samling brev som utväxlades mellan Lindgren och den tyska Louise, där konst, liv och kärlek avhandlas utan minsta lager skydd.

Som livsdevis citerade Lindgren gärna ordspråket om sorgfågeln, som ju flög över ens huvud ibland, men inte fick tillåtas att bygga bo. Det finns naturligtvis tusentals intervjuer med henne, men hon var ju nu en gång så, att hon både var lättillgänglig och höll på sig själv. I de brev och dagböcker som Andersen läst finns en annan Astrid, med sorgfåglar som kommit för att stanna.

Sonen Lasse och historien om hans första år är central för Astrid Lindgrens författarskap, och hon berättade den för första gången i just Strömstedts bok. Jens Andersen visar att det som hände är centralt också för hennes liv och person, och vecklar ut hela den sorgsna skandalen på Vimmerby Tidning, då den artonåriga, skrivglada Astrid inledde en relation med den 50-årige chefredaktören Blomberg. Eftersom han låg i skilsmässostrid med sin dåvarande hustru, måste kärleken hållas hemlig. Det gällde också graviditeten som följde och, med den, skammen. Astrid flydde byn, och måste ensam åka till

Köpenhamn för att föda, och sedan lämna sonen där de tre första åren av hans liv.

Hans fosterhem var både varmt och kärleksfullt, och Lassemamma – som Astrid kallades av sin son – reste dit när hon hade råd. Men att den lille pojken också kände stor ångest och otrygghet, noterar hon plågat. Hon bestämde sig för att ta hem honom, men något riktigt lyckligt slut blir det inte. När Astrid är 70 år, och läser Strömstedts manus om händelsen, gör hon följande notering:

”När vi kom dit och Lasse förstod, att inget var eller skulle bli som han hade trott, då la han sej framstupa över en stol och grät tyst. Alldeles tyst, som om han insåg att det tjänar ändå inget till, de gör med mej som de vill i alla fall! Den gråten gråter ännu i mej och kommer väl att så göra i alla mina livsdagar. Kanske är det för den gråtens skull som jag så häftigt har tagit barnets parti i alla sammanhang och blir så utom mej, när kommunalgubbar skyfflar barn hit och dit – för barn anpassar sej ju så lätt tror de! De anpassar sej visst inte lätt, fast det kan se ut så. De resignerar inför övermakten bara.”

Astrid Lindgren levde ett långt och rikt liv, och Andersen skildrar inte bara henne utan också det Sverige hon verkade i. Hennes småländska uppväxt på landet verkade ha gjort henne till en självklar kvinnosakskvinna, på samma sätt som alla orättvisor gjorde henne arg, vare sig de gällde beskattning, atombomber eller djurhållning.

Hon revolutionerade barnlitteraturen när hon i Bullerbyböckerna var först med att låta barnet Lisa själv berätta historien, och genom att lojalt och konsekvent se världen genom barnets blick.

Vi får följa triumfer och svåraste sorger, ofta pågår de ju parallellt. Samtidigt som hon når oerhörda framgångar med Pippi Långstrump,

och bokstavligen räddar förlaget Rabén & Sjögren undan konkurs, blev det svåra år när hennes man Sture ville skiljas på grund av en annan kvinna. Ännu svårare blir det när han insjuknade och slutligen dog som en följd av sin alkoholism. Det är här de svarta stråken i hennes brev och dagböcker blir som svartast, och hon undrar om det finns någon mening med att leva över huvud taget.

Den stora ensamheten i att vara människa, den märkliga vandrigen bredvid döden som livet ju alltid är, sammanfattar hon själv i orden ”Denna dagen, ett liv”. Sentensen författades en gång av poeten och filosofen Thomas Thorild, men det är nog farbror Melker i ”Saltkråkan” som fått mest cred. Och det blir hennes sätt att kombinera den stora glädjen över att få finnas med den stora insikten om att tids nog inte finnas. Livet är kort som en dag, och varje dag måste levas som om den var det enda livet.

Jens Andersen är lågmäld, noggrann i sin research och får mig att gråta utan att jag ens märkte hur det gick till. I sitt sätt att fånga detaljerna, i sitt ordval och i sin blick på kvinnan som han skriver om, finns en medkänsla i ordets rätta bemärkelse: inlevelse, kunskap, respekt. Och vi får vara med om Astrid en gång till.

Jens Andersens bok utkommer i januari även på svenska (Norstedts). Läs Boklördags intervju med författaren på dn.se/kultur

Elisabeth Åsbrink kulturdebatt@dn.se “

DN 8 dec 2014:

“ Tyfondrabbade får vänta på hjälp

Minst två personer har dödats av tyfonen ”Hagupit” på dess väg över Filippinerna. Omkring 900 000 människor har evakuerats, uppger de filippinska myndigheterna.

Orkanen har tappat i styrka, men slår ändå hårt mot det redan hårt drabbade öriket. På söndagskvällen när orkanen passerat ön Masbate föreföll det värsta vara över. Då klassades orkanen som en tvåa på den femgradiga orkanskalan, men innan den gått in över land var den ännu klassad som en femma.

Hur stora skador som tyfonen orsakat och hur många som dött eller skadats är ännu för tidigt att överblicka eftersom det ännu på söndagen inte gått att få kontakt med alla drabbade områden, uppgav filippinska Röda korset.

Tiotal miljoner människor bor i tyfonens väg, och många av dem är fortfarande hemlösa eller på annat sätt fortsatt drabbade av tyfonen ”Haiyans” framfart förra året.

– **Det verkar vara** ganska allvarligt, vi har inte några rapporter om dödsfall eller liknande, men vad det gäller infrastruktur och hus har tyfonen gått hårt fram på norra Samar. Många av de familjer som tagit sig till evakueringscenter har fått sina hem förstörda. Mina kolleger är fortfarande på väg dit, men vägarna är svårframkomliga, säger Lotta Sylwander, chef för Unicef på Filippinerna till DN på söndagen.

Även hjälporganisationen Plan står i startgropparna för att dra i gång sina insatser.

– Måndag morgon kör vi ut med team för att sätta i gång med behovsbedömningen. Det finns drygt 200 000 personer i tillfälliga evakueringscenter under svåra omständigheter, med hundratals personer som sover på mattor på golvet och delar på ett par toaletter. Det är också mycket osäkert vad som väntar när de kommer tillbaka, om husen finns kvar säger Olle Castell, chef för Plans katastrofinsatser i Asien, stationerad i Manila.

Det såg på söndagskvällen ut som om huvudstaden Manila inte skulle hamna direkt i ”Hagupits” väg, utan tyfonen väntade ta en sydligare bana mot ön Mindoro, söder om Manila, där den når land under måndagen.

Juan Flores juan.flores@dn.se

Staffan Kihlström

staffan.kihlstrom@dn.se

Fakta. Tyfon, cyklon eller orkan?

Tyfoner, cykloner och orkaner är ibland – men inte alltid – olika namn för samma sak.

Termen orkan avser en vindhastighet om minst 32,7 meter per sekund (m/s).

En tropisk cyklon är ett intensivt lågtryck som bildas över vissa tropiska havsområden med hög ytvattentemperatur och fuktig luft. Vindhastigheten uppgår till minst orkanstyrka, men oftast högre.

En tyfon är en tropisk cyklon som uppträder i västra Stilla havet norr om ekvatorn. **Källa: Nationalencyklopedin**

Tt “

DN 8 dec 2014:

“ Ekonomier drabbas hårt av ebolaviruset

Ebolautbrottet i Västafrika har slagit hårt mot ekonomierna i området. Risken är att det stigmatiserar hela kontinenten, konstaterar professor Rikard Forslid.

Värden i de hårdast drabbade länderna i Västafrika går på knäna, skolor har stängt och matpriserna skjuter i höjden. Och när hela samhället skakar i sina grundvalar, gör ekonomin detsamma. För tre dagar sedan reviderade Världsbanken ned tillväxtsiffrorna för Sierra Leone, Guinea och Liberia, rejält. Nästa år väntas dessutom både Sierra Leone och Guinea ha en negativ tillväxt.

– Det är fattiga länder med små befolkningar, så globalt betyder nedgången mycket lite, men för länderna själva är detta en katastrof, konstaterar Rikard Forslid, professor i nationalekonomi på Stockholms universitet.

Han anser att Världsbanken och flera andra ekonomiska institutioner har underskattat vidden av ebolans effekter. I de tre värst drabbade länderna har hittills 16 169 män-niskor smittats av viruset och 6 928 dött, enligt WHO. Men även om det utgör en liten procentandel av befolkningarna, innebär rädslan att gränser stängs, att industrier stannar och att människor avstår från att handla.

– Det är väldigt svårt att bedriva någon som helst affärsverksamhet i Västafrika just nu, konstaterar Fors- lid.

Särskilt tragiskt är det kanske att de nu så sargade länderna faktiskt var på väg åt rätt håll. Allt fler har de senaste åren uppmärksammat den snabba tillväxten i flera länder söder om Sahara. Bilden av en enhetlig och hopplös kontinent har nyanserats och företag i väst har börjat titta på investeringsmöjligheter.

Men det är ingen linjär utveckling. Sedan den nuvarande ebola-epidemin kopplade greppet om delar av Västafrika har turismen påverkats negativt i länder på andra sidan kontinenten, trots att de aldrig har haft ett enda fall av ebola. Därför kommer det att krävas enorma hjälpinsatser under lång tid, även efter att ebolan har utrotats, konstaterar Forslid.

– Annars är det stor risk att detta skapar ett stigma för hela Afrika söder om Sahara.

Tt “

DN 8 dec 2014:

“ Hans upptäckt ser små saker i hög upplösning

Han fick sin banbrytande idé när han redan hade lämnat forskningen. Nästan ett decennium senare byggde han mikroskopet hemma i sin kompis vardagsrum. Nu är Eric Betzig i Stockholm för att ta emot årets Nobelpris i kemi.

– Tre månader efter att jag hade lämnat Bell Laboratories var jag ute och gick med min dotter i barnvagn och tyckte synd om mig själv för att jag hade gett upp min karriär. Då insåg jag att med detta kunde man göra en helt annan sorts mikroskop, säger Eric Betzig.

Han hade då arbetat i tolv år med den då bästa tillgängliga metoden för att få högupplösta mikroskopbilder, men kommit till slutsatsen att det inte fanns någon väg vidare, vare sig för tekniken eller för honom själv inom forskningen.

I stället tog han ett jobb i sin pappas företag.

– Jag jobbade där i sju år, och misslyckades kapitalt, säger han.

Efter flera år började han åter läsa in sig på sitt gamla forskningsområde, och hittade en upptäckt som W E Moerner, en annan av årets kemipristagare, hade gjort: ett grön-lysande protein som går att tända och släcka med annat ljus.

– Jag visste att det var den felande länken jag behövde för idén jag fick när jag lämnade Bell Labs, säger Eric Betzig.

Tillsammans med sin bästa vän från tiden på Bell Laboratories byggde han mikroskopet hemma i vännens vardagsrum. Inom ett halvår kunde de ta bilder som var så högupplösta att det gick att se enskilda

molekyler inne i celler.

– Vi är båda två mycket passionerade i allt vi gör. Fanatiska kan vara ett bättre ord. Det var den roligaste tiden i mitt liv, säger Eric Betzig.

Tidigare trodde de flesta forskare att det fanns en fysisk gräns i själva ljuset som gjorde det omöjligt att få bilder med så hög upplösning. Ljus är vågor, och i synligt ljus är vågorna mellan 0,4 och 0,7 tusendels millimeter långa. I ett vanligt mikroskop blir saker som är mindre än så bara suddiga fläckar.

Eric Betzigs idé var att fästa de grönlysande proteinerna i cellen. Han skickade in en mycket svag ljuspuls som tände en liten del av proteinerna och tog en bild. När de sloknat skickade han in en ny ljuspuls som tände några andra av proteinerna. Han upprepade samma sak om och om igen, och kunde till slut lägga ihop alla bilderna till ett detaljerat foto.

De självlysande proteinerna började först studeras av biologer utan tanke på högupplösta mikroskop. Nu använder Eric Betzig optiska tekniker utvecklade för astronomin för att kunna se längre in i levande vävnad.

– Det är skönheten i vetenskap och teknik. Varje ny tanke som någon har går att använda på tusen andra saker som existerar, säger han.

Maria Gunther maria.gunther@dn.se

Fakta. Eric Betzig

Född 1960 i USA.

Forskare vid. Howard Hughes Medical Institute i Ashburn, USA

Publicerade sin första artikel om idéerna till ett högupplöst mikroskop 1995.

Byggde mikroskopet 2005 tillsammans med sin bästa vän i dennes vardagsrum.

Delar årets Nobelpris i kemi med Stefan Hell och W E Moerner. “

DN 8 dec 2014:

“Amanos uppfinning är ett ljus i mörkret”

Fysikpristagaren Hiroshi Amano vill bidra till att göra världen bättre.

Alfred Nobel ville belöna insatser för mänsklighetens största nytta. Hiroshi Amano drivs av samma önskan.

– När jag var ung förstod jag inte varför man skulle forska. Men sedan hittade jag det här forskningsområdet som jag verkligen trodde skulle göra livet bättre för människor. Det är min motivation, säger han.

Nu är han i Stockholm för att ta emot årets Nobelpris i fysik för utvecklingen av den blå led-lampan. Att han och hans kollega Isamu Akasaki lyckades berodde på att de fortsatte att försöka med materialet galliumnitrid trots att nästan alla andra forskare på området trodde att det var omöjligt.

– Det var svårt att bygga kristaller av galliumnitrid, men vi visste att om vi lyckas är det ett mycket stabilt material – det enda som går att kommersialisera och utveckla användbara lampor av, säger Hiroshi Amano.

Tack vare deras forskning har vi nu tillgång till energisnåla, långlivade, billiga och ljusstarka lampor som även kan drivas med solceller.

– Nu används de i hela världen. Även barn i utvecklingsländer kan använda belysningen för att läsa böcker och studera på kvällarna. Det gör mig mycket, mycket glad, säger Hiroshi Amano.

Maria Gunther

maria.gunther@dn.se

Fakta. Hiroshi Amano

Född 1960 i Hamamatsu i Japan.

Professor vid Nagoyauniversitetet i Japan.

Belönas för att ha utvecklat den blå lysdioden eller led-lampan tillsammans med sin forne handledare Isamu Akasaki.

Röda och gula lysdioder har funnits sedan 1960-talet. Först 1992 lyckades årets fysikpristagare utveckla en blå. Tillsammans kan röda, gula och blå dioder ge vitt ljus.

Delar årets Nobelpris i fysik med Isamu Akasaki och Shuji Nakamura.

Dn “

DN 8 dec 2014:

“ Rosa Parks vägrar flytta på sig – det blir startskottet för den amerikanska medborgarrättsrörelsen.

I december 1955 inleddes en rörelse som än i dag kämpar för sin rätt. En kvinnas vägran att flytta på sig kom att förändra allt.– Det blev upptakten till den stora medborgarrättsrörelsen, säger professor Erik Åstad. Men händelsen uppmärksammades inte i Sverige förrän långt senare.

Nu i december är det 59 år sedan Rosa Parks vägrade att flytta på sig från sitt bussäte i Montgomery, Alabama. Svarta bussresenärer skulle sitta längst bak i bussen och lämna sina säten till förmån för de vita om det blev fullt. Parks blev anhållen av polis och en drygt årslång bussbojkott inleddes av den afroamerikanska befolkningen. Händelsen har sedan dess blivit känd som startskottet för den amerikanska medborgarrättsrörelsen. Men i Sverige uppmärksammades den inte och DN skrev ingenting.

– Det är först i efterhand när man skriver historien som man ser betydelsen av en sådan här händelse, säger Erik Åstad, professor emeritus i Nordamerikastudier.

Lite drygt ett år efter att Rosa Parks demonstrativt suttit kvar på sin plats avslutades bussbojkotten. Bussbolagen gav till slut med sig då det var en alldeles för stor ekonomisk förlust när den svarta befolkningen inte längre åkte buss.

DN:s New York-korrespondent Sven Åhman skriver den 27 december 1956: ”De färgade prästerna i Alabamas huvudstad som varit den hårdnackade bojkottens ledare åkte demonstrativt på de främsta bänkarna i några bussar på morgonen. Vid ett massmöte på torsdagskvällen hade pastor Martin Luther King, ledande själen i aktionen, uppmanat sina rasfränder att häva bojkotten.”

Medborgarrättsrörelsen spred sig snabbt över hela landet. 1963 hölls marschen till Washington där Martin Luther King höll sitt nu legendariska ”I have a dream”-tal. Aktionen som samlade över 200 000 människor sägs ha direkt påverkat lagstiftningen ”Civil rights act” 1964 som förbjöd diskriminering. Marschen mot Washington och den 200 000 man starka samlingen människor prydde den 29 augusti DN:s framsida. Med rubriken ”Över 200 000 mötte upp i största rasdemonstrationen. Gigantisk Marsch i Washington” cementerade DN:s utsände Hans Svensson händelsens historiska betydelse.

Två år senare skrev den dåvarande presidenten Lyndon B Johnson under ”Voting rights act”, en lag om lika rösträtt. Även detta uppmärksammades i Dagens Nyheter. Medborgarrättsrörelsen i USA hade nu blivit en världsangelägenhet och bedömdes som nyheter även i Sverige.

Sedan dess har medborgarrättsrörelsen i USA bit för bit åstadkommit ett mer jämställt samhälle. 2008 röstade USA för första gången in en svart president i Vita huset. Trots att det ser väldigt annorlunda ut i dag mot vad det gjorde då fortsätter kampen.

Frågan är i dag minst lika aktuell som den var för 59 år sedan när Rosa Parks inte ville flytta på sig.

Gustav Tranback gustav.tranback@dn.se “

DN 8 dec 2014:

“Någonting att glädjas åt”

Lyckan är svårfångad. Men efter ett tandläkarbesök inser man att det finns framsteg att vara glad över. Allt fler människor befrias från ett urgammalt, grymt lidande.

Just när jag satte pennan till papperet kom min hustru med en uppmaning inför den instundande helgen: ”Snart är det dags för julefrid och julefröjd och allt det där. Kan du inte skriva om något som folk blir glada av att läsa?”

Det låter som en enkel begäran att tillmötesgå men i verkligheten är det en mycket svår uppgift. Ebola decimerar befolkning och försörjningsmöjligheter i Västafrika. Brutala islamister terroriserar Syrien och Irak. Rysslands president Vladimir Putins styrkor har invaderat Krim och östra Ukraina. Med en vacklande världsekonomi ovanpå alltsammans blir det inte så mycket ”julefröjd” att det stör.

Men lycka är ett sammansatt fenomen. Fattiga människor kan känna sig glada oftare än de som är ”lyckligare lottade”. Det är motsägelser av det slaget som har stimulerat forskningen i samhällsvetenskaper och neurologi att söka efter svaret på den urgamla gåtan vad lycka egentligen är för något.

Forskarnas redskap – från avancerad bildbehandling för att undersöka hjärnans belöningscentrum till mikroekonomiska lyckoekvationer – har inte mycket att komma med. Kan en aldrig så noggrant genomtänkt och omsorgsfullt utformad algoritm någonsin fånga sambandet mellan lycka och faktorer som inkomst, hälsa, livslängd och utbildning?

Det är i varje fall tydligt att lyckan inte styrs av vilken titel eller vilket banksaldo man har. Den brittiske komikern Spike Milligan ville bevisa att han inte kunde köpa lycka för pengar. Men han skulle säkert ha

medgett att andra faktorer – som god hälsa och nära vänner – fick honom att må bra.

Också till synes vardagliga aktiviteter kan – och bör – ge betydande lycka eftersom de kan innebära viktiga framsteg. Ett exempel: mitt tandläkarbesök förra veckan var mycket trevligare än barndomens. Som barn blev jag kallsvettig vid blotta åsynen av tandläkarstolen eftersom jag redan i förväg upplevde mötet med batteriet av blänkande instrument, till synes konstruerade för att skapa olidlig smärta. Min senaste erfarenhet av dem var däremot okomplicerad, rentav angenäm.

Och så länge sedan jag var barn är det inte. Tänk på hur barn hade det för hundra år sedan eller mer. För 5 000 år sedan använde kineserna akupunktur, inte vård, mot tandvärk. Aristoteles sysslade mycket med tandfrågor och skrev om behandlingar av trasiga tänder och blödande tandkött, om hur man drog ut tänder med tång och stabiliserade käkbensfrakturer med ståltråd. Den klassiske sanskritförfattaren Vagbhata beskrev 75 sjukdomar i munhålan. Och Shakespeare påpekade att karies gav svår smärta och obehaglig lukt.

Fattiga och rika var lika utsatta. Drottning Elisabet I pluggade igen luckorna i bettet med tyg för att bättra på sitt yttre. Ludvig XIV av Frankrike fick alla tänder i överkäken utdragna sedan en tandläkare hade brutit sönder käkbenet i sina försök att dra ut en kindtand i underkäken.

Så många förlorade sina tänder att döda människors återanvändes. Tänderna på de 50 000 man som stupade vid Waterloo 1815 togs tillvara och användes fram till 1860-talet som ersättningar åt dem som var tandlösa.

Också i min egen livstid har tandförluster varit vanliga. Min mormor förlorade alla sina tänder och mina föräldrar de flesta av sina. De brukade lägga sina proteser i ett glas med blekmedel varje kväll.

Tandsjukdomarna är inte utrotade. I dag är 30 procent av världens befolkning mellan 65 och 75 år tandlösa – -fattiga och

underprivilegierade grupper dominerar i statistiken. Men frekvensen sjunker. En liten flicka jag känner, som frågade om hon skulle få ”i- och ur-tänder” som sina farföräldrar när hon blev gammal, kan vara ganska säker på att hon slipper.

Men även om hon inte slipper riskerar hon inte att stöta emot de barriärer som människor med dålig tandhälsa gjorde förr i världen. Armérekryter avvisades om de hade trasiga tänder eller luckor i bettet, för då kunde de inte bita av papperet kring en muskötpatron eller rycka loss säkringen på en handgranat med tänderna. De hade också svårt att tugga ordentligt. Under boerkriget fick briter skicka hackmaskiner till Sydafrika för att soldaterna inte skulle sätta otuggade köttbitar i halsen.

Den amerikanske författaren och journalisten P J O'Rourke visste vad han talade om när han hävdade att det bästa med att leva på 2000-talet jämfört med någon förgången ”guldålder” är den moderna tandvården. Varför inte ta tandhygien och tandhälsa som en mätare av ekonomiskt framåtskridande och mänsklig lycka?

Det är förstås inte troligt att tandhälsa någonsin kommer med på FN:s lista över utvecklingsmål. Men den är faktiskt en lättavläst indikator på relativt välbefinnande. Och med tanke på hur plågsam tandvärk kan vara förtjänar tandläkarkonsten en hedersplats på nästa års FN-stödda internationella lyckodag.

Vilka politiska fador som än kan drabba världen finns det något för många av oss att glädjas åt: två rader rena och friska vita tänder som inte gör ont.

Chris Patten före detta EU-kommissionär och Storbritanniens siste guvernör i Hongkong.

Översättning: Margareta Eklöf “

Den 9 december 2014.

DN 9 dec 2014:

“ Fiender måste försonas

Det finns ingen ”folkvilja”. Folket är inte en organism där röstsedlarna kan läggas ihop och betraktas som ett samlat budskap till politikerna. Detta kan tyckas självklart. Politik är konkurrens. Att vinna är att få möjlighet att realisera just sina idéer, på bekostnad av motståndarnas.

Ändå finns det spår av att vilja uttyda folkviljan när Stefan Löfven anför Moderaternas markanta nedgång som skäl till att han är den enda tänkbara statsministern.

Men svensk politik är inte bara en kamp mellan moderater och socialdemokrater, och heller inte längre mellan ett socialistiskt och ett icke-socialistiskt block. Det var inte till väns-ter-kanten som de besvikna före detta moderata väljarna gick, utan i stor utsträckning till Sverigedemokraterna.

Om valresultatet ska användas som ett moraliskt argument för varför - Alliansen borde underlätta för Löfven att regera, då borde även Sverige-demokraternas valframgång tas med i den ekvationen. Det är, som bekant, inte aktuellt. Men därmed blir också den indignation som S och MP just nu uppvisar fånig.

Söndagens ”Agenda” gästades av statsministern som menade att han hade uttömt alla sina möjligheter och att det därför inte fanns något alternativ till att utlysa nyval. På frågan om varför han inte i stället avgår svarade han att Alliansen förlorade valet. Det vore alltså, om

man ska försöka tolka Löfven, fel att ens ge Alliansen en chans att försöka regera. Som om ett 13-procentspartis agerande ligger utanför själva demokratin, som om övriga partiers handlingsutrymme inte får påverkas av att detta parti existerar och i budgetomröstningen agerade självständigt – och självsvåldigt.

Det är en underlig syn på den parlamentariska demokratin, en syn som nu tvingar politiker och väljare att engagera sig i ytterligare en valrörelse.

Det rådande politiska samtalsklimatet är uruselt och inte kommer det att bli ett dugg bättre av en ny valrörelse. Vi kan se fram emot en vinter, en vår, ett år, kanske en hel mandatperiod av käbbel och regeringsombildningar. Det smala hoppet är att partierna så småningom inte längre orkar vältra sig i begångna oförrätter och SD-anklagelser och av ren utmattning börjar prata med varandra.

Under en övergångsperiod var det möjligt att regera i minoritet utan att ge SD en vågmästarroll. Men den tiden tycks vara förbi. I allt väsentligt betyder det en tillbakagång till det som gällde tidigare, att en minoritetsregering måste samla stöd för sin ekonomiska politik. Numera innebär det att varje regering måste sträcka sig över blockgränsen.

I gårdagens ”P1-morgon” ventilerades idén att S och M skulle bilda regering ihop. Mycket talar emot: Först och främst att partiernas självbilder inte tillåter att något av dem spelar andrafiolen i motståndarens regering. Och för idéutvecklingen inom partierna vore en sådan konstellation - knappast gynnsam. Det vore också att ge Sverigedemokraterna ännu mer bränsle till offerretoriken: Titta, de

etablerade partierna gör vad som helst för att isolera oss.

Men farhågorna ska inte överdrivas. Det är faktiskt möjligt att ansvarstagande och svald stolthet väcker viss respekt och förhindrar ett lämmeltåg av väljare till SD.

Alla tycks överens om att blocköverskridande samarbete är nödvändigt framöver. Men det antas alltid åligga de mindre partierna att ”ta ansvar” och hjälpa motståndaren att få igenom sin politik. Sådant kan bli kostsamt och det är inte de små partierna som har marginalerna, utan de två stora. Att Centern eller Folkpartiet på egen hand skulle bryta sig ur alliansprojektet och äventyra både identitet och väljarstöd är inget annat än fria fantasier.

Insikten som nog måste sjunka in hos både moderater och socialdemokrater är att oavsett valutgång så är alternativet att börja prata med SD eller med varandra. För närvarande är det centerledaren Annie Lööf som för Alliansens talan och eldar på motsättningarna. När det i januari blir dags för Anna Kinberg Batra att som nyvald M-ledare på allvar stiga in i valrörelsen kan hon anlägga ett annat tonfall. Det bör vara färgat av insikten om att fienderna så småningom måste bli hennes samarbetspartner.

Dn 9/12 2014 “

DN 9 dec 2014:

”Med nya regler kan vi göra minoritetsregerande möjligt”

“ Vi vill göra upp. Det extra valet är ett misslyckande för Stefan Löfven, i en situation orsakad av Sverigedemokraterna. Vi är beredda att före nyvalet göra upp om reglerna för regeringsbildning och budgetomröstning – om statsministern på allvar bjuder in oss till samtal, skriver Alliansens ledande företrädare.

Efter bara två månader som Sveriges statsminister står det klart att Stefan Löfven har misslyckats.

Den främsta orsaken är att Sverigedemokraterna valde att bryta mot praxis, men också att regeringen inte tagit ansvar för det parlamentariska läget.

I stället för att på allvar bjuda in hela Alliansen för att konkret diskutera formerna för hur landet ska styras har Löfven återkommit med svävande formuleringar om samverkan. Nu senast när det stod klart att regeringens budget med stor sannolikhet skulle falla. De enda erbjudanden som gavs handlade om hur Alliansen skulle ge stöd till hans vänsterregering.

Vi välkomnar ett extra val som kan skapa förutsättningar för det som är normalläget i svensk politik – en regering som tar sin utgångspunkt i den politiska mitten. Genom allianssamarbetet har vi under åtta år visat att vi kan ta ett sådant ansvar för Sverige, där ytterkanterna berövas avgörande inflytande och där breda uppgörelser kunnat slutas i

viktiga frågor.

Grunden för vårt regerande har hela tiden varit att i förväg presentera politiken för svenska folket, så att var och en ska veta hur vårt politiska alternativ ser ut. Därför meddelade Alliansen i god tid före valet att vi skulle rösta för vårt budgetalternativ, oavsett valutgång. Den budget regeringen presenterade skulle ha bromsat Sverige. Höjda skatter på arbete och företagande är skadligt för jobb och tillväxt. Vårt uppdrag är att ta ansvar för Sverige, inte att säkra ett socialdemokratiskt maktinnehav.

Sverige har nu en statsbudget som gäller för 2015. Det är en budget som innebär att den framgångsrika politik som skapat över 300 000 nya jobb, säkrat statsfinanserna och ökat resurserna till vår gemensamma välfärd, ligger fast. Regeringens kraftiga skattechöjningar på arbete och företagande hade bromsat utvecklingen på arbetsmarknaden och slagit mot Sveriges tillväxt.

Samtidigt är det parlamentariska läget förändrat och Sverige kommer med all sannolikhet att styras av minoritetsregeringar även i framtiden. Vi är därför beredda att göra upp över blockgränsen – före valet – om spelregler som möjliggör för sådana regeringar att fungera. Om Stefan Löfven menar allvar med sin utsträckta hand bör han kunna ge samma besked.

Alliansen har styrt Sverige i både majoritet och minoritet. Det gjorde vi genom att i riksdagen förhandla med Socialdemokraterna och Miljöpartiet. Vi träffade till exempel en bred migrationspolitisk uppgörelse med Miljöpartiet. Vi slöt en överenskommelse med

Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet om Finanspolitiska rådet. I friskolekommittén enades Alliansen, Socialdemokraterna och Miljöpartiet. I Försvarsberedningen enades Alliansen och Socialdemokraterna om försvarspolitikens grunder. Sverige har deltagit i internationella insatser i Afghanistan, Libyen, i farvattnen kring Afrikas horn och snart i Mali, baserat på beslut som i bred enighet fattats i riksdagen. Inom ramen för pensionsgruppen nåddes viktiga beslut för att öka stabiliteten i pensionssystemet.

Även alliansregeringen tvingades ibland backa från politiska förslag. Det gjordes oftast utan buller och bång i förhandlingar i riksdagens utskott. Så fungerar det när man regerar i minoritet. Så fungerar förhandlingar i Sveriges riksdag.

Den nuvarande vänsterregeringens agerande har i stället beklagligt nog främst präglats av konfliktsökande. Trots Löfvens tal om samarbete har han under sin korta tid som statsminister hunnit svika överenskommelsen i friskolekommittén, bryta mot arbetsordningen i pensionsgruppen och gå emot en rad löften från valrörelsen. Regeringens agerande har i praktiken stått mycket långt ifrån retoriken om samarbete och samverkan.

I dag kan inget parti förvänta sig egen majoritet. Inget parti kan heller förvänta sig att sitta i regering ensam. Allianssamarbetet har varit vårt svar på denna förändring.

För att framöver kunna hantera det förändrade parlamentariska läget är två delar särskilt viktiga: tydlighet kring hur statsministern ska utses samt hur den konstellation som har störst parlamentariskt underlag ska kunna genomföra sin ekonomiska politik. De förändringar som krävs

kan göras i riksdagsordningen, genom lagstiftning eller överenskommelser.

Vi har öppnat för samtal med de rödgröna partierna för att hitta en långsiktig väg framåt. Vi hoppas och tror att tiden nu är mogen för de rödgröna partierna att ta detta ansvar och möta allianspartierna i samtal. Vi vill se ett gemensamt ansvarstagande som lägger grunden för att den stabilitet som historiskt varit utmärkande för den svenska demokratin kan värnas.

Vår inställning har hela tiden varit att den konstellation som i valet får störst stöd ska bära regeringsansvaret. Det innebär att vi avser följa samma princip som vi gjort tidigare: om Alliansen inte kan bilda regering så lägger vi ned våra röster om talmannens förslag till statsminister är en naturlig följd av det parlamentariska läget och det kan göras troligt att regeringen i huvudsak kan vinna stöd för sin politik. Det är att visa respekt för väljarna. De idéer om stor koalitionslösningar som förts fram från olika håll är inte aktuella av flera skäl. Till att börja med är de politiska skillnaderna mellan blocken omfattande, men vi kan även se att de länder som valt denna väg i de flesta fall stärkt förutsättningarna för ytterlighetspartier att växa sig ännu starkare.

Vi vill utveckla och skärpa reglerna kring budgeten och riksdagens arbetsformer för att skapa stabila förutsättningar för att Sverige ska kunna styras även under nya parlamentariska förhållanden. Ramverket kring budgeten behöver stärkas. Det måste vara tydligt att budgeten ska tas i sin helhet.

Vi är även beredda att diskutera hur röstningsreglerna i riksdagen fungerar för att undvika den typ av ansvarslösa agerande som Sverigedemokraterna nu givit exempel på. Utgångspunkten skulle vara att det budgetalternativ som har det starkaste stödet i kammaren faktiskt också blir det som beslutas. Förändrade röstningsregler skulle kunna genomföras genom överenskommelse mellan partierna eller en förändring i riksdagsordningen avseende budgetbeslutet. Regeländringarna skulle kunna avgränsas till beslut som är budgetrelaterade, till exempel budgetproposition, vårproposition och ändringsbudget.

Detta är helt centrala frågor för hur Sverige ska kunna regeras och väljarna förtjänar tydliga besked redan inför extra valet 22 mars. Därför sträcker vi nu ut vår hand till de rödgröna partierna för att gemensamt kunna hitta långsiktiga lösningar framåt. Om vi kan enas om sådana förändringar är vi beredda att medverka till att de kan genomföras utan dröjsmål.

Vi går nu till extra val för första gången på över ett halvsekel. Regeringen har misslyckats med att ta ansvar för det parlamentariska läget. Vi är redo för att ta detta ansvar, oavsett hur utfallet av valet blir. Vårt mål är en alliansregering som kan fortsätta stärka ekonomin och arbeta för fler jobb och satsningar på vår gemensamma välfärd.

Anna Kinberg Batra, Gruppledare I Riksdagen (M) Annie Lööf, Partiledare (C) Jan Björklund, Partiledare (Fp) Göran Hägglund, Partiledare (Kd) “

DN 9 dec 2014:

“ Sverigedemokraternas nya budgettaktik döms ut

Trots att Sverigedemokraterna röstade för Alliansens budget och därmed fällde regeringen överväger partiet att markera mot förslagen i riksdagens utskott. – De försöker smita ut bakvägen, säger Tomas Eneroth, gruppledare för S.

I vanliga fall har ledamöterna i utskotten hunnit förbereda sina olika utgiftsområden när riksdagen röstar om budgetramarna som regeringen lägger fram i riksdagen. Men när Sverigedemokraterna i förra veckan i stället röstade för Alliansens budgetmotion ändrades allt. Det sista budgetbeslutet om nästa års budget tas lördagen den 20 december, i stället för 18 december.

Nu råder febril aktivitet för att hinna klart.

– Utskotten brukar ha kommit långt för att vara redo när ramarna är tagna för varje utskottsområde. Nu får man planera om helt enkelt för att Sverige ska ha en budget nästa år, säger Camilla Rehn, informatör på Riksdagsförvaltningen.

Hur SD kommer att agera i utskotten är oklart. Enligt SD:s gruppledare och vikarierande partiledare Mattias Karlsson är huvudspåret att partiet ska skriva särskilda yttranden, inte aktivt ställa sig bakom Alliansens förslag.

Ett särskilt yttrande innebär att ett parti anger sin principiella inställning till ett utskotts förslag, men det är inget som sedan kommer upp till omröstning i sak.

– Vi står bakom vår politik i första hand, säger Karlsson och hänvisar till att SD måste ”förhålla sig” till att partiet i förra veckan först röstade för sin egen budgetmotion och, när den föll, valde att rösta aktivt för Alliansens förslag.

Uttalandet får S att se rött.

– Sverigedemokraterna har sett till att stoppa äldreomsorgssatsning och pengar till sjukvården och man har stoppat höjd a-kassa. Nu vågar de inte stå för det i utskotten utan vill skriva särskilda yttranden och smita ut bakvägen, säger Tomas Eneroth, gruppleddare för Socialdemokraterna i riksdagen.

I går beslutade talman Urban Ahlin att riksdagen kommer att göra ett uppehåll i slutet av februari för att ge tid åt valrörelsen. Men för regeringen blir det ingen planerad paus. Arbetet i regeringskansliet kommer att fortsätta i stort sett som vanligt trots det kommande nyalet.

– Det här är inte en regering som har slutat arbeta. Det här är inte, som jag sett i mediekommentarer, någon expeditonsministär, utan vi arbetar vidare, givetvis med andra förutsättningar eftersom den budget vi lade på riksdagens bord inte blev beslutad. Men det finns många sätt att driva politik på, säger Stefan Löfven till TT.

Det innebär att de propositioner regeringen flaggat för under hösten kommer att presenteras enligt plan. Höstens propositioner är dock fåtaliga, och ingen av dem är tänkt att behandlas i riksdagen i år. I mitten av januari kommer en ny propositionsförteckning med tidsschema för vårterminens regeringsförslag. Vilka av dessa som hinner behandlas i riksdagen före det extra valet är ännu oklart.

Katarina Lagerwall katarina.lagerwall@dn.se

Hans Olsson

hans.olsson@dn.se

Fakta. Viktiga datum

20 december: Sista budgetbeslutet tas i riksdagen.

29 december: Statsminister Stefan Löfven utlyser extra val.

14 januari: Partiledardebatt i riksdagen genomförs som planerat.

Sista veckan i februari: Riksdagen tar uppehåll för valrörelse.

22 mars: Valdag.

7 april: Riksmötet inleds på nytt.

Dn “

DN 9 dec 2014:

”Invandringen” är en rännil av 50 miljoner flyktingar

Hur alarmerande måste läget bli innan det rimliga är att vara alarmist? I vår ska vi rösta om invandringen, ingen kan längre låtsas något annat. Sverigedemokraternas målmedvetna intelligens och trosvisa agerande har belönats med ändlöst utrymme att predika ett antiinvandringsbudskap.

Men ordvrängarpartiet ska inte ensam få tala om detta ord, invandringen.

Invandringen låter som om det rörde sig om en solig promenad in genom en välkomnande entré och inte om drunknade tonåringar, drogade småbarn och knivskurna klättrare som försöker ta sig över en dödlig gräns.

Invandringen är en siffra som alltid manipuleras för att hamna på minuskontot.

Invandringen är ett begrepp som ingår i ett system för att rättfärdiga att slakten i Syrien och Irak fortsätter framför våra ögon utan några konsekvenser för oss.

Invandringen är ingen flod eller störtvåg eller tsunami, det är en rännil av de 50 miljoner som är på flykt i världen.

Invandringen är ett ord som låter oss glömma dem som i natt tvångsdeporteras eller letar efter pantflaskor i skydd av mörkret eller säljer sig i utbyte mot en hemlig adress.

Invandringen är en realitet som givet situationen i världen just nu, postulerar att det inte går att vara invandringsfientlig utan att vara rasist. Hatet mot icke-vita, icke-européer och icke-kristna människor manifesteras i rakbladen som sitter högst upp på Europas mur. I attentaten mot romer och utvisningarna av svårt sjuka barn. Att ge sitt godkännande till detta hat är en rasistisk handling.

Den politiska krisen är en humanitär kris. Det som står på spel är samvete, anständighet och förmågan att föreställa sig ett samhälle. Generationer kommer att bära förlusten av de värderingar som går om intet. Är det inte alarmerande? Så lätt ordet invandring väger. Utan varje spår av krigets erfarenhet, eller hungerns.

Det invandringsfientliga ansiktet blir mer skamlöst för varje dag. Några kommer att säga ”jag röstade mot invandringen och det är jag stolt över”, några kommer att klamra sig fast vid försköningar av rasismen ännu en tid. Men ju tydligare ett alternativ framträder, desto svårare blir det att i efterhand hävda att man ingenting visste och ingenting förstod.

Elisabeth Hjorth

dn.se/kultur

Läs fler artiklar om extra valet *dn.se/kultur* “

DN 9 dec 2014:

”SAS ska inte ha en politisk agenda”

“Scandinavian Traveler ska vara ”politiskt neutral”, säger SAS i en ny förklaring till varför de återkallade hela den nytryckta upplagan av sin kundtidning med en artikel om högerpopulism. Artikelförfattaren själv menar dock att SAS tagit djupa intryck av kritiken från Fremskrittspartiet.

I helgen drog SAS in hela upplagan av sin kundtidning Scandinavian Traveler. Beslutet togs efter att norska Fremskrittspartiet (FrP) rasat mot en artikel om högerextremismens historia i Skandinavien skriven av författaren och Sydsvenskanjournalisten Per Svensson. Att Vidkun Quisling nämndes i samma text som förra FrP-ledaren Carl I Hagen var enligt FrP:s förste vice partiledare Per Sandberg ”avskyelig”. I norska TV2 antydde Carl I Hagen att publiceringen kunde få ekonomiska konsekvenser för det halvstatliga flygbolaget.

– Jag är väldigt förvånad över att de kan publicera detta i sitt magasin. Ett företag som är i ekonomisk kris och behöver egenkapital, och så placerar de Norges finansministers parti tillsammans med Vidkun Quisling och fascister. Jag tycker att det är mycket oklokt, sa han.

FrP krävde en villkorlös ursäkt från SAS koncernledning och att kundtidningen drogs tillbaka. Vilket SAS också var snabbt att göra. I ett pressmeddelande i söndags motiverades beslutet med att ”delar av texten är onyanserade och generaliserande, och bildvalet skapar kopplingar som SAS verkligen beklagar”.

– Anledningen till att den drogs in var en totalvärdering av texten och bilder, framför allt bilderna. Det handlar inte om Per Svensson, han är en utmärkt journalist, utan det är vårt redaktörskap som har brustit här. Vi ser inte att vår kundtidning ska vara del av en politisk debatt och vi ska inte ha någon politisk agenda i Scandinavian Traveler, säger Henrik Edström, presschef på SAS.

Drog ni in upplagan på grund av Fremskrittspartiets protester?

– Beslutet är vårt eget till 100 procent och vi står för det. Vår ombordtidning ska vara politiskt neutral.

Så nu blir det inga fler artiklar om politik eller främlingsfientlighet för SAS-resenärerna?

– Scandinavian Traveler ska vara en livsstilstidning om bland annat resor. Vi kommer absolut att titta över vårt redaktörskap, men vi ska vara politiskt neutrala.

Reaktionerna på beslutet har varit starka. Flera tongivande journalister och opinionsbildare har uppmanat till bojkott mot SAS och Sydsvenskan lade ut Per Svenssons text på nätet i söndags kväll (med över 100 000 sidvisningar i skrivande stund) . Nu publiceras artikeln även i DN.

”Att skandinaviska politiker på detta sätt utnyttjar sin makt för att stoppa en viktig journalistisk text är mycket oroväckande”, skriver chefredaktörerna Peter Wolodarski och Pia Rehnquist i ett uttalande.

Artikelförfattaren själv säger sig vara förvånad över så starka reaktioner på en artikel som han beskriver som ”återhållsam och närmast skolboksartad”. Någon politisk agenda har han svårt att se i texten.

– Sedan är det extremt märkligt att ett så stort bolag som SAS, en institution som har närmast en public service-ställning i Norden, är så ängsligt att det räcker med att *ett* förhållandevis litet parti i *ett* av de nordiska länderna uttrycker missnöje, för att man ska dra in en hel upplaga av en tidskrift som är både kostsam att göra och är vitt spridd. Det är verkligen att skjuta småfågel med haubits, säger Per Svensson.

Sverker Lenas sverker.lenas@dn.se “

DN 9 dec 2014:

“Pristagaren tror inte på förbud mot vinster”

Privat eller offentlig regi är inte avgörande. Vinstgivande företag kan åstadkomma välfärdstjänster av god kvalitet. Det viktiga är vilka krav som ställs och hur sträng tillsynen är, menar årets ekonomipristagare Jean Tirole.

– Allt beror på hur uppdragsgivaren gör sitt jobb när det gäller att utforma kontrakten och sedan se till att uppställda krav verkligen följs. Det gäller både om verksamheten drivs privat eller offentligt, säger Jean Tirole som får ekonomipriset till Alfred Nobels minne för sin - analys av marknadsstyrning och reglering.

Han anser att man ska ställa höga krav på kvalitet i välfärdstjänster inom exempelvis vård och skola. Men tak för tillåtna vinster eller regler för personaltäthet – för att ta två krav som är aktuella i Sverige – tjänar, enligt Tirole, inte detta syfte. Privata företag ska få tjäna pengar på att hitta effektivast möjliga lösningar, utifrån vad uppdragsgivaren vill få uträttat.

– Men det gäller att upprätthålla verksamheternas kvalitet och samtidigt se till att välfärdsstaten kan bevaras. Det klarar ni i Sverige som redan har gjort stora reformer. Men det skulle vara en olycka om - länderna i södra Europa, som Frankrike, tvingas ge upp sina ambitioner.

Enligt Jean Tirole måste dessa länder reformera sina ekonomier och få arbetsmarknaden att fungera bättre, annars riskerar de att fastna i en budgetkris där det blir ofrånkomligt med nedskärningar. Det gäller även hans hemland, Frankrike, som han tror på:

– Annars skulle jag inte kunna bo där.

Det är en viktig uppgift för ekonomiska forskare att delta i samhällsdebatten, anser Jean Tirole. Själv är han en nationalekonom med brett register som, bland annat, har ägnat sig åt finansiell ekonomi

och före-tagskontroll. Ett av hans senaste forskningsområden är klimatet och globala uppvärmningen:

– Jag valde ekonomi, eftersom det är ett ämne som ger utrymme för både strikt analys och förslag till förändringar, såväl grundforskning som tillämpning.

Jean Tirole är ursprungligen ingenjör med matematisk inriktning, - sedan utbildade han sig till ekonom vid amerikanska Massachusetts institute of technology, MIT. Nu -konstaterar han att Frankrike hävdar sig väl i ekonomisk forskning, med kända namn som Thomas Piketty – författare till succéboken ”Kapitalet i det tjugoförsta århundradet” – och Internationella valutafondens chefsekonom Olivier Blanchard.

Själv har Jean Tirole länge stått på förslagslistan till ekonomipriset. Enligt uppgift har det snarast -handlat om att välja för vad inom hans gärning som han skulle få priset.

Johan Schück johan.schuck@dn.se

Fakta. Jean Tirole

Född 1953 i Troyes, Frankrike.

Årets mottagare av Sveriges riksbanks pris i ekonomisk vetenskap till Alfred Nobels minne. Belönas för sin analys av marknadsmakt och reglering.

Vetenskaplig chef för Institutet för industriell ekonomi vid universitetet i Toulouse.

Har varit professor i ekonomi vid Massachusetts Institute of technology, MIT, där han blev doktor 1981.

Från början ingenjör med examen från École polytechnique och École national des ponts et chaussées i Paris.

Har forskat inom industriell organisation, spelteori, bank och finans, ekonomi och psykologi. “

DN 9 dec 2014:

“ Plan för Bromma hot mot tvärbana till Kista

Om Tvärbanan till Kista byggs mer som spårväg än järnväg och bygget görs i etapper går det att spara stora pengar och komma i gång redan 2016. Men hotet om nedläggning av Bromma flygplats är ett hot mot Tvärbaneprojektet.

Tvärbanan till Kista har diskuterats mycket sedan beslutet om att bygga den togs 2001. Det har samtidigt varit en spårsatsning som landstingets politiker stått ganska enade bakom. Gruset i maskineriet har varit prislappen och olika åsikter om Kistagrenen ska likna en stadsspårväg eller en järnväg.

I våras stoppades planerna igen för nya utredningar sedan SL:s stora genomgång slutade med en spårväg med många broar och väldigt lite av spår på stadsgator. Dessutom gav prislappen – något i stil med sex miljarder – politikerna fortsatt skrämselfhicka. Sedan i våras gör SL en genomgång av spårvägsplanerna och har anlitat ett franskt projekteringsteam som ska jämföra alla siffror med franska erfarenheter från nya spårvägssystem i drygt 20 städer sedan 1980.

– Samtidigt som vi vill komma i gång med bygget vill vi ha en bra spårväg som inte blir en barriär mellan stadsdelar. Min förhoppning är att genomlysningen ska visa att det går att spara pengar också, säger trafiklandstingsrådet Kristoffer Tamsons (M).

Målet är att de kort som behövs för ett nytt beslut om Tvärbanan till Kista ska finnas på landstingspolitikernas bord i vinter och att de första spårvagnarna ska kunna rulla mellan Alvik och Helenelund år 2021. I en delrapport om besparingar föreslår SL att invigningen kan ske etappvis så att den första delen mellan Ulvsunda och Ursvik kan börja byggas 2016 och öppna 2019.

De besparingar som främst studeras är att minska behovet av långa och dyra broar och att skjuta upp investeringen i en ny depå – ett bygge som går på en dryg miljard. En del av de många broarna på Tvärbanan kan ersättas med spår på mark eller plankorsningar med vägar, bland annat kring Solvalla.

Tre broar över biltrafiken ska utredas vidare. Det gäller korsningarna med Enköpingsvägen, Ulvsundaleden och Hanstavägen. För spårvägen betyder en plankorsning med signalprioriteringar inte nämnvärt längre restid än en viadukt. Däremot betyder det en hel del för biltrafiken. Här krockar effektiva biltransporter med stadsmässighet. Det kommer de också delvis att göra i den jämförelse mellan Tvärbanan och franska spårvägar som görs.

Nästan alla Frankrikes nya spårvägar är stadsspårvägar där hastigheten aldrig blir högre än 60 kilometer i timmen medan Tvärbanan byggs med signalsystem och annan teknik för att klara farter på 80 kilometer i timmen – även om spårvagnarna nästan aldrig kan köra så fort. Hur mycket kostnaden för Tvärbanan till Kista kan minskas visar sig i vinter när hela utredningen läggs fram.

Kristoffer Tamsons ser positivt på ett bygge i etapper, men ser ett stort hinder för att starta den första etappen från Alvik till Ursvik –

diskussionerna om Bromma flygplats.

– Tvärbanan är ritad så att det ska vara väldigt bekvämt att ta spårvagnen till flyget och Swedavia planerar sin nya terminal vid spårväghållplatsen. Då är det djupt olyckligt att regeringen och den nya alliansen i Stockholms stadshus vill utreda en nedläggning, säger Kristoffer Tamsons.

Men behövs inte spårvägen även om det byggs tusentals bostäder på flygfältet?

– Det är fullt möjligt. Men det är inte så att den projekterade hållplatsen hamnar på rätt ställe då. Dessutom lär de första bostäderna dröja till efter 2030 och då finns det ingen större mening med en spårväghållplats på fel ställe som blir klar 2019, säger Kristoffer Tamsons.

Anders Sundström anders.sundstrom@dn.se “

Annat än budget o. d.

DN 9 dec 2014:

“Vårdteam anlitas trots hård kritik

Allt fler föräldrar som dömts för misshandel av sina nyfödda barn frias helt. Nu hotas framtiden för den vårdgrupp som ligger bakom ett stort antal av intygen om skakvåld. Samtidigt fortsätter gruppens överläkare att skriva rättsintyg.

På måndagen beslutade kammaråklagare Maria Sterup att lägga ned åtalet mot en pappa som tidigare dömts till fem års fängelse för att ha skakat sin nyfödda dotter så att hon dog. Högsta domstolen har beviljat resning både för denne pappa och för Sven i artikeln här intill.

Ingen av dem behöver alltså gå igenom nya rättegångar, eftersom åklagarna har lagt ned åtalen. På kort tid har föräldrar friats i tre liknande fall.

Det innebär att rättsväsendet inte längre litar på vissa läkares slutsatser om att barnen har misshandlats.

Omprövningarna får stor betydelse för det så kallade Barnskyddsteamet vid Akademiska sjukhuset i Uppsala. Nyligen beslutade landstinget att teamet får ett år på sig att ”åtgärda de brister som framkommit”. Teamet har anlitas och anlitas fortfarande vid utredningar om barnmisshandel på flera håll i Sverige.

Teamet har fått hård kritik, inte minst från rättsläkare, för intyg som gäller så kallat skakvåld mot spädbarn. Överläkare Gabriel Otterman har anlitas flitigt vid brottsutredningar mot föräldrar över hela landet.

Intygen från honom och några andra läkare har spelat stor roll när föräldrar har anklagats för misshandel av nyfödda barn. Det har lett till långa fängelsestraff och att kontakten mellan barn och föräldrar har brutits.

Gabriel Ottermans slutsatser är starkt ifrågasatta, och just nu gör Statens beredning för medicinsk utvärdering, SBU, en genomgång av diagnoserna.

Konflikten har lett till att rättsväsendet i Uppsala län inte längre anlitar Barnskyddsteamet för att skriva intyg. Vårdgruppens samarbete med Barnahus i Uppsala, som utreder våld och övergrepp mot barn, har också minskat. Rättsmedicinalverket i Uppsala har helt brutit samarbetet med teamet.

– Vi har tillgång till annan barnmedicinsk kompetens när vi behöver det. För att samarbeta krävs det en ömsesidig respekt för varandras kompetens, och det upplever vi inte att vi har fått, säger Tommie Olofsson, chef för rättsmedicin i Uppsala.

Han betonar att Rättsmedicinalverkets uppdrag är att vara objektivt i utredningarna.

– Vi ska beakta både barnperspektiv och rättssäkerhetsperspektiv. Om man på felaktiga grunder skiljer barn från föräldrarna så är det olyckligt också ur ett barnperspektiv, säger Tommie Olofsson.

Men i andra delar av landet fortsätter polis och åklagare att anlita Barnskyddsteamet för att få fram bevis om barnmisshandel.

– Förundersökningsledare från olika delar av landet vänder sig fortfarande till mig. Alla läkare är skyldiga att ställa upp, så när de ber mig att ställa upp så gör jag det, säger Gabriel Otterman som är överläkare och chef för teamet.

Barnskyddsteamet i Uppsala har funnits på försök i tre år och tanken var att det skulle permanentas nästa år. Men motsättningarna har lett till att Hälso- och sjukvårdsstyrelsen i stället förlänger försöket med ett år.

Barnskyddsteamets arbete är visserligen mycket angeläget, anser styrelsen, men ”det finns brister som måste åtgärdas”. Barnskyddsteamet får därför ett år på sig att förbättra arbetet inom en rad områden. I beslutet nämns särskilt diskussionen om så kallat skakvåld. ”Det är av vikt att Barnskyddsteamet följer utvecklingen inom området”, skriver Hälso- och sjukvårdsstyrelsen.

Chefen för pediatriken på Akademiska sjukhuset, Christophe Pedroletti, säger till DN att motsättningarna måste lösas.

– Jag kommer att göra allt som står i min makt för att snabbt finna en lösning. Därför har jag begärt ett samtal med ledningen för Barnahus, säger Christophe Pedroletti.

Uppsala län är för närvarande på väg att byta regim. Den 1 januari tar Vivianne Macdisi (S) över som ordförande i Hälso- och sjukvårdsstyrelsen från Anna-Karin Klomp (KD). Beslutet om Barnskyddsteamets framtid har de varit överens om.

– Min ambition är att Barnskyddsteamet ska permanentas, men då måste samarbetet fungera, säger Vivianne Macdisi till DN.

Stefan Lisinski stefan.lisinski@dn.se

Fakta.

Läkarna oense om orsaken till skador

Skaka inte ett nyfött barn. På den punkten är experterna överens.

Oenigheten gäller hur vissa skador, som frakturer och inre blödningar, hos spädbarn ska förklaras.

Några läkare har ansett att det måste röra sig om misshandel, exempelvis skakvåld. Andra läkare menar att det kan finnas andra förklaringar, som benskörhet eller skador från förlossningen.

Om två år ska Statens beredning för medicinsk utvärdering, SBU, ha gått igenom kunskapsläget. **DN**

Barnskyddsteamet skapades på prov

Barnskyddsteamet vid Akademiska sjukhuset i Uppsala skapades på försök år 2011.

”Vi står till förfogande för samhällets och rättsväsendets behov av särskild barnmedicinsk kompetens när misstanke uppstår om att barn och ungdomar far illa”, heter det på hemsidan.

Tanken är att andra avdelningar på sjukhuset ska kontakta Barnskyddsteamet när det finns misstankar om misshandel och sexuella övergrepp.

År 2013 anlätades teamet i 141 ärenden. **DN** “

DN 9 dec 2014:

“Övergrepp oroar förskolor”

Sexövergreppen mot tre förskolebarn i Borås har sänt skrämselfågor ut bland svenska kommuner. – Alla förhåller sig annorlunda efter en så förskräcklig och ytterst dramatisk händelse, säger Lennart Jonsson, biträdande verksamhetschef i Umeå.

Den 30-årige tidigare förskolepraktikanten dömdes på måndagen till två års fängelse för grova sexbrott mot barn.

När misstankarna mot honom hade börjat gro i somras beslöt Borås kommun att sätta stopp för praktikanter i förskolan.

Det gäller tills vidare och Borås-fallet har, liksom övergreppen på en förskola i Högsby tidigare i år, också direkt påverkat andra kommuner.

– Vi har diskuterat detta jättemycket. Från årsskiftet kommer vi att bli mer restriktiva med att ta emot andra än dem som går sin utbildning för yrket, säger Boel Jansson, verksamhetschef i Vänersborgs kommun.

Borås är en av sju kommuner som ingår i ett nätverksprojekt för hur man ska få fler män till förskolan.

– Vi kommer självklart att ta del av deras erfarenheter för att se över handlingsberedskapen när sådant här inträffar, säger Elsa Mattsson, projektansvarig hos Sveriges Kommuner och landsting (SKL), som startat nätverket.

– Jag är övertygad om att övriga kommuner kan lära sig mycket av Boråsfalllet.

– Den här frågan sätter normer för hur man ser på både kvinnor och män i förskolan.

I Umeå finns inget förbud men enligt Lennart Jonsson förhåller sig majoriteten försiktigare till att ta emot praktikanter.

– Pendeln slår hårt i de här frågorna, jag har läst debattinlägg om varför män över huvud taget ska jobba i det här yrket. Men man får inte stänga möjligheterna för pojkar.

Ingrid Westerlund är förskollärare i Arjeplog. Hon vittnar också om de omfattande diskussioner som uppstått i spåren av övergreppen.

– Det är ingen som har missat det. All personal pratar om det och vi har haft uppe det på föräldramöten och redovisat hur vi jobbar, säger hon.

Andelen män i förskolan i Malmö är åtta procent, att jämföra med tre i snitt i riket och här finns inga planer på att inför något stopp för några kategorier praktikanter.

– Vi diskuterar män i förskolan utifrån ett annat perspektiv, nämligen att de ska bli fler, säger Karin Bergstrand, hr-chef inom förskoleförvaltningen i Malmö. “

DN 9 dec 2014:

DN 9 dec 2014:

“ Tjänstjobb som flyttar utomlands oroar branschen

Tjänstesektorn brukar utpekas som Sveriges räddning när industrijobben blir färre. Men nu mattas tillväxten av också i den privata tjänste-sektorn. Det visar en ny rapport från branschorganisation Almega.

Som helhet växer tjänstesektorn snabbare än varuproduktionen, och står nu för lite drygt halva Sveriges BNP.

Det är framför allt den privata tjänstesektorn som lyft bruttonationalprodukten, BNP. Hittills i år har den privata tjänsteproduktionen ökat med 3,5 procent. Det kan jämföras med industrins produktion som har minskat med nära 2 procent, enligt SCB.

Men frågan är om sysselsättningen kommer att fortsätta växa lika starkt. Lena Hagman, chefsekonom på tjänste-företagens branschorganisation Almega, är tveksam i den rapport som organisationen publicerar i dag.

– Vad gäller jobben inom företagstjänster ser vi i år en anmärkningsvärd inbromsning i en sektor som de senaste 20 åren bidragit stort till ökad sysselsättning i Sverige, säger Lena Hagman och stöder sig på SCB.

Till företagstjänsterna räknas bland andra datakonsulter, bemanningsbranschen, rekryteringsföretag, reklam- och marknadsföringsföretag och underleverantörer.

Nya siffror visar att datakonsultföretagen inte alls ökat sin sysselsättning i Sverige i år i den utsträckning man tidigare räknat med.

– Vi ser en avmattning för flera tungt vägande tjänster. Hittills under 2014 har sysselsättningen inom företagstjänster bara ökat med 6 000 personer i Sverige. Det är väldigt mycket mindre än de 70 000 nya jobb som 2010–2013 skapades inom sådana tjänster.

Lena Hagman förklarar avmattningen med att exportindustrin – som företagstjänsteföretagen är beroende av – inte har tagit fart. Men också med att företagen lägger ut allt fler IT-konsulttjänster i utlandet.

Samma utveckling tror hon att en bransch som arkitekter och teknik konsulter kan stå inför:

– Här finns en efterfrågan på -avancerad kompetens, som företagen säger sig ha svårt att hitta i Sverige. Även här kan outsourcingen komma att öka.

– Det är viktigt att den här utvecklingen uppmärksammas. Jag tror att många inte har förstått att inte bara de enkla jobben utsätts för konkurrens från utlandet.

Större delen av årets sammantagna uppgång i tjänstesektorn har hushållen stått för. Då handlar det bland annat om handeln, hushållstjänster, hotell och restaurang, utbildning, kultur, nöje och fritid. Men även här ser Almega illavarslande tecken.

– Under hösten har det skett en klar nedväxling i hushållens konsumtion. Hittills i år har den ökat med bara 2,2 procent, jämfört med de 2,9 Riksbanken räknade med i oktober. De ledande indikatorerna pekar på en ännu svagare utveckling i början av nästa år.

Torbjörn Isaksson, chefsanalytiker på Nordea, räknar ändå med en utveckling där varuproduktionen fortsätter att minska och tjänsteproduktion snart når en ännu större andel av BNP:

– Det är här vi i Sverige måste fokusera våra resurser. Det centrala är att satsa på forskning och utbildning så vi får behålla de forskningsintensiva delarna av näringslivet. Vi måste satsa på hög klass på utbildningen. Så länge vi kan behålla forskning och utveckling samt huvudkontoren i Sverige är mycket vunnet.

Tove Nandorf tove.nandorf@dn.se

Marianne Björklund marianne.bjorklund@dn.se

Fakta.

De senaste åren har den svenska jobbtillväxten allt mer ägt rum inom tjänstesektorn.

En anledning är att industrin valt att förlägga företagstjänster som bemanning, rekrytering och IT-utveckling till externa konsultföretag. Även andra sektorer har ökat sin efterfrågan på företagstjänster, som sedan 1990-talet stått för en stor del av den svenska jobbtillväxten.

Andra delar i tjänstesektorn är beroende av hushållens konsumtion, som handeln, hotell- och restaurang, fritid, utbildning, omsorg, med mera.

Så ser efterfrågan ut.

IT-konsult

Eftersökt, framför allt de med spetskompetens. Men allt fler jobb läggs utomlands, sysselsättningen i Sverige har inte ökat så mycket som väntat i år. Utsatt för prispress.

Arkitekt

Hög efterfrågan, företagen säger sig inte hitta tillräckligt med kompetent arbetskraft.

Restaurang-anställda

Bransch som hittills gynnats av hushållens efterfrågan men som nu riskerar att förlora på hushållens ökade pessimism. “

DN 9 dec 2014:

”Strukturer ändras inte över en natt”

“ ”Väluppfostrade kvinnor skriver sällan historia” står det i presentationen på hennes Twitterkonto. Efter lång kamp mot auktoritära normer bor journalisten och aktivisten Hana al-Khamri i Stockholm och driver den kulturpolitiska mötesplatsen Jeminitiska salongen.

– Jag behövde min fars skriftliga tillstånd för att få lämna landet. Men han var inte road av idén. Efter hårda förhandlingar gick han med på att låta mig resa, men bara om min bror följde med. Först vägrade jag, men så insåg jag att det var enda chansen att få åka, säger Hana al-Khamri och smuttar på sitt kaffe.

Vi sitter på ett konditori vid Skanstull, och Hana al-Khamri talar snabbt och intensivt. Utanför fönstret är den svenska vintern en skarp kontrast till det hon berättar om födelselandet Jemen och uppväxten i Saudiarabien – ett land hon kallar ”en könsbaserad apartheidstat”.

Pappan var gästarbetare från Jemen. Familjen konservativ. För Hana al-Khamri var det omöjligt att studera på universitet i Saudiarabien, eftersom hon var dotter till en migrantarbetare. Men sedan barndomen hade hon skrivit, läst, tyckt. Och mot alla odds lyckades hon som 19-åring tjata till sig en praktikplats på tidningen al-Madina.

– Jag hamnade på kvinnodesken, där bara kvinnor jobbade. Efter hårt arbete fick jag en vanlig tjänst och gjorde nog visst intryck även på de manliga kollegerna, för de började intressera sig lite mer för kvinnofrågor, säger Hana Al-Khamri.

Hon fick chansen att resa på en kortare utbildning i valbevakning i Libanon. Det var då fadern plötsligt krävde att hennes 14-årige bror skulle följa med som överrock.

– Jag bet ihop, vilket var tur. För resan blev en ögonöppnare – inte bara för mig, utan även för min bror. Kontrasten mot Saudiarabien var enorm. Kvinnorna i Libanon har betydligt mer frihet än i Saudi-arabien. Den kontrasten var mer omskakande för mig än när jag senare kom till Danmark och Sverige.

I dag är Hana Al-Khamri stockholmare. Resan hit har varit lång, och gått via Köpenhamn och arbete som utrikesreporter på tidningen Information. Nu är hon gift och har en några månader gammal son hemma i lägenheten vid Skanstull.

Men engagemanget finns kvar. När den arabiska våren inleddes 2011 hade Hana al-Khamri just flyttat till Sverige. Hon blev snart en av de många exilbloggare som kämpar för demokrati och mänskliga rättigheter på sociala medier och genom gräsrotsaktivism.

Tillsammans med landsmaninnan Afrah Nasser har hon grundat Jeminitiska salongen ("The Yemeni Salon"), som anordnar seminarier om den komplexa situationen i hemlandet Jemen och andra länder i arabvärlden. Hon är trött på den bild som många medier ger av att den arabiska våren nu övergått i höst" eller rentav "vinter".

– Det är en alltför förenklad bild. Auktoritära samhällsstrukturer ändras inte över en natt. Problemen sitter djupt och kommer att kräva många års kamp. Men det är heller inte så hopplöst som det ofta framställs. Och det är bland annat det vi vill understryka i Jeminitiska salongen, säger Hana al-Khamri.

Med tiden har även hennes intresse för den nya hemstaden växt.

– Mitt första intryck av Stockholm var hur vattnet och arkitekturen samspelar. Det är verkligen vackert. Men med tiden har jag också lärt känna andra sidor. Som segregationen. Hur mångfalden knappt syns till i innerstan. Att man måste åka ut till förorterna för att möta människor av alla de slag. Det är något jag ofta diskuterar med mina vänner här, säger Hana al-Khamri.

Ibland blir hon provocerad av en del svenskars attityd gentemot arabiska kvinnor.

– En sak vill jag göra absolut klar. Arabiska kvinnor kan ta vara på sig själva. De behöver inte tas om hand. Inte räddas. De kommer att frigöra sig själva, säger Hana al-Khamri innan vi skiljs åt.

Erik De La Reguera

erik@delareguera.se

Fakta. Hana al-Khamri

Hon har startat mötesplats om den politiska situationen i arabvärlden

Namn: Hana al-Khamri

Ålder: 27 år.

Bor: Södermalm

Gör: Journalist och aktivist

Familj: Johannes Mosskin och sonen Malik

Senaste tweet: "Respect 2 social democrats & greens 4 not jumping on the bandwagon of far right/ populist policies."

Aktuell: Initiativtagare (tillsammans med Afrah Nasser) till Jeminitiska salongen, eller The Yemeni Salon, en mötesplats för intresserade av den komplexa politiska situationen i arabvärlden.

Saknar: "En debatt om hur den svenska vapenexporten underblåser våldet i Mellanöstern".

Dn"

DN 9 dec 2014:

“ Ungdomskommission startas efter upploppen

Sju av de elva som sitter anhållna efter upploppen i Rågsved i helgen är under 18 år. Samtliga är dock redan kända av polis och socialtjänst. – Vi ser tydliga kopplingar till kriminella grupper i området, säger Palle Nilsson, operativ chef på Söderortspolisen.

Enligt ögonvittnen började det våldsamma upploppet med att ett drygt 20-tal personer i lördagskväll drog in i Rågsveds centrum. Efter att ha försökt sätta torgets julgran i brand gick de till direktattack mot det lokala poliskontoret, som var stängt.

Enligt polisen hade de förberett sig väl – med egentillverkade molotovcocktails och iordningsställda upplag av gatsten, redo att kastas.

Och kastades gjorde det. Minst fem molotovcocktails och ett okänt antal gatstenar landade på flera polisfordon. Under natten sattes också minst tio bilar i brand.

Tidigt i söndags morse hade polisen anhållit elva personer som nu är misstänkta för försök till synnerligen grov misshandel, våldsamt upplopp och försök till grov mordbrand.

Två av de anhållna är 19 år, två är 18, tre är 17 och fyra bara 16 år gamla.

– Med tanke på deras unga åldrar har vi nu startat en ungdomskommission. Vi vet inte vad som kommer att hända under dagen, om åklagaren häver anhållningsbesluten för några av dem eller

alla. Vi måste hur som helst ha beredskap att agera, säger Karin Solberg, pressperson på Söderortspolisen.

Enligt Palle Nilsson, operativ chef på Söderortspolisen, är samtliga anhållna kända av polisen sedan tidigare. Han tror att upploppet i helgen är en reaktion på att polisen varit mer aktiv och ”stört” vissa kriminella nätverk under den senaste tiden.

– De är kända för vålds- och narkotikabrott, säger han.

Åklagaren har nu ett par dagar på sig besluta sig för om de anhållna ska begäras häktade. Under måndagen satte sig åklagaren, Carolin Hagwill Andersson, in i ärendet men ännu på eftermiddagen kunde hon inte säga om polisens bevisning mot de anhållna var tillräcklig för att anhållningsbeslutet ska fortsätta gälla.

– Vi har mycket folk ute i området nu och gör allt vi kan för att stärka den bevisning vi har, säger Håkan Nordstrand, som leder den ”ungdomskommission” som Söderortspolisen startat med anledning av händelserna.

Polisen har enligt egen uppgift kontinuerlig kontakt med socialtjänsten i ärendet.

Palle Nilsson säger att han inte uppfattar att upploppen har med någon allmän social oro i området att göra:

– Vår uppfattning är att det här handlar om kriminella personer som hade en avsikt när de gick till attack. Men det finns ingen aktuell händelse som vi kan koppla direkt till upploppet, säger han.

Ulrika By ulrika.by@dn.se

DN 9 dec 2014:

“Sven Stolpe på den öde ön”

Sven Stolpe var den reaktionäre excentrikern i världens modernaste land. Hur blev det så? Jesper Högström läser en belysande levnadsteckning, som ändå kunde ha gått djupare in i det privata.

Svante Nordin

”Sven Stolpe. Blåsten av ett temperament”

Atlantis

När Horace Engdahl häromåret kallade Tyskland för ett ”Sverige för vuxna” var det särskilt bristen på intellektuella svenska konservativa han talade om. Det han efterlyste var fler som Sven Stolpe. Man måste nog vara uppvuxen senast på 70-talet för att över huvud taget minnas Stolpe och redan då var han en säriling och anakronism: en föregångare till Joakim Lindengrens ”Kapten Stofil” som skickades fram i tv för att säga att dagens ungdom bara dög till att demonstrera och kopulera.

Svante Nordins bok om Stolpe kommer knappast att leda till en renässans för biografiföremålet på samma sätt som Per Wirténs bok om det andra högerspöket Herbert Tingsten gjorde. Detta trots att det på många sätt är en bättre bok: den låter ämnet tala för sig självt och avhåller sig från Wirténs andfådda försök att demonstrera hur aktuellt det är. Det skulle hur som helst vara ett hopplöst företag.

Stolpe var ingen antikommunistisk kulturradikal som Tingsten, eller en hedonistisk livsstilsaristokrat av den typ som Johan Hakelius älskar att skriva om, utan framstår som anakronistisk ända in i märgen av sin varelse. Han dyrkade sin gammaltestamentligt strikte far, överkontrollören vid Järnvägsstyrelsen, och förklarar i sin självbiografi från 1974 att han aldrig skulle ha drömt om att krama denne fader, som

folk tydligen gör nu för tiden. Där Tingsten var öppen med sin ångest och sina nojor hyllade alltid Stolpe överkontrollörens patriarkala manlighetsideal.

Svante Nordin behöver inget förstoringsglas för att hitta sprickorna i marmorn. Den vördade disciplinmästaren till far är också den som träffar en annan kvinna och krossar barndomshemmet (ett faktum Stolpe aldrig nämner i skrift). När hustrun Karin på 30-talet har en affär med Olof Lagercrantz vållar det en livskris som av Stolpe själv får skulden för att hans författarskap aldrig blir vad det kunde ha blivit (”Det svider i mig, ty jag vet att om jag fått utveckla mig fritt och inte dolkats av en medmänniska, så skulle jag ha varit jämförlig med de bästa i vår litteratur”). Religiös kris och livslång fiendskap mellan honom och Lagercrantz blir resultatet (en av Stolpes sista böcker är en fantastisk kolerisk pamflett om Lagercrantz.) Att Nordin är en av de första som skriver om bakgrunden till fejden känns typiskt för den svenska kulturens bysamhälle, där det är omöjligt att tala öppet om de personliga detaljer som samtidigt har en så dominerande inverkan på atmosfären.

Paradoxen är att spartanen Stolpe, som till sist skulle framstå som en orubblig motståndare till tids-andan, börjar som en självutnämnd talesman för denna tidsanda. Nordin berättar den märkliga historien om hur den unge Stolpe i början på 30-talet målmedvetet jobbar sig in i kulturlivets centrum. Han blir tongivande filmkritiker, han åker aldrig utomlands utan ett introduktionsbrev till någon internationell litteraturkändis, han skriver böcker där han gör sig till talesman och kritiker för sin generation, han gör enmanstidskriften ”Fronten” för Bonniers i en tid när tidskriften är det hetaste litterära mediet och när BLM ännu inte existerar, han vecklar in sig i en oändlighet av schismer och intriger. Han får stryk och han delar ut stryk, han blir lungsjuk och han blir frisk igen, den förkrossande otrohetsaffären inträffar. Han engagerar sig i den då supertrendiga, numera bortglömda

kristna terapisekten Oxfordrörelsen, konverterar sedan till katolicismen.

Som Sveriges mest kända katolik växlar han mellan predikningar om andlighet och människokärlek och hätska offentliga utfall mot sina ovänner. Det är en självgenererande process som tar honom längre och längre ut i den svenska opinionens periferi, och precis vad som driver den vet nog varken Stolpe själv eller hans levnadstecknare.

Svante Nordin är en god stilist som tidigare har skrivit läsvärda biografier om andra svenska intellektuella som hamnat offside, Ingemar Hedenius och Fredrik Böök. Precis som där håller han en saklig och ironisk ton, fri från apologetiska tendenser. Han känner inget behov av att försvara de vilda utfallen mot Strindberg eller Olof Lagercrantz, utan nöjer sig med att konstatera att Stolpes ”enorma energi... konsumerades av tusen saker som han inte borde ha befattat sig med – hat och rancuner, hämndbegär och tävlingslust, prestationspanik och självtvivel, svartsjuka och misstankar”. Det gör att han trots allt får sitt biografiföremål att framstå som en med alla sina komplikationer ganska sympatisk person.

Men hållningen till Stolpes stormiga privatliv blir väl diskret och arkivdoftande – till exempel det ”såriga” äktenskapet som ändå blir livslångt. Nordin nöjer sig med att citera ur dokumenten, fast det borde finnas levande vittnen att intervjua. Oviljan att slösa ord på kontexten gör också att Stolpes resa från hypertrendig opportunist på 30-talet till dinosaur på 70-talet inte riktigt blir begriplig eller gestaltad. Den reaktionäre excentrikern som är ett så självklart inslag i den engelska offentligheten har helt enkelt inte samma roll i världens modernaste land. Frågan angående Stolpe är om han var som en av de ensamma japanska soldater som fortsatte att besätta sina öde öar i Stilla havet långt efter att andra världskriget var slut, eller om han själv uppsökte sin ö och kallade dit tv-kamerorna.

Jesper Högström litteratur@dn.se

DN 9 dec 2014:

“ Klippa och klistra. Modernismens allra största ser som ett barn på världen

”Henri Matisse. The cut-outs”

Museum of modern art, New York

Visas t o m 8/2 2015.

Museum of Modern arts stora museibutik liknar pysselrummet i en mycket snobbig förskola. Saxar, klister, färgglada ark och gör det själv-lådor för den hugade Matisseeleven lockar de digra skaror som flockats på MoMA på Manhattan.

Incitamentet för denna den hittills mest omfattande utställningen av Henri Matisse sena ”gouaches découpés” – det vill säga pappersklippkonst – är renoveringen av museets monumentala ”The swimming pool”. Verket skapades 1952, specifikt för konstnärens egen matsal i Nice och har nu återställts till de ursprungliga valörerna. Arbetet har tagit 20 år och verket har inte kunnat ses under hela den tiden.

1941 genomgick Henri Matisse en omfattande magoperation och blev länge sängliggande eller bunden till rullstolen. På sjukbädden utvecklade och fulländade han en teknik som gick ut på att pappersark färgades enligt hans instruktioner, klipptes av honom själv och därefter komponerades av assistenter på hans order. Han kom att utveckla tekniken och använda den nästan uteslutande fram till sin död 1954.

Resultaten är häpnadsväckande självklara, lätta, nästan svävande bilder. Den franska modernismens tjugiga konflikt mellan färg och teckning upphävs här helt i perfekt harmoni. Matisse klipper och skapar figurer i själva färgen.

En annan konflikt i den parisiska konstvärlden var vem av de två giganterna Matisse och Picasso som borde räknas som modernismens största. Picassos mer konfrontativa, brutala utmaningar eller Matisses harmoniska sökande efter mänskliga utillstånd och arketyper. Själva hade de två mästarna inga problem med att uppskatta varandra. Och när skiftet från Paris till New York kom efter kriget, valde Konstens nya huvudstad snarare Matisse som ledande föregångare.

Så det känns rätt att just MoMA nu visar över 100 klippverk och en mängd annat material, som den fantastiska illustrerade boken ”Jazz”.

Ett år före sin död förklarade Matisse hur den frambrytande tidens alla reklamskyltar, rörliga bilder och medier ger upphov till en flod av bilder som tvingar sig på oss: ”det är för vårt seende vad fördomarna är för vårt intellekt”. För konstnären gäller det, menade Matisse, att se på världen som ett barn.

Det är lätt att tycka att han nådde fram där han låg, med saxen i högsta hugg och färgerna i knäet.

Jonas Thente jonas.thente@dn.se “

DN 9 dec 2014:

“ Rika amerikaner drar ifrån ”

Större inkomstklyftor leder till svagare total efterfrågan och lägre tillväxt. De riskerar också att skada demokratin.

De senaste decennierna har inkomstskillnaderna i USA ökat betydligt, och trenden ser inte ut att vända. Senast denna situation rådde var strax före den stora depressionen. En så hög nivå är oförenlig med etablerade normer för social rättvisa och lika möjligheter och hotar allvarligt USA:s ekonomi och demokrati.

Inkomsterna har stagnerat för majoriteten av befolkningen. En allt större andel av vinsterna från den ekonomiska tillväxten går till en liten bråkdel hushåll med höga inkomster medan genomsnittet för de lägsta 90 procenten av hushållen legat kvar oförändrat sedan 1980. Enligt en färsk rapport från Council of Economic Advisers skulle den årliga medianinkomsten (justerad för familjens storlek) vara 18 procent, cirka 9 000 dollar, högre än den är nu om inkomstandelen som går till de -lägsta 90 procenten hade varit densamma 2013 som 1973.

Fattiga amerikanska familjers disponibla inkomst har släpat efter andra utvecklade länder i årtionden. Nu sackar även medelklassen efter.

De senaste 30 åren har hushållen med medelinkomster i de flesta utvecklade länder fått högre disponibel inkomst än jämförbara amerikanska hushåll. I år förlorade USA sin plats i tabellen över ”mest välbärgad” medelklass till Kanada, och flera europeiska länder ligger nära. När det offentliga stödet till utbildning, sjukvård och pensioner läggs till den disponibla familjeinkomsten i dessa länder halkar den amerikanska medelklassen ännu längre efter.

Det är långsam lönetillväxt som har försvagat den amerikanska medelklassens ställning. Efter en topp i början av 1970-talet stagnerade den reala medianinkomsten för heltids-arbetande mellan 25 och 64 år, dels för att produktivitetsökningen saktade ner, dels på grund av en allt bredare klyfta mellan produktivitet och lönetillväxt.

Sedan 1980 har den genomsnittliga reala timlönen stigit med 1 procent om året, hälften så snabbt som produktivitetstillväxten. Löneökningarna har också blivit betydligt mer ojämlika i och med att de största har gått till de högsta 10 procenten löntagare.

Dessutom har den tekniska utvecklingen och globaliseringen minskat andelen arbeten som kräver medelhög yrkesskicklighet på hela arbetsmarknaden, samtidigt som andelen mindre kvalificerade arbeten har ökat. Dessa trender, jämsides med att arbetskraftsdeltagandet minskar, förklarar stagnationen i medelklassens inkomster.

De senaste decennierna har medel- och låginkomsthushållen börjat låna för att upprätthålla sin konsumtion. Det privata sparandet rasade och bank- och inteckningslånen ökade kraftigt medan hushållen försökte hålla jämna steg med de förmögna konsumtionsstandard. Konsumtionstillväxten låg ganska länge kvar oförändrad, skuldsättningen steg, konkurserna blev fler och medel- och låginkomsthushållen fick känna av hårdare finansiella påfrestningar.

Räkenskapens dag kom med finanskrisen 2007–2008. I takt med att dessa hushåll dragit åt svångremmen har konsumtionstakten och den ekonomiska tillväxten blivit mer beroende av inkomsttagare högst upp på skalan. Sedan 2009 har de rikaste 5 procentens reala konsumtion ökat 17 procent, jämfört med 1 procent för de lägsta 95 procenten.

Återhämtningens mönster har förstärkt långvarigare trender. År 2012 stod de högsta 5 procenten inkomsttagare för 38 procent av den privata konsumtionen, mot 27 procent 1995. Under denna period sjönk de lägsta 80 procenten löntagares konsumtion från 47 till 39 procent.

Dessa trender innebär svagare total efterfrågan och långsammare tillväxt i framtiden. Ojämligheten i inkomster håller tillbaka tillväxten på tillgångs-sidan genom sina ogynnsamma -effekter på möjligheter till utbildning och utveckling av humankapitalet.

Barn i låg- och höginkomstfamiljer har likartad inlärningskapacitet men helt olika möjligheter till utbildning. Barnen i låginkomstfamiljer går i skolor med svaga resurser och dålig undervisning, och de få som studerar vidare hoppar ofta av. Utbildningsklyftan framträder tidigt och breddas med åren. I dag beräknas den vara dubbelt så stor som för 20 år sedan. Följden är slöseri med mänsklig begåvning, en lägre utbildad arbetskraft, långsammare ekonomisk tillväxt och ännu större inkomstklyftor.

De samhällsekonomiska kostnaderna är betydande men de politiska kostnaderna kan bli ännu skadligare. De rika har både incitament och förmåga att främja åtgärder som upprätthåller och förstärker deras position. Nu när Högsta domstolen har lättat på spärren för finansiering av valkampanjer har det blivit enklare än någonsin för den koncentrerade ekonomiska makten att utöva koncentrerad politisk makt. Kampanjbidrag garanterar inte seger men ger den ekonomiska eliten större tillgång till lagstiftare, tillsynsmyndigheter och andra makthavare så att de kan forma den politiska debatten så att den gynnar deras intressen.

Resultatet är att USA:s politiska system alltmer domineras av pengar. Det är ett tydligt tecken på att inkomstklyftorna i USA har ökat till nivåer som hotar inte bara ekonomins tillväxt utan också demokratins hälsa.

Laura Tyson professor vid universitetet i Berkeley i Kalifornien och tidigare ekonomisk rådgivare till Bill Clinton.

Översättning: Margareta Eklöf “

DN 9 dec 2014:

“Kamp mot fiffel ska öka stödet för makten

Hohhot. Kinas kampanj mot korruption trappades upp förra veckan när kommunistpartiets tidigare säkerhetschef greps. Partiordförande Xi Jinping behöver kampanjen för att samla folket bakom sig. DN har besökt Hohhot i Inre Mongoliet där förändringarna märks.

När polisen anlände till kontoret klockan tio på kvällen låg den tidigare ordföranden i det inflytelserika politiska rådet död i en pöl av blod på golvet. Han hade skurit sig i handleden.

Det var under mitthöstfestivalen den 8 september och till släktingarna som han just ätit en middag med hade han sagt att han måste till kontoret för att avsluta ett ärende.

Zhang Penghui, en kommunistpartipamp i staden Hohhot i Inre Mongoliet, blev 60 år. Han hade en lång och lysande bana som partifunktionär. Han kom från en mindre ort i provinsen, värvades till Hohhot, fick mäktiga vänner och var mellan 2008 och 2013 ordförande i CPPCC, det politiska rådet i staden, en institution som finns över hela Kina.

Han är en av över 30 politiker, tjänstemän och uppsatta chefer i statliga företag i Kina som begått självmord sedan början av förra året, enligt kinesiska medier. Ingen exakt siffra har redovisats. Dödsfallen kategoriseras som ”onaturliga dödsfall”. Den vaga beskrivningen brukar lyda att tjänstemannen var deprimerad.

Vad som låg bakom Zhang Penghuis självmord är inte klarlagt. Han tros ha varit misstänkt för korruption. Rykten i Hohhot tog omedelbart fart att han inte hade velat bli indragen i partiordförande Xi Jinpings kampanj, som på kort tid lett till att 17 personer i gripits i staden.

En av Zhangs närmaste vänner, den biträdande borgmästaren Bo Liangen, dömdes i slutet på augusti till livstids fängelse för att ha tagit emot 40 miljoner kronor i mutor från flera fastighetsbolag.

– De tar ”små räkor” och ”stora fiskar”. Zhang var en ”stor fisk”, säger Zhao, en man utanför den stora, gula byggnad som är Inre Mon-goliets provinskontor i Hohhot.

Liu, en annan invånare, konstaterar med glädje den stora skillnaden mellan före och efter att antikorrupptionskampanjen startade.

– Tidigare, om man ville försöka fixa något hos myndigheterna, så var det svårt att komma innanför dörren. Byråkraternas ansikten var inte glada. Nu har de ändrat attityd, säger han om förändringen.

Mest märks det på att politikerna inte längre vågar gå till de flottaste restaurangerna och beställa måltider som förr.

– Då blir de fotograferade av allmänheten och bilderna sprids på mikroblogger, säger Zhao.

Trafiken till Inre Mongoliets hotell, dit Hohhots partielit tidigare ofta styrde kosan för överdådiga middagar, har stannat av. Receptionen

ligger öde. Det femstjärniga hotellets affärer har drabbats av kommunistpartiets nya reglemente som förbjuder lyxkonsumtion.

Femstjärnigheten, som tidigare var något att eftersträva, har blivit en boja för hotell över hela Kina. I dag arbetar därför många av dem för att nedgradera sig, för att vinna tillbaka de mellan 30 och 50 procent av gästerna som försvunnit.

I en butik i Hohhot som saluför Kinas finaste spritsorter skrattar en försäljare nervöst när antikorrptionskampanjen kommer på tal. Visst har den påverkat försäljningen, och inte så lite.

I Macau har i år intäkterna vid stadens kasinon minskat med 23 procent, till stor del på grund av kampanjen mot korruption på det kinesiska fastlandet.

Överallt syns avtrycken. Nyligen bekräftades beslaget av 200 miljoner yuan (250 miljoner kronor) i en bostad i Peking hos en korrupt chef i energisektorn. Sexton sedelräknare användes för att räkna ihop totalsumman av hundralappar, varav fyra räknare gick sönder under det idoga arbetet, rapporterade finansidskriften Caixin.

Det är sådana uppgifter som nu sprids bland den kinesiska allmänheten. Li Fu och Li Youquan, två pensionärer i Hohhot, står vid en husvägg i solen och ger sitt bifall. Kampanjen är bra och den märks på gatorna, enas de.

– De korrumpade är som insekter som suger folkets blod. De som kämpar mot korruptionen hjälper folket, säger den ene herr Li.

– **Det är tur** att vanligt folk inte haft någon chans att ta emot mutor för då hade det här landet gått under för länge sedan, kommenterar den andre herr Li.

Båda tror att den här generationens statstjänstemän förstått budskapet, men att det kommer nya generationer och ”därför måste kampanjen fortsätta”.

Partiet har en lång väg att gå, enligt Wang Qishan, chefen för den interna disciplincommissionen i kommunistpartiet. Antikorrptionskampanjen är planerad i tre steg, där den första, kallad ”vågar-inte-etappen” ännu pågår. Budskapet är att ingen ska känna sig säker, att alla kan ställas till svars för oegentligheter.

Nästa fas blir ”kan-inte-etappen” (även om de hade vågat) när nya strukturer tagits i bruk. Och den sista fasen heter ”tänker-inte-ens-tanken-etappen”, enligt planen.

Genom att begå självmord har korrupta tjänstemän ibland sett till att deras familjer fått behålla förmögenheten som de olagligt skaffat. Kutym är nämligen att avbryta utredningen vid dödsfall.

– Men huvudorsaken är inte att skydda tillgångarna för familjerna. Tjänstemännen är olyckliga. Pressen på dem har ökat eftersom de fruktar att de ska ställas under utredning för korruption. De blir stressade och deprimerade, därför tar de sina liv, påpekar Qi Xingfa, biträdande professor vid Eastern China normal university i Shanghai.

Han ser ett politiskt och ett ekonomiskt motiv för antikorrupcionskampanjen. Förr räckte det med att ekonomin växte snabbt för att partiet skulle få stöd från folket.

– Nu när ekonomin inte är lika stark behövde ledarna hitta en ny kärna för att samla folket bakom sig. På så vis är kampanjen politiskt viktig för partiet. Det är en win-win-situation för partiet och folket.

Qi Xingfa pekar på fastighetsbranschen, som varit en avgörande kraft i Kinas ekonomi de senaste tio åren. Så mycket nya bostäder har i dag byggts att totalytan motsvarar över 35 kvadratmeter per kinesisk stadsbo. Den ofta korrupta fastighetsbranschen har nu spelat ut sin roll som ekonomisk motor.

– Kinas framtid är att skapa företag som är genuint konkurrenskraftiga. Genom att bekämpa korrupcionen ges dessa företag det utrymme de förtjänar och som Kina behöver, fastslår professorn.

Torbjörn Petersson torbjorn.petersson@dn.se

Fakta.

Partiordföranden slipper en mäktig motståndare

Den 72-åriga Zhou Yongkang, som under fem år fram till 2012 var chef över Kinas polis, domstolar och åklagare, greps i förra veckan och utslöts ur det kinesiska kommunistpartiet. Efter att Zhou inte syntes till offentligt på över ett år har åklagare nu formellt inlett en undersökning mot honom som rör misstankarna om korrupcion. Zhou är den högste kinesiske ledare som fastnat i en mutskandal sedan

kommunistpartiet kom till makten 1949. Han misstänks ha skaffat familjemedlemmar och vänner tillgångar på tiotals miljarder kronor.

Genom att gripa Zhou Yongkang tillintetgör partiordföranden Xi Jinping en av sina tidigare mäktigaste politiska motståndare. Han sänder även en signal till andra toppar att ingen går säker. Xi gör sig även populär i breda folklager eftersom få saker upprör den kinesiska allmänheten så mycket som korrupta politiker.

Någon exakt statistik över hur många som gripits i antikorrupcionskampanjen saknas. Det är partiet självt som gör granskningarna, ingen självständig, utom- stående part, vilket också gör det svårt att få insyn i verksamheten. En siffra som förekommit är att ett 40-tal politiker på hög nivå gripits, och mer än 200 000 tjänstemän på låg nivå. “

DN 9 dec 2014:

“ Israel riskerar att bli inblandat i Syrienkriget mot sin vilja

Israels flygattacker mot Syriens- territorium fördömdes på måndagen enstämmigt av den syriska regimen och dess allierade, Ryssland och Iran. Nu riskerar Israel att blandas in ytterligare i konflikten i Syrien.

Analys.

Enligt västerländska underrättelsekällor handlar det om upp till tio räder som i söndags genomfördes dels mot Damaskus internationella flygplats, dels mot staden Dimas väster om huvudstaden, nära gränsen till Libanon. Enligt den -libanesiska tv-kanalen al-Manar var attackerna riktade mot flygplatsen i Dimas. Varken oberoende nyhetsförmedlare eller officiella syriska uppgifter nämner något om dödsoffer, däremot ska flygräderna ha vållat stor materiell förstörelse.

Israel brukar inte kommentera attacker av det här slaget, så inte heller denna gång. Men den syriska regimen var desto mer fördömande.

”Söndagens aggression bevisar att Israel understödjer terrorn i Syrien. De israeliska attackerna var ämnade att höja moralen hos terrorgrupperingarna som hotar -Syrien, särskilt Jabhat al-Nusra och Islamiska staten, sedan dessa sargats av den syriska regerings-armén”, hette det i ett uttalande från Syriens militärkommando som publicerades på måndagen.

Rysslands utrikesministerium sade sig vara ”djupt oroat” över attackerna och den ryska FN-delegationen lämnade i går in en formell protest till världsorganisationen mot Israels ”aggressiva handling”. Iran, som är den syriska presidenten Bashar al-Assads främste uppbackare, kom med liknande tongångar.

Det är förvisso inte första gången som Israel riktat flygattacker mot Syrien under det pågående inbördeskriget. Det har skett åtminstone ett halvduzin gånger, enligt israeliska militäranalytiker. Avsikten med attackerna är knappast att stödja ”rebellerna” i Syrien, snarare att hindra vapenleveranser från Iran att nå den Israelfientliga Hizbollahmilisen i Libanon. Det var Hizbollah som år 2006 attackerade Israel med raketer, vilket ledde till ett krig mot Libanon där Israel bombade Hizbollahkontrollerade områden i Beirut.

Men Israels senaste attacker väcker ändå viss förvåning. De bryter en relativt lång period av lugn i de syrisk-israeliska relationerna och de går stick i stäv mot den USA-ledda koalitionen policy, som hittills gått ut på att attackera Islamiska statens fästen och ”ligga lågt” i förhållande till president Bashar al-Assad. Dessutom är detta den första mer omfattande militär-operation som Israel genomför sedan premiärminister Benjamin Netanyahu för precis en vecka sedan begärde att parlamentet ska upplösas och nyval hållas.

Detta väckte omedelbart spekulationer om att det skulle finnas inrikespolitiska skäl till Israels Syrien-attack. Men sådana tankegångar avfärdas av tidningen Ha'aretz säkerhetspolitiska reporter Amos Harel: ”Det är visserligen sant att det ligger i Benjamin Netanyahus intresse att inför ett nyval peka på hotet mot Israel från omvärlden. Men sådana

hot finns det ju redan tillräckligt av”, skrev Harel i sin kolumn på måndagen.

Israel har hittills intagit en pragmatisk hållning gentemot det snart fyra år långa inbördeskriget i grannlandet Syrien. Att al-Assad-regimen försvagas har Israel inget emot. Men om terrorgrupperingar som Islamiska staten får överhanden i motståndet kan det leda till en utveckling där Israel blir inblandat i Syrienkriget mot sin vilja.

Erik Ohlsson erik.ohlsson@dn.se

Bakgrund.

Formellt befinner sig Syrien och Israel i krig ända sedan Israels tillkomst 1948. Länderna har utkämpat tre fullskaliga krig mot varandra. Under det så kallade sexdagarskriget 1967 erövrade Israel Golanhöjderna. Efter oktoberkriget 1973 har en FN-styrka ansvarat för truppåtskillnad mellan israeliska och syriska styrkor vid Golan.

I Syrien har det rått undantagstillstånd sedan 1963 – med hänvisning till konflikten – vilket givit presidenten och säkerhetstjänsten stort inflytande i det politiska systemet. “

Den 10 december 2014.

DN 10 dec 2014:

”Miljöstödet till jordbruket ger bara små effekter”

“Måste göras om. Det statliga jordbruksstödet är miljöpolitiskt ineffektivt, och bidrar i vissa fall till ökade utsläpp i stället för bättre hållbarhet. Vi lämnar i dag fem förslag till regeringen för ökad träffsäkerhet, skriver sex forskare från Konjunkturinstitutets vetenskapliga råd.

Statlig styrning på jordbruksområdet domineras av stöd i olika former. De breda miljöstöden fungerar mer som inkomststöd och ger endast små positiva miljöeffekter. Stöden som syftar till att omfördela inkomster ges i stället till rika jordbruk i intensivt odlade områden med negativa miljöeffekter som följd. Det finns således ett behov av att öka träffsäkerheten i jordbrukspolitiken. Vår analys visar fem områden där styrning saknas eller inte fungerar som den ska. Slutsatserna redovisas i den miljöekonomiska rapport som vi lämnar till regeringen i dag.

1. Styr direkt mot biologisk mångfald utan att ta omvägen via ekologisk produktion. Stödet till ekologisk produktion inom Landsbygdsprogrammet, som uppgår till 1 miljard kronor per år, kan ha en positiv effekt på biologisk mångfald om omställningen sker i slättbygd. Däremot kräver ekologisk odling större arealer för att producera samma mängd och större odlade ytor ger i sin tur upphov till större läckage av näringsämnen och utsläpp av växthusgaser.

Analysen visar att andelen ekologisk areal är liten i den intensivodlade slättbygden och stor i Norrlands skogsbygd där miljövinster är små.

Trots stödet har inte ekologisk odling ökat under perioden 2007–2012, vare sig mätt i antal hektar eller som andel av total jordbruksmark. Om målet är att öka den biologiska mångfalden till lägst kostnad för samhället är det bättre att styra direkt mot den positiva miljöeffekten och undvika omvägen genom det ekologiska. Det innebär dels att stimulera åtgärder som ökar biologisk mångfald i intensivt odlade jordbrukslandskap, dels att stimulera betesdrift och hävd av betesmark i områden där dessa är särskilt viktiga för biologisk mångfald. För att minska användningen av växtskyddsmedel i det konventionella jordbruket behöver skatten på bekämpningsmedel ses över för att öka skattens miljöstyrande effekt.

2. Inför skatt på mineralgödsel för att minska miljö- och klimat-effekterna. Många av de negativa miljö- och klimatteffekter som jordbruksproduktionen leder till beror på tillförseln av näringsämnen via gödslingen. Tillförseln av kväve till åkermarken bidrar till övergödning i sjöar och hav, klimatpåverkan, minskad biologisk mångfald, försurning samt nedbrytning av ozonlagret i stratosfären. Trots detta saknas styrmedel som minskar just tillförseln. Den tidigare skatten på mineralgödsel som fanns fram till 2009 avskaffades abrupt och utan djupare analys. Om man vill minska användningen av mineralgödsel i Sverige behöver skatten återinföras. Vår analys visar att en beskattning på den tidigare nivån 1,80 kronor per kilo kväve skulle minska kvävetillförseln i Sverige med 6 procent. För att undvika stora effekter på skörden kan kompletterande styrmedel behövas vilka ökar kväveeffektiviteten, som stöd till kvävesensorer och rådgivning. Vidare bör man driva på för att länder runt Östersjön inför liknande styrmedel för att minska övergödningen.

3. Fasa ut nedsättningarna i koldioxid- och energiskatterna. Jordbrukets användning av fossila bränslen och energi möter lägre

skatter än resten av ekonomin. För att klimat- och energieffektiviseringsmålen ska nås kostnadseffektivt bör koldioxidskatten vara lika hög för alla användare och energiskatten lika hög per energienhet. Vår analys visar att en utfasning av nedsättningarna i koldioxidskatten minskar produktionen i jord- och skogsbruket med 1,7 respektive 0,8 procent 2030 och utsläppen i den icke-handlande sektorn minskar med 90 000 ton. Genom att kompensera branschen kan effekten på produktionen reduceras, exempelvis genom en omställningspremie.

4. Se över incitament för kolinlagring i skog och mark. Den svenska skogen och marken lagrar stora mängder kol. Det finns en stor potential att öka denna kolinlagring till låga kostnader. Genom att tillgodoräkna ökning av kolsänkor för att nå det nationella klimatmålet kan kostnadseffektiviteten i den svenska klimatpolitiken öka. I dagsläget saknar markägarna incitament för att lagra kol. I vissa fall ges till och med incitament till att inte lagra kol, exempelvis går markägare som omvandlar jordbruksmark till skog miste om gårdsstöd. Detta klimatpolitiska glapp skulle behöva ses över för att utnyttja potentialen i de miljö- och kostnadsvinster som finns i kolinlagring.

5. Överför medel från gårdsstödet till landsbygdsprogrammet eller inkomstpröva. Gårdsstödet, som uppgår till ca 6 miljarder kronor per år, syftar bland annat till att garantera en skälig levnadsstandard för jordbrukarna. Stödet utbetalas per hektar mark utan krav på produktion. Värdet på stödträterna bygger på spannmålsavkastningen under en historisk period. Högre stöd betalas därmed ut i regioner med bättre produktionsförutsättningar. Jordbruksstöden uppgår i genomsnitt till 211 400 kronor per stödmottagare och år. Genomsnittet döljer att jordbruksstöden är skevt fördelade. Så mycket som 80 procent av stöden går till 20 procent av stödtagarna. Vår analys

visar att en stor del av stödet går till de rikaste jordbrukarna i den intensivt odlade slättbygden. De största utbetalningarna sker till Skåne och Västra Götalands län. Om stödets syfte är omfördelning borde stödet inkomstprövas. Gårdsstödet är inget effektivt styrmedel för att hantera fördelningseffekter, tvärtom. Att gårdsstöden genom vissa miljövillkor skulle kunna öka miljönyttan kan ifrågasättas eftersom stödet betalas ut till områden med intensivt jordbruk. I SCB:s miljö-räkenskaper bokförs Gårdsstödet till och med som en miljöskadlig subvention. För att öka miljöstyrningen borde möjligheten att föra över medel från gårdsstödet till landsbygdsprogrammet utnyttjas i så stor utsträckning som möjligt. Från och med 2015 kan medlemsstater-na föra över upp till 15 procent av budgeten för Gårdsstödet till Landsbygdsprogrammet. Det förefaller dock inte som att den möjligheten kommer utnyttjas.

Eva Samakovlis, Forskningschef -Konjunkturinstitutet Thomas Aronsson, Professor I Nationalekonomi Umeå Universitet, Ledamot I Konjunkturinstitutets Vetenskapliga Råd Runar Brännlund, Professor I Nationalekonomi Umeå Universitet, Ordförande I Konjunktur-institutets Vetenskapliga Råd Ing-Marie Gren, Professor I Nationalekonomi Slu Uppsala, Ledamot I Konjunkturinstitutets Vetenskapliga Råd Caroline Leck, Professor I Kemisk Meteorologi Stockholms Universitet, Ledamot I Konjunktur-institutets Vetenskapliga Råd Patrik Söderholm, Professor I Nationalekonomi Luleå Tekniska Universitet, Ledamot I Konjunktur-institutets Vetenskapliga Råd “

DN 10 dec 2014:

“ Ont om bojkotter av Saudi

Ett ord kan säga mer än tusen bilder. I tisdagens DN intervjuades journalisten och aktivisten Hana al-Khamri. Hon är född i Jemen och uppvuxen i Saudiarabien. Det senare landet kallar hon i intervjun ”en könsbaserad apartheidstat”.

Könsapartheid är ett ord som används med jämna mellanrum. På Wikipedia definieras det av den feministiska psykologen Phyllis Chesler som ”sedvänjor som dömer flickor och kvinnor till en segregerad, underordnad sub-existens”.

Ordet apartheid är afrikaans, språket som talades av vita i Sydafrika. Och det var i kampen mot rasförtrycket framför allt i detta land som ordet blev ökänt. Det gick knappt att hitta en svensk under 1970- och 80-talen som inte kände till dess betydelse. En stor bojkott drogs i gång. Företag som handlade med Sydafrika och artister som uppträdde där hamnade i frysbox.

Men mot könsapartheiden finns inga blockader. Ändå är den på flera sätt ännu mer hårdslående än Sydafrikas rasåtskillnad. Sajten ”No woman no play” för kvinnors rättigheter i Saudiarabien hittar en mängd områden där landets kvinnor är mer diskriminerade än de svarta var i Sydafrika: saudiska kvinnor får till exempel inte syssla med idrott eller utan tillstånd gifta sig, arbeta, resa och få läkarvård.

Det finns många fler länder där könsapartheiden bedrivs på ett raffinerat och grymt sätt. Dit hör Jemen, Afghanistan, Iran, Pakistan –

nationer vars system tycks föranleda ytterst få internationella rop på bojkott. Dit hör även Qatar, som enligt organisationen Human rights watch saknar lagar mot hustrumisshandel och låter skilsmässor, arv och vårdnad av barn skötas av shariadomstolar. För detta har landet inte frusits ut ur någon gemenskap, däremot har det belönats med fotbolls-VM år 2022.

Vad beror tystnaden på? Ett skäl är förstås västvärldens ovilja att idka ”åsiktsimperialism”. De vita, kristna sydafrikanerna var ett mer legitimt mål än ”ickevita”, ofta muslimska könsförtryckare i Asien och Afrika. Men denna ovilja drabbar bara de utsatta kvinnorna.

Man kan också säga saker som ”samma talibaner här som där” och hänvisa till att europeiska kvinnor också förtrycks. Men 80-talets Sverige var sannerligen inte fritt från rasism. Det hindrade oss inte då från att protestera mot det betydligt ondsintare systemet i Sydafrika.

Erik Helmerson erik.helmerson@dn.se “

Nobels Fredspris för 2014

Den Norske Nobelkomite har bestemt at Nobels fredspris for 2014 skal tildeles **Kailash Satyarthi og Malala Yousafzay** for deres kamp mot undertrykkelse av barn og ungdom og for alle barns rett til utdanning. Barn skal gå på skole, ikke utnyttes for økonomiske formål. I verdens fattige land er 60 prosent av befolkningen i dag under 25 år. Det er en forutsetning for en fredelig utvikling globalt at barn og unges rettigheter respekteres. Særlig i konfliktområder bidrar overgrep mot barn til at konflikter føres videre gjennom generasjoner.

Med stort personlig mot har Kailash Satyarthi, i tradisjonen fra Gandhi, ledet ulike former for protestaksjoner og demonstrasjoner, alle fredelige, for å rette søkelyset mot grov utnyttelse av barn for økonomisk gevinst. Han har også bidratt til utviklingen av sentrale internasjonale konvensjoner om barns rettigheter.

Malala Yousafzay har, tross sin unge alder, allerede i flere år kjempet for jenters rett til utdanning og har ved sitt eksempel vist at også barn og unge kan bidra til å bedre sin egen situasjon. Hun har gjort dette under de mest farefulle omstendigheter. Gjennom sin heltedige kamp er hun blitt en ledende stemme for jenters rett til utdanning.

Nobelkomiteen ser et viktig poeng i at en hindu og en muslim, en inder og en pakistaner møtes i en felles kamp for utdanning og mot ekstremisme. Mange andre personer og institusjoner i det internasjonale samfunn har også bidratt. Det er beregnet at det i dag finnes 168 millioner barnarbeidere rundt om i verden. I 2000 var tallet 78 millioner høyere. Verden er kommet nærmere målet om avskaffelse av barnarbeid.

Kampen mot undertrykkelse og for barn og unges rettigheter bidrar til realiseringen av det «brorskap mellom nasjonene» som Alfred Nobel omtaler i sitt testamente som et av kriteriene for Nobels fredspris.

Oslo, 10. oktober 2014

Overrekkelsestale

Från <http://www.nobelprize.org>

Overrekkelsestale av leder av **Den Norske Nobelkomite** **Thorbjørn Jagland, Oslo, 10. desember, 2014**

Deres Majesteter, Deres Kongelige Høyheter, Eksellenser, Mine damer og herrer,

Det finnes en samvittighet i verden som strekker seg over alle landegrensar, som er uavhengig av religion, kultur og sosial tilhørighet: Det er at barn har rett til en barndom, de har rett til å gå på skole i stedet for å bli tvunget til å arbeide. De skal ikke begynne livet som andres slaver.

Denne "verdnessamvittighet" kan ikke komme bedre til uttrykk enn gjennom Kailash Satyarthi og Malala Yousafzai.

Kjære Nobelprisvinnere,

Et sterkere uttrykk for Alfred Nobels kallelse om forbrødring mellom nasjonene er det vanskelig å finne enn gjennom dere to.

Vi er beæret over å ha dere her.

Gratulerer!

Veien til demokrati og frihet er brolagt med kunnskap.

Taliban og IS liker ikke kunnskap fordi de vet at det er en viktig forutsetning for frihet. Skolegang, særlig for jentene, fratar Taliban, IS, Boko Haram og liknende bevegelser makt.

Men ingenting bør være fjernere fra islam enn å bruke selvmordsbomber mot sine trosfeller eller å skyte mot en ung jente som ikke har krevd noe annet enn å få gå på skole.

Vold og undertrykkelse kan ikke begrunnes i noen religion. Islam, kristendom, jødedom, hinduisme og buddhisme beskytter livet og kan ikke brukes til å ta liv.

De to som vi hedrer her i dag, står klippefast på dette. De lever etter det som Mahatma Gandhi ga uttrykk for. Han sa: "Det er mange formål jeg ville ha dødd for. Det er ingen formål jeg ville ha drept for".

Satyarathi og Yousafzai er nettopp de mennesker som Alfred Nobel i sitt testamente kaller "fredsforkjempere".

De er det ikke bare bak skrivebordet, de er det i praksis.

Deres Majesteter, Deres Kongelige Høyheter, mine damer og herrer,

Kailash Satyarthis visjon er ganske enkelt å gjøre slutt på barnearbeid. Siden han i 1980 ga opp en lovende karriere som elektroingeniør, har dette vært Satyarthis overordnede mål. Han har arbeidet på mange ulike nivå for å nå dette målet. På grasrotnivå har han fått satt ca. 80.000 barn fri under til dels meget dramatiske omstendigheter. Mange ganger har han blitt angrepet på brutalt vis. Det krever ikke stor fantasi å forestille seg reaksjonen når han og hans medarbeidere går inn i nedslitte fabrikklokaler rundt om i India for sette barna fri. Sterke interesser har profitert på barnearbeid. Disse gir ikke opp uten kamp. Selv har Satyarathi holdt seg til ikke-vold.

Barnearbeiderne blir ikke sjelden rekruttert gjennom kidnapping, men ofte leies de ut av foreldre som ikke klarer sine gjeldsforpliktelser. Gjeldsslaveriet er fortsatt meget utbredt ikke bare i India, men også i

mange andre land.

Satyarathi insisterer på at det ikke er fattigdommen som fører til barnearbeid. Barnearbeidet vedlikeholder fattigdommen, den videreføres fra generasjon til generasjon.

Skolegang bringer folk ut av fattigdom.

Satyarathi har utviklet en modell for hvordan de frigjorte barna kan rehabiliteres og skaffes utdanning. De må få en basisutdanning slik at de i noen grad kan fungere som vanlige samfunnsborgere snarere enn som slaver. Han har opprettet flere ulike organisasjoner som arbeider både i India og internasjonalt for at barn skal få sine rettigheter. Bachpan Bachao Andolan er kanskje hans aller viktigste redskap med sine direkte aksjoner for å få satt barna fri.

Satyarthis kamp er preget av stor oppfinnsomhet. Rugmark, som ble opprettet i 1994, nå Goodweave, er et slående eksempel. Dette er et internasjonalt konsortium av representanter fra land som eksporterer og importerer tepper. På en enkel måte kan vi alle kontrollere at teppet ikke er blitt produsert av barnearbeidere. Et system med inspektører er opprettet for å sikre at ordningen fungerer. Barna får gå på skole og de voksne arbeiderne får en rettferdig lønn.

Eksportører og importører betaler en liten avgift for å opprettholde dette systemet med inspeksjoner og kontroller. Det arbeides med å utbre ordningen til ytterligere produkter hvor barnearbeid forekommer hyppig, som strikkevarer og sportsutstyr.

17. januar 1998 startet Satyarathi sitt aller største prosjekt: The Global March Against Child Labour. Sju millioner barn og voksne deltok i denne marsjen som berørte mange forskjellige land og regioner.

Marsjen endte opp ved [ILO](#)s hovedkvarter i Geneve. Året etter ble ILOs konvensjon mot de verste former for barnarbeid enstemmig vedtatt. I dag har 172 land ratifisert konvensjonen. Ingen ILO-konvensjon er blitt hurtigere ratifisert. ILO-konvensjonene 138 og 182 og [FNs](#) "Convention on Rights of the Child" er nå grunnlaget for den verdensomspennende kampen mot barnarbeid og for utdanning.

Mye står likevel igjen. Det er omkring 60 millioner barnarbeidere bare i India, de aller fleste innenfor jordbruket. Om landet ratifiserte de to ILO-konvensjonene, ville det representere et stort skritt i riktig retning.

I dag finnes det 168 millioner barnarbeidere rundt om i verden. I år 2000 var tallet 78 millioner høyere. På dette, som på så mange andre områder, går det altså i riktig retning og ofte i et mye høyere tempo enn vi tror. Satyarthi tror faktisk at barnarbeid kan bli mer eller mindre avskaffet i hans egen levetid.

Alle her deler dette håpet.

Deres Majesteter, Deres Kongelige Høyheter, Mine damer og Herrer,

Malala Yousafzai er i særklasse tidenes yngste fredsprisvinner. Likevel er hennes historie på rekordtid blitt kjent over nesten hele verden. Da hun var 11-12 år begynte hun under pseudonym å skrive en blogg for BBC om hvordan det var å leve i Swat-dalen i nordvest-Pakistan under et sterkt press fra Taliban og med bare ambivalent støtte fra de pakistanske myndigheter. I perioder måtte skolene stenge, særlig jenteskoler.

Malala Yousafzais visjon var klar helt fra begynnelsen. Jenter hadde et selvfølgelig krav på utdanning.

Hennes mot er nesten ubeskrivelig. Vi kjenner alle til det som skjedde 9. oktober 2012, da Malala var 15 år gammel: En revolvermann gikk på skolebussen og spurte etter Malala. Han løsnet tre skudd mot henne og skadet henne på det alvorligste. Hun berget livet og bestemte seg for å fortsette sin kamp for jenters utdanning, selv om Taliban aldri har gjort noen hemmelighet av at de vil prøve igjen.

Pakistan har et folketall på nesten 200 millioner. En fjerdedel av befolkningen er mellom 5 og 16 år. Landets konstitusjon garanterer alle disse barna en gratis og obligatorisk utdanning. Men nesten halvparten av de 52 millioner går ikke på skole; de aller fleste av disse er jenter. Og det er slett ikke bare Taliban som prøver å holde jentene borte fra skolen. Også myndighetene gjør det ved at de har bygget skoler uten vegger, uten rennende vann og uten toaletter. Og minst like viktig: Indoktrinering er noen ganger viktigere enn de ferdigheter og kunnskaper som trenges for å klare seg i en moderne verden. Lærerne har ofte heller ikke det minimum av kvalifikasjoner som er nødvendige.

Pakistanske myndigheter har hyllet fredsprisen til Malala Yousafzai. Den beste gaven de kunne gi henne er å forbedre utdanningssystemet i landet dramatisk.

Det vil gagne hele Pakistan.

Få ting gir større avkastning økonomisk og sosialt enn å investere i jenters utdanning.

Denne logikken gjelder over hele verden. Ved å sette enkeltmennesket i sentrum for all politikk vil man raskt forstå at de "ekskluderte" ikke utgjør en byrde og en trussel, men er en enorm ubrukt ressurs. Også her i Europa ville en slik logikk gjøre underverker. Her er ikke problemet at barna og ungdommen ikke får utdanning eller blir

tvunget til å arbeide. Alt for mange får ikke brukt sin utdannelse og får ikke muligheten til å arbeide.

Vi må bort fra denne negative situasjonen og i stedet gi den unge generasjon det håp som antakelig er vårt mektigste vern mot ekstremismen.

Ungdommen må kunne se mot fremtiden i stedet for å bli fanget av mørke tanker og mørke krefter.

Mine damer og herrer,

Mens ekstremismens natur er å skape fiender, lage skremmebilder og dele verden inn i oss og dem, viser prisvinnerne oss noe annet:

En ung jente og en litt eldre mann, en fra Pakistan en fra India; en muslim, den andre hindu; De to er symboler på det verden trenger: mer enhet. Brorskap mellom nasjonene!

Prisvinnerne har understreket at om prisen kan bidra til at indere og pakistanere, to folk som står hverandre så nært, men likevel så fjernt, kommer hverandre nærmere, ville det utgjøre en ekstra dimensjon ved prisen.

Vi deler dette håpet.

Mine damer og herrer,

Vi trenger mennesker som Satyarthi og Yousafzai for å vise at det nytter å kjempe.

Få om noen av oss har hatt større mot til å leve etter Mahatma Gandhis prinsipp om at "Jeg godtar bare en tyrann i verden, det er den lille stillferdige stemmen inni meg selv. "

Vi andre er kanskje blitt for vant med å følge stemmene fra andre som strømmer inn i hodene våre gjennom sosiale media. Vi glemmer ofte å lytte til vår egen stemme, den som taler til oss om rettferdighet.

Frihet og rettferdighet har aldri vært seremoniell. Verden ble aldri brakt fremover av kaldt beregnende mennesker. Den ble brakt fremover av kjempende mennesker med varme hjerter.

Deres Majesteter, mine damer og herrer,

Vi lever i en tidsalder der verden, til tross for all vold og ekstremisme vi ser rundt oss, preges av en økende humanisering.

Forfatteren James Baldwin sa det slik: "The people that once walked in darkness are no longer prepared to do so."

Dette er blitt en ugjenkallelig del av vår felles bevissthet.

Personer som Kailash Satiarthi og Malala Yousafzai har brakt oss dit.

De viser at det nytter å kjempe. Selv under de vanskeligste forhold.

Kjære Nobelprisvinnere,

Dere vil for all fremtid være en del av den gullrekke vi har i Nobelhistorien – rekken av kjempende mennesker. Mennesker som har skaper den "verdssamvittighet" vi alle kan være bærere av – ropet om frihet og rettferdighet.

Det viktigste av alt er å få satt barna og ungdommen fri!

Takk for oppmerksomheten.

Nobelforedrag

Nobelforedrag av Kailash Satyarthi, Oslo, 10. desember, 2014.

La oss globalisere medmenneskeligheten og sette våre barn fri

Mine kjære verdens barn ...

Deres Majesteter, Deres Kongelige Høyheter, Eksellenser, ærede medlemmer av Den norske Nobelkomiteen, min kjære bror Tom Harkin, mine brødre og søstre og min kjære datter Malala.

Fra dette podiet for fred og menneskelighet er det en stor ære for meg å resitere et mantra fra de gamle visdommens skrifter, vedaene.

Dette mantraet inneholder en bønn, en forhåpning og en besluttsomhet som har otensiale i seg til å frigjøre menneskeheten fra alle menneskeskapte kriser.

"Sam gacchadhvam sam vadadhvam sam vo manansi Jaanataam"

"Devaa bhaagam yathaa poorve, sam jaanaanaam upaasate"

La oss gå sammen. I vår streben etter global fremgang må vi ikke utelate eller utestenge en eneste person i et eneste verdenshjørne, det være seg øst eller vest, sør eller nord.

La oss snakke sammen, la våre sinn møtes! La oss lære av våre forfedres erfaringer, la oss sammen skape kunnskap for alle til alles beste.

Jeg bøyer meg i takknemlighet for mine avdøde foreldre, for mitt fedreland India og for Moder Jord.

Med varmt hjerte minnes jeg hvordan jeg selv er blitt satt fri tusenvis av ganger, hver eneste gang jeg har satt et barn fri fra slaveri. Hver gang deres første smil i frihet brer seg over deres vakre ansikter, ser jeg Guds smil.

Den største æren for denne prisen tilegner jeg Kaalu Kumar, Dhoom Das og Adarsh Kishore fra India og Iqbal Masih fra Pakistan. Som medlemmer av min bevegelse ofret de sine liv for å beskytte barns frihet og verdighet. Jeg tar med stor ærbødighet imot denne prisen på vegne av alle disse martyrene, mine medaktivister rundt om i verden og mine landsmenn.

Min reise hit fra Lord Buddhas, Guru Nanaks og Mahatma Gandhis store land; fra India til Norge, skaper en forbindelse mellom to kraftsentre for global fred og brorskap, både i eldre og nyere tid.

Mine venner, Nobelkomiteen har sjenerøst nok bedt meg om å holde en "forelesning", noe jeg, med respekt å melde, ikke er i stand til å gjøre.

Jeg står her for å representere lyden av taushet, harmløshetens rop og det usynliges ansikt. Jeg er kommet hit for å formidle våre barns stemmer og drømmer; våre barn, fordi de er alle våre barn.

Jeg har sett inn i deres redde og slitne øyne. Og jeg har lyttet til deres påtrengende spørsmål:

For tjue år siden, ved foten av Himalayafjellene, møtte jeg en tynn liten gutt. Han spurte: "Er verden så fattig at den ikke kan gi meg et leketøy og en bok i stedet for å tvinge meg til å ta i et verktøy eller et våpen?"

Jeg møtte en sudanesisk barnesoldat som var kidnappet av en ekstremistisk milit. Det første han ble tvunget til å gjøre under opplæringen, var å drepe sine venner og familie. Han spurte: "Hva gjorde jeg galt?"

For tolv år siden traff jeg en pur ung mor som levde på gata i Colombia og som hadde opplevd menneskehandel, voldtekt og slaveri. Hun stilte meg følgende spørsmål: "Jeg har ikke hatt en eneste drøm i hele mitt liv. Kan barnet mitt få oppleve det å ha en drøm?"

Ingen voldshandling er verre enn å nekte våre barn å ha drømmer.

Mitt eneste mål her i livet er at hvert eneste barn skal få lov til:

å være barn,

å vokse og utvikle seg,

å spise, sove, se dagslys,

å le og gråte,

å leke,

å lære, gå på skolen, og fremfor alt,

å drømme.

Alle store religioner sier at vi må ta vare på våre barn. Jesus sa: "La de små barna komme til meg og hindre dem ikke, for Guds rike tilhører slike som dem." Den Hellige Koranen sier: "Drep ikke deres barn på grunn av fattigdom."

Jeg nekter å godta at det ikke er plass til våre barns drømmer i alle templene, moskeene, kirkene og bedehusene.

Jeg nekter å godta at verden er så fattig, når bare én ukes militærutgifter på verdensbasis er nok til å gi alle våre barn skolegang.

Jeg nekter å godta at alle våre lover og grunnlover, dommere og politimenn ikke greier å beskytte våre barn.

Jeg nekter å godta at slaveriets lenker noensinne vil kunne bli sterkere enn lengselen etter frihet.

JEG NEKTER Å GODTA DET.

Jeg er så heldig at jeg får lov til å jobbe sammen med mange modige sjeler som også nekter å godta dette. Vi har aldri gitt opp og kommer aldri til å gi opp på grunn av trusler og angrep. Det er uten tvil gjort fremskritt de siste par tiårene. Antall barn som ikke går på skole er blitt halvert. Barsedødelighet og underernæring er redusert, og millioner av barnedødsfall er forhindret. Antall barnearbeidere i verden er blitt redusert med en tredjedel. Men vær klar over at det fortsatt gjenstår store utfordringer.

Mine venner, i dag er intoleransen er den største krisen som banker på menneskehetens dør.

Vi har mislyktes totalt når det gjelder å gi våre barn utdanning. En utdanning som gir livet mål og mening og sikrer fremtiden. En utdanning som bygger opp en følelse av globalt borgerskap hos de unge. Jeg frykter at vi snart vil komme dithen at det kumulerte resultatet av denne fiaskoen vil kulminere i en voldsutøvelse uten sidestykke som vil kunne føre til at menneskeheten tar livet av seg selv.

Men allikevel finnes det unge mennesker som Malala, som rundt om i verden setter seg til motverge og velger fred fremfor vold, toleranse fremfor ekstremisme, og mot fremfor frykt.

Løsningen ligger ikke bare i forhandlinger og konferanser og pålegg fra fjerne organisasjoner. Løsningen ligger i små grupper og lokale organisasjoner og individer som ofte er helt ukjente for verdenssamfunnet, men som kjenner problemene på kroppen her eneste dag.

For atten år siden marsjerte flere millioner av mine brødre og søstre i 103 land 80.000 kilometer. Den gangen så en ny internasjonal lov mot barnarbeid dagens lys. Det klarte vi.

Du tenker kanskje: Hva kan én enkelt person gjøre? La meg fortelle deg en historie som jeg husker fra min barndom: Det hadde brutt ut en voldsom skogbrann. Alle dyrene flyktet, også løven, skogens konge. Plutselig så løven en bitte liten fugl som fløy rett mot brannen. Han spurte: «Hva er det du gjør?» Til løvens store overraskelse, svarte fuglen: «Jeg er på vei for å slukke brannen.» Løven lo og sa: «Hvordan kan du slukke brannen med bare en dråpe vann i nebbet?». Fuglen stod steilt på sitt, og sa: "Men jeg yter min skjerv."

Du og jeg lever i en tid preget av rask globalisering. Vi er koblet til hverandre via høyhastighetsinternett. Vi utveksler varer og tjenester i et felles, globalt marked. Hver eneste dag går det tusenvis av fly som forbinder oss med alle verdenshjørner.

Men det finnes én alvorlig svikt i disse forbindelsene. Det er mangelen på medmenneskelighet. La oss innpode og omdanne den individuelle medmenneskeligheten til en global bevegelse. La oss globalisere medmenneskeligheten. Ikke en passiv medmenneskelighet, men en medmenneskelighet som forandrer verden og fører til rettferdighet, likhet og frihet.

Mahatma Gandhi sa, "Hvis vi skal undervise i ekte fred på jorden... må vi begynne med barna." Jeg vil ærbødigst legge til at vi må bringe verden sammen gjennom å ha medfølelse for våre barn.

Hvem er disse barna som syr fotballer, men som aldri har spilt fotball? De er våre barn. Hvem er disse barna som jobber i gruver for å utvinne steiner og mineraler? De er våre barn. Hvem er disse barna som høster kakao, men som ikke vet hvordan sjokolade smaker? De er alle sammen våre barn.

Devli var født inn i flere generasjoners gjeld og gjeldsslaveri i India. Da hun satt i bilen min rett etter at hun var blitt reddet, spurte denne åtte år gamle jenta meg: Hvorfor kom du ikke før? Hennes sinte spørsmål ryster meg fortsatt – og har nok kraft i seg til å ryste hele verden. Hennes spørsmål er rettet mot oss alle. Hvorfor kom vi ikke før? Hva venter vi på? Hvor mange flere Devlier skal vi la være å redde? Hvor mange flere jenter skal bli bortført, innestengt og misbrukt? Rundt om i verden finnes det barn som Devli som spør seg selv hvorfor vi ikke gjør noe og som følger nøye med på våre handlinger.

Vi trenger kollektive tiltak og det haster. Hvert eneste minutt teller, hvert eneste barn teller, hver eneste barndom teller.

Jeg bestrider den passiviteten og pessimismen som omgir våre barn. Jeg bestrider denne kulturen som er basert på taushet og nøytralitet.

Jeg anmoder derfor innstendig alle regjeringer, mellomstatlige organisasjoner, næringslivet, ledere for alle trosretninger, det sivile samfunn og hver enkelt av oss om å sette en stopper for alle former for vold mot barn. Slaveri, menneskehandel, barneekteskap, barnarbeid, seksuelt misbruk og analfabetisme har ingen plass i et sivilisert samfunn.

Mine venner, dette kan vi klare.

Regjeringene må utforme en barnevennlig politikk og investere i utdanning og unge mennesker.

Næringslivet må være mer ansvarlig og mer åpen for nyskapende partnerskap.

Mellomstatlige organisasjoner må samarbeide for å fremskynde mer handling.

Det internasjonale sivile samfunn må heve seg over den daglige tralten i arbeidet og sine spredte agendaer.

Ledere og institusjoner for ulike trosretninger og alle vi andre må stå sammen for våre barn.

Vi må være dristige, vi må være ambisiøse og vi må ha viljestyrke. Vi må holde våre løfter.

For over femti år siden, på min første skoledag, traff jeg en skopussergutt på min alder som satt ved inngangsporten til skolen og pusset sko. Jeg stilte følgende spørsmål til lærerne mine: "Hvorfor jobber han der ute? Hvorfor går han ikke på skolen sammen med meg?" Lærerne kunne ikke svare. En dag mannet jeg meg opp og stilte spørsmålet til faren hans. Han sa: "Sir, det har jeg aldri tenkt over. Vi er bare satt til verden for å arbeide." Dette gjorde meg sint. Det gjør meg fortsatt sint. Jeg protesterte mot det da og jeg protesterer mot det nå.

Da jeg var barn hadde jeg en visjon for morgendagen, hvor skopusserguten skulle sitte ved siden av meg i klasserommet og lese. Nå er denne morgendagen blitt til DAGEN I DAG. Jeg er DAGEN I DAG, du er DAGEN I DAG. DAGEN I DAG er en dag hvor alle barn har rett til liv, frihet, helse, utdanning, sikkerhet, verdighet, likhet og fred.

I DAG ser jeg de smilende ansiktene til våre barn i de blinkende stjernene bak mørket. I DAG ser jeg barn som leker og danser i hver bølge i havet. I DAG ser jeg den lille skopusserguten som sitter sammen med meg i klasserommet i hver plante, hvert tre og hvert fjell.

Jeg vil at dere skal se og kjenne denne DAGEN I DAG inni dere. Mine kjære søstre og brødre, jeg vil be dere om å lukke øynene og plassere hånden ved hjertet et lite øyeblikk. Kan dere føle barnet inni dere? Nå skal dere lytte til dette barnet. Det er jeg sikker på at dere kan klare!

I dag ser jeg mange tusener som marsjerer fremover som Mahatma Gandhi, [Martin Luther King](#) og [Nelson Mandela](#) og som kaller på oss. Mange gutter og jenter har blitt med. Jeg har blitt med. Nå vil vi at dere også skal bli med.

La oss demokratisere kunnskap.

La oss skape universell rettferdighet.

La oss sammenglobalisere medmenneskeligheten for våre barns skyld!

Min appell går til alle dere som er her i dag og til alle andre rundt om i hele verden.

Jeg oppfordrer til en marsj fra utbytting til utdanning, fra fattigdom til felles fremgang, en marsj fra slaveri til frihet, og fra vold til fred.

Asato mā sad gamaya, tamaso mā jyotir gamaya, mṛtyor mā amṛtaṁ gamaya.

La oss marsjere fra mørke til lys. La oss marsjere fra dødelighet til guddommelighet.

La oss marsjere!

Nobelforedrag

Nobelforedrag av Malala Yousafzai, Oslo, 10. desember, 2014.

Bismillah hir rahman ir rahim. I Guds den nådefulle og mest velgjørendes navn

Deres Majesteter, ærede medlemmer av Den norske Nobelkomiteen, kjære søstre og brødre. Dagen i dag er en svært lykkelig dag for meg. Jeg er beæret over at Nobelkomiteen har valgt meg som mottaker av denne prestisjefylte prisen.

Jeg vil takke dere alle for deres vedvarende støtte og kjærlighet. Jeg er takknemlig for alle brevene og kortene som jeg fortsatt mottar fra hele verden. Å lese de varme og oppmuntrende ordene fra dere både styrker og inspirerer meg.

Jeg vil takke mine foreldre for deres uforbeholdne kjærlighet. Jeg vil takke faren min for at han ikke vingeklippet meg og lot meg fly. Jeg vil takke moren min for at hun har inspirert meg til å bli tålmodig og til å alltid si sannheten – noe vi er overbevist om er islams egentlige budskap.

Jeg er stolt over å være den første pashtuner, den første pakistaner og den første ungdommen som mottar denne prisen. Jeg er ganske sikker på at jeg også er den første mottakeren av Nobels fredspris som fortsatt kjemper sammen med sine yngre brødre. Jeg vil at det skal bli fred over alt, men det er noe mine brødre og jeg fortsatt jobber med.

Jeg er også beæret over å motta denne prisen sammen med Kailash Satyarti, som har vært en forkjemper barns rettigheter over lang tid. Faktisk dobbelt så lenge som jeg har levd. Jeg er også glad for at vi

kan stå sammen og vise verden at en inder og en pakistaner kan forenes i fred og i arbeidet for barns rettigheter.

Kjære brødre og søstre, jeg er oppkalt etter pashtunernes egen Jeanne d'Arc og store inspirasjonskilde, Malalai av Maiwand. Ordet Malala betyr "sorgtyngt", "trist", men for å tilføre det litt lykke brukte bestefaren min alltid å kalle meg Malala – Verdens lykkeligste jente og i dag er jeg veldig lykkelig over at vi står her sammen for en viktig sak.

Denne prisen går ikke bare til meg. Den går til de glemte barna som ønsker seg utdanning. Den går til de redde barna som ønsker seg fred. Den går til de stemmeløse barna som ønsker seg endring.

Jeg er her for å forsvare deres rettigheter, være deres stemme ... dette er ikke en tid for å synes synd på dem. Dette er en tid for å handle slik at dette blir den siste gangen vi opplever at et barn blir fratatt retten til utdanning.

Jeg har oppdaget at folk beskriver meg på mange ulike måter.

Noen kaller meg jenta som ble skutt av Taliban

Noen kaller meg jenta som kjempet for sine rettigheter

Og enkelte kaller meg en "Nobelprisvinner" nå

Slik jeg ser det, er jeg bare en engasjert og egenrådig person som ønsker at alle barn skal få god utdanning, at det skal være like rettigheter for kvinner og menn og at det skal bli fred over hele kloden.

Utdanning er en av livets velsignelser—og en av livets nødvendigheter. Det er noe jeg har erfart i løpet av de 17 årene jeg har levd. I mitt hjem i Swat-dalen i det nordlige Pakistan elsket jeg å gå på skolen og lære meg nye ting. Jeg husker at jeg og venninnene mine dekorerte hendene våre med hennamaling ved spesielle anledninger. I stedet for

å tegne blomster og mønstre, malte vi matematiske formler og ligninger på hendene våre.

Vi tørstet etter utdanning fordi vår fremtid lå nettopp der, i det klasserommet. Vi brukte å sitte og lese og lære ting sammen. Vi elsket våre rene og fine skoleuniformer og vi satt der og drømte store drømmer. Vi ønsket å gjøre våre foreldre stolte og bevise at vi kunne utmerke oss i våre studier og oppnå ting som enkelte mener det bare er gutter kan oppnå.

Men tingene forandret seg. Da jeg var ti, ble Swat, som var et vakkert sted og et turistmål, plutselig til et sted for terrorisme. Over 400 skoler ble ødelagt. Jenter ble forhindret i å gå på skole. Kvinner ble pisket. Uskyldige mennesker ble drept. Alle led under dette og våre vakre drømmer ble til mareritt.

Utdanning gikk fra å være en rettighet til å bli en forbrytelse.

Men da min verden plutselig forandret seg, forandret også mine prioriteringer seg.

Jeg hadde to alternativer, det ene var å tie og vente på å bli drept. Det andre var å ta til motmæle og så bli drept. Jeg valgte det andre alternativet. Jeg bestemte meg for å ta til motmæle.

Terroristene forsøkte å stanse oss og de angrep meg og vennene mine 9. oktober 2012, men kulene deres kunne ikke vinne.

Vi overlevde. Og siden den dagen har stemmene våre blitt stadig sterkere.

Når jeg forteller historien min er det ikke fordi den er unik, men fordi den ikke er det.

Den er historien til mange jenter.

I dag forteller jeg deres historie også. Her i Oslo har jeg med meg noen av mine søstre som deler denne historien med meg, venner fra Pakistan, Nigeria og Syria. Mine modige søstre Shazia og Kainat Riaz som også ble skutt den dagen i Swat-dalen sammen med meg. Det var også en traumatisk opplevelse for dem. Det samme gjelder for min søster Kainat Somro fra Pakistan, som ble utsatt for ekstrem vold og misbruk, broren hennes ble til og med drept, men hun bukket ikke under.

Andre jenter som er sammen med meg her har jeg truffet under kampanjen for Malala-fondet, og de er nå blitt som søstre for meg. Min modige 16 år gamle søster Mezon fra Syria, som bor i en flyktningeleir i Jordan og som går fra telt til telt for å hjelpe jenter og gutter som ønsker å lære. Og min søster Amina, fra det nordlige Nigeria, hvor Boko Haram truer og kidnapper jenter bare fordi de ønsker å gå på skole.

Selv om jeg står foran dere her som én jente, én person - 1.57 m høy når jeg går med høye hæler - er jeg ikke én stemme, jeg er mange.

Jeg er Shazia.

Jeg er Kainat Riaz.

Jeg er Kainat Somro.

Jeg er Mezon.

Jeg er Amina. Jeg er alle disse 66 millioner jentene som ikke går på skole.

Folk spør meg ofte hvorfor det spesielt viktig at jenter får utdanning. Svaret mitt er alltid det samme.

Det jeg har lært av de to første kapitlene i den Hellige Koranen er ordet Iqra, som betyr "les" og ordet nun wal-qalam, som betyr "med pennen"

Derfor sier jeg det samme her som jeg sa i [FN](#) i fjor, nemlig at "Ett barn, én lærer, én penn og én bok kan forandre verden."

I dag ser vi at det er rask fremgang, modernisering og utvikling i den ene halvdel av verden, mens det samtidig er land hvor millioner av mennesker fortsatt lider under gamle problemer som sult, fattigdom, urettferdighet og konflikter.

I 2014 har vi markert hundreårsjubileet for starten av første verdenskrig, men vi har fremdeles ikke tatt full lærdom av tapet av flere millioner menneskeliv for hundre år siden.

Det er fortsatt konflikter hvor flere hundre tusen uskyldige mennesker har mistet livet. Mange familier er blitt flyktninger i Syria, Gaza og Irak. Det finnes fortsatt jenter som ikke har frihet til å gå på skole i det nordlige Nigeria. I Pakistan og Afghanistan ser vi at uskyldige mennesker blir drept i selvmordsangrep og bombeeksplosjoner.

Mange barn i Afrika får ikke mulighet til å gå på skole på grunn av fattigdom.

Mange barn i India og Pakistan er fratatt retten til skolegang på grunn av sosiale tabuer, eller fordi de er tvunget inn i barnearbeid eller fordi jenter er tvunget inn i barneekteskap.

En av mine gode skolevenninner som er like gammel som meg, var en gang i tiden en modig og selvsikker jente, som drømte om å bli lege. Men denne drømmen ble det aldri noe av. Da hun var 12 ble hun tvunget til å gifte seg og hun fikk raskt en sønn i en alder av bare 14 år, mens hun selv var et barn. Jeg vet at venninnen min ville ha blitt en veldig dyktig lege.

Men det gikk ikke ... fordi hun var jente.

Hennes historie er grunnen til at jeg gir prispengene for Nobelprisen til Malala-fondet, som bidrar til god utdanning for jenter rundt om i verden og som oppfordrer verdens ledere til å hjelpe jenter som meg, Mezun og Amina. Det første stedet disse pengene vil gå til er det stedet hvor jeg har hjertet mitt, til å bygge skoler i Pakistan – og spesielt mitt hjemsted Swat og Shangla.

I min landsby er det fortsatt ingen ungdomsskole eller videregående skole for jenter. Jeg ønsker å bygge en slik skole for at mine venner skal kunne skaffe seg en utdanning – og dermed få muligheten til å oppfylle sine drømmer.

Det er der jeg vil begynne, men det stopper ikke der. Jeg vil fortsette denne kampen inntil jeg ser at alle barn går på skole. Jeg føler meg mye sterkere etter at jeg ble utsatt for dette angrepet, fordi jeg vet at ingen kan stoppe meg, eller oss, for nå er vi flere millioner som kjemper sammen.

Kjære brødre og søstre, oppe på denne scenen har det stått sterke mennesker som har skapt endring, som [Martin Luther King](#) og [Nelson Mandela](#), [Mor Teresa](#) og [Aung San Suu Kyi](#). Jeg håper de skrittene Kailash Satyarti og jeg har tatt så langt og vil ta videre på denne reisen også vil føre til endring – varig endring.

Mitt store håp er at dette er siste gangen vi er nødt til å kjempe for utdanning for våre barn. Vi vil at alle skal stå sammen og støtte oss i vår kamp slik at vi kan få løst dette én gang for alle.

Som jeg sa har vi allerede tatt mange skritt i riktig retning. Nå er tiden inne for å ta et sprang.

Tiden i dag skal ikke brukes til å fortelle verdens ledere hvor viktig utdanning er – det vet de allerede – deres egne barn går på gode skoler. Nå er tiden inne for å mane dem til handling.

Vi ber verdens ledere om å stå sammen for å gi utdanning høyeste prioritet.

For femten år siden vedtok verdens ledere et sett av globale målsetninger, nemlig tusenårsmålene for utvikling. I årene etter har vi sett en viss fremgang. Antall barn som ikke går på skole er blitt halvert. Verden har imidlertid bare hatt fokus på å bygge ut barneskoler, og fremskrittet har ikke nådd ut til alle.

Neste år, i 2015, skal representanter fra hele verden møtes i FN for å vedta det neste settet av målsetninger, målsetninger for en bærekraftig utvikling. Der vil verdens ambisjoner for kommende generasjoner bli fastlagt. Lederne må benytte denne anledningen til å garantere at alle verdens barn skal få gratis kvalitetsutdanning som dekker både grunnskole, ungdomsskole og videregående skole.

Noen vil si at dette er upraktisk, eller for dyrt eller for vanskelig, eller til og med umulig. Men det er på tide at verden tenker større.

Kjære brødre og søstre, den såkalte voksne verden kan kanskje forstå det, men vi som barn kan ikke forstå det. Hvordan kan det ha seg at de landene som vi kaller "sterke" er så flinke til å skape krig, men så dårlige til å skape fred? Hvordan kan det ha seg at det er så enkelt å gi bort våpen, men så vanskelig å gi bort bøker? Hvordan kan det ha seg at det er så enkelt å bygge stridsvogner, men så vanskelig å bygge skoler?

Nå lever vi i den moderne tidsalderen, det 21. århundre, og vi tror alle at ingenting er umulig. Vi kan reise til månen og snart kan vi kanskje lande på Mars. I dette 21. århundre må vi være fast bestemt på at kvalitetsutdanning til alle også vil bli en realitet.

Så la oss skape likhet, rettferdighet og fred for alle. Vi må alle bidra, ikke bare politikerne og verdens ledere, men også du og jeg. Det er vår

plikt.

Så vi må sette i gang med å jobbe ... og ikke vente.

Jeg oppfordrer også alle andre barn rundt om i verden til å reise seg for kjempe.

Kjære søstre og brødre, la oss bli den første generasjonen som bestemmer seg for å bli den siste.

De tomme klasserommene, den tapte barndommen, det bortkastede potensialet – måtte disse tingene ta slutt med oss.

La dette bli siste gangen en gutt eller jente tilbringer barndommen sin på en fabrikk.

La dette bli siste gangen en jente tvinges inn i et barneekteskap.

La dette bli siste gangen et uskyldig barn mister livet i en krig.

La dette bli siste gangen et klasserom står tomt.

La dette bli siste gangen en jente får høre at utdanning er en forbrytelse og ikke en rettighet.

La dette bli siste gangen et barn ikke går på skole.

La oss starte med at denne avslutningen.

La dette ta slutt med oss.

Og la oss bygge en bedre fremtid her og nå.

Takk.

DN 11 dec 2014:

“De glömda flickornas pris”

En blodig skoluniform säger mer än tusen ord.

När Malala Yousafzais buss var på väg hem från skolan den där oktoberdagen för två år sedan stoppades den av två män. Med sin blogg på urdiska BBC:s sajt, om livet som skolflicka under islamistiskt styre, hade hon skapat en sådan uppståndelse att två vuxna män sökte upp henne, för att sedan skjuta henne i huvudet.

Men talibanerna som senare tog på sig ansvaret för dådet misslyckades. Den pakistanska 17-åringen har inte bara överlevt och tillfrisknat, hon har även lyckats med precis det de ville stoppa: att ge flickor en röst.

Och hennes budskap var och är tydligt: flickor ska gå i skolan. När den norska Nobelkommittén för ett par månader sedan avslöjade vem som skulle tilldelas priset var Malala på lektion, så världspressen fick symboliskt nog vänta till skoldagen var slut.

I går var det då dags att inför långa stående ovationer ta emot Fredspriset, och det som den yngsta pristagaren någonsin. Och den första pashtunen och pakistaniern, som hon själv stolt påpekade. Inte ens när en man stormade upp på scenen under ceremonin tycktes hon rygga.

”Det här priset är inte bara till mig. Det går till de glömda barnen som önskar sig utbildning. Det går till barnen som önskar sig fred. Det går till barnen utan stämma som önskar sig fred”, förklarade hon.

Vid sin sida hade hon indiern Kailash Satyarthi, vars organisation Bachpan Bachao Andolan, har räddat tiotusentals barn från slavliknande arbeten.

Sett över tid har stora framsteg gjorts vad gäller barns tillgång till utbildning. Och att det är en grundbult för att lyckas lyfta såväl individer som samhällen vet vi vid det här laget. Men fortfarande saknar miljontals barn, särskilt flickor, skolgång.

Fattigdom är en given faktor i detta. Tradition en annan. När familjer inte har råd att skicka både sina söner och döttrar till skolan, får flickorna ofta stanna hemma. Och förutom de många flickor vars utbildning aldrig påbörjas, avslutas andra abrupt när de gifts bort.

I en intervju i DN nyligen berättade Malala att flera av hennes skolkamrater i Swatdalen, Pakistan, har slutat skolan just av den anledningen. Och de är inte ensamma.

Varannan sekund gifts en flicka under 18 år bort. Med de svindlande orden inleddes veckans ”Korrespondenterna” i SVT. I avsnittet berättar syriska Khoulod al Ali hur hon, precis som många andra flickor på flykt från kriget, giftes bort med en äldre man i Libanon. Nu är hon 15 år och väntar sitt tredje barn.

Ett reportage från Kina visar hur flickor adopterats bort till familjer som om de var en handelsvara, för att så småningom erbjudas som hustru till familjens son, tillika adoptivbror.

Och i ett reportage från Zambia får vi träffa Asha, som födde sitt första barn som nioåring. Nioåring. I dag har hon tre barn med sin 55-årige man, men berättar att hon fortfarande ser sig själv som ett barn. Det är inte konstigt – det är ju vad hon är. Medan hon tar hand om sin familj

tillbringar jämnåriga dagarna i skolan, och på frågan om hon har några drömmar är svaret nej.

Andra ska inte komma och lägga sig i våra traditioner, tycker hennes 55-årige man när han försiktigt konfronteras av reportern. Men det är precis tvärtom. Att lämna barn åt sitt öde av ängslan för att anklagas för att pracka på andra "västerländska värderingar" är inte ett alternativ.

Även om den norska kommitténs val ibland har varit minst sagt underliga, råder det i år inga tvivel om pristagarnas relevans och vikt. Barn ska gå i skolan. Inte arbeta eller bli äldre mäns äktenskapliga egendom. Det borde vara självklarheter.

På Fredsutställningen som öppnar i Oslo i dag visas Malalas blodiga skolkläder från den där ödesdigra dagen på bussen. En symbol för den kamp som både kan, och måste, vinnas. Precis som den fenomenala flicka som bar kläderna.

Dn 11/12 2014 “

Budgetpropositionen för 2015

Prop. 2014/15:1

Utgiven: 23 oktober 2014

Typ: Proposition

Avsändare: Finansdepartementet

Ladda ner

- [Förslag till statens budget för 2015, finansplan och skattefrågor, kapitel 1-7 \(pdf 2,9 MB\)](#)
- [Förslag till statens budget för 2015, finansplan och skattefrågor, kapitel 8-12 och bilagor 1-13 \(pdf 1,7 MB\)](#)
- [Utgiftsområde 1: Rikets styrelse \(pdf 667 kB\)](#)
- [Utgiftsområde 2: Samhällsekonomi och finansförvaltning \(pdf 1,7 MB\)](#)
- [Utgiftsområde 3: Skatt, tull och exekution \(pdf 491 kB\)](#)
- [Utgiftsområde 4: Rättsväsendet \(pdf 1012 kB\)](#)
- [Utgiftsområde 5: Internationell samverkan \(pdf 368 kB\)](#)
- [Utgiftsområde 6: Försvar och samhällets krisberedskap \(pdf 804 kB\)](#)
- [Utgiftsområde 7: Internationellt bistånd \(pdf 716 kB\)](#)
- [Utgiftsområde 8: Migration \(pdf 478 kB\)](#)
- [Utgiftsområde 9: Hälsovård, sjukvård och social omsorg \(pdf 2,0 MB\)](#)
- [Utgiftsområde 10: Ekonomisk trygghet vid sjukdom och funktionsnedsättning \(pdf 521 kB\)](#)
- [Utgiftsområde 11: Ekonomisk trygghet vid ålderdom \(pdf 444 kB\)](#)
- [Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget \(pdf 415 kB\)](#)
- [Utgiftsområde 12: Ekonomisk trygghet för familjer och barn \(pdf 520 kB\)](#)
- [Utgiftsområde 13: Integration och jämställdhet \(pdf 1,3 MB\)](#)
- [Utgiftsområde 14: Arbetsmarknad och arbetsliv \(pdf 1,1 MB\)](#)
- [Utgiftsområde 15: Studiestöd \(pdf 382 kB\)](#)
- [Utgiftsområde 16: Utbildning och universitetsforskning \(pdf 2,1 MB\)](#)
- [Utgiftsområde 17: Kultur, medier, trossamfund och fritid \(pdf 2,5 MB\)](#)
- [Utgiftsområde 18: Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt konsumentpolitik \(pdf 792 kB\)](#)
- [Utgiftsområde 19: Regional tillväxt \(pdf 796 kB\)](#)
- [Utgiftsområde 20: Allmän miljö- och naturvård \(pdf 1,0 MB\)](#)
- [Utgiftsområde 21: Energi \(pdf 992 kB\)](#)

- [Utgiftsområde 22: Kommunikationer \(pdf 2,2 MB\)](#)
- [Utgiftsområde 23: Areella näringar, landsbygd och livsmedel \(pdf 1,5 MB\)](#)
- [Utgiftsområde 24: Näringsliv \(pdf 1,6 MB\)](#)
- [Utgiftsområde 25: Allmänna bidrag till kommuner \(pdf 455 kB\)](#)
- [Utgiftsområde 26: Statsskuldräntor m.m. \(pdf 242 kB\)](#)
- [Utgiftsområde 27: Avgiften till Europeiska unionen \(pdf 175 kB\)](#)

Sammanfattning

Den 23 oktober 2014 lämnade regeringen budgetpropositionen för år 2015 till riksdagen. Budgetpropositionen innehåller regeringens förslag till statens budget för 2015 samt de övriga förslag och bedömningar som följer av riksdagsordningen och budgetlagen.

För beställning av Budgetpropositionen för 2015

kontakta:

Riksdagens tryckeriexpedition,

100 12 Stockholm

Tel: 08-786 58 10

E-post: ordermottagningen@riksdagen.se

Budgetpropositionen för 2015 är en stor politisk händelse.

Sverige blev en demokrati i början av 1920-talet då kvinnorna fick rösträtt till riksdagen. Det socialdemokratiska partiet bildades 1889 och hade bland de första kraven rösträtt för alla.

Från 1932 till 1976, 44 år , hade Sverige socialdemokratiska statsministrar. Åren 1976 - 2006 var det omväxlande borgerliga och socialdemokratiska, 2006-2014, 8 år , moderat statsminister, 2014 blev det så en socialdemokrat.

Perioden 1932-1976 rymmer tider efter första världskriget, andra världskriget och efterkrigstiden. Socialdemokraterna var med och arbetade fram demokratin och ledde Sverige första tiden sedan demokratin formellt kommit till.

I de utvecklade länderna kom rösträtt och demokrati till på liknande sätt. Av någon anledning blev borgerliga idéer starkare på 1970-talet och Sverige fick en långlivad borgerlig ledning 2006. Sedan dess har majoriteten upptäckt bristerna i den ledningen och socialdemokraterna 2014 tagit makten.

Tiden före demokratis geombrott dominerades av andra maktförhållanden än demokrati men genom historien kan man skönja en utveckling till demokratin. Sverige hör till de mest demokratiska, men det finns stora brister, kvinnorna ligger efter männen och det finns ett betydande klasstänkande med över- och underklass. Utomlands är det vanligen värre än här och man kan bland annat märka att tusenåriga

religiösa verksamheter förhindrar att demokrati kommer till stånd. "Den arabiska våren" på senaste åren har inte lett till den demokrati som vi i de mer utvecklade länderna hoppats på.

I budgetdebatten i riksdagen efter det budgetpropositionen lämnats visade den borgerliga oppositionen upp en tydlig överklassmentalitet, de talade mycket om socialdemokratiska skatthöjningar som de menade skulle fördärva Sverige och kunde inte se de förbättringar som skatthöjningarna kan leda till för underklassen.

Innan budgetpropositionen behandlas i det följande är det lämpligt att beröra människornas levnadsförhållanden och klassförhållandena. Det har studerats i forskningsarbetet om samhällsplaneringen problem sedan mitten av 1960-talet.

De nu äldsta svenskarna har varit med hela den demokratiska tiden från början av 1920-talet och känner till de stora förändringar som skett i det svenska samhället. Yngre har inte samma kunskaper. Det som sker i de sociala miljöerna har ändrats starkt. Den materiella tekniken för sjukvård, tillverkning, transporter informationer osv likaså.

I tidigare utvecklade länder har gjorts stora framsteg så att deras levnadsvillkor närmar sig förhållandena i de mer utvecklade länderna. På 1920-talet var länderna mycket oberoende av varandra, nu är de i mycket hög grad beroende av varandra och så att de utvecklade länderna får många arbetslösa eftersom arbetsuppgifter som inte kräver särskild utbildning kan övertas av sämre betalda i de utvecklade länderna. I Sverige finns en underklass av personer som inte har tillräcklig utbildning.

Den svenska arbetsförmedlingen är huvudsakligen uppbyggd för att

tillfredsställa arbetsgivarna, inte för att ge arbete åt arbetslösa.

En nationalekonomik uppgift borde vara att utnyttja den lediga arbetskraft som finns, det privata näringslivet klarar inte det. I det offentliga näringslivet finns behov av mer arbetsinsatser och det blir då en uppgift för politikerna att ordna upp saken.

Arbetslösheten har beskrivits som det största problemet. Men det problemet handlar främst om att de arbetslösa ska få in pengar till levnadskostnaderna. Det större och primära problemet är människornas levnadsförhållanden och ett grundläggande problem är då att ha pengar till levnadskostnaderna.

Konsumentverket ger varje år ut belopp för rimliga levnadskostnader för annat än bostadskostnaden. Rimliga bostadskostnader kan beräknas med ledning av statistik för hyror och normer för rimlig bostadsstandard. Man kan få fram kostnader för lägsta rimliga levnadskostnader inklusive hyran.

Skatteverket gör tabeller för inkomstskatter och man kan beräkna hur mycket av inkomsterna som blir kvar sedan inkomstskatterna och de lägsta levnadskostnaderna betalats. Vid låga inkomster blir det underskott i hushållsbudgetarna, vid höga inkomster blir det överskott.

Överskott och underskott har beräknats för åren 2006-2014. För ensam förvärvsarbetande utan barn har överskotten och underskotten förändrats mellan åren 2006 och 2014, d v s under alliansregeringens tid, enligt tabellen på nästa sida.

För inkomster under 25 000 kr per månad har det blivit försämringar och för inkomster däröver förbättringar.

2006-2014 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

Överskott avser överskott i hushållsbudgeten sedan inkomstskatt betalats och det betalats för de minsta rimliga levnadskostnaderna enligt konsumentverkets belopp. I de angivna lägsta kostnaderna ingår ej semesterkostnader och andra resor än lokalresor. (Skattetabell 33, kolumn1.)

Ensam 2006 2014 Skillnad

Mån. lö	Över- skott/år			
6001	-64356	-80536	-16180	Underskottet har ökat
7001	-55524	-71200	-15676	Underskottet har ökat
8001	-46692	-61864	-15172	Underskottet har ökat
9001	-37920	-52528	-14608	Underskottet har ökat
10001	-29880	-43192	-13312	Underskottet har ökat
11001	-22176	-34072	-11896	Underskottet har ökat
12001	-14532	-25612	-11080	Underskottet har ökat
13001	-6888	-17524	-10636	Underskottet har ökat
14001	756	-8716	-9472	Överskottet har minskat
15001	8400	-268	-8668	Överskottet har minskat
16001	16044	8180	-7864	Överskottet har minskat
17001	23688	16280	-7408	Överskottet har minskat
18001	31332	25076	-6256	Överskottet har minskat
19001	38976	33524	-5452	Överskottet har minskat
20001	46200	41624	-4576	Överskottet har minskat
21001	53844	50072	-3772	Överskottet har minskat
22001	61488	58520	-2968	Överskottet har minskat
23001	69132	66968	-2164	Överskottet har minskat
24001	76776	75416	-1360	Överskottet har minskat
25001	84420	83864	-556	Överskottet har minskat
26001	92124	92324	200	Överskottet har ökat
27001	98424	100772	2348	Överskottet har ökat
29001	109704	117668	7964	Överskottet har ökat
30001	115344	126008	10664	Överskottet har ökat
35001	143544	166208	22664	Överskottet har ökat
40001	171240	196712	25472	Överskottet har ökat
45001	196440	224912	28472	Överskottet har ökat
50001	221640	253112	31472	Överskottet har ökat
55001	246840	278972	32132	Överskottet har ökat
60001	272040	304172	32132	Överskottet har ökat

Den nya regeringen föreslår i sin budget förändringar som kan tänkas minska försämringarna under inkomst 25 000 kr per månad och minska överskotten över denna inkomst.

Hur utfallet blir för 2015 kan man räkna fram en bit in på 2015 när konsumentverket lämnat sina uppgifter om levnadskostnader för 2015, och skatteverket har klart med inkomstskatterna för 2015.

Utan att närmare underöka regeringens budget kan man utgå från att förändringarna i underskott och överskott långt ifrån blir tillfredsställande. Underskotten och överskotten kommer fortfarande bli stora och bli alltför stora.

I forskningsarbetet om samhällsplaneringens problem har lämnats några förslag som minskar underskotten, men förslagen tycks inte ha blivit beaktade i regeringens budget, Förslag har också lämnats om förbättringar i skolans kursplaner, som skulle öka svenska folkets kunskaper, men regeringen tycks inte ha upptäckt dem.

I den nya regeringen har berömvärt inrättats en demokratiminister och en bostads- och stadsutvecklingsminister, men det är oklart hur de ska arbeta.

Förslag till riksdagsbeslut. Från omr36-39zs.pdf

TV-avgiften avskaffas för privathushåll.

Motsvarande belopp betalas som en kollektivavgift av riksdagen till public-serviceföretagen. För riksdagens finansiering avskaffas inflationsindexregleringen av jobbskatteavdragen och minskas jobbskatteavdragen för alla med 1200 kr per år = 100 kr per månad utom för inkomster under 150 000 kr per år = 12 500 kr per månad.

Systemet för pensionärernas bostadstillägg.

Regeln om att 15 % av förmögenheter ska tas upp som inkomst vid beräkning av bostadstilläggen avskaffas

Mycket angeläget, helst redan i budgeten för 2013, men annars 2014. Regeln 15% innebär en förmögenhetsskatt som tillsammans med vanlig skatt på räntan år 2013 är över 500% av bankavkastningar. För fastigheter innebär regeln en extra förmögenhetsskatt på 7,75% av taxeringsvärdet utöver den avgift för fastigheter som betalas på skattsedeln. Se sidan 352 i <http://wimmell.com/omr36-39zs.pdf>

Bostadsbidrag införs för barnlösa icke-pensionärer

Bostadsbidrag för ensam:

Bidrag 75% av bostadskostnad mellan 500 och 5100 kr per månad. Max bidrag 3 450 kr per mån = 41 400 kr per år. Avtrappning 25% av inkomst över 58 500. Avtrappningssträcka 165 600. Slutavtrappat vid inkomst 58500+165 600 = 224 100 per år = 18 675 kr per månad.

Makar: Bidrag 75% av bostadskostnad mellan 500 och 6100 kr per månad. Max bidrag 4 200 kr per mån = 50 400 kr per år = per make 25 200. Avtrappning 25% av inkomst över 58 500. Avtrappningssträcka 100 800. Vid lika inkomst slutavtrappat vid inkomst 58500+100 800 = 159 300 per år = 13 275 kr per månad.

De med studiemedel och 18-28 år: (anpassat till befintligt system): 75% av bostadskostnad mellan 1800 och 3600 kr per månad. Avtrappning 33% från inkomst 41000 för ensam och 58000 för makar som i befintligt system, eller 25% från inkomster avpassade efter det.

Bostadsbidrag för barnfamiljer.

Regeln om att 15 % av förmögenheter ska tas upp som inkomst vid beräkning av bostadsbidragen avskaffas.

Det är dock inte lika angeläget som för pensionärerna. Marginal-effekterna av regeln är för barnfamiljerna bara en tredjedel av pensionärernas högsta margineffekt av samma regel.

Men när förmögenhetsskatt nu tagits bort så att ickepensionärerna inte betalar förmögenhetsskatt kan det verka ologiskt att för de barnfamiljer som är beroende av bidrag ha kvar den förmögenhetsskatt som 15%-regeln innebär: på marginalen 20% av 15% = 3% där pensionären har 9,3% (62% av 15% = 9,3%) och icke-pensionärerna 0%.

Hur noga var man med att beräkna statens kostnader när förmögenhetsskatten togs bort? När det gjordes borde man på samma gång ha tagit bort regeln 15% i bostadsbidragssystemen.

Enligt DN 3 feb 2013 var sparräntorna då cirka 1% (se sida 352):

Om banfamiljen har 200 000 på banken är räntan säg 1% = 2000 kr. Skatten på räntan är 30% = 600 kr.

Bostadsbidraget minskar med 20% av räntan 2000 kr = 400 kr

Förmögenhetstillägget är 15 % av 100 000 = 15000 och det minskar bostadsbidraget med med 20% av det = 3000 kr.

Skatt och bidragsminskning blir : 600+400+3000 = 4000 kr.

Den verkliga inkomsten av 200 000 kr på banken är räntan 2000 kr och det ger en förlust på 4000-2000 = 2000 kr = 100% av räntan 2000 kr. En förständig barnfamilj bör ta ut pengarna från banken och lägga dem i madrassen och tjäna 2000 kr per år, på 10 år 20 000 kr.

Om riksdagen anser att de nuvarande regeln om 15% är lämplig och förenlig med de jämlikhetsideal man förespråkar, kan regeln behållas, men om så inte är fallet bör regeln om att 15 % av förmögenheter ska tas upp som inkomst vid beräkning av bostadsbidragen avskaffas.

Tillägg om skatter.

Alliansregeringspartiernas rötter finns i den dominerande överklassen före första världskriget 1914-1918, del i den överklass nere i Europa som skapade kriget och skickade ut miljontals unga män att dö meningslöst när de ville ha en annan framtid.

Vad jag förstått byggdes det socialdemokratiska partiet först upp mest av arbetare som hade arbetsinkomster. Bland dem fanns ett hat mot sådana som inte kunde försörja sig - "inte göra rätt för sig". I sina berömda tal om solidaritet vände sig Per-Albin Hansson mest mot överklassen, men också mot sina egna.

Solidariteten mot de sämst ställda växte till sig. Andra världskrigets konekvenser för Sverige hjälpte nog till med det. Efter det kriget kom bl a barnbidrag, studiestöd, allmän sjukförsäkring m m.

Ekonomiska skribenter som vill se världen i stort menar nu ofta att 1980 var en vändpunkt. Då började girigheten gripa kring sig och alla skulle tänka på sig själva och klara sig själva. Världen skulle bygga på konkurrens och marknadsprinciper, allt skulle privatiseras.

Folkpartiledaren menar nu att de som har låga inkomster är ansvarslösa. De som inte har arbetsinkomster men sjukersättningar ska hjälpas att få inkomster genom att man tar bort sjukersättningarna. Arbetslösa ska hjälpas till arbete genom att man tar bort arbetslöshetsersättningar. Den här synen bör brytas

De förslag till riksdagsbeslut som lämnats i det föregående behöver inte utredas i långa utredningar, de kan sättas igång direkt. Det som satsas på låginkomster går troligen direkt till konsumtion som leder till

arbete för arbetslösa, som i sin tur konsumerar och betalar skatt så att pengarna kommer tillbaka till de offentliga kassorna.

Fastighetsskatten, förmögenhetsskatten, arvs- och gåvoskatterna bör ej återinföras. Statliga inkomstskatten bör ej tas bort.

Fastighetsskatter och förmögenhetsskatter är ett elände därför att fastigheter och förmögenheter för många inte alltid inbringar pengar som räcker till skatterna. Arvs- och gåvoskatter ger upphov till onödigt manipulerande.

Den mest rättvisa skatten är skatten på förvärvsinkomster som handlar om pengar man disponerar och är mer kontrollerbara än de andra skatterna.

Ränteavdrag och kapitalinkomstskatter bör ligga kvar på 30%

Om förmögenheter: det finns olika slags förmögenheter, man kan ha ett hus eller pengar på banken, men en viktig typ av förmögenhet är den förmåga man har genom kunskaper och erfarenheter. Denna förmögenhet beskattas inte, man beskattar avkastningen av kunnandet, dvs inkomster man har av kunnandet, avkastningen av kunnandet. Samma bör gälla för de materiella förmögenheterna, man beskattar avkastningen.

De svenska politiska partierna har aldrig förstått sig på problemen med fördelningen av inkomstskatterna, isynnerhet för de lägsta inkomsterna där de olika hushållkostnaderna, mest på grund av bostadskostnaderna, för ensamma och makar/sambor spelar stor roll.

För pensionärer och barnfamiljer görs en sorts anpassning genom bostadstillägg vid låga inkomster. Samma sorts anpassning borde ske

för icke-pensionärer utan barn, för dem borde införas lämpliga bostadstillägg. Sådana tillägg har funnits en tid men tagits bort.

Genom jobbskatteavdragen har skattefördelningen ytterligare försämrats.

Man bör observera, att makar/sambor (utan barn) vanligen klarar sig bra om båda har inkomster. Ensamstående är missgynnade i skattesystemet eftersom de ensamma ska betala hela levnadsstandarden. Om man sänker skatterna så att ensamma klarar sig vid låga inkomster kommer makar/sambor att bli överkompenserade. Man kan klara detta problem bara med hjälp av lämpligt utformade bostadsbidrag.

Under de senaste 40 åren har man i riksdagen inte kunnat få syn på någon vettig sammanhängande framställning om skatte- och bidragsfördelningsproblem. Varken de rödgröna eller de borgerliga partierna har gjort någon redovisning om levnadskostnaderna och satt skatter och bidrag i relation till det. Skattelättnaderna: bör bedömas med hänsyn till levnadskostnaderna.

Nyligen har det tagit fart i det gamla förslaget om skatt på finansiella transaktioner. Det finns troligen ingen som kan konstruera och administrera en sådan skatt. De stora finansiärerna kommer att motarbeta och gå runt en sådan skatt och ta betalt för att hantera den så att det till slut blir konsumenterna som får betala skatten, hela administrationen och domstolarna som ska döma i brotten mot skatten.

Det finns många förslag om skatter på kapital av olika slag. Det bästa torde vara att helt avstå från alla skatter på kapital och inrikta sig på att ta skatt på avkastningarna, att avskaffa de regler som gör det möjligt att hitta kryphål som kan minska kapitalinkomstskatterna.

En skatt på kapital kommer bara att till sist drabba de små kapitalisterna som vill spara för oförutsedda utgifter, eventuell sjukdom och eventuell ålderdom. och som kanske drömmer om att få ihop kapital till en egen verksamhet.

Låt de stora kapitalisterna hålla på med sitt kapital, som de ibland använder för nyttiga saker. Men bolagsskatterna, som är ett slags kapitalinkomstskatt, tycks ha blivit för låga.

I det man bör göra ingår intresse och förbättringar för de lägsta inkomsterna och minskning av gapet mellan fövärvsarbete och andra.

Vi har offentliga verksamheter och privata verksamheter för hushållen och för näringsverksamheter.

Socialdemokraternas fiender är inte näringsverksamheterna utan de andra partierna. Därför bör socialdemokraterna inte beskatta näringslivets kapital utan beskatta näringslivets kapitalinkomster. Till kapitalinkomster hör vinster.

Alla verksamheter bör omges av lämpliga restriktioner som hindrar skador och leverans av onyttigheter. Näringslivet ska hålla god arbetsmiljö, goda löner och trygghet i anställning. Vinster bör beskattas, men att beskatta kapitalet lär inte ha mycket gott med sig, bara leda till onödigt krångel. När kapital säljs kan finns skäl att ta ut skatt, men då är ju kapitalet en vara.

Detta synsätt kan ge konflikter med v och kanske också mp, som kan tänkas vilja bekämpa ägandet. Kapitalisterna tenderar att missbruka sin makt, men det bör man komma till rätta med ge-

nom restriktioner på verksamheterna och det som levereras. Om företagen slipper skatt på kapital kan de tåla restriktioner.

De svenska nationalekonomerna har varit och är föga intresserade av välfärdsfördelningen. Det de mest diskuterar är hur staten ska få in inkomster, och det är lätt att hitta på det om man inte tar hänsyn till välfärdproblem och välfärdsfördelning.

Det har nu på många håll gjorts förslag till ändring av systemet för inkomstskatterna, och det påstås ofta, att alla tycker att inkomstskattesystemet behöver ändras. Men de stora dragen i systemet är bra, det behövs ingen stor omläggning av systemet, det som kan behövas är justeringar av detaljer.

Det som främst är dåligt är jobbskatteavdraget, men vid alla justeringar måste man ta hänsyn till att man inte bör ändra för mycket och inte för snabbt därför att ändringar kan slå hårt på välfärdsfördelningen, isynnerhet vid låga inkomster. De som har höga inkomster och stora överskott i hushållsbudgetarna har stora marginaler som gör att de kan tåla ändringar.

När man sänkte moms på mat var det ett misstag. Att nu höja den moms är inte lätt, man måste då införa kompensationer som är svåra att beräkna.

Att införa nya amorteringskrav på lån till bostad drabbar sådana med låga inkomster, med följd att de inte kan ha en egen bostad. De med höga inkomster klarar sådant utan bekymmer.

Vilka möjligheter har svenska folket att förstå partiets beskrivningar av sin politik?

Man får då återgå till det svenska utbildningsväsendet. Det finns inga andra krav om att svenskarna ska följa med utvecklingen än att man ska gå igenom grundskolan. Om man har lärt sig det som står i grundskolans läroplaner är man redo att rösta - så får man uppfatta det. Äldre personer som gått i äldre skolor med äldre läroplaner får rösta, men kan naturligtvis inte tillräckligt för att göra det.

Före skolåldern finns inga krav om utbildning, man räknar med att föräldrarna uppfostrar barnen. För dagis och förskola finns vissa krav. Krav om barn finns i FN:s deklaration om mänskliga rättigheter och i Barnkonventionen.

Regeringen ska utreda om barnkonventionen bör bli svensk lag. Regeringen vill ta reda på hur tillämpningen av lagar och andra föreskrifter överensstämmer med barnkonventionen och tillsätter därför en utredare, Anita Wickström. Den särskilda utredaren ska även analysera för- och nackdelar med att inkorporera barnkonventionen, det vill säga om den ska gälla som svensk lag. - Barnets rättigheter behöver stärkas i vårt land. Även om vi tycker att vi gör mycket rätt enligt barnkonventionen så finns det anledning att förstärka barnets rättigheter på flera områden, säger Maria Larsson.

Grundskolan regleras med läroplanerna. I den läser alla om religion, men något ämne om filosofi och psykologi finns inte, ämnen som gäller tänkandets och kunskapens historia och ämnen som gäller hur människor fungerar psykologiskt sett. Grundskolan ska vara allmänbildande och innehålla allt man behöver, men gör det inte.

Före andra världskriget gick cirka 5 % av årskullarna på gymnasiet som då var allmänbildande, men inte hade filosofi och psykologi som obligatoriskt. Uppskattningsvis kanske 20 % av dem på gymnasiet läste detta, dvs cirka 1% av årskullen läste filosofi.

Nu är gymnasiet huvudsakligen till för yrkesutbildning, men kanske fortfarande 1% av årskullarna läser filosofi och psykologi.

På högskolor och universitet läses de ämnena bara då det behövs i yrkena. Om man räknar med att 1% läser det kommer man till att 99 % av dem på universitet och högskolor blir fackidioter.

I de 22 politikområdena finns anledning att kommentera hur grundskolan tillgodoser kunskapsbehoven i områdena.

Som tur är följer många svenskar, trots dålig skolgång, med i det som händer och sker.

Klart är att grundskolans ämnen Samhällskunskap, Religionskunskap och Hemkunskap behöver förbättras med hänsyn till vad man behöver. Likaså Samhällskunskap och religionskunskap på gymnasiet. Där skulle det också vara bra med ett ämne Hemkunskap, men om det inte finns plats för det borde Samhällskunskapen kunna ökas på med viktiga hemkunskapsproblem.

Högervridningen, våldet och allt annat elände gör att man måste förbättra undervisningen i skolan. Religionskunskapen bör ändras till Religion och levnadskunskap, Samhällskunskapen behöver bli mycket bättre och Hemkunskapen behöver utökas. Med rätta förbättringar blir barnen lyckligare som barn och sedan som vuxna och demokratin förbättras.

(Från 36-39zzp.pdf)

Religion och levnadskunskap.

Tanken med att bygga ut religionsämnet är att religionsämnet är litet och skulle tåla en komplettering. Litet är kanske ämnet i Sverige, men det är stort i världen, stort i Mellanöstern, Nordafrika och andra länder med Islam, stort i USA med bl a högerextrema religiösa fundamentalister som hotar ruinera USA, stort i Sydamerika och stort i de flesta länder utom Norden och kommunistiska länder som Ryssland och Kina. I Sverige förekommer religiösa problem bland invandrare. I Ryssland har religion trätt fram efter Sovjetunionens fall. Påvedömet är kvar.

Religioner har i Sverige på senare tid blivit mer problematiska än tidigare. Religioner behöver en motvikt bestående av filosofi och psykologi o d som föreslås som komplettering i ämnet Religionskunskap i grundskolan. Även på gymnasiet behövs samma kompletteringar.

Gymnasiegemensamma ämnen: Engelska, Historia, Idrott och hälsa, Matematik, Naturkunskap, Religionskunskap, Samhällskunskap, Svenska/svenska som andraspråk.

Förr fanns högre allmänna läroverk. Cirka 5 % av årgångarna barn gick där och resten i folkskolan. På gymnasiet kunde finnas en lektor som var präst och hade hand om religionsundervisningen (kristendom var ämnet då). Han skötte också undervisningen i filosofi, som bestod av tre ämnen: filosofi, logik och psykologi.

Filosofiämnet var inte obligatoriskt, i en klass på reallinjen med 25 elever kunde det vara bara två som läste filosofi. Filosofiämnet är fortfarande inte obligatoriskt på gymnasiet och hela efterkrigstiden har en stor del av dem som gått där och efteråt på högskolor och universitet inte fått någon utbildning i filosofi och psykologi. Många av dem har blivit chefer och män i staten - utan utbildning i filosofi och psykologi,

men väl i religion. Det är inte bra. Det gamla filosofiämnet är nu uppdelat på filosofi och psykologi.

De första gymnasierna kom till i början på 1600-talet och hade då uppgiften att förbereda för prästutbildning och utbildning av tjänstemän i staten. Religion hade en stark ställning. Den allmänna folkskolan kom till 1842 och sköttes till en början i stor utsträckning av präster och andra kyrkans män. Barn skulle bli religiösa med kristlig tro. Gymnasierna utvecklades vartefter med nya ämnen, reallinjer tillkom, och flickor fick börja gå på gymnasierna på 1920-talet. Biskoparna var högsta chefer för läroverken. Med tiden togs biskoparnas ledarskap bort.

Folkskolan växte vartefter och de nuvarande grundskolorna och gymnasierna kom till i slutet på 1900-talet. Statskyrkan har avskaffats och kristendomskunskapen har ändrats till religionskunskap. Man får nu inte undervisa i religion så att barnen blir religiösa utan bara om religion.

Man bör komma ihåg att religioner med gudars styrningar tillkom under forntiden och att deras betydelse har minskat och nu mer och mer ersätts av demokrati där människorna är ansvariga för styrning och utveckling. Religionerna är visserligen ännu av stor betydelse, men de är i dagens situation ändå av marginell betydelse.

Att i Sverige ha ett obligatoriskt ämne som bara handlar om religion är att tillmäta religionerna för stor betydelse. Viktigare är världsliga problem och kunskaperna om dem förtjänar större uppmärksamhet. Att komplettera religionsämnet med mer aktuella saker är lämpligt. Det gör att ämnets beteckning Religionskunskap inte passar utan bör ersättas av något mer rättvisande.

Man kan inte bara ändra till "Livsåskådning", "Filosofi" eller "Psykologi", det blir för snävt och missvisande.

Ämnet Samhällskunskap har sina lärare utbildade på Statsvetenskapliga institutioner, Det som behöver tillkomma ligger närmare religionerna och därför kan det vara bra att lägga det tillkommande tillsammans med religion, i ett ämne Religion och levnadskunskap.

Om religionsämnet ombildas till ett ämne med filosofi och psykologi kommer det ämnet att innehålla många universitetsämnen. Av ämnena kan man anse att religionen var först och om man lägger ämnena i en kronologisk och logisk ordning kan man börja med religion:

Religion och levnadskunskap. (Barnen lär också föräldrarna)

1. Religionskunskap.
2. Filosofihistoria.
3. Idé- och lärdomshistoria.
4. Vetenskapshistoria
5. Utbildnings- och skolhistoria.
6. Skolverkets läroplan för grundskolan.
7. Arkiv- och bibliotekskunskap.
8. Individernas kunskaper och erfarenheter.
9. Framtidsplanering. För Sverige och världen för kroppsliga och psykiska förhållanden och fysiska och sociala miljöer, med samhällsbeskrivning, sambandsforskning och demokratins krav.
10. Estetik och värderingar.
11. Livsåskådningar och världsåskådningar. Världsbilder.
12. Psykologi. Biologisk psykologi. Kognition. Utvecklingspsykologi.
13. Socialpsykologi.
14. Sociologi och informationskunskap.
15. Logik och vetenskapsteori.
16. Etik och moral.
17. Konsten att inte ha tråkigt. (Tillägg 18 feb 2014)
Ämnet bör utformas i flera alternativ passade till utbildningsnivåerna. Enklare för lägre klasser och mer utvecklade för högre.

Alliansens budgetmotion 2015

Från moderaternas hemsida på Internet.

“Alliansens ekonomisk-politiska talespersoner Anna Kinberg Batra, (M), Emil Källström (C), Erik Ullenhag (FP) och Jakob Forssmed (KD) presenterade i dag Alliansens gemensamma budgetmotion.

Ansvar för ekonomin och reformer för fler jobb prioriteras. Alliansens mål är att jobben ska bli 350 000 fler till 2020. Vägen dit går genom fler företag som växer och anställer, sänkta trösklar in på arbetsmarknaden, investeringar i mer kunskap och ökade möjligheter för bostadsbyggande och infrastruktur.

I en utmanande omvärld är ordning och reda i ekonomin grundläggande för att bygga ett starkare Sverige. Alliansen presenterar i dag en politik för hur Sverige kan nå en procents överskott år 2018. Genom att nu bygga skyddsvallar i ekonomin säkrar vi möjligheten att värna jobb och välfärd vid nästa ekonomiska kris. För att nå tillräckliga överskott finansierar vi våra reformer krona för krona.

Regeringens budget bromsar Sverige

Alliansens reformer har lagt grunden för ett Sverige som är på rätt väg. Ekonomiskt ansvarstagande och satsningar på jobb och företagande har möjliggjort för den breda jobbtillväxt som vi nu ser. Regeringens budgetproposition bromsar däremot Sveriges utveckling. Genom att överge överskottsmålet försvagar regeringen svensk ekonomi. Därtill riskeras jobbtillväxten att bromsas genom försämrade drivkrafter för

att arbeta och utbyggda bidrags- och ersättningssystem. Samtidigt blir det dyrare att anställa exempelvis unga. Totalt höjer Socialdemokraterna och Miljöpartiet skatten omkring 40 gånger så mycket på arbete och tillväxt som de föreslår till företagande. Regeringens otydlighet kring energipolitiken och att centrala infrastrukturprojekt skjuts på framtiden riskerar att drabba tillväxten i hela Sverige.

Alliansens budgetmotion och presentationen från dagens press-träff bifogas.

[Läs mer](#)

Bifogade filer:

[ett starkare sverige - alliansens budgetmotion 2015.pdf](#)

[alliansen - ett starkare sverige presentation.pdf](#)

Publicerad: måndag, november 10, 2014 - 10:38

Nyckelord: [Alliansen](#) “

Ett starkare Sverige

Gemensam budgetmotion för 2015

1. Sammanfattning

Moderaterna, Centerpartiet, Folkpartiet liberalerna och Kristdemokraterna lägger gemensamt fram en budget för fler jobb, mer kunskap i skolan, högre kvalitet i välfärden och ett starkare Sverige.

Alliansen har en gemensam vision för Sverige. Vi vill ha ett Sverige som håller ihop, som sätter människan i centrum. Ett Sverige där alla som vill och kan jobba har ett jobb att gå till. Där den som har en idé kan förverkliga den, våga starta företag och se det växa. Ett Sverige där vi tillsammans skapar skyddsnät som ger stöd om vi hamnar snett, om vi blir sjuka eller om vi för stunden eller inte längre orkar av egen kraft. Ett Sverige där alla har samma förutsättningar att utveckla sin förmåga och där alla kan känna sig trygga. Vårt samhälle byggs av människor i gemenskap – i familjen, bland vänner, klasskompisar och arbetskamrater och i civilsamhället i stort. Gemenskap och tillit skapar mening, delaktighet och framtidstro. Allt detta behövs för att vi ska ha en god välfärd som vi finansierar tillsammans.

Vi är stolta över vad vi har åstadkommit. Men ett bra Sverige kan bli ännu bättre. I vår gemensamma budgetmotion lägger vi förslag för att fortsätta förbättra Sverige, med stora investeringar i infrastruktur och bostäder. Vi vill skapa förutsättningar för jobb och tillväxt i hela landet. Vi vill skapa ett företagsklimat i världsklass och vi vill stärka arbetskraften för att fler människor ska kunna få ett jobb. Vårt mål är att över fem miljoner människor ska ha ett jobb att gå till år 2020.

Vi vill fortsätta stärka skolans kunskapsuppdrag. Alla föräldrar ska känna sig trygga med att deras barn behandlas väl, lär sig mycket och rustas inför vuxenlivet. Vi vill förbättra kvaliteten och öka tillgängligheten i vården. Vi vill göra Sverige tryggare, genom att minska brottsligheten och genom att stärka vårt försvar. Vi vill att våra barn och ungdomar ska ha en bra uppväxt. Vi vill att människor ska kunna åldras tryggt och att makten att själv bestämma över sitt liv inte begränsas bara för att man blir äldre. Vi vill fortsätta kombinera en växande ekonomi med minskande klimatutsläpp.

Vi lever i en tid som präglas av oro och konflikter i vår omvärld. Allt fler människor i Europas närhet flyr undan krig, förtryck och förföljelse. En del av dem väljer att komma till vårt land med hopp om ett bättre liv. Alliansen står upp för ett välkomnande samhälle som präglas av respekt, tolerans och öppenhet.

2. Innehållsförteckning

1. Sammanfattning.....	1	8.5. Fler jobb för unga	26
2. Innehållsförteckning	2	8.6. Stärk förutsättningarna för att jobba längre	27
3. Ett bra Sverige som kan bli ännu bättre.....	5	8.7. Stärkt forskning och innovation för ökad kunskap och konkurrenskraft.....	28
3.1. Alliansen lämnar över ett Sverige på rätt väg.....	5	8.8. Trygg energiförsörjning är viktig för jobben	29
3.2. Vår väg framåt	6	8.9. Statliga bolag	29
4. Utsikter för svensk ekonomi.....	9	9. Utbildning bygger Sverige starkt	30
4.1. Förutsättningar för en återhämtning.....	9	9.1. Mer kunskap i skolan.....	31
4.2. Risken för en svagare utveckling dominerar	10	9.2. Rätt att välja skola – skärpt kvalitetskontroll.....	32
5. Regeringens ekonomiska politik	12	9.3. Trygghet och studiero.....	33
5.1. Risk för försvagad svensk ekonomi.....	12	9.4. Ett uppvärderat läraryrke och stärkt skolledarskap	34
5.2. Den svenska jobbtillväxten riskerar att bromsas.....	13	9.5. En gymnasieskola för jobben och den högre utbildningen.....	34
5.3. Viktiga reformer skjuts på framtiden.....	14	9.6. Fritidshem för trygghet, kunskap och sammanhållning	35
6. Alliansens riktlinjer för den ekonomiska politiken.....	15	9.7. Kvalitet i förskolan och barnomsorgen	35
6.1. Ansvar för ekonomin.....	15	9.8. Högre utbildning för kunskap och bildning.....	36
6.2. Jobbmålet – över 5 miljoner i arbete 2020.....	17	10. Sverigebygget för jobb och tillväxt, infrastruktur och bostäder ...	37
7. Ansvarsfullt finansierade reformer för ett starkare Sverige	19	11. Kvalitet och tillgänglighet i en sjukvård för alla	41
7.1. Utgiftstakets nivåer 2015 till 2018	20	11.1. 11.2. 11.3. 11.4. 11.5.	
8. En politik för fler i arbete.....	21	12. Ett 12.1. 12.2. 12.3. 12.4. 12.5.	
8.1. Värna arbetslinjen och drivkrafter för jobb	22	11.1. Ökad tillgänglighet och bättningskvalitet	41
8.2. Ett företagsklimat i världsklass	22	11.2. Stärk vården av äldre	42
8.3. Bredare vägar till jobb	24	11.3. Utbilda fler läkare och sjuksköterskor	43
8.4. Ett jämställt arbetsliv.....	25	11.4. Förebyggande arbete mot ohälsa	43
		11.5. Stärk patientens ställning.....	44
		12. Ett bra och tryggt land att åldras i	45
		12.1. Pensioner	45
		12.2. Hälsosammare, tryggare och rikare vardag	46

12.3	Ett måltidslyft för äldreomsorg och förskola.....	47	17.3	Tillgång till service.....	73
12.4	Rätten att välja – och att välja bort.....	48	17.4	Vilt och jakt.....	73
12.5	Stärk medarbetarna och ledarskapet i äldreomsorgen.....	49	18.	Ett samhälle i gemenskap.....	75
13.	Ökad sammanhållning	50	18.1	Trygg familj - trygga barn.....	75
13.1.	13.2. 13.3. 13.4. 13.5.		18.2	Värna demokratin.....	76
13.1	Ett nytt mått på utveckling	50	18.3	Ett stärkt civilt samhälle	76
13.2	Stärkta insatser för de ekonomiskt mest utsatta hushållen.....	50	18.4	Idrott för alla	77
13.3	Förstärkta insatser i utsatta områden	51	18.5	En tillgänglig kultur.....	77
13.4	Stärkt skydd för utsatta barn	52	19.	En stark röst i världen	79
13.5	Satsning mot barns och ungas psykiska ohälsa.....	53	19.1	Ett effektivt EU-samarbete nära medborgarna.....	79
14.	Ett öppet Sverige	54	19.2	Internationellt samarbete i en globaliserad värld	80
15.	Ett tryggare samhälle.....	58	19.3	Effektivt bistånd i solidaritet med omvärlden	81
15.1	Tydliga reaktioner mot brott.....	58	20.	Ett starkare försvar.....	82
15.2	En bra start i livet	60			
15.3	En tryggare vardag	61			
15.4	Våld i nära relationer	62			
15.5	Trygghet och jämställdhet för unga.....	62			
15.6	En effektivare polis	63			
15.7	Starka och kunniga konsumenter	63			
16.	Världsledande för miljö och klimat.....	65			
16.1.	En långsiktig klimat- och energipolitik.....	66			
16.2	Hållbara transporter	67			
16.3	Ett globalt klimatavtal	67			
16.4	En giftfri miljö	68			
16.5	Levande vatten – renare hav	69			
17.	En politik för hela Sverige	70			
17.1	De gröna näringarna som tillväxtmotor	71			
17.2	Bättre bredband och telefoni	72			

Sverigedemokraternas budgetmotion 2015

SD presenterar budgetförslag

Sverigedemokraternas budgetmotion ”Statsbudget för Sverige” innehåller stora satsningar på såväl välfärden, jobben som flyktinghjälp. Genom att prioritera välfärd, äldres villkor och flyktinghjälp på plats och genom att föra en ansvarsfull invandringspolitik kan Sverigedemokraterna frigöra stora resurser. Strax över hälften av det ökade budgetutrymmet härrör från besparingar till följd av en mer ansvarsfull invandringspolitik. Besparingar på invandring och integration har blivit större än vad partiet räknade med i valrörelsen till följd av en kraftigt ökad invandring. Sverigedemokraterna har dock inte tagit med Migrationsverkets senaste prognos från föregående vecka i beräkningarna som visar att kostnaderna kommer att öka med ytterligare omkring 17 miljarder under budgetperioden

Nej till skattechock

Sverigedemokraterna avvisar regeringens föreslagna skattechock. Oscar Sjöstedt, ekonomisk-politisk talesperson kommenterar:

- Vi ser med stor oro på effekterna på jobb och tillväxt till följd av regeringens skattehöjningar. Att i detta läge höja skatterna på arbete, höja skatterna för äldre på arbetsmarknaden och införa en ny straffskatt på kärnkraft kommer försvaga tillväxten. Denna politik saknar dessutom stöd bland väljarna. Samtidigt som man väljer att lägga fram detta skattehöjningspaket fortsätter man att prioritera invandring och integration högre än allt annat. Regeringen budgeterar 151,6 miljarder på utgiftsområdena migration och integration.

Sverigedemokraternas finansiering

- Ansvarsfull invandringspolitik – 187,8 mdkr
- Effektivt bistånd – 39,2 mdkr
- Återställd krogmoms – 20,2 mdkr
- Återförande av medel från stabilitetsfonden – 10 mdkr
- Ny bankskatt – 4,1 mdkr
- Avskaffad ungdomsrabatt – 9,3 mdkr
- Höjd mineralersättning – 4,4 mdkr
- Avskaffade subventioner för etanolbränsle – 5 mdkr

Viktigaste satsningar

Helt avskaffad löneavgift för företag med upp till nio anställda

Avskaffad pensionärsskatt under mandatperioden

Rätt till heltid för offentliganställda och höjd vårdkvalitet

Stärkt försvar

Satsning på rättsväsendet

Utfasning av användandet av biståndsmedel till att finansiera massinvandring till Sverige samt utökat stöd till flyktinghjälp och bekämpning av Ebola

Nyheter i förhållande till valmanifestet

Stöd till förnyelse av kärnkraften och en svensk forskningsreaktor (475 miljoner kr)

Åtgärder för värdefull natur och sanering av förorenade områden (400 miljoner kr)

Öppna museer och stärkt friluftsliv (880 miljoner kr)

Budgetomröstningen i riksdagen

Sverigedemokraterna är fortsatt öppna för att värdera vilket budgetalternativ från regeringen respektive alliansen som är bäst för Sverige. Sverigedemokraterna är öppna för att rösta istället för att avstå när

frågan avgörs i riksdagen i december. Mattias Karlsson, gruppledare, kommenterar:

- Budgetfrågan lever i allra högsta grad. Vi kommer under de närmaste veckorna att noga analysera alliansens budgetförslag. Att säga någonting om detta idag är dock omöjligt då alliansen ännu inte presenterat en fullständig budgetmotion. I det material de presenterade på pressträffen saknas kalkylerna över samtliga av statens utgiftsområden vilket gör det omöjligt för oss att ge några mer utförliga kommentarer i det här läget.

– Vi har en historiskt svag regering men vi har också ett historiskt svagt största oppositionsblock. Att alliansen av princip nu vägrar bryta ut delar ur regeringens budget visar hur svaga alliansen är. De har liksom vi ett ansvar gentemot väljarna att så långt det är möjligt driva igenom den politik man gick till val på. Detta löfte till väljarna sviker man nu. Det är uppenbart att Sverigedemokraterna under mandatperioden kommer att få ta ett ökat ansvar i kraft av det enda egentliga oppositionspartiet.

<http://sverigedemokraterna.se/wp-content/uploads/2014/11/presentationstatsbudget.pdf>

<http://sverigedemokraterna.se/wp-content/uploads/2014/11/Besparing-invandring-och-integration-141027.pdf>

[95000 Asylsökare under 2015](#)

Budgeten i sin helhet kommer återfinnas på Sverigedemokraternas hemsida under:

<http://sverigedemokraterna.se/asiktsdokument/>

Principprogram

[Principprogram](#)

Kommun-, region- och landstingspolitik

[Riktlinjer Kommunpolitik 2014](#)

[Landstingspolitik 2014](#)

Politiska sakområden

[Inriktningsprogram kriminalpolitik](#)

[Inriktningsprogram skolpolitik](#)

[Inriktningsprogram energipolitik](#)

[Inriktningsprogram arbetsmarknadspolitik](#)

[Inriktningsprogram djurskyddspolitik](#)

[Inriktningsprogram landsbygdpolitik](#)

[Inriktningsprogram arbetsmiljöpolitik](#)

[EU-valplattform](#)

[Valmanifest EU](#)

Åtgärdsprogram för kvinnofrid

[Åtgärdsprogram kvinnofrid](#)

Rapporter

[Vad säger den Svenska forskningen om våldtäktsmännens ursprung?](#)

Budgetmotioner

I samband med att regeringen lägger fram propositioner om höst- och vårbudget lägger Sverigedemokraterna fram egna budgetmotioner som visar hur partiets alternativ till regeringens politik ser ut. Budgetmotionerna är vad som i vardagligt språk brukar kallas för skuggbudgetar.

[Budget 2015](#)

Senast ändrat: 10 november, 2014

**Motion till riksdagen: 2014/15:SD100 av
Mattias Karlsson m.fl. (SD)
Budgetpropositionen för 2015**

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. FÖRSLAG TILL RIKSDAGSBESLUT	9	4.1 NEJ TILL AVTRAPPAT JOBBSKATTEAVDRAG	19
2. VIKTIGA SATSNINGAR.....	10	4.2 NEJ TILL HÖJD STATLIG SKATT	19
2.1 AVSKAFFAD LÖNEAVGIFT FÖR SMÅFÖRETAGARE	10	4.3 NEJ TILL SÄRSKILD LÖNESKATT FÖR ÄLDRE	19
2.2 HELT SLOPAD PENSIONÄRSSKATT.....	10	4.4 NEJ TILL HÖJD SKATT PÅ KÄRNKRAFT	19
2.3 RÄTT TILL HELTID FÖR OFFENTLIGANSTÄLLDA.....	10	4.5 NEJ TILL SKATTEREDUKTION FÖR MIKROPRODUKTION AV EL.....	19
2.4 KRAFTIGT STÄRKT FÖRSVARSFÖRMÅGA	10	4.6 NEJ TILL HÖJD SKATT PÅ SNUS	20
2.5 STÄRKTA RESURSER TILL RÄTTSVÄSENDET.....	10	4.7 NEJ TILL FÖRSÄMRINGAR AV RUT	20
2.6 RESPEKT FÖR ÖVERSKOTTSMÅLET	10	5. DET EKONOMISKA LÄGET.....	21
3. FINANSIERINGEN	11	6. SYSSELSÄTTNING	23
3.1 INVANDRING OCH INTEGRATION	11	6.1 HÖGRE UTBILDNING.....	23
3.2 AVSKAFFAD UNGDOMSRABATT	12	6.2 K O M V U X	24
3.3 ANPASSAD BISTÅNDSRAM.....	13	6.3 MYNDIGHETEN FÖR YRKESHÖGSKOLAN	24
3.4 ÅTERSTÄLLNING AV ARBETSGIVARAVGIFTEN	14	6.4 LÄRLINGSJOBB	24
3.5 ÅTERSTÄLLD RESTAURANG- OCH CATERINGMOMS.....	14	6.5 STARTA EGET-BIDRAG.....	24
3.6 AVSKAFFAD SKATTESUBVENTION FÖR ETANOL	15	6.6 SENIOR-RUT.....	25
3.7 NY BANKSKATT	16	6.7 FÖRENINGSSJABB	25
3.8 ÅTERFÖRANDE AV SKATTEMEDEL FRÅN STABILITETSFONDEN.....	17	6.8 LÖNESTÖD.....	26
3.9 HÖJD MINERALERSÄTTNING	18	7. ORDNING OCH TRYGGHET PÅ ARBETSMARKNADEN.....	27
4. REGERINGENS BUDGETPROPOSITION.....	19	7.1 RIV UPP LAVALLAGEN	27
		7.2 REFORMERA UTSTATIONERINGSDIREKTIVET	27
		7.3 INFÖR VITA-JOBB MODELLEN.....	28
		7.4 ALTERNATIV TILL FAS-3.....	28
		7.5 ARBETSMILJÖ	28
		7.5.1 ARBETSSKADOR OCH STRESS.....	28
		7.5.2 HOT OCH VÅLD	29

7.5.3 ARBETSMILJÖVERKETS ROLL	29	9.9.4 SKÄRPSTA STRAFF	42
7.5.4 FORTBILDNING AV OMBUD	29	9.9.5 NEJ TILL KVOTERING.....	42
7.5.5 TRAKASSERIER OCH MOBBNING.....	30	9.9.6 NEJ TILL GENUSPEDAGOGIK.....	42
7.5.6 NATIONELLT KUNSKAPSCENTRUM FÖR ARBETSMILJÖ.....	30	9.9.7 INDRAGET STÖD TILL POLITISKA OCH RELIGIÖSA ORGANISATIONER SOM UPPMUNTRAR KVINNOFÖRAKT.....	42
7.5.7 CENTRUM FÖR ÄLDREPOLITIK.....	31		
7.5.8 FRISKVÅRD OCH FÖRETAGSHÄLSOVÅRD	31	10. SMÅFÖRETAGARE.....	43
7.5.9 INGEN KARENSDAG I ARBETEN MED HÖG SMITTORISK.....	31	10.1 AVSKAFFAD ALLMÄN LÖNEAVGIFT FÖR SMÅFÖRETAG	43
		10.2 LINDRAT SJUKLÖNEANSVAR FÖR SMÅFÖRETAG	44
8. ARBETSLÖSHETSFÖRSÄKRINGEN.....	33	10.3 TURORDNINGSREGLERNA.....	44
8.1 AVSKAFFAD A-KASSEAVGIFT	33		
8.2 KRAFTIGT HÖJT TAK.....	33	11. LANDSBYGDEN	45
8.3 FÖRBÄTTRADE VILLKOR FÖR DELTIDSARBETSLÖSA.....	35	11.1 SKOGSNÄRING	45
8.4 OBLIGATORISK FÖRSÄKRING	35	11.1.1 INLANDSBANAN	45
8.5 SAMMANSLAGNING AV MYNDIGHETER	35	11.1.2 NORRBOTNIABANAN	45
		11.1.3 UTBILDNING	46
9. JÄMSTÄLLDHET	37	11.1.4 ÄGANDERÄTTEN	46
9.1 RÄTT TILL HELTID	37	11.1.5 TORV	46
9.2 AVVECKLING AV OFRIVILLIGA DELADE TURER.....	38	11.2 JORDBRUK	46
9.3 NYSTART FÖR OMVÅRDNADSLYFTET	39	11.2.1 ÅTERBETALNING AV DIESELSKATT.....	46
9.4 KOMPETENSUTVECKLING OCH KARRIÄRVÄGAR.....	39	11.2.2 DJURVÄLFÄRDSERSÄTTNING	47
9.5 UNDERHÅLLSSTÖD	40	11.2.3 FÖRBUD AV IMPORT	47
9.6 GRAVIDITETSPENNING.....	40	11.3 TURISM	47
9.7 STÄRKT ANHÖRIGSTÖD	41	11.4 GRUVNÄRINGEN	48
9.8 HEDERSVÅLD	41	11.4.1 MALMBANAN	48
9.9 GENERELLA ÅTGÄRDER	41	11.4.2 MINERALERSÄTTNING OCH LANDSBYGDSFOND.....	48
9.9.1 LÖNEKARTLÄGGNINGAR.....	42	11.4.3 UTBILDNING.....	48
9.9.2 KÖNSSPECIFIKA SJUKDOMAR.....	42	11.5 ALLMÄN VÄRNPLIKT	49
9.9.3 KVINNOJOURER.....	42		

11.6 VATTENBRUK	49	13.3 FINANSIERING	57
11.7 KULTURMILJÖVÅRD	49	13.4 BOSTÄDER	57
11.8 HÖJD MILERSÄTTNING.....	49		
11.9 INGEN HÖJD FORDONSSKATT.....	50	14.VÅRD OCH OMSORG	59
11.10 INGEN SLOPAD REGISTRERING AV MOMSGRUPPER	50	14.1 SJUKVÅRD	59
11.11 SAMMA RÄTT OCH TILLGÅNG TILL JAKT OCH VATTEN I REN BETESOMRÅDEN.....	50	14.1.1 VÅRDPLATSER	59
		14.1.2 AVSKAFFAD PATIENTAVGIFT FÖR ÄLDRE 85+	60
12. TILLVÄXT	51	14.1.3 OBLIGATORISK HÄLSOKONTROLL AV NYANLÄNDA.....	60
12.1 MILJÖ OCH ENERGI	52	14.1.4 ÅTERSTÄLLNING AV HÖGKOSTNADSSKYDDET	60
12.1.1 ÖSTERSJÖN	52	14.1.5 PALLIATIV VÅRD.....	60
12.1.2 ENERGIEFFEKTIVISERING OCH FORSKNING	52	14.1.6 MEDICINSK VÅRDGARANTI.....	61
12.1.3 STÖD TILL U-LÄNDER	52	14.1.7 FLER LÄKARPLATSER	62
12.1.4 ÅTGÄRDER FÖR BIOLOGISK MÅNGFALD OCH SKYDD AV NATUR.....	52	14.1.8 ÖVRIGA PRIORITERINGAR.....	62
12.1.5 NEJ TILL UTBYGGNAD AV SUBVENTIONERAD VINDKRAFT	53	14.2 ÄLDREOMSORG	62
12.1.6 KÄRNKRAFT	53	14.2.1 MATLYFT	62
12.2 BOSTÄDER	54	14.2.2 TRYGGHETSBOENDEN OCH SÄRSKILDA BOENDEN	62
12.2.1 FÖRENKLAD BYGGNORMER FÖR STUDENTBOSTÄDER	54	14.2.3 STÖD TILL ANHÖRIGVÅRDARE	63
12.2.2 SKATTEFRITT ATT HYRA UT BOSTAD.....	54	14.2.4 TANDVÅRDSBIDRAG	63
12.3 INFRASTRUKTUR	54	14.2.5 SOCIALA AKTIVITETER.....	63
12.3.1 MARKNADSPOTT	54	14.2.6 KATEGORIBOENDEN	63
12.3.2 E20	54	14.2.7 ÖVRIGA PRIORITERINGAR	64
12.4 FORSKNING	55	14.3 SJUKPENNING	64
		14.4 UTSATTA FAMILJER OCH BARN	64
13. STOCKHOLM	56	14.4.1 MEDLARE I OMSORGSMÅL.....	64
13.1 NEJ TILL HÖJDA TRÄNGSELSKATTER	56	14.4.2 ERSÄTTNING TILL NARKOLEPSIDRABBARE.....	64
13.2 UTBYGGNAD AV TUNNELBANAN	57	14.4.3 BEKÄMPA MISSBRUKET	65
		14.4.4 PSYKISK OHÄLSA	65
		14.4.5 VANVÅRDAD BARN	65

15. SKOLA	67	18. SÄKERHET.....	76
15.1 STUDIERO	67	18.1 FÖRSVARSMAKTEN	76
15.2 STUDIEVÄGLEDNING.....	68	18.1.1 UPPRUSTNING.....	76
15.3 FÖRBÄTTRAD ARBETSMILJÖ.....	68	18.1.2 VÄRNPLIKT	78
15.4 SVENSKA SPRÅKET OCH KULTURARVET.....	68	18.1.3 OMPRIORITERING.....	79
15.5 TIOÅRIG GRUNDSKOLA.....	69	18.1.4 NORDISKT SAMARBETE	79
15.6 MATREFORM.....	69	18.1.5 NEJ TILL NATO	79
16. PENSIONER	70	18.2 RÄTTSVÄSENDET	79
16.1 AVSKAFFAD PENSIONÄRSSKATT.....	70	18.2.1 STÖD TILL BROTTSOFFER	79
16.2 HÖJD GARANTIPENSION.....	70	18.2.2 VITNESSKYDD.....	80
16.3 REFORMERAD PENSIONSBRONS.....	70	18.2.3 STRAFFSKÄRPNING	80
16.4 ÖVERFÖRING AV PENSIONS RÄTTER	71	18.2.4 UTÖKADE RESURSER	82
17. FAMILJER.....	72	18.2.5 ORGANISERAD BROTTSLIGHET.....	82
17.1 FÖRÄLDRAFÖRSÄKRING	72	18.2.6 TERRORISMBEKÄMPNING.....	82
17.2 FAMILJERÅDGIVNING.....	72	18.2.7 GRÄNSSKYDDET	83
17.3 BOSTADSBIDRAG	73	19. INVANDRING	84
17.4 SMÅBARNSFÖRÄLDRAR	73	19.1 EFFEKTIVT BISTÅND.....	86
17.4.1 FÖRSKOLEDAGAR	73	19.2 ASYLINVANDRING	87
17.4.2 DUBBELDAGAR.....	73	19.3 ANHÖRIGINVANDRING.....	88
17.4.3 KONTAKTDAGAR.....	73	19.4 ARBETSKRAFTSINVANDRING.....	88
17.4.4 NATTIS	73	19.5 FRI RÖRLIGHET INOM EES	89
17.4.5 VÅRDNADESBIDRAG.....	74	19.6 SKÄRPT TILLGÅNG TILL TRYGGHETSSYSTEM FÖR ICKE EES- MEDBORGARE.....	89
17.4.6 SORGPENG.....	74	19.7 MODERSMÅLSUNDERVISNING.....	90
17.5 OMSTÄLLNINGSPENSION	74	19.8 SLOPANDE AV INTEGRATIONSPOLITIKEN.....	90
17.6 VÅRDBIDRAG FÖR FUNKTIONSHINDRADE BARN	74	19.9 AVSKAFFAD SUBVENTIONERAD VÅRD AV TILLSTÅNDSLÖSA INVANDRARE.....	90
17.7 UTÖKAD RÄTT TILL DELTID.....	75		

20. KULTUR	91	21.1.11 EKONOMISK TRYGGHET VID ÅLDERDOM	98
20.1 FRILUFTSLIVET	91	21.1.12 EKONOMISK TRYGGHET FÖR FAMILJER OCH BARN.....	98
20.2 ÖPPNA MUSEER	91	21.1.13 INTEGRATION OCH JÄMSTÄLLDHET.....	98
20.3 KULTUR- OCH MUSIKSKOLESATSNING	92	21.1.14 ARBETSMARKNAD OCH ARBETSLIV.....	99
20.4 KULTURARVSFONDEN OCH KULTURMILJÖN.....	92	21.1.15 STUDIESTÖD.....	99
20.5 KULTURKANON	93	21.1.16 UTBILDNING OCH UNIVERSITETSFORSKNING.....	99
20.6 DIGITALISERING AV FILMARKIVET	93	21.1.17 KULTUR, MEDIER, TROSSAMFUND OCH FRITID	100
20.7 KYRKOANTIKVARISK ERSÄTTNING.....	93	21.1.18 SAMHÄLLSPLANERING, BOSTADSFÖRSÖRJNING OCH	
20.8 MUSEIVERKSAMHET.....	93	BYGGANDE SAMT KONSUMENTPOLITIK	101
20.9 KULTURARVSFORSKNING OCH ARKEOLOGI	93	21.1.19 REGIONAL TILLVÄXT	101
20.10 KULTUR FÖR ÄLDRE.....	94	21.1.20 ALLMÄN MILJÖ- OCH NATURVÅRD	101
20.11 FUNKTIONSHINDRADES RÄTT TILL KULTUR.....	94	21.1.21 ENERGI	101
20.12 SKAPANDE FÖRSKOLA.....	94	21.1.22 KOMMUNIKATIONER	102
20.13 SATSNING PÅ IDROTEN.....	94	21.1.23 AREELLA NÄRINGAR, LANDSBYGD OCH LIVSMEDEL	102
		21.1.24 NÄRINGS LIV	102
21. TABELLER PER UTGIFTSOMRÅDE	95	21.1.25 ALLMÄNNA BIDRAG TILL KOMMUNER.....	103
21.1 UTGIFTSRAMAR PER UTGIFTSOMRÅDE	95	21.1.26 STATSSKULDSRÄNTOR M.M.....	103
21.1.1 RIKETS STYRELSE	95	21.1.27 AVGIFTEN TILL EUROPEISKA UNIONEN	103
21.1.2 SAMHÄLLSEKONOMI OCH FINANSFÖRVALTNING	95	22. STATSBUDETEN OCH DEN OFFENTLIGA SEKTORN	104
21.1.3 SKATT, TULL OCH EXEKUTION.....	95	22.1 UTGIFTSTAK FÖR STATEN	104
21.1.4 RÄTTSVÄSENDET	95	22.2 STATSBUDETENS INKOMSTER.....	104
21.1.5 INTERNATIONELL SAMVERKAN.....	96	22.3 STATSBUDETENS SALDO OCH STATSSKULDEN.....	104
21.1.6 FÖRSVAR OCH SAMHÄLLET'S KRISBEREDSKAP	96	22.4 DEN OFFENTLIGA SEKTORN'S FINANSER	104
21.1.7 INTERNATIONELLT BISTÅND.....	96	22.5 KOMMUNSEKTORN'S FINANSER	105
21.1.8 MIGRATION.....	97	22.6 FÖRSLAG TILL UTGIFTSRAMAR 2015.....	105
21.1.9 HÄLSOVÅRD, SJUKVÅRD OCH SOCIAL OMSORG	97	22.7 FÖRSLAG TILL UTGIFTSRAMAR 2016-2018	106
21.1.10 EKONOMISKT TRYGGHET VID SJUKDOM OCH		22.8 BERÄKNING AV STATSBUDETENS INKOMSTER 2015	107
FUNKTIONSNEDSÄTTNING	97	22.9 BERÄKNING AV STATSBUDETENS INKOMSTER 2016-2018	108

Forskningen om samhällsplaneringens problem.

Ämnet om samhällsplaneringens problem har utretts i samband med forskarutbildningen i samhällsplanering vid Nordiska Institutet för Samhällsplanering, Nordplan. Institutet bildades 1968 av de nordiska länderna med plats i Stockholm. Av någon anledning lades det ner efter ett par decennier.

Innan nedläggningen publicerade institutet dock en rapport, Nordplan meddelande 1986:5, "Sven Winnell : Samhällsplaneringens problem: ett klassifikationssystem som hjälpmedel." Systemet ordnar samhällsplaneringens problem på ett systematiskt sätt. Enligt Libris finns rapporten på bibliotek :

Umeå universitetsbibliotek,
Kungl. biblioteket,
Nordregio, Biblioteket,
Riksdagsbiblioteket,
Stockholms universitetsbibliotek, Geobiblioteket,
Lunds universitets bibliotek, Universitetsbiblioteket,
Malmö stadsbibliotek, Informations- och lånecentralen och
Sveriges lantbruksuniversitets bibliotek, Alnarpsbiblioteket.

När Internet kom till på 1990-talet belystes klassifikationssystemet och samhällsplaneringens problem med hjälp av det som fanns där och 1998 lades på Internet in Sven Winnells hemsida: <http://winnell.com> "Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Med ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter. "

Sven Winnells hemsida på Internet.

Från <http://winnell.com>.

På Sven Winnells hemsida på Internet, <http://winnell.com>, ges en redovisning av ett forskningsarbete med titeln: "Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen. Med ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter". Forskningen har med varierande intensitet pågått sedan mitten av 1960-talet.

Utvecklingen mot framtiden beror huvudsakligen av människornas verksamheter. De har ordnats in i 129 verksamhetsområden i nio huvudområden numrerade 1-9. I områdena finns verksamheter som tillsammans formar världens framtid: myndigheter och privata företag och organisationer, arbetare, tjänstemän, filosofer, forskare, lärare, elever, författare, människor av alla slag med alla upptänkliga verksamheter, yrkesverksamheter, fritidsverksamheter, tankeverksamheter o s v.

Hemsidan lades in på Internet våren 1998. Redovisningen omfattar sju inledande dokument och 129 dokument med verksamhetsområden som i första hand ska belysa hur verksamheterna fördelas på de olika områdena. De första åren fylldes de 129 sidorna med sådant, men det visade sig att allt inte kunde läggas in, det skulle bli för mycket. Därför gjordes särskilda bilagor, vanligen i pdf-format, som fick länkar på de 129 sidorna.

På område 40 förtecknas bilagor som har att göra med klassifikationssystemets utformning. Klassifikationssystemet innebär en samhällsbeskrivning som beskriver de olika verksamheterna, verksamhetsområdena och hur de beror av varandra.

Senare har arbetet mer växlats över till att påverka utvecklingen genom politiken och många bilagor om det har gjorts och finns förtecknade på område 36-39. Många bilagor handlar både om att visa systemets uppbyggnad och att påverka politiken och mycket gäller att bara undersöka verksamheterna i de olika områdena.

Det är så mycket som händer att det är svårt att både sköta de 129 områdena på hemsidan och att göra bilagor. Arbetet gäller att hålla koll på alla som med verksamheter påverkar utvecklingen. Det är så många att enda möjligheten i det arbetet är att skaffa kunskaper från hemsidor på Internet. Människor som väsentligt påverkar utvecklingen finns ofta i företag och organisationer som numera måste ha hemsidor på Internet för att kunna göra sig gällande. Hemsidesinnehavare som man har anledning besöka har vanligen sitt material svåröverskådligt och ändrar ofta åsikter och adresser. Det är inte möjligt att ständigt kontrollera dem och deras ändringar.

I mars 2011 gjordes en revidering av hemsidans 129 områdena, där mycket plockades bort. I april 2014 påbörjas revideringar då ännu mer tas bort. Det finns på de 129 områdena på hemsidan inte plats för några mer omfattande beskrivningar eller beskrivningar som har kort giltighetstid. Områdena måste i stor utsträckning få innehålla länkar till bilagor som innehåller beskrivningar av verksamheter och länkar till beskrivningar.

De särskilda utredningarna/bilagorna finns förtecknade i följande pdf, som också innehåller innehållsförteckningar till de senaste årens utredningar.

[Sven Wimmell 080203+++ : Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Ett forskningsarbete. Utredningar och deras innehåll. \(http://wimnell.com/omr40zf.pdf\)](http://wimnell.com/omr40zf.pdf)

I början är dokumenten uppdelade på olika kategorier, men från och med 8 april 2011 (sidan 164) förtecknas de i kronologisk ordning,

Människornas levnadsförhållanden

Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara faktorer :

Individens kroppsliga förhållanden, dvs individens kroppsliga status och personliga hjälpmedel för de kroppsliga behoven.

Individens psykiska förhållanden, dvs individens olika psykiska tillstånd och aktiviteter, individens inre verklighet.

Individens fysiska miljö - fysiska samhälle. De fysiska miljöerna gäller det fysiska i omgivningarna. De fysiska miljöerna kan gälla:

* De fysiska miljöerna som estetiska objekt med kulturella värden och funktioner.

* De fysiska miljöerna som materiella objekt med ekonomiska värden och teknologiska funktioner.

Individens sociala miljö - sociala samhälle, dvs människornas psykiska samspel, de sociala miljöerna.

Förändringsprocesserna i världen hålls i de mest väsentliga avseendena igång av människornas verksamheter :

Individernas viljor.

Kollektiva viljor. (Politik).

Handlingar för kroppen (ekonomiska- teknologiska handlingar).

Handlingar för psyket (informationshandlingar- kulturella handlingar).

Verksamheterna påverkar varandra i en påverkanskedja utan slut.

Människorna påverkar genom verksamheter i fyra olika roller i livet:

A. Huvudroll: allmän levnadsroll lekmanroll-fritidsroll.

A1: att i största allmänhet leva med kropp och psyke i de fysiska och sociala miljöerna med de möjligheter och innanför de ramar som ges av de politiska styrningarna.

A2: att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas levnadsförhållanden, som beror av de fyra ovan nämnda faktorerna.

B. Biroll: förvärvslivsroll-expertroll-yrkesroll.

B1: att hitta lämplig plats i de gemensamma förvärvslivssystemen och göra arbetet med hänsyn till egna egoistiska krav.

B2: att sköta arbetsuppgifterna i förvärvsarbetet med hänsyn till vad de övriga samhällsmedlemmarna kan begära att få utträttat i den gemensamma arbetsfördelningen.

Individer och samhällen planerar framtiden.

Planeringar går ut på att finna vad man bör vilja och innehåller fyra planeringsmoment som kan redovisas på många olika sätt alltefter omständigheterna i varje planeringsfall :

Hur var det ? Kunskaper och erfarenheter från det förgångna.

Hur är det ? Riktiga kunskaper om rådande förhållanden.

Hur kan det bli ? Vilka alternativ är möjliga i framtiden ?

Hur bör det bli ? Vilket eller vilka alternativ bör man välja ?

Dessa frågor bör ställas ifråga om alla mänskliga verksamheter. Man bör utforma svaren på frågorna om hur det bör bli med hänsyn till effekterna, sedda i jämlikhetsperspektiv, på individernas levnadsvillkor, som ges av

psykiska och kroppsliga förhållanden och av deras fysiska och sociala miljöer.

Vill man förbättra världen - göra världen till en bättre plats - måste man arbeta på alla de fyra områdena om psykiska och kroppsliga förhållanden och fysiska och sociala miljöer. De fyra områdena påverkar varandra och direkt eller indirekt slutmålet: tillfredsställelse för individen.

Ska man gemensamt kunna åstadkomma en bättre framtid i världen måste man ha gemensamma framtidsvisioner, det kräver gemensamma viljor och gemensamma planeringar. I en demokrati är alla medansvariga för utvecklingen och får försöka bilda sig uppfattningar och ta ställning och försöka påverka verksamheterna inklusive samverkansverksamheterna i lämplig riktning. I en demokrati är det viktigt att alla medborgare är så väl informerade att de kan delta i styrningarna mot framtiden. Det ställer stora krav på informationssystemen.

Resonemangen leder till att man bör göra allt som är möjligt för att till alla genom utbildning och information sprida ut kunskaper om världsförbättringsproblemen, dvs kunskaper om hur det var och är, kan bli och bör bli. För att ha något att sprida ut måste man hålla igång forskning, utredningar och planeringar. För att hålla ihop allt detta måste man hålla igång även kontinuerliga planeringar om forskning, utredning, utbildning, information och planeringar.

Planeringar bör finnas dels för en mängd ämnesområden-verksamhetsområden, dels för geografiska områden av olika storlekar. För alla planeringar bör finnas flera framtida tidshorisonter. Både tillstånd och framför allt processer bör planeras. Man bör alltså ha planeringar för tillstånd i rummet vid olika tidpunkter och planeringar för processer som fördelar i rummet och förändrar med tiden.

Man bör noga skilja mellan planeringar och beslut. Planeringar är beslutsunderlag. När alla fått alla informationer i planeringsprocesserna ska allas åsikter slussas igenom i hierarkierna till dem som fått makt att besluta, och det är också informationsprocesser som ingår i samhällsplaneringens problem.

Till problemen hör också informationsprocesserna från beslut till det slutliga verkställandet. Samhällsplaneringsprocesserna bildar ett jättelikt informationssystem som rymmer alla informationsflöden. I själva verket är det så att de förekommande informationsprocesserna bildar eller utgör de förekommande planerings- och beslutsprocesserna.

Samhällsplaneringsprocessernas och beslutsprocessernas problem kan ses som en mängd informationsproblem med ca 7 miljarder personers, dvs världsbefolkningens, inre informationsproblem i psykiska processer och ett yttre informationsproblem med informationsutbyten mellan alla dessa personer. Samhällsplanering innebär bl a konstruktion av förslag till framtider, då det konstruktiva arbetet utförs i de psykiska processerna med hjälp av kunskapsmaterial som tillkommer genom både inre och yttre informationsflöden.

Förändringsprocesserna hålls igång av informationsflöden i och mellan människorna, och därför övergår förändringsproblemen och samhällsplaneringens problem i ett stort problem om produktion och spridning av kunskaper och värderingar, som leder till handlingar som förändrar världen.

Vill man förbättra världen bör man i första hand förbättra individernas inre verkligheter och viljor och förbättra de politiska-demokratiska styrningsprocesserna. Det kan man göra genom åtgärder på plane-

rings-, forsknings-, utrednings-, utbildnings- och informationsområdena.

Arbetet om samhällsplaneringens problem vänder sig till dem som har makten över förändrings- och fördelningsprocesserna på olika nivåer och i synnerhet på de politiska nivåerna. Eftersom Sverige är en demokrati har i princip folket makten. Arbetet vänder sig därför till folket, men då den sk representativa demokratin tillämpas har de förtroendevalda politikerna makten och arbetet vänder sig därför främst till dem.

Men det vänder sig också i hög grad till alla som på ledande sätt på opolitiska nivåer medverkar vid förändring av individernas kroppsliga och psykiska förhållanden och deras fysiska och sociala miljöer, och de finns inom alla delar av systemet. Arbetet vänder sig i hög grad till alla som sysslar med utbildning och information.

I rollen A1 behöver man information så att man klarar det dagliga livet. I den rollen kan man ställas inför problem var man ska köpa varor bäst, hur man lagar bra mat, hur man kan resa bäst, hur man gör för att bota krämpor, vart man vänder sig när man blir sjuk, hur man knypplar, vad aktierna står i, vad de ger på bio och teater, vem som vann fotbollsmatcherna etc etc. I den rollen vet man vad man vill efterfråga och det kan då vara bra med en söktjänst där man bara skriver in t ex "fotbollsmatcher" eller "magont". I ett väl utvecklat nät ska man då få "träffar" som beskriver det man är ute efter.

I rollen B1 gäller det att hitta ett bra jobb man trivs med och man får betalt för så mycket man vill ha. I den rollen måste man välja utbildning om man inte har någon man tycker räcker och då får man söka på utbildningar och lediga jobb.

I rollen B2 gäller det att göra jobbet bra, dvs man måste göra det på bästa sätt och på rätt tid. Vill man använda Internet för den här rollen får man söka på det yrke man valt och se om man kan få några tips om hur man bör göra. Arbetsgivarna bör tala om hur arbetet ska skötas och anställda och specialister och forskare kan komma med förslag till förbättring av arbetsrutinerna.

Rollen A2 är den verkligt svåra rollen : Att påverka de politiska styrningarna som direkt eller indirekt styr individernas kroppsliga och psykiska förhållanden och fysiska och sociala miljöer. Klassifikationssystemet som redovisas här är uppbyggt i första hand med hänsyn till rollen A2, men tillfredsställer automatiskt informationsbehoven i de andra rollerna eftersom man i rollen A2 behöver veta bland annat allt som man behöver veta i de andra rollerna. Det som man ytterligare behöver veta i rollen A2 är hur alla verksamheter påverkar varandra och behöver veta vad man ska sträva mot, dvs veta vilka verksamheter som behövs och hur de bör vara fördelade.

Information för rollen A2 kan man inte få genom att söka på ett enda ord utan man måste orientera sig i hela informationsutbudet. För att inte drunkna i all information måste man ha hjälp att få ordning på frågorna, och den hjälpen får man med det upp gjorda klassifikations-systemet för verksamheter.

Klassifikationssystem för verksamheter.

Detaljer fins på sidorna 26-163 i <http://wimnell.com/omr36-39zr.pdf>

O....1 Psykologiska och filosofiska verksamheter

- O....10 Övergripande samhällskunskap. Övergripande värderingar
- O....101 Bibliografiska verksamheter. Arkiv.
- O....102 Biblioteksverksamheter. Databaser. Internetsökning
- O....103 Allmänna encyklopedier. Övergripande värderingar
- O....104 Övergripande filosofiska verksamheter om samband
- O....105 Övergripande om forskning
- O....106 Övergripande om ekonomiska verksamheter
- O....107 Övergripande om kulturella verksamheter, utbildning o d.
- O....108 Samhällskunskap.
- O....109 Ide- filosofi- och lärdomshistoria.

- O....11/19 Individernas inre verkligheter.
- O....11 Individens lager av kunskaper, erfarenheter o d.
- O....12 Individens visioner, framtidsvisioner o d.
- O....13 Individens känslor, värderingar od. Estetik.
- O....14 Individens ideologi / uppfattning om samband o d.
- O....15 Individens psykiska mekanismer Psykologi o d.
- O....16 Individens logik. Vetenskapsteori o d.
- O....17 Individens moral och uppfattningar om moral.
- O....18/19 Filosofer, äldre och senare, i öst och väst.

O....2 Religiösa verksamheter o d

- O....20 Övergripande religiösa verksamheter o d
- O....21 Allmän religionsvetenskap
- O....22/28 Kristna religioner
- O....29 Icke kristna religioner o d

O....3 Politikvetenskaper. Politiska verksamheter.

- O....31 Statistik och demografi
- O....32 Statsvetenskap
- O....33 Nationalekonomi, internationell ekonomi
- O....34 Lagar o förordningar, traktat, juridik

- O....35 De demokratiskt valda församlingarnas verksamheter.
- O....351 Sveriges riksdag (och motsvarande utomlands)
- O....352 Kommun- och landstingsfullmäktige (och mots utomlands)
- O....353 Sveriges regering (och motsvarande utomlands)
- O....354 Mellanfolkliga centrala organ (FN, EU o d)

- O....36/39 Politiska krav och politiska planeringar:
- O....36...om individernas kroppsliga förhållanden.
- O....37...om utbildning o d.
- O....38...om fysiska miljöer o ekonomiska verks.
- O....39...om sociala miljöer, nöjen, sport o d

O....4 Sambandsforskningsverksamheter.

- O....40. 41- 49. Systemvetenskap. Infostruktur.

O....5 Naturforskning. Matematikverksamheter.

- O....50 Allmänt om naturforskning. Naturkunskap
- O....51 Matematik
- O....52 Astronomi, rymdforskning
- O....53 Fysik o d
- O....54 Kemi o d
- O....55 Geologi, meteorologi, hydrologi o d
- O....56 Paleontologi, arkeologi o d
- O....57 Biologi,ekologi. Naturgeografi. Utvecklingslära, ärftlighet
- O....58 Botanik.
- O....59 Zoologi

O....6 Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.

- O....60 Allmänt om teknologiska och ekonomiska verksamheter
- O....61 Hälso- o sjukvårdsverks., räddning o d. Veterinärverksamheter
- O....62 Ingenjörsverksamheter (konstruktion o d)
- O....63 Biologisk produktion. Jordbruk, skogsbruk, jakt, fiske
- O....64 Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.
- O....641 Matlagning. 642 Måltider,servering, restauranger.
- O....643 Organisation av boende, personalrum o d, hotell.
- O....644 El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning o d.
- O....645 Användning av inventarier o d.

O....646 Personlig hygien o d, klädvård (utom 648 tvätt o d).
O....647 Allmän hushållsekonomi. Inkomster och utgifter
O....648 Städning-, rengörings- och tvättverksamheter o d.
O....649 Personvård: barn, hemsjukvård o d .

O....65 Administration, distribution, kommunikation, organisation o d
O....651 Kontorsarbete o d. Datoranvändning
O....6520-6524 Opolitisk offentlig civil förvaltning.
O....6525-6529 Militära verksamheter
O....653 Handelsverksamheter.
O....654 Telekommunikationsverksamheter.
O....655 Förlagsverksamheter o d.
O....656 Transportverksamheter, resbyrå, lagring o d.
O....657 Penningverksamheter. Finans. Försäkring. Skatter.
O....658 Allmän företagsekonomi, Arbetsförmedling. Arbetsmarknad.
O....659 Marknadsförings- och reklamverksamheter od.

O....66/68 Tillverkning av varor
O....66 Tillverkning av kemivaror o d
O....67 Tillverkning av bearbetningsvaror o d
O....68 Tillverkning av komplexvaror

O....69 Tillverkning/ byggande av byggnader och anläggningar

O....7 Formgivning av fysiska o sociala miljöer.
O....70 Allmänt om konst och kultur.
O....71 Övergripande planering av fysiska miljöer. Klimat.
O....72 Formgivning av byggnader och anläggningar, arkitektur
O....73 Skulptur o d. Museiverksamheter, konstutställning
O....74 Konsthantverk, formgivning av bruksföremål. Inredning
O....75/77 Bildkonst.75 Måleri.76 Grafiskt, 77 Foto
O....78 Musik (konserter o d 792)

O....79 Seder o bruk, nöjen, sociala miljöer och verksamheter. Sport
O....7911-7913 Seder och bruk. Planering av sociala miljöer.
O....7914-7919 Film, radio, TV, offentliga fester mm.
O....792 Teater. Opera. Konserter. Revyer. Konstdans.
O....793 Sällskapsnöjen. Sällskapsdans. Lek.

O....794 Spel. Skicklighets- och turspel Lotteri. Lotto. Tips

O....795 Sociala miljöer och sociala verksamheter.
O....7951 Socialvård o d.
O....7952/7956 Sociala miljöer o verksamheter i fysiska miljöer
O....7957 Undervisning o d.
O....7958 Sociala miljöer o sociala verksamheter i boendet
O....7959 Sociala miljöer o verksamheter i allmänna grupper o d

O....796/799 Sport, idrott o d.

O....8 Språk. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
O....80 Språk.Språkliga verksamheter. 802/809 motsvarar 82/89.
O....81 Litteraturvetenskap - historia. 812/819 motsvarar 82/89.

O....82/89 Skönlitteratur på olika språk
O....82 Engelsk skönlitteratur o d.
O....83 Tysk, nederländsk, nordisk skönlitteratur
O....84 Fransk skönlitteratur o d
O....85 Italiensk skönlitteratur o d
O....86 Spansk och portugisisk skönlitteratur o d
O....87 Grekisk och latinsk skönlitteratur o d
O....88 Slavisk och baltisk skönlitteratur o d
O....89 Skönlitteratur på orientaliska och övriga språk o d

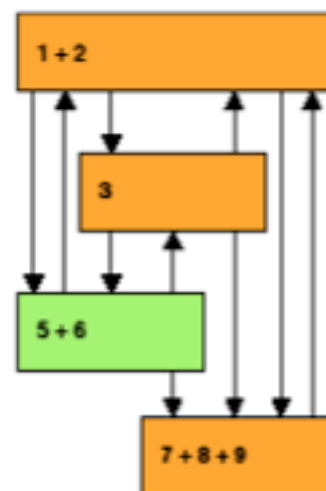
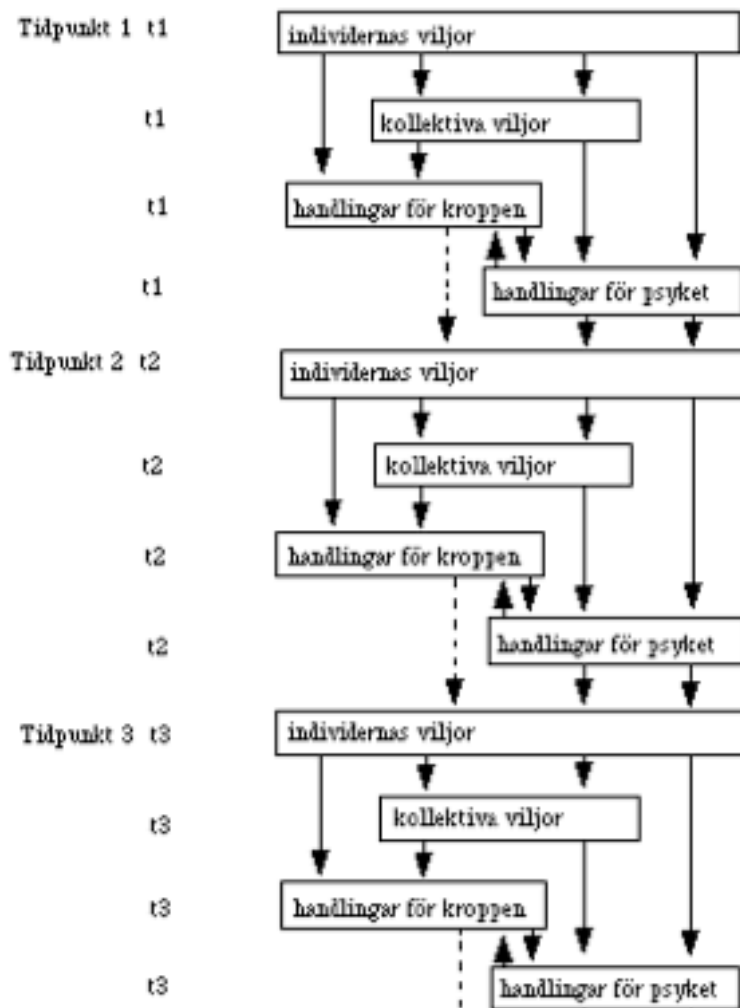

O....9 Saklitterärt. Allmän geografi, allmän historia. Biografi.
O....90 Tidningar, tidkrifter, journalistik. Blandade ämnen
O....91 Allm. geografi, reseskildringar 913/919 motsvarar 93/99.
O....92 Biografiska verksamheter, släkthistoria o d

O....93/99 Historieskrivande verksamheter, allmän historia.
O....93 Allmänt om allmän historia. Världs- och forntidshistoria
O....94 Medeltidens o nya tidens historia i allmänhet och i Europa
O....95 Medeltidens o nya tidens historia i Asien.
O....96 Medeltidens o nya tidens historia i Afrika.
O....97 Medeltidens o nya tidens historia i Nord- o Mellanamerika
O....98 Medeltidens o nya tidens historia i Sydamerika
O....99 Medeltiden o nya tiden: Australien. Oceanien. Rymden

Den fundamentala påverkanskedjan

- 1-2 Filosofiska, psykologiska och religiösa verksamheter.
  - 3 Politiska vetenskaper och politiska verksamheter.
  - 5-6 Naturforskning och teknologiska/ekonomiska verksamheter.
  - 7-9 Kulturella verksamheter.
- 4 Bakgrundens med pilarna:
Sambandsforskning på samhällsnivå.

Påverkan enligt pilarna sker direkt eller indirekt.

Den fundamentala påverkanskedjan

Det är viktigt att observera den fundamentala påverkanskedjan, där individernas inre verkligheter ger viljor som styr världens utveckling. Viljorna styr de kollektiva politiska viljorna och individernas viljor och de politiska kollektiva viljorna styr tillsammans handlingarna i den yttre verkligheten.

Handlingarna styr dels ekonomiska/teknologiska verksamheter till kroppslig nytta (eller onytta), dels kulturella verksamheter som är informationsverksamheter med olika uttrycksmedel - till psykisk nytta (eller onytta).

De kulturella verksamheterna påverkar individernas inre verkligheter som i sin tur ger upphov till nya viljor, nya kollektiva viljor och och nya ekonomiska och kulturella handlingar.

Vill man förbättra världen måste man se till att individernas inre verkligheter blir lämpliga, vilket kan göras bara med hjälp av lämpliga kulturella verksamheter.

Man kan säga att individernas inre verkligheter och viljor idag på det hela taget är olämpliga, hur ska man då kunna åstadkomma lämpliga kulturella verksamheter? Bland de kulturella verksamheterna finns de offentliga utbildningssystemen (grundskola, gymnasium etc) som genom årtal av förändringar i teorin blivit tämligen bra, i Sverige. I världen för övrigt finns många dåliga utbildningssystem eller inga alls.

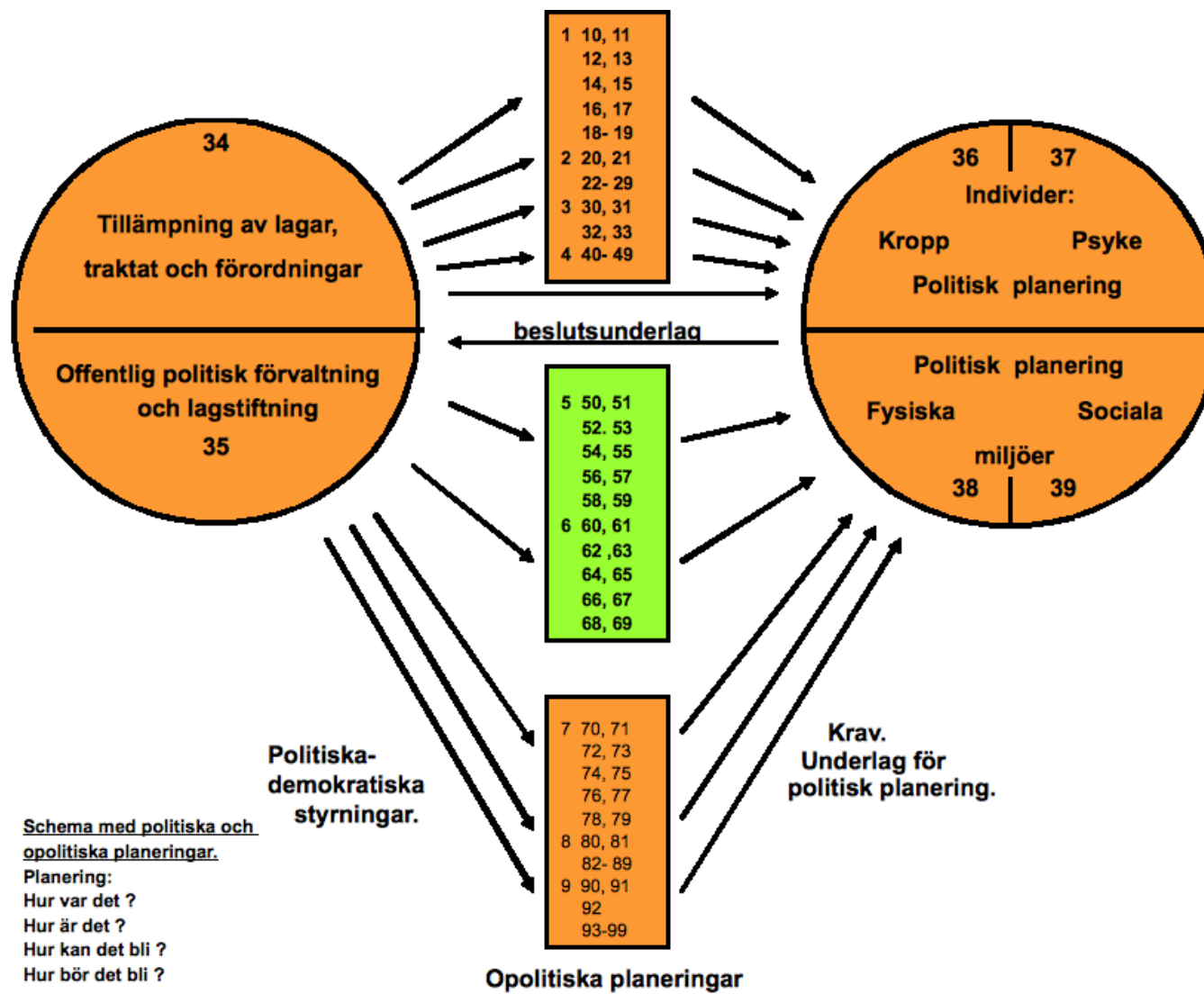
Men utbildningssystemen är bara en liten del av alla kulturella verksamheter. Verksamheter som påverkar individernas inre verkligheter och viljor finns också i alla andra kulturella verksamheter: i nöjesindustrin, i reklamindustrin, i tidningar, tidskrifter, radio, TV, video etc, i konst- och designvärlden, överallt. Dessa verksamheter översvämmas av informationer och program som visar livsstilar som inte befrämjar uppkomsten av lämpliga inre verkligheter och lämpliga viljor.

De ekonomiska/teknologiska verksamheterna är beroende av individernas inre verkligheter och viljor och av de kollektiva/politiska viljorna. Det innebär idag fördelning av produktion och konsumtion av varor och tjänster som är mer ojämlig än den behövde vara. Den nuvarande fördelningen är resultat av de bilder av livsstilar som de kulturella verksamheterna förmedlar.

Individernas inre verkligheter och deras viljor, politiken, de ekonomiska verksamheterna och de kulturella verksamheterna bildar alltså fyra stora problemkomplex, som påverkar varandra i ständigt pågående påverkanskedjor.

Komplexen innehåller många skevheter som borde rättas till.

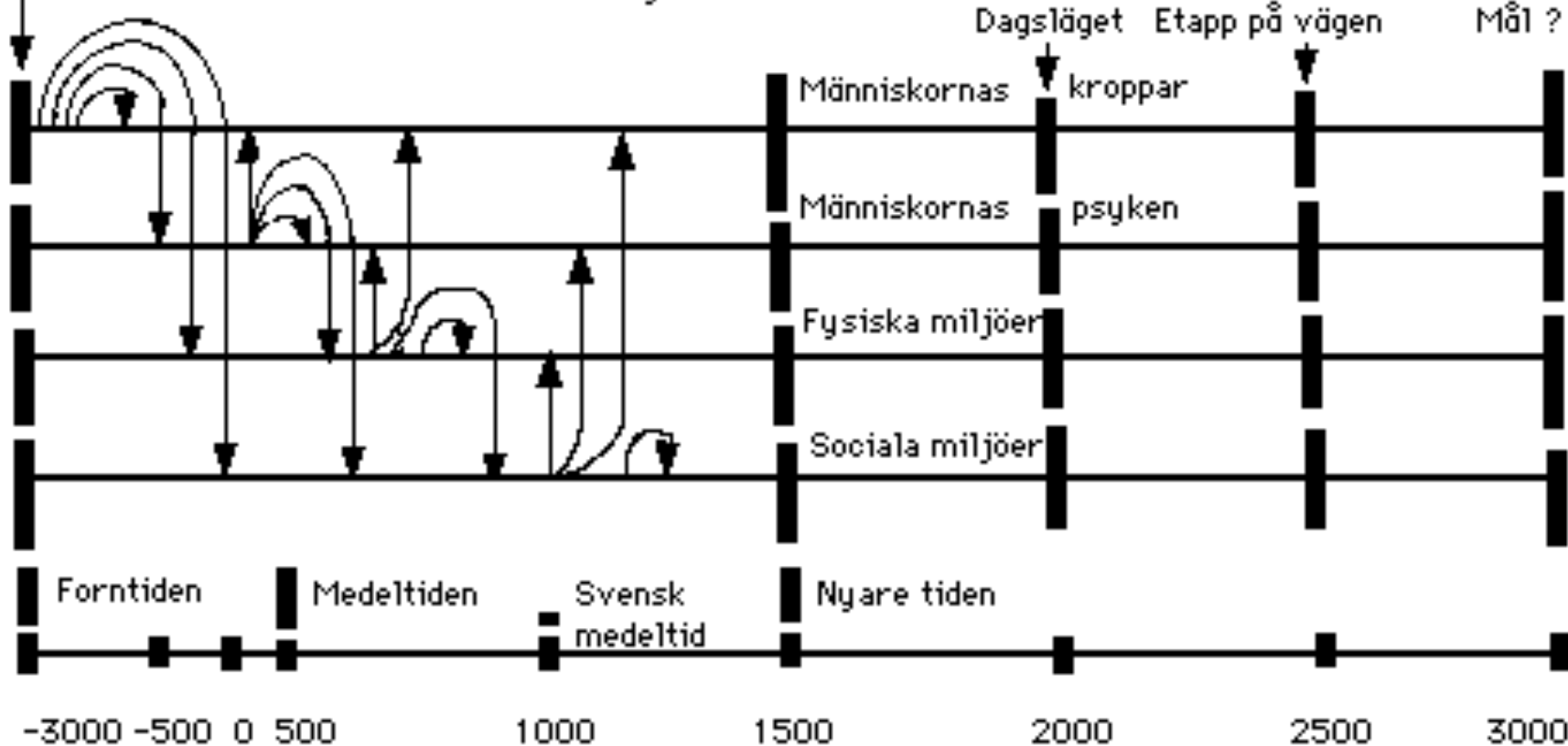
Vill man rätta till skevheter i de fyra komplexen bör man ha lämpliga värderingar som utgångspunkt. Eftersom hela jordklotet bildar ett enda stort system bör man ha värderingar som gäller överallt. Det som då finns att tillgå är bland annat FNs mänskliga rättigheter och mål med komplement som bl a FNs Millenniedeklaration.

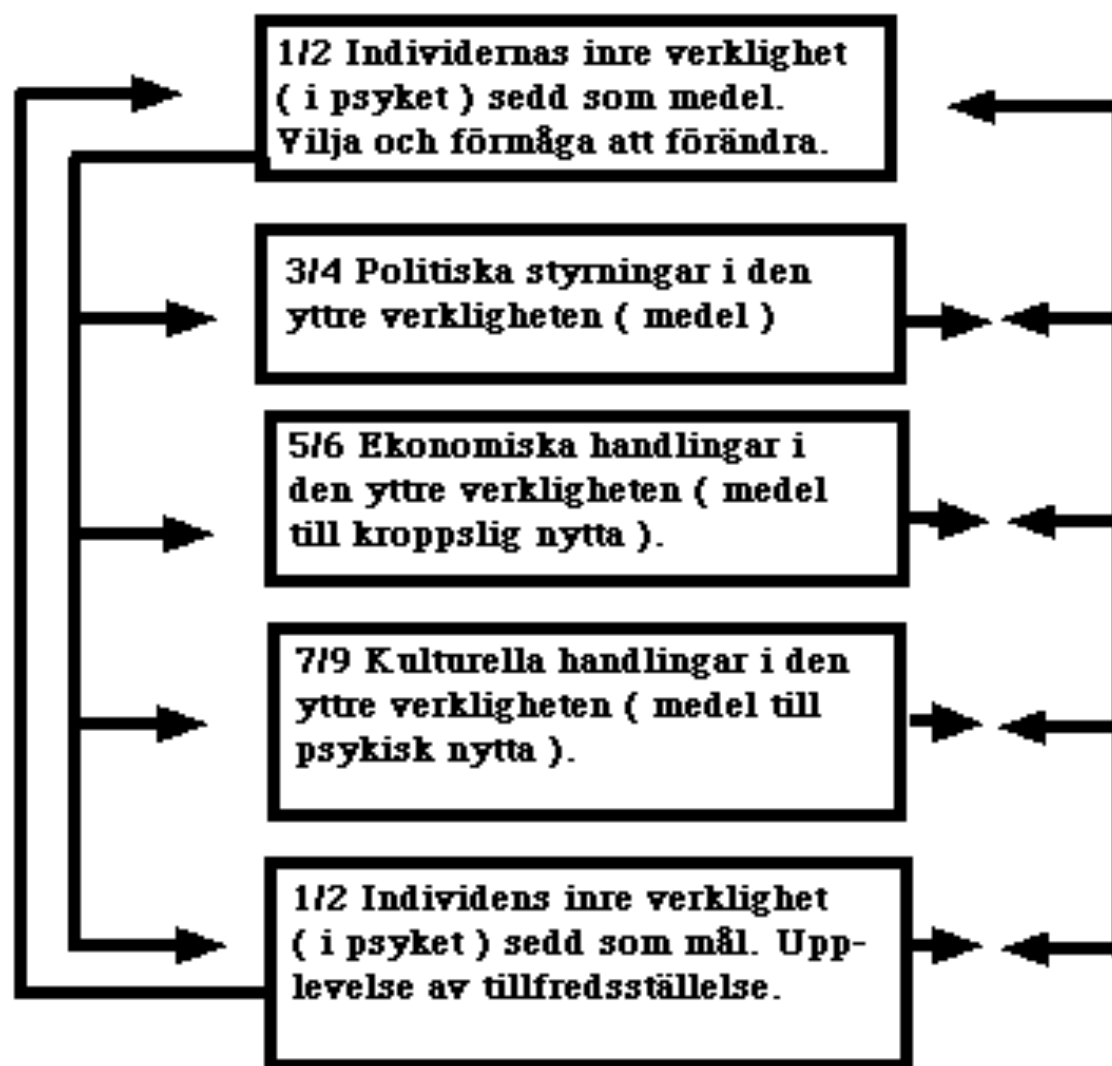
Schema över påverkans- och förändringsproblem.

Tillstånd vid den historiska tidens början.

Tillstånd vid det framtida "paradiset" på jorden
Dagsläget   Etapp på vägen   Mål ?

16 pilar med direkta och indirekta påverkansmöjligheter.
Hur kan och bör människorna påverka utvecklingen,

Utländska aktörer och privata inhemska.

Inhemska, exempel:

Politiska partier, grupper och personer. Moderaterna, folkpartiet, kristdemokraterna, centern, vänsterpartiet, miljöpartiet, sverigedemokraterna, socialdemokraterna.

Fackföreningar, arbetsgivare. Personer med olika utbildningar och yrken. Arbetare, tjänstemän, Barn, unga, medelålders, gamla. Ensamma, gifta, sambor. Sjuka, friska. Fattiga, rika. Uppfinnare, forskare, entreprenörer, konstnärer, kulturarbetare, nöjesliv, fritidsliv, författare, journalister, bibliotekarier, arkivarbetare, säljare, reklamare, informatörer, pressekreterare, talespersoner,

Företag och organisationer, ideella organisationer, intresseorganisationer, kommersiella organisationer, branschorganisationer, tankesmedjor, arbetsgrupper, utredningar, tidningar, tidskrifter, förläggare, radio, TV, Internet, propagandaorganisationer,

Aktörer kan man finna i de särskilda utredningarna, där ofta hänvisas till tidningsartiklar och utredningar av många slags aktörer.

Några blandade utredningar som kan vara av intresse

Äldre utredningar kan innehålla saker som senare ändrats.

[Sven Winnell 27 februari 2010 + 3 april 2014: Fackföreningar och arbetsgivareföreningar 2014. Statistik om arbete och näringar.](#)

[Arbetsförmedlingens hemsida.](#)

<http://winnell.com/omr658f.pdf>

[Sven Winnell 050206+100201+100211: SW-klassifikationssystem med inagda: LIBRIS/SAB, sverige.se 2008, SCBs forskningssämnen, CPV för varor/tjänster, SNI arbetsställen 1998, SSK yrken, SUN 2000 utbildningar. SPIN 2007 varor och tjänster, SNI 2007 näringsgrenar, Statistisk årsbok för Sverige 2010 och Samhällsguiden 2007. 2010 CPV ej aktuell.](#)

<http://winnell.com/omr40t.pdf>

[Sven Winnell 050203: SSK 96. STANDARD FÖR SVENSK YRKESKLASSIFICERING. Yrken inplacerade i SW-klassifikationssystem. \(http://winnell.com/omr40r.pdf\)](#)

SCB och Arbetsförmedlingen har utarbetat en ny standard för yrkesklassificering, kallad SSK 2012. Den bygger på den internationella yrkesklassifikationen ISCO-08. SSK 2012 är en uppdatering av SSK 96, som den också ska ersätta. Implementeringsarbetet återstår. Observera att den **inte** ska användas för några statistiska ändamål ännu, i dagsläget är det oklart när den ska tas i bruk. **Den officiella standarden är tillsvidare SSK 96 för statistiska ändamål.**

[Sven Winnell 050130: CPV-koder 2003. Från Internet 050126. Kompletterad 100201 med SPIN 2007, som ersätter CPV.](#)

<http://winnell.com/omr40n.pdf>

[Sven Winnell 050130: CPV-koder 2003. Inlagda i SW-klassifikationssystem. Kompletterad 100201 med SPIN 2007, som ersätter CPV. \(http://winnell.com/omr40o.pdf\)](#)

[Sven Winnell 050130: CPV-koder 2003. Inlagda i SW-klassifikationssystem. Områdena 66-69 förkortad \(http://winnell.com/omr40p.pdf\) Ej aktuell 2010.](#)

[Sven Winnell 16 mars 2008: Något om sociala miljöer. Kompletterad 1 juni 2012 med våldet i världen, mänskliga rättigheter, mobbning, diskriminering o d.](http://winnell.com/omr7952-7956d.pdf)
<http://winnell.com/omr7952-7956d.pdf>

[Sven Winnell 4 maj 2011: Om mänskliga rättigheter 2007 i alla världens länder enligt Urikesdepartementets utredningar.](http://winnell.com/omr103a.pdf)
<http://winnell.com/omr103a.pdf>

[Sven Winnell 11 januari 2012: Kulturutredningar och kulturbudgetar.](http://winnell.com/omr70c.pdf)
<http://winnell.com/omr70c.pdf>

[Sven Winnell 16 juni 2011: Fysisk planering i Sverige. \(Område 71\)](http://winnell.com/omr711.pdf)
<http://winnell.com/omr711.pdf>

[Sven Winnell 31 januari 2014: Fel i skolor. Folkrörelser, Folkbildning och Studieförbund. Utbildning och forskning. Vuxnas och 15-åringars kunskaper.PISA. Civilsamhället. Kultursamhället.](http://winnell.com/omr36-39zzf.pdf)
<http://winnell.com/omr36-39zzf.pdf>

[Sven Winnell 10 april 2012: Universitet och högskolor. Utbildning och forskning.](http://winnell.com/omr40zh.pdf)
<http://winnell.com/omr40zh.pdf>

[Sven Winnell 3 april 2014: Hushållsverksamheter, hushållsbudgetar, inkomster och boende, skatteproblem m m. Och sedan: Statistisk årsbok för Sverige 2014 och regeringens verksamheter inlagt i 22 politikområden, med många länkar.](http://winnell.com/omr36-39zzi.pdf)
<http://winnell.com/omr36-39zzi.pdf>

[Sven Winnell 3 april 2014: Statstisk årsbok för Sverige 2014 och regeringens verksamheter inlagt i 22 politikområden. Med många länkar till myndigheter o d och bibliotekssystem.](http://winnell.com/omr36-39zzj.pdf)
<http://winnell.com/omr36-39zzj.pdf>

[Sven Winnell 4 september 2014: Utbildningssystemet och samhällsplaneringens problem.](http://winnell.com/omr36-39zzm.pdf)
<http://winnell.com/omr36-39zzm.pdf>

[Sven Winnell 8 april 2011 Statliga myndigheter mm och några av deras webbkartor på Internet.](http://winnell.com/omr40zg.pdf)
<http://winnell.com/omr40zg.pdf>

[Sven Winnell 27 november 2013: Regeringens, kommunernas och landstingens verksamheter i 22 politikområden den 27 november 2013. Första delen med de första 12 områdena.](http://winnell.com/omr36-39zdz1.pdf)
<http://winnell.com/omr36-39zdz1.pdf>

[Sven Winnell 27 november 2013: Regeringens, kommunernas och landstingens verksamheter i 22 politikområden den 27 november 2013. Andra delen med de sista 10 områdena.](http://winnell.com/omr36-39zdz2.pdf)
<http://winnell.com/omr36-39zdz2.pdf>

[Sven Winnell 080201+5 april2014: Sveriges och omvärldens historia. \(http://winnell.com/omr93c.pdf\)](http://winnell.com/omr93c.pdf)

[Sven Winnell 9 jan 2012: http://Världsarvslistan http://whc.unesco.org/en/list/](http://winnell.com/omr91b.pdf)
<http://winnell.com/omr91b.pdf>

Riksdagen, riksbanken och riksrevisionen.

Riksdagen

Från [Sveriges riksdag](#) 13 nov 2014

All offentlig makt i Sverige utgår från folket och riksdagen är folkets främsta företrädare

Riksdagen är den högsta beslutande församlingen i vårt land. Svenska folket väljer vart fjärde år 349 personer som ska företräda dem i riksdagen.

Riksdagens uppgifter är att stifta lagar, besluta om skatter och bestämma statens budget. Riksdagen granskar också regeringen och de statliga myndigheterna. Dessutom har riksdagen stort inflytande på utrikespolitiken.

På riksdagens webbplats ska du som besökare enkelt få insyn i riksdagens arbete och beslut. Webbplatsen ska också öka intresset för och kunskaperna om riksdagen och den demokratiska processen.

Webbplatsen har följande huvudavdelningar:

Debatter & beslut

Debatter & beslut samlar allt innehåll som rör pågående eller tidigare debatter och beslut i kammaren. På sidan för varje enskild debatt finns webb-tv-klippet och dokumenten sammankopplade.

Ledamöter & partier

Under Ledamöter & partier kan du bläddra bland ledamöterna till exempel enligt parti eller valkrets. På varje ledamots sida finns länkar till det hon eller han sagt och gjort i riksdagen.

Utskotten & EU-nämnden

Information om vilka ledamöter som sitter i de olika utskotten och i EU-nämnden och vilka frågor de arbetar med finns under Utskotten & EU-nämnden. Du kan också använda den här ingången för att hitta ett specifikt utskotts samlade dokument.

Dokument & lagar

Dokument & lagar är webbplatsens dokumentarkiv. Dokumenten är indelade enligt dokumenttyp. När du använder sökfunktionen på någon av undersidorna filtreras sökträffarna automatiskt så att du bara får träffar på dokument av en viss typ.

Så funkar riksdagen

Under Så funkar riksdagen finns guidande och förklarande innehåll om riksdagens uppgifter och arbete samlat.

Debatter & beslut

[Debatter och beslut om förslag](#)

[Interpellationsdebatter](#)

[Information från regeringen](#)

[Övriga debatter](#)

[Övriga kammaraktiviteter](#)

Ledamöter & partier

[Ledamöterna](#)

[Socialdemokraterna](#)

[Moderaterna](#)

[Sverigedemokraterna](#)

[Miljöpartiet](#)

[Centerpartiet](#)

[Vänsterpartiet](#)

[Folkpartiet](#)

[Kristdemokraterna](#)

Utskotten & EU-nämnden

[Arbetsmarknadsutskottet](#)

[Civilutskottet](#)

[Finansutskottet](#)

[Försvarsutskottet](#)

[Justitieutskottet](#)

[Konstitutionsutskottet](#)

[Kulturutskottet](#)

[Miljö- och jordbruksutskottet](#)

[Näringsutskottet](#)

[Skatteutskottet](#)

[Socialförsäkringsutskottet](#)

[Socialutskottet](#)

[Trafikutskottet](#)

[Utbildningsutskottet](#)

[Utrikesutskottet](#)

[Sammansatta utrikes- och försvarsutskottet](#)

[EU-nämnden](#)

Dokument & lagar

[Lagar](#)

[Förslag](#)

[Utskotten och EU-nämnden](#)

[Frågor och anmälningar](#)

[Utredningar](#)

[Kammaren](#)

[EU](#)

Så funkar riksdagen

[Demokrati](#)

[Riksdagen i samhället](#)

[Riksdagens uppgifter](#)

[Talmannen](#)

[Så arbetar ledamöterna](#)

[Så arbetar utskotten](#)

[Så arbetar EU-nämnden](#)

[Så arbetar partierna](#)

[Internationellt arbete](#)

[Förvaltningen](#)

[Riksdagens myndigheter och nämnder](#)

[Ordbok](#)

[Frågor & svar](#)

Partierna i riksdagen och antalet ledamöter

Socialdemokraterna	113
Moderaterna	84
Sverigedemokraterna	49
Miljöpartiet	25
Centerpartiet	22
Vänsterpartiet	21
Folkpartiet	19
Kristdemokraterna	16
Antal ledamöter:	349

Om Socialdemokraterna

Antal riksdagsledamöter: 113

Partiledare:

[Stefan Löfven](#) (sedan 2012)

Partisekreterare:

[Carin Jämtin](#)

Gruppledare:

[Tomas Eneroth](#), [Berit Högman](#)

Kontakta

Postadress:

Socialdemokraterna. Sveriges riksdag 100 12. Stockholm

Telefon: 08-786 40 00. **Fax:** 08-21 15 24

E-post: socialdemokraterna@riksdagen.se

Webbplats: [Socialdemokraterna](#)

Om Moderaterna

Antal riksdagsledamöter: 84

Partiledare:

[Fredrik Reinfeldt](#) (sedan 2003)

Partisekreterare:

[Kent Persson](#)

Gruppledare:

[Anna Kinberg Batra](#), [Tomas Tobé](#)

Kontakta

Postadress: Moderaterna. Sveriges riksdag. 100 12 Stockholm

Telefon: 08-786 40 00. **Fax:** 08-786 47 54

E-post: info@moderat.se

Webbplats: [Moderaterna](#)

Om Sverigedemokraterna

Antal riksdagsledamöter: 49

Partiledare:

[Jimmie Åkesson](#) (sedan 2005)

Partisekreterare:

[Björn Söder](#)

Gruppledare:

[Mattias Karlsson](#), [Per Ramhorn](#)

Kontakta

Postadress:

Sverigedemokraterna. Sveriges riksdag. 100 12 Stockholm

Telefon: 08-786 40 00

Webbplats: [Sverigedemokraterna](#)

Om Miljöpartiet

Antal riksdagsledamöter: 25

Partiledare:

[Gustav Fridolin](#) (sedan 2011), [Åsa Romson](#) (sedan 2011)

Partisekreterare:

[Anders Wallner](#)

Gruppledare:

[Maria Ferm](#), [Jonas Eriksson](#)

Kontakta

Postadress:

Miljöpartiet. Sveriges riksdag. 100 12 Stockholm

Telefon: 08-786 55 21

E-post: info@mp.se

Webbplats: [Miljöpartiet](#)

Om Centerpartiet

Antal riksdagsledamöter: 22

Partiledare:

[Annie Lööf](#) (sedan 2011)

Partisekreterare:

[Michael Arthursson](#)

Gruppledare:

[Anders W Jonsson](#), [Ulrika Carlsson](#)

Kontakta

Postadress:

Centerpartiet. Sveriges riksdag. 100 12 Stockholm

Telefon: 08-617 38 00. **Fax:** 08-10 84 69

E-post: info@centerpartiet.se

Webbplats: [Centerpartiet](#)

Om Vänsterpartiet

Antal riksdagsledamöter: 21

Partiledare:

[Jonas Sjöstedt](#) (sedan 2012)

Partisekreterare:

[Aron Etzler](#)

Gruppledare:

[Hans Linde](#), [Mia Sydow Mölleby](#)

Kontakta

Postadress:

Vänsterpartiet. Sveriges riksdag. 100 12 Stockholm

Telefon: 08-786 40 00

E-post: info@vansterpartiet.se

Webbplats: [Vänsterpartiet](#)

Om Folkpartiet

Antal riksdagsledamöter: 19

Partiledare:

[Jan Björklund](#) (sedan 2007)

Partisekreterare:

[Maria Arnholm](#)

Gruppledare:

[Erik Ullenhag](#), [Emma Carlsson Löfdahl](#)

Kontakta

Postadress:

Folkpartiet. Sveriges riksdag. 100 12 Stockholm

Telefon: 08-786 40 00. **Fax:** 08-20 98 68

E-post: info@folkpartiet.se

Webbplats: [Folkpartiet](#)

Om Kristdemokraterna

Antal riksdagsledamöter: 16

Partiledare:

[Göran Hägglund](#) (sedan 2004)

Partisekreterare:

[Acko Ankarberg Johansson](#)

Gruppledare:

[Emma Henriksson](#), [Jakob Forssmed](#)

Kontakta

Postadress:

Kristdemokraterna. Sveriges riksdag. 100 12 Stockholm

Telefon: 08-786 40 00. **Fax:** 08-786 67 20

E-post: info@kristdemokraterna.se

Webbplats: [Kristdemokraterna](#)

Riksbanken:

Från <http://www.riksbank.se/> 12 nov 2014

[Om Riksbanken](#)

[Räntor & valutakurser](#)

[Sedlar & mynt](#)

[Peningpolitik](#)

[Finansiell stabilitet](#)

[Press & publicerat](#)

[Statistik](#)

[Visa alla nyheter](#)

[Visa alla kalenderhändelser](#)

Forskning

[Målet med den ekonomiska forskning som bedrivs inom Riksbanken är att tillhandahålla en grund för beslutsfattande.](#)

Lärare

[Riksbanken arrangerar tvådagarsseminarier för lärare om Riksbankens roll i samhällsekonomin.](#)

Studerande

[Genom information riktad till gymnasieskolor vill Riksbanken bidra till att öka kunskapen om inflation och betalningsväsende.](#)

Jobba här

[Funderar du på en karriär hos Riksbanken?](#)

[Webb-tv](#)

[Facebook - Kolla pengarna](#)

[Twitter](#)

[RSS flöden](#)

[Användning av Riksbankens namn och logotyp](#)

[Frågor och svar](#)

[Kapitalförvaltning](#)

[Länkar](#)

[Ogiltiga sedlar](#)

[Ordlista](#)

[Översikt **webbkarta**](#)

Riksrevisionen:

Från <http://www.riksrevisionen.se/sv/> 12 nov 2014

[GRANSKNINGAR](#)

[BLI GRANSKAD](#)

[INTERNATIONELLT](#)

[OM RIKSREVISIONEN](#)

[PRESSRUM](#)

[KONTAKTA OSS](#)

[ARBETA HOS OSS](#)

[TWITTER](#)

[Om webbplatsen](#)

Sveriges Kommuner och Landsting

SKL är en arbetsgivar- och intresseorganisation för landets alla kommuner, landsting och regioner.

Från info@skl.se 11 nov 2014

Om SKL

[Styrelse och beredningar](#)

[Remisser](#)

[Kansliorganisation](#)

[Lediga jobb](#)

Mer från SKL

[Cirkulär](#)

[Kurser och konferenser](#)

[Nyhetsbrev](#)

[Publikationer](#)

Följ oss

[Facebook](#)

[Twitter](#)

[RSS](#)

[Prenumerera på webbinnehåll](#)

Kommuner, landsting

[Adresser kommuner](#)

[Adresser landsting](#)

[Fakta kommuner, landsting](#)

[Arbetsgivar-frågor](#)

[Demokrati, ledning, styrning](#)

[Ekonomi, juridik, statistik](#)

[Hälsa, sjukvård](#)

[Näringsliv, arbete, digitalisering](#)

[Samhällsplanering, infrastruktur](#)

[Skola, kultur, fritid](#)

[Social omsorg, stöd](#)

ARBETSGIVAR-FRÅGOR

[Arbetsmiljö](#)

[Arbetsrätt, lagar](#)

[Chefs- och ledarskap](#)

[Internationellt, EU](#)

[Kollektivavtal](#)

[Lönebildning](#)

[Personal- och kompetensförsörjning](#)

[Sveriges Viktigaste Jobb](#)

[Uppföljning, analys](#)

DEMOKRATI, LEDNING, STYRNING

[Dialog, inflytande](#)

[Driftformer, valfrihet](#)

[EU, internationellt](#)

[Kvalitet, styra, följa upp, utveckla](#)

[Mänskliga rättigheter](#)

[Politisk styrning](#)

[Revision, styrelse och nämnder](#)

[Val, maktfördelning](#)

EKONOMI, JURIDIK, STATISTIK

Ekonomi

Juridik

Statistik, nyckeltal, jämförelser

HÄLSA, SJUKVÅRD

Ebola

E-hälsa

Folkhälsa

Kunskapsstöd, vård och behandling

Läkemedel

Patientinflytande

Patientsäkerhet

Psykisk hälsa

Sjukskrivning och rehabilitering

NÄRINGSLIV, ARBETE, DIGITALISERING

Arbetsmarknad, sysselsättning

Digitalisering

Forskning och innovation

Nyanländas etablering, integration

Näringsliv, företagsklimat

SAMHÄLLS-PLANERING, INFRASTRUKTUR

Miljö, hälsa

Offentliga fastigheter

Planera, bygga, bo

Regional utveckling

Tillgänglighet

Trafik, infrastruktur

Trygghet, säkerhet

SKOLA, KULTUR, FRITID

Kultur, fritid

Skola, förskola

SOCIAL OMSORG, STÖD

Barn och unga

Ekonomiskt bistånd, försörjning

Evidensbaserad praktik, socialtjänst

Funktionshinder

Missbruk och beroende

Äldre

Förteckning över myndigheter

inom departementens verksamhetsområden

Till Regeringskansliets verksamhet hör myndigheter som ansvarar för den löpande verksamheten inom statsförvaltningen.

Statsrådsberedningen

Organisation

Har inte undermenyer

Myndigheter

Har inte undermenyer

Arbetet i EU

Har inte undermenyer

Kontaktinformation

Arbetsmarknadsdepartementet

Ansvarsområden

Arbetet i EU

Budget

Har inte undermenyer

Kalendarium

Har inte undermenyer

Kommittéer

Har inte undermenyer

Kontaktinformation

Har inte undermenyer

Myndigheter

Har inte undermenyer

Organisation

Remisser

Finansdepartementet

Kort om våra ansvarsområden

Organisation

Har inte undermenyer

Pågående utredningar/kommittéer

Har inte undermenyer

Planerade propositioner och skrivelser

Har inte undermenyer

Myndigheter m.m.

Har inte undermenyer

Arbetet i EU

Har inte undermenyer

Finansdepartementet i sociala medier

Har inte undermenyer

Kalendarium

Har inte undermenyer

Kontaktinformation

Försvarsdepartementet

Försvarsberedningen

Har inte undermenyer

Ansvarsområden

Organisation

Budget och mål

Har inte undermenyer

Myndigheter

Har inte undermenyer

Nämnder, delegationer och stiftelser

Har inte undermenyer

Kalendarium

Utredningar

Har inte undermenyer

Kontaktinformation

Justitiedepartementet

Ansvarsområden

Organisation

Har inte undermenyer

Budget för 2015

Har inte undermenyer

Kommittéer

Har inte undermenyer

Myndigheter

Har inte undermenyer

Arbetet i EU

Har inte undermenyer

Frågor och svar

Har inte undermenyer

Kontaktinformation

Kulturdepartementet

Myndigheter inom kulturområdet

Har inte undermenyer

Myndigheter inom medicområdet

Har inte undermenyer

Bolag

Har inte undermenyer

Stiftelser med flera

Har inte undermenyer

Regleringsbrev

Landsbygdsdepartementet

Ansvarsområden

Organisation

Budget

Har inte undermenyer

Kommittéer

Har inte undermenyer

Myndigheter

Har inte undermenyer

Arbetet i EU

Remisser och remissvar

Har inte undermenyer

Kontaktinformation

Miljödepartementet

Myndigheter

Har inte undermenyer

Stiftelser, bolag med mera

Näringsdepartementet

Affärsverk

Har inte undermenyer

Domstolar

Myndigheter

Socialdepartementet

Kontaktinformation

Har inte undermenyer

Remisser att svara på

Har inte undermenyer

Organisation

Utredningar, kommittéer och råd

Har inte undermenyer

Myndigheter

Har inte undermenyer

Bolag med statligt ägande

Har inte undermenyer

Stiftelser

Har inte undermenyer

Budget 2015

Har inte undermenyer

EU-samarbete

Har inte undermenyer

Internationellt samarbete

Utbildningsdepartementet

Myndigheter inom forskningsområdet

Har inte undermenyer

Myndighet inom ungdomspolitiska området

Har inte undermenyer

Myndigheter inom utbildningsområdet

Utrikesdepartementet

Kontaktinformation

Har inte undermenyer

UD i sociala medier

Har inte undermenyer

Ansvarsområden

Det här är Utrikesdepartementet

Har inte undermenyer

Diplomatprogrammet

Utrikesdeklarationen

Arbetet i EU

Vanliga frågor och svar

Nyhetsartiklar **Myndigheter**

Publicerad 20 april 2004

Uppdaterad 21 oktober 2014

Statsrådsberedningen

Myndigheter

Till varje departements verksamhetsområde hör ett antal statliga myndigheter. Det är myndigheterna som svarar för den löpande verksamheten inom statsförvaltningen. Regeringen bestämmer mål, riktlinjer och fördelningen av resurserna för myndigheternas verksamhet. Men den bestämmer inte hur myndigheterna ska tillämpa en lag eller hur de ska besluta i olika ärenden. Till Statsrådsberedningen hör nedanstående myndigheter.

Svenska institutet för europapolitiska studier (Sieps)

Fleminggatan 20

112 26 Stockholm

Tfn: 08-454 47 00

E-post: info@sieps.se

Arbetsområde: Svenska institutet för europapolitiska studier har till uppdrag är att på ett självständigt och allsidigt sätt belysa aktuella europapolitiska frågor. I detta syfte gör Sieps sina analyser, underlag och seminarier tillgängliga för regeringen och övriga aktörer i den politiska beslutsprocessen i Sverige och i EU.

Harpsundsnämnden

Besöksadress: Harpsund

Postadress: 640 31 Mellösa

Tfn: 0157-600 03

Fax 0157-607 85

E-post: per.rudengren@telia.com

Arbetsområde: Harpsundsnämnden har hand om driften av jord- och skogsbruket vid statsministerns representationsbostad Harpsund.

[Utskriftsversion](#)

[Visa ordförklaringar](#)

[Tipsa om sidan](#)

Statsrådsberedningen ([e-post till departementet](#))

Publicerad 21 april 2004

Uppdaterad 10 augusti 2010

Arbetsmarknadsdepartementet

Arbetsmarknadsdepartementets myndigheter

Till varje departements verksamhetsområde hör ett antal statliga myndigheter. Det är myndigheterna som svarar för den löpande verksamheten inom statsförvaltningen. Regeringen bestämmer mål, riktlinjer och fördelningen av resurserna för myndigheternas verksamhet. Men den bestämmer inte hur myndigheterna ska tillämpa en lag eller hur de ska besluta i olika ärenden. Till Arbetsmarknadsdepartementet hör 12 myndigheter, varav en domstol.

Arbetsdomstolen

Arbetsdomstolen är en specialdomstol med uppgift att pröva arbetsrättsliga tvister. Som arbetstvist räknas varje tvist som rör förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstagare.

Box 2018, 103 11 Stockholm
Telefon 08-617 66 00

Arbetsmiljöverket, AV

AV är en tillsynsmyndighet som ska minska riskerna för ohälsa och olycksfall i arbetslivet och medverka till att förbättra arbetsmiljön så att alla får en bra och utvecklande arbetsplats. AV skriver regler/föreskrifter för arbetsmiljön och ansvarar för officiell statistik om arbetsmiljö och arbetsskador i Sverige (ISA-statistiken). Till verket hör tio Arbetsmiljöinspektioner som kontrollerar att arbetsmiljö- och arbetstidslagstiftningen följs

på landets arbetsplatser.
112 79 Stockholm
Telefon 08-730 90 00

Arbetsförmedlingen

Den 1 januari 2008 bildades den nya myndigheten Arbetsförmedlingen. Myndigheten är en sammanslagning av före detta Arbetsmarknadsstyrelsen (AMS) och landets 20 länsarbetsnämnder.

113 99 Stockholm
Telefon 08-508 801 00

Diskrimineringsombudsmannen

Diskrimineringsombudsmannen (DO) arbetar mot diskriminering på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning och ålder. DO utreder anmälningar om diskriminering och trakasserier samt granskar hur arbetsgivare, högskolor och skolor arbetar för att förebygga diskriminering.

Box 3686, 103 59 Stockholm
Telefon 08-120 20 700

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen, IAF

IAF utövar tillsyn över arbetslöshetskassorna, granskar Arbetsförmedlingen i dess uppgifter inom arbetslöshetsförsäkringen, företräder staten i juridiska frågor som gäller arbetslöshetsförsäkringen samt handlägger ärenden om arbetslöshetsersättning för personer som

söker jobb inom EU/EES.
Box 210, 641 22 Katrineholm
Telefon 0150-48 70 00

Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, IFAU

IFAU är ett forskningsinstitut som ska främja, stödja och genomföra: utvärdering av arbetsmarknadspolitiskt motiverade åtgärder, studier av arbetsmarknadens funktionssätt och utvärdering av effekterna på arbetsmarknaden av åtgärder inom utbildningsväsendet.
Box 513, 751 20 Uppsala
Telefon 018-471 70 70

Medlingsinstitutet

Medlingsinstitutet ansvarar för medling i arbetstvister och har i uppdrag att verka för en väl fungerande lönebildning. Myndigheten är också statistikansvarig för den officiella svenska lönestatistiken.
Box 1236, 111 82 Stockholm
Telefon 08-545 292 40

Nämnden för styrelserepresentationsfrågor

Nämnden för styrelserepresentationsfrågor prövar frågor om tillstånd enligt lagen om styrelserepresentation för de privatanställda (1987:1245) och om undantag enligt samma lag.
Nämnden nås genom:
Enheten för arbetsrätt och arbetsmiljö
Arbetsmarknadsdepartementet, 103 33 Stockholm

Telefon 08-405 10 00

Nämnden mot diskriminering

Nämnden mot diskriminering har till uppgift att pröva frågor om vitesföreläggande enligt diskrimineringslagen. Det är bara Diskrimineringsombudsmannen och centrala arbetstagarorganisationer som kan initiera ett ärende hos nämnden.

Box 2066, 103 12 Stockholm
Telefon 08-561 666 68

Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige, Svenska ESF-rådet

Svenska ESF-rådet har i uppdrag att förvalta Europeiska socialfondens program i Sverige. Europeiska socialfonden är EU:s viktigaste redskap för att främja sysselsättning och fler och bättre arbeten. Svenska ESF-rådet ansvarar även för Europeiska integrationsfondens program.
Box 471 41, 100 74 STOCKHOLM
Telefon 020-33 33 90

Statens nämnd för arbetstagares uppfinningar

Statens nämnd för arbetstagares uppfinningar har till uppgift att avge utlåtande enligt lagen om rätten till arbetstagares uppfinningar (1949:345).
Nämnden nås genom:
Enheten för arbetsrätt och arbetsmiljö
Arbetsmarknadsdepartementet, 103 33 Stockholm
Telefon 08-405 10 00

[Svenska ILO-kommittén](#)

Internationella arbetsorganisationen (ILO) är FN:s fackorgan för sysselsättnings- och arbetslivsfrågor. Den svenska ILO-kommittén är regeringens beredningsorgan i ILO-frågor, bland annat vid utarbetandet och godkännandet av nya konventioner samt tillämpningen av de ILO-konventioner som Sverige ratificerat.

Svenska ILO-kommittén nås genom:

Enheten för arbetsrätt och arbetsmiljö

Arbetsmarknadsdepartementet, 103 33 Stockholm

Telefon 08-405 10 00

Relaterat

[Så styrs statliga myndigheter](#)

Externa länkar

[Sök regleringsbrev på Ekonomistyrningsverkets webbplats](#)

[Utskriftsversion](#)

[Visa ordförklaringar](#)

[Tipsa om sidan](#)

Arbetsmarknadsdepartementet ([e-post till departementet](#))

Publicerad 28 december 2006

Uppdaterad 26 juni 2012

Finansdepartementet

Myndigheter m.m.

Till varje departements verksamhetsområde hör ett antal statliga myndigheter. Det är myndigheterna som svarar för den löpande verksamheten inom statsförvaltningen. Utöver myndigheternas befogenheter och skyldigheter samt styrning som sker i samband med budgetprocessen, beslutar regeringen om förutsättningarna för de enskilda myndigheternas verksamhet.

Det grundläggande styrdokumentet för varje myndighet är en instruktion, i form av förordning som beslutas om regeringen. Regeringen kan även besluta om andra förordningar, eller fatta särskilda beslut, för att styra myndigheterna. Årliga regleringsbrev anger myndigheternas ekonomiska ramar samt i förekommande fall verksamhetens mål och krav på återrapportering. Dessutom utnämner regeringen chefer för myndigheter. Regeringen bestämmer inte hur myndigheterna ska tillämpa en lag eller hur de ska besluta i olika ärenden. Finansdepartementet har 12 myndigheter, 6 myndigheter i form av allmänna pensionsfonder (AP-fonder) och några nämnder m.m. samt en stiftelse.

Första AP-fonden

Var och en av Första, Andra, Tredje och Fjärde AP-fonderna förvaltar, tillsammans med Sjätte AP-fonden, det fonderade kapitalet inom inkomstpensionssystemet. Fondkapitalet ska förvaltas till största möjliga nytta för inkomstpensionssystemet. Första-Fjärde AP-fondernas

uppdrag är att uppnå långsiktigt hög avkastning till låg risk i placeringarna.

Andra AP-fonden

Se Första AP-fonden.

Tredje AP-fonden

Se Första AP-fonden.

Fjärde AP-fonden

Se Första AP-fonden.

Sjätte AP-fonden

Sjätte AP-fonden förvaltar en del av det fonderade kapitalet inom inkomstpensionssystemet. Fondkapitalet ska förvaltas till nytta för inkomstpensionssystemet genom placeringar på riskkapitalmarknaden. Sjätte AP-fondens uppdrag är att skapa långsiktigt hög avkastning och hålla en tillfredsställande riskspridning.

Sjunde AP-fonden

Sjunde AP-fondens förvaltar fonder inom premiepensionssystemet, bl.a. förvalsalternativet för de premiepensionssparare som inte har gjort ett aktivt val.

Bokföringsnämnden

Bokföringsnämnden, BFN, har till uppgift att utveckla god redovisningssed. Nämnden ger ut allmänna råd och

informationsmaterial om tillämpningen av framför allt bokföringslagen och årsredovisningslagen.

[Ekonomistyrningsverket](#)

Ekonomistyrningsverket, ESV, ska utveckla och förvalta den ekonomiska styrningen av statlig verksamhet samt utföra revision av Sveriges hantering av EU-medel och främja en effektiv och korrekt hantering av dessa medel.

[Finansinspektionen](#)

Finansinspektionen ansvarar för tillsynen, regelgivningen och tillståndsprövningen som rör finansiella marknader och finansiella företag. Finansinspektionen ska särskilt svara för att följa och analysera utvecklingen inom verksamhetsområdet. Myndighetens verksamhet ska bidra till ett stabilt och väl fungerande finansiellt system och verka för ett gott konsumentskydd inom sitt ansvarsområde.

[Finanspolitiska rådet](#)

Finanspolitiska rådets centrala uppgift är att stödja långsiktigt hållbara offentliga finanser. Som en del av rådet väktarfunktion ska rådet analysera hur väl regeringen uppfyller de budgetpolitiska målen och om de offentliga finanserna är långsiktigt hållbara. Rådets analyser presenteras i en rapport i maj varje år.

[Forskarskattenämnden](#)

Forskarskattenämnden beslutar i det enskilda fallet om skattelättnader för utländska experter, forskare eller andra nyckelpersoner som arbetar tillfälligt i Sverige.

[Kammarkollegiet](#)

Kammarkollegiet har till uppgift att tillhandahålla service inom det statliga området, främst avseende ekonomi, juridik, kapitalförvaltning, riskhantering och administration. Kammarkollegiet har dessutom uppgifter kring bland annat miljö rätt, stiftelserätt, Sveriges indelning, registrering av trossamfund, fastställande av avgiftssatser inom begravningsområdet, fastställande av resegarantier, auktorisation av tolkar och översättare, statlig inköpsordning och upphandlingsstöd. Kammarkollegiet bevakar Allmänna arvsfondens rätt till arv och förvaltar fondens kapital.

[Konjunkturinstitutet](#)

Konjunkturinstitutet, KI, tar fram prognoser som används som beslutsunderlag för den ekonomiska politiken i Sverige. KI analyserar den ekonomiska utvecklingen i Sverige och internationellt och forskar inom områdena svensk ekonomi och miljöekonomi.

[Krigsförsäkringsnämnden](#)

Krigsförsäkringsnämnden har till uppgift att handlägga frågor om försäkring mot krigsrisker m.m. enligt 4 kap. lagen (1999:890) om försäkringsverksamhet under krig eller krigsfara m.m.

[Kronofogdemyndigheten](#)

Kronofogdemyndigheten ansvarar bland annat för frågor om verkställighet, indrivning, betalningsföreläggande och handräckning, skuldsanering och tillsyn i konkurs.

Lotteriinspektionen

Lotteriinspektionen ska säkerställa att lotterier, kasinospel och annan spelverksamhet i Sverige utövas lagligt, säkert och tillförlitligt. De bevakar konsumenternas intressen och ska även medverka till att minska riskerna för de sociala skadeverkningar som spelande kan medföra.

Prövningsnämnden för stöd till kreditinstitut

Prövningsnämnden har till uppgift att pröva tvister enligt 3 och 4 kap. lagen (2008:814) om statligt stöd till kreditinstitut. Prövning kan då ske i prövningsnämnden avseende villkor för statligt stöd i vissa fall och avseende inlösen av aktier. Kammarkollegiet utför vissa administrativa uppgifter åt nämnden.

Riksgälden

Riksgälden (i lagtext kallad Riksgäldskontoret) är statens finansförvaltning. Detta innebär att myndigheten är statens internbank med ansvar för det statliga betalningssystemet. I rollen som statens finansförvaltning tar Riksgälden upp lån och förvaltar statsskulden, enligt riktlinjer regeringen beslutat om. Riksgälden ger också statliga garantier och lån, efter beslut av riksdag och regering. Riksgälden ansvarar även för insättningsgarantin och investerarskyddet samt hanteringen av statligt stöd till banker.

Skatterättsnämnden

Skatterättsnämnden meddelar bindande förhandsbesked

i skattefrågor. Möjligheten att få förhandsbesked är tänkt för frågor där svaret inte omedelbart framgår av lagtext eller praxis.

Skatteverket

Skatteverket ansvarar bland annat för frågor om skatter, socialavgifter, folkbokföring och vissa borgenärsuppgifter.

Statens Personadressregisternämnd

Statens personadressregisternämnd (SPAR-nämnden) är en av regeringen utsedd nämnd inom Skatteverket. Nämnden beslutar i vissa frågor kring Statens personadressregister (SPAR) och ska särskilt vaka över frågor som har att göra med den personliga integriteten och användandet av SPAR. Skatteverket är huvudman och personuppgiftsansvarigt för SPAR.

Statens skaderegleringsnämnd

Statens skaderegleringsnämnd, SSRN, avger yttranden i ärenden som rör ersättning för personskada eller annan skada på begäran av statliga myndigheter.

Statistiska centralbyrån

Statistiska centralbyrån, SCB, ansvarar för officiell statistik och för annan statlig statistik. Utöver det som följer av förordningen om den officiella statistiken ska SCB utveckla, framställa och sprida statlig statistik. SCB ska även samordna det statliga statistiksystemet och

samordna överlämnandet av statistiska uppgifter till internationella organisationer.

Sparbankernas säkerhetskassa

För sparbankerna i riket ska det finnas en gemensam fond (sparbankernas säkerhetskassa) med uppgift att enligt lag (1934:300) om sparbankernas säkerhetskassa trygga sparbankernas verksamhet och insättarnas rätt.

Tullverket

Tullverket ansvarar för tullfrågor. Det innebär att Tullverket fastställer och tar ut tullar, mervärdeskatt och andra skatter samt avgifter så att en riktig uppbörd kan säkerställas. Tullverket övervakar och kontrollerar trafiken till och från utlandet så att bestämmelser om in- och utförelse av varor följs.

Stiftelser

Stipendiestiftelsen för studier av japanskt näringsliv

Stipendiestiftelsen för studier av japanskt samhällsliv erbjuder svenska medborgare ett antal stipendier för studiebesök i Japan. Stipendierna utgår för studier och forskning i japanologi eller japanskt samhällsliv.

Relaterat

[Läs mer om hur statliga myndigheter styrs](#)

Externa länkar

[Kontaktuppgifter till myndigheter på Riksdag & departements webbplats](#)

[Sök regleringsbrev på Ekonomistyrningsverkets webbplats](#)

[Utskriftsversion](#)

[Visa ordförklaringar](#)

[Tipsa om sidan](#)

Finansdepartementet ([e-post till departementet](#))

Publicerad 29 februari 2008

Uppdaterad 11 september 2013

Försvarsdepartementet

Myndigheter

Till varje departements verksamhetsområde hör ett antal statliga myndigheter. Det är myndigheterna som svarar för den löpande verksamheten inom statsförvaltningen. Regeringen bestämmer mål, riktlinjer och fördelningen av resurserna för myndigheternas verksamhet. Men den bestämmer inte hur myndigheterna ska tillämpa en lag eller hur de ska besluta i olika ärenden. Nedan finns Försvarsdepartementet myndigheter.

Försvarets materielverk (FMV)

Försvarets materielverk har till uppgift är att styra utformningen och upphandlingen av ny materiel, där produkterna ska anpassas till insatsförsvaret.

Besöksadress: Banérgatan 62

Postadress: 115 88 Stockholm

Telefon 08-782 40 00, Fax 08-677 57 99

Generaldirektör Lena Erixon

Överdirektör Dan Ohlsson

Försvarets radioanstalt (FRA)

FRA bedriver signalspaning mot utrikes företeelser på uppdrag av regeringen, Regeringskansliet och Försvarsmakten. FRA:s underrättelser är ett stöd för regeringen i dess utrikes-, säkerhets- och försvarspolitiska arbete.

FRA har även i uppdrag att stödja statliga myndigheter och statligt ägda bolag med teknisk informationssäkerhet.

Besöksadress: Rörbyvägen (Lovön), 178 93

Drottningholm

Postadress: Box 301, 161 26 Bromma

Telefon 08-471 46 00, Fax 08-471 48 53

Generaldirektör: Dag Hartelius

Överdirektör: Christina Malm

Försvarsexportmyndigheten (FXM)

Försvarsexportmyndigheten främjar export av såväl stora och komplexa materielsystem som mindre system och delkomponenter där det är av försvars- och säkerhetspolitiskt intresse. Det innebär ett stöd till både större försvarsindustrieföretag och små- och medelstora företag, utifrån ett regionalt perspektiv.

Myndigheten ska också främja export av militär teknologi för civila tillämpningar, säkerhetsteknologier, samt företräda svenska staten vid förhandlingar och avtal mellan länder. Verksamheten bedrivs inom ramen för den statliga exportkontrollen.

Besöksadress: Östermalmsgatan 87

Box 56081, 102 17 Stockholm

Telefon vxl: 08-587 13 300

Generaldirektör: Ulf Hammarström

Försvarsmakten (FM)

Försvarsmaktens uppgift är att:

- försvara Sverige och främja vår säkerhet genom insatser på vårt eget territorium, i närområdet och utanför närområdet,
- upptäcka och avvisa kränkningar av det svenska territoriet och i enlighet med internationell rätt värna

suveräna rättigheter och nationella intressen i områden utanför detta och

- med befintlig förmåga och resurser bistå det övriga samhället och andra myndigheter vid behov.

Besöksadress: Lidingövägen 24

Postadress: 107 85 Stockholm

Telefon 08-788 75 00, Fax 08-788 71 78

Överbefälhavare: Sverker Göranson

Generaldirektör: Peter Sandwall

Försvarsunderrättelsesdomstolen

Försvarsunderrättelsesdomstolen har ersatt Signalspaningsnämnden. Domstolen ska pröva frågor om tillstånd till signalspaning enligt lagen om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet och i övrigt verka enligt lagen om försvarsunderrättelsesdomstol.

Försvarsunderrättelsesdomstolen

Box 1097

164 25 KISTA

Tel:08-55504500

Ordförande: Hases Per Sjöblom

Kustbevakningen (KBV)

Kustbevakningen utövar övervakning, tillsyn och kontroll vad gäller säkerhet, fiske och miljö runt hela Sveriges kust. Kustbevakningen har ett väl utvecklat samarbete såväl nationellt som internationellt.

Besöksadress: Stumholmen.

Postadress: Box 536, 371 23 Karlskrona

Telefon 0455-35 34 00, Fax 0455-105 21

Generaldirektör: Lena Jönsson

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB

MSB ansvarar för frågor om samhällets säkerhet när det gäller skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar. Ansvar avser åtgärder före, under och efter en olycka eller en kris. Uppdraget spänner över hela hot- och riskskalan, från vardagens olyckor till stora katastrofer.

Myndigheten har en viktig samordnande roll över sektorsgränser och ansvarsområden.

Samordningsrollen utgår från ansvarsprincipen - MSB tar inte över andra aktörers ansvar.

MSB bedriver verksamhet både i Stockholm, Karlstad och Kristinehamn samt på två skolor, belägna i Sandö och Revinge.

Myndighetens ledning är placerad i Stockholm.

Telefon växel: 0771-240 240

Faxnummer: 010-240 56 00

E-post: registrator@msbmyndigheten.se

Postadress

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

651 81 KARLSTAD

Generaldirektör: Helena Lindberg

Överdirektör: Nils Schwarz

Rekryteringsmyndigheten

Rekryteringsmyndigheten (tidigare Totalförsvarets pliktverk) genomför på uppdrag av Försvarsmakten urvalstester av dem som sökt till Försvarsmaktens utbildningar. Vi kan också utföra andra uppdrag för Försvarsmaktens räkning.

Inom vårt sakområde kan vi också göra urvalstester åt andra myndigheter, kommuner, landsting och enskilda.

Vi testar bland annat polisaspiranter, personal till Kriminalvården, tullen och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Besöksadress: Karolinen, Våxnäsgatan 10

Postadress: 651 80 Karlstad

Telefon 054-14 65 00, Fax 054-14 65 09

Generaldirektör Birgitta Ågren

[Statens haverikommission \(SHK\)](#)

Statens haverikommission har till uppgift att undersöka olyckor i syfte att säkerheten ska förbättras. Haverikommissionen utreder dels flygolyckor, sjöolyckor och olyckor med spårbunden trafik, dels andra allvarliga olyckor. Även olyckor i militär verksamhet undersöks.

Besöksadress: Teknologgatan 8 C

Postadress: Box 12538, 102 29 Stockholm

Telefon 08-508 862 00,

Generaldirektör: Hans Ytterberg

[Statens inspektion för försvarsunderrättelseverksamheten \(SIUN\)](#)

SIUN kommer likt FUN att vara kontrollmyndighet och ska kontrollera de myndigheter som bedriver försvarsunderrättelseverksamhet. Nytt är att SIUN ska se till att försvarsunderrättelsesdomstolens beslut verkställs samt att SIUN på begäran av enskilda ska utreda om något otillbörligt skett i samband med signalspaning.

BOX 1140, 164 22 Kista

Besöksadress: Gullfossgatan 12 Kista

Telefon vxl: 08-555 04 550

Ordförande: Rolf Holmgren

[Totalförsvarets forskningsinstitut \(FOI\)](#)

Totalförsvarets forskningsinstitut arbetar med forskning, metod- och teknikutveckling samt utredningar för totalförsvaret.

Besöksadress: Gullfossgatan 6, Kista

Postadress: 164 90 Stockholm

Telefon 08-555 030 00, Fax 08-555 031 00

Generaldirektör Jan-Olof Lind

Överdirektör Anna-Lena Österborg

Relaterat

[Så styrs statliga myndigheter](#)

Externa länkar

[Statsliggaren \(på ESV:s webbplats\) - innehåller myndigheternas regleringsbrev](#)

[Utskriftsversion](#)

[Visa ordförklaringar](#)

[Tipsa om sidan](#)

Försvarsdepartementet ([e-post till departementet](#))

Publicerad 17 februari 2004

Uppdaterad 29 augusti 2014

Nämnder, delegationer och stiftelser

Delegationen för folkrättslig granskning av vapenprojekt
Delegationen har till uppgift att granska olika typer av vapenprojekt ur en folkrättslig synvinkel. Delegationen, som leds av Försvarsdepartementet, består av högst åtta ledamöter från Utrikesdepartementet, Försvarsmakten, Totalförsvarets forskningsinstitut och Försvarets materielverk.

Försvarsdepartementet. Postadress: 103 33 Stockholm
Tfn: 08-405 10 00

Granskningsnämnden för försvarsuppfinningar

Granskar förslag till försvarsuppfinningar.
c/o Patent- och registreringsverket. Postadress: Box 5055
104 42 Stockholm
Tfn: 08-782 25 00

Rikshemvärnsrådet (RiksHvr)

Rådet verkar för att medel anskaffas för utgifter som inte kan bekostas av statsmedel och yttrar sig i frågor som hänskjuter till rikshemvärnstinget eller till nämnden.

Lidingövägen 28. Postadress: 107 85 Stockholm
Tfn: 08-788 75 00

Riksvärderingsnämnden

Bestämmelser om Riksvärderingsnämndens uppgifter finns i förfogandelagen (1978:262), ransoneringslagen (1978:268) och förfogandeförordningen (1978:558).

Försvarsdepartementet. Postadress: 103 33 Stockholm
Tfn: 08-405 10 00

Totalförsvarets folkrättsråd

Rådet ska följa utvecklingen inom den internationella humanitära rätten.

Försvarsdepartementet. Postadress: 103 33 Stockholm
Tfn: 08-405 10 00

Försvarsunderrättsedomstolen

Försvarsunderrättsedomstolen har ersatt Signalspaningsnämnden. Domstolen ska pröva frågor om tillstånd till signalspaning enligt lagen om signalspaning i försvarsunderrättsverksamhet och i övrigt verka enligt lagen om försvarsunderrättsedomstol. Regeringen har idag också fattat beslut om regleringsbrev för 2009 avseende domstolen.

[Utskriftsversion](#)

[Visa ordförklaringar](#)

[Tipsa om sidan](#)

Försvarsdepartementet ([e-post till departementet](#))

Publicerad 3 mars 2004

Uppdaterad 21 januari 2014

Justitiedepartementet

Myndigheter

Till Justitiedepartementets verksamhetsområde hör ett antal myndigheter, nämnder och bolag som ansvarar för den löpande verksamheten inom statsförvaltningen. Regeringen bestämmer mål, riktlinjer och fördelningen av resurserna för myndigheternas verksamhet, men bestämmer inte hur myndigheterna ska tillämpa en lag eller hur de ska besluta i olika ärenden.

Allmänna reklamationsnämnden (ARN)

Box 174, 101 23 Stockholm

Telefon 08 - 508 860 00

Prövar opartiskt - och utan avgift för parterna - konsumenttvister. Anmälan kan göras av en enskild konsument som har en tvist med en näringsidkare om köp av en vara, tjänst eller annan nyttighet.

Brottsförebyggande rådet (BRÅ)

Box 1386, 111 93 Stockholm

Telefon 08 - 401 87 00

Främjar brottsförebyggande arbete och ansvarar för officiell statistik för rättsväsendet.

Brottsoffermyndigheten (BrOM)

Box 470, 901 09 Umeå

Telefon 090 - 70 82 00

Prövar ärenden om brottsskadeersättning och fördelar medel ur brottsofferfonden.

Datainspektionen

Box 8114, 104 20 Stockholm

Telefon 08 - 657 61 00

Ska skapa förutsättningar för att behandlingen av personuppgifter inte medför otillbörligt intrång i enskildas personliga integritet.

Domarnämnden

Box 2330, 103 18 Stockholm

Telefon 08 - 561 669 50

Lämnar förslag till regeringen i ärenden om utnämning av ordinarie domare eller hyresråd.

Ekobrottsmyndigheten (EBM)

Box 22098, 104 22 Stockholm

Telefon 010 - 562 90 00

Åklagarmyndighet med uppgift att bekämpa ekonomisk brottslighet.

Fastighetsmäklarinspektionen

Box 22034, 104 22 Stockholm

Telefon 08 - 580 069 00

Registrerar fastighetsmäklare och utövar tillsyn över dessa samt informerar om god fastighetsmäklarsed.

Gentekniknämnden

Box 1380, 171 27 Stockholm

Telefon 08 - 508 846 30

Ska genom rådgivande verksamhet främja en etiskt försvarbar och säker användning av gentekniken.

[Justitiekanslern \(JK\)](#)

Box 2308, 103 17 Stockholm

Telefon 08 - 405 10 00

Har tillsyn över dem som utövar offentlig verksamhet, bevakar statens rätt och tillhandagår regeringen med råd och utredningar i juridiska frågor.

[Konsumentverket](#)

Box 48, 651 02 Karlstad

Telefon 0771 - 42 33 00

Tar tillvara konsumenternas intressen i Sverige och inom EU. På Konsumentverkets webbplats finns råd och information till konsumenter men myndigheten har inte möjlighet att ge personlig rådgivning.

[Kriminalvården](#)

601 80 Norrköping

Telefon 077 - 228 08 00

Verkställer straff och ansvarar för personer misstänkta för brott i tre verksamhetsgrenar - fängelse, frivård och häkte.

[Marknadsdomstolen](#)

Box 2217, 103 15 Stockholm

Telefon 08 - 412 10 30

Avgör mål och ärenden enligt bland annat

marknadsföringslagen och konkurrenslagen.

[Migrationsverket](#)

601 70 Norrköping

Telefon 0771 - 235 235

Ansvarar för tillstånd eller visum för besök, tillstånd för bosättning i Sverige, asylprocessen (från ansökan till uppehållstillstånd eller självmant återvändande), medborgarskap och stöd för frivillig återvandring.

[Miljömärkning Sverige AB](#)

118 80 Stockholm

Telefon 08 - 55 55 24 00

Sköter det praktiska arbetet med att ta fram kriterier samt kontrollera och utfärda licenser för Svanen och EU Ecolabel - Nordens respektive EU:s officiella miljömärkning.

Miljömärkning Sverige AB ägs av Sveriges Standardiseringsråd och staten.

[Resegarantinämnden](#)

Box 2218, 103 15 Stockholm

Telefon 08 - 700 08 00

Beslutar om hur stor ersättning resenärerna är berättigade till när en paketresa har blivit inställd eller avbruten på grund av researrangörers konkurs. Resegarantinämnden finns hos Kammarkollegiet.

[Revisorsnämnden](#)

Box 24014, 104 50 Stockholm

Telefon 08 - 783 18 70

Beslutar om godkännande och auktorisation av revisorer samt registrering av revisionsbolag och utövar tillsyn över dessa revisorer och revisionsbolag.

[Rikspolisstyrelsen \(RPS\)](#)

Box 12256, 102 26 Stockholm

Telefon 114 14

Central förvaltningsmyndighet för polisväsendet samt chefsmyndighet för Statens kriminaltekniska laboratorium. Till Rikspolisstyrelsen hör Säkerhetspolisen och en enhet för ledning av polisverksamhet - Rikskriminalpolisen.

[Rättshjälpsmyndigheten](#)

Box 853, 851 24 Sundsvall

Telefon 060 - 13 46 00

Handlägger vissa ärenden om rättshjälp enligt rättshjälpslagen.

[Rättsmedicinalverket \(RMV\)](#)

111 20 Stockholm

Telefon 08 - 441 76 00

Central förvaltningsmyndighet för rättspsykiatrisk, rättskemisk, rättsmedicinsk och rättsgenetisk verksamhet.

[Statens kriminaltekniska laboratorium \(SKL\)](#)

581 94 Linköping

Telefon 010 - 562 80 00

SKL:s huvuduppgift är att som opartiskt expertorgan utföra undersökningar i brottmål åt rättsväsendets myndigheter.

[Sveriges Domstolar](#)

551 81 Jönköping

Telefon 036 - 15 53 00

Domstolsverket (DV) är central förvaltningsmyndighet för de allmänna domstolarna, de allmänna förvaltningsdomstolarna, arrendenämnderna, hyresnämnderna och Rättshjälpsmyndigheten.

[Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden](#)

Box 22523, 104 22 Stockholm

Telefon 08 - 617 98 00

Utövar tillsyn över brottsbekämpande myndigheters användning av hemliga tvångsmedel och kvalificerade skyddsidentiteter samt över Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter.

[Säkerhetspolisen](#)

Box 12312, 102 28 Stockholm

Telefon 010 - 568 70 00

Arbetar med att förebygga och avslöja brott mot rikets säkerhet, bekämpa terrorism och skydda den centrala statsledningen.

[Valmyndigheten](#)

Box 12191, 102 25 Stockholm

Telefon 08 - 635 69 00

Har till uppgift att planera och genomföra val och folkomröstningar.

[Åklagarmyndigheten](#)

Box 5553, 114 85 Stockholm

Telefon 010 - 562 50 00

Leder förundersökningen av ett brott, beslutar om åtal ska väckas och för talan i domstolen.

Relaterat

[Myndigheter inom rättsväsendet](#)

[Mer om myndigheter](#)

[Mer om bolag med statligt ägande](#)

Externa länkar

[Regleringsbrev för departementets myndigheter på Ekonomistyrningsverkets webbplats](#)

[Utskriftsversion](#)

[Visa ordförklaringar](#)

[Tipsa om sidan](#)

Justitiedepartementet ([e-post till departementet](#))

Publicerad 30 mars 2004

Uppdaterad 16 september 2014

Kulturdepartementet

Myndigheter och bolag, stiftelser med flera inom Kulturdepartementets verksamhetsområde

Till Kulturdepartementets verksamhetsområde hör en mängd myndigheter, bolag och stiftelser.

Myndigheter

Till varje departements ansvarsområde hör ett antal statliga myndigheter. Det är myndigheterna som ska tillämpa de lagar och utföra den verksamhet som riksdag och regering har beslutat om.

Regeringen fastställer mål, riktlinjer och resursfördelning för myndigheternas verksamhet, men bestämmer inte hur myndigheterna ska tillämpa en lag eller hur de ska besluta i olika ärenden. Det grundläggande dokumentet för regeringens styrning av myndigheter utgörs av myndighetens instruktion. Regleringsbrevet, som beslutas årligen, utgör ett komplement till instruktionen.

Bolag

Staten äger och förvaltar bolag inom en rad olika verksamhetsområden. Regeringens övergripande mål för förvaltningen är att skapa värde och att uttryckta samhällsintressen infrias. Som statligt bolag brukar räknas bolag där aktiemajoriteten innehas av staten. Regeringen utfärdar årligen regeringsbeslut i form av riktlinjebeslut eller bidrags-/anslagsvillkor för bolagen som hör till Kulturdepartementet.

Stiftelse

En stiftelse uppkommer genom att en eller flera stiftare avskiljer viss egendom att självständigt förvaltas för något visst ändamål. Med statlig stiftelse avses en sådan stiftelse som har bildats av staten. Regeringen har även i uppdrag att utse styrelseledamöter i ett antal stiftelser. Regeringen utfärdar årligen regeringsbeslut i form av riktlinjebeslut eller bidrags-/anslagsvillkor för stiftelserna som hör till Kulturdepartementet.

Relaterat

[Myndigheter](#)

[Bolag med statligt ägande](#)

Externa länkar

[Instruktion - Regeringskansliets rättsdatabaser](#)

[Regleringsbrev - Statsliggaren på](#)

[Ekonomistyrningsverkets webbplats](#)

[Utskriftsversion](#)

[Visa ordförklaringar](#)

[Tipsa om sidan](#)

Kulturdepartementet ([e-post till Kulturdepartementet](#))

Publicerad 15 december 2006

Uppdaterad 11 september 2014

Myndigheter inom kulturområdet

[Forum för levande historias webbplats](#)

Forum för levande historia är en myndighet vars uppgift är att vara ett nationellt forum som ska främja arbete med demokrati, tolerans och mänskliga rättigheter med utgångspunkt i Förintelsen. Myndigheten har särskilt till uppgift att informera om Förintelsen och kommunismens brott mot mänskligheten. Forum för levande historia ska sträva efter att stärka människors vilja att aktivt verka för allas lika värde.

[Institutet för språk och folkminnets webbplats](#)

Institutet för språk och folkminnen har till uppgift att bedriva språkvård och på vetenskaplig grund öka, levandegöra och sprida kunskaper om språk, dialekter, folkminnen, namn och immateriella kulturarv i Sverige. Myndigheten ska bedriva forskning inom sitt verksamhetsområde och verka för ökad kunskap i samverkan med andra.

[Konstnärsnämndens webbplats](#)

Konstnärsnämnden stödjer professionella konstnärers arbete, utveckling och internationella kontakter. Konstnärsnämnden fördelar statliga stipendier och bidrag till enskilda konstnärer inom bild-, form-, musik-, dans-, teater- och filmområdena. Nämnden ska hålla sig underrättad om konstnärernas ekonomiska och sociala villkor.

[Livrustkammaren och Skoklosters slott med Stiftelsen Hallwylska museets webbplats](#)

Myndigheten Livrustkammaren och Skoklosters slott med Stiftelsen Hallwylska museets mål är att förvalta och tillgängliggöra kulturarvet. Utifrån museernas samlingar ska myndigheten bevara och förmedla kulturarvet och ge perspektiv på samhällsutvecklingen och samtiden.

[Moderna museets webbplats](#)

Moderna museet ska visa, spegla, samla och bevara modern och nutida konst i alla dess former. Museet ska verka för konstnärlig och kulturell förnyelse, göra samlingarna tillgänglig för en så stor publik som möjligt, ordna utställningar och driva pedagogisk verksamhet.

[Myndigheten för kulturanalys webbplats](#)

Myndigheten för kulturanalys har till uppgift att, med utgångspunkt i de nationella kulturpolitiska målen, utvärdera, analysera och redovisa effekter av förslag och genomförda åtgärder inom kulturområdet. I uppgiften ingår att analysera utvecklingen både inom detta område och inom andra samhällsområden som har betydelse för kulturlivet.

[Nationalmuseum med Prins Eugens Waldemarsuddes webbplats](#)

Nationalmuseum med Prins Eugens Waldemarsudde ska främja konsten, konstintresset och konstvetenskapen. Myndigheten ska särskilt levandegöra de äldre konstformerna och deras samband med den nutida konsten

och samhällets utveckling samt verka för konstnärlig och kulturell förnyelse.

[Naturhistoriska riksmuseets webbplats](#)

Naturhistoriska riksmuseet ska främja intresset för och kunskapen och forskningen om universums, jordens och livets uppbyggnad och utveckling, biologisk mångfald, människans biologi samt miljö och landskap. Museet ska bl.a. vårda, förteckna och tillgängliggöra de samlingar som anförtrotts myndigheten.

[Nämnden för hemslöjdsfrågors webbplats](#)

Nämnden för hemslöjdsfrågor stärker hemslöjden i hela Sverige genom att planera, driva och följa upp aktiviteter med såväl kulturella som ekonomiska perspektiv samt genom statligt stöd. En viktig del av arbetet är information, utbildning och samordning för hemslöjdskonsulentsverksamheten. Nämnden har sitt kansli i lokaler hos Tillväxtverket i centrala Stockholm.

[Riksantikvarieämbetets webbplats](#)

Riksantikvarieämbetet är en förvaltningsmyndighet för frågor om kulturarvet och kulturmiljön. Myndigheten har det övergripande ansvaret att i samverkan med länsstyrelser, läns museer, kommuner och allmänhet verka för att kulturmiljön bevaras, används och utvecklas. I myndighetens uppdrag ingår bl.a. att verka för att kulturvårderna i bebyggelsen och i landskapet tas till vara samt bevaka kulturmiljöintresset vid samhällsplanering och byggande.

[Riksarkivets webbplats](#)

Riksarkivet är förvaltningsmyndighet för arkivfrågor och har ett särskilt ansvar för den statliga arkivverksamheten och för arkivvården i landet. Myndigheten ska bl.a. utforma föreskrifter och allmänna råd för arkivhantering. Riksarkivet ska också sköta statens heraldiska verksamhet och även verka för att bestämmelser om Sveriges flagga iakttas. Vid Riksarkivet finns även landsarkiv och Krigsarkivet. Landsarkiv finns i Göteborg, Härnösand, Lund, Uppsala, Vadstena, Visby och Östersund. Stadsarkiven i Stockholm och Malmö samt Värmlandsarkiv i Karlstad utför vissa uppgifter på uppdrag av Riksarkivet.

[Riksutställningars webbplats](#)

Riksutställningar har till uppgift att främja utveckling och samarbete på utställningsområdet. Myndigheten samlar in och förmedlar kunskaper och erfarenheter samt erbjuder teknik- och metodstöd till sådana arrangörer och producenter av utställningar och utställare som antingen har ett offentligt uppdrag eller arbetar på ideell basis. Riksutställningar ska också stödja produktion och förmedling av turnerande utställningar i syfte att ge perspektiv på samtiden och samhällsutvecklingen. Myndigheten får dessutom, i begränsad omfattning, producera turnerande utställningar i motsvarande syfte.

[Statens centrum för arkitektur och design webbplats](#)

Statens centrum för arkitektur och design (f.d. Arkitekturmuseet) har till uppgift att stärka kunskapen

om och främja intresset för arkitekturens, formens och designens värden och betydelse för individen och för samhällsutvecklingen. Myndigheten ska vara en nationell mötesplats för aktörer inom sitt område samt driva och stödja forskning, utställningsverksamhet och annan pedagogisk och debatterande verksamhet för att stärka arkitekturens, formens och designens ställning i samhället.

[Statens försvarshistoriska museers webbplats](#)

Statens försvarshistoriska museers uppdrag är att främja kunskapen om det svenska försvaret genom tiderna och om försvarets roll i samhällsutvecklingen. De två museer som hör till myndigheten är Armémuseum i Stockholm och Flygvapenmuseum i Linköping. I myndigheten ingår även Försvarets traditionsnämnd.

[Statens historiska museers webbplats](#)

Statens historiska museer har till uppgift att bevara och förmedla kulturarvet samt ge perspektiv på samhällsutvecklingen och samtiden. I myndigheten ingår Historiska museet och Kungliga myntkabinettet - Sveriges ekonomiska museum. Historiska museets samlingar består av arkeologiska föremål från Sverige och svensk kyrkokonst. Myndigheten bedriver även museiverksamheten vid Tumba bruksmuseum.

[Statens konstråds webbplats](#)

Statens konstråd (SK) har som uppgift att förse de byggnader som innehåller statlig verksamhet med god

samtidskonst. SK gör även insatser i gemensamma miljöer som inte är statliga samt informerar om den offentliga konsten i samhället.

[Statens kulturråds webbplats](#)

Statens kulturråd (Kulturrådet) är en central förvaltningsmyndighet inom kulturområdet. Kulturrådet har hand om frågor som rör teater, dans, musik, litteratur, kulturtidskrifter, folkbibliotek, konst, museer, utställningsverksamhet, kulturforskning med mera. Kulturrådet fördelar statligt stöd inom kulturområdet, ger regeringen underlag för kulturpolitiska beslut och informerar om kultur och kulturpolitik.

[Statens maritima museers webbplats](#)

Statens maritima museer är central myndighet för statens museer med sjöhistorisk inriktning. Myndigheten har till uppgift att bevara och främja brukandet av samt bygga upp kunskaperna om det maritima kulturarvet. I myndigheten ingår de tre museerna Vasamuseet, Sjöhistoriska museet i Stockholm och Marinmuseum i Karlskrona.

[Statens museer för världskulturs webbplats](#)

Statens museer för världskultur har till uppgift att visa och levandegöra världens kulturer. Myndigheten ska dokumentera och belysa olika kulturers yttringar och villkor samt kulturmöten och kulturell variation, historiskt och i dagens samhälle, nationellt och internationellt. Vidare ska myndigheten främja tvärvetenskaplig

kunskapsbildning och publik verksamhet i olika former. Statens museer för världskultur består av fem delar, fyra museer samt myndighetens ledning och administration. De fyra museerna är Etnografiska museet, Medelhavsmuseet och Östasiatiska museet i Stockholm samt Världskulturmuseet i Göteborg.

[Statens musikverks webbplats](#)

Statens musikverk ska främja ett varierat musikaliskt utbud i hela landet som är präglad av konstnärlig förnyelse och hög kvalitet. Myndigheten ska också främja utvecklingen av ett professionellt musikliv. Det innebär att myndigheten ska vara en resurs för musiklivet genom att ta till vara initiativ från musiklivet, koordinera och stödja samverkansprojekt av nationellt intresse samt vara en nationell part vid internationellt samarbete. Statens musikverk ska även dokumentera, främja, bygga upp kunskap om och tillgängliggöra teaterns, dansens och musikens kulturarv.

[Sveriges författarfonds webbplats](#)

Sveriges författarfond har hand om den statliga ersättningen till upphovsmän till litterära verk för utnyttjandet av deras verk genom bibliotek (biblioteksersättning). Medlen används dels till statistiskt beräknade författar- och översättarpenningar, dels till stipendier med mera.

Relaterat

[Myndigheter](#)

[Utskriftsversion](#)

[Visa ordförklaringar](#)

[Tipsa om sidan](#)

Kulturdepartementet ([e-post till Kulturdepartementet](#))

Publicerad 15 december 2006

Uppdaterad 11 september 2014

Myndigheter inom medieområdet

[Myndigheten för radio och tv:s webbplats](#)

Myndigheten för radio och tv beslutar om tillstånd, avgifter och registrering, utövar tillsyn över tv-sändningar, beställ-tv, sökbar text-tv och ljudradiosändningar samt beslutar i frågor om utgivningsbevis. Granskningsnämnden för radio och tv är ett särskilt beslutsorgan inom myndigheten som prövar om innehållet i radio- och tv-program följer de regler som finns för sändningarna.

[Presstödsnämndens webbplats](#)

Presstödsnämnden ska bland annat pröva ansökningar om statligt stöd till dagstidningar. Presstödet består av driftsstöd och distributionsstöd.

[Statens medieråds webbplats](#)

Statens medieråds uppdrag är att skydda barn och unga från skadlig mediepåverkan och stärka dem som medvetna medieanvändare. Statens medieråd ska också besluta om åldersgränser för film som är avsedd att visas offentligt för barn under 15 år.

[Myndigheten för tillgängliga mediers webbplats](#)

Myndigheten för tillgängliga medier (MTM) ska i samverkan med landets bibliotek arbeta för att personer med funktionsnedsättning får tillgång till litteratur. MTM har ett specifikt uppdrag att framställa och låna ut talböcker och punktskriftsböcker, och inom sitt verksamhetsområde lämna information och råd till bibliotek och

organisationer. MTM ska också tillhandahålla punktskriftsböcker för försäljning samt ha en central utskrivningstjänst för dövblinda på punktskrift. Inom myndigheten finns taltidningsnämnden, som har till uppgift att förbättra tillgången till innehållet i dagstidningar genom att lämna statligt stöd för utgivning av taltidningar. Taltidningsnämnden är ett särskilt beslutsorgan inom MTM.

Relaterat

[Myndigheter](#)

[Utskriftsversion](#)

[Visa ordförklaringar](#)

[Tipsa om sidan](#)

Kulturdepartementet ([e-post till Kulturdepartementet](#))

Publicerad 15 december 2006

Uppdaterad 16 januari 2014

Bolag inom Kulturdepartementets områden

Bolag inom kulturområdet

Mottagare av statliga medel inom Kulturdepartementets område.

- [Kungliga Dramatiska teatern AB](#)
- [Kungliga Operan AB](#)
- [Voksenåsen AS](#)

Bolag inom medieområdet

Finansieras med radio- och TV-avgift som beslutas av riksdagen.

- [Sveriges Radio AB](#)
- [Sveriges Television AB](#)
- [Sveriges Utbildningsradio AB](#)

[Utskriftsversion](#)

[Visa ordförklaringar](#)

[Tipsa om sidan](#)

Kulturdepartementet ([e-post till Kulturdepartementet](#))

Publicerad 23 september 2014

Uppdaterad 23 september 2014

Stiftelser med flera inom Kulturdepartementets områden

Mottagare av statliga medel inom Kulturdepartementets område.

[Åjtte, Svenskt fjäll- och samemuseum](#)

[Bildkonst Upphovsrätt i Sveriges \(BUS\)](#)

[Bildmuseet](#)

[Föreningen Svensk Form](#)

[Judiska Museet i Stockholm](#)

[Nobelmuseet](#)

[Nordicom](#)

[Riksförbundet Sveriges museer](#)

[Riksteatern](#)

[Röhsska museet](#)

[Stiftelsen Arbetets museum](#)

[Stiftelsen Carl och Olga Milles Lidingöhem](#)

[Stiftelsen Dansens Hus](#)

[Stiftelsen Dansmuseifonden](#)

[Stiftelsen Drottningholms teatermuseum](#)

[Stiftelsen Föremålsvård i Kiruna](#)

[Stiftelsen för lättläst nyhetsinformation och litteratur,](#)

[Centrum för lättläst](#)

[Stiftelsen Nordiska museet](#)

[Stiftelsen Skansen](#)

[Stiftelsen Strindbergsmuseet](#)

[Stiftelsen Svenska Filminstitutet](#)

[Stiftelsen Tekniska museet](#)
[Stiftelsen Thielska galleriet](#)
[Svenska Artisters och Musikers Intresseförening \(SAMI\)](#)
[Svenska Tonsättares Internationella Musikbyrå \(STIM\)](#)
[Sverigefinska Riksförbundet](#)
[Sveriges Riksidrottsförbund](#)
[Zornsamlingarna](#)

[Utskriftsversion](#)
[Visa ordförklaringar](#)
[Tipsa om sidan](#)

Kulturdepartementet ([e-post till Kulturdepartementet](#))

Publicerad 15 december 2006

Uppdaterad 23 september 2014

Landsbygdsdepartementet

Myndigheter inom Landsbygdsdepartementet

Jordbruksverket

Jordbruksverket (SJV) är förvaltningsmyndighet på det jordbrukspolitiska området och har ansvar för frågor som gäller jordbruk, djurhållning, trädgård, rennäring och landsbygdsutveckling. SJV är även chefsmyndighet för landets distriktsveterinärer.

Ansvarsnämnden för djurens hälso- och sjukvård

Ansvarsnämnden för djurens hälso- och sjukvård prövar bland annat frågor om disciplinansvar för djurhälsopersonal samt återkallelse av legitimation.

Statens veterinärmedicinska anstalt

Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) arbetar för en god djurhälsa genom att förebygga, diagnostisera och bekämpa smittsamma sjukdomar hos djur.

Centrala djurförsöksetiska nämnden

Centrala djurförsöksetiska nämnden prövar överklaganden av beslut som fattats av en regional djurförsöksetisk nämnd och utför utvärderingar i efterhand av djurförsök.

Livsmedelsverket

Livsmedelsverket (SLV) är förvaltningsmyndighet för frågor som gäller livsmedel inklusive dricksvatten och har till uppgift att i konsumenternas intresse verka för säkra

livsmedel av god kvalitet, redlighet i livsmedelshandlingen och goda matvanor.

Sametinget

Sametinget är ett samiskt folkvalt organ som ska tillvarata samiska intressen och är samtidigt en statlig förvaltningsmyndighet. Den grundläggande uppgiften är att verka för en levande samisk kultur.

Styrelsen för samefonden

Fondens medel används för att främja rennäring, samisk kultur och samiska organisationer. Webbplats saknas, för att komma i kontakt hänvisas till Landsbygdsdepartementet.

Sveriges lantbruksuniversitet

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) ansvarar för kunskapsuppbyggnad och kompetensförsörjning inom biologiska naturresurser och biologisk produktion.

Skogsstyrelsen

Skogsstyrelsen är förvaltningsmyndighet för frågor som rör skogsbruket och har till uppgift att verka för att landets skogar ska vårdas och brukas så att skogen ger en uthålligt god avkastning samtidigt som biologisk mångfald bevaras. Myndigheten arbetar också med att lyfta fram skogens värden för rekreation och friluftsliv.

Relaterat

[Myndigheter](#)

Externa länkar

[Sök bland regleringsbrev på ESV:s webbplats](#)

[Utskriftsversion](#)

[Visa ordförklaringar](#)

[Tipsa om sidan](#)

Landsbyggsdepartementet ([e-post till departementet](#))

Publicerad 21 april 2004

Uppdaterad 26 april 2013

Miljödepartementet

Myndigheter

Flera statliga myndigheter, stiftelser, bolag och liknande hör till Miljödepartementets verksamhetsområde. Myndigheterna svarar för den löpande verksamheten inom statsförvaltningen. Regeringen bestämmer mål och riktlinjer för, samt fördelning av resurser till myndigheternas verksamhet. Regeringen bestämmer inte hur myndigheterna ska tillämpa en lag eller besluta i olika ärenden.

Elsäkerhetsverket

(Fr.o.m. 2015-01-01)

Elsäkerhetsverket arbetar för att förebygga att människor och egendom skadas av el. De arbetar också för att elektriska apparater och elinstallationer är konstruerade och utförda på ett sådant sätt att de inte stör utrustning för radio och telekommunikation och andra apparater.

Energimarknadsinspektionen

(Fr.o.m. 2015-01-01)

Utövar tillsyn över nätföretagen enligt ellagen samt utövar tillsyn över naturgasmarknaden m.m.

Energimyndigheten

(Fr.o.m. 2015-01-01)

Energimyndigheten verkar inom olika samhällssektorer för att skapa villkoren för en effektiv och hållbar energianvändning och en kostnadseffektiv svensk

energiförsörjning.

Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande, Formas

Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande, Formas, stödjer och informerar om forskning inom sina områden. Rådet främjar ekologiskt hållbar tillväxt och utveckling.

Havs- och vattenmyndigheten, HaV

Havs- och vattenmyndigheten har regeringens uppdrag att genomföra en sammanhållen svensk politik för våra hav och vatten. Målet för havspolitik är att havet och dess naturresurser ska utnyttjas på ett hållbart sätt så att livet i vattnen bevaras.

Kemikalieinspektionen, KemI

Kemikalieinspektionen (KemI) är central tillsynsmyndighet med ansvar för kemikaliekontrollen. KemI arbetar bland annat för att förebygga skador på människor och miljö från kemiska och biotekniska produkter.

Kärnavfallsfonden

Kärnavfallsfondens styrelse förvaltar medel som avsatts i en fond för att finansiera framtida utgifter för använt kärnbränsle och annat radioaktivt avfall.

[Naturvårdsverket](#)

Naturvårdsverket är samordnare i miljöarbetet - nationellt, inom EU och internationellt. Myndigheten tar fram och förmedlar kunskaper på miljöområdet, utarbetar förslag till mål, åtgärdsstrategier och styrmedel i miljöpolitiken samt genomför miljöpolitiska beslut. Naturvårdsverket ska även följa upp och utvärdera miljösituationen och miljöarbetet som underlag för en fortsatt utveckling av miljöpolitiken.

[Oljekrisnämnden](#)

(Fr.o.m. 2015-01-01)

Oljekrisnämnden är en domstolsliknande myndighet som handlägger vissa ersättningsfrågor enligt oljekrislagen (1975:197).

[Strålsäkerhetsmyndigheten](#)

Strålsäkerhetsmyndigheten har tagit över ansvar och uppgifter från Statens kärnkraftinspektion, SKI, och Statens strålskyddsinstitut, SSI, vilka upphörde den 30 juni 2008. Strålsäkerhetsmyndigheten arbetar för att skydda människor och miljö från skadlig verkan av strålning, nu och i framtiden.

[Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut, SMHI](#)

Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut, SMHI, tillhandahåller planerings- och beslutsunderlag för väder- och vattenberoende verksamheter. Myndigheten fungerar som samhällets expertorgan inom meteorologi, hydrologi och oceanografi samt är en resurs i miljöarbetet.

[Statens geotekniska institut](#)

(Fr.o.m. 2015-01-01)

Statens geotekniska institut ansvarar för kunskapsuppbyggnad och förmedling av geoteknisk kunskap i Sverige. Institutet ger geotekniska råd till statliga myndigheter med ansvar för områden som har koppling till miljö, infrastruktur, fysisk planering och byggande. SGI har ett särskilt ansvar för ras- och skredfrågor.

[Statens va-nämnd](#)

(Fr.o.m. 2015-01-01)

Statens va-nämnd handlägger tvister om vatten och avlopp enligt lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster. Nämnden är första instans för mål från hela landet.

Relaterat

[Mer om statliga myndigheter](#)

Externa länkar

[Samtliga myndigheters instruktioner på riksdagens webbplats](#)

[Samtliga myndigheters regleringsbrev på](#)

[Ekonomistyrningsverkets webbplats](#)

[Utskriftsversion](#)

[Visa ordförklaringar](#)

[Tipsa om sidan](#)

Miljödepartementet ([e-post till Miljödepartementet](#))

Publicerad 20 april 2004

Uppdaterad 20 oktober 2014

Stiftelser, bolag med mera

Inom departementets och enheternas ansvarsområden finns även stiftelser, bolag med mera.

[Aktiebolaget Svenska Miljöstyrningsrådet](#)

Miljöstyrningsrådet är behörigt registreringsorgan för det europeiska miljöledningssystemet Emas. Miljöstyrningsrådet samägs med Sveriges kommuner och landsting, SKL, och Svenskt Näringsliv.

[IVL Svenska Miljöinstitutet AB](#)

IVL bedriver både forsknings- och uppdragsverksamhet. Forskningen finansieras av staten, forskningsstiftelser, EU och näringslivet. Uppdragsverksamheten omfattar konsultinsatser samt nationella och internationella forsknings- och utvecklingsuppdrag.

[Stiftelsen för Internationella institutet för industriell](#)

[miljöekonomi vid Lunds universitet](#)

Stiftelsen förvaltar sitt kapital och beslutar om stöd till institutet för industriell miljöekonomi vid Lunds universitet.

[Stiftelsen för miljöstrategisk forskning, Mistra](#)

Mistra är en del av det svenska innovationssystemet för hållbar utveckling. Mistra investerar årligen hundratals miljoner i forskning, varav huvuddelen i stora forskningsprogram. En mindre del går till projektgrupper genom idéstöd.

[Stiftelsen Institutet för vatten- och luftvårdsforskning.](#)

[SIVL](#)

Stiftelsen äger samtliga aktier i IVL Svenska Miljöinstitutet AB.

[Stockholms internationella miljöinstitut, SEI](#)

SEI är ett internationellt forskningscentrum för miljö och hållbar utveckling. Institutets huvudsakliga uppgifter är att stödja beslutsfattare, arbeta med institutions- och kapacitetsbyggande samt bidra med lösningar inom dessa områden.

[Svenska Kraftnät](#)

(Fr.o.m. 2015-01-01)

Svenska Kraftnät sköter stamnätet för elkraft samt har systemansvaret för den svenska elförsörjningen. Detta ansvar innebär att se till att elsystemet kortsiktigt är i balans och att dess anläggningar samverkar driftsäkert. Svenska kraftnät är också systemansvarig för naturgasmarknaden.

Råd inom Miljödepartementets ansvarsområden

Följande råd ingår också i Miljödepartementets

ansvarsområden:

- Naturvårdsverkets insynsråd
- Naturvårdsverkets tillsyns- och föreskriftsråd
- Naturvårdsverkets vetenskapliga råd för biologisk mångfald och ekosystemtjänster

[Utskriftsversion](#)

[Visa ordförklaringar](#)

[Tipsa om sidan](#)

Miljödepartementet ([e-post till Miljödepartementet](#))

Publicerad 8 februari 2007

Uppdaterad 20 oktober 2014

Näringsdepartementet

Näringsdepartementets myndigheter

Till varje departements verksamhetsområde hör ett antal statliga myndigheter. Det är myndigheterna som svarar för den löpande verksamheten inom statsförvaltningen. Regeringen bestämmer mål, riktlinjer och fördelningen av resurserna för myndigheternas verksamhet. Men den bestämmer inte hur myndigheterna ska tillämpa en lag eller hur de ska besluta i olika ärenden. Till Näringsdepartementet hör 22 myndigheter, varav tre affärsverk och en domstol.

Bolagsverket

Bolagsverket hanterar huvudsakligen registreringen av nya företag och registerändringar för befintliga företag, tar emot årsredovisningar, registrerar företagsinteckningar och fattar även beslut i likvidationer. Bolagsverket bildades den 1 juli 2004 och ingick tidigare i Patent- och registreringsverket, PRV.

Bolagsverket

851 81 Sundsvall

Telefon: 0771-670 670

E-post: bolagsverket@bolagsverket.se

E-legitimationsnämnden

E-legitimationsnämnden har till uppgift att stödja och samordna elektronisk identifiering och signering (e-legitimationer) i den offentliga förvaltningens e-tjänster. Nämnden bildades den 1 januari 2011.

Elsäkerhetsverket

Elsäkerhetsverket arbetar för att förebygga att människor och egendom skadas av el. De arbetar också för att elektriska apparater och elinstallationer är konstruerade och utförda på ett sådant sätt att de inte stör utrustning för radio och telekommunikation och andra apparater.

Elsäkerhetsverket

Box 4, 681 21 Kristinehamn

Telefon 0550-851 00

E-post: registrator@elsakerhetsverket.se

Energimarknadsinspektionen

Utövar tillsyn över nätföretagen enligt ellagen samt utövar tillsyn över naturgasmarknaden m.m.

Energimarknadsinspektionen

Box 155, 631 03 Eskilstuna

Telefon 016-16 27 00

E-post: registrator@ei.se

Konkurrensverket (KKV)

Konkurrensverkets uppgift är att arbeta för en effektiv konkurrens i privat och offentlig verksamhet till nytta för konsumenterna samt en effektiv offentlig upphandling till nytta för det allmänna och marknadens aktörer. Konkurrensverket arbetar med lagtillämpning och tillsyn, förbättringsåtgärder, kunskap, forskning, internationellt arbete och samverkan inom sina områden.

Konkurrensverket, KKV

103 85 Stockholm

Telefon 08-700 16 00

E-post: konkurrensverket@kkv.se

Oljekrisnämnden

Oljekrisnämnden är en domstolsliknande myndighet som handlägger vissa ersättningsfrågor enligt oljekrislagen (1975:197).

Oljekrisnämnden nås genom:

Näringsdepartementet

103 33 Stockholm

Telefon 08-405 10 00

E-post: n.registrator@regeringskansliet.se

Patent- och registreringsverket (PRV)

PRV arbetar med ärenden som rör patent, design, varumärken, personnamn, periodiska skrifter och uppdragsverksamhet.

Patent- och registreringsverket, PRV

Box 5055, 102 42 STOCKHOLM

Telefon 08-782 25 00

E-post: prv@prv.se

Patentombudsämnden

Myndigheten hanterar auktorisation och tillsyn för patentombud. Bolagsverket är kanslifunktion till Patentombudsämnden och ansvarar för löpande administration och för att hålla registret över patentombuden.

Patentombudsämnden

Box 46

851 02 Sundsvall

Telefon 060-18 40 00

E-post: bolagsverket@bolagsverket.se

Post- och telestyrelsen (PTS)

PTS verkar inom tele-, IT-, radio- och postområdena och

har som mål att alla i Sverige ska ha tillgång till effektiva, prisvärda och säkra kommunikationstjänster.

Post- och telestyrelsen, PTS

Box 5398, 102 49 STOCKHOLM

Telefon 08-678 55 00

E-post: pts@pts.se

Statens energimyndighet

Energimyndigheten arbetar inom flera större arbetsområden för att skapa villkoren för en effektiv och hållbar energianvändning och en kostnadseffektiv svensk energiförsörjning. Myndigheten bedriver forskningsfinansiering för att effektivisera användningen av energi samt för att främja ny energiteknik och ny energiproduktion. Energimyndigheten ansvarar även för betydande delar av elcertifikatsystemet.

Statens energimyndighet

Box 310, 631 04 Eskilstuna

Telefon 016-544 20 00

E-post: registrator@energimyndigheten.se

Statens väg- och transportforskningsinstitut (VTI)

VTI är ett nationellt forskningsinstitut som har till huvuduppgift att bedriva forskning och utveckling inom samtliga transportslag, det vill säga väg, järnväg, luftfart och sjöfart.

Statens väg- och transportforskningsinstitut, VTI

583 30 Linköping

Telefon 013-20 40 00

E-post: vti@vti.se

[Sveriges geologiska undersökning \(SGU\),
inkl.Bergsstaten](#)

SGU undersöker, dokumenterar och informerar om berggrund, jordarter och grundvatten i Sverige. Som central myndighet för geologi och mineralfrågor i Sverige är en av SGUs viktigaste uppgifter att möta efterfrågan på geologisk information från samhället.

Sveriges geologiska undersökning, SGU, inkl.Bergsstaten
Box 670, 751 28 Uppsala
Telefon 018-17 90 00
E-post: sgu@sgu.se

[Tillväxtanalys - myndigheten för tillväxtpolitiska analyser
och utvärderingar](#)

Tillväxtanalys har regeringens uppdrag att belysa de områden som har störst betydelse för tillväxt. Det övergripande målet är att stärka den svenska konkurrenskraften och att skapa förutsättningar för fler jobb i fler och växande företag i alla delar av landet. Myndigheten arbetar med utvärderingar, analyser och statistik i ett brett svenskt och internationellt perspektiv.

Tillväxtanalys
Studentplan 3, 831 40 Östersund
Telefon 010-447 44 00
E-post: info@tillvaxtanalys.se

[Tillväxtverket](#)

Tillväxtverket arbetar för fler och växande företag samt ett hållbart och konkurrenskraftigt näringsliv i alla delar av landet. I Tillväxtverket ingår verksamhet som tidigare har funnits inom Nutek och Glesbygdsverket samt

Konsumentverkets uppdrag kring kommersiell och offentlig service.

Tillväxtverket
Box 4044, 102 61 Stockholm
Telefon 08-681 91 00
E-post: tillvaxtverket@tillvaxtverket.se

[Trafikanalys](#)

Trafikanalys är regeringens utvärderings- och analysorgan för frågor inom hela transportområdet. Myndigheten ansvarar för att utvärdera åtgärder och redovisa olika åtgärders effekter inom transportområdet. Trafikanalys ansvarar också för resvane- och transportundersökningar samt för den officiella statistiken inom området transporter och kommunikation. Myndigheten har också till uppgift att sprida kunskap, erfarenheter och resultat från verksamheten till andra myndigheter och intressenter.

Trafikanalys
Torsgatan 30, 113 21 Stockholm
Telefon 010-414 42 00
E-post: trafikanalys@trafa.se

[Trafikverket](#)

Trafikverket ansvarar bland annat för den samlade trafikslagsövergripande långsiktiga infrastrukturplaneringen för väg, järnväg, sjö och luft samt för planering, byggande, drift och underhåll av de statliga vägarna och järnvägarna. Trafikverket ska med utgångspunkt i ett samhällsbyggnadsperspektiv skapa förutsättningar för ett samhällsekonomiskt effektivt, internationellt

konkurrenskraftigt och långsiktigt hållbart transportsystem.

Trafikverket
781 89 Borlänge
Telefon 0771-921 921
E-post: trafikverket@trafikverket.se

Transportstyrelsen

Transportstyrelsen ansvarar för merparten av regelgivning, tillsyn, tillståndsprövning och registerhållning inom transportområdet. Myndigheten har det samlade ansvaret för att ta fram regler och se till att de följs.

Verksamheten omfattar alla trafikslag, dvs. väg, järnväg, luftfart och sjöfart. Dessutom administrerar Transportstyrelsen bland annat fordons- och trängselskatten och supermiljöbilspremien.

Transportstyrelsen
601 73 Norrköping
Telefon 0771-503 503
E-post: kontakt@transportstyrelsen.se

Verket för innovationssystem (Vinnova)

Vinnovas uppgift är att främja hållbar tillväxt genom utveckling av effektiva svenska innovationssystem inom verksamhetsområdena teknik, transport, kommunikation och arbetsliv samt genom finansiering av behovsmotiverad forskning.

Verket för innovationssystem, Vinnova
101 58 Stockholm
Telefon 08-473 30 00
E-post: VINNOVA@VINNOVA.se

Relaterat

[Myndigheter](#)

Externa länkar

[Sök regleringsbrev på Ekonomistyrningsverkets webbplats](#)

[Utskriftsversion](#)

[Visa ordförklaringar](#)

[Tipsa om sidan](#)

Näringsdepartementet ([e-post till departementet](#))

Publicerad 27 april 2004

Uppdaterad 10 oktober 2014

Näringsdepartementets affärsverk

Till Näringsdepartementets myndigheter hör tre affärsverk. Affärsverk är en organisationsform som juridiskt är en del av staten. Regeringen har direktivrätt gentemot affärsverken och verken har lydnadsplikt i förhållande till regeringen på samma sätt som en myndighet. Ett affärsverk finansierar sin verksamhet med intäkter från de tjänster och produkter det tillhandahåller.

[Luftfartsverket, LfV](#)

Luftfartsverkets huvuduppgift är att tillhandahålla en säker, effektiv och miljöanpassad flygtrafiktjänst för civil och militär luftfart. Inom affärsverkets uppgifter ingår också forskning och innovation inom myndighetens verksamhetsområde.

LfV, Luftfartsverket
602 29 Norrköping
Telefon 011-19 20 00
E-post: lfv@lfv.se

[Sjöfartsverket](#)

Sjöfartsverket svarar för sjöfartens framkomlighet genom att se till att sjöfart kan bedrivas året runt i svenska farvatten och i samtliga svenska hamnar under säkra och effektiva former.

Sjöfartsverket
601 78 Norrköping
Telefon 0771-63 00 00
E-post: hk@sjofartsverket.se

[Svenska Kraftnät](#)

Svenska Kraftnät sköter stamnätet för elkraft samt har systemansvaret för den svenska elförsörjningen. Detta ansvar innebär att se till att elsystemet kortsiktigt är i balans och att dess anläggningar samverkar driftsäkert. Svenska kraftnät är också systemansvarig för naturgasmarknaden.

Svenska Kraftnät
Box 1200, 172 24 Sundbyberg
Telefon 08-475 80 00
E-post: registrator@svk.se

[Utskriftsversion](#)

[Visa ordförklaringar](#)

[Tipsa om sidan](#)

Näringsdepartementet ([e-post till departementet](#))

Publicerad 27 april 2004

Uppdaterad 3 oktober 2014

Näringsdepartementets domstol

Till Näringsdepartementets verksamhetsområde hör en domstol.

[Patentbesvärsrätten](#)

Patentbesvärsrätten är en förvaltningsdomstol som efter överklagande överprövar Patent- och registeringsverkets beslut i ärenden om patent, varumärken och mönster samt namn och utgivningsbevis. Domstolen överprövar också Statens jordbruksverks beslut i ärenden om växtsortsskydd.

Patentbesvärsrätten

Box 24160, 104 51 Stockholm

Telefon 08-783 38 50

E-post: pbr@pbr.se

[Utskriftsversion](#)

[Visa ordförklaringar](#)

[Tipsa om sidan](#)

Näringsdepartementet ([e-post till departementet](#))

Publicerad 27 april 2004

Uppdaterad 2 juli 2014

Socialdepartementet

Myndigheter och nämnder under Socialdepartementet

Till Socialdepartementets verksamhet hör 57 myndigheter och nämnder, varav 21 länsstyrelser, som ansvarar för den löpande verksamheten inom statsförvaltningen. Regeringen fastställer mål, riktlinjer och resursfördelning för myndigheternas verksamhet, men bestämmer inte hur myndigheterna ska tillämpa en lag eller besluta i olika ärenden.

Alkoholsortimentsnämnden

Alkoholsortimentsnämnden prövar vissa beslut som fattas av Systembolaget. Nämnden ska garantera att Systembolagets detaljhandelsmonopol tillämpas i enlighet med vad som gäller om icke-diskriminerande behandling i EU-rätten.

Arbetsgivarverket

Arbetsgivarverket är en arbetsgivarorganisation för statliga myndigheter och affärsverk. I organisationen ingår också andra arbetsgivare med anknytning till det statliga området.

Arvsfondsdelegationen

Allmänna arvsfonden ärver de personer som inte efterlämnar make eller närmare släktingar än kusiner, såvida inte de avlidna har skrivit ett testamente som utesluter arvsfonden från arv. Arvsfonden stödjer ideella

föreningar och andra icke-vinstdrivande organisationer, som vill pröva nya idéer för att utveckla verksamheter för barn, ungdomar och personer med funktionsnedsättning på deras egna villkor.

Barnombudsmannen (BO)

Barnombudsmannen företräder barns och ungas rättigheter och intressen utifrån FN:s konvention om barnets rättigheter, barnkonventionen.

Boverket

Boverket är den nationella myndigheten för samhällsplanering, stadsutveckling, byggande och boende. Verket är central myndighet för frågor om byggd miljö och hållning med mark- och vattenområden, för fysisk planering, byggande och förvaltning av bebyggelsen och för boende- och bostadsfinansieringsfrågor.

eHälsomyndigheten

eHälsomyndigheten arbetar med utvecklingen av nationell e-hälsa för att bidra till en bättre vård, omsorg och hälsa. Verksamheten är inriktad på att skapa delaktighet för invånare samt ge stöd till yrkesverksamma och beslutsfattare.

Ersättningsnämnden

Ersättningsnämnden tar emot ansökningar om ersättning från personer som under sin barndom (under perioden 1920-1980) utsatts för allvarliga övergrepp eller

försummelse i samhällsvården. Nämnden prövar, gör bedömningar och beslutar om vilka som ska beviljas ersättning.

Folkhälsomyndigheten

Folkhälsomyndigheten har ett nationellt ansvar för folkhälsofrågor. Myndigheten verkar för en god folkhälsa genom att bygga upp och förmedla kunskap till hälso- och sjukvården och andra aktörer på smittskydds- och folkhälsoområdet.

Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (FORTE)

Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd finansierar forskning för människors hälsa, arbetsliv och välfärd. Myndigheten finansierar både grundforskning och behovsstyrd forskning.

Fortifikationsverket

Fortifikationsverket äger och förvaltar Sveriges försvarsfastigheter. Fortifikationsverkets uppdrag är att se till att Försvarsmakten har väl fungerande anläggningar, mark och lokaler för sin verksamhet.

Försäkringskassan

Försäkringskassan administrerar de delar av socialförsäkringen som ger ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp eller för barnfamiljer.

Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd (HSAN)

Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd är en domstolsliknande myndighet som prövar så kallade behörighetsfrågor avseende legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal.

Inspektionen för socialförsäkringen (ISF)

Myndigheten ska genom systemtillsyn och effektivitetsgranskning stärka rättsäkerheten och effektiviteten inom socialförsäkringsområdet och skapa ökad tilltro hos medborgarna.

Inspektionen för vård och omsorg (IVO)

Inspektionen för vård och omsorg utövar tillsyn över hälso- och sjukvård, socialtjänst och verksamhet enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). IVO ansvarar också för tillståndsprövning inom dessa områden.

Lantmäteriet

Lantmäteriet kartlägger landet, sätter gränserna och säkrar ägandet av fastigheter. Myndigheten ger information om Sveriges geografi och fastigheter.

Läkemedelsverket (LV)

Läkemedelsverket ansvarar för godkännande och kontroll av läkemedel, naturläkemedel och utövar tillsyn över medicintekniska produkter. Myndigheten ska se till att den enskilde patienten, hälso- och sjukvården samt

djursjukvården får tillgång till säkra och effektiva produkter och att dessa används ändamålsenligt och kostnadseffektivt.

Länsstyrelserna

Sverige är indelat i 21 län som alla har en länsstyrelse och en landshövding. Länsstyrelsen är en statlig samordnande myndighet, en servicemyndighet, en överklagandeinstans och med tillsynsansvar. Länsstyrelsen står som garant för att de av regeringen beslutade nationella målen genomförs.

Myndigheten för delaktighet

Myndigheten för delaktighet arbetar för att alla ska ha samma möjligheter att vara delaktiga i samhället och kunna ta del av mänskliga rättigheter.

Myndigheten för internationella adoptionsfrågor (MIA)

Myndigheten för internationella adoptionsfrågor har i uppdrag att skapa en hög kvalitet i den internationella adoptionsverksamheten i Sverige. Myndigheten arbetar för att adoptioner sker i enlighet med lag och principen om barnets bästa.

Myndigheten för vårdanalys

Myndigheten för vårdanalys utvärderar och analyserar såväl offentligt som privat finansierad hälso- och sjukvård, inklusive tandvård, samt vissa delar av socialtjänsten utifrån patienters och medborgares perspektiv.

Den redovisar verksamheternas kvalitet och effektivitet samt utvärderar effekter av reformer och satsningar som regeringen gör.

Nämnden för statligt stöd till trossamfund (SST)

Nämnden för statligt stöd till trossamfund ger stöd till trossamfund verksamma i Sverige. En central uppgift är att fördela statens ekonomiska bidrag till de statsbidragsberättigade trossamfundena.

Offentliga sektorns särskilda nämnd

Offentliga sektorns särskilda nämnd ska, på begäran av förhandlingspart, i sitt utlåtande ange huruvida den anser att ett kollektivavtal i något visst ämne skulle kränka den politiska demokratin.

Pensionsmyndigheten

Pensionsmyndighetens uppdrag är att administrera och betala ut den allmänna pensionen, men också att ge såväl generell som individuell information om pensionen.

Skiljenämnden i vissa trygghetsfrågor

Skiljenämnden i vissa trygghetsfrågor är en myndighet som prövar överklaganden av beslut om ersättning för arbetsskada.

Socialstyrelsen

Socialstyrelsens uppdrag är att värna hälsa, välfärd och allas lika tillgång till god vård och omsorg. Verksamheten rör socialtjänst, hälso- och sjukvård samt smittskydd.

[Statens ansvarsnämnd](#)

Nämnden prövar frågor om disciplinansvar, åtalsanmälan, avskedande, avstängning och läkarundersökning med tvång beträffande statligt anställda i högre befattningar.

[Statens beredning för medicinsk utvärdering \(SBU\)](#)

Statens beredning för medicinsk utvärdering granskar de metoder som används inom sjukvården och gör objektiva utvärderingar av deras kostnader, risker och nytta.

[Statens fastighetsverk \(SFV\)](#)

Statens fastighetsverk har till uppdrag att bevara och utveckla statligt ägda kulturhistoriska fastigheter som till exempel utrikesfastigheter, de kungliga slotten, regeringsbyggnaderna, gamla fästen, monument samt vissa älvsträckor och markområden.

[Statens geotekniska institut \(SGI\)](#)

Statens geotekniska institut ansvarar för kunskapsuppbyggnad och förmedling av geoteknisk kunskap i Sverige. Institutet ger geotekniska råd till statliga myndigheter med ansvar för områden som har koppling till miljö, infrastruktur, fysisk planering och byggande. SGI har ett särskilt ansvar för ras- och skredfrågor.

[Statens institutionsstyrelse \(SiS\)](#)

Statens institutionsstyrelse bedriver individuellt anpassad tvångsvård och behandling av ungdomar med

allvarliga psykosociala problem och vuxna med missbruksproblem. Uppdraget är att ge dem som vårdas bättre förutsättningar för ett socialt fungerande liv utan missbruk och kriminalitet.

[Statens servicecenter](#)

Statens servicecenter samordnar myndigheternas administration genom att erbjuda administrativa stödtjänster åt andra statliga myndigheter. Myndigheten erbjuder bastjänster inom områdena löneadministration, ekonomistatistik och e-handel.

[Statens tjänstepensions- och grupplivnämnd](#)

Statens tjänstepensions- och grupplivnämnds uppgift är att pröva frågor om undantag från reglerna om grupplivförsäkring enligt avtal om statlig tjänstegrupplivförsäkring (TGL-S) och utöva arbetsgivarens befogenheter enligt vissa statliga pensionsbestämmelser. Nämndens kansli har sitt säte hos Statens tjänstepensionsverk.

[Statens tjänstepensionsverk \(SPV\)](#)

Statens tjänstepensionsverk ansvarar för att administrera den statliga tjänstepensionen för anställda, pensionärer och arbetsgivare. I uppdraget ingår att räkna ut pensionspremier samt att leverera prognoser och statistik till regeringen.

[Statens va-nämnd](#)

Statens va-nämnd handlägger tvister om vatten och avlopp enligt lagen (2006:412) om allmänna

vattentjänster. Nämnden är första instans för mål från hela landet.

[Statens överklagandenämnd](#)

Statens överklagandenämnd är en myndighet som prövar överklaganden av statliga myndigheters anställningsbeslut. Nämnden prövar också vissa beslut om militär utbildning inom Försvarsmakten och utbildning i skydd mot olyckor.

[Statskontoret](#)

Statskontorets uppgift är att se till att regeringen och departementen får beslutsunderlag som är relevanta, konkreta och användbara så att de kan användas för omprövning och effektivisering av den statliga verksamheten. Statskontoret arbetar också med mer generella frågor om statsförvaltningens organisering, styrning och kompetensförsörjning.

[Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket \(TLV\)](#)

Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket har till uppgift att pröva om ett läkemedel, en förbrukningsartikel eller en tandvårdsbehandling ska subventioneras av samhället. Myndigheten bidrar också till god service och tillgänglighet på apotek.

Relaterat

[Myndigheter](#)

[Utskriftsversion](#)

[Visa ordförklaringar](#)

[Tipsa om sidan](#)

Socialdepartementet ([e-post till departementet](#))

Publicerad 13 januari 2006

Uppdaterad 13 oktober 2014

Bolag med statligt ägande under Socialdepartementet

Till Socialdepartementets verksamhetsområde hör fem bolag med statligt ägande.

[Apotekens Service Aktiebolag i likvidation](#)

Apotekens Service Aktiebolags uppgifter har förts över till E-hälsomyndigheten. Bolaget befinner sig i likvidation.

[Apotek Produktion & Laboratorier AB \(APL\)](#)

Apotek Produktion & Laboratorier AB (APL) har till huvudsaklig uppgift att tillverka och tillhandahålla extemporeläkemedel och lagerberedningar, det vill säga läkemedel som är anpassade till en enskild patient, klinik, djur eller djurbesättning eller tillverkas i små serier.

[Statens Bostadsomvandling AB \(Sbo\)](#)

Statens Bostadsomvandling AB ska medverka till att bostadshyresmarknaden kommer i balans på orter med minskande befolkning. Det sker genom att förvärva, äga, förvalta, utveckla eller avveckla fastigheter som övertas från kommunala bostadsföretag eller kommuner.

[Swedesurvey Aktiebolag](#)

Swedesurvey Aktiebolag exporterar svenskt kunnande inom lantmåteriområdet, med fokus på fastighetssystem, geografisk information och fastighetsinformation samt geografisk informationsteknik.

[Systembolaget Aktiebolag](#)

Systembolaget Aktiebolag har ensamrätt i Sverige på att

sälja alkoholhaltiga drycker i detaljhandelsledet. Syftet är att minska de alkoholrelaterade problemen genom att alkohol säljs utan att styras av vinstintresse.

Relaterat

[Företag med statligt ägande](#)

[Utskriftsversion](#)

[Visa ordförklaringar](#)

[Tipsa om sidan](#)

Socialdepartementet ([e-post till departementet](#))

Publicerad 13 januari 2006

Uppdaterad 2 januari 2014

Stiftelser under Socialdepartementet

Till Socialdepartementets verksamhetsområde hör fyra stiftelser.

[Provinsialläkarstiftelsen](#)

Provinsialläkarstiftelsens uppgift är att verka för provinssiälläkarnas, det vill säga distriktsläkarnas, förkovran i yrket. Detta sker genom att stiftelsen arrangerar kurser med varierande innehåll för medlemmar i Svenska Distriktsläkarförbundet.

[Stiftelsen för vård och allergiforskning](#)

Stiftelsen för vård- och allergiforskning (Vårdalstiftelsen) har till ändamål att främja forskning och forskarutbildning på vårdområdet samt forskning och forskarutbildning med inriktning på allergier och annan överkänslighet.

[Stiftelsen WHO Collaborating Centre for International Drug Monitoring](#)

Stiftelsen WHO Collaborating Centre for International Drug Monitoring kallas också Uppsala Monitoring Centre (UMC). Organisationen är en oberoende stiftelse som arbetar internationellt för patientsäkerhet och en säker och effektiv användning av läkemedel. Stiftelsen tillhandahåller diverse tjänster och är involverad i vetenskaplig forskning. Verksamheterna grundar sig på en överenskommelse mellan Världshälsoorganisationen och Sverige.

[Trygghetsstiftelsen](#)

Trygghetsstiftelsen hanterar det statliga trygghetsavtalet. Stiftelsens ändamål är att stödja och hjälpa arbetstagare inom den statliga sektorn som på grund av arbetsbrist är uppsägningshotade, uppsagda eller arbetslösa. Stiftelsen ger också stöd och hjälp till arbetstagare som vid omlokalisering inte väljer att följa med till ny ort.

[Utskriftsversion](#)

[Visa ordförklaringar](#)

[Tipsa om sidan](#)

Socialdepartementet ([e-post till departementet](#))

Publicerad 13 januari 2006

Uppdaterad 20 oktober 2014

Utbildningsdepartementet

Myndigheter inom Utbildningsdepartementets verksamhetsområde

Till Utbildningsdepartementets verksamhetsområde hör en mängd myndigheter som ansvarar för den löpande verksamheten inom statsförvaltningen.

Regeringen fastställer mål, riktlinjer och resursfördelning för myndigheternas verksamhet, men bestämmer inte hur myndigheterna ska tillämpa en lag eller hur de ska besluta i olika ärenden.

Regeringsuppdrag till myndigheter

- [Uppdrag att genomföra uppföljning av unga utan gymnasieutbildning](#) 18 september 2014
- [Uppdrag att utarbeta förslag till kursplaner och stödja utveckling och produktion av lärverktyg på de nationella minoritetsspråken](#) 15 september 2014
- [Tillägg till uppdraget att ta fram förslag till en stadieindlad timplan för grundskolan](#) 15 september 2014
- [Alla regeringsuppdrag](#)
[Utskriftsversion](#)
[Visa ordförklaringar](#)
[Tipsa om sidan](#)

Utbildningsdepartementet ([e-post till departementet](#))

Publicerad 3 januari 2005

Uppdaterad 4 juli 2012

Myndigheter inom forskningsområdet

[Etikprövningsnämndernas webbplats](#)

Organisationen för etikprövning av forskning som avser människor består av totalt sju nämnder. Etikprövningen sker vid sex regionala etikprövningsnämnder med placering i Göteborg, Linköping, Lund, Stockholm, Umeå och Uppsala. Beslut från en regional etikprövningsnämnd kan överklagas till Centrala etikprövningsnämnden som även avgör överlämnade ärenden vid oenighet inom en regional etikprövningsnämnd. Centrala etikprövningsnämnden har tillsynsansvar över etikprövningslagens efterlevnad.

[Institutet för rymdfysiks webbplats](#)

Institutet för rymdfysik (IRF) är ett statligt forskningsinstitut som bedriver grundforskning och forskarutbildning i rymdfysik och atmosfärfysik samt rymdteknik. Institutet ska medverka i utbildning som anordnas vid högskolor. Institutet är förlagt till Kiruna men bedriver även verksamhet i Umeå, Uppsala och Lund.

[Kungliga bibliotekets webbplats](#)

Kungliga biblioteket (KB) är Sveriges nationalbibliotek. Huvuduppgiften är att samla in, beskriva, bevara och tillhandahålla svenskt tryckt och audiovisuellt material. KB samordnar de svenska forskningsbibliotekens arbete. KB är också ett forskningsbibliotek, främst inom humaniora och samhällsvetenskap.

[Polarforskningssekretariatets webbplats](#)

Polarforskningssekretariatets uppgift är att främja och samordna svensk polarforskning. Det innebär bland annat att följa och planera forskning och utvecklingsarbete samt organisera och genomföra expeditioner i Arktis och Antarktis.

[Rymdstyrelsen](#)

Rymdstyrelsen ansvarar för all statligt finansierad nationell och internationell rymdverksamhet i Sverige vad gäller forskning och utveckling. Rymdstyrelsen är kontaktorgan för internationellt rymdsamarbete. Det svenska rymdprogrammet genomförs till största delen i internationellt samarbete, främst inom ramen för europeiska rymdorganet ESA, samt genom bilateralt samarbete.

[Universitetskanslerämbetets webbplats \(universitet och högskolor\)](#)

Det finns 34 statliga universitet och högskolor i Sverige. Därutöver finns det ett antal enskilda utbildningsanordnare som har utbildningar som leder till en akademisk examen eller ger högskolepoäng. En lista med länkar till dessa finns på Universitetskanslerämbetets webbplats.

[Vetenskapsrådets webbplats](#)

Vetenskapsrådet stödjer grundläggande forskning av högsta vetenskapliga kvalitet inom alla vetenskapsområden, och den huvudsakliga uppgiften är att fördela medel till forskning i konkurrens. Vetenskapsrådet ansvarar också för forskningsstrategiska frågor, analys,

forskningsinformation och forskningskommunikation.

Relaterat

[Så styrs statliga myndigheter](#)

[Utskriftsversion](#)

[Visa ordförklaringar](#)

[Tipsa om sidan](#)

Utbildningsdepartementet ([e-post till departementet](#))

Publicerad 3 januari 2005

Uppdaterad 28 maj 2013

Myndighet inom ungdomspolitiska området

[Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor \(tidigare Ungdomsstyrelsen\)](#)

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor har ett övergripande ansvar för att de nationella ungdomspolitiska målen får genomslag inom olika samhällssektorer. Detta genomförs bland annat genom att myndigheten tar fram och förmedlar kunskap om ungas levnadsvillkor. Myndigheten ansvarar också för att göra uppföljningar av statliga insatser för ungdomar och att utveckla ungdomsperspektivet i statliga myndigheter. Kommuner är en viktig målgrupp då myndigheten ska verka för att kommunerna utvecklar en ungdomspolitik och stödja utvecklingen av denna.

Sedan 2012 har myndigheten även fått i uppdrag att stödja regeringen i arbetet med frågor som rör det civila samhället. Uppdraget innebär att Ungdomsstyrelsen ska ta fram och förmedla kunskap om det civila samhällets villkor, sammansättning och utveckling. Ungdomsstyrelsen fungerar även som ett stöd i dialogen mellan regeringen och det civila samhällets organisationer inom politiken för det civila samhället.

För övrigt fördelar Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor bidrag till bland annat ungdomsorganisationer, organisationer bildade på etnisk grund, kvinnoorganisationer och organisationer som samlar hbt-personer. Myndigheten fördelar också bidrag för internationellt ungdomssamarbete och till projekt som handlar om bland annat arbete och utbildning, demokrati och

inflytandefrågor, diskriminering och jämställdhet samt rasism och extremism.

Relaterat

[Politik för det civila samhället](#)

[Utskriftsversion](#)

[Visa ordförklaringar](#)

[Tipsa om sidan](#)

Utbildningsdepartementet ([e-post till departementet](#))

Publicerad 11 januari 2011

Uppdaterad 1 april 2014

Myndigheter inom utbildningsområdet

Den 1 januari 2013 blev de tre myndigheterna Högskoleverket, Verket för högskoleservice och Internationella programkontoret för utbildningsområdet två, Universitetskanslersämbetet och Universitets- och högskolerådet.

[Centrala studiestödsnämndens webbplats](#)

Centrala studiestödsnämnden (CSN) beviljar och betalar ut studiestöd till studerande på olika utbildningsnivåer och hanterar återbetalningen av studielån. CSN administrerar även hemutrustningslånet till utländska medborgare.

[Högskolans avskiljandenämnds webbplats](#)

Högskolans avskiljandenämnd (HAN) prövar ärenden om att avskilja studenter från högskoleutbildning efter anmälan från rektor vid ett universitet eller en högskola. Avskiljandenämndens beslut kan överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

[Kungl. bibliotekets webbplats](#)

Kungl. biblioteket (KB) är Sveriges nationalbibliotek. Huvuduppgiften är att samla in, beskriva, bevara och tillhandahålla svenskt tryckt och audiovisuellt material. KB samordnar de svenska forskningsbibliotekens arbete. KB är också ett forskningsbibliotek, främst inom humaniora och samhällsvetenskap.

[Myndigheten för yrkeshögskolans webbplats](#)

Myndigheten för yrkeshögskolan beslutar vilka

utbildningar som ska ingå i yrkeshögskolan och beviljar utbildningsanordnarna statsbidrag. Vid myndigheten finns en tillsynsenhet som granskar och kontrollerar utbildningars kvalitet. Myndigheten ansvarar också för att analysera arbetsmarknadens behov av yrkeshögskoleutbildningar och redovisa de studerandes prestationer och sysselsättning efter slutförda studier. Vidare har myndigheten till uppgift att besluta om statligt stöd enligt förordningen (2000:521) om statligt stöd till kompletterande utbildningar och förordningen (2012:140) om statsbidrag för viss utbildning som rör tolkning och teckenspråk. Slutligen samordnar och stödjer myndigheten en nationell struktur för validering och är den nationella samordningspunkten för EQF - den europeiska referensramen för kvalifikationer för livslångt lärande.

[Sameskolstyrelsens webbplats](#)

Sameskolstyrelsens uppgift är att ge samiska barn en utbildning med samisk inriktning och att bidra till att bevara och utveckla det samiska språket och den samiska kulturen. Utbildningen bedrivs vid sameskolor samt i form av integrerad samisk undervisning i kommunal grundskola. Sameskolstyrelsen är styrelse för sameskolorna och därtill hörande verksamhet. Sameskolstyrelsen ska även främja och utveckla läromedel för samisk undervisning och bistå vid uppsökande verksamhet bland samer samt informera om sameskolan och samisk undervisning i det offentliga skolväsendet.

[Skolinspektionens webbplats](#)

Statens skolinspektion ansvarar för tillsyn och

kvalitetsgranskning när det gäller bland annat skolväsendet, särskilda utbildningsformer och annan pedagogisk verksamhet. Skolinspektionen ansvarar vidare för så kallad tillståndsprovning när det gäller fristående skolor. Det innebär att myndigheten beslutar om godkännande av och rätt till bidrag för fristående skolor, samt om återkallande av sådant godkännande och sådan rätt till bidrag. Dessutom är Skolinspektionen värmyndighet för Skolväsendets överklagandenämnd och vid Skolinspektionen finns också Barn- och elevombudet.

[Statens skolverks webbplats](#)

Statens skolverk är förvaltningsmyndighet för det offentliga skolväsendet och för den av det allmänna anordnade förskoleverksamheten och skolbarnsomsorgen. Statens skolverk är förvaltningsmyndighet för skolväsendet samt för vissa särskilda utbildningsformer och annan pedagogisk verksamhet. Myndighetens verksamhet ska främja att alla barn, elever och vuxenstuderande får tillgång till en likvärdig utbildning av god kvalitet, samt bidra till goda förutsättningar för barns utveckling och lärande samt förbättrade kunskapsresultat för elever och vuxenstuderande. Skolverket ska följa upp och utvärdera skolväsendet, särskilda utbildningsformer och annan pedagogisk verksamhet samt svara för vissa styrdokument.

[Skolväsendets överklagandenämnds webbplats](#)

Skolväsendets överklagandenämnd har till uppgift att överpröva vissa beslut av skolhuvudmännen som bedöms

vara särskilt viktiga för enskilda elever. Vilka beslut som får överklagas hos nämnden anges i skollagen (2010:800). Genom sin sammansättning av ledamöter har nämnden en särskild sakkunskap på skolområdet. Nämndens beslut med anledning av ett överklagande dit går inte att överklaga.

[Specialpedagogiska skolmyndighetens webbplats](#)

Specialpedagogiska skolmyndigheten ansvarar för statens samlade stöd i specialpedagogiska frågor. Myndigheten har i uppgift att ge specialpedagogiskt stöd till huvudmän inom skolväsendet, främja tillgången till anpassade läromedel och fördela statsbidrag till vissa utbildningsanordnare. Dessutom är myndigheten huvudman för den statliga specialskolan för elever med vissa funktionsnedsättningar.

[Universitetskanslersämbetet](#)

Universitetskanslersämbetet (UK-ämbetet) har tre huvuduppgifter: att bedriva kvalitetssäkring och juridisk tillsyn samt att ansvara för statistik och uppföljning på högskoleområdet.

Den kvalitetsutvärdering av universitets- och högskoleutbildningar som bedrivits inom Högskoleverket fortsätter inom UK-ämbetet. Det gäller även arbetet med examens-tillståndsprovningar och utvärdering av kurser som inte kan ingå i en examen samt internationell samverkan. Ett annat av UK-ämbetets huvuduppdrag är att utöva tillsyn över universitet och högskolor i Sverige. Uppdraget har tidigare skötts av Högskoleverket. Myndigheten

tillhandahåller även kanslistöd för Överklagandenämnden för högskolan (ÖNH) och Högskolans avskiljandenumnd (HAN).

UK-ämbetet ska svara för den officiella statistiken för högskoleväsendet, uppföljning och insamling av data inom högskoleområdet samt omvärldsanalys - tre uppdrag som fram till nu skötts av Högskoleverket. Ett av de huvudsakliga uppdragen inom ramen för UK-ämbetets uppföljningsansvar blir att följa upp effektiviteten i högskolans resursutnyttjande.

[Universitets- och högskolerådet](#)

Universitets- och högskolerådet (UHR) ansvarar för uppgifter i fråga om service, samordning, främjande och utvecklande verksamhet samt internationellt samarbete och mobilitet inom utbildningsområdet.

Myndighetens uppgifter omfattar ansvar för antagningsregler och antagning till högskolan, högskoleprovet och information om högskolestudier samt bedömning av utländsk utbildning på gymnasial och eftergymnasial nivå. Myndigheten är det svenska programkontoret för de EU-program och internationella program inom utbildningsområdet som regeringen beslutat om och ansvarar för information om och stöd för internationellt samarbete och utbyten inom hela utbildningsområdet. Myndigheten ansvarar även för nordisk och europeisk utbytestjänstgöring för statstjänstemän samt utbildning inför EU:s uttagningsprov. Dessutom ansvarar myndigheten för statistik, uppföljning och analys inom sitt område. Universitets- och högskolerådet arbetar vidare med att motverka diskriminering, främja lika rättigheter och

möjligheter samt främja breddad rekrytering till högskolan.

[Universitet och högskolor på Universitetskanslersämbetets webbplats](#)

Det finns 34 statliga universitet och högskolor i Sverige. Därutöver finns det ett antal enskilda utbildningsanordnare som har utbildningar som leder till en akademisk examen eller ger högskolepoäng. En lista med länkar till dessa finns på Universitetskanslersämbetets webbplats.

[Överklagandenämnden för högskolans webbplats](#)

Överklagandenämnden för högskolan (ÖNH) är en myndighet som har till uppgift att pröva överklaganden av vissa beslut fattade inom högskolesektorn och yrkes-högskolan. Överklagandenämnden är sista instans i dessa ärenden, vilket innebär att det inte går att överklaga ÖNH:s beslut.

[Överklagandenämnden för studiestöds webbplats](#)

Överklagandenämnden för studiestöd (ÖKS) har till uppgift att pröva överklaganden av Centrala studiestödsnämndens beslut om studiestöd.

Relaterat

[Så styrs statliga myndigheter](#)

[Utskriftsversion](#)

[Visa ordförklaringar](#)

[Tipsa om sidan](#)

Utbildningsdepartementet ([e-post till departementet](#))

Publicerad 14 april 2004

Uppdaterad 17 juni 2013

Utrikesdepartementet

Myndigheter

Till Utrikesdepartementets (UD:s) verksamhetsområde hör myndigheter som svarar för den löpande verksamheten inom statsförvaltningen. Regeringen fastställer mål, riktlinjer och fördelningen av resurserna för myndigheternas verksamhet, men bestämmer inte hur myndigheterna ska tillämpa en lag eller besluta i olika ärenden.

Exportkreditnämnden, EKN

Exportkreditnämnden har som uppgift att främja export av svenska varor och tjänster genom att utfärda garantier.

Box 3064
103 61 Stockholm
Tel: 08-788 00 00
Fax: 08-411 81 49

Folke Bernadotteakademin

Folke Bernadotteakademin verkar inom området internationell konflikt- och krishantering och svenskt deltagande i freds- och katastrofinsatser. Dess grunduppgift är att förbereda, utbilda och samträna personal som ska medverka i internationella katastrof-, krishanterings- och fredsinsatser.

872 64 Sandöverken
Tel: 0612-823 00
Fax: 0612-823 99

Inspektionen för strategiska produkter, ISP

Inspektionen för strategiska produkter kontrollerar Sveriges export av vapen och produkter som kan användas såväl i civil verksamhet som för försvarsändamål. ISP övervakar också bestämmelserna i FN:s konvention om förbud mot kemiska vapen.

Box 70252
107 22 Stockholm
Tel: 08-406 31 00
Fax: 08-20 31 00

Kommerskollegium

Kommerskollegium är central förvaltningsmyndighet för utrikeshandel och handelspolitik och arbetar för en öppen handel, både inom och utanför EU.

Box 6803
113 86 Stockholm
Tel: 08-690 48 00
Fax: 08-30 67 59

Nordiska Afrikainstitutet

Nordiska Afrikainstitutets uppgift är att främja och bedriva vetenskaplig forskning om Afrika samt främja samarbete och kontakter mellan nordiska och afrikanska forskare.

Box 1703
751 47 Uppsala
Tel: 018-56 22 00
Fax: 018-56 22 90

[Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll,
SWEDAC](#)

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll är central myndighet för teknisk kontroll och fungerar bland annat som ackrediteringsorgan för laboratorier, certifieringsorgan och miljökontrollanter.

Box 878

501 15 Borås

Tel: 033-17 77 00

Fax: 033-10 13 92

[Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete, Sida](#)

Sida är central förvaltningsmyndighet för Sveriges bilaterala utvecklingssamarbete med utvecklingsländer och för stödet till länder i Central- och Östeuropa för att främja säkerhet, demokrati och en hållbar utveckling.

105 25 Stockholm

Tel: 08-698 50 00

Fax: 08-20 88 64

[Svenska institutet, SI](#)

Svenska institutet ska sprida kunskap om Sverige i utlandet och svara för utbyte med andra länder inom kultur, utbildning, forskning och samhällsliv i övrigt.

Box 7434

103 91 Stockholm

Tel: 08-453 78 00

Fax: 08-20 72 48

Relaterat

[Så styrs statliga myndigheter](#)

Externa länkar

[Sök regleringsbrev på Ekonomistyrningsverket](#)

[Utskriftsversion](#)

[Visa ordförklaringar](#)

[Tipsa om sidan](#)

Utrikesdepartementet ([e-post till departementet](#))

Publicerad 9 april 2004

Uppdaterad 21 februari 2013

Riksdagens utskott

Från 36-39zz.pdf, sid 115-131 + riksdagen 10 okt 2014.

Arbetsmarknadsutskottet (AU)

Arbetsmarknadsutskottet ska bereda ärenden om

1. arbetsmarknadspolitik,
2. arbetslivspolitik med arbetsrätt,
3. integration,
4. åtgärder mot diskriminering i den mån ärendena inte tillhör något annat utskotts beredning samt
5. jämställdhet mellan kvinnor och män i den mån ärendena inte tillhör något annat utskotts beredning.

Ärenden om anslag inom utgiftsområdena 13 Integration och jämställdhet och 14 Arbetsmarknad och arbetsliv bereds av arbetsmarknadsutskottet. *Lag (2008:757).*

Ordförande

Pärssinen, Raimo (S)

Socialdemokraterna

Gävleborgs län, plats 22

Telefon: 08-7864745

E-post: raimo.parssinen@riksdagen.seraimo.parssinen[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Vice ordförande

Kristersson, Ulf (M)

Moderaterna

Södermanlands län, plats 179

Telefon: 08-7864288

E-post: ulf.kristersson@riksdagen.seulf.kristersson[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Ledamot

Karlsson, Annelie (S)

Socialdemokraterna

Skåne läns norra och östra, plats 66

Telefon: 08-7866503

E-post: annelie.karlsson@riksdagen.seannelie.karlsson[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Brännström, Katarina (M)

Moderaterna

Kronobergs län, plats 218

Telefon: 08-7864699

E-post: katarina.brannstrom@riksdagen.sekatarina.brannstrom[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Ahlberg, Ann-Christin (S)

Socialdemokraterna

Västra Götalands läns södra, plats 268

Telefon: 08-7864398

E-post: ann-christin.ahlberg@riksdagen.seann-christin.ahlberg[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Sällström, Sven-Olof (SD)

Sverigedemokraterna

Dalarnas län, plats 75

Telefon:

E-post: sven-olof.sallstrom@riksdagen.sesven-olof.sallstrom[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Bali, Hanif (M)

Moderaterna

Stockholms län, plats 177

Telefon: 08-7865702

E-post: hanif.bali@riksdagen.sehanif.bali[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Björck, Patrik (S)

Socialdemokraterna

Västra Götalands läns östra, plats 43

Telefon: 08-7865957

E-post: patrik.bjorck@riksdagen.sepatrik.bjorck[på]riksdagen.se.

Ersätt [på] med @.

Qarlsson, Annika (C)

Centerpartiet

Västra Götalands läns norra, plats 161

Telefon: 08-7864432

E-post: annika.qarlsson@riksdagen.seannika.qarlsson[på]

riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Venegas, Marco (MP)

Miljöpartiet

Södermanlands län, plats 322

Telefon:

E-post: marco.venegas@riksdagen.semarco.venegas[på]

riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Holm, Christian (M)

Moderaterna

Värmlands län, plats 44

Telefon: 08-7864228

E-post: christian.holm@riksdagen.sechristian.holm[på]

riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Jansson, Eva-Lena (S)

Socialdemokraterna

Örebro län, plats 199

Telefon: 08-7864700

E-post: eva-lena.jansson@riksdagen.seeva-lena.jansson[på]

riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Bieler, Paula (SD)

Sverigedemokraterna

Kalmar län, plats 151

Telefon: 08-7866309

E-post: paula.bieler@riksdagen.sepaula.bieler[på]riksdagen.se.

Ersätt [på] med @.

Haddad, Roger (FP)

Folkpartiet

Västmanlands län, plats 308

Telefon: 08-7865898

E-post: roger.haddad@riksdagen.seroger.haddad[på]riksdagen.se.

Ersätt [på] med @.

Esbati, Ali (V)

Vänsterpartiet

Stockholms län, plats 210

Telefon: 08-7865022

E-post: ali.esbati@riksdagen.seali.esbati[på]riksdagen.se. Ersätt

[på] med @.

Pethrus, Désirée (KD)

Kristdemokraterna

Stockholms kommun, plats 111

Telefon: 08-7865686

E-post: desiree.pethrus@riksdagen.sedesiree.pethrus[på]

riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Pettersson, Helén i Umeå (S)

Socialdemokraterna

Västerbottens län, plats 78

Telefon: 08-7864529

E-post: helen.pettersson@riksdagen.se

Civilutskottet (CU)

Civilutskottet skall bereda ärenden om

1. äktenskaps-, föräldra-, ärvda-, handels-, jorda- och utskönningsbalkarna och lagar som ersätter eller anknyter till föreskrifter i dessa balkar, i den mån ärendena inte tillhör ett annat utskotts beredning,
  2. försäkringsavtalsrätt,
  3. bolags- och föreningsrätt,
  4. skadeståndsrätt,
  5. transporträtt,
  6. konkursrätt,
  7. konsumentpolitik,
  8. internationell privaträtt,
  9. lagstiftning i andra ärenden av allmänt privaträttslig beskaffenhet,
  10. bostadspolitik,
  11. vattenrätt,
  12. bebyggelseplanläggning,
  13. byggnadsväsendet,
  14. fysisk planering samt
  15. expropriation, fastighetsbildning och lantmäteriväsendet.
- Ärenden om anslag inom utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande samt konsumentpolitik bereds av civilutskottet. *Lag (2006:885).*

Ordförande

Szyber, Caroline (KD)

Kristdemokraterna
Stockholms kommun, plats 208

Telefon: 08-7866631

E-post: caroline.szyber@riksdagen.se caroline.szyber[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Vice ordförande

Löfstrand, Johan (S)

Socialdemokraterna
Östergötlands län, plats 8

Telefon: 08-7864869

E-post: johan.lofstrand@riksdagen.se johan.lofstrand[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Ledamot

Thalén Finné, Ewa (M)

Moderaterna
Skåne läns södra, plats 125

Telefon: 08-7864556

E-post: ewa.thalen.finne@riksdagen.se ewa.thalen.finne[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Larsson, Hillevi (S)

Socialdemokraterna
Malmö kommun, plats 37

Telefon: 08-7864399

E-post: hillevi.larsson@riksdagen.se hillevi.larsson[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Roswall, Jessika (M)

Moderaterna
Uppsala län, plats 57

Telefon: 08-7866461

E-post: jessika.roswall@riksdagen.se jessika.roswall[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Eriksson, Lars (S)

Socialdemokraterna
Västmanlands län, plats 343

Telefon: 08-7864452

E-post: lars.a.eriksson@riksdagen.se lars.a.eriksson[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Hedlund, Roger (SD)

Sverigedemokraterna
Stockholms län, plats 284

Telefon:

E-post: roger.hedlund@riksdagen.se roger.hedlund[på]riksdagen.se.
Ersätt [på] med @.

Bohlin, Carl-Oskar (M)

Moderaterna
Dalarnas län, plats 105

Telefon: 08-7865704

E-post: carl-oskar.bohlin@riksdagen.se carl-oskar.bohlin[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Sonidsson, Eva (S)

Socialdemokraterna
Västernorrlands län, plats 167

Telefon: 08-7864382

E-post: eva.sonidsson@riksdagen.se eva.sonidsson[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Johansson, Ola (C)

Centerpartiet
Hallands län, plats 225

Telefon: 08-7865720

E-post: ola.johansson@riksdagen.se ola.johansson[på]riksdagen.se.
Ersätt [på] med @.

Hult, Emma (MP)

Miljöpartiet
Jönköpings län, plats 327

Telefon:

E-post: emma.hult@riksdagen.se emma.hult[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Finnborg, Thomas (M)

Moderaterna
Skåne läns västra, plats 221

Telefon: 08-7866373

E-post: thomas.finnborg@riksdagen.se thomas.finnborg[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Nysmed, Leif (S)

Socialdemokraterna
Stockholms län, plats 249

Telefon:

E-post: leif.nysmed@riksdagen.se leif.nysmed[på]riksdagen.se.
Ersätt [på] med @.

Eskilandersson, Mikael (SD)

Sverigedemokraterna
Gävleborgs län, plats 107

Telefon:

E-post: mikael.eskilandersson@riksdagen.se mikael.eskilandersson[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Hannah, Robert (FP)

Folkpartiet
Göteborgs kommun, plats 337

Telefon:

E-post: robert.hannah@riksdagen.se robert.hannah[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Dadgostar, Nooshi (V)

Vänsterpartiet
Stockholms län, plats 318

Telefon: 08-7865991

E-post: nooshi.dadgostar@riksdagen.se nooshi.dadgostar[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Haraldsson, Johanna (S)

Socialdemokraterna
Jönköpings län, plats 326

Telefon:

E-post: johanna.haraldsson@riksdagen.se

Finansutskottet (FiU)

Finansutskottet ska bereda ärenden om

1. penning-, kredit-, valuta- och statsskuldspolitiken,
2. kredit- och fondväsendet,
3. det affärsmässiga försäkringsväsendet,
4. Riksrevisionen i den mån ärendena inte tillhör konstitutionsutskottets beredning,
5. den kommunala ekonomin,
6. statliga arbetsgivarfrågor, statlig statistik, redovisning, revision och rationalisering,
7. statens egendom och upphandling i allmänhet,
8. förvaltningsekonomiska frågor i övrigt som inte rör enbart ett visst ämnesområde samt
9. budgettekniska frågor.

Utskottet ska även granska beräkningen av statens inkomster, sammanställa statsbudgeten och granska årsredovisning för staten.

Ärenden om anslag inom utgiftsområdena 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning, 25 Allmänna bidrag till kommuner, 26 Statsskuld-räntor m.m. samt 27 Avgiften till Europeiska unionen bereds av finansutskottet. *Lag (2010:1417).*

Ordförande

Olovsson, Fredrik (S)

Socialdemokraterna
Södermanlands län, plats 178

Telefon: 08-7864186

E-post: fredrik.olvsson@riksdagen.se fredrik.olvsson[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Vice ordförande

Kinberg Batra, Anna (M)

Moderaterna
Stockholms län, plats 84

Telefon: 08-7864458

E-post: anna.kinberg.batra@riksdagen.se anna.kinberg.batra[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Ledamot

Green, Monica (S)

Socialdemokraterna
Västra Götalands läns östra, plats 17

Telefon: 08-7864736

E-post: monica.green@riksdagen.se monica.green[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Jacobsson Gjörtler, Jonas (M)

Moderaterna
Skåne läns västra, plats 256

Telefon: 08-7865845

E-post:

jonas.jacobsson.gjortler@riksdagen.se jonas.jacobsson.gjortler[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Hellman, Jörgen (S)

Socialdemokraterna
Västra Götalands läns norra, plats 195

Telefon: 08-7864832

E-post: jorgen.hellman@riksdagen.se jorgen.hellman[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Sjöstedt, Oscar (SD)

Sverigedemokraterna
Södermanlands län, plats 323

Telefon: 08-7866449

E-post: oscar.sjostedt@riksdagen.se oscar.sjostedt[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Andersson, Jörgen (M)

Moderaterna

Kalmar län, plats 121

Telefon: 08-7866419

E-post: jorgen.andersson@riksdagen.se jorgen.andersson[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Karlsson, Agneta (S)

Socialdemokraterna

Stockholms län, plats 115

Telefon:

E-post: agneta.karlsson@riksdagen.se agneta.karlsson[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Källström, Emil (C)

Centerpartiet

Västernorrlands län, plats 274

Telefon: 08-7865983

E-post: emil.kallstrom@riksdagen.se emil.kallstrom[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Alm Ericson, Janine (MP)

Miljöpartiet

Västra Götalands läns norra, plats 302

Telefon:

E-post: janine.alm.ericson@riksdagen.se janine.alm.ericson[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Ericson, Jan (M)

Moderaterna

Västra Götalands läns södra, plats 304

Telefon: 08-7866693

E-post: jan.ericson@riksdagen.se jan.ericson[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @

Unander, Hans (S)

Socialdemokraterna

Dalarnas län, plats 74

Telefon: 08-7865018

E-post: hans.unander@riksdagen.se hans.unander[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Dioukarev, Dennis (SD)

Sverigedemokraterna

Jönköpings län, plats 328

Telefon:

E-post: dennis.dioukarev@riksdagen.se dennis.dioukarev[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Ullenhag, Erik (FP)

Folkpartiet

Stockholms kommun, plats 143

Telefon: 08-7865457

E-post: erik.ullenhag@riksdagen.se erik.ullenhag[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Andersson, Ulla (V)

Vänsterpartiet

Gävleborgs län, plats 48

Telefon: 08-7864659

E-post: ulla.andersson@riksdagen.se ulla.andersson[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Forssmed, Jakob (KD)

Kristdemokraterna

Stockholms län, plats 212

Telefon:

E-post: jakob.forssmed@riksdagen.se jakob.forssmed[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Granlund, Marie (S)

Socialdemokraterna

Malmö kommun, plats 35

Telefon: 08-7864751

E-post: marie.granlund@riksdagen.se

Försvarsutskottet (FöU)

Försvarsutskottet ska bereda ärenden om

1. totalförsvaret,
  2. samhällets räddningstjänst,
  3. åtgärder för att minska samhällets sårbarhet,
  4. kärnteknisk säkerhet och strålningsskydd samt
  5. sjö- och kustövervakning,
- allt i den mån ärendena inte tillhör ett annat utskotts beredning. Ärenden om anslag till utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap bereds av försvarsutskottet. *Lag (2008:757)*.

Ordförande

Widman, Allan (FP)

Folkpartiet

Malmö kommun, plats 62

Telefon: 08-7865846

E-post: allan.widman@riksdagen.seallan.widman[på]riksdagen.se.

Ersätt [på] med @.

Vice ordförande

Lindestam, Åsa (S)

Socialdemokraterna

Gävleborgs län, plats 23

Telefon: 08-7865187

E-post: asa.lindestam@riksdagen.seasa.lindestam[på]riksdagen.se.

Ersätt [på] med @.

Ledamot

Wallmark, Hans (M)

Moderaterna

Skåne läns norra och östra, plats 64

Telefon: 08-7865014

E-post: hans.wallmark@riksdagen.sehans.wallmark[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Jeppsson, Peter (S)

Socialdemokraterna

Blekinge län, plats 11

Telefon: 08-7864470

E-post: peter.jeppsson@riksdagen.sepeter.jeppsson[på]

riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Forssell, Johan (M)

Moderaterna

Stockholms kommun, plats 171

Telefon: 08-7864455

E-post: johan.forssell@riksdagen.sejohan.forssell[på]riksdagen.se.

Ersätt [på] med @.

Völker, Alexandra (S)

Socialdemokraterna

Stockholms län, plats 319

Telefon:

E-post: alexandra.volker@riksdagen.sealexandra.volker[på]

riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Jansson, Mikael (SD)

Sverigedemokraterna

Gävleborgs län, plats 77

Telefon: 08-7866424

E-post: mikael.jansson@riksdagen.semikael.jansson[på]

riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Asplund, Lena (M)

Moderaterna

Västernorrlands län, plats 200

Telefon: 08-7864793

E-post: lena.asplund@riksdagen.selena.asplund[på]riksdagen.se.

Ersätt [på] med @.

Härstedt, Kent (S)

Socialdemokraterna

Skåne läns västra, plats 184

Telefon: 08-7865647

E-post: kent.harstedt@riksdagen.sekent.harstedt[på]riksdagen.se.

Ersätt [på] med @.

Bäckström, Daniel (C)

Centerpartiet

Värmlands län, plats 133

Telefon:

E-post: daniel.backstrom@riksdagen.sedaniel.backstrom[på]

riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Olsson, Per (MP)

Miljöpartiet

Stockholms kommun, plats 314

Telefon: 08-7865341

E-post: per.olsson@riksdagen.seper.olsson[på]riksdagen.se. Ersätt

[på] med @.

Andersson, Jan R (M)

Moderaterna

Kalmar län, plats 91

Telefon: 08-7865006

E-post: jan.r.andersson@riksdagen.sejan.r.andersson[på]

riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Holmqvist, Paula (S)

Socialdemokraterna

Västra Götalands läns norra, plats 267

Telefon: 08-7865217

E-post: paula.holmqvist@riksdagen.sepaula.holmqvist[på]

riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Richtoff, Roger (SD)

Sverigedemokraterna

Skåne läns västra, plats 257

Telefon: 08-7865139

E-post: roger.richtoff@riksdagen.seroger.richtoff[på]riksdagen.se.

Ersätt [på] med @.

Henriksson, Stig (V)

Vänsterpartiet

Västmanlands län, plats 344

Telefon: 08-7864235

E-post: stig.henriksson@riksdagen.sestig.henriksson[på]

riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Oscarsson, Mikael (KD)

Kristdemokraterna

Uppsala län, plats 7

Telefon: 08-7864776

E-post: mikael.oscarsson@riksdagen.semikael.oscarsson[på]

riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Ottosson, Mattias (S)

Socialdemokraterna

Östergötlands län, plats 148

Telefon:

E-post: mattias.ottosson@riksdagen.se

Justitieutskottet (JU)

Justitieutskottet skall bereda ärenden om

1. domstolarna,
2. arrendenämnderna och hyresnämnderna,
3. åklagarväsendet,
4. polisväsendet,
5. rättsmedicinen,
6. kriminalvården samt
7. brottsbalken, rättegångsbalken och lagar som ersätter eller har nära samband med föreskrifter i dessa balkar.

Ärenden om anslag inom utgiftsområde 4 Rättsväsendet bereds av justitieutskottet. *Lag (2003:180)*.

Ordförande

Ask, Beatrice (M)

Moderaterna

Stockholms kommun, plats 24

Telefon: 08-7865577

E-post: beatrice.ask@riksdagen.sebeatrice.ask[på]riksdagen.se.

Ersätt [på] med @.

Vice ordförande

Hirvonen, Annika (MP)

Miljöpartiet

Stockholms län, plats 211

Telefon: 08-7864446

E-post: annika.hirvonen@riksdagen.seannika.hirvonen[på]

riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Ledamot

Petersson, Helene i Stockaryd (S)

Socialdemokraterna

Jönköpings län, plats 216

Telefon: 08-7865274

E-post: helene.petersson@riksdagen.sehelene.petersson[på]

riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Lundgren, Elin (S)

Socialdemokraterna

Gävleborgs län, plats 106

Telefon: 08-7865762

E-post: elin.lundgren@riksdagen.seelin.lundgren[på]riksdagen.se.

Ersätt [på] med @.

Hammarbergh, Krister (M)

Moderaterna

Norrbottnens län, plats 240

Telefon: 08-7866204

E-post: krister.hammarbergh@riksdagen.sekrister.hammarbergh

[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Hamednaca, Arhe (S)

Socialdemokraterna

Stockholms kommun, plats 173

Telefon: 08-7866332

E-post: arhe.hamednaca@riksdagen.searhe.hamednaca[på]

riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Ekeroth, Kent (SD)

Sverigedemokraterna

Skåne läns norra och östra, plats 67

Telefon: 08-7866347

E-post: kent.ekeroth@riksdagen.sekent.ekeroth[på]riksdagen.se.

Ersätt [på] med @.

Avsan, Anti (M)

Moderaterna

Stockholms län, plats 85

Telefon: 08-7864353

E-post: anti.avsan@riksdagen.seanti.avsan[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Eberstein, Susanne (S)

Socialdemokraterna

Västernorrlands län, plats 166

Telefon: 08-7864303

E-post: susanne.eberstein@riksdagen.sesusanne.eberstein[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Hedin, Johan (C)

Centerpartiet

Stockholms kommun, plats 244

Telefon:

E-post: johan.hedin@riksdagen.sejohan.hedin[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Hansson, Anders (M)

Moderaterna

Skåne läns södra, plats 154

Telefon: 08-7865501

E-post: anders.hansson@riksdagen.seanders.hansson[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Löberg, Petter (S)

Socialdemokraterna

Västra Götalands läns södra, plats 340

Telefon:

E-post: petter.loberg@riksdagen.sepetter.loberg[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Marttinen, Adam (SD)

Sverigedemokraterna

Stockholms kommun, plats 245

Telefon:

E-post: adam.marttinen@riksdagen.seadam.marttinen[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Pehrson, Johan (FP)

Folkpartiet

Örebro län, plats 196

Telefon: 08-7864634

E-post: johan.pehrson@riksdagen.sejohan.pehrson[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Snecker, Linda (V)

Vänsterpartiet

Östergötlands län, plats 149

Telefon:

E-post: linda.snecker@riksdagen.selinda.snecker[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Carlson, Andreas (KD)

Kristdemokraterna

Jönköpings län, plats 291

Telefon: 08-7866754

E-post: andreas.carlson@riksdagen.seandreas.carlson[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Redar, Lawen (S)

Socialdemokraterna

Stockholms kommun, plats 280

Telefon:

E-post: lawen.redar@riksdagen.se

Konstitutionsutskottet (KU)

Konstitutionsutskottet ska bereda ärenden om

1. lagstiftning i konstitutionella och allmänt förvaltningsrättsliga ämnen,
  2. lagstiftning om radio, television och film,
  3. yttrandefrihet, opinionsbildning och religionsfrihet,
  4. press- och partistöd,
  5. Riksrevisionen, såvitt avser val av riksrevisor, skiljande av riksrevisor från uppdraget och åtal mot riksrevisor,
  6. riksdagen och riksdagens myndigheter i övrigt utom Riksbanken,
  7. länsförvaltningen och rikets administrativa indelning,
  8. den kommunala självstyrelsen samt
  9. medgivande från riksdagen att väcka talan mot en riksdagsledamot eller att ingripa i en ledamots personliga frihet.
- Ärenden om anslag inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse bereds av konstitutionsutskottet *Lag (2010:1417)*.

Ordförande

Norlén, Andreas (M)

Moderaterna

Östergötlands län, plats 30

Telefon: 08-7864800

E-post: andreas.norlen@riksdagen.seandreas.norlen[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Vice ordförande

von Sydow, Björn (S)

Socialdemokraterna

Stockholms län, plats 5

Telefon: 08-7864210

E-post: bjorn.von.sydow@riksdagen.sebjorn.von.sydow[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Ledamot

Ekström, Hans (S)

Socialdemokraterna

Södermanlands län, plats 215

Telefon: 08-7865863

E-post: hans.ekstrom@riksdagen.sehans.ekstrom[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Engblom, Annicka (M)

Moderaterna

Blekinge län, plats 10

Telefon: 08-7864641

E-post: annicka.engblom@riksdagen.seannicka.engblom[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Lindholm, Veronica (S)

Socialdemokraterna

Västerbottens län, plats 205

Telefon: 08-7865912

E-post: veronica.lindholm@riksdagen.severonica.lindholm[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Åkerlund, Jonas (SD)

Sverigedemokraterna

Västmanlands län, plats 273

Telefon: 08-7866264

E-post: jonas.akerlund@riksdagen.sejonas.akerlund[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Abrahamsson, Maria (M)

Moderaterna

Stockholms kommun, plats 206

Telefon: 08-7866418

E-post: maria.abrahamsson@riksdagen.semaria.abrahamsson[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Gunnarsson, Jonas (S)

Socialdemokraterna

Värmlands län, plats 132

Telefon: 08-7865743

E-post: jonas.gunnarsson@riksdagen.sejonas.gunnarsson[på]
riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Johnsson, Per-Ingvar (C)

Centerpartiet

Skåne läns norra och östra, plats 65

Telefon: 08-7866037

E-post: per-ingvar.johnsson@riksdagen.seper-ingvar.johnsson
[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Börjesson, Agneta (MP)

Miljöpartiet

Hallands län, plats 224

Telefon: 08-7864262

E-post: agneta.borjesson@riksdagen.seagneta.borjesson[på]
riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Reslow, Patrick (M)

Moderaterna

Malmö kommun, plats 92

Telefon: 08-7866434

E-post: patrick.reslow@riksdagen.sepatrick.reslow[på]
riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Öz, Emanuel (S)

Socialdemokraterna

Stockholms kommun, plats 281

Telefon:

E-post: emanuel.oz@riksdagen.seemanuel.oz[på]riksdagen.se.
Ersätt [på] med @.

Wiklander, Tony (SD)

Sverigedemokraterna

Västra Götalands läns västra, plats 129

Telefon: 08-7866382

E-post: tony.wiklander@riksdagen.setony.wiklander[på]
riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Sundin, Mathias (FP)

Folkpartiet

Östergötlands län, plats 89

Telefon:

E-post: mathias.sundin@riksdagen.semathias.sundin[på]
riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Sydow Mölleby, Mia (V)

Vänsterpartiet

Örebro län, plats 235

Telefon: 08-7866011

E-post: mia.sydow.molleby@riksdagen.semia.sydow.molleby[på]
riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Skånberg, Tuve (KD)

Kristdemokraterna

Skåne läns norra och östra, plats 15

Telefon: 08-7866758

E-post: tuve.skanberg@riksdagen.setuve.skanberg[på]
riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Töyrä, Emilia (S)

Socialdemokraterna

Norrbottnens län, plats 348

Telefon:

E-post: emilia.toyra@riksdagen.se

Kulturutskottet (KRU)

Kulturutskottet skall bereda ärenden om

1. allmänna kultur- och bildningsändamål,
2. folkbildning,
3. ungdomsverksamhet,
4. internationellt kulturellt samarbete,
5. idrotts- och friluftsvksamhet,
6. trossamfundet i den mån de inte tillhör konstitutionsutskottets beredning samt
7. radio och television i den mån de inte tillhör konstitutionsutskottets beredning.

Ärenden om anslag inom utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid bereds av kulturutskottet. *Lag (2003:180)*.

Ordförande

Bill, Per (M)

Moderaterna

Uppsala län, plats 6

Telefon: 08-7864541

E-post: per.bill@riksdagen.seper.bill[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Vice ordförande

Carlsson, Gunilla (S)

Socialdemokraterna

Göteborgs kommun, plats 191

Telefon: 08-7865320

E-post: gunilla.c.carlsson@riksdagen.segunilla.c.carlsson[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Ledamot

Johnsson, Peter (S)

Socialdemokraterna

Västra Götalands läns norra, plats 160

Telefon: 08-7865094

E-post: peter.johnsson@riksdagen.sepeter.johnsson[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Magnusson, Cecilia (M)

Moderaterna

Göteborgs kommun, plats 190

Telefon: 08-7864637

E-post: cecilia.magnusson@riksdagen.sececilia.magnusson[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Gille, Agneta (S)

Socialdemokraterna

Uppsala län, plats 27

Telefon: 08-7864781

E-post: agneta.gille@riksdagen.seagneta.gille[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Emilsson, Aron (SD)

Sverigedemokraterna

Skåne läns västra, plats 331

Telefon: 08-7864413

E-post: aron.emilsson@riksdagen.searon.emilsson[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Quicklund, Saila (M)

Moderaterna

Jämtlands län, plats 311

Telefon: 08-7866131

E-post: saila.quicklund@riksdagen.sesaila.quicklund[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Wiechel, Björn (S)

Socialdemokraterna
Västerbottens län, plats 204

Telefon:

E-post: bjorn.wiechel@riksdagen.sebjorn.wiechel[på]riksdagen.se.

Ersätt [på] med @.

Lodenus, Per (C)

Centerpartiet
Stockholms län, plats 114

Telefon: 08-7864566

E-post: per.lodenus@riksdagen.seper.lodenus[på]riksdagen.se.

Ersätt [på] med @.

Malmberg, Niclas (MP)

Miljöpartiet
Uppsala län, plats 117

Telefon:

E-post: niclas.malmberg@riksdagen.seniclas.malmberg[på]

riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Hoffstedt, Gustaf (M)

Moderaterna
Gotlands län, plats 34

Telefon: 08-7866123

E-post: gustaf.hoffstedt@riksdagen.segustaf.hoffstedt[på]

riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Wallentheim, Anna (S)

Socialdemokraterna
Skåne läns norra och östra, plats 126

Telefon:

E-post: anna.wallentheim@riksdagen.seanna.wallentheim[på]

riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Bengtsson, Angelika (SD)

Sverigedemokraterna
Stockholms kommun, plats 317

Telefon: 08-7865156

E-post: angelika.bengtsson@riksdagen.seangelika.bengtsson[på]

riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Eliasson, Bengt (FP)

Folkpartiet
Hallands län, plats 297

Telefon:

E-post: bengt.eliasson@riksdagen.sebengt.eliasson[på]

riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Dinamarca, Rossana (V)

Vänsterpartiet
Västra Götalands läns norra, plats 130

Telefon: 08-7864677

E-post: rossana.dinamarca@riksdagen.serossana.dinamarca[på]

riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Nordell, Lars-Axel (KD)

Kristdemokraterna
Örebro län, plats 233

Telefon: 08-7864788

E-post: lars-axel.nordell@riksdagen.selars-axel.nordell[på]

riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Rojhan Gustafsson, Azadeh (S)

Socialdemokraterna
Stockholms län, plats 82

Telefon:

E-post: azadeh.rojhan@riksdagen.se

Miljö- och Jordbruksutskottet (MJU)

Miljö- och jordbruksutskottet ska bereda ärenden om

1. jordbruk, skogsbruk, trädgårdsnäring, jakt och fiske,
2. vädertjänst,
3. naturvård samt
4. miljövård i övrigt som inte tillhör något annat utskotts beredning.

Ärenden om anslag inom utgiftsområdena 20 Allmän miljö- och naturvård samt 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel bereds av miljö- och jordbruksutskottet. *Lag (2009:928)*.

Ordförande

Ernkrans, Matilda (S)

Socialdemokraterna

Örebro län, plats 198

Telefon: 08-7865042

E-post: matilda.ernkrans@riksdagen.sematilda.ernkrans[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Vice ordförande

Ek, Lena (C)

Centerpartiet

Östergötlands län, plats 32

Telefon: 08-7866360

E-post: lena.ek@riksdagen.selena.ek[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Ledamot

Berg, Ulf (M)

Moderaterna

Dalarnas län, plats 45

Telefon: 08-7865485

E-post: ulf.berg@riksdagen.seulf.berg[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

From, Isak (S)

Socialdemokraterna

Västerbottens län, plats 138

Telefon: 08-7865682

E-post: isak.from@riksdagen.seisak.from[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Hultberg, Johan (M)

Moderaterna

Kronobergs län, plats 254

Telefon: 08-7866108

E-post: johan.hultberg@riksdagen.sejohan.hultberg[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Strömkvist, Maria (S)

Socialdemokraterna

Dalarnas län, plats 135

Telefon: 08-7864730

E-post: maria.stromkvist@riksdagen.semaria.stromkvist[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Kinnunen, Martin (SD)

Sverigedemokraterna

Göteborgs kommun, plats 334

Telefon: 08-7866239

E-post: martin.kinnunen@riksdagen.semartin.kinnunen[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Coenraads, Åsa (M)

Moderaterna

Västmanlands län, plats 309

Telefon: 08-7866127

E-post: asa.coenraads@riksdagen.seasa.coenraads[på]
riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Larsson, Jan-Olof (S)

Socialdemokraterna

Västra Götalands läns västra, plats 16

Telefon: 08-7865041

E-post: jan-olof.larsson@riksdagen.sejan-olof.larsson[på]
riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Bergström, Stina (MP)

Miljöpartiet

Värmlands län, plats 72

Telefon: 08-7864688

E-post: stina.bergstrom@riksdagen.sestina.bergstrom[på]
riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Nordgren, Gunilla (M)

Moderaterna

Skåne läns södra, plats 187

Telefon: 08-7865926

E-post: gunilla.nordgren@riksdagen.segunilla.nordgren[på]
riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Haider, Monica (S)

Socialdemokraterna

Kronobergs län, plats 255

Telefon: 08-7866757

E-post: monica.haider@riksdagen.semonica.haider[på]
riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Forsberg, Anders (SD)

Sverigedemokraterna

Malmö kommun, plats 93

Telefon: 08-7865240

E-post: anders.e.forsberg@riksdagen.seanders.e.forsberg[på]
riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Malm, Fredrik (FP)

Folkpartiet

Stockholms kommun, plats 141

Telefon: 08-7864615

E-post: fredrik.malm@riksdagen.sefredrik.malm[på]riksdagen.se.
Ersätt [på] med @.

Holm, Jens (V)

Vänsterpartiet

Stockholms kommun, plats 207

Telefon: 08-7865733

E-post: jens.holm@riksdagen.sejens.holm[på]riksdagen.se. Ersätt
[på] med @.

Oscarsson, Magnus (KD)

Kristdemokraterna

Östergötlands län, plats 119

Telefon:

E-post: magnus.oscarsson@riksdagen.semagnus.oscarsson[på]
riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Pettersson, Marianne (S)

Socialdemokraterna

Skåne läns södra, plats 124

Telefon:

E-post: marianne.pettersson@riksdagen.se

Näringsutskottet (NU)

Näringsutskottet ska bereda ärenden om

1. allmänna riktlinjer för näringspolitiken och därmed sammanhängande forskningsfrågor,
  2. industri och hantverk,
  3. handel,
  4. immaterialrätt,
  5. energipolitik,
  6. regional tillväxtpolitik,
  7. statlig företagsamhet samt
  8. pris- och konkurrensförhållanden i näringslivet.
- Ärenden om anslag inom utgiftsområdena 19 Regional tillväxt, 21 Energi och 24 Näringsliv bereds av näringsutskottet. *Lag (2008:757)*.

Ordförande

Nilsson, Jennie (S)

Socialdemokraterna
Hallands län, plats 188

Telefon: 08-7864508

E-post: jennie.nilsson@riksdagen.se jennie.nilsson[på]riksdagen.se.
Ersätt [på] med @.

Vice ordförande

Elmsäter-Svärd, Catharina (M)

Moderaterna
Stockholms län, plats 83

Telefon: 08-7865711

E-post: catharina.elmsater-svard@riksdagen.se catharina.elmsater-svard[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Ledamot

Westlund, Åsa (S)

Socialdemokraterna
Stockholms län, plats 283

Telefon: 08-7865874

E-post: asa.westlund@riksdagen.se asa.westlund[på]riksdagen.se.
Ersätt [på] med @.

Rothenberg, Hans (M)

Moderaterna
Göteborgs kommun, plats 226

Telefon: 08-7864749

E-post: hans.rothenberg@riksdagen.se hans.rothenberg[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Nilsson, Ingemar (S)

Socialdemokraterna
Västernorrlands län, plats 203

Telefon: 08-7865906

E-post: ingemar.nilsson@riksdagen.se ingemar.nilsson[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Fransson, Josef (SD)

Sverigedemokraterna
Uppsala län, plats 86

Telefon: 08-7866362

E-post: josef.fransson@riksdagen.se josef.fransson[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Tenfjord-Toftby, Cecilie (M)

Moderaterna
Västra Götalands läns södra, plats 305

Telefon: 08-7866358

E-post: cecilie.tenfjord-toftby@riksdagen.se cecilie.tenfjord-toftby[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Engelhardt, Christer (S)

Socialdemokraterna
Gotlands län, plats 33

Telefon: 08-7865160

E-post: christer.engelhardt@riksdagen.sechrister.engelhardt[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Lindahl, Helena (C)

Centerpartiet
Västerbottens län, plats 139

Telefon: 08-7865984

E-post: helena.lindahl@riksdagen.sehelena.lindahl[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Nordin, Lise (MP)

Miljöpartiet
Göteborgs kommun, plats 264

Telefon: 08-7865808

E-post: lise.nordin@riksdagen.selise.nordin[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Hammar Johnsson, Ann-Charlotte (M)

Moderaterna
Skåne läns västra, plats 185

Telefon: 08-7865215

E-post: ann-charlotte.hammar.johnsson@riksdagen.seann-charlotte.hammar.johnsson[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Wallén, Anna (S)

Socialdemokraterna
Västmanlands län, plats 342

Telefon: 08-7866560

E-post: anna.wallen@riksdagen.seanna.wallen[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Bäckström Johansson, Mattias (SD)

Sverigedemokraterna
Västernorrlands län, plats 275

Telefon:

E-post: mattias.backstrom.johansson@riksdagen.semattias.backstrom.johansson[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Nylander, Christer (FP)

Folkpartiet
Skåne läns norra och östra, plats 38

Telefon: 08-7864654

E-post: christer.nylander@riksdagen.sechrister.nylander[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Lahti, Birger (V)

Vänsterpartiet
Norrbottens län, plats 313

Telefon:

E-post: birger.lahti@riksdagen.sebirger.lahti[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Gunther, Penilla (KD)

Kristdemokraterna
Västra Götalands läns norra, plats 230

Telefon: 08-7865736

E-post: penilla.gunther@riksdagen.sepenilla.gunther[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Jonsson, Mattias (S)

Socialdemokraterna
Göteborgs kommun, plats 263

Telefon: 08-7866499

E-post: mattias.jonsson@riksdagen.se

Skatteutskottet (SkU)

Skatteutskottet skall bereda ärenden om

1. taxering och skattebetalning,
2. folkbokföring samt
3. exekutionsväsendet.

Ärenden om anslag inom utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution bereds av skatteutskottet. *Lag (2003:180)*.

Ordförande

Åsling, Per (C)

Centerpartiet

Jämtlands län, plats 310

Telefon: 08-7864753

E-post: per.asling@riksdagen.seper.asling[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Vice ordförande

Jakobsson, Leif (S)

Socialdemokraterna

Malmö kommun, plats 36

Telefon: 08-7864836

E-post: leif.jakobsson@riksdagen.seleif.jakobsson[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Ledamot

Polfjärd, Jessica (M)

Moderaterna

Västmanlands län, plats 272

Telefon: 08-7864721

E-post: jessica.polfjard@riksdagen.sejessica.polfjard[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Karlsson, Sara (S)

Socialdemokraterna

Södermanlands län, plats 251

Telefon: 08-7865735

E-post: sara.karlsson@riksdagen.sesara.karlsson[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Lavesson, Olof (M)

Moderaterna

Malmö kommun, plats 63

Telefon: 08-7864696

E-post: olof.lavesson@riksdagen.seolof.lavesson[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Persson, Peter (S)

Socialdemokraterna

Jönköpings län, plats 289

Telefon: 08-7865807

E-post: peter.persson@riksdagen.sepeter.persson[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Hagwall, Anna (SD)

Sverigedemokraterna

Västerbottens län, plats 169

Telefon: 08-7865313

E-post: anna.hagwall@riksdagen.seanna.hagwall[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Plass, Maria (M)

Moderaterna

Västra Götalands läns västra, plats 99

Telefon: 08-7864758

E-post: maria.plass@riksdagen.semaria.plass[på]riksdagen.se.

Ersätt [på] med @.

Bergstedt, Hannah (S)

Socialdemokraterna

Norrbottnens län, plats 277

Telefon: 08-7865769

E-post: hannah.bergstedt@riksdagen.sehannah.bergstedt[på]

riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Ling, Rasmus (MP)

Miljöpartiet

Malmö kommun, plats 152

Telefon:

E-post: rasmus.ling@riksdagen.serasmus.ling[på]riksdagen.se.

Ersätt [på] med @.

Bouveng, Helena (M)

Moderaterna

Jönköpings län, plats 252

Telefon: 08-7866724

E-post: helena.bouveng@riksdagen.sehelena.bouveng[på]

riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Dibrani, Adnan (S)

Socialdemokraterna

Hallands län, plats 296

Telefon: 08-7865907

E-post: adnan.dibrani@riksdagen.seadnan.dibrani[på]riksdagen.se.

Ersätt [på] med @.

Lång, David (SD)

Sverigedemokraterna

Örebro län, plats 271

Telefon: 08-7866290

E-post: david.lang@riksdagen.sedavid.lang[på]riksdagen.se. Ersätt

[på] med @.

Persson, Mats (FP)

Folkpartiet

Skåne läns södra, plats 259

Telefon:

E-post: mats.persson@riksdagen.semats.persson[på]riksdagen.se.

Ersätt [på] med @.

Sestrajcic, Daniel (V)

Vänsterpartiet

Malmö kommun, plats 123

Telefon: 08-7865170

E-post: daniel.sestrajcic@riksdagen.sedaniel.sestrajcic[på]

riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Modig, Aron (KD)

Kristdemokraterna

Göteborgs kommun, plats 336

Telefon:

E-post: aron.modig@riksdagen.searon.modig[på]riksdagen.se.

Ersätt [på] med @.

Lundqvist, Patrik (S)

Socialdemokraterna

Gävleborgs län, plats 136

Telefon:

E-post: patrik.lundqvist@riksdagen.se

Socialförsäkringsutskottet (SfU)

Socialförsäkringsutskottet skall bereda ärenden om

1. allmän försäkring,
2. allmän pension,
3. arbetsskadeförsäkring,
4. ekonomiskt stöd åt barnfamiljer,
5. svenskt medborgarskap samt
6. migration.

Ärenden om anslag inom utgiftsområdena 8 Migration, 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp, 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom och 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn bereds av socialförsäkringsutskottet. *Lag (2006:885).*

Ordförande

Lundh Sammeli, Fredrik (S)

Socialdemokraterna
Norrbottens län, plats 276

Telefon: 08-7864808

E-post:

fredrik.lundh.sammeli@riksdagen.se fredrik.lundh.sammeli[på]
riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Vice ordförande

Svantesson, Elisabeth (M)

Moderaterna
Örebro län, plats 232

Telefon:

E-post: elisabeth.svantesson@riksdagen.se elisabeth.svantesson
[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Ledamot

Ohlsson, Carina (S)

Socialdemokraterna
Västra Götalands läns östra, plats 41

Telefon: 08-7864296

E-post: carina.ohlsson@riksdagen.se carina.ohlsson[på]
riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Cederbratt, Mikael (M)

Moderaterna
Västra Götalands läns norra, plats 194

Telefon: 08-7864502

E-post: mikael.cederbratt@riksdagen.se mikael.cederbratt[på]
riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Andersson, Phia (S)

Socialdemokraterna
Västra Götalands läns södra, plats 269

Telefon: 08-7865324

E-post: phia.andersson@riksdagen.se phia.andersson[på]
riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Wiechel, Markus (SD)

Sverigedemokraterna
Västra Götalands läns norra, plats 266

Telefon: 08-7866363

E-post: markus.wiechel@riksdagen.se markus.wiechel[på]
riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Staxäng, Lars-Arne (M)

Moderaterna
Västra Götalands läns västra, plats 128

Telefon: 08-7865261

E-post: lars-arne.staxang@riksdagen.se lars-arne.staxang[på]
riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Kerimo, Yilmaz (S)

Socialdemokraterna
Stockholms län, plats 52

Telefon: 08-7865478

E-post: yilmaz.kerimo@riksdagen.seyilmaz.kerimo[på]
riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Zander, Solveig (C)

Centerpartiet
Uppsala län, plats 29

Telefon: 08-7864531

E-post: solveig.zander@riksdagen.sesolveig.zander[på]
riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Ferm, Maria (MP)

Miljöpartiet
Stockholms kommun, plats 242

Telefon: 08-7864555

E-post: maria.ferm@riksdagen.semaria.ferm[på]riksdagen.se.
Ersätt [på] med @.

Finstorp, Lotta (M)

Moderaterna
Södermanlands län, plats 250

Telefon: 08-7866292

E-post: lotta.finstorp@riksdagen.selotta.finstorp[på]riksdagen.se.
Ersätt [på] med @.

Nilsson, Kerstin (S)

Socialdemokraterna
Skåne läns södra, plats 186

Telefon: 08-7865832

E-post: kerstin.nilsson@riksdagen.sekerstin.nilsson[på]
riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Bylund, Linus (SD)

Sverigedemokraterna
Skåne läns norra och östra, plats 96

Telefon: 08-7866228

E-post: linus.bylund@riksdagen.selinus.bylund[på]riksdagen.se.
Ersätt [på] med @.

Carlsson Löfdahl, Emma (FP)

Folkpartiet
Jönköpings län, plats 288

Telefon: 08-7864583

E-post: emma.carlsson.lofdahl@riksdagen.seemma.carlsson.lofdahl[på]
riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Johansson, Wiwi-Anne (V)

Vänsterpartiet
Västra Götalands läns västra, plats 98

Telefon: 08-7865712

E-post: wiwi-anne.johansson@riksdagen.sewiwi-anne.johansson
[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Utbutt, Roland (KD)

Kristdemokraterna
Västra Götalands läns västra, plats 158

Telefon: 08-7865791

E-post: roland.utbutt@riksdagen.seroland.utbutt[på]riksdagen.se.
Ersätt [på] med @.

Carvalho, Teresa (S)

Socialdemokraterna
Östergötlands län, plats 180

Telefon: 08-7864223

E-post: teresa.carvalho@riksdagen.se

Socialutskottet (SoU)

Socialutskottet ska bereda ärenden om

1. omsorger om barn och ungdom i den mån ärendena inte tillhör ett annat utskotts beredning,
2. omsorg om äldre och handikappade,
3. åtgärder mot missbruk och andra socialtjänstfrågor,
4. alkoholpolitiska åtgärder,
5. hälso- och sjukvård samt
6. sociala ärenden i övrigt.

Ärenden om anslag inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg bereds av socialutskottet. *Lag (2010:867)*.

Ordförande

Henriksson, Emma (KD)

Kristdemokraterna

Stockholms län, plats 144

Telefon: 08-7865535

E-post: emma.henriksson@riksdagen.seemma.henriksson[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Vice ordförande

Palm, Veronica (S)

Socialdemokraterna

Stockholms kommun, plats 51

Telefon: 08-7865241

E-post: veronica.palm@riksdagen.severonica.palm[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Ledamot

Widegren, Cecilia (M)

Moderaterna

Västra Götalands läns östra, plats 42

Telefon: 08-7865497

E-post: cecilia.widegren@riksdagen.sececilia.widegren[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Axelsson, Lennart (S)

Socialdemokraterna

Örebro län, plats 197

Telefon: 08-7866002

E-post: lennart.axelsson@riksdagen.selennart.axelsson[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Kjellin, Margareta B (M)

Moderaterna

Gävleborgs län, plats 47

Telefon: 08-7864837

E-post: margareta.b.kjellin@riksdagen.semargareta.b.kjellin[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Bråkenhielm, Catharina (S)

Socialdemokraterna

Västra Götalands läns västra, plats 68

Telefon: 08-7864333

E-post:

catharina.brakenhielm@riksdagen.secatharina.brakenhielm[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Ramhorn, Per (SD)

Sverigedemokraterna

Kronobergs län, plats 219

Telefon:

E-post: per.ramhorn@riksdagen.seper.ramhorn[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Bengtsson, Finn (M)

Moderaterna

Östergötlands län, plats 31

Telefon: 08-7865766

E-post: finn.bengtsson@riksdagen.se finn.bengtsson[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Dahlqvist, Mikael (S)

Socialdemokraterna

Värmlands län, plats 162

Telefon:

E-post: mikael.dahlqvist@riksdagen.se mikael.dahlqvist[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

W Jonsson, Anders (C)

Centerpartiet

Gävleborgs län, plats 76

Telefon: 08-7866025

E-post: anders.w.jonsson@riksdagen.se anders.w.jonsson[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Lindholm, Jan (MP)

Miljöpartiet

Dalarnas län, plats 21

Telefon: 08-7864443

E-post: jan.lindholm@riksdagen.se jan.lindholm[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Adan, Amir (M)

Moderaterna

Stockholms kommun, plats 209

Telefon: 08-7865868

E-post: amir.adan@riksdagen.se amir.adan[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Nilsson, Kristina (S)

Socialdemokraterna

Västernorrlands län, plats 238

Telefon: 08-7865658

E-post: kristina.nilsson@riksdagen.se kristina.nilsson[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Wigh, Hanna (SD)

Sverigedemokraterna

Norrbottens län, plats 349

Telefon: 08-7866544

E-post:

Westerholm, Barbro (FP)

Folkpartiet

Stockholms län, plats 25

Telefon: 08-7864581

E-post: barbro.westerholm@riksdagen.se barbro.westerholm[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Rågsjö, Karin (V)

Vänsterpartiet

Stockholms kommun, plats 279

Telefon:

E-post: karin.ragsjo@riksdagen.se karin.ragsjo[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Hoff, Hans (S)

Socialdemokraterna

Hallands län, plats 157

Telefon: 08-7864944

E-post: hans.hoff@riksdagen.se

Trafikutskottet (TU)

Trafikutskottet skall bereda ärenden om

1. vägar och vägtrafik,
2. järnvägar och järnvägstrafik,
3. hamnar och sjöfart,
4. flygplatser och luftfart,
5. post,
6. elektroniska kommunikationer samt
7. IT-politik.

Ärenden om anslag inom utgiftsområde 22 Kommunikationer bereds av trafikutskottet. *Lag (2006:885)*.

Ordförande

Svensson Smith, Karin (MP)

Miljöpartiet

Skåne läns södra, plats 153

Telefon: 08-7864567

E-post: karin.svensson.smith@riksdagen.se karin.svensson.smith [på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Vice ordförande

Hjalmered, Lars (M)

Moderaterna

Göteborgs kommun, plats 227

Telefon: 08-7866414

E-post: lars.hjalmered@riksdagen.se lars.hjalmered [på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Ledamot

Nilsson, Pia (S)

Socialdemokraterna

Västmanlands län, plats 236

Telefon: 08-7865276

E-post: pia.nilsson@riksdagen.se pia.nilsson [på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Svensson, Suzanne (S)

Socialdemokraterna

Blekinge län, plats 12

Telefon: 08-7865905

E-post: suzanne.svensson@riksdagen.se suzanne.svensson [på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Rosencrantz, Jessica (M)

Moderaterna

Stockholms kommun, plats 243

Telefon: 08-7866340

E-post: jessica.rosencrantz@riksdagen.se jessica.rosencrantz [på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Larsson, Lars Mejern (S)

Socialdemokraterna

Värmlands län, plats 20

Telefon: 08-7864765

E-post: lars.mejern.larsson@riksdagen.se lars.mejern.larsson [på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Jönsson, Patrik (SD)

Sverigedemokraterna

Skåne läns södra, plats 223

Telefon:

E-post: patrik.jonsson@riksdagen.se patrik.jonsson [på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Bergheden, Sten (M)

Moderaterna

Västra Götalands läns östra, plats 71

Telefon: 08-7864608

E-post: sten.bergheden@riksdagen.sesten.bergheden[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Pettersson, Leif (S)

Socialdemokraterna

Norrbottnens län, plats 241

Telefon: 08-7866106

E-post: leif.pettersson@riksdagen.seleif.pettersson[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Åkesson, Anders (C)

Centerpartiet

Kalmar län, plats 90

Telefon: 08-7865009

E-post: anders.akesson@riksdagen.seanders.akesson[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Riedl, Edward (M)

Moderaterna

Västerbottens län, plats 168

Telefon: 08-7865708

E-post: edward.riedl@riksdagen.seedward.riedl[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Nylund Watz, Ingela (S)

Socialdemokraterna

Stockholms län, plats 145

Telefon: 08-7865645

E-post: ingela.nylund.watz@riksdagen.seingela.nylund.watz[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Klarberg, Per (SD)

Sverigedemokraterna

Västra Götalands läns västra, plats 159

Telefon:

E-post: per.klarberg@riksdagen.seper.klarberg[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Tysklind, Lars (FP)

Folkpartiet

Västra Götalands läns västra, plats 40

Telefon: 08-7864570

E-post: lars.tysklind@riksdagen.selars.tysklind[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Wallrup, Emma (V)

Vänsterpartiet

Uppsala län, plats 116

Telefon: 08-7866038

E-post: emma.wallrup@riksdagen.seemma.wallrup[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Halef, Robert (KD)

Kristdemokraterna

Stockholms län, plats 174

Telefon: 08-7865830

E-post: robert.halef@riksdagen.serobert.halef[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Andersson, Johan (S)

Socialdemokraterna

Östergötlands län, plats 59

Telefon: 08-7865315

E-post: johan.andersson@riksdagen.se

Utbildningsutskottet (UbU)

Utbildningsutskottet ska bereda ärenden om

1. skolväsendet, vissa särskilda utbildningsformer och annan pedagogisk verksamhet,
2. högre utbildning och forskning samt
3. studiestöd.

Ärenden om anslag inom utgiftsområdena 15 Studiestöd och 16 Utbildning och universitetsforskning bereds av utbildningsutskottet. *Lag (2010:867).*

Ordförande

Hallengren, Lena (S)

Socialdemokraterna

Kalmar län, plats 120

Telefon: 08-7864783

E-post: lena.hallengren@riksdagen.selena.hallengren[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Vice ordförande

Strandberg, Torkild (FP)

Folkpartiet

Skåne läns västra, plats 220

Telefon:

E-post: torkild.strandberg@riksdagen.setorkild.strandberg[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Ledamot

Tobé, Tomas (M)

Moderaterna

Gävleborgs län, plats 49

Telefon: 08-7865961

E-post: tomas.tobe@riksdagen.setomas.tobe[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Strand, Thomas (S)

Socialdemokraterna

Jönköpings län, plats 217

Telefon: 08-7866736

E-post: thomas.strand@riksdagen.sethomas.strand[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Malmberg, Betty (M)

Moderaterna

Östergötlands län, plats 9

Telefon: 08-7865525

E-post: betty.malmberg@riksdagen.sebetty.malmberg[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Helmersson Olsson, Caroline (S)

Socialdemokraterna

Södermanlands län, plats 214

Telefon: 08-7864770

E-post:

caroline.helmersson.olsson@riksdagen.secaroline.helmersson.olsson[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Jakobsson, Stefan (SD)

Sverigedemokraterna

Västmanlands län, plats 345

Telefon:

E-post: stefan.jakobsson@riksdagen.sestefan.jakobsson[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Waltersson Grönvall, Camilla (M)

Moderaterna

Västra Götalands läns norra, plats 231

Telefon: 08-7866477

E-post:

camilla.waltersson.gronvall@riksdagen.secamilla.waltersson.gronv
all[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Bergman, Håkan (S)

Socialdemokraterna

Örebro län, plats 234

Telefon: 08-7865862

E-post: hakan.bergman@riksdagen.sehakan.bergman[på]

riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Carlsson, Ulrika i Skövde (C)

Centerpartiet

Västra Götalands läns östra, plats 70

Telefon: 08-7864864

E-post: ulrika.carlsson@riksdagen.seulrika.carlsson[på]

riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Amin, Jabar (MP)

Miljöpartiet

Västerbottens län, plats 108

Telefon: 08-7866430

E-post: jabar.amin@riksdagen.sejabar.amin[på]riksdagen.se. Ersätt
[på] med @.

Svensson, Michael (M)

Moderaterna

Hallands län, plats 189

Telefon: 08-7865861

E-post: michael.svensson@riksdagen.semichael.svensson[på]

riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Svantorp, Gunilla (S)

Socialdemokraterna

Värmlands län, plats 102

Telefon: 08-7865755

E-post: gunilla.svantorp@riksdagen.segunilla.svantorp[på]

riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Herrstedt, Carina (SD)

Sverigedemokraterna

Stockholms län, plats 175

Telefon: 08-7866353

E-post: carina.herrstedt@riksdagen.secarina.herrstedt[på]

riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Riazat, Daniel (V)

Vänsterpartiet

Dalarnas län, plats 165

Telefon: 08-7864420

E-post: daniel.riazat@riksdagen.sedaniel.riazat[på]riksdagen.se.

Ersätt [på] med @.

Eclund, Annika (KD)

Kristdemokraterna

Västra Götalands läns östra, plats 100

Telefon: 08-7865939

E-post: annika.eclund@riksdagen.seannika.eclund[på]

riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Güclü Hedin, Roza (S)

Socialdemokraterna

Dalarnas län, plats 104

Telefon: 08-7865864

E-post: roza.guclu.hedin@riksdagen.se

Utrikesutskottet (UU)

Utrikesutskottet skall bereda ärenden om

1. rikets förhållande till och överenskommelser med andra stater och mellanfolkliga organisationer,
  2. bistånd till andra länders utveckling samt
  3. utrikeshandel i övrigt och internationellt ekonomiskt samarbete, allt i den mån ärendena inte tillhör något annat utskotts beredning.
- Ärenden om anslag inom utgiftsområdena 5 Internationell samverkan och 7 Internationellt bistånd bereds av utrikesutskottet. *Lag (2003:180)*.

Ordförande

Forslund, Kenneth G (S)

Socialdemokraterna

Västra Götalands läns västra, plats 69

Telefon: 08-7864357

E-post: kenneth.g.forslund@riksdagen.sekenneth.g.forslund[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Vice ordförande

Enström, Karin (M)

Moderaterna

Stockholms län, plats 26

Telefon:

E-post: karin.enstrom@riksdagen.sekarin.enstrom[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Ledamot

Sörenson, Anna-Lena (S)

Socialdemokraterna

Östergötlands län, plats 58

Telefon: 08-7865707

E-post: anna-lena.sorenson@riksdagen.seanna-lena.sorenson[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Engström, Hillevi (M)

Moderaterna

Stockholms län, plats 55

Telefon:

E-post: hillevi.engstrom@riksdagen.sehillevi.engstrom[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Thorell, Olle (S)

Socialdemokraterna

Västmanlands län, plats 237

Telefon: 08-7864393

E-post: olle.thorell@riksdagen.seolle.thorell[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Kronlid, Julia (SD)

Sverigedemokraterna

Stockholms län, plats 176

Telefon: 08-7866505

E-post: julia.kronlid@riksdagen.sejulia.kronlid[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Arkelsten, Sofia (M)

Moderaterna

Stockholms kommun, plats 140

Telefon: 08-7865813

E-post: sofia.arkelsten@riksdagen.sesofia.arkelsten[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Köhler, Katarina (S)

Socialdemokraterna
Västerbottens län, plats 79

Telefon: 08-7865642

E-post: katarina.kohler@riksdagen.sekatarina.kohler[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Lundgren, Kerstin (C)

Centerpartiet
Stockholms län, plats 53

Telefon: 08-7865775

E-post: kerstin.lundgren@riksdagen.sekerstin.lundgren[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Mutt, Valter (MP)

Miljöpartiet
Göteborgs kommun, plats 262

Telefon: 08-7865858

E-post: valter.mutt@riksdagen.sevalter.mutt[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Cederfelt, Margareta (M)

Moderaterna
Stockholms kommun, plats 110

Telefon: 08-7864282

E-post: margareta.cederfelt@riksdagen.semargareta.cederfelt[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Niemi, Pyry (S)

Socialdemokraterna
Uppsala län, plats 56

Telefon: 08-7864771

E-post: pyry.niemi@riksdagen.sepyry.niemi[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Söder, Björn (SD)

Sverigedemokraterna
Stockholms län, plats 2

Telefon: 08-7866392

E-post: bjorn.soder@riksdagen.sebjorn.soder[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Ohlsson, Birgitta (FP)

Folkpartiet
Stockholms kommun, plats 80

Telefon:

E-post: birgitta.ohlsson@riksdagen.sebirgitta.ohlsson[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Linde, Hans (V)

Vänsterpartiet
Göteborgs kommun, plats 228

Telefon: 08-7864682

E-post: hans.linde@riksdagen.sehans.linde[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Damm, Sofia (KD)

Kristdemokraterna
Skåne läns södra, plats 258

Telefon: 08-7865051

E-post: sofia.damm@riksdagen.sesofia.damm[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Omanovic, Jasenko (S)

Socialdemokraterna
Västernorrlands län, plats 201

Telefon: 08-7864276

E-post: jasenko.omanovic@riksdagen.se

EU-nämnden

EU-nämnden

9 § För samråd enligt 10 kap. 10 § regeringsformen ska riksdagen för varje valperiod inom sig tillsätta en nämnd för Europeiska unionen (EU-nämnden).

EU-nämnden ska bestå av ett udda antal ledamöter, lägst femton.

Vid nämndens sammanträden har varje partigrupp som är representerad i nämnden rätt att ersätta en ledamot i nämnden med en ledamot av det utskott vars område berörs av de frågor som nämndens överläggningar med regeringen rör. Denna rätt har dock inte en partigrupp som redan har en ledamot eller suppleant i nämnden som samtidigt är ledamot av det berörda utskottet. *Lag (2010:1411)*.

Tillägsbestämmelse

10.9.1

Antalet ledamöter i EU-nämnden fastställs av riksdagen på förslag av valberedningen. *Lag (2009:1332)*.

Regeringens skyldighet att underrätta och rådgöra med EU-nämnden

10 § Regeringen skall underrätta EU-nämnden om frågor som skall beslutas i Europeiska unionens råd. Regeringen skall också rådgöra med nämnden om hur förhandlingarna i rådet skall föras inför besluten i rådet.

Regeringen skall överlägga med EU-nämnden i andra frågor rörande arbetet i Europeiska unionen när nämnden på grund av särskilda skäl påkallar sådan överläggning.

Regeringen skall rådgöra med nämnden inför möten i Europeiska rådet. *Lag (2009:1332)*.

Ordförande

Schlyter, Carl (MP)

Miljöpartiet
Stockholms län, plats 248

Telefon:

E-post: carl.schlyter@riksdagen.se carl.schlyter[på]riksdagen.se.
Ersätt [på] med @.

Vice ordförande

Erlandsson, Eskil (C)

Centerpartiet
Kronobergs län, plats 182

Telefon:

E-post: eskil.erlandsson@riksdagen.se eskil.erlandsson[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Ledamot

Granlund, Marie (S)

Socialdemokraterna
Malmö kommun, plats 35

Telefon: 08-7864751

E-post: marie.granlund@riksdagen.se marie.granlund[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Karlsson, Ulrika i Uppsala (M)

Moderaterna
Uppsala län, plats 28

Telefon: 08-7865325

E-post: ulrika.karlsson@riksdagen.se ulrika.karlsson[på]riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Vestlund, Börje (S)

Socialdemokraterna
Stockholms kommun, plats 50

Telefon: 08-7864784

E-post: borje.vestlund@riksdagen.seborje.vestlund[på]
riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Plass, Maria (M)

Moderaterna
Västra Götalands läns västra, plats 99

Telefon: 08-7864758

E-post: maria.plass@riksdagen.semaria.plass[på]riksdagen.se.
Ersätt [på] med @.

Larsson, Jan-Olof (S)

Socialdemokraterna
Västra Götalands läns västra, plats 16

Telefon: 08-7865041

E-post: jan-olof.larsson@riksdagen.sejan-olof.larsson[på]
riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Skalin, Johnny (SD)

Sverigedemokraterna
Hallands län, plats 260

Telefon: 08-7866460

E-post: johnny.skalin@riksdagen.sejohnny.skalin[på]riksdagen.se.
Ersätt [på] med @.

Wykman, Niklas (M)

Moderaterna
Stockholms län, plats 285

Telefon: 08-7864903

E-post: niklas.wykman@riksdagen.seniklas.wykman[på]
riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Redar, Lawen (S)

Socialdemokraterna
Stockholms kommun, plats 280

Telefon:

E-post: lawen.redar@riksdagen.selawen.redar[på]riksdagen.se.
Ersätt [på] med @.

Hultberg, Johan (M)

Moderaterna
Kronobergs län, plats 254

Telefon: 08-7866108

E-post: johan.hultberg@riksdagen.sejohan.hultberg[på]
riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Sörenson, Anna-Lena (S)

Socialdemokraterna
Östergötlands län, plats 58

Telefon: 08-7865707

E-post: anna-lena.sorenson@riksdagen.seanna-lena.sorenson[på]
riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Gamov, Pavel (SD)

Sverigedemokraterna
Skåne läns södra, plats 295

Telefon: 08-7865132

E-post: pavel.gamov@riksdagen.sepavel.gamov[på]riksdagen.se.
Ersätt [på] med @.

Weimer, Maria (FP)

Folkpartiet

Uppsala län, plats 146

Telefon: 08-7864543

E-post: maria.weimer@riksdagen.semaria.weimer[på]riksdagen.se.

Ersätt [på] med @.

Holm, Jens (V)

Vänsterpartiet

Stockholms kommun, plats 207

Telefon: 08-7865733

E-post: jens.holm@riksdagen.sejens.holm[på]riksdagen.se. Ersätt

[på] med @.

Pethrus, Désirée (KD)

Kristdemokraterna

Stockholms kommun, plats 111

Telefon: 08-7865686

E-post: desiree.pethrus@riksdagen.sedesiree.pethrus[på]

riksdagen.se. Ersätt [på] med @.

Carvalho, Teresa (S)

Socialdemokraterna

Östergötlands län, plats 180

Telefon: 08-7864223

E-post: teresa.carvalho@riksdagen.se

Regeringen och departementen.

[Om Regeringskansliet](#)

[Statsrådsberedningen](#)

[Arbetsmarknadsdepartementet](#)

[Finansdepartementet](#)

[Försvarsdepartementet](#)

[Förvaltningsavdelningen](#)

[Justitiedepartementet](#)

[Kulturdepartementet](#)

[Landsbygdsdepartementet](#)

[Miljödepartementet](#)

[Näringsdepartementet](#)

[Socialdepartementet](#)

[Utbildningsdepartementet](#)

[Utrikesdepartementet](#)

[Stefan Löfven](#)
Statsminister

[Aida Hadzialic](#)
Gymnasie- och kunskapslyftsminister

[Alice Bah Kuhnke](#)
Kultur- och demokratiminister

[Anna Johansson](#)
Infrastrukturminister

[Anders Ygeman](#)
Inrikesminister

[Annika Strandhäll](#)
Socialförsäkringsminister

[Ardalan Shekarabi](#)
Civilminister

[Gabriel Wikström](#)
Folkhälso-, sjukvårds- och idrottminister

[Gustav Fridolin](#)
Utbildningsminister

[Helene Hellmark Knutsson](#)
Minister för högre utbildning och forskning

Ibrahim Baylan
Energiminister

Isabella Lövin
Biståndsminister

Kristina Persson
Minister för strategi- och framtidsfrågor samt
nordiskt samarbete

Margot Wallström
Utrikesminister

[Magdalena Andersson](#)
Finansminister

[Mikael Damberg](#)
Närings- och innovationsminister

[Mehmet Kaplan](#)
Bostads- och stadsutvecklingsminister

[Morgan Johansson](#)
Justitie- och migrationsminister

[Per Bolund](#)

Finansmarknads- och konsumentminister,
biträdande finansminister

[Peter Hultqvist](#)

Försvarsminister

[Sven-Erik Bucht](#)

Landsbygdsminister

[Ylva Johansson](#)

Arbetsmarknadsminister

Åsa Regnér

Barn-, äldre- och jämställdhetsminister

Åsa Romson

Klimat- och miljöminister, vice statsminister

De nya regeringens politik

* Partiledare Stefan Löfven.

* Allmänt om socialdemokraterna och regeringens politik.

* Utrikes- och världspolitik. Globaliseringen.

Politik för en utrikesminister.

* Europapolitik.

Politik för en EU-minister.

* Demokratiproblem, juridik.

Politik för en demokratiminister och en justitieminister.

* Försvar.

Politik för en försvarsminister.

* Klimat och klimatpolitik

Politik för en miljöminister.

* Transporter.

Politik för en infrastrukturminister.

* Planering av fysiska miljöer.

Politik för en plan- och byggminister.

* Landsbygdspolitik.

Politik för en landsbygdsminister.

* Bistånd.

Politik för en biståndsminister.

* Sjuk- och hälsovård, kemikalier, räddningstjänst.

Politik för en socialminister med hälso- och sjukvård.

* Hushållet. Mat, boende, energi, konsumtion, ekonomi.

Politik för en hem- och konsumentminister och en energiminister.

* Barn- och äldreomsorg. Valfärd. Socialtjänst

Politik för en barn-och äldreminister med välfärd och socialtjänst o d

* Utbildning. Forskning.

Politik för en utbildningsminister.

* IT. Information, Konst, kultur, idrott.

Politik för en IT-minister och en kultur- och idrottsminister.

* Jobb.

Politik för en arbetsmarknadsminister.

* Näringar.

Politik för en näringsminister.

* Handel.

Politik för en handelsminister.

* Migration. Integration.

Politik för en migrationsminister och en integrationsminister.

* Polisen. Brott. Kriminalvård.

Politik för justitieministerns polis- och kriminalpolitik.

* Pengar. Skatt, bidrag, finanser, pensioner, försäkringar.

Politik för finans-, finansmarknads- och socialförsäkringsministrar.

Stefan Löfvens regering efter kungens konselj den 3 oktober 2014.

Stefan Löfvens regering.

Ministrarna har fått ansvarsområden som ibland är delar av flera olika departements ansvarsområden. Departementens ansvarsområden innehåller ibland delar som bättre hör till andra departement. Departementens ansvarsområden motsvarar vanligen riksdagsutskottens ansvarsområden, men inte alltid.

Konstitutionsutskottet har ingen motsvarighet bland departementen. Inte heller civilutskottet. Miljö- och jordbruksutskottet motsvarar ungefär miljö- och landsbygdsdepartementen, men landsbygdsdepartementet ska läggas ned och landsbygdsfrågorna läggas in i näringsdepartementet. Det är inte helt klart hur det blir.

Anmärkningsvärt är att det inte finns något departement för det allra viktigaste politikområdet, det som gäller medborgarnas vardagliga levnadsförhållanden, som här finns i området för “Hushållet. Mat, boende, energi, konsumtion, ekonomi. “

Där finns bl a boendet, som kan behandlas i näringsdepartementet som byggnadsverksamhet, i området för fysisk planering eller i hushållsområdet när det gäller drift av boendet.

Statsministerns besked om ministrarnas ansvarsområden ligger till grund för fördelningarna i det följande.

De 22 politikområdena och klassifikations-systemets verksamheter.

Fördelningen av klassifikationssystemets områden kan bli, med hänsyn till hur regeringens verksamheter fördelar sig på ministrar:

- 1 **Ledning.** (Statsminister)
353 Sveriges regering
- 2 **Planering av och information om regeringspolitiken.** (Planeringsminister. Informationssekreterare. Gruppsekreterare. Partisekreterare) Förutsättningar för regeringen.
351 Sveriges riksdag (och motsvarande utomlands)
352 Kommun- och landstingsfullmäktige (och motsvarande utomlands)
6520-6524 Opolitisk offentlig civil förvaltning. Del
36/39 Politiska krav och politiska planeringar:
36...om individernas kroppsliga förhållanden.
37...om utbildning o d.
38...om fysiska miljöer o ekonomiska verks.
39...om sociala miljöer, nöjen, sport o d
- 3 **Utrikes- och världspolitik.** (Utrikesminister och FN-minister och Världspaneringsminister) 91+93-99 har tagits med här.
354 Mellanfolkliga centrala organ (FN, EU o d) Del
91 Allm. geografi, reseskildringar 913/919 motsvarar 93/99.
93/99 Historieskrivande verksamheter, allmän historia.
93 Allmänt om allmän historia. Världs- och forntidshistoria
94 Medeltidens o nya tidens historia i allmänhet och i Europa
95 Medeltidens o nya tidens historia i Asien.
96 Medeltidens o nya tidens historia i Afrika.
- 4 **Europapolitik.** (EU-minister och Europaplaneringsminister)
354 Mellanfolkliga centrala organ (FN, EU o d) Del
91 Allm. geografi, reseskildringar 913/919 motsvarar 93/99 Del
94 Medeltidens o nya tidens historia i allmänhet och i Europa. Del
- 5 **Demokratiproblem, juridik.** (Demokratiminister. Justitieminister, del)
31 Statistik och demografi
32 Statsvetenskap
33 Nationalekonomi, internationell ekonomi
34 Lagar o förordningar, traktat, juridik
6520-6524 Opolitisk offentlig civil förvaltning. Del
- 6 **Försvar.** (Försvarsminister)
6525-6529 Militära verksamheter
- 7 **Klimat och klimatstörningar.** (Miljöminister)
71 Övergripande planering av fysiska miljöer. Klimat. Del
- 8 **Transporter.** (Infrastrukturminister)
656 Transportverksamheter, resbyrå, lagring o d.
- 9 **Planering av fysiska miljöer.** (Plan- och byggminister.)
71 Övergripande planering av fysiska miljöer. Klimat. Del
72 Formgivning av byggnader och anläggningar, arkitektur
- 10 **Landsbygdspolitik.** (Landsbygdsminister)
63 Biologisk produktion. Jordbruk, skogsbruk, jakt, fiske
97 Medeltidens o nya tidens historia i Nord- o Mellanamerika
98 Medeltidens o nya tidens historia i Sydamerika
99 Medeltiden o nya tiden: Australien. Oceanien. Rymden

- 11 **Bistånd.** (Biståndsminister)
7951 Socialvård o d. Del
- 12 **Sjuk- och hälsovård, kemikalier, räddningstjänst.**
(Socialminister)
61 Hälso- o sjukvårdsverksamheter, räddning o d. Veterinär-
verksamheter
- 13 **Hushållet. Mat, boende, energi, konsumtion, ekonomi.**
(Hem- och konsumentminister. Energiminister)
64 Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.
641 Matlagning. 642 Måltider, servering, restauranger.
643 Organisation av boende, personalrum o d, hotell.
644 El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning o d.
645 Användning av inventarier o d.
646 Personlig hygien o d, klädvård (utom 648 tvätt o d).
647 Allmän hushållsekonomi. Inkomster och utgifter
648 Städnings-, rengörings- och tvättverksamheter o d.
649 Personvård: barn, hemsjukvård o d. Del
- 14 **Barn- och äldreomsorg. Välfärd. Socialtjänst.** (Barn- och
äldreminister)
649 Personvård: barn, hemsjukvård o d . Del
7951 Socialvård o d.
- 15 **Utbildning. Forskning.** (Utbildningsminister)
7957 Undervisning o d.
Forskning och utbildning:
4 Sambandsforskningsverksamheter.
5 Naturforskning. Matematikverksamheter
50 Allmänt om naturforskning. Naturkunskap
51 Matematik
- 52 Astronomi, rymdforskning
53 Fysik o d
54 Kemi o d
55 Geologi, meteorologi, hydrologi o d
56 Paleontologi, arkeologi o d
57 Biologi, ekologi. Naturgeografi. Utvecklingslära, ärftlighet
58 Botanik.
59 Zoologi
60 Allmänt om teknologiska och ekonomiska verksamheter
62 Ingenjörsverksamheter (konstruktion o d) Del
7959 Sociala miljöer och verksamheter i allmänna
grupper o d. Del
- 16 **IT. Information, Konst, kultur, idrott.**
(IT-minister. Kultur-och idrottsminister)
101 Bibliografiska verksamheter. Arkiv.
102 Biblioteksverksamheter. Databaser. Internetsökning
103 Allmänna encyklopedier. Övergripande värderingar
104 Övergripande filosofiska verksamheter om samband
105 Övergripande om forskning
106 Övergripande om ekonomiska verksamheter
107 Övergripande om kulturella verksamheter, utbildning o d.
108 Samhällskunskap.
109 Ide- filosofi- och lärdomshistoria.
11/19 Individernas inre verkligheter.
11 Individens lager av kunskaper, erfarenheter o d.
12 Individens visioner, framtidsvisioner o d.
13 Individens känslor, värderingar od. Estetik.
14 Individens ideologi / uppfattning om samband o d.
15 Individens psykiska mekanismer. Psykologi o d.
16 Individens logik. Vetenskapsteori o d.

17 Individens moral och uppfattningar om moral.
 18/19 Filosofer, äldre och senare, i öst och väst.
 20 Övergripande religiösa verksamheter o d
 21 Allmän religionsvetenskap
 22/28 Kristna religioner
 29 Icke kristna religioner o d
 651 Kontorsarbete o d. Datoranvändning
 654 Telekommunikationsverksamheter.
 655 Förlagsverksamheter o d.
 659 Marknadsförings- och reklamverksamheter od. Del
 70 Allmänt om konst och kultur.
 73 Skulptur o d. Museiverksamheter, konstutställning
 74 Konsthantverk, formgivning av bruksföremål. Inredning
 75/77 Bildkonst.75 Måleri.76 Grafiskt, 77 Foto
 78 Musik (konserter o d 792)
 7911-7913 Seder och bruk. Planering av sociala miljöer.
 7914-7919 Film, radio, TV, offentliga fester mm.
 792 Teater. Opera. Konserter. Revyer. Konstdans.
 793 Sällskapsnöjen. Sällskapsdans. Lek.
 794 Spel. Skicklighets- och turspel Lotteri. Lotto. Tips
 7959 Sociala miljöer och verksamheter i allmänna grupper o d.
 Del
 796/799 Sport, idrott o d
 80 Språk.Språkliga verksamheter. 802/809 motsvarar 82/89.
 81 Litteraturvetenskap - historia. 812/819 motsvarar 82/89.
 82/89 Skönlitteratur på olika språk
 90 Tidningar, tidkrifter, journalistik.
 92 Biografiska verksamheter, släkthistoria o d

(Området är mycket stort, men politikerna brukar inte ha mycket intresse för konst och kultur)

17 **Jobb.** (Arbetsmarknadsminister.)
 658 Allmän företagsekonomi, Arbetsförmedling.
 Arbetsmarknad. Del
 18 **Näringsar.** (Näringsminister)
 658 Allmän företagsekonomi, Arbetsförmedling.
 Arbetsmarknad.Del
 62 Ingenjörsverksamheter (konstruktion o d) Del
 659 Marknadsförings- och reklamverksamheter od. Del
 66/68 Tillverkning av varor
 66 Tillverkning av kemivaror o d
 67 Tillverkning av bearbetningsvaror o d
 68 Tillverkning av komplexvaror
 69 Tillverkning/ byggande av byggnader och anläggningar
 19 **Handel.** (Handelsminister)
 653 Handelsverksamheter.
 659 Marknadsförings- och reklamverksamheter od. Del
 20 **Migration. Integration.** (Integrationsminister.
 Migrationsminister)
 7958 Sociala miljöer o sociala verksamheter i boendet m m
 21 **Polisen. Brotts. Kriminalvård.** (Justitieminister, del)
 7952/7956 Sociala miljöer o verksamheter i fysiska miljöer.Del
 22 **Pengar. Skatt, bidrag, finanser, pensioner,försäkringar.**
 (Finansminister. Finansmarknadsminister. Skatteminister.
 Socialförsäkringsminister)
 657 Penningverksamheter. Finans. Försäkring. Skatter

Alla områdena innehåller stora tydliga politiska problem och många detaljproblem.

När det gäller ordningen mellan områdena har här börjats med området om den politiska ledningen och området för hur man kommer fram till politiska förslag och förmedlar förslagen till väljarna.

Sedan kommer området för hur man ser på världen, världsplaneringen och utrikespolitiken samt hur man ser på Europa.

Efter det kommer problem med demokratin och juridiken, krigs- och försvarsproblem och problemen med klimatet sett som gällande världen och de olika länderna.

Sedan utbredningen över markytan: transporter, planeringen av den fysiska miljön och problem med glesbygden, det som tidigare brukade kallas jordbrukspolitik. Dessa problem kan ses som gällande hela världen och gällande varje land för sig, bland annat Sverige.

Efter dessa områden som kan gälla hela världen kommer området om biståndspolitik där de föregående problemen är förutsättningar för biståndet.

Sedan kommer områden som mer kan gälla närområden: först område om hälsa, sjukvård och räddning, sedan område om hushållens verksamheter och område om omsorg för grupper som behöver stöd.

Efter detta: område för utbildning, område för information och kultur od, område för jobb och område för näringar och område för handel.

Sedan område för rasism, främlingsfientlighet o d och integration, och område för brott, polis od.

Sist området för pengar. Man kan rimligen inte diskutera pengar förrän man gått igenom alla de tidigare områdena.

Politkområdena behandlas på sidorna 273-537 i <http://winnell.com/omr36-39zr.pdf>

Regeringen.se

- [Start](#)
- [Regeringen och departementen](#) ▼
- [Regeringens politik](#) ▼
- [EU](#)
- [Publikationer](#)
- [Så styrs Sverige](#)

Regeringens politik

[Har inte undermenyer](#)

[Ansvarsområden A-Ö](#)

[Ambassader, konsulat och reseråd](#)

[Arbete](#)

[Asyl, migration och integration](#)

[Boende och byggande](#)

[Demokrati, jämställdhet och mänskliga rättigheter](#)

[Försvar, skydd och säkerhet](#)

[Hav, vatten, fiske och sjöfart](#)

[Hälsa, sjukvård, socialtjänst, socialförsäkring](#)

[Kommunikationer, infrastruktur och it](#)

[Kultur, medier och idrott](#)

[Lag och rätt](#)

[Landsbygd, djur och livsmedel](#)

[Miljö, energi och klimat](#)

[Näringsliv, handel, regional tillväxt, konsumenten...](#)

[Samhällsekonomi och statsbudget](#)

[Stat, kommuner och landsting](#)

[Utbildning och forskning](#)

[Utrikespolitik och internationellt samarbete](#)

Ansvarsområden

Välj vilket ansvarsområde du vill veta mer om. Under respektive rubrik hittar du information om ansvariga departement och statsråd. Via Ansvarsområden A-Ö får du en detaljerad alfabetisk listning av alla ansvarsområden.

[Ambassader, konsulat och reseråd](#)

Reserekommendationer, visuminformation, hjälp till svenskar i utlandet, bortförda barn, civilrättsliga frågor

[Arbete](#)

Arbetsliv, arbetsmarknad, arbetsmiljö, arbetsrätt, arbetstid

[Asyl, migration och integration](#)

Asyl, integration, medborgarskap, viseringar, migration, mångfald, urban utveckling

[Boende och byggande](#)

Boende, byggande, fastighetsrätt, samhällsplanering

[Demokrati, jämställdhet och mänskliga rättigheter](#)

Demokratifrågor, demokrati på arbetsplatsen, jämställdhet, mänskliga rättigheter, minoriteter, samer

[EU](#)

EU-budget, inre marknad, Lissabonstrategin, ordförandeskap i EU, regeringens arbete i rådet, toppmöten, utvidgning

[Försvar, skydd och säkerhet](#)

Civilt försvar, folkrätt, krisberedskap, militärt försvar, skydd mot olyckor, underrättelsefrågor

[Hav, vatten, fiske och sjöfart](#)

Havs- och vattenmiljö, fiske, sjöfart

[Hälsa, sjukvård, socialtjänst, socialförsäkring](#)

Barnets rättigheter, folkhälsa, funktionshinder, föräldraförsäkring och bidrag till föräldrar, hälso- och sjukvård, individ- och familjeomsorg, pensioner, sjukförsäkring, socialförsäkring, socialtjänst, äldreomsorg

[Kommunikationer, infrastruktur och IT](#)

E-handel, e-legitimationer, e-förvaltning, elektronisk kommunikation, järnväg, kassaservice, kollektivtrafik, luftfart, mobil kommunikation, sjöfart, vägtrafik

[Kultur, medier och idrott](#)

Kultur, medier och idrottsfrågor

Lag och rätt

Bekämpning av terrorism, brottmålsärenden, grundlagarna, kriminalvård, lagstiftning, polis, upphovsrätt, åklagare

Landsbygd, djur och livsmedel

Djur, ekologisk produktion, fiske, GMO, jordbruk, landsbygd, livsmedel, skogsbruk

Miljö, energi och klimat

Elmarknad, energi, hållbar utveckling, kemikalier, klimat, miljö, naturvård, friluftsliv, strålskydd och kärnsäkerhet, biologisk mångfald, ekosystemtjänster, vatten och hav.

Näringsliv, handel, regional tillväxt och konsumentpolitik

Basindustri, företag med statligt ägande, försäkringar, handelspolitik, konsumentfrågor, näringslivsutveckling, Sverigefrämjande, turism

Samhällsekonomi och statsbudget

Ekonomisk politik, finansmarknadsfrågor, internationellt ekonomiskt samarbete, långtidsutredningar, prognoser och nyckeltal, skatter, statsbudget

Stat, kommuner och landsting

Kommuner, landsting, myndighetsstyrelser,

statsförvaltning

Utbildning och forskning

Forskning, förskoleverksamhet, grundskola, gymnasium, studiefinansiering, universitet, vuxnas lärande

Utrikespolitik och internationellt samarbete

Global utveckling, utrikes- och säkerhetspolitik, bistånd, länder och regioner

Ämnen och ansvarsområden A-Ö

Detaljerad alfabetisk listning av alla ansvarsområden.

Regeringskansliet ([e-post till Regeringskansliet](#))

Uppdaterad 22 oktober 2014

Ämnen och ansvarsområden

A-Ö

A

[ACTA](#) *Justitiedepartementet*

[Administrativ förenkling](#)

Utrikesdepartementet

[Administrativt samarbete](#)

Utrikesdepartementet

[Afrika och EU](#) *Utrikesdepartementet*

[Aktörssamverkan i utvecklingssamarbetet](#)

Utrikesdepartementet

[Ambassader, konsulat och reseråd](#)

Utrikesdepartementet

[Ambassader och konsulat](#)

Utrikesdepartementet

[Amerika](#) *Utrikesdepartementet*

[Ansvar för skolan i Sverige](#)

Utbildningsdepartementet

[Antarktis](#) *Utrikesdepartementet*

[Antigua och Barbuda](#) *Utrikesdepartementet*

[Arbete](#) *Arbetsmarknadsdepartementet*

[Arbete mot dopning](#) *Kulturdepartementet*

[Arbetskraftsinvandring](#)

Justitiedepartementet

[Arbetsliv](#) *Arbetsmarknadsdepartementet*

[Arbetsmarknad -2011](#)

[Arbetsmiljö](#) *Arbetsmarknadsdepartementet*

[Arbetsrätt](#) *Arbetsmarknadsdepartementet*

[Arkiv](#) *Kulturdepartementet*

[Asia-Europe Meeting \(ASEM\)](#)

Utrikesdepartementet

[Asyl](#) *Justitiedepartementet*

[Azerbajdzjan](#) *Utrikesdepartementet*

B

[Bahamas](#) *Utrikesdepartementet*

[Barbados](#) *Utrikesdepartementet*

[Barnets rättigheter](#) *Socialdepartementet*

[Barn- och elevombudet](#)

Utbildningsdepartementet

[Barn- och ungdomskultur](#)

Kulturdepartementet

[Begravningsverksamheten i Sverige](#)

Socialdepartementet

[Behöver jag visum?](#) *Justitiedepartementet*

Bekämpning av terrorism

Justitiedepartementet

Bidrag till information och studier om säkerhetspolitik och fredsfrämjande utveckling

Utrikesdepartementet

Bilateralt samarbete

Utrikesdepartementet

Bildkonst, arkitektur, form och design

Kulturdepartementet

Bioenergi från jord- och skogsbruket

Landsbygdsdepartementet

Biologisk mångfald och ekosystemtjänster

Miljödepartementet

Boende och byggnader

Socialdepartementet

Bolag, ekonomiska föreningar och stiftelser

Justitiedepartementet

Bortförda barn

Utrikesdepartementet

Brottmålsärenden

Justitiedepartementet

Brottsförebyggande frågor

Justitiedepartementet

Brottsoffer

Justitiedepartementet

Budget och mål: internationellt bistånd

Utrikesdepartementet

Budget och mål: UD

Utrikesdepartementet

Budget och mål: Utrikeshandel, handels- och investeringsfrämjande

Utrikesdepartementet

Bulgarien

Utrikesdepartementet

C

Cirkulär migration och utveckling

Justitiedepartementet

D

Dagspress

Kulturdepartementet

Demokrati, jämställdhet och mänskliga rättigheter

Arbetsmarknadsdepartementet, Justitiedepartementet, Landsbygdsdepartementet, Statsrådsberedningen, Socialdepartementet, Utbildningsdepartementet, Utrikesdepartementet

Demokratipolitik

Justitiedepartementet

Det civila samhället inom kulturområdet

Kulturdepartementet

Det finanspolitiska ramverket

Finansdepartementet

Det svenska studiestödssystemet

Utbildningsdepartementet

Diskriminering

Diskrimineringslagen

Arbetsmarknadsdepartementet

Djur *Landsbyggsdepartementet*

Djurskyddskontroll

Landsbyggsdepartementet

Dominica *Utrikesdepartementet*

Domstol *Justitiedepartementet*

**Dubbelt medborgarskap. För- och
nackdelar** *Utrikesdepartementet*

E

Ekologisk produktion och konsumtion

Landsbyggsdepartementet

**Ekonomiskt utanförskap - en global
utmaning** *Utrikesdepartementet*

**Enhetligt patentskydd och enhetlig
patentdomstol** *Justitiedepartementet*

Ensamkommande barn

Justitiedepartementet

En sammanfattning av

Landsbyggsprogrammet 2014-2020

Landsbyggsdepartementet

En samstämmig politik

Utrikesdepartementet

En strategi för Sveriges säkerhet

Försvarsdepartementet

Eritrea *Utrikesdepartementet*

ESO

**Etableringsfrihet och fri rörlighet för
tjänster** *Utrikesdepartementet*

Etiopien *Utrikesdepartementet*

EU:s inre marknad *Utrikesdepartementet*

EU:s sammanhållningspolitik

Näringsdepartementet

Eurojust *Justitiedepartementet*

Europadomstolen *Justitiedepartementet*

Europa och Centralasiens länder

Utrikesdepartementet

Exportfrämjande *Utrikesdepartementet*

F

Familjerätt *Justitiedepartementet*

Fastighetsrätt *Justitiedepartementet*

Film *Kulturdepartementet*

Finansiella marknader

Utrikesdepartementet

Finansiering av forskning i Sverige

Utbildningsdepartementet

Finansmarknad *Finansdepartementet*

Finanspolitik och statens budget

Fiske *Landsbygdsdepartementet*

FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation, FAO

FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation, FAO

Utrikesdepartementet

FN-organisationer för handel och utveckling: UNCTAD och ITC

Utrikesdepartementet

Foder *Landsbygdsdepartementet*

Folkbildning *Utbildningsdepartementet*

Folkhälsa *Socialdepartementet*

Folkrätt: krigets lagar *Utrikesdepartementet, Försvarsdepartementet*

Forskning

Forskning *Försvarsdepartementet*

Forskning inom kulturområdet *Kulturdepartementet*

Forskningsamarbete inom EU

Utbildningsdepartementet

Frihet på nätet *Utrikesdepartementet*

Friluftspolitik till stöd för friluftslivet

Miljödepartementet

Fritidshem *Utbildningsdepartementet*

Från konflikt till stabil fred och långsiktig hållbar utveckling *Utrikesdepartementet*

Funktionshinder *Socialdepartementet*

Funktionshinderspективet inom kulturområdet *Kulturdepartementet, Socialdepartementet*

Förbättringar för tjänstemottagare *Utrikesdepartementet*

Förbättringar för tjänstemottagare *Utrikesdepartementet*

Företag med statligt ägande *Finansdepartementet*

Förmögenhetsrätt *Justitiedepartementet*

Förskola

Förskoleklassen *Utbildningsdepartementet*

Försvar, skydd och säkerhet

Försvarsdepartementet

Förtryck - en global utmaning

Utrikesdepartementet

Föräldraförsäkring och bidrag till föräldrar

Socialdepartementet

G

Gemensamt europeiskt asylsystem

Justitiedepartementet

Genetiskt modifierade organismer (GMO)

Landsbygdsdepartementet

Genpatent

Justitiedepartementet

Globala gemensamma nyttigheter

Utrikesdepartementet

Grundlagarna

Justitiedepartementet

Grundskola

Gymnasieskola

H

Handel med jordbruksprodukter

Utrikesdepartementet

Handel och konfliktförebyggande

Utrikesdepartementet

Handel och utveckling

Utrikesdepartementet

Handelspolitik

Utrikesdepartementet

Havs- och vattenmiljö

Miljödepartementet

Hiv och aids

Utrikesdepartementet

Homo- bisexuella och transpersoners rättigheter

Humanitärt bistånd

Utrikesdepartementet

Hund och katt

Landsbygdsdepartementet

Hur fattas beslut om en fredsfrämjande insats i EU:s regi?

Försvarsdepartementet,

Utrikesdepartementet

Hållbara hälsosystem och ökad tillgång till läkemedel

Utrikesdepartementet

Hållbar stadsutveckling

Utrikesdepartementet

Hållbart företagande (CSR)

Hållbar utveckling

Hälsofrämjande och

sjukdomsförebyggande åtgärder

Utrikesdepartementet

Hälsa- och sjukvård

Socialdepartementet

I

[Idrott](#)

[Idrott på barns och ungdomars egna villkor](#) *Kulturdepartementet*

[Idrottslyftet - en satsning på barn- och ungdomsidrotten](#) *Kulturdepartementet*

[Individ- och familjeomsorg](#)
Socialdepartementet

[Information om viseringar \(visum\)](#)
Justitiedepartementet

[Internationella adoptioner](#)
Socialdepartementet

[Internationella domstolar](#)
Utrikesdepartementet

[Internationella idrottsevenemang](#)
Kulturdepartementet

[Internationellt ekonomiskt samarbete](#)

[Internationellt och interkulturellt samarbete inom kultur- och medieområdet](#) *Kulturdepartementet*

[Internationellt rättsligt samarbete](#)
Justitiedepartementet

[Internationellt samarbete inom idrottsområdet](#) *Kulturdepartementet*

[Internationellt samarbete inom medieområdet](#) *Kulturdepartementet*

[Internationellt samarbete inom utbildnings- och forskningsområdet](#)
Utbildningsdepartementet

[Internationellt samarbete - ungdomspolitik](#) *Utbildningsdepartementet*

[Internationell verksamhet](#)
Försvarsdepartementet

J

[Jakt och viltvård](#) *Landsbygdsdepartementet*

[Jordbruk](#) *Landsbygdsdepartementet*

[Jämställdhet](#) *Utbildningsdepartementet*

[Jämställdhet inom kulturen](#)
Kulturdepartementet

[Jämställdhet och kvinnors roll](#)
Utrikesdepartementet

K

[Kemikaliehantering](#) *Utrikesdepartementet*

[Kemikalier](#) *Miljödepartementet*

[Klimat](#) *Miljödepartementet*

[Klimat; anpassning och utsläppsminskningar](#) *Utrikesdepartementet*

[Klimatförändringar och miljöpåverkan - en global utmaning](#) *Utrikesdepartementet*

[Kommunal vuxenutbildning](#)
Utbildningsdepartementet

[Kommuner och landsting](#)
Finansdepartementet

[Konflikter och sviktande situationer - en global utmaning](#) *Utrikesdepartementet*

[Konkurrens - ett viktigt medel för ökat välstånd](#) *Näringsdepartementet*

[Konsumentpolitik](#) *Justitiedepartementet*

[Kontaktuppgifter för Långtidsutredningen 2015](#)
Finansdepartementet

[Kriminalvård](#) *Justitiedepartementet*

[Kroatien](#) *Utrikesdepartementet*

[Kultur](#)

[Kultur, medier och idrott](#)
Kulturdepartementet

[Kulturmiljö](#) *Kulturdepartementet*

[Kultur och hälsa](#) *Kulturdepartementet*

[Kulturråd i utlandet](#) *Kulturdepartementet*

[Kvinnor, fred och säkerhet](#)
Utrikesdepartementet

L

[Lag och rätt](#) *Justitiedepartementet*

[Lagstiftning](#) *Justitiedepartementet*

[Landsbygd, djur och livsmedel](#)
Landsbygdsdepartementet

[Litteraturen, läsandet och språket](#)
Kulturdepartementet

[Livsmedel](#) *Landsbygdsdepartementet*

[Långtidsutredningen 2015](#)
Finansdepartementet

[Länder och regioner](#) *Utrikesdepartementet*

[Läsfrämjande insatser för idrottande barn och ungdomar](#) *Kulturdepartementet*

M

[Medier](#)

[Migration](#) *Justitiedepartementet*

Militärt försvar *Försvarsdepartementet*

Miljölagstiftning *Miljödepartementet*

Miljö och klimat *Utrikesdepartementet*

**Millenniedeklarationen och
millenniemalet** *Utrikesdepartementet*

**Ministerkonferenserna i
Världshandelsorganisationen**
Utrikesdepartementet

Multilateralt samarbete i biståndet
Utrikesdepartementet

Museer och utställningar
Kulturdepartementet

**Mål och budget för politik mot
diskriminering**
Arbetsmarknadsdepartementet

Mänskliga rättigheter *Utrikesdepartementet,
Integrations- och jämställdhetsdepartementet*

Mänskliga rättigheter i Sverige
Arbetsmarknadsdepartementet

Mänskliga rättigheter i utrikespolitiken
Utrikesdepartementet

Mäns våld mot kvinnor
Utbildningsdepartementet

Märkning *Landsbyggsdepartementet*

N

Nordiskt-baltiskt samarbete (NB8)

Statsrådsberedningen, Utrikesdepartementet

Nordiskt och nordiskt-baltiskt samarbete

Statsrådsberedningen, Utrikesdepartementet

Nya riktlinjer för samarbetsstrategier
Utrikesdepartementet

**Näringsliv, handel, regional tillväxt och
konsumentpolitik** *Utrikesdepartementet,
Justitiedepartementet, Näringsdepartementet,
Finansdepartementet*

Näringslivsfrämjarna *Utrikesdepartementet*

O

Offentlighets- och sekretesslagen

Justitiedepartementet

Offentlighetsprincipen

Justitiedepartementet

Offentlig upphandling i Sverige

Socialdepartementet

Oman *Utrikesdepartementet*

Om förnybar energi i Sverige

Näringsdepartementet

Organisationer och samarbeten

Utrikesdepartementet

Organiserad brottslighet med fokus på människohandel

Utrikesdepartementet

P

Patenträtt

Justitiedepartementet

Pensioner

Socialdepartementet

Personuppgiftslagen

Justitiedepartementet

Polis

Justitiedepartementet

Politiken för informationssamhället

Näringsdepartementet

Politik för det civila samhället

Utbildningsdepartementet

Presstöd

Kulturdepartementet

R

Radio och tv

Kulturdepartementet

Redovisningslagstiftningen

Justitiedepartementet

Reform av den gemensamma jordbrukspolitiken

Landsbygdsdepartementet

Regelförenkling på Justitiedepartementet

Justitiedepartementet

Regeringen satsar på millenniemål 5

Utrikesdepartementet

Regeringskansliets projektexportsekretariat

Utrikesdepartementet

Remitteringar från Sverige till utvecklingsländer

Utrikesdepartementet

Rennäring

Landsbygdsdepartementet

Resultat i svenskt bistånd

Utrikesdepartementet

Revisorsdirektivet

Justitiedepartementet

Riksdagens behandling av budgetpropositionen för 2015

Finansdepartementet

Riksdagens behandling av statens budget för 2013

Finansdepartementet

Räddningstjänst

Försvarsdepartementet

Rättsmedicin

Justitiedepartementet

Rättsväsendet

Justitiedepartementet

S

Rättsväsendets informationsförsörjning (RIF) - ett förstärkt rättskedjeperspektiv i brottmålshanteringen *Justitiedepartementet*

Saint Christopher och Nevis

Utrikesdepartementet

Saint Lucia *Utrikesdepartementet*

Saint Vincent och Grenadinerna

Utrikesdepartementet

Samarbete genom de internationella utvecklingsbankerna *Utrikesdepartementet*

Samarbete genom FN *Utrikesdepartementet*

Samarbete genom FN *Utrikesdepartementet*

Samarbete i Östersjöregionen

Utrikesdepartementet

Samer - Samepolitik

Landsbygdsdepartementet

Samhällsekonomi och statsbudget

Finansdepartementet

Sex globala utmaningar

Utrikesdepartementet

Sexköpslagen *Utbildningsdepartementet*

Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter *Utrikesdepartementet*

Sjukförsäkring *Socialdepartementet*

Sjöfart *Näringsdepartementet*

Skapande skola - satsning på mer kultur i skolan *Kulturdepartementet*

Skatter *Finansdepartementet*

Skogsbruk *Landsbygdsdepartementet*

Skydd och varaktiga lösningar för flyktingar *Utrikesdepartementet*

Smittsamma sjukdomar och andra hälsohot - en global utmaning

Utrikesdepartementet

Socialförsäkring *Socialdepartementet*

Socialtjänst *Socialdepartementet*

Spelmarknaden *Finansdepartementet*

Statlig förvaltning *Socialdepartementet*

Strategi för Sveriges multilaterala utvecklingssamarbete *Utrikesdepartementet*

Stärka och skydda barn och unga mot skadlig mediepåverkan *Kulturdepartementet*

Stöd till säkerhetssektorreform, SSR
Försvarsdepartementet, Utrikesdepartementet, Justitiedepartementet

Supporterkultur *Kulturdepartementet*

Surinam *Utrikesdepartementet*

Svenska aktörer tar över

Utrikesdepartementet

Svensk handel och investeringar

Utrikesdepartementet

Sveriges arbete genom Asiatiska utvecklingsbanken *Utrikesdepartementet*

Sveriges arbete genom den globala vaccinationsalliansen GAVI

Utrikesdepartementet

Sveriges arbete genom FN:s befolkningsfond UNFPA

Utrikesdepartementet

Sveriges arbete genom FN:s världslivsmedelsprogram, WFP

Utrikesdepartementet

Sveriges arbete genom Globala fonden mot aids, malaria och tuberkulos

Utrikesdepartementet

Sveriges arbete genom Globala miljöfonden GEF *Utrikesdepartementet*

Sveriges arbete genom ILO

Utrikesdepartementet

Sveriges arbete genom Interamerikanska utvecklingsbanken IDB

Utrikesdepartementet

Sveriges arbete genom Internationella jordbruksutvecklingsfonden IFAD

Utrikesdepartementet

Sveriges arbete genom OCHA

Utrikesdepartementet

Sveriges arbete genom OHCHR

Utrikesdepartementet

Sveriges arbete genom UNAIDS

Utrikesdepartementet

Sveriges arbete genom UNDP

Utrikesdepartementet

Sveriges arbete genom UNEP

Utrikesdepartementet

Sveriges arbete genom UNHCR

Utrikesdepartementet

Sveriges arbete genom UNRWA

Utrikesdepartementet

Sveriges arbete genom UN-Women

Utrikesdepartementet

Sveriges arbete genom Världsbanken

Utrikesdepartementet

**Sveriges arbete genom
Världshälsoorganisationen WHO**

Utrikesdepartementet

**Sveriges arbete med Nordiska
utvecklingsfonden NDF**

Utrikesdepartementet

**Sveriges internationella
överenskommelser (SÖ)**

Utrikesdepartementet

Sveriges miljömål *Miljödepartementet*

Sveriges politik för global utveckling

Utrikesdepartementet

**Sveriges samarbete med Afrikanska
utvecklingsbanken** *Utrikesdepartementet*

**Sveriges samarbete med FN:s barnfond
UNICEF** *Utrikesdepartementet*

Sveriges säkerhetspolitik

Försvarsdepartementet

**Syfte och arbetsformer för
långtidsutredningarna** *Finansdepartementet*

Så planerar vi infrastrukturen

Näringsdepartementet

Säkerhetssektorreformer

Utrikesdepartementet

Säkra livsmedel *Landsbygdsdepartementet*

T

Tandvård i Sverige *Socialdepartementet*

Teater, dans och musik *Kulturdepartementet*

Terrorism och turism *Utrikesdepartementet*

**Tidig varning och snabba
begränsningsåtgärder** *Utrikesdepartementet*

Tjänster som omfattas *Utrikesdepartementet*

Transportpolitik *Näringsdepartementet*

Transporträtt *Justitiedepartementet*

Trossamfund *Socialdepartementet*

Trygghet för barn och elever
Utbildningsdepartementet

Två perspektiv *Utrikesdepartementet*

U

UD avråder från resor

Under din resa *Utrikesdepartementet*

Ungdomspolitik *Utbildningsdepartementet*

Universitet och högskola

Upphovsrätt *Justitiedepartementet*

Upphovsrätt, patenträtt och annan immaterialrätt *Justitiedepartementet*

Uruguay *Utrikesdepartementet*

Utbildning i svenska för invandrare
Utbildningsdepartementet

Utbildning och forskning
Utbildningsdepartementet

Utredning om översyn av valsystemet
Justitiedepartementet

Utrikes- och säkerhetspolitik
Utrikesdepartementet

Utrikespolitik och internationellt samarbete *Utrikesdepartementet*

Utvecklingssamarbete inom EU
Utrikesdepartementet

V

Vart går det svenska biståndet?
Utrikesdepartementet

Vigsel på ambassad *Utrikesdepartementet*

Viseringsfrågor *Justitiedepartementet*

Vuxenutbildning

Världshandelsorganisationen (WTO)

Y

Yttrandefrihet *Utrikesdepartementet*

Å

Åklagare *Justitiedepartementet*

Åtgärder mot lagfartskapning
Justitiedepartementet

Ä

Äldreomsorg *Socialdepartementet*

Äntligen ett WTO-avtal ? en deluppgörelse
Landsbygdsdepartementet

Ö

Östeuropa och Centralasien
Utrikesdepartementet

Överenskommelsen inom integrationsområdet
*Utbildningsdepartementet,
Arbetsmarknadsdepartementet*

Överenskommelsen inom sociala området
Utbildningsdepartementet, Socialdepartementet

Överskottsmål för hela den offentliga sektorn *Finansdepartementet*

De särskilda utredningarna,

De särskilda utredningarna/bilagorna finns förtecknade i följande pdf, som också innehåller innehållsförteckningar till de senaste årens utredningar.

[Sven Winnell 080203+++ : Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Ett forskningsarbete. Utredningar och deras innehåll. \(http://wimnell.com/omr40zf.pdf\)](http://wimnell.com/omr40zf.pdf)

I början är dokumenten uppdelade på olika kategorier, men från och med 8 april 2011 (sidan 164) förtecknas de i kronologisk ordning,

[Sven Winnell 12 nov 2014: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Förteckning över särskilda utredningar t o m 12 november 2014](http://wimnell.com/omr40zi.pdf)<http://wimnell.com/omr40zi.pdf>

Innehåll:

Sida

3	<u>Sven Winnells hemsida. Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen ?</u>
4	<u>De senaste särskilda utredningarna.</u>
9	<u>De särskilda utredningarna till och med 29 okt 2012 Utredningarna gjorda efter den 20 oktober 2003.</u>
9	Något om vad Sverige innehåller och planerar.
11	Sammanställningar som gäller enstaka problem. Översikt
13	Stora sammanställningar om samhällsplaneringens problem. Översikt.
15	Politik m m från maj 2005 till maj 2012. Översikt
18	Sammanställningar som gäller enstaka problem. Innehållsförteckningar
19	Statistiska centralbyråns statistik.
22	SCB. Klassifikationer & standarder.
24	Några klassifikationssystem. för yrken, näringar, m m
25	Fackföreningar och arbetsgivareföreningar m m..
26	Statliga myndigheter mm.

- 33 Universitet och högskolor. Utbildning och forskning..
- 40 Om grundskolan och gymnasiet mm.
- 41 TV-avgiften
- 42 Demokratirådets rapport 2005: Mediernas integritet
- 43 Av IT-kommissionens arbeten med informationssystem
blev intet, kommissionen lades ner..
- 44 Sveriges och omvärldens historia. .
- 47 Mellanöstern, hela världen och Sverige
- 49 Om EU 2005.
- 50 Världshistorien och framtiden.
- 52 Folkhälsopolitik
- 53 Det viktigaste välfärden och välfärdsfördelningen.
- 55 Om mänskliga rättigheter 2007 i alla världens länder
- 59 Något om sociala miljöer,
- 64 Barnfattigdom och annan fattigdom.
- 66 Kulturutredningar och kulturbudgetar.
- 70 Fysisk planering i Sverige.
- 70 Övergripande formgivning av fysiska miljöer o d.
- 71 Boverket: Regelsamling för hushållning, planering o d
- 71 Världsarvslistan.
- 72 Planering, klimat och välfärdsfördelning.
- 77 **Stora sammanställningar: innehållsförteckningar.
2003-2012.**
- 169 **Några sammanställningar från tiden före 20 oktober 2003.**
- 170 **Kommentarer till de särskilda utredningarna.**
- 172 **Komplettering med utredningar efter 29 okt 2012.
Innehållsförteckningar.**

Innehållsförteckningar till utredningar 10 maj 2011 till 1 december 2014.

Äldre utredningar är intressanta, men för att hålla nere mängden här har valts att ta med fr o m 10 maj 2011. Listan börjar då med barnfattigdom och mänskliga rättigheter.

Det är en lätt sak att få fram innehållsförteckningar på utredningar före 10 maj 2011 genom att klicka på :
[Sven Winnell 080203+++: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Ett forskningsarbete. Utredningar och deras innehåll. \(http://winnell.com/omr40zf.pdf\)](http://winnell.com/omr40zf.pdf)

[Sven Winnell 10 maj 2011: Barnfattigdom och annan fattigdom. http://winnell.com/omr36-39zm.pdf](http://winnell.com/omr36-39zm.pdf)

Innehåll

- 4 **Om konsumtionsenheter, ekonomisk standard och barnfattigdom o d.**
- 5 Konsumentverkets hushållsbudgetar för 2011 + bostadskostnader mm.
- 8 Månadskostnader år 2011, förvärvsarbetande icke-pensionärer:
- 8 Årskostnader år 2011, förvärvsarbetande icke-pensionärer:
- 9 Pensionärer 2011.
- 10 Hushållens ekonomiska standard.
- 16 Konsumtionsenheter.
- 16 Konsumentverkets hushållsbudgetar.
- 16 Socialstyrelsen om Riksnorm för försörjningsstöd 2011.
- 17 Kostnader enligt meddelandebladet.
- 17 Barnomsorgskostnader i Stockholm.
- 18 Barnomsorgskostnader + bostad + övrigt för barn.
- 18 Årskostnader år 2011, förvärvsarbetande icke-pensionärer.
- 19 Inkomstfördelningen 2009.
- 20 Rädda Barnen: Barnfattighedsrapporten 2010.
- 21 **Om barnbidrag och andra bidrag.**
- 21 Aktuella belopp 2011.
- 22 Bostadsbidrag.
- 33 Pensionstagare med ålderspension.
- 34 Bostadsbidrag till icke-pensionärer utan barn. 2006. Förslag.

36 Barnfattigdomen

- 37 Konsumentverkets hushållsbudgetar.
37 Socialstyrelsen om Riksnorm för försörjningsstöd 2011.
37 Kostnader enligt meddelandebladet.
38 Barnomsorgskostnader i Stockholm.
38 Barnomsorgskostnader + bostad + övrigt för barn.
38 Bidrag. Ensam förälder.
39 Bostadsbidrag ensamförälder.
39 Årskostnader för barn.
40 2010. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
40 2011. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
41 2011. Förvärvsarbetande icke-pensionärer. Ett barn.
41 2011. Förvärvsarbetande icke-pensionärer. Två barn.
42 2011. Förvärvsarbetande icke-pensionärer. Tre barn.
- 42 Ensam med ett - tre barn.
43 Inkomststatistik och översikter om förslag till jobbskatteavdrag i regeringens steg 5.
44 Sammanräknad förvärvsinkomst 2009.
44 Steg 5, Summa kronor för jobbskatteavdrag.
44 Steg 5. Alternativ 1.
45 Steg 5. Alternativ 2.
45 Steg 5. Alternativ 3.
- 46 Skolverket: Allmänna råd och kommentarer. Kvalitet i fritidshem.
47 Stockholm. Kommunal taxa för förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg.
51 Stockholms stad: Fritidshem och fritidsklubb - skolbarnsomsorg
52 Barnomsorgskostnader i Stockholm.

53 Skatter och inkomster mm

- 54 Från Skatteverket: "Skatter i Sverige. Skattestatistisk årsbok 2010.
55 Överskotten för ensam har ökat 2011 jämfört med 2010.
55 Enligt LOs lönerapport 2010 grundlön per månad för arbetare år 2009.
56 Månadslön (grundlön) och löneutveckling år 2009. Arbetare.
57 M:s ekonomiska politik gynnar höginkomsttagare.
59 Strukturomvandlingar, arbetslöshet och ny politik.
60 Skatteförslag.
61 Statistik över pensionsinkomster och förslag till bostadsbidrag för barnlösa icke-pensionärer finns i det föregående efter tabeller om bostadsbidrag för barnfamiljer.
62 Inkomststatistik från SCB.

63 Jobbskatteavdragen.

- 64 Nytt jobbskatteavdrag införs redan till årsskiftet.
66 Så påverkas din inkomst 2012
67 Från SCB 15 april 2011: Sammanräknad förvärvsinkomst 2009.
67 Steg 5. Summa kronor för jobbskatteavdrag.
68 Steg 5, Alternativ 1.
68 2011. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
69 Steg 5. Alternativ 2.
69 Steg 5. Alternativ 3.

**Resultaten bygger på de förutsättningar som anges.
Ändras förutsättningarna ändras resultaten.**

Sven Winnell 4 maj 2011:
Om mänskliga rättigheter 2007 i alla världens länder enligt
Utrikesdepartementets utredningar.
<http://winnell.com/omr103a.pdf>

Innehåll

7	Från Utrikesdepartementets hemsida på Internet.	25	Kvinnors rättigheter
7	De mänskliga rättigheterna	27	Allt du behöver veta om FN:s kvinnokommission
8	Konventioner om mänskliga rättigheter som Sverige har undertecknat	28	Mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck i samkönade relationer
11	Vilka rättigheter finns det?	31	Barnets rättigheter
11	Rätten att inte bli diskriminerad	33	Barns deltagande fick konkret innebörd på evenemang som hölls parallellt med FN debatten om barnets rättigheter
12	Rätten till liv - dödsstraffet	34	Rättigheter för personer med funktionsnedsättning
14	Förbud mot tortyr	36	Urfolkens rättigheter
15	Förbud mot slaveri och slavhandel	38	Rättigheter för HBT-personer
16	Regler om rättssäkerheten	41	Flyktingars rättigheter
17	Privat- och familjelivet	42	Migranternas rättigheter
18	Tanke- och religionsfrihet	43	Folkmord
18	Yttrandefrihet	44	Väpnade konflikter
20	Förenings- och församlingsfrihet	46	Våld och förtryck i hederns namn
21	Rätten till arbete	47	Demokrati och mänskliga rättigheter
22	Rätten till tillfredsställande levnadsstandard	47	Utbildningshäften om mänskliga rättigheter
22	Rätten till hälsa	49	På lätt svenska: Vad är mänskliga rättigheter?
23	Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter	50	Vem gör vad?
24	Rätten till utbildning	50	Sverige och mänskliga rättigheter
		53	UD:s rapporter om MR i världens länder
		55	Dokumentarkiv
		56	Polisen
		57	MR-arbetet i Sverige framöver

58 **Europa och Centralasien**

60 **Nordeuropa**

61	Island
70	Danmark
76	Norge
87	Sverige
88	Finland
96	Estland
106	Lettland
117	Litauen

128 **Västeuropa**

129	Storbritannien
140	Irland
149	Frankrike
163	Luxemburg
168	Belgien
177	Nederländerna
188	Tyskland
201	Österrike
211	Schweiz
218	Liechtenstein

222 **Sydeuropa**

223	Spanien
231	Portugal
239	Italien
246	Grekland
257	Turkiet
269	Cypern
276	Malta
280	Andorra

284	Monaco
290	San Marino
293	Vatikanstaten

296 **Östeuropa**

297	Ryssland
310	Ukraina
321	Moldavien
337	Vitryssland
349	Polen
358	Tjeckien
364	Slovakien
377	Ungern
386	Rumänien
400	Bulgarien
413	Makedonien
425	Albanien
436	Serbien
447	Kosovo
459	Montenegro
470	Bosien-Hercegovina
480	Kroatien
490	Slovenien

494 **Centralasien**

495	Georgien
505	Azerbajdzjan
512	Armenien
519	Turkmenistan
525	Uzbekistan
532	Kazakstan
538	Kirgizistan
544	Tadzjikistan

550 Mellanöstern och Nordafrika

552 Mellanöstern

- 553 Iran
- 566 Saudiaraben
- 576 Jemen
- 584 Oman
- 593 Förenade Arabemiraten
- 603 Qatar
- 609 Bahrain
- 615 Kuwait
- 623 Irak
- 635 Syrien
- 648 Libanon
- 658 Israel
- 666 Palestinska områden
- 679 Jordanien

691 Nordafrika

- 692 Egypten
- 703 Libyen
- 709 Tunisien
- 717 Algeriet
- 730 Marocko
- 742 Västsahara

747 Afrika söder om Sahara

749 Nordafrika söder om Sahara

- 750 Mauretanien
- 756 Mali
- 762 Niger
- 767 Tschad

771 Västra och ekvatoriala Afrika

- 773 Senegal
- 779 Gambia
- 784 Guinea Bissau
- 789 Guinea
- 794 Sierra Leone

- 800 Liberia
- 808 Elfenbenskusten
- 818 Burkina faso
- 826 Ghana
- 833 Togo
- 839 Benin
- 845 Nigeria
- 856 Kamerun
- 862 Ekvatorialguinea
- 866 Sao Tomé och Príncipe
- 871 Gabon
- 875 Republiken Kongo
- 880 Demokratiska republiken Kongo
- 889 Angola
- 898 Centralafrikanska republiken
- 904 Uganda
- 916 Rwanda
- 928 Burundi

938 Östra och södra Afrika

- 939 Sudan
- 951 Eritrea
- 957 Djibouti
- 962 Etiopien
- 975 Somalia
- 983 Kenya
- 996 Tanzania
- 1009 Malawi
- 1019 Mocambique
- 1032 Zambia
- 1043 Zimbabwe
- 1056 Botswana
- 1068 Namibia
- 1081 Sydafrika
- 1094 Lesotho
- 1101 Seychellerna
- 1105 Mauritius
- 1112 Komorerna
- 1116 Madagaskar

1122 Asien och Oceanien

1124 Sydvästasien

- 1125 Afghanistan
- 1137 Pakistan
- 1151 Indien
- 1164 Bangladesh
- 1174 Bhutan
- 1180 Nepal
- 1188 Sri Lanka
- 1199 Maldiverna

1206 Fjärran Östern

- 1207 Mongoliet
- 1215 Kina
- 1229 Nordkorea
- 1238 Sydkorea
- 1247 Japan
- 1225 Taiwan
- 1265 Hongkong
- 1269 Macao
- 1273 Vietnam
- 1284 Laos
- 1296 Kambodja
- 1308 Thailand
- 1321 Burma

1332 Sydasien

- 1334 Filippinerna
- 1343 Brunei
- 1349 Östtimor
- 1360 Indonesien
- 1373 Singapore
- 1383 Malaysia

1395 Oceanien

- 1396 Marschallöarna
- 1399 Mikronesien
- 1402 Palau
- 1406 Papua Nya Guinea
- 1410 Nauru
- 1414 Salomonöarna
- 1417 Tuvalu
- 1421 Samoa
- 1424 Vanuatu
- 1427 Fiji
- 1431 Tonga
- 1434 Nya Zeeland
- 1440 Australien

1447 Amerika

1450 Nordamerika

1451 Kanada

1459 USA

1472 Latinamerika

1472 Mexiko

1489 Belize

1497 Guatemala

1513 El Salvador

1523 Honduras

1532 Nicaragua

1545 Costa Rica

1552 Panama

1560 Colombia

1574 Ecuador

1585 Peru

1594 Bolivia

1607 Chile

1615 Argentina

1630 Paraguay

1643 Uruguay

1654 Brasilien

1665 Surinam

1674 Guyana

1677 Venezuela

1688 Trinidad och Tobago

1692 Karibien

1693 Kuba

1703 Jamaica

1707 Haiti

1711 Dominikanska republiken

1716 Bahamas

1722 Saint Kitts och Nevis

1725 Antigua och Barbuda

1728 Dominica

1731 St Lucia

1734 Barbados

1737 Saint Vincent och Grenadinerna

1740 Grenada

[Sven Winnell 26 maj 2011:](#)
[Något om socialdemokrater och politik april-maj 2011.](#)
<http://winnell.com/omr36-39zn.pdf>

Innehåll

sid

4	Socialdemokraternas hemsida på Internet.
5	Våra gruppleddare/politiska företrädare i riksdagen.
6	Partistyreelse.
8	Verkställande utskottet.
10	2011 års ekonomiska vårproposition.
11	Socialdemokraternas motion med anledning av 2011 års ekonomiska vårproposition.
11	Tillväxt och rättvisa - högre ambitioner för Sverige.
11	Motivering.
14	Förslag till riksdagsbeslut.
14	Ekonomiska läget.
33	Förslag till alternativ budget.
37	Bordläggningssdebatt med anledning av vårpropositionen.
38	En samhällshistoria och en samhällsbeskrivning
39	Jorden runt på 200 sidor.
42	En samhällsbeskrivning.
42	Sven Winnells hemsida lades in på Internet våren 1998 och har nu adressen http://winnell.com
43	Om klassifikationssystem.
44	Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen?

45	En planeringsfilosofi och ett klassifikationssystem för människornas verksamheter.
47	SW Klassifikationssystem för verksamheter.
49	Den fundamentala påverkanskedjan

50 Politik.

51	Svensk politik sedan 2005.
53	Innehåll i omr36-39zl.pdf
56	Kriskommissionens rapport blir bättre om man stugar om.
57	Om texterna i kongressmaterialet kan man göra i princip samma kommentarer.
57	Observera i omr 36-39zk beträffande vår plats i världen.
59	Planering och styrning. En svensk världsplanering behövs.
60	En förteckningen som hjälpmedel för de socialdemokrater som ska utforma den nya politiken.
61	En förteckning över verksamhetsområden med problem som politiska partier bör ha åsikter om. För framtidsplanering.
62	En hjälp vid politisk planering.
62	Kommentarer om s hemsida och politik.
63	Vår omvärld på socialdemokraternas partikongress.
64	Kommentarer.
64	Håkan Juholt om politik med hänsyn till omvärlden.
67	Socialdemokraternas partisekreterare.
69	Svenskt bistånd får inte gå till skattesmitande bolag.
71	Sveriges militära insats i Libyen måste förlängas.
74	Från miljöpartiets hemsida på Internet 22 maj 2011.
78	Håkan Juholt. Första maj-tal 2011.
85	Första maj-tal av Wanja Lundby-Wedin.

91 **Internationell politik**

92 Innehållsförteckning till utredning om mänskliga rättigheter.

96 S Internationell politik.

96 Socialdemokraternas alternativa utrikesdeklaration 2011.

105 S: Internationellt A-Ö.

105 S: Internationellt fokus.

106 **Energi och miljö.**

107 S: Vår politik A till Ö.

108 S: Miljö.

109 S: Energi.

112 S: Kärnkraft.

113 Det finns hos socialdemokraterna inget om den fysiska miljön, i betydelsen stadsplanering, landskapsplanering, byggutformning o d.

114 Framtidens kärnkraft. Nu startar forskningen.

116 Astrid blir en snabb reaktor.

116 Skandal att myndigheterna struntar i människors oro.

119 Ramar för utbyggnaden av vindkraft.

119 Översiktsplanering.

120 Riksintressen för vindbruk.

120 Vindkraft.

121 Vindkraft.

122 Vindkraften och landskapet.

123 Landskapet.

126 Analys av landskapets förutsättningar.

135 Vindkraftsanläggningens placering och utformning i landskapet

141 Landskapsanalysen i planeringsprocessen.

146 **Bordläggningsdebatt med anledning av vårpropositionen**

147 Bordläggningsdebatt med anledning av vårpropositionen.

209 **Tillägg**

210 Stärkt svensk rättsstat en förebild för världen.

213 Statsbankrutt hotar.

214 Krisländer hämmar tillväxten.

214 USA och Europa ska fortsätta leda världen.

215 USA och Storbritannien närmare än någonsin.

216 Khaddafi-regimen öppnar för eldupphör.

217 Fler arbetslösa får jobb.

217 Bostadsbrist bör byggas bort.

218 Djuren har ju också känslor. Djuren är ju också människor ...

219 Tankar om politik. Citat från en bok om politik.

[Sven Winnell 8 juni 2011: Område 71 Övergripande formgivning av fysiska miljöer o d. Stadsplanering, glesbygdsplanering. Artiklar, beskrivningar o d före 2009.](http://winnell.com/omr71j.html)
<http://winnell.com/omr71j.html>

Innehåll:

Det regeringen arbetar med enligt Internet 080216.
Vi behöver en samsyn om staden.
Ökat intresse för samverkan inom samhällsplanering.
Den täta, energieffektiva och hälsosamma staden.
Cultural Planning - en samhällsförändringsmetod.
Handlingsprogram för arkitektur, formgivning och design.
Miljömål.
Arkitektutbildningar.
Fysisk planering i det digitala samhället.
Samhällsplanering. Fysiska och sociala samhällen.
Informationsförsörjning för ökat medborgarinflytande i planprocessen.
Plan-och bygglagen.
Föreningen för Samhällsplanering.
Stadsmiljörådet, forum för debatt om staden.
Älgen nära utrotas under Gustav III.
IT-kommissionen.
3G-master orsakar miljardskadestånd.
Länkar till Internet.

[Boverket maj 2011: Regelsamling för hushållning, planering och byggande. Lagar med förordningar och föreskrifter. Plan- och bygglag \(2010:900\), Miljöbalken m m.](http://winnell.com/omr71k.pdf)
<http://winnell.com/omr71k.pdf>

Sven Winnell 9 jan 2012:

[Världsarvslistan](http://whc.unesco.org/en/list/) [http://whc.unesco.org/en/list/](http://winnell.com/omr91b.pdf)
<http://winnell.com/omr91b.pdf>

[Sven Winnell 10 januari 2012:
Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Politik inför 2012. Det behövs ordentliga och hederliga planeringar för många delområden i nio huvudområden.
http://winnell.com/omr36-39zo.pdf](http://winnell.com/omr36-39zo.pdf)

Innehåll:

sid

- 8 **En inledning om det förgångna.**
- 8 Universum.
- 8 Livet på jorden.
- 9 Världshistorien fram till 1995.
- 18 Makthavare i världen efter andra världskriget.
- 20 Sverige under 1900-talet.
- 23 Medicinhistoria.
- 24 Teknikhistoria.
- 26 1900-talet.
- 30 50 år med FN.
- 34 Naturkatastrofer och klimat efter 1995.
- 38 Människornas agerande efter 1995.
- 39 Förenta Nationernas Millenniedeklaration. År 2000.
- 47 Läget i världen 2002.
- 49 Mänskliga rättigheter 2007 i alla världens länder.
- 54 Förhållanden i Sverige och världen. 2010.
- 59 Om FNs klimatmöte i Durban 2011.
- 60 Dålig kunskap om klimatmål. 2011
- 61 Därför behöver Sverige reformera sin forskning. 2011.

- 64 **Samhällsplaneringens problem.
Hur ska man kunna förättra världen?
En planeringsfilosofi med ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter**
- 65 En inledning om planering.
- 67 **Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Det är människornas verksamheter som avgör världens framtid. För framtidsplaneringen har arbetats fram en planeringsfilosofi och ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter som ska ge bättre underlag för kunskaper om verksamheterna och deras samband - för bättre demokrati och bättre framtid i en gemensam värld.**
(Se även Sven Winnells hemsida <http://winnell.com>)
- 68 Systemets avdelningar på högsta nivån.
- 68 Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara faktorer.
- 68 Förändringsprocesserna i världen hålls i de mest väsentliga avseendena igång av människornas verksamheter.
- 68 Människorna påverkar genom verksamheter i fyra olika roller.
- 68 Individer och samhällen planerar framtiden.
- 70 De nio verksamhetsområdena har delats upp så att det blir 129 verksamhetsområden
- 71 En sida med en sammanfattning av områdena 1-9.
- 72 Två sidor med något utförligare om 1-9
- 74 Två sidor med de 129 områdena.
Klassifikationssystem för verksamheter.

- 76 Människorna har olika behov av information i de olika rollerna.
- 77 Bilder med samband mellan områdena 1-9 mm och något om informationsflöden.
- 78 De stora huvudområdena och deras samband.
Den fundamentala påverkanskedjan.
- 79 Schema med politiska och opolitiska planeringar.
- 80 Schema över påverkans -och förändringdproblem.
- 81 Bild med pilar för påverkan mellan olika områden.
- 82 Ett schema med alla verksamheterna 10-99.
- 83 Schema om inre och yttre verkligheter och verksamheter.
- 84 Hjärnan. Funktioner.
- 85 Hjärnan. De inre delarna.
- 86 Om den fundamentala påverkanskedjan.
- 87 System för att skaffa och sprida kunskaper och värderingar.
- 88 De olika mediernas andel av befolkningens mediekonsumtion.
- 89 Informations- och kunskapsflöden.
- 90 Informationsstress vår nya folksjukdom.
- 91 Klassifikationssystemet för verksamheter och bibliotekssystem
- 92 Kort om skillnader mellan klassifikationssystemet för verksamheter och bibliotekssystemen DC, DK och SAB.
- 93 **Inre och yttre verkligheter.**
- 93 Människorna avgör tillsammans världens framtid. Samspel med symboler.
- 93 Rådande och väntade bristsituationer och konfliktrisker medför krav om mer och bättre planeringar.
- 95 Inre verkligheter, spekulativt tänkande och empirism. Framtidsplaneringens möjligheter. Medvetande. Ansvar.
- 96 Problemen har hopat sig och finns framför allt i de sociala miljöerna som formar de inre verkligheterna.
- 97 Individens möjligheter att förbättra för sig. Att påverka och förändra individer och miljöer.
- 98 Symboler, symbolsystem, informationsmedel, informationskanaler, informationskanalsystem.
- 98 Människorna kan påverka fysiska ting med fysiska krafter och påverka psyken med information.
- 99 Processer i de inre verkligheterna som föregår människornas agerande i den yttre verkligheten.
- 100 Inre verkligheter och åsikter förändras vartefter. Åsiktsledande institutioner och organisationer.
- 101 Människor i samspel. Inre verkligheter och verksamheter kommer till uttryck i yttre verksamheter.
- 102 Viljor, framtidsvisioner, problem, makt och planeringar.
- 103 Inre och yttre verkligheter och verksamheter hos personer och organisationer.
- 103 Sändare, förmedlare, mottagare, överföringsfel och problem.

104	<u>Om innehållet i de 129 områdena i huvudområdena 1-9.</u>	145	<u>Om världsåskådningar, världsbild. livsåskådningar, människosyn, psykologi, moral, lärdom, vetenskap, filosofi, religioner, demokrati och ideologier,</u>
105	Innehållet i utredningarna http://wimnell.com/omr36-39zb.pdf-zh.pdf :		
105	Statistikområden i Statistisk årsbok för Sverige 2010 och något om planering, hushållsekonomi och skatter o d. http://wimnell.com/omr36-39zb.pdf	145	Världsåskådning,
106	Politik i början på 2010. Skolverkets förslag. Demonstration av klassifikationssystem för verksamheter. (http://wimnell.com/omr36-39zc.pdf)	145	Världsbild
112	Politik mm. Grundskolan. Universitet och Högskolor. http://wimnell.com/omr36-39zd.pdf	147	Livsåskådning
117	Samhällsplaneringens problem, gymnasiet och politik april-juni 2010. http://wimnell.com/omr36-39ze.pdf	148	Människosyn
128	Samhällsplaneringens problem, grundskolan och politik hösten 2010. http://wimnell.com/omr36-39zf.pdf	149	Psykologi
132	Klassifikationssystemet, samhällskunskapen, partierna, skatterna, s-problemen, framtidsplaneringen, hälsa och jämlikhet mm. http://wimnell.com/omr36-39zg.pdf	156	Moral. Etik.
140	Klassifikationssystem för verksamheter. Förbättring av länkkataloger för Samhällskunskapen i skolan. Regeringens arbete. http://wimnell.com/omr36-39zh.pdf	162	Lärdomen, vetenskaperna och tänkandet har utvecklats.
		162	Idé- och lärdomshistoria,
		163	Vetenskapshistoria,
		164	Filosofihistoria.
		171	Religioner.
		173	Demokrati.
		180	Ideologier
		188	<u>Så styrs Sverige.</u>
		188	Så styrs Sverige.
		188	Framtidskommissionen
		191	Det demokratiska systemet i Sverige
		192	Så arbetar regeringen och Regeringskansliet
		193	Den svenska förvaltningsmodellen - tre nivåer
		194	Sverige och EU
		195	Internationellt samarbete: Sverige och FN
		196	Sveriges regeringar under 100 år
		198	Regeringen och departementen
		200	Något om skatte- och bidragshistoria.
		203	2010. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn. Skatt.
		203	2011. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn. Skatt.
		204	Svensk politik från 2005. En förteckning över 29 st utredningar.

- 206 **Innehållsförteckningar till 5 utredningar:**
- 206 [Samhällskunskap, framtidsplanering och hjälpmedel för socialdemokraterna när de ska forma sin nya politik.](http://wimnell.com/omr36-39zj.pdf)
- 210 [Till socialdemokraternas valberedning. Om politik för en ny partiledare. + Till socialdemokrater om kongressmaterial och framtidsplanering](http://wimnell.com/omr36-39zk.pdf)
- 214 [En samhällsbeskrivning. Hushållsekonomi. Politisk planering. Socialdemokraternas extrakongress och början på ny politik. Jobbskatteavdragen. Skolan. Järnvägen i Strängnäs.](http://wimnell.com/omr36-39zl.pdf)
- 217 [Barnfattigdom och annan fattigdom.](http://wimnell.com/omr36-39zm.pdf)
- 218 [Något om socialdemokrater och politik april-maj 2011.](http://wimnell.com/omr36-39zn.pdf)

Utredningen nu är en fortsättning:

[Sven Wimnell 10 januari 2012: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Politik inför 2012. Det behövs ordentliga och hederliga planeringar för många delområden i nio huvudområden.](http://wimnell.com/omr36-39zo.pdf)

- 221 **Något om läget inför 2012**
- 221 Världen.
- 223 Läs på! Världen har förändrats
- 225 Optimism: Många julljus i mörkret.
- 227 Mot en fredligare värld.
- 229 Kinesiska varningssignaler
- 230 Världsbefolkningen.
- 231 Utrikesministerns nyårskrönika inför 2012.
- 233 En skolhistoria:
- 233 Medeltiden och 1500-talet
- 233 1600-talet och 1700-talet
- 234 Folkskolan
- 234 1800-talet och halva 1900-talet
- 234 Efterkrigstidens skolreformer
- 235 Världsbilden och makten.
- 236 Makt och sociala relationer i världen 1914
- 237 Tänkesätten och de sociala relationerna.
- 238 Utdrag ur "Det svenska folklynnet" (1911)
- 239 Så förändrade stordriften Sveriges kulturlandskap
- 242 **Socialdemokraterna och moderaterna**
- 242 Socialdemokraterna 1932-1976 och tiden därefter.
- 242 Moderaterna är vår tids arbetarparti
- 243 Välkommen till borgerligheten
- 244 Ge dygden utrymme att blomstra
- 246 Marx och krisen
- 247 Det borgerliga samhället : i tur och retur?
- 260 Borgerligheten, alliansen, överklass och underklass.
- 261 Om överheten
- 263 Så bör regeringen ta hand om sina myndighetschefer
- 265 Något om klass
- 274 Något om makt

- 287 Om moderaternas idéprogram hösten 2011
- 288 Moderaternas idéprogram hösten 2011
- 302 Budgetpropositionen för 2012
- 303 Socialdemokraterna budgetmotion hösten 2011
- 304 Budgetdebatt i riksdagen hösten 2011.
- 309 Partiledardebatt i riksdagen hösten 2011.
- 324 Moderaterna och socialdemokraterna
- 325 De gamla problemen har ersatts med nya
- 326 Alliansregeringens utförsäljning av välfärden.
- 327 Gyllene tillfälle för Socialdemokraterna.
- 328 Carema-gate bör vara slutet för vinst i vården
- 330 Larm om vanvård utreds sällan ute i verkligheten
- 332 Anställda uppmanas tävla i att spara pengar
- 335 Jag förstår inte hur personalen orkar
- 336 Vill man ha kvalitet i vården så finns det inga genvägar
- 337 Dålig upphandling leder till skandaler i äldreomsorgen
- 340 Obegripligt att regeringen inte har lärt sig av historien
- 342 Svensk skola under OECD-snittet
- 343 Just nu går hela SR:s tablå till attack: det handlar om skolan
- 344 Tillsammans kan vi förbättra lärarnas arbetssituation
- 345 Välkommen invit om lärarnas arbetstid
- 346 Ett viktigt besked för Sveriges lärare
- 347 Därför måste Sveriges lärare ha 10.000 mer i månaden
- 349 S vill ha en nationell IT-strategi för skolan
- 350 Hög tid att regeringen agerar om friskolorna
- 351 Kortsiktig nytta ett hot mot all högre utbildning
- 354 Skolorna.
- 357 Eleverna i skolorna når inte de resultat som man kan önska.
- 360 Om 36-39za - 36-39zh
- 360 Skolans värdegrund och uppdrag
- 364 Samhällskunskap
- 368 Överblick och sammanhang.
- 375 Ung och bortsämd” Program i SVT1 november 2010
- 377 Medborgarskolan 3 jan 2012. Kurskatalog till alla i brevlådan.
- 377 Republikanerna försvarar för minoriteterna att rösta
- 379 Fånga handsken från S
- 381 **Mål för välfärden och medel för välfärden.**
- 386 Jämlikhetsanden.
- 388 Sjuka klyftor.
- 390 Behovet av rättvisa.
- 391 Stockholms stad måste anställa fler med funktionsnedsättning
- 393 Folkhälsomål.
- 395 Svenskarnas ohälsa kostar minst 120 miljarder per år
- 396 Folkhälsopolitisk rapport 2010
- 398 Konsumentverkets hushållsbudgetar för 2011 och bostadskostnader mm.
- 401 Månadskostnader år 2011, förvärvsarbetande icke-pensionärer.
- 402 Årskostnader år 2011, förvärvsarbetande icke-pensionärer
- 403 Skatter i Sverige. Skattestatistisk årsbok 2010.
- 404 2006. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
- 404 2010. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
- 405 2011. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn
- 405 Överskotten har ökat
- 406 LOs lönerapport 2010
- 407 M:s ekonomiska politik gynnar höginkomsttagare
- 409 LOs lönerapport 2011
- 410 Socialdemokraterna. På väg mot en kunskapsbaserad ekonomi.
- 412 Socialdemokraternas budgetförslag i korthet
- 414 Socialdemokraternas budgetförslag i olika områden

- 416 **Några ord till slut.**
- 416 Förenta Nationernas Millenniedeklaration
418 Hur har det gått?
419 Människornas verksamheter och levnadsvillkor
421 Politikerna har makten att förbättra världen.
424 Utredningar om socialdemokraternas politik
425 Partiprogram för Socialdemokraterna.
426 Den orättvisa skolan,
427 Ojämna villkor för hälsa och vård
430 De fysiska och sociala miljöerna ingår i område 7.
432 Socialdemokraternas förslag på delområdena i område 7
432 Socialdemokraternas förslag på delområdena i område 6
433 Område 64 berör hushållen och är av stor betydelse för dem.
434 Område 5
434 Områdena 1-4 och 11-19
- 435 **Klassifikationssystemet för verksamheter.
Med socialdemokraternas budgetmotion hösten 2011.**
- 438 1 Psykologiska och filosofiska verksamheter
444 2 Religiösa verksamheter o d.
445 3 Politikvetenskaper. Politiska verksamheter.
454 4 Sambandsforskningsverksamheter.
455 5 Naturforskning. Matematikverksamheter.
461 6 Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
462 61 Hälso- o sjukvårdsverksamheter, räddning o d. Veterinär-
verksamheter. Med s-förslag
- 466 63 Biologisk produktion. Jordbruk, skogsbruk, jakt, fiske.
Med s-förslag.
469 644 El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning o d.
Med s-förslag
476 653 Handelsverksamheter. Med s-förslag.
478 656 Transportverksamheter, resbyrå, lagring o d.
Med s-förslag.
483 657 Penningverksamheter. Finans. Försäkring. Skatter.
Med s-förslag.
519 658 Allmän företagsekonomi. Arbetsförmedling och
arbetsmarknad. Med s-förslag.
542 7 Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
544 70 Allmänt om konst och kultur. Med s-förslag.
547 71 Övergripande formgivning/planering av fysiska miljöer. +
72 Formgivning av byggnader och anläggningar, arkitektur.
Med s-förslag.
563 7951 Sociologi. Socialvård. Med s-förslag.
565 7952/7956 Sociala miljöer och sociala verksamheter i fysiska
miljöer. Med s-förslag.
569 7957 Undervisning o d. Forskning. Med s-förslag.
581 7958 Sociala miljöer och sociala verksamheter i boendet.
Med s-förslag.
584 8 Språk. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
586 9 Saklitterärt. Allmän geografi, allmän historia. Biografi.
- 588 Uttalande från socialdemokraterna 30 dec 2011.
590 **Socialdemokraternas budgetmotion hösten 2011.**
-679 **Finns av utrymmeskäl ej med i alla exemplar.**

Sven Winnell 11 januari 2012:
Kulturutredningar och kulturbudgetar.
<http://winnell.com/omr70c.pdf>

Innehåll

5	<u>Direktiv 28 juni 2007 till Kulturutredning.</u>
5	<u>Kulturutredning lämnas till kulturministern 12 februari 2009.</u>
6	<u>Om betänkandet av Kulturutredningen SOU 2009:16.</u>
6	Innehållsförteckning
13	Sammanfattning
13	Del 1 – Grundanalys
14	Del 2 – Förnyelseprogram
15	1. Nya mål för kulturpolitiken
16	2. En annan roll för staten
16	3. Ett breddat politikområde
17	4. Fokus på de offentliga arenorna
17	5. Samspel med civilsamhälle och folkbildning
18	6. Kulturpolitik som aspektpolitik
20	7. Portföljmodell för samverkan stat, landsting och kommuner
21	8. Ny strategi för stöd till kulturskapande
22	9. Arkitektur för en förnyad kulturpolitik
25	Genomförande och konsekvensanalys

26	1 Inledning
27	1.1 Vårt uppdrag
29	1.2 Vårt arbetssätt
29	1.3 Betänkandets utformning – en läsanvisning
29	2 En värld i förändring
29	2.1 En introduktion till grundanalysen
30	2.2 Ett annat land? – Sverige från 1974 till i dag
35	2.3 Globalisering o nätverksorganiserat informationssamhälle
41	2.4 Informationssamhällets kultur
51	2.5 De bägge omvandlingarna
58	3 Kulturpolitiken och 1900-talets kultursyn
58	3.1 Traditionens samhälle och brytningstiden
77	3.2 1900-talsmodernitetens genombrott
86	3.3 1960-talet och en specifik kulturpolitik
98	4 1974 års kulturpolitik
98	4.1 En återblick på 1960-talet
99	4.2 Beredningsarbetet
100	4.3 Utredningen Kulturrådets kulturbegrepp och mål
118	4.4 Politiken fram till 1990-talets översyn
123	5 Att lämna 1900-talet
123	5.1 En sammanfattande återblick
126	5.2 Postmodernismen
128	5.3 1995 års kulturutredning
132	5.4 1996 års kulturproposition
140	5.5 Perioden från 1996 till i dag
145	5.6 Några perspektiv på dagens kulturpolitik
155	5.7 Att öppna för det nya

160	6 Kulturpolitikens praktik		
160	6.1 Kulturpolitikens ändamål och redskap		
180	6.2 Kultur i hela landet		
193	6.3 Kulturvanor och undersökningar av kulturvanor		
202	Referenser		
212	<u>Regeringens proposition 2009/10:3 Tid för kultur.</u>		
212	Propositionens huvudsakliga innehåll.		
213	Innehållsförteckning		
214	1 Förslag till riksdagsbeslut		
215	<u>Betänkande 2009/10:KrU5 Tid för kultur. Kulturutskottet</u>		
215	Sammanfattning		
215	Utskottets förslag till riksdagsbeslut		
	1. Nya nationella kulturpolitiska mål		
	2. Kulturlagsfrågor		
216	3. Ny kulturutredning		
	4. Jämställd kultur		
	5. Allas delaktighet i kulturlivet		
	6. Kulturens ställning inom utbildning och forskning		
	7. Ny modell för fördelning av statliga medel till regional och lokal kulturverksamhet		
	8. Verksamheten vid Riksutställningar, Riksteatern och Rikskonserter		
	9. Samverkan staten, kommunala nivån och ideella sektorn		
	10. Ett samlat ansvar för biblioteksväsendet		
	11. Utvärdering av bibliotekslagen		
	12. Digitala resurser i medborgarnas tjänst		
	13. Nästa steg efter Framtidens kultur		
217	14. Kulturskaparnas villkor		
	15. Nya stipendier till verksamma konstnärer		
			16. Bidragsförordningen
			17. Kulturtidskrifter
			18. Ny plattform för musiken
			19. Fonogramstödet och Caprice Records
			20. Stödet till den fria scenkonsten
			21. En utvidgad satsning på Skapande skola
			22. Kultur och hälsa
			23. Kulturella och kreativa näringar samt regional tillväxt
			24. Gestaltning av den gemensamma miljön
		218	25. Internationella och interkulturella frågor i kulturpolitiken
			26. Upphävande av tidigare myndighets specifika mål
			27. En ny myndighet för analys och uppföljning
			28. Ansvarsmuseifunktionen
			29. Institutionell hemvist för den romska kulturen
		218	<u>Riksdagskrivelse 2009/10:145 Till Regeringen Kulturdepartementet om kulturpropositionen.</u>
		219	<u>Motion 2009/10:Kr1 med anledning av prop. 2009/10:3 Tid för kultur. Från socialdemokraterna.</u>
		219	Innehållsförteckning
		219	Förslag till riksdagsbeslut
		220	Inledning
		221	De kulturpolitiska målen
		222	Regionaliseringen – ”portföljmodellen”
		223	Riksutställningar, Riksteatern och Svenska rikskonserter
		224	Samverkan staten, kommunala nivån och ideella sektorn
		224	Samlat ansvar inom biblioteksväsendet
		225	Digitala resurser i medborgarnas tjänst
		225	Kulturbyggnaden (f.d. Framtidens kultur)
		225	Kulturskaparnas villkor

225	Reformera statlig inkomstgaranti, utöka stipendier
226	Stöd till litteratur och kulturtidskrifter
226	Ny plattform för musiken
227	Fonogramstöd
227	Stödet till den fria scenkonsten
227	Skapande skola
228	Kultur och hälsa
228	Program för de kreativa näringarna
229	Ökad samverkan inom kulturmiljöområdet
229	Internationella och interkulturella frågor i kulturpolitiken
229	Strategisk utveckling av myndigheter
229	Upphävande av myndighetsspecifika mål
230	Analysmyndigheten
230	Ny organisation för den statliga arkivverksamheten
230	Förstärkt samarbete inom museisektorn
231	Ansvarsmuseifunktionen avskaffas
232	<u>BUDGETPROP. 2009/10:1 UTGIFTSOMRÅDE 17</u>
254	<u>BUDGETPROP. 2010/11:1 UTGIFTSOMRÅDE 17</u>
283	<u>Socialdemokraternas resonemang och förslag o d för kultur i budgetmotionen hösten 2011.</u>
285	<u>BUDGETPROP. 2011/12:1 UTGIFTSOMRÅDE 17</u>
285	Innehållsförteckning
	1 Förslag till riksdagsbeslut
	2 Lagförslag.
	3 Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid
	4 Kulturområdesövergripande verksamhet.
	5 Teater, dans och musik.

	6 Litteraturen, läsandet och språket
	7 Bildkonst, arkitektur, form och design
	8 Kulturskaparnas villkor
	9 Arkiv
	10 Kulturmiljö
	11 Museer och utställningar
	12 Trossamfund
	13 Film
	14 Medier
	15 Ungdomspolitik
	16 Politik för det civila samhället
	17 Folkbildning
	18 Tillsyn av spelmarknaden
289	Tabellförteckning
293	1 Förslag till riksdagsbeslut
296	2 Lagförslag
297	3 Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid
297	3.1 Omfattning
297	3.2 Politikens inriktning
327	3.3 Utgiftsutveckling
328	3.4 Skatteutgifter
330	4 Kulturområdesövergripande verksamhet
330	4.1 Omfattning
330	4.2 Utgiftsutveckling
331	4.3 Mål
331	4.4 Resultatredovisning.
357	4.5 Budgetförslag
360	Kulturbudgetens avsnitt 5 -18

- 361** Klassifikationssystem för verksamheter.
Med kulturbudgetens avsnitt 5-18
- 362** **1 Psykologiska och filosofiska verksamheter**
- 363** **101 Bibliografiska verksamheter. Arkiv.**
364 Regeringens kulturbudget för 2012: 9 Arkiv.
- 370** **102 Biblioteksverksamheter. Databaser. Internetsökning.**
371 Regeringens kulturbudget för 2012: 6 Litteraturen, läsandet och språket.
- 385** **2 Religiösa verksamheter o d.**
386 Regeringens kulturbudget för 2012: 12 Trossamfund.
- 389** **3 Politikvetenskaper. Politiska verksamheter.**
- 395** **4 Sambandsforskningsverksamheter.**
- 396** **5 Naturforskning. Matematikverksamheter.**
- 401** **6 Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.**
- 416** **7 Formgivning av fysiska och sociala miljöer.**
- 418** **70 Allmänt om konst och kultur.**
419 Regeringens kulturbudget för 2012: 8 Kulturskaparnas villkor.
- 426** **71 Övergripande formgivning/planering av fysiska miljöer.**
- 426** **72 Formgivning av byggnader och anläggningar, arkitektur**
427 Regeringens kulturbudget för 2012: 10 Kulturmiljö.
435 Regeringens kulturbudget för 2012: 7 Bildkonst, arkitektur, form och design.
- 442** **73 Skulptur o d. Museiverksamheter, konstutställning.**
443 Regeringens kulturbudget för 2012: 11 Museer och utställningar.
- 458** **7914-7919 Film, radio, TV, offentliga fester mm.**
459 Regeringens kulturbudget för 2012:13 Film.
466 Regeringens kulturbudget för 2012 : 14 Medier.
- 496** **792 Teater. Opera. Konserter. Revyer. Konstdans.**
497 Regeringens kulturbudget för 2012: 5 Teater, dans och musik.
- 508** **794 Spel. Skicklighets- och turspel Lotteri. Lotto. Tips**
509 Regeringens kulturbudget 2012: 18 Tillsyn av spelmarknaden.
- 517** **7951 Sociologi. Socialvård.**
518 Regeringens kulturbudget för 2012 : 15 Ungdomspolitik.
- 541** **7957 Undervisning o d. Forskning.**
542 Regeringens kulturbudget för 2012:17 Folkbildning.
- 551** **7959 Sociala miljöer o verksamheter i allmänna grupper o d**
552 Regeringens budget 2012: 16 Politik för det civila samhället.
- 576** **8 Språk. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.**
578 Regeringens budget 2012:6 Litteraturen, läsandet och språket.
- 588** **9 Saklitterärt. Allmän geografi, allmän historia. Biografi.**
- 588** **90 Tidningar, tidkrifter, journalistik.**
589 Regeringens kulturbudget för 2012: 14 Medier

[Sven Winnell 10 februari 2012:
Alliansregeringens verksamheter
i februari 2012 och en
socialdemokratisk skuggregering.
http://winnell.com/omr36-39zp.pdf](http://winnell.com/omr36-39zp.pdf)

Innehåll:

Sid	
7	<u>En inledning</u>
8	Det socialdemokratiska partiet.
9	Kort beskrivning av ett klassifikationssystem.
10	Förslag till socialdemokratisk skuggregering.
19	Årskostnader år 2011, förvärvsarbetande icke-pensionärer
19	Pensionärer 2011.
20	2006. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn. 2010.
21	2011. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
21	Överskotten för ensam har ökat 2011 jämfört med 2010
21	Grundlön per månad för arbetare år 2009
22	Några ord till slut. Om politiska problem.
22	Förenta Nationerna, FN, är ett försök att leda världen.
22	Moderaternas ideologi är borgerlighetens ideologi.
22	Arbetslöshet och välfärdens grunder.
23	Slopa inte kärnkraftverken. Förespråka inte förmögenhets- skatt, ny fastighetsskatt eller ny arvsskatt.
23	Förbättra för låginkomster. Bobidrag. Slopa tv-avgiften.
24	Socialdemokraterna, ett statsbärande parti. Partiets politik.
25	Skolan, pensioner, socialförsäkringar, sjukvården.
29	Innehåll i Sven Winnell 10 januari 2012: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Politik inför 2012.
35	Innehåll i Sven Winnell 11 januari 2012: Kulturutredningar och kulturbudgetar.

39 område **Samhällsplaneringens problem.
Hur ska man kunna förbättra världen?**

Det är människornas verksamheter som avgör världens framtid. För framtidsplaneringen har arbetats fram en planeringsfilosofi och ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter som ska ge bättre underlag för kunskaper om verksamheterna och deras samband - för bättre demokrati och bättre framtid i en gemensam värld. Klassifikationssystem för verksamheter. Människorna har olika behov av information i olika roller. Den fundamentala påverkanskedjan. Politiska planeringar. Schema över påverkans- och förändringsproblem. Individens inre verklighet, politiska styrningar och ekonomiska och kulturella handlingar.

I det följande har lagts in alliansregeringens verksamheter och i område 351 en socialdemokratisk skuggregering.

50	1	<u>Psykologiska och filosofiska verksamheter</u>
51	10	Övergripande samhällskunskap. Övergripande värderingar.
52	101	Bibliografiska verksamheter. Arkiv.
53	102	Biblioteksverksamheter. Databaser. Internetsökning.
53		Arkiv- och biblioteksministern.
57	103	Övergripande värderingar. Allmänna encyklopedier.
58	104	Övergripande filosofiska verksamheter om samband.
59	105	Övergripande om forskning.
60	106	Övergripande om ekonomiska verksamheter.
61	107	Övergripande filosofier om utbildning o d.
63	108	Samhällskunskap.
64	109	Ide- filosofi- och lärdoms historia.
64		Lärdomen, vetenskaperna och tänkandet har utvecklats. Om idé-, lärdoms-, vetenskaps- och filosofihistoria.

74	11/19	Individernas inre verkligheter.	144	35	De demokratiskt valda församlingarnas verksamheter.
75	11	Individens lager av kunskaper, erfarenheter o d.	145	351	Sveriges riksdag (och motsvarande utomlands).
76	12	Individens visioner, framtidsvisioner o d.	145		Socialdemokratisk skuggregering.
77	13	Individens känslor, värderingar od. Estetik.	153		Riksdagens utskott.
77		Om estetik.	174	352	Kommun- och landstingsfullmäktige (och motsvarande utomlands).
82	14	Individens ideologi / uppfattning om samband o d.	176	353	Sveriges regering (och motsvarande utomlands).
82		Världsåskådningar. Världsbild. Livsåskådningar.	176		Statsministern.
		Människosyn.	177		Regeringen.
		Om ideologier	201		Statsrådsberedningen.
88	15	Individens psykiska mekanismer Psykologi o d.	203	354	Mellanfolkliga centrala organ (FN, EU o d)
88		Om psykologi.	203		EU-ministern.
96	16	Individens logik. Vetenskapsteori o d.	206	36/39	Politiska krav och politiska planeringar.
96		Om logik.	207		De politiska partierna.
101	17	Individens moral och uppfattningar om moral.	211	36...	om individernas kroppsliga förhållanden.
101		Om etik och moral.	212	37...	om utbildning o d.
107	18/19	Filosofier, äldre och senare, i öst och väst.	213	38...	om fysiska miljöer o ekonomiska verksamheter.
			214	39...	om sociala miljöer, nöjen, sport o d.
108	2	<u>Religiösa verksamheter o d</u>	215	4	<u>Sambandsforskningsverksamheter.</u>
109	20	Övergripande religiösa verksamheter o d.	216	40.	Systemvetenskap. Infostruktur. 41- 49.
109		Trossamfundsmministern.	217	5	<u>Naturforskning. Matematikverksamheter.</u>
112	21	Allmän religionsvetenskap.	218	50	Allmänt om naturforskning. Naturkunskap.
113	22/28	Kristna religioner.	219	51	Matematik.
114	29	Icke kristna religioner o d.	220	52	Astronomi, rymdforskning.
115	3	<u>Politikvetenskaper. Politiska verksamheter.</u>	221	53	Fysik o d.
116	31	Statistik och demografi.	222	54	Kemi o d.
116		Om statistik.	223	55	Geologi, meteorologi, hydrologi o d.
123	32	Statsvetenskap.	224	56	Paleontologi, arkeologi o d.
123		Om demokrati.	225	57	Biologi,ekologi. Naturgeografi. Utvecklingslära, ärftlighet.
130		Demokratiministern.	226	58	Botanik.
133	33	Nationalekonomi, internationell ekonomi.	227	59	Zoologi.
133		Om nationalekonomi.			
136	34	Lagar o förordningar, traktat, juridik.			
137		Justitieministern.			
139		Justitiedepartementet.			

- 228 6 **Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.**
- 229 60 Allmänt om teknologiska och ekonomiska verksamheter.
- 230 61 Hälso- o sjukvårdsverksamheter, räddning od. Veterinärverksamheter.
- 232 **Hälso- och sjukvårdsministern.**
- 249 62 Ingenjörsverksamheter (konstruktion o d).
- 252 **IT-teknik.**
- 255 63 Biologisk produktion. Jordbruk, skogsbruk, jakt, fiske.
- 256 **Landsbygdsministern.**
- 258 **Landsbygdsdepartementet.**
- 275 64 **Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.**
- 276 641 Matlagning. 642 Måltider,servering, restauranger.
- 276 **Livsmedelsministern.**
- 279 643 Organisation av boende, personalrum o d, hotell.
- 279 **Boende.**
- 279 **Turistministern.**
- 283 644 El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning o d.
- 283 **Energiministern. Med vatten, avlopp, avfall.**
- 290 645 Användning av inventarier o d.
- 290 **Konsumentministern.**
- 294 646 Personlig hygien o d, klädvård (utom 648 tvätt o d).
- 295 647 Allmän hushållsekonomi. Inkomster och utgifter.
- 295 **Hushållsekonomi.**
- 296 648 Städning-, rengörings- och tvättverksamheter o d.
- 297 649 Personvård: barn, hemsjukvård, allm. hushållsarbete.
- 297 **Äldreomsorg.**
- 300 65 **Administration, distribution, kommunikation, organisation o d.**
- 301 651 Kontorsarbete o d. Datoranvändning.
- 301 **Datoranvändning.**
- 302 6520-6524 Opolitisk offentlig civil förvaltning.
- 302 **Kommun- och förvaltningsministern.**
- 315 **Utrikesministern.**
- 316 **Utrikesdepartementet.**
- 321 **Förvaltningsavdelningen.**
- 323 6525-6529 Militära verksamheter.
- 323 **Försvarsministern.**
- 325 **Försvarsdepartementet.**
- 333 653 Handelsverksamheter.
- 333 **Handelsministern.**
- 340 654 Telekommunikationsverksamheter.
- 340 **IT-ministern.**
- 341 655 Förlagsverksamheter o d.
- 342 656 Transportverksamheter, resbyrå, lagring o d.
- 342 **Infrastrukturministern. Transporter.**
- 351 657 Penningverksamheter. Finans. Försäkring. Skatter.
- 351 **Finansministern.**
- 352 **Finansmarknadsministern.**
- 353 **Finansdepartementet,**
- 358 **Socialförsäkringsministern.**
- 369 658 Allmän företagsekonomi, Arbetsförmedling. Arbetsmarknad.
- 369 **Arbetsmarknadsministern.**
- 371 **Arbetsmarknadsdepartementet**
- 380 **Näringsministern.**
- 381 **Näringsdepartementet.**
- 395 659 Marknadsförings- och reklamverksamheter od.

- 396 66-69 **Tillverkning.**
66/68 Tillverkning av varor.
66 Tillverkning av kemivaror o d.
67 Tillverkning av bearbetningsvaror o d.
68 Tillverkning av komplexvaror.
- 398 69 Tillverkning/ byggande av byggnader och anläggningar.
- 399 7 **Formgivning av fysiska o sociala miljöer.**
- 403 70 Allmänt om konst och kultur.
403 **Kulturministern.**
405 **Kulturdepartementet.**
- 417 71 Övergripande planering av fysiska miljöer. Klimat.
418 **Miljöministern.**
419 **Miljödepartementet.**
423 **Plan- och byggministern. Bostadsministern.**
- 436 72 Formgivning av byggnader och anläggningar, arkitektur.
439 **Arkitekturministern.**
- 441 73 Skulptur o d. Museiverksamheter, konstutställning.
442 **Museiministern.**
- 446 74 Konsthantverk, formgivning av bruksföremål. Inredning.
446 **Designministern.**
- 447 75/77 Bildkonst. 75 Måleri. 76 Grafiskt, 77 Foto.
448 **Bildkonstministern.**
- 449 78 Musik (konserter o d 792).
450 **Musikministern.**
- 451 79 **Seder o bruk, nöjen, sociala miljöer och verksamheter. Sport.**
- 452 7911-7913 Seder och bruk .
453 7914-7919 Film, radio, TV, offentliga fester mm.
453 **Film-, radio- och TV- ministern.**
459 792 Teater. Opera. Konserter. Revyer. Konstdans.
459 **Teaterministern.**
462 793 Sällskapsnöjen. Sällskapsdans. Lek.
463 794 Spel. Skicklighets- och turspel Lotteri. Lotto. Tips.
463 **Spelministern.**
- 465 795 **Sociala miljöer och sociala verksamheter.**
467 7951 Sociologi. Socialvård.
468 **Socialministern.**
469 **Barn- och äldreministern.**
470 **Socialdepartementet.**
487 **Biståndsministern.**
490 7952-7956 Sociala miljöer o verksamheter i fysiska miljöer.
492 **Polis-, brotts- och kriminalvårdsministern.**
505 **Jämställdhetsministern.**
508 7957 Undervisning o d.
509 **Undervisningsministern.**
512 **Undervisningsdepartementet.**
527 7958 Sociala miljöer o sociala verksamheter i boendet.
527 **Integrationsministern.**
529 **Migrationsministern.**
530 7959 Sociala miljöer o verksamheter i allmänna grupper o d.
530 **Föreningsministern.**
- 533 796- 799 Sport, idrott o d.
534 **Idrottsministern.**

- 536 8 **Språk. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.**
 536 **Språk- och litteraturministern**
 539 80 Språk.Språkliga verksamheter. 802-809 motsvarar 82-89.
 541 81 Litteraturvetenskap - historia. 812-819 motsvarar 82-89.
 543 82/89 Skönlitteratur på olika språk.
 82 Engelsk skönlitteratur o d.
 83 Tysk, nederländsk, nordisk skönlitteratur.
 84 Fransk skönlitteratur o d.
 85 Italiensk skönlitteratur o d.
 86 Spansk och portugisisk skönlitteratur o d.
 87 Grekisk och latinsk skönlitteratur o d.
 88 Slavisk och baltisk skönlitteratur o d.
 89 Skönlitteratur på orientaliska och övriga språk o d.
- 546 9 **Saklitterärt. Allmän geografi, allmän historia. Biografi.**
 547 90 Tidningar, tidkrifter, journalistik. Blandade ämnen.
 548 **Pressministern.**
 554 91 Allmän geografi, reseskildringar 913-919 motsvarar 93-99.
 555 92 Biografiska verksamheter, släkthistoria o d.
 556 93/99 Historieskrivande verksamheter, allmän historia.
 560 93 Allmänt om allmän historia. Världs- och forntidshistoria.
 94 Medeltidens o nya tidens historia i allmänhet och i Europa.
 95 Medeltidens o nya tidens historia i Asien.
 96 Medeltidens o nya tidens historia i Afrika.
 97 Medeltidens o nya tidens historia i Nord- och Mellanamerika.
 98 Medeltidens o nya tidens historia i Sydamerika.
 99 Medeltiden o nya tiden: Australien. Oceanien. Rymden

I början på varje område finns uppgifter om Libris-koder enligt:

Sven Winnell 8 april 2011 Statliga myndigheter mm och några av deras webbkartor på Internet.
<http://winnell.com/omr40zg.pdf>

Med kompletteringar från omr 01d.pdf

* Med röd stjärna i slutet på områdena finns länkar som berör området.

Sven Winnell : Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Ett forskningsarbete. Utredningar och deras innehåll. (<http://winnell.com/omr40zf.pdf>)

Sven Winnell 28 februari 2012: Yttrande till Plan- och byggnadsnämnden i Strängnäs kommun angående järnvägen i Strängnäs. <http://winnell.com/omr71m.pdf>

Innehåll:

Till Plan- och byggnadsnämnden i Strängnäs kommun angående järnvägen i Strängnäs:

Från Strängnäs kommuns hemsida på Internet:

[Strängnäs Kommun - Resecentrum - detaljplaneprogram](#)

“Resecentrum - detaljplaneprogram

Resecentrum i Strängnäs ska byggas om i samband med att Trafikverket bygger dubbelspår på sträckan Ulvhäll-Härad. Strängnäs kommun ansvarar för detaljplanen för området och Trafikverket äger ombyggnadsprojektet.

Den 19 januari hölls ett informationsmöte kring järnvägsplanen för området och Strängnäs kommun visade upp förslag på placering av ett nytt resecentrum. Bilderna som visades på utställningen finns nu tillgängliga genom att klicka på nedanstående länk. Materialet finns även utställt på medborgarkontoret i kommunhuset.

Samhällsbyggnadskontoret vill gärna ha in dina synpunkter på den föreslagna placeringen inför det kommande detaljplanearbetet med nytt resecentrum.

Skicka in din synpunkter till plan-ochbyggnamnden@strangnas.se eller via brev Plan- och byggnämnden 645 80 Strängnäs senaste den 1 mars 2012. För frågor kontakta Lennart Nilsson 0152-29276, lennart.nilsson@strangnas.se

[Klicka här för att se bilderna från utställningen den 19 januari](#)

[Klicka här för Trafikverkets information om projektet!](#)

Uppdaterad 2012-01-20 Kontaktperson: [Lennart Nilsson](#) “

Jag har varit med hela tiden från det de första funderingarna på en Svealandsbana dök upp, och har kommenterat och gjort förslag o d hela tiden efter det. Det byggdes en bana som invigdes 1997.

Det som hänt finns beskrivet i tre pdf-filer, som finns på Internet och som jag hänvisar till.

[Sven Winnell 061213: Järnväg i Strängnäs \(<http://winnell.com/omr71e.pdf>\)](#)

[Sven Winnell 6 august 2010 : Till Trafikverket om järnväg i Strängnäs <http://winnell.com/omr71h.pdf>](#) Detta brev finns inlagt i följande brev.

[Sven Winnell 29 april 2011: Brev till kommunstyrelsen i Strängnäs om järnvägen i Strängnäs. <http://winnell.com/omr71i.pdf>](#)

Bifogas: <http://winnell.com/omr71e.pdf>

I brevet nu är inlagt kopia av brevet till kommunstyrelsen, <http://winnell.com/omr71i.pdf>

Kommentarer till kommunens förslag i början på 2012

Kommunens hemsida på Internet anger:

[Klicka här för att se bilderna från utställningen den 19 januari](#)

[Klicka här för Trafikverkets information om projektet!](#)

Av utrymmesskäl kopieras inte bilderna in här, läsaren kan ladda hem dem genom att klicka. Bilderna och förslaget kommenteras ändå här:

I Trafikverkets förslag tidigare, omkring 2010, fanns de två spåren , men för att komma till det inre spåret skulle man gå över det yttre spåret, något som naturligtvis inte kan accepteras.

Tidigare diskuterade trafikverket om yttre plattformar eller mellanplattform. Nu föreslås mellanplattform, vilket är det enda rätta.

I förslaget nu har man byggt så att man går över det yttre spåret för att komma till mellanplattformen. Ett alternativ är att gå under det yttre spåret för att komma till mellanplattformen, vilket förefaller bättre. Att gå över ett tåg på det yttre spåret medför trappor på kring fyra-fem meter, går man under behöver det inte bli så höga trappor eftersom man bara behöver räkna med personhöjd plus konstruktion, kring tre meter.

Det föreslagna läget på stationsområdet är tråkigt. Som det är nu kommer man ut från tåget till ett område som är mer öppet och där man kan se kyrkan och märka att man kommit till Strängnäs.

Den stora nackdelen med förslaget nu är man inte tar tillfället att rätta till den förstörelse av Långberget som skett. Istället för att göra en ny två km lång bergtunnel västerut bör man lägga pengarna på att få in tåget i berget under Långberget och lägga stationen i berget så som visats i mitt förslag.

Rådet är att järnvägen genom Strängnäs bör byggas om till det förslag som beskrevs i sammanställningen februari 1995, kompletterad 2006. Dvs ta bort spåret i kanten på Långberget och gör en dubbelspårstunnel från Ulfhälls allé under Långberget till en station i berget med ingång ungefär mittför Vitalisvägen. Från stationen ansluts spåren till den befintliga ettspårstunneln västerut mot Eskilstuna, eller görs en extra tunnel västerut söder om den befintliga så att det blir dubbelspår där också.

Där dubbelspåren i den nya tunneln går i dagen vid Ulfhälls allé fortsätts med dubbelspår söderut mot Läggesta. Då man får dubbelspår vid stationen och tåg kan vänta där kan man i värsta fall acceptera att man från stationen och västerut har bara den befintliga ettspårstunneln. Man kan därför börja med att göra dubbelspårstunneln under Långberget och skjuta på framtiden att göra en ny extra ettspårstunnel västerut bredvid den befintliga ettspårstunneln.

Broarna vid Ulfhäll rivs och kanten på Långberget ordnas så att den i möjligaste mån blir som innan man förstörde Långbergskanten. Tegelmuren utanför Skogshyddan rivs och berget nedanför täcks med jord och grönska. Den nuvarande stationsbyggnaden rivs.

I förslaget som kommunen presenterar nu har man rivit ett antal villor för att få fler parkeringsplatser. Det kan man göra även i förslaget med tåg och station i berget.

I det följande kommer först kopia av brevet till kommunstyrelsen 29 april 2011 på sidorna 4-32 (inklusive brevet till Trafikverket). På sidan 34-72 kommentarer om planeringar. På sidan 73 underskrift.

[Sven Winnell 10 april 2012:
Universitet och högskolor.
Utbildning och forskning.
http://winnell.com/omr40zh.pdf](http://winnell.com/omr40zh.pdf)

Innehåll:

Sid

- 9 **Universiteten, högskolorna och demokratin.**
- 13 **Samhällsplaneringens problem.
Hur ska man kunna förättra världen?
En planeringsfilosofi med ett klassifikationssystem för
mänskliga verksamheter**
- 13 **Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna
förbättra världen? Det är människornas verksamheter
som avgör världens framtid. För framtidsplaneringen
har arbetats fram en planeringsfilosofi och ett klassifika-
tionssystem för mänskliga verksamheter som ska ge bättre
underlag för kunskaper om verksamheterna och deras
samband - för bättre demokrati och bättre framtid i en
gemensam värld.
(Se även Sven Winnells hemsida <http://winnell.com>)**
- 14 Systemets avdelningar på högsta nivån.
- 14 Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara
faktorer.

- 14 Förändringsprocesserna i världen hålls i de mest väsentliga
avseendena igång av människornas verksamheter.
- 14 Människorna påverkar genom verksamheter i fyra olika roller.
- 14 Individer och samhällen planerar framtiden.
- 16 De nio verksamhetsområdena har delats upp så att det blir
129 verksamhetsområden
- 17 Två sidor med de 129 områdena.
Klassifikationssystem för verksamheter.
- 19 Universitetens fakulteter, ämnen o d.
- 20 Högskoleverkets undervisningsämnen, forskningsämnen och
yrkesexamina.
- 39 Människorna har olika behov av information i de olika
rollerna.
- 40 Bilder med samband mellan områdena 1-9
- 40 Den fundamentala påverkanskedjan.
- 42 Schema med politiska och opolitiska planeringar.
- 43 Schema över påverkans -och förändringdproblem.
- 44 Bild med pilar för påverkan mellan olika områden.
- 45 Klassifikationssystemet för verksamheter och bibliotekssystem
- 46 Kort om skillnader mellan klassifikationssystemet för
verksamheter och bibliotekssystemen DC, DK och SAB.
- 47 Forskningen om Samhällsplaneringens problem.

**I fortsättningen redovisas universitetens och högskolornas
verksamheter på sidor enligt klassifikationssystemet för
verksamheter. På sidorna för de olika områdena är införda
deras ämnen. När det är få sådana noteringar anges de inte
i innehållsförteckningen.**

48 1 **Psykologiska och filosofiska verksamheter**

Sida Område

49	10	Övergripande samhällskunskap. Övergripande värderingar.
50	101	Bibliografiska verksamheter. Arkiv.
51	102	Biblioteksverksamheter. Databaser. Internetsökning.
52	103	Övergripande värderingar. Allmänna encyklopedier.
53	104	Övergripande filosofiska verksamheter om samband.
54	105	Övergripande om forskning
54		Från forskning.se 17 februari 2012.
55		Aktörer inom forskning & utveckling (FoU).
65		Forskning vid universitet och högskolor.
66		Godkända forskningshuvudmän.
68		Forskarutbildning.
70	106	Övergripande om ekonomiska verksamheter.
71	107	Övergripande filosofier om utbildning o d.
72		Högskoleverkets Webbkarta .
77		Universitet och högskolor i Sverige.
82		Ämnesområden och ämnen vid högskolor och universitet.
92		Standard för svensk indelning av forskningsämnen 2011.
104		Personal (helår) 2010 / vetenskapsområde.
107		Professorer enligt Sveriges statskalender 1976 (SK 76).
108		Den svenska högskolan. Adresslista.
108		Lärosäten med tillstånd att utfärda examina inom grundläggande högskoleutbildning och forskarutbildning.
111		Lärosäten med tillstånd att utfärda examina på grundnivå och avancerad nivå
113		Enskild huvudman med enbart examenstillstånd för psykoterapeututbildning.
114		Ordnade efter verksamhetsområden.

119		Universitetens fakulteter, institutioner, avdelningar o d och ämnen är i det följande fördelade på klassifikationsystemets områden.
119		Högskolornas institutioner o d.
120		Högskolan i Borås http://www.hb.se/
120		Högskolan i Gävle http://www.hig.se/
121		Högskolan i Halmstad http://www.hh.se/
122		Högskolan i Skövde http://www.his.se/
122		Malmö högskola http://www.mah.se/
123		Mälardalens högskola http://www.mdh.se/
123		Södertörns högskola http://www.sh.se
124		Högskolan i Jönköping http://www.hj.se/
126		Högskolan Dalarna http://www.du.se/
127		Högskolan Kristianstad http://www.hkr.se/
127		Högskolan på Gotland http://www.hgo.se/
128		Högskolan Väst http://www.hv.se/
129	108	Samhällskunskap.
130		Universitetens samhällsvetenskapliga och humanistiska fakulteter, avdelningar o d.
131	109	Ide- filosofi- och lärdomshistoria.
131		Universitetens ämnen om lärdomshistoria od.
132	11/19	Individernas inre verkligheter.
133	11	Individens lager av kunskaper, erfarenheter o d.
134	12	Individens visioner, framtidsvisioner o d.
135	13	Individens känslor, värderingar od. Estetik.
136	14	Individens ideologi / uppfattning om samband o d.
137	15	Individens psykiska mekanismer Psykologi o d.
138		Universitetens ämnen om psykologi.
139	16	Individens logik. Vetenskapsteori o d.
140	17	Individens moral och uppfattningar om moral.
141	18/19	Filosofier, äldre och senare, i öst och väst.

- 142 **2** **Religiösa verksamheter o d.**
- 143 20 Övergripande religiösa verksamheter o d.
- 144 21 Allmän religionsvetenskap.
- 145 22/28 Kristna religioner.
- 147 29 Icke kristna religioner o d.
Skolor i område 2:
- 148 Teologiska Högskolan, Stockholm.
- 150 Örebro Teologiska Högskola.
- 151 Newmaninstitutet.
- 153 Johannelunds teologiska högskola.
- 153 Universitetens ämnen om religion.
- 154 **3** **Politikvetenskaper. Politiska verksamheter.**
- Politikvetenskaper:
- 155 31 Statistik och demografi
- 156 Stockholms universitet. [Statistiska Institutionen](#)
- 157 Uppsala universitet. [Statistiska institutionen](#)
- 159 32 Statsvetenskap
- 160 Göteborgs universitet
Statsvetenskapliga institutionen <http://www.pol.gu.se/>
- 162 Linnéuniversitetet [Statsvetenskap](#)
- 163 Lunds universitet Statsvetenskapliga institutionen
[Om institutionen](#)
- 166 Stockholms universitet, [Statsvetenskapliga institutionen](#)
- 168 Umeå universitet. [Statsvetenskap](#)
- 170 Uppsala universitet. [Statsvetenskapliga institutionen](#)
- 172 33 Nationalekonomi, internationell ekonomi
- 173 Göteborgs universitet. [Nationalekonomi med statistik, Inst](#)
- 175 Nationalekonomi vid andra universitet
- 176 34 Lagar o förordningar, traktat, juridik
- 178 Göteborgs universitet [Handelshögskolan](#) Juridiska
institutionen <http://www.law.gu.se/>
- 180 Lunds universitet Juridiska fakulteten [Om fakulteten](#)
- 182 Stockholms universitet Juridiska fakulteten
www.juridicum.su.se
- 184 Umeå universitet. [Juridik](#)
- 187 Uppsala universitet. [Juridiska fakulteten](#)
- Politiska verksamheter:
- 189 35 De demokratiskt valda församlingarnas verksamheter.
- 189 351 Sveriges riksdag (och motsvarande utomlands)
- 190 352 Kommun- och landstingsfullmäktige (och motsvarande
utomlands)
- 190 353 Sveriges regering (och motsvarande utomlands)
- 191 354 Mellanfolkliga centrala organ (FN, EU o d)
- 192 36/39 Politiska krav och politiska planeringar:
- 193 36... om individernas kroppsliga förhållanden.
- 193 37... om utbildning o d.
- 194 38... om fysiska miljöer o ekonomiska verks.
- 194 39... om sociala miljöer, nöjen, sport o d
- 195 **4** **Sambandsforskningsverksamheter.**
- 195 40. Systemvetenskap. Infostruktur. 41- 49.
- 196 Omvärldsanalys

197 **5** **Naturforskning. Matematikverksamheter.**

198 50 Allmänt om naturforskning. Naturkunskap

199 51 Matematik

200 52 Astronomi, rymdforskning

201 53 Fysik o d

202 54 Kemi o d

203 55 Geologi, meteorologi, hydrologi o d

204 56 Paleontologi, arkeologi o d

205 57 Biologi,ekologi. Naturgeografi. Utvecklingslära, ärfthlighet

206 58 Botanik.

207 59 Zoologi

208 Universitetens fakulteter och avdelningar för naturvetenskap och matematik.

209 Göteborgs universitet
Naturvetenskapliga fakulteten [Naturvetenskap](#)

211 Linnéuniversitetet [Institutionen för naturvetenskap](#) (NV)

214 Lunds universitet. [Naturvetenskap](#)

216 Stockholms universitet. www.science.su.se
Naturvetenskapliga fakulteten

218 Uppsala universitet. <http://www.uu.se/>

220 **6** **Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.**

221 60 Allmänt om teknologiska och ekonomiska verksamheter

222 61 Hälso- o sjukvårdsverksamheter, räddning od. Veterinärverksamheter.

227 Karolinska institutet <http://ki.se/>

235 Ersta Sköndal högskola <http://www.esh.se/>

237 Röda Korsets Högskola <http://www.rkh.se/>

240 Sophiahemmet Högskola
<http://www.sophiahemmethogskola.se/>

242 Ericastiftelsen <http://www.ericastiftelsen.se/>

243 Svenska Institutet för Kognitiv Psykoterapi
<http://www.cbti.se>

245 Stockholms Akademi för Psykoterapiutbildning
<http://www.sapu.se/>

247 Evidens AB <http://www.evidens4u.se>

248 Tidigare fristående Lärosäten

250 Universitetens ämnen om sjukvård o d.

251 62 Ingenjörsverksamheter (konstruktion o d)

256 Kungl. Tekniska högskolan (KTH) <http://www.kth.se/>

265 KTH Biblioteket (14 mars 2012)

273 Chalmers tekniska högskola <http://www.chalmers.se/>

284 Luleå tekniska universitet <http://www.ltu.se/>

292 Blekinge tekniska högskola <http://www.bth.se/>

305 Universitetens ämnen om teknik o d.

306 63 Biologisk produktion. Jordbruk, skogsbruk, jakt, fiske

309 Sveriges lantbruksuniversitet <http://www.slu.se/>

313 Gammelkroppa skogsskola
<http://www.gammelkroppa.pp.se/>

315 64 Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.

316 641 Matlagning. 642 Måltider,servering, restauranger.

317 643 Organisation av boende, personalrum o d, hotell.

318 644 El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning o d.
319 645 Användning av inventarier o d.
320 646 Personlig hygien o d, klädvård (utom 648 tvätt o d).
321 647 Allmän hushållsekonomi. Inkomster och utgifter
322 648 Städnings-, rengörings- och tvättverksamheter o d.
323 649 Personvård: barn, hemsjukvård, allm. hushållsarbete.

324 65 Administration, distribution, kommunikation, o d
325 Handelshögskolan i Stockholm <http://www.hhs.se/>
327 Andra handels- och ekonomiskolor.
328 651 Kontorsarbete o d. Datoranvändning
329 Universitetens avdelningar på området.
330 6520-6524 Opolitisk offentlig civil förvaltning.
331 6525-6529 Militära verksamheter
332 Försvarshögskolan <http://www.fhs.se/sv/>
335 653 Handelsverksamheter.
336 654 Telekommunikationsverksamheter.
337 655 Förlagsverksamheter o d.
338 656 Transportverksamheter, resbyrå, lagring o d.
339 657 Penningverksamheter. Finans. Försäkring. Skatter.
340 658 Allmän företagsekonomi, Arbetsförmedling.
Arbetsmarknad.
341 Universitetens avdelningar på området.
342 659 Marknadsförings- och reklamverksamheter od.

343 66/68 Tillverkning av varor
345 66 Tillverkning av kemivaror o d
345 67 Tillverkning av bearbetningsvaror o d
345 68 Tillverkning av komplexvaror

346 69 Tillverkning/ byggande av byggnader och anläggningar

348 7 **Formgivning av fysiska o sociala miljöer.**
349 Verksamheter om de fysiska och sociala miljöerna ingår i område 7.
352 70 Allmänt om konst och kultur.
353 Universitetens avdelningar o d i området.
354 71 Övergripande planering av fysiska miljöer. Klimat
355 Universitetens avdelningar o d i området.
356 72 Formgivning av byggnader och anläggningar, arkitektur
360 73 Skulptur o d. Museiverksamheter, konstutställning
361 74 Konsthantverk, formgivning av bruksföremål. Inredning
362 Konstfack <http://www.konstfack.se/>
365 Beckmans Designhögskola <http://www.beckmans.se/>
368 75/77 Bildkonst.75 Måleri.76 Grafiskt, 77 Foto
371 Kungl. Konsthögskolan <http://www.kkh.se/>
373 78 Musik (konserter o d 792)
375 Kungl. Musikhögskolan i Stockholm <http://www.kmh.se/>
378 Stockholms Musikpedagogiska Institut <http://www.smpi.se>
381 Universitetsämnen på området
381 79 Seder o bruk, nöjen, sociala miljöer och verksamheter. Sport
382 Universitetsämnen på området.
383 7911-7913 Seder och bruk .
385 7914-7919 Film, radio, TV, offentliga fester mm.
386 Dans- och cirkushögskolan <http://www.doch.se>
389 792 Teater. Opera. Konserter. Revyer. Konstdans.
390 Operahögskolan i Stockholm
<http://www.operahogskolan.se/>
392 Stockholms dramatiska högskola <http://www.stdh.se/>
394 793 Sällskapsnöjen. Sällskapsdans. Lek.
395 794 Spel. Skicklighets- och turspel Lotteri. Lotto. Tips

- 396 795 Sociala miljöer och sociala verksamheter.
398 7951 Socialvård od.
399 Universitetens avdelningar o d i området.
400 7952-7956 Sociala miljöer o verksamheter i fysiska miljöer
403 7957 Undervisning o d. Forskning.
405 Universitetens ämnen om utbildning o d.
406 Den svenska högskolan. Adresslista.
407 Universitet och högskolor. Ordnade efter verksamhetsområden.
- 411 Universitet och högskolor som är verksamma inom flera olika områden.
412 Göteborgs universitet <http://www.gu.se/>
417 Karlstads universitet <http://www.kau.se/>
422 Linköpings universitet <http://www.liu.se/>
424 Linnéuniversitetet <http://lnu.se/>
429 Lunds universitet <http://www.lu.se/>
435 Mittuniversitetet <http://www.miun.se/>
437 Stockholms universitet <http://www.su.se/>
443 Umeå universitet <http://www.umu.se/>
451 Uppsala universitet <http://www.uu.se/>
458 Örebro universitet <http://www.oru.se/>
- 463 Högskolan i Borås <http://www.hb.se/>
478 Högskolan i Gävle <http://www.hig.se/>
486 Högskolan i Halmstad <http://www.hh.se/>
500 Högskolan i Skövde <http://www.his.se/>
507 Malmö högskola <http://www.mah.se/>
525 Mälardalens högskola <http://www.mdh.se/>
- 537 Södertörns högskola <http://www.sh.se>
559 Högskolan i Jönköping <http://www.hj.se/>
583 Högskolan Dalarna <http://www.du.se/>
623 Högskolan Kristianstad <http://www.hkr.se/>
627 Högskolan på Gotland <http://www.hgo.se/>
635 Högskolan Väst <http://www.hv.se/>
- 639 7958 Sociala miljöer o sociala verksamheter i boendet
640 7959 Sociala miljöer o verksamheter i allmänna grupper o d
- 641 796-799 Sport, idrott o d.
642 Gymnastik- och idrottshögskolan
- 645 **8 Språk. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.**
646 Universitetens ämnen om språk o litteratur.
- 647 80 Språk.Språkliga verksamheter. 802-809 motsvarar 82-89.
652 81 Litteraturvetenskap - historia. 812-819 motsvarar 82-89.
- 654 82/89 Skönlitteratur på olika språk
82 Engelsk skönlitteratur o d.
83 Tysk, nederländsk, nordisk skönlitteratur
84 Fransk skönlitteratur o d
85 Italiensk skönlitteratur o d
86 Spansk och portugisisk skönlitteratur o d
87 Grekisk och latinsk skönlitteratur o d
88 Slavisk och baltisk skönlitteratur o d
89 Skönlitteratur på orientaliska och övriga språk o d

- 658 9 **Saklitterärt. Allmän geografi, allmän historia. Biografi.**
- 659 90 Tidningar, tidkrifter, journalistik. Blandade ämnen
661 Universitetens ämnen om journalistik o d
- 662 91 Allmän geografi, reseskildringar 913-919 motsvarar
93-99.
663 Universitetens ämnen om geografi.
- 664 92 Biografiska verksamheter, släkthistoria o d
- 666 93/99 Historieskrivande verksamheter, allmän historia.
670 93 Allmänt om allmän historia. Världs- och
fortidshistoria
670 94 Medeltidens o nya tidens historia i allmänhet och i
Europa
670 95 Medeltidens o nya tidens historia i Asien.
670 96 Medeltidens o nya tidens historia i Afrika.
670 97 Medeltidens o nya tidens historia i Nord- och
Mellanamerika
670 98 Medeltidens o nya tidens historia i Sydamerika
670 99 Medeltiden o nya tiden: Australien. Oceanien. Rymden
671 Universitetens ämnen om historia.

Sven Winnell 16 maj 2012:
Politik i maj 2012 och socialdemokraternas
möjligheter att vinna valet 2014.
<http://winnell.com/omr36-39zq.pdf>

Innehåll:

Sid

- 7 **Samhällsplaneringens problem.**
Hur ska man kunna förättra världen?
En planeringsfilosofi med ett klassifikationssystem för
mänskliga verksamheter

**Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna
förbättra världen? Det är människornas verksamheter
som avgör världens framtid. För framtidsplaneringen
har arbetats fram en planeringsfilosofi och ett klassifika-
tionssystem för mänskliga verksamheter som ska ge bättre
underlag för kunskaper om verksamheterna och deras
samband - för bättre demokrati och bättre framtid i en
gemensam värld.**

(Se även Sven Winnells hemsida <http://winnell.com>)

- 8 Systemets avdelningar på högsta nivån.
8 Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara
faktorer.

8	Förändringsprocesserna i världen hålls i de mest väsentliga avseendena igång av människornas verksamheter.
8	Människorna påverkar genom verksamheter i fyra olika roller.
8	Individer och samhällen planerar framtiden.
10	De nio verksamhetsområdena har delats upp så att det blir 129 verksamhetsområden.
11	Två sidor med de 129 områdena. Klassifikationssystem för verksamheter.
13	Människorna har olika behov av information i de olika rollerna.
13	Bilder med samband mellan områdena 1-9.
15	Den fundamentala påverkanskedjan.
16	Schema med politiska och opolitiska planeringar.
17	Schema över påverkans- och förändringdproblem.
18	Bild med pilar för påverkan mellan olika områden.
19	Klassifikationssystemet för verksamheter och bibliotekssystem
20	Kort om skillnader mellan klassifikationssystemet för verksamheter och bibliotekssystemen DC, DK och SAB.
21	Forskningen om Samhällsplaneringens problem.

	<u>Inledning om skatter, bidrag, hushållskostnader, löner od.</u>
22	De senaste utredningarna..
24	Innehållet i omr36-39zo.pdf.
30	Något om skatte- och bidragshistoria.
33	Konsumentverkets hushållsbudgetar för 2012 + bostadskostnader mm.
36	Månadskostnader år 2012, förvärvsarbetande icke-pensionärer.
36	Årskostnader år 2012, förvärvsarbetande icke-pensionärer.
37	Pensionärer 2012.
37	Statistik om löner.
38	2012. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
38	2011. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
39	2006. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
39	2010. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
40	Sammanräknad förvärvsinkomst 2010. SCB.
41	Kvinnor och män 20-64 år. 2010.
41	Underskott och överskott för ensamstående icke-pensionärer.
42	Från Skatteverkets: "Skatter i Sverige. Skattestatistisk årsbok 2010."
43	Från LOs lönerapport 2011.
44	M:s ekonomiska politik gynnar höginkomsttagare.

	<u>Politikerna, isynnerhet regeringen och socialdemokraterna.</u>
46	Dämpa dogmatismen.
47	Socialdemokraternas partiprogram 2001.
48	Det socialdemokratiska partiet.
50	Förslag till socialdemokratisk skuggregering. Sammanfattning.
51	Om några politiska problem.

- 54 Skuggregeringens första uppgifter.
 55 Utrikespolitik. Världsplanering.
 56 Demokratin.
 60 Innehållet i omr40zh.pdf.
 67 Kvaliteten på 189 högskoleutbildningar utvärderad.
 69 Utbildningarna i företagsekonomi granskade.
 70 Områdena 1-4 och 11-19.
- 71 Skuggregeringens nästa uppgifter.
 71 Grunderna för välfärden: hälso- och sjukvård och utbildning.
 76 Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
 76 Kulturella verksamheter.
 79 Innehåll i omr36-39zp.pdf.
 84 2012 års ekonomiska vårproposition.
 85 Riksdagens snabbprotokoll 2011/12:97 Måndagen 16/4 2012.

Förbättringar för låginkomster.

- 93 Skatteförslag. Förbättring för låginkomster.
 93 * TV-avgiften avskaffas för privathushåll .
 93 * Bostadsbidrag införs för barnlösa icke-pensionärer som inte kan få ungdoms-bostadsbidragen..
 95 * Förbättringar för pensionärer med låga inkomster införs.
 96 Bostadstillägg för pensionärer.
 96 I samband med småhus finns två sätt att bo. (8 april 2004).
 97 Viktiga händelser i bostadstilläggens historia. (8 april 2004).
 105 Ingen i regeringen eller riksdagen har visat tillräckligt intresse för de lägsta inkomsterna.

Något om grundläggande värderingar - ideologier.

- 106 Och fram ur röken susade ett uppstajlat konservativt parti
 107 Ingen kommer undan Olof Palme.
 109 Även konservatismen läcker.
 111 Konservatismen.
 112 Konservatismens auktoritära sida.

Socialdemokraterna har vänt blad. Något om deras problem.

- 115 Socialdemokraterna har vänt blad.
 115 Sysselsättning handlar om människans frihet.
 117 Bygg Sverige modernt.
 119 Utbildningskontrakt för unga.
 120 Stärkt välfärd ger fler jobb.
 121 Debatten om sjuka och arbetslösa har tagit fart igen.
 122 Som man ropar ...
 124 Försäkringskassan.
 125 2012. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
 125 Pensionärernas inkomster.
 126 Arbetsförmedlingens platsbank 17 april 2012.
 135 Definitioner inom AMV:s statistik. Historik över ett urval av våra begrepp.
 145 Under rubriken definitioner har till hit visats hur det ser ut på två AMS-sidor.
 147 Yrken. Källa: SCB Lönestrukturstatistiken (LSS).
 154 Yrken i klassifikationssystemet för verksamheter.
 156 LO: Så skapar vi full sysselsättning.
 158 Svenskt Näringsliv: Missade möjligheter - Rekryteringsenkäten 2012.
 160 Företagarna kommenterar regeringens vårbudgetproposition.

Världen

- 161 Världen utanför Sverige.
162 Mot en fredligare värld.
164 Steven Pinker: ”The better angels of our nature.”
166 Om Exportrådet.
171 Mänskliga rättigheter.
176 Utrikes födda anställda är bra för Sveriges affärer.
178 Långtidsutredningar.
178 Långtidsutredningen 2011 - LU 2011.
184 Långtidsutredningen 2008 - LU 2008.
190 Om EU:Krisen handlar om demokrati.
191 EU:s år för medborgarna riskerar bli nytt jippo.
192 Det går utför med vårt Europa.
194 Sverige och EU.
195 Internationellt samarbete: Sverige och FN.
196 El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning.
196 Millenniemålen

Den socialdemokratiska partiledarens förstamajtal och partiets vårbudgetmotion.

- 199 Anförande vid 1 maj 2012. Stefan Löfvens tal vid Götaplatsen i Göteborg 1 maj 2012.
206 Stefan Löfvens förstamajtal med globala perspektivet flyttat till början av talet.
213 Kunskap och arbete bygger Sverige. 2012 års ekonomiska s-vårmotion.
245 S- Stockholm 2011-10-05 På väg mot en kunskapsbaserad ekonomi.

Partiledardebatten om vårbudgeten och kommentarer till den o d.

- 247 Partiledardebatt i TV2 6 maj 2012.
249 Hollande ger hopp och Löfven gör intryck.
250 Ska de äldre behöva nöja sig med smulor?
251 A-kassan: Reinfeldt svävar på målet.
252 Tala om kärnkraften.
253 Skandal att myndigheterna struntar i människors oro.
256 Delade meningar om jobbskatteavdrag.
257 Vi vill att fler ska kunna få a-kassa.
259 MP:s förslag riskerar att skapa otryggare anställningar.
260 Förslag om nya myndigheter inom vård- och omsorgsområdet
260 Gör det enklare!

Kommunalpamparna, information och politisk planering.

- 261 Kommuner, landsting och regioner.
262 Kommunpolitikerna tvivlar på klimathotet.
263 Socialdemokraternas okunniga kommunalpolitiker och partiets information om politiken.
263 Socialdemokraternas hemsida på Internet.
268 Klassifikationssystem för verksamheter.
270 Omvärldsanalys.
271 Det socialdemokratiska partiet.
271 Förslag till socialdemokratisk skuggregering.

Kärnkraften

- 278 Kärnkraften.
278 Olönsam vindkraft i 110 kommuner.
279 forskning.se: Tema Kärnkraft .
280 Kopparkapslarna inte hela sanningen.
281 Morgondagens reaktor löser kärnavfallsfrågan.
282 Blir det mindre kärnavfall nu?
283 Ska avfallet begravas eller användas igen?
284 Vad är kärnkraft?
301 Indisk reaktor för toriumkärnkraft snart klar.
302 Förhoppningar och oro inför Indiens kärnkraftssatsning.
305 Kärnkraftens framtid står och väger.
307 Nu ska Japan klara sig utan kärnkraft.
307 Svenska forskare planerar kärnkraftsreaktor som drivs på återvunnet kärnbränsle.
310 Tysk kärnkraft avvecklad till 2022.

Skogen

- 314 Skogen.
315 Sveriges nya miljonprogram.
320 Lagen är en rökridå.
326 Motorsågsmassakern. Det finns alternativ, men lagen kräver kalhyggen.
332 Skogens maffia. Så tog de makten över träden.
340 Skönheten och odjuren. Så drivs människan ut ur skogen.
348 Nej, Zaremba, varken lagen eller vi kräver kalhyggen.
350 Därför behövs en ny skogspolitik.
352 Besluten om skogen måste beakta alla dess värden.
354 Skogen är vårt levebröd.

Socialdemokraternas utrikesdeklaration 2012.

- 356- 367 Socialdemokraternas utrikesdeklaration 2012.

Tillägg om planering av fysiska miljöer.

Tillägg om verklighetsbilder, politiska kunskaper, information, medier och demokrati.

- 369 Därför måste vi tala mer om hur medierna utvecklas

Tillägg om fattigdom.

- 371 Jag vet vad fattigdom kostar för den som ska bli människa.
376 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn. Underskotten i hushållsbudgeterna uppstår i hög grad till följd av skatterna. Lämpliga bostadsbidrag bör införas. För barnfamiljer finns vid låga inkomster bostadsbidrag m m som bör anpassas efter levnadskostnader hos olika familjetyper. Politikerna bör vartefter justera beloppen efterhushållskostnadernas ökning

Tillägg om skogen

- 378 Stärk skyddet av skogen vi ärvde
379 Sverige har redan en bra skogspolitik
380 Ministern: Vi behöver hugga ner mer skog
381 Maciej Zaremba: I rörelsernas Sverige har skogen ingen talan

[Sven Winnell 16 mars 2008: Något om sociala miljöer. Kompletterad 1 juni 2012 med våldet i världen, mänskliga rättigheter, mobbning, diskriminering o d. http://winnell.com/omr7952-7956d.pdf](http://winnell.com/omr7952-7956d.pdf)

Del 1. 16 mars 2008: Något om sociala miljöer.

Sida

- 7 [Utdrag från Sven Winnell 080202: Fördomar, kunskaper, moral, politik för välfärdsfördelning och koldioxid. \(http://winnell.com/omr36-39t.pdf \)](http://winnell.com/omr36-39t.pdf)
- 8 Världen. Klimat och sociala relationer.
- 8 Koldioxidutsläpp.
- 8 Fysiska och sociala miljöer.
- 8 Mänsklighetens utveckling.
- 9 Sociala relationer.
- 10 Sveriges elva folkhälsomål.
- 13 FN:s Konvention om barnets rättigheter.
- 14 Människornas levnadsvillkor och planering av framtiden.
- 16 Inre verkligheter och sociala miljöer.
- 16 Rådande och väntade bristsituationer och konfliktrisker medför krav om mer och bättre planeringar
- 18 Inre verkligheter, spekulativt tänkande och empirism. Framtidsplaneringens möjligheter. Medvetande. Ansvar.
- 19 Problemen har hopat sig och finns framför allt i de sociala miljöerna som formar de inre verkligheterna.

- 20 De inre verkligheterna och de sociala miljöerna under tidernas lopp
- 21 Historien om människan.
- 25 Åke Holmberg: Vår världs historia.
- 33 Exempel på inre verkligheter och sociala miljöer.
- 54 Religioner, världsliga makthavare, klasser och slavar. En sammanfattning av exemplen i det föregående
- 64 Sven Winnell 080201: Sveriges och omvärldens historia.
- 65 Läget i början av 2008.
- 65 Förenta Nationernas Millenniedeklaration. Sammandrag.
- 68 Från näbbmus till millenniedeklaration.
- 70 Något om värdsbilder, livsåskådningar, ideologier, människosyn värderingar, attityder, fördomar, moral, jämställdhet och diskriminering.

Utdrag från <http://winnell.com/omr36-39zg.pdf> (2010):

- 78 Sociala miljöer o verksamheter i fysiska miljöer.
- 78 Myten om det goda Sverige.
- 81 Fram med sanningen.
- 82 Tintin i belgisk rättegång.
- 83 Dödstraffet viker – men några länder håller emot.
- 85 Dödsstraffet i världen: Interaktiv karta ger effektfull bild.
- 86 Ander blev den siste att avrättas.
- 88 Motvalls i glädjediktaturen. (USA)
- 90 Barbara Ehrenreich: ”Gilla läget. Hur allt gick åt helvete med positivt tänkande. (USA)
- 92 Ehrenreich wallraffade i underklassen. (USA)
- 95 31 maj 2012: Brutal och jämn valrörelse väntar (i USA).

Del 2. 1 juni 2012: Våldet i världen och mänskliga rättigheter.

	Utdrag från http://wimnell.com/omr36-39zo.pdf :
97	Något om läget inför 2012
97	Världen.
99	Läs på! Världen har förändrats
101	Optimism: Många julljus i mörkret.
	Utdrag från http://wimnell.com/omr36-39zq.pdf :
103	Världen utanför Sverige.
104	Mot en fredligare värld.
106	Steven Pinker: ”The better angels of our nature.
108	Spännande om våldets historia
109	Utdrag från Sven Wimnell 4 maj 2011: Om mänskliga rättigheter 2007 i alla världens länder enligt Urikesdepartementets utredningar. http://wimnell.com/omr103a.pdf
109	Från Utrikesdepartementets hemsida på Internet.
114	De mänskliga rättigheterna
115	Konventioner om mänskliga rättigheter som Sverige har undertecknat
118	Vilka rättigheter finns det?
118	Rätten att inte bli diskriminerad
119	Rätten till liv - dödsstraffet
121	Förbud mot tortyr
122	Förbud mot slaveri och slavhandel
123	Regler om rättssäkerheten
124	Privat- och familjelivet
125	Tanke- och religionsfrihet

125	Yttrandefrihet
127	Förenings- och församlingsfrihet
128	Rätten till arbete
129	Rätten till tillfredsställande levnadsstandard
129	Rätten till hälsa
130	Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter
131	Rätten till utbildning
132	Kvinnors rättigheter
134	Allt du behöver veta om FN:s kvinnokommission
135	Mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck i samkönade relationer
138	Barnets rättigheter
140	Barns deltagande fick konkret innebörd på evenemang som hölls parallellt med FN debatten om barnets rättigheter
141	Rättigheter för personer med funktionsnedsättning
143	Urfolkens rättigheter
145	Rättigheter för HBT-personer
148	Flyktingars rättigheter
149	Migranternas rättigheter
150	Folkmord
152	Väpnade konflikter
153	Våld och förtryck i hederns namn
155	Demokrati och mänskliga rättigheter
155	Utbildningshäften om mänskliga rättigheter
156	På lätt svenska: Vad är mänskliga rättigheter?
158	Vem gör vad?
158	Sverige och mänskliga rättigheter
160	UD:s rapporter om MR i världens länder
162	Dokumentarkiv
163	Polisen
164	MR-arbetet i Sverige framöver

Del 3. 1 juni 2012: Något om mobbning, diskriminering o d.

- Några artiklar 2000-2002 om mobbning och diskriminering o d:
- 166 Skola prickas för mobbning.
168 Friends. Elever mot mobbning.
170 Ökad stress bland elever.
172 Klassmorfar för barnen.
173 Skolverket 2002-11-13.
175 En undersökning som Lärarnas Riksförbund gjorde 2001.

Utdrag från <http://wimnell.com/omr36-39zg.pdf> :

- 177 Sociala miljöer o verksamheter i fysiska miljöer.
177 De skrattade bara.” Så berövades Safet sitt människovärde.
184 Säg inget vänligt till mig.
190 Fritt fram i Sverige. Men brottsligt i Frankrike.
196 De skiter i vilket” – Så sviker vi de mobbade.
201 Värst för dig själv” – Vår heder har inget pris.
- 207 Hon orkade inte gå kvar på elitskolan
208 Fem pojkar häktade för misshandel
208 Övergreppen liknar Ondskan
209 1000-tals elever tar ställning mot mobbning
210 Lundsberg tror de står över lagen

Del 4. 1 juni 2012: Myndigheter och organisationer om mobbning och diskriminering.

- 213 Skolverket
213 webbkarta.
214 Mobbning.
215 Kränkningar och diskriminering.
217 Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling (pdf 2798).
221 1. Förbud mot diskriminering och kränkande behandling,
223 2. Att främja barns och elevers lika rättigheter och möjligheter,
226 3. Att förebygga trakasserier och kränkande behandling,
228 4. Att upptäcka och anmäla trakasserier och kränkande behandling,
231 5. Att utreda och dokumentera uppgifter om trakasserier och kränkande behandling,
234 6. Att åtgärda trakasserier och kränkande behandling, samt
235 7. Planer mot diskriminering och kränkande behandling.
239 Bilaga 1. Definitioner och begrepp.
240 Bilaga 2. Aktuella bestämmelser.
245 Utvärdering av program som används för att förebygga och åtgärda mobbning.
- 247 Arbetsmiljöverket
247 webbkarta.
250 Vad är mobbning?
252 Resultat för sökning på mobbning

- 255 Diskrimineringsombudsmannen (DO)
 255 webbkarta.
 257 Diskriminerad?
 257 Riskerar du att diskriminera?
 258 Webbverktyg Plan för skolan och förskolan.
 258 Handbok om europeisk diskrimineringslagstiftning.
- 259 Socialstyrelsen
 259 webbkarta.
 266 Sökt mobbning på Socialstyrelsen.
- 268 Regeringen.se 26 maj 2012. Sökning på mobbning
 270 Regeringen.se 26 maj 2012. Sökning på diskriminering
 272 Regeringen.se 26 maj 2012. Sökning på kränkande behandling
 273 Socialdemokraterna.se 26 maj 2012. Sökning på mobbning
 275 Socialdemokraterna.se 26 maj 2012. Sökning på diskriminering.
 277 Svenskt Näringsliv. Sökt på mobbing 27 maj 2012
- 279 LO. EUROPEISKA SOCIALA DIALOGEN. RAMAVTAL OM TRAKASSERIER OCH VÅLD I ARBETET
- 282 Migrationsverket.
- 291 Skolinspektionen.
 291 Webbkartan
 298 Riktad tillsyn av riksinternat
 299 Beslut för grundskola och gymnasieskola efter tillsyn av Grennaskolan.
- 311 Barn- och elevombudet.
 313 BEO kräver skadestånd av Lundsbergs skola
 314 Statliga myndigheter mm

Del 5. 1 juni 2012: Kort om Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen?

- 316 Sven Winnells hemsida. Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen ?
 316 Utvecklingen mot framtiden beror huvudsakligen människornas verksamheter.
 317 De senaste utredningarna i pdf,
- 320 **Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? En planeringsfilosofi med ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter**
- 320 **Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Det är människornas verksamheter som avgör världens framtid. För framtidsplaneringen har arbetats fram en planeringsfilosofi och ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter som ska ge bättre underlag för kunskaper om verksamheterna och deras samband - för bättre demokrati och bättre framtid i en gemensam värld.**
 (Se även Sven Winnells hemsida <http://winnell.com>)
- 321 Systemets avdelningar på högsta nivån.
 321 Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara faktorer.
 321 Förändringsprocesserna i världen hålls i de mest väsentliga avseendena igång av människornas verksamheter.

- 321 Människorna påverkar genom verksamheter i fyra olika roller.
321 Individer och samhällen planerar framtiden.
323 De 129 verksamhetsområden
324 Två sidor med de 129 områdena.
Klassifikationssystem för verksamheter.
326 Människorna har olika behov av information i de olika rollerna.
327 Bilder med samband mellan områdena 1-9
328 Den fundamentala påverkanskedjan.
329 Schema med politiska och opolitiska planeringar.
330 Schema över påverkans -och förändringdproblem.
331 Bild med pilar för påverkan mellan olika områden.
332 Klassifikationssystemet för verksamheter och bibliotekssystem
333 Kort om skillnader mellan klassifikationssystemet för verksamheter och bibliotekssystemen DC, DK och SAB.
334 Forskningen om Samhällsplaneringens problem.

Sven Winnell 29 oktober 2012.

Förslag: TV-avgiften avskaffas för privathushåll och ersätts med en kollektivavgift betald av riksdagen.

<http://winnell.com/omr36-39zr.pdf>

Innehåll:

3 Sid 3-13: Kommentarer 29 september 2012.

- 3 Förslag: TV-avgiften avskaffas för privathushåll och ersätts med en kollektivavgift betald av riksdagen.
- 5 Public service. Oberoende inte främst en fråga om avgiftsteknik. Rätt att skrota tv-avgiften.
- 7 Något om svenska folkets inkomster och skatter. Att ta bort TV-avgiften innebär betydande lättnader isynnerhet vid låga inkomster.
- 7 Jobbskatteavdraget.
- 8 2012. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
- 9 Sammanräknad förvärvsinkomst 2010. SCB
- 10 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn. Med låga inkomster
- 11 2006. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
2010. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
2011. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
2012. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
- 12 TV-avgiften har behandlats bl a i många sammanställningar.

- 14 **Sid 14- 27: Kommentarer 29 oktober 2012.**
- 15 Tv-licensen blir kvar – avgiftsmodellen dröjer.
- 15 Från socialdemokraterna. Jobbskatteavrag.
- 16 Från miljöpartiet. Jobbskatteavrag.
- 16 Från vänsterpartiet. Jobbskatteavrag.
- 17 Skatten splittrar de rödgröna partierna.
- 18 **Förslag 29 oktober 2012. Med nya detaljförslag.
Förslaget 29 september 2012 i det föregående gäller i princip:
TV-avgiften avskaffas för privathushåll och ersätts med en kollektivavgift betald av riksdagen.
Finansieras med sänkta jobbskatteavdrag.**
- 21-27 Något om mediekonsumtion.

**Sven Winnell 1 mars 2013: Samhällsplaneringens problem.
Hur ska man kunna förbättra världen? Med ett klassifikations-
system för verksamheter som förändrar världen.
<http://winnell.com/omr36-39zs.pdf>**

Innehåll

- 16 **Universum och mänsklighetens förhistoria.**
- 18 **Världshistorien**
- 18 Forntiden. Till omkring 400.
- 19 Medeltiden 400-1500.
- 19 Nya tiden. Från 1500.
- 19 Religionsstridernas tid 1500-1648 och tiden 1648-1815 med bl a oinskränkt furstemakt.
- 20 Genombrottstid för demokrati och industri, 1815-1914.
- 20 Första världskriget 1914-1918 och mellankrigstiden 1918-1939.
- 21 Andra världskriget 1939-1945.
- 21 Efterkrigstiden. Från 1945.
- 22 Befolkningen i miljoner i Världen och i Sverige inom parentes.
- 23 Afrikas och Asiens äldsta historia.
- 24 Europeernas kolonier och utomeuropeisk historia.
- 25 Sveriges historia.
- 25 Källor till de historiska avsnitten.
- 26 Tillägg i januari 2013 om de senaste åren.
- 27 **Över- och underklass, maktkamp, religioner, kvinnor.**
- 29 Nu växer städer på Kinas åkrar
- 33 Livsfarligt budgetspel under taket

34	Indiens kvinnor förtrycks	52	VÅR SAMHÄLLSSYN
34	Ett lärorikt exempel på hur det kan gå till i världen.	52	Vad formar samhället?
35	SD slåss mot väderkvarnar	53	Marknad och kapitalism .
36	Världen vänder blicken inåt	54	Maktstrukturer
37	Hycklarens afton	56	VÄRLDEN AV IDAG
37	En mörk hemlighet	56	Vår tids stora utmaningar – och lösningar
38	Svenskt Näringslivs politiska insatser skadar politiken	57	Nya förutsättningar för samhällsutvecklingen
40	Fortsatt ineffektiv Arbetsförmedling	59	Makten över tanken
41	Farlig amerikansk reträtt	60	Den nya ojämlikheten
43	Det uppgjorda klassifikationssystemet.	61	Klimatförändringarna
44	Sveriges regeringar under 100 år.	62	Rörelse för förändring
46	Läget i Sverige 2012	62	VÅR POLITIK
47	Socialdemokraternas nya partiprogram.	62	Alla människors frihet, hela världens fred
47	Programkommissionens remissförslag 2012	63	Globalisering och rättvisa
48	Programkommissionens justerade förslag för kongressen 3-7 april 2013.	64	Miljöansvar och hållbar utveckling
48	Innehållsförteckning	65	Ett socialt och demokratiskt Europa
49	ETT PROGRAM FÖR FÖRÄNDRING	66	Militär alliansfrihet och aktiv utrikespolitik
49	DEN DEMOKRATISKA SOCIALISMEN	67	Arbete och tillväxt
50	VÅRA VÄRDERINGAR .	69	Kunskap och kultur
50	Demokrati	71	Välfärd och trygghet
51	Frihet, jämlikhet och solidaritet	73	Demokrati och politiskt ansvar
52	Arbetets värde	74	Tillit och gemenskap .
		76	Sven Winnells hemsida: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen ?
		80	Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen?
		80	Några frågor i samband med mänskliga verksamheter
		80	För att få svar på sådant har forskningsarbetet gått efter fyra vägar

80	Det finns ett behov av att sortera upp all information så att den blir hanterlig och så att man får hjälp att forma framtiden på bra sätt.	93	Kort om skillnader mellan klassifikationssystemet för verksamheter och bibliotekssystemen DC, DK och SAB.
81	Systemet har följande avdelningar på högsta nivån: 1. Psykologiska och filosofiska verksamheter. 2. Religiösa verksamheter o d. 3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter. 4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur. 5. Naturforsknings- och matematikverksamheter. 6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter. 7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer. 8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur. 9. Blandade saklitterära verksamheter. Tidningar. Allmän geografi. Biografi. Allmän historia.	94	Forskningen om samhällsplaneringens problem.
81	Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara faktorer	95	Klassifikationssystem för verksamheter. Med några förtydligande kommentarer.
81	Förändringsprocesserna i världen hålls i de mest väsentliga avseendena igång av människornas verksamheter :	101	Samhällsinformationens principiella problem. En diskussionspromemoria 1977 från NSI, Nämnden för samhällsinformation.
81	Människorna påverkar genom verksamheter i fyra olika roller i livet	101	Innehåll
81	Individer och samhällen planerar framtiden.	102	1 NSI:s uppdrag och diskussionspromemorians disposition
83	De nio verksamhetsområdena har delats upp så att det blir 129 verksamhetsområden:	103	2 Samhällsinformation — motiv och innebörd
83	Två sidor med de 129 områdena.	103	2.1 Samhället och informationen
86	Människorna har olika behov av information i de olika rollerna.	105	2.2 Varför samhällsinformation?
87	Den fundamentala påverkanskedjan	106	2.3 Vad är samhällsinformation?
89	Politiska planeringar	108	3 Samhällsinformationen och individen
90	Schema över påverkans-och förändringsproblem	108	3.1 Oinformerad—eller välinformerad?
91	Samband mellan huvudområden	110	3.2 Tillgänglig tid
92	Klassifikationssystemet för verksamheter och bibliotekssystemen	111	3.3 Varför använder människan information?
		112	3.4 Särskilda grupper
		114	3.5 "Massmediefattigdom och informationssvaghet"
		115	3.6 Ett framtidsperspektiv
		116	4 Den offentliga sektorns information - bakgrund och dagsläge
		116	4.1 Informationsutredningen
		117	Hur får man nu tag i information rörande verksamheterna?
		118	Nya villkor för public service
			Tillägg 7 februari 2013:

- 126 **Före skolan, i skolan och efter skolan.**
- 128 **Inre och yttre verkligheter.**
- 139 **Något om vad Sverige innehåller och planerar.**
- 141 **Sammanställningar som gäller enstaka problem.**
- 148 Statistiska centralbyråns statistik.
- 151 SCB. Klassifikationer & standarder.
- 153 Några klassifikationssystem. för yrken, näringar, m m
- 154 Fackföreningar och arbetsgivareföreningar m m..
- 156 Statliga myndigheter mm.
- 162 Universitet och högskolor. Utbildning och forskning..
- 169 Om grundskolan och gymnasiet mm.
- 170 TV-avgiften
- 171 Demokratirådets rapport 2005: Mediernas integritet
- 172 Av IT-kommissionens arbeten med informationssystem blev intet, kommissionen lades ner..
- 173 Sveriges och omvärldens historia. .
- 176 Mellanöstern, hela världen och Sverige
- 178 Om EU 2005.
- 179 Världshistorien och framtiden.
- 181 Folkhälsopolitik
- 182 Det viktigaste välfärden och välfärdsfördelningen.
- 184 Om mänskliga rättigheter 2007 i alla världens länder
- 188 Något om sociala miljöer,
- 193 Barnfattigdom och annan fattigdom.
- 195 Kulturutredningar och kulturbudgetar.
- 199 Fysisk planering i Sverige.
- 199 Övergripande formgivning av fysiska miljöer o d.
- 200 Boverket: Regelsamling för hushållning, planering o d
- 200 Världsarvslistan.
- 201 Planering, klimat och välfärdsfördelning.
- 142 **Stora sammanställningar om samhällsplaneringens problem.**
- 144 **Politik m m från maj 2005 till maj 2012.**
- 206 **Stora sammanställningar: innehållsförteckningar. 2003-2012.**
- 298 **Några sammanställningar från tiden före 20 oktober 2003.**
- 299 **Kommentarer till de särskilda utredningarna.**
- 301 **Svensk politik 1889- 2012.**
- 302 **Förslag till socialdemokratisk skuggregering.**
- 310 Socialdemokraternas nyhetsbrev 23 januari 2013
- Hushållens inkomster och utgifter. Välfärdsfördelning.**
- 312 Sammanräknad förvärvsinkomst i decilgrupper.
- 314 Välfärdsfördelningen.
- 319 Konsumentverkets hushållsbudgetar för 2012 mm.
- 322 Månadskostnader år 2012, förvärvsarbetande icke-pensionärer:
- 322 Årskostnader år 2012, förvärvsarbetande icke-pensionärer:
- 323 Pensionärer 2012 och 2013. Hushållsbudgetar.
- 323 Konsumentverkets hushållsbudgetar för 2013 mm.
- 324 Beräkningar för år 2013.
- 326 Månadskostnader år 2013, förvärvsarbetande icke-pensionärer.
- 326 Årskostnader år 2013, förvärvsarbetande icke-pensionärer.
- 327 **Hur förbättra välfärdsfördelningen?**
- 329 **Bostadsbidrag bör införas för barnlösa icke-pensionärer .**

- 332 **TV-avgiften bör avskaffas för privathushåll.**
- 336 **Barnfattigdomen.**
- 341 **Aktuella belopp 2011 och 2013. Föräkringskassan.**
- 342 **Jobbskatteavdragen bör reformeras.**
- 345 **Bussresa till en tid då samhället var svartvitt.**
- 346 **Pensionstagare med ålderspension.**
- 348 Pensionärer med låga pensioner m m.
- 350 Förbättringar för pensionärer med låga inkomster införs.
- 351 Slopa kapitalreglerna i pensionärernas bostadstillägg.
- 354 Summa margineffekt för pensionärer.
- 355 Så beräknar vi inkomster, bostadskostnad, bostadstillägg.
- 361 Avtrappningsregler.
- 366 **Förslag till riksdagsbeslut.**
- 367 Bostadsbidrag för barnfamiljer 2013.
- 370 **Kommentarer den 7 februari 2013 om fortsättningen.**
- Några tidningsartiklar**
- 371 Moderata väljare vill hellre ha MP än C i ny regering
- 373 Myndigheterna stänger om sig
- 375 "Fråga kultureliten" är ett välvilligt program.
- 376 Korruption.
- Tillägg 1 mars 2013:**
- 378 **En artikel om nationalekonomi och en om skolbarnen i klass 9.**
- 379 Dokumentären vilseleder om lönerna
- 381 Tonåringarna mer skötsamma än förr
- 383 Artikeln om skolbarnen i klass 9 belyser deras liv
- 384 **Människornas roller och möjligheter att klara dem.**
- 386 Innehåll i en sammanställning om samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Politik inför 2012. Det behövs ordentliga och hederliga planeringar för många delområden i nio huvudområden.
- 392 Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011.
- 400 Kursplaner för den vanliga grundskolans ämnen, bl a Samhällskunskap, Religionskunskap och Hemkunskap.
- 419 Kursplaner för några ämnen i gymnasiet: Religionskunskap, Samhällskunskap, Filosofi och Psykologi.
- 428 Stockholms universitet. Institutioner. Ämnen: Filosofi, Idéhistoria, Psykologi, Socialpsykologi, Sociologi, Samhällskunskap.
- 437 **Hushållsverksamheter. Hemkunskap.**
- 438 Hushållsverksamheter är beroende av andra verksamheter.
- 439 **Klassifikationssystem för verksamheter.**
- 441 **Utbildning för människornas roller. A1, A2, B1, B2**
- Det behövs kunskaper om samhället och om individernas inre verkligheter som inte finns i grundskolan: kunskaper om filosofi och psykologi o d.
- De kunskaper som inte finns kan läggas in i Samhällskunskapen eller Religionskunskapen. Bäst är att lägga in i Religionskunskapen och ändra ämnet till Religion och levnadskunskap.
- 446 Om levnadskunskap i grundskolans kursplaner.
- 450 Läroplan för grundskolan bör ingå i skolans ämnen.
- 451 I det nya skolämnet Religion och levnadskunskap bör ingå om människornas levnadsvillkor och roller, kunskaper för planering av kroppsliga och psykiska förhållanden och fysiska och

- sociala miljöer samt kunskaper om världsförbättringsproblem och planeringarnas informationsflöden.
- 454 **Religion och levnadskunskap. Om religionernas ställning och behov av motvikt och komplettering med kunskaper om filosofi och psykologi o d.**
- 454 **Vad ett skolämne Religion och levnadskunskap bör innehålla**
1. Religionskunskap.
  2. Filosofihistoria.
  3. Idé-och lärdomshistoria.
  4. Vetenskapshistoria
  5. Utbildnings- och skolhistoria.
  6. Skolverkets läroplan för grundskolan.
  7. Arkiv-och bibliotekskunskap.
  8. Individernas kunskaper och erfarenheter.
  9. Framtidsplanering. För Sverige och världen för kroppsliga och psykiska förhållanden och fysiska och sociala miljöer, med samhällsbeskrivning, sambandsforskning och demokratins krav.
  10. Estetik och värderingar.
  11. Livsåskådningar och världsåskådningar. Världsbilder.
  12. Psykologi. Biologisk psykologi. Kognition. Utvecklingspsykologi.
  13. Socialpsykologi.
  14. Sociologi och informationskunskap.
  15. Logik och vetenskapsteori.
  16. Etik och moral.
- Ämnet bör utformas i flera alternativ passade till utbildningsnivåerna. Enklare för lägre klasser och mer utvecklade för högre.
- 455 **Skolämnet Hemkunskap bör ökas på med mera.**
- 455 Övningsuppgift i världsplanering.
- 456 **Låt bildningen få större utrymme i public service**
- 459 Utbildningspolitiska mål
- 460 Obligatorisk gymnasieskola
- 462 Framtidens förskola
- 463 Inför Teach First
- 464 Inför yrkescollege
- 465 **Jobben först**
- 466 Socialdemokraterna Jobb
- 468 Socialdemokraterna. Unga
- 470 **Nyhetsbrev från Socialdemokraterna 19 februari 2013:**
- 471 **Utveckla Arbetsförmedlingen till en Matchningsspecialist**
- 473 Arbetsmarknaden mår bäst utan politisk klåfingrighet
- 475 S: De borde ägna sig åt arbetslösheten
- 476 **Valbeskeden får vänta**
- 478 **Klimatpolitiska regler**
- 479 **Regeringen: Kärnkraften kvar 2050**
- 482 **Morgondagens reaktor löser kärnavfallsfrågan**
- 484 **Kärnkraften i Socialdemokraternas remissförslag 2012 till nytt partiprogram.**
- 485 **Om Socialdemokraternas hemsida på Internet**
- 486 Socialdemokraterna.Webbkarta
- 487 Verkställande utskottet
- 489 Partistyrrelse

491	Gruppledare
492	Presskontakter
493	Partikansliet
498	Framtidsarbetet - Vår organisation
498	Arbetsgruppen
499	Ylva Thörn
499	Framtidspartiet
500	Framtidspartiet Sammanfattning
504	S i Europaparlamentet
504	Europeiska Unionen (EU)
506	Internationell politik
506	Socialdemokraternas alternativa utrikesdeklaration 2012
519	Budget 2013 - Fler jobb för Sverige
521	Vår politik A till Ö
523	Framtidsarbetet - Vårt program
523	Kongresshandlingar
524	Ramprogram för kongressen
525	Politiska förslag
525	Regionala innovationsråd
526	Verksamheter
529	1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.
549	2. Religiösa verksamheter o d.
555	3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter.
568	4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur.
569	5. Naturforsknings- och matematikverksamheter.
580	6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
613	7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
647	8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
658-	9. Blandade saklitterära verksamheter. Tidningar. Allmän
668	geografi. Biografi. Allmän historia.

[Sven Winnell 20 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Några händelser och problem sommaren 2012 - mars 2013 i områdena 1-5.](#)
[1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.](#)
[2. Religiösa verksamheter.](#)
[3. Politiska vetenskaper. Politiska verksamheter.](#)
[4. Sambandsforskningsverksamheter](#)
[5. Naturforskning. Matematikverksamheter.](#)
<http://winnell.com/omr36-39zt.pdf>

Innehåll:

Sid	
4	1 <u>Psykologiska och filosofiska verksamheter</u>
5	10 Övergripande samhällskunskap. Övergripande värderingar
6	101 Bibliografiska verksamheter. Arkiv.
7	102 Biblioteksverksamheter. Databaser. Internetsökning
8	103 Övergripande värderingar. Allmänna encyklopedier.
9	104 Övergripande filosofiska verksamheter om samband
10	105 Övergripande om forskning
11	106 Övergripande om ekonomiska verksamheter
12	107 Övergripande filosofier om utbildning o d.
13	108 Samhällskunskap. Samhällsguiden.
33	109 Ide- filosofi- och lärdoms historia.
34	11/19 Individernas inre verkligheter.
35	11 Individens lager av kunskaper, erfarenheter o d.
36	12 Individens visioner, framtidsvisioner o d.
37	13 Individens känslor, värderingar od. Estetik.

38	14	Individens ideologi / uppfattning om samband o d.
46	15	Individens psykiska mekanismer Psykologi o d.
49	16	Individens logik. Vetenskapsteori o d.
50	17	Individens moral och uppfattningar om moral.
59	18/19	Filosofer, äldre och senare, i öst och väst.
71	2	<u>Religiösa verksamheter o d</u>
72	20	Övergripande religiösa verksamheter o d
83	21	Allmän religionsvetenskap
84	22/28	Kristna religioner
86	29	Icke kristna religioner o d
87	3	<u>Politikvetenskaper. Politiska verksamheter.</u>
88	31	Statistik och demografi
89	32	Statsvetenskap
107	33	Nationalekonomi, internationell ekonomi
108	34	Lagar o förordningar, traktat, juridik
113	35	De demokratiskt valda församlingarnas verksamheter.
114	351	Sveriges riksdag (och motsvarande utomlands)
115	352	Kommun- och landstingsfullmäktige (och motsvarande utomlands)
116	353	Sveriges regering (och motsvarande utomlands)
120	354	Mellanfolkliga centrala organ (FN, EU o d)
122	36/39	Politiska krav och politiska planeringar:
	36...	om individernas kroppsliga förhållanden.
	37...	om utbildning o d.
	38...	om fysiska miljöer o ekonomiska verks.
	39...	om sociala miljöer, nöjen, sport o d

178	4	<u>Sambandsforskningsverksamheter.</u>
	40.	Systemvetenskap. Infostruktur. 41- 49.
180	5	<u>Naturforskning. Matematikverksamheter.</u>
181	50	Allmänt om naturforskning. Naturkunskap
185	51	Matematik
186	52	Astronomi, rymdforskning
188	53	Fysik o d
190	54	Kemi o d
191	55	Geologi, meteorologi, hydrologi o d
198	56	Paleontologi, arkeologi o d
200	57	Biologi, ekologi. Naturgeografi. Utvecklingslära, ärfthlighet
201	58	Botanik.
203	59	Zoologi

Några viktiga debatter i riksdagen.

Sida	
204	Riksdagens snabbprotokoll 2011/12:129 Onsdagen den 13 juni 1 § Partiledardebatt
274	Riksdagens protokoll 2012/13:2 Tisdagen den 18 september. 1 § Öppnande av riksmötet
283	Budgetpropositionen för 2013. Prop 2012/13:1
291	Riksdagens snabbprotokoll 2012/13:4 Torsdagen den 20 september. Kl. 13:00 - 17:19 1 § Debatt med anledning av budgetpropositionen

- 359 Från socialdemokraternas hemsida på Internet
Budget 2013 - Fler jobb för Sverige
- 361 2012-10-03, Budgetförslag. Miljöpartiet.
NYA JOBB I ETT MODERNARE
SVERIGE
- 362 Partimotion. Motion till riksdagen
2012/13:V400 jg av Jonas Sjösedt m.fl. (V) .
För framtidens jobb.
- 365 Riksdagens snabbprotokoll 2012/13:11
Onsdagen den 17 oktober 2012
Kl. 09:00 - 16:01
1 § Partiledardebatt
- 434 Riksdagens snabbprotokoll 2012/13:52
Onsdagen den 16 januari 2013.
Kl. 09:00 - 16:01
1 § Partiledardebatt
- Partier:
- 498 Programkommitténs förslag till nytt
partiprogram för folkpartiet
- 565 Partistyrelsens förslag till idéprogram 18 februari
2013. Centerpartiet.
- 601 ANSVAR FÖR EKONOMIN OCH FULL
SYSSELSÄTTNING. Moderaterna
- 602 Nu skapas ny politik inför 2014.
KRISTDEMOKRATERNA

[Sven Winnell 20 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Några händelser och problem sommaren 2012 - mars 2013 i område 6.](http://winnell.com/omr36-39zu.pdf)
<http://winnell.com/omr36-39zu.pdf>

Innehåll

Sida

3	6	<u>Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.</u>
4	60	Allmänt om teknologiska och ekonomiska verksamheter
6	61	Hälso- o sjukvårdsverksamheter, räddning od. Veterinärverksamheter.
100	62	Ingenjörsverksamheter (konstruktion o d)
103	63	Biologisk produktion. Jordbruk, skogsbruk, jakt, fiske
133	64	Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.
134	641	Matlagning. 642 Måltider,servering, restauranger.
156	643	Organisation av boende, personalrum o d, hotell.
171	644	El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning o d.
186	645	Användning av inventarier o d.
192	646	Personlig hygien o d, klädvård (utom 648 tvätt o d).
193	647	Allmän hushållsekonomi. Inkomster och utgifter
214	648	Städnings-, rengörings- och tvättverksamheter o d.
216	649	Personvård: barn, hemsjukvård, allm. hushållsarbete.
227	65	Administration, distribution, kommunikation, organisation o d
228	651	Kontorsarbete o d. Datoranvändning
230	6520-6524	Opolitisk offentlig civil förvaltning.
233	6525-6529	Militära verksamheter

248	653	Handelsverksamheter.
275	654	Telekommunikationsverksamheter.
296	655	Förlagsverksamheter o d.
301	656	Transportverksamheter, resbyrå, lagring o d.
341	657	Penningverksamheter. Finans. Försäkring. Skatter.
418	658	Allmän företagsekonomi, Arbetsförmedling. Arbetsmarknad.
516	659	Marknadsförings- och reklamverksamheter od.
524	66/68	Tillverkning av varor
	66	Tillverkning av kemivaror o d
	67	Tillverkning av bearbetningsvaror o d
	68	Tillverkning av komplexvaror
534	69	Tillverkning/ byggande av byggnader och anläggningar

[Sven Winnell 20 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Några händelser och problem sommaren 2012 - mars 2013 i områdena 7-9. Kulturella verksamheter](http://winnell.com/omr36-39zv.pdf) <http://winnell.com/omr36-39zv.pdf>

Innehåll

sida

4	7	<u>Formgivning av fysiska o sociala miljöer.</u>
8	70	Allmänt om konst och kultur.
30	71	Övergripande planering av fysiska miljöer. Klimat
91	72	Formgivning av byggnader och anläggningar, arkitektur
104	73	Skulptur o d. Museiverksamheter, konstutställning
108	74	Konsthantverk, formgivning av bruksföremål.Inredning
111	75/77	Bildkonst.75 Måleri.76 Grafiskt, 77 Foto
120	78	Musik (konserter o d 792)
135	79	Seder o bruk, nöjen, sociala miljöer och verksamheter.Sport
136	7911-7913	Seder och bruk .
173	7914-7919	Film, radio, TV, offentliga fester mm.
192	792	Teater. Opera. Konserter. Revyer. Konstdans.
205	793	Sällskapsnöjen. Sällskapsdans. Lek.
207	794	Spel. Skicklighets- och turspel Lotteri. Lotto. Tips
215	795	Sociala miljöer och sociala verksamheter.

- 216 7951 Sociologi. Socialvård.
- 225 7952-7956 Sociala miljöer o verksamheter i fysiska miljöer
- 290 7957 Undervisning o d.
- 379 7958 Sociala miljöer o sociala verksamheter i boendet
- 437 7959 Sociala miljöer o verksamheter i allmänna grupper o d
- 441 796- 799 Sport, idrott o d.
- 495 8 Språk. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
- 496 80 Språk.Språkliga verksamheter. 802-809 motsvarar 82-89.
- 503 81 Litteraturvetenskap - historia. 812-819 motsvarar 82-89.
- 525 82/89 Skönlitteratur på olika språk
- 82 Engelsk skönlitteratur o d.
- 83 Tysk, nederländsk, nordisk skönlitteratur
- 84 Fransk skönlitteratur o d
- 85 Italiensk skönlitteratur o d
- 86 Spansk och portugisisk skönlitteratur o d
- 87 Grekisk och latinsk skönlitteratur o d
- 88 Slavisk och baltisk skönlitteratur o d
- 89 Skönlitteratur på orientaliska och övriga språk o d
- 529 9 Saklitterärt. Allmän geografi, allmän historia. Biografi.
- 530 90 Tidningar, tidkrifter, journalistik. Blandade ämnen
- 578 91 Allmän geografi, reseskildringar 913-919 motsvarar 93-99.
- 579 92 Biografiska verksamheter, släkthistoria o d
- 580 93/99 Historieskrivande verksamheter, allmän historia.
- 586 93 Allmänt om allmän historia. Världs- och forntidshistoria
- 94 Medeltidens o nya tidens historia i allmänhet och i Europa
- 95 Medeltidens o nya tidens historia i Asien.
- 96 Medeltidens o nya tidens historia i Afrika.
- 97 Medeltidens o nya tidens historia i Nord- och Mellanamerika
- 98 Medeltidens o nya tidens historia i Sydamerika
- 99 Medeltiden o nya tiden: Australien. Oceanien. Rymden

[Sven Winnell 20 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Några händelser och problem i världen sommaren 2012 - mars 2013.](http://winnell.com/omr36-39zx.pdf)
<http://winnell.com/omr36-39zx.pdf>

Innehåll

Sid

3	Världen
21	USA
90	Kina
107	Ryssland
124	Europa utom Ryssland
193	Mellanöstern och Nordafrika
301	Japan
315	Indien
318	Övriga Asien
329	Övriga Afrika
342	Övriga Amerika
350	Oceanien och Polarområdena
352	80 Språk. Språkliga verksamheter.
356	91 Allm. geografi, reseskildringar.
357	93/99 Historieskrivande verksamheter, allmän historia.

[Sven Winnell 30 mars 2013: Om uppgifter för en socialdemokratisk skuggregering. Kommentarer till fem sammanställningar omr36-39zs-zx](http://winnell.com/omr36-39zy.pdf)
<http://winnell.com/omr36-39zy.pdf>

Innehåll

10	<u>Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen?</u>
10	Några frågor i samband med mänskliga verksamheter
10	För att få svar på sådant har forskningsarbetet gått efter fyra vägar
10	Det finns ett behov av att sortera upp all information så att den blir hanterlig och så att man får hjälp att forma framtiden på bra sätt.
11	Systemet har följande avdelningar på högsta nivån: 1. Psykologiska och filosofiska verksamheter. 2. Religiösa verksamheter o d. 3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter. 4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur. 5. Naturforsknings- och matematikverksamheter. 6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter. 7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer. 8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur. 9. Blandade saklitterära verksamheter. Tidningar. Allmän geografi. Biografi. Allmän historia.
11	Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara faktorer
11	Förändringsprocesserna i världen hålls i de mest väsentliga avseendena igång av människornas verksamheter :

- 11 Människorna påverkar genom verksamheter i fyra olika roller i livet
- 11 Individer och samhällen planerar framtiden.
- 13 De nio verksamhetsområdena har delats upp så att det blir 129 verksamhetsområden:
- 13 Två sidor med de 129 områdena.
- 16 Människorna har olika behov av information i de olika rollerna.
- 17 Den fundamentala påverkanskedjan
- 19 Politiska planeringar
- 20 Schema över påverkans- och förändringsproblem
- 21 Samband mellan huvudområden
- 22 Klassifikationssystemet för verksamheter och bibliotekssystemen
- 23 Kort om skillnader mellan klassifikationssystemet för verksamheter och bibliotekssystemen DC, DK och SAB.
- 24 Forskningen om samhällsplaneringens problem.
- 25 **Samhällsplaneringens problem har i början av 2013 behandlats i fem sammanställningar.**
- 26 Innehåll i **Sven Winnell 1 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Med ett klassifikationssystem för verksamheter som förändrar världen. <http://winnell.com/omr36-39zs.pdf>**
- 32 Svensk politik 1889- 2012.
- 33 Förslag till socialdemokratisk skuggregering.
- 40 Socialdemokraternas nyhetsbrev 23 januari 2013
- 43 **Några händelser och problem sommaren 2012 - mars 2013 i områdena 1-5.**
- 1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.**
- 2. Religiösa verksamheter.**
- 3. Politiska vetenskaper. Politiska verksamheter.**
- 4. Sambansforskningsverksamheter**
- 5. Naturforskning. Matematikverksamheter.**
- 43 Innehåll i **Sven Winnell 20 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Några händelser och problem sommaren 2012 - mars 2013 i områdena 1-5. <http://winnell.com/omr36-39zt.pdf>**
- 45 Den fundamentala påverkanskedjan.
- 49 Klassamhället på 1800-talet och i det moderatledda 2013.
- 51 Den svenska regeringen missar innovationspolitiken.
- 53 Svenska framtidsutmaningar. Slutrapport från regeringens framtidskommission. Ds 2013:19 Statsrådsberedningen.
- 56 **Förslag till socialdemokratiska skuggministrar i områdena 1-5.**
- 1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.**
- 2. Religiösa verksamheter.**
- 3. Politiska vetenskaper. Politiska verksamheter.**
- 4. Sambansforskningsverksamheter**
- 5. Naturforskning. Matematikverksamheter.**
- 56 Vad vill socialdemokraterna göra för områdena 1-5?

- 58 **Några händelser och problem sommaren 2012 - mars 2013 i område 6.**
6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
- 58 Innehåll i
Sven Winnell 20 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Några händelser och problem sommaren 2012 - mars 2013 i område 6. <http://winnell.com/omr36-39zu.pdf>
- 59 Hushållsverksamhet
- 60 Förslag till riksdagsbeslut.
- 61 Morgondagens reaktor löser kärnavfallsfrågan.
- 62 Ny lag krävs för att stoppa mobbning på arbetsplatsen.
- 63 Och vad sysslar du med då?
- 63 Folkhälsan i Sverige. Årsrapport 2013, 1,4 MB
- 63 Barn och unga 2013. Utvecklingen av faktorer som påverkar hälsan och genomförda åtgärder, 6,08 MB
- 64 **Förslag till socialdemokratiska skuggministrar i område 6.**
6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
- 64 Vad vill socialdemokraterna göra i område 6?
- 68 **Några händelser och problem sommaren 2012 - mars 2013 i område 7-9.**
7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
8. Språkliga verksamheter. Litteraturhistoria. Skönlitteratur.
9. Journalistik m m. Geografi. Biografi. Historia.
- 68 Innehåll i
Sven Winnell 20 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Några händelser och problem sommaren 2012 - mars 2013 i områdena 7-9. Kulturella verksamheter <http://winnell.com/omr36-39zv.pdf>
- 70 Religion och levnadskunskap.
- 71 Staten måste ta ansvar för den svenska skolan.
- 72 Sverige kan väl gå före.
- 73 Med ringa precision.
- 74 Naturvårdsverkets publikationer:
Publikationer
<http://www.naturvardsverket.se/Documents/publikationer6400/978-91-620-6557-7.pdf>
- 74 Kulturmiljöns mångfald, prop. 2012/13:96 (pdf 929 kB)
- 75 **Förslag till socialdemokratiska skuggministrar i områdena 7-9.**
7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
8. Språkliga verksamheter. Litteraturhistoria. Skönlitteratur.
9. Journalistik m m. Geografi. Biografi. Historia.
- 75 Vad vill socialdemokraterna göra i områdena 7-9?

78	<u>Några händelser och problem sommaren 2012 - mars 2013 i världen.</u>	91	<u>Regeringen verksamheter februari 2012 i verksamhetsområdena 1-5.</u>
78	Innehåll i <u>Sven Winnell 20 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Några händelser och problem i världen sommaren 2012 - mars 2013. http://winnell.com/omr36-39zx.pdf</u>		1. Psykologiska och filosofiska verksamheter. 2. Religiösa verksamheter. 3. Politiska vetenskaper. Politiska verksamheter. 4. Sambansforskningsverksamheter 5. Naturforskning. Matematikverksamheter.
78	Från socialdemokraternas hemsida på Internet. Internationella verksamheter.		enligt <u>Sven Winnell 10 februari 2012 + 24 feb: Alliansregeringens verksamheter i februari 2012 och en socialdemokratisk skuggregering. http://winnell.com/omr36-39zp.pdf</u>
79	Innehåll i <u>Sven Winnell 4 maj 2011: Om mänskliga rättigheter 2007 i alla världens länder enligt Urikesdepartementets utredningar. http://winnell.com/omr103</u>	Sida	
80	<u>SIDA styrelsen för internationellt utvecklingsarbete. 27 mars 2013.</u>	område	
87	Farlig region i gungning	93	1 <u>Psykologiska och filosofiska verksamheter</u>
88	Många delar skulden	94	10 Övergripande samhällskunskap. Övergripande värderingar.
90	<u>Förslag till socialdemokratiska skuggministrar för planeringar för världen och Europa.</u>	95	101 Bibliografiska verksamheter. Arkiv.
90	Hur vill socialdemokraterna planera världen och Europa?	96	102 Biblioteksverksamheter. Databaser. Internetsökning. Arkiv- och biblioteksministern.
		100	103 Övergripande värderingar. Allmänna encyklopedier.
		101	104 Övergripande filosofiska verksamheter om samband.
		102	105 Övergripande om forskning.
		103	106 Övergripande om ekonomiska verksamheter.
		104	107 Övergripande filosofier om utbildning o d.
		106	108 Samhällskunskap.
		107	109 Ide- filosofi- och lärdoms historia.
		107	Lärdomen, vetenskaperna och tänkandet har utvecklats. Om idé-, lärdoms-, vetenskaps- och filosofihistoria.
		117	11/19 Individernas inre verkligheter.
		118	11 Individens lager av kunskaper, erfarenheter o d.

- 119 12 Individens visioner, framtidsvisioner o d.
120 13 Individens känslor, värderingar od. Estetik.
120 **Om estetik.**
125 14 Individens ideologi / uppfattning om samband o d.
125 **Världsåskådningar. Världsbild. Livsåskådningar.**
Människosyn.
Om ideologier
131 15 Individens psykiska mekanismer Psykologi o d.
131 **Om psykologi.**
139 16 Individens logik. Vetenskapsteori o d.
139 **Om logik.**
144 17 Individens moral och uppfattningar om moral.
144 **Om etik och moral.**
150 18/19 Filosofer, äldre och senare, i öst och väst.
- 151 2 **Religiösa verksamheter o d**
152 20 Övergripande religiösa verksamheter o d.
152 **Trossamfundsmministern.**
155 21 Allmän religionsvetenskap.
156 22/28 Kristna religioner.
157 29 Icke kristna religioner o d.
- 158 3 **Politikvetenskaper. Politiska verksamheter.**
159 31 Statistik och demografi.
159 **Om statistik.**
166 32 Statsvetenskap.
173 **Om demokrati.**
173 **Demokratiministern.**
176 33 Nationalekonomi, internationell ekonomi.
176 **Om nationalekonomi.**
179 34 Lagar o förordningar, traktat, juridik.
181 **Justitieministern.**
182 **Justitiedepartementet.**
187 35 De demokratiskt valda församlingarnas verksamheter.
- 188 351 Sveriges riksdag (och motsvarande utomlands).
189 **Socialdemokratisk skuggregering.**
197 **Riksdagens utskott.**
218 352 Kommun- och landstingsfullmäktige (och motsvarande utomlands).
220 353 Sveriges regering (och motsvarande utomlands).
220 **Statsministern.**
221 **Regeringen.**
245 **Statsrådsberedningen.**
247 354 Mellanfolkliga centrala organ (FN, EU o d)
247 **EU-ministern.**
250 36/39 Politiska krav och politiska planeringar.
251 **De politiska partierna.**
255 36... om individernas kroppsliga förhållanden.
256 37... om utbildning o d.
257 38... om fysiska miljöer o ekonomiska verksamheter.
258 39... om sociala miljöer, nöjen, sport o d.
- 259 4 **Sambandsforskningsverksamheter.**
260 40. Systemvetenskap. Infostruktur. 41- 49.
- 261 5 **Naturforskning. Matematikverksamheter.**
262 50 Allmänt om naturforskning. Naturkunskap.
263 51 Matematik.
264 52 Astronomi, rymdforskning.
265 53 Fysik o d.
266 54 Kemi o d.
267 55 Geologi, meteorologi, hydrologi o d.
268 56 Paleontologi, arkeologi o d.
269 57 Biologi,ekologi. Naturgeografi. Utvecklingslära, ärftlighet.
270 58 Botanik.
271 59 Zoologi.

272 **Regeringen verksamheter februari 2012 i verksamhetsområde 6.**
6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
 enligt
Sven Winnell 10 februari 2012 + 24 feb:
Alliansregeringens verksamheter i februari 2012 och en socialdemokratisk skuggregering.
<http://winnell.com/omr36-39zp.pdf>

Sida

område

274 6 **Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.**
 275 60 Allmänt om teknologiska och ekonomiska verksamheter.
 276 61 Hälso- o sjukvårdsverksamheter, räddning od. Veterinärverksamheter.
 278 **Hälso- och sjukvårdsministern.**
 295 62 Ingenjörsverksamheter (konstruktion o d).
 298 **IT-teknik.**
 301 63 Biologisk produktion. Jordbruk, skogsbruk, jakt, fiske.
 302 **Landsbygdsministern.**
 304 **Landsbygdsdepartementet.**

321 64 **Hushållsarbeten. Energi- och hygienförsörjning.**
 322 641 Matlagning. 642 Måltider,servering, restauranger.
 323 **Livsmedelsministern.**
 325 643 Organisation av boende, personalrum o d, hotell.
 328 **Boende.**
 326 **Turistministern.**
 329 644 El-, gas-, värme-, vatten- hygienförsörjning o d.
 330 **Energiministern. Med vatten, avlopp, avfall.**
 336 645 Användning av inventarier o d.
 337 **Konsumentministern.**
 340 646 Personlig hygien o d, klädvård (utom 648 tvätt o d).
 341 647 Allmän hushållsekonomi. Inkomster och utgifter.

341 **Hushållsekonomi.**
 342 648 Städnings-, rengörings- och tvättverksamheter o d.
 343 649 Personvård: barn, hemsjukvård, allm. hushållsarbete.
 343 **Äldreomsorg.**

346 65 **Administration, distribution, kommunikation, organisation o d.**
 347 651 Kontorsarbete o d. Datoranvändning.
 347 **Datoranvändning.**
 348 6520-6524 Opolitisk offentlig civil förvaltning.
 348 **Kommun- och förvaltningsministern.**
 361 **Utrikesministern.**
 362 **Utrikesdepartementet.**
 367 **Förvaltningsavdelningen.**
 369 6525-6529 Militära verksamheter.
 370 **Försvarsministern.**
 371 **Försvarsdepartementet.**
 379 653 Handelsverksamheter.
 379 **Handelsministern.**
 386 654 Telekommunikationsverksamheter.
 386 **IT-ministern.**
 387 655 Förlagsverksamheter o d.
 388 656 Transportverksamheter, resbyrå, lagring o d.
 388 **Infrastrukturministern. Transporter.**
 397 657 Penningverksamheter. Finans. Försäkring. Skatter.
 398 **Finansministern.**
 398 **Finansmarknadsministern.**
 399 **Finansdepartementet,**
 404 **Socialförsäkringsministern.**
 415 658 Allmän företagsekonomi, Arbetsförmedling.
 Arbetsmarknad.
 416 **Arbetsmarknadsministern.**
 417 **Arbetsmarknadsdepartementet**
 427 **Näringsministern.**
 427 **Näringsdepartementet.**

- 441 659 Marknadsförings- och reklamverksamheter od.
- 442 66-69 **Tilverkning.**
 66/68 Tilverkning av varor.
 66 Tilverkning av kemivaror o d.
 67 Tilverkning av bearbetningsvaror o d.
 68 Tilverkning av komplexvaror.
 444 69 Tilverkning/ byggande av byggnader och anläggningar.

- 445 **Regeringen verksamheter februari 2012 i verksamhetsområde 7-9.**
7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
8. Språkliga verksamheter. Litteraturhistoria. Skönlitteratur.
9. Journalistik m m. Geografi. Biografi. Historia.
 enligt
Sven Winnell 10 februari 2012 + 24 feb: Alliansregeringens verksamheter i februari 2012 och en socialdemokratisk skuggregering.
<http://winnell.com/omr36-39zp.pdf>

Sida

- område
- 447 7 **Formgivning av fysiska o sociala miljöer.**
- 451 70 Allmänt om konst och kultur.
- 452 Kulturministern.
- 467 Kulturdepartementet.
- 465 71 Övergripande planering av fysiska miljöer. Klimat.
- 466 Miljöministern.
- 467 Miljödepartementet.
- 471 Plan- och byggministern. Bostadsministern.
- 484 72 Formgivning av byggnader och anläggningar, arkitektur.
- 487 Arkitekturministern.
- 489 73 Skulptur o d. Museiverksamheter, konstutställning.
- 490 Museiministern.
- 494 74 Konsthantverk, formgivning av bruksföremål. Inredning.
- 494 Designministern.
- 495 75/77 Bildkonst. 75 Måleri. 76 Grafiskt, 77 Foto.
- 495 Bildkonstministern.
- 497 78 Musik (konserter o d 792).
- 497 Musikministern.

- 499 79 **Seder o bruk, nöjen, sociala miljöer och verksamheter. Sport.**
- 500 7911-7913 Seder och bruk .
- 501 7914-7919 Film, radio, TV, offentliga fester mm.
- 501 **Film-, radio- och TV- ministern.**
- 507 792 Teater. Opera. Konserter. Revyer. Konstdans.
- 507 **Teaterministern.**
- 510 793 Sällskapsnöjen. Sällskapsdans. Lek.
- 511 794 Spel. Skicklighets- och turspel Lotteri. Lotto. Tips.
- 511 **Spelministern.**
- 513 795 **Sociala miljöer och sociala verksamheter.**
- 515 7951 Sociologi. Socialvård.
- 516 **Socialministern.**
- 517 **Barn- och äldreministern.**
- 518 **Socialdepartementet.**
- 535 **Biståndsministern.**
- 538 7952-7956 Sociala miljöer o verksamheter i fysiska miljöer.
- 540 **Polis-, brotts- och kriminalvårdsministern.**
- 552 **Jämställdhetsministern.**
- 556 7957 Undervisning o d.
- 557 **Undervisningsministern.**
- 560 **Undervisningsdepartementet.**
- 575 7958 Sociala miljöer o sociala verksamheter i boendet.
- 576 **Integrationsministern.**
- 577 **Migrationsministern.**
- 578 7959 Sociala miljöer o verksamheter i allmänna grupper o d.
- 578 **Föreningsministern.**
- 581 796- 799 Sport, idrott o d.
- 582 **Idrottsministern.**
- 584 8 **Språk. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.**
- 584 **Språk- och litteraturministern**
- 587 80 Språk.Språkliga verksamheter. 802-809 motsvarar 82-89.
- 589 81 Litteraturvetenskap - historia. 812-819 motsvarar 82-89.
- 591 82/89 Skönlitteratur på olika språk.
- 82 Engelsk skönlitteratur o d.
- 83 Tysk, nederländsk, nordisk skönlitteratur.
- 84 Fransk skönlitteratur o d.
- 85 Italiensk skönlitteratur o d.
- 86 Spansk och portugisisk skönlitteratur o d.
- 87 Grekisk och latinsk skönlitteratur o d.
- 88 Slavisk och baltisk skönlitteratur o d.
- 89 Skönlitteratur på orientaliska och övriga språk o d.
- 594 9 **Saklitterärt. Allmän geografi, allmän historia. Biografi.**
- 595 90 Tidningar, tidkrifter, journalistik. Blandade ämnen.
- 596 **Pressministern.**
- 602 91 Allmän geografi, reseskildringar 913-919 motsvarar 93-99.
- 603 92 Biografiska verksamheter, släkthistoria o d.
- 604 93/99 Historieskrivande verksamheter, allmän historia.
- 608 93 Allmänt om allmän historia. Världs- och forntidshistoria.
- 94 Medeltidens o nya tidens historia i allmänhet och i Europa.
- 95 Medeltidens o nya tidens historia i Asien.
- 96 Medeltidens o nya tidens historia i Afrika.
- 97 Medeltidens o nya tidens historia i Nord- och Mellanamerika.
- 98 Medeltidens o nya tidens historia i Sydamerika.
- 99 Medeltiden o nya tiden: Australien. Oceanien. Rymden
- Övrigt**
- 609 Nya moderaterna: ANSVAR FÖR EKONOMIN OCH FULL SYSSELSÄTTNING
- 646 Och vad sysslar du med då?

Sven Winnell 20 maj 2013:
Politik våren 2013. En fortsättning på tidigare
sammanställningar om samhällsplaneringens problem
den 1, 20 och 30 mars 2013.
<http://winnell.com/omr36-39zz.pdf>

Innehåll

14 **Skatter och bidrag.**

15 Innehåll

16 **Innehåll med kommentarer.**

17 Allvarliga felsteg har skapat behov av en skattereform

19 Anförande av Leif Pagrotsky

25 Behåll rutavdrag och sänkta skatter

27 **Något om skatte- och bidragshistoria**

30 På taxerade förvärvsinkomster minskade med grundavdrag
betalas inkomstskatt

30 Skattereduktion för arbetsinkomster (jobbskatteavdrag)
Inkomståret 2012. Enligt skatteverket.

31 Så här räknar du ut underlaget för jobbskatteavdraget

31 Så här räknar du ut jobbskatteavdraget om du är född 1947
eller senare

32 **Mer om skatter och bidrag**

33 Det borgerliga blocket vann valet 2006 med löften om
skattesänkningar för låg- och medelinkomsttagare

33 En högerfilosofi är att de som har höga arbetsinkomster inte
om de inte får lägre skatter och högre bidrag och att de med
låga inkomster inte arbetar om de får lägre skatter och högre
bidrag.

33 Den borgerliga alliansen hatar bidrag och har satt ett annat
namn på jobbskatteavdragen, nämligen avdrag, som är
detsamma som bidrag. Jobbskatteavdragsbidragen är vid höga
inkomster mycket stora.

34 Skattereformen 1970 föregicks av många skatteutredningar.

35 Beräkningar av barnkostnader

35 Fastighetsskatter och förmögenhetsskatter.

36 Problemet med låginkomsterna löses bäst med bostadsbidrag.

36 Jobbskatteavdraget är ett problem.

37 **Hushållens inkomster och utgifter. Valfärdsfördelning.**

38 Hur förbättra valfärdsfördelningen?

38 2013 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.

39 **Förslag till riksdagsbeslut.**

39 TV-avgiften avskaffas för privathushåll.

39 Systemet för pensionärernas bostadstillägg.

39 Bostadsbidrag införs för barnlösa icke-pensionärer

39 Bostadsbidrag för barnfamiljer.

40 **Socialdemokraterna bör räkna igenom och redovisa hur
pengarna räcker för barnfamiljerna.**

40 Bostadsbidrag för barnlösa, kostnader

41 Regeringens politik har ökat inkomstklyftorna

42 Socialdemokraterna om skatter

43 Företagen tiger om skuldsatta

44 Sms-lånet blev en mardröm

45 KD: Sätt familjen i centrum för alla politiska beslut

47 **Thatcherismens krigiska själ**
48 Det moraliskt högtstående samhälle, byggt på rimligt egenintresse, som hon hoppats upprätta blev det snikna samhället, byggt på hänsynslös egoism.

49 Svensk politik och klassamhället

49 Innehåll

50 **Svensk politik 1889- 2012**

51 **Klassamhället på 1800-talet och i det moderatledda 2013**

53 Demokrati och framtidspolitik. Hur bör politiska problem ordnas och hur bör politiska lösningar redovisas?

53 Innehåll

55 **Vilka är de politiska problemen?**

56 Områdena 1-5 Förutsättningar

57 Område 6: Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.

57 Områdena 7-9 Kulturella verksamheter

58 **Bakgrunden till dagens värld och dagens problem.**

61 **Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen?**

61 Det är människornas verksamheter som avgör världens framtid. För framtidsplaneringen har forskats fram en planeringsfilosofi och ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter som ska ge bättre underlag för kunskaper om verksamheterna och deras samband - för bättre demokrati och bättre framtid i en gemensam värld.

61 Systemet har följande avdelningar på högsta nivån:
1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.
2. Religiösa verksamheter o d.
3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter.
4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur.
5. Naturforsknings- och matematikverksamheter.
6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
9. Blandade saklitterära verksamheter. Tidningar. Allmän geografi. Biografi. Allmän historia.

61 Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara faktorer
61 Förändringsprocesserna i världen hålls i de mest väsentliga avseendena igång av människornas verksamheter
61 Människorna påverkar genom verksamheter i fyra olika roller i livet
61 Individer och samhällen planerar framtiden.
61 Hur var det ? Kunskaper och erfarenheter från det förgångna.
Hur är det ? Riktiga kunskaper om rådande örhållanden.
Hur kan det bli ? Vilka alternativ är möjliga i framtiden ?
Hur bör det bli ? Vilket eller vilka alternativ bör man välja ?
63 Den fundamentala påverkanskedjan
65 De nio verksamhetsområdena har delats upp så att det blir 129 verksamhetsområden

66 Det uppgjorda klassifikationssystemet.

67 Klassifikationssystem för verksamheter.

69 Människorna har olika behov av information i de olika rollerna

70 Klassifikationssystemet för verksamheter och bibliotekssystemen

71	Kort om skillnader mellan klassifikationssystemet för verksamheter och bibliotekssystemen DC, DK och SAB.	113	Tabell 5.10 Förändring av totala skatteintäkter
72	Politisk planering	114	Tabell 5.4 Offentliga sektorns skatteintäkter och inkomster på statens budget
73	Samhällsinformationens principiella problem	115	Hur passar departement och statsråd ihop med riksdagsutskotten?
73	Informationssamhället	115	Socialdemokraternas Gruppledare
74	Riksdagen	116	Finansutskottet (FiU) och de andra utskotten
74	Riksdagens historia		
76	Så funkar riksdagen		
77	Demokrati	132	<u>Socialdemokraternas information om sin politik.</u>
78	Riksdagen i samhället	133	Innehåll
80	Riksdagens uppgifter	134	Socialdemokraternas hemsida på Internet
81	Så arbetar ledamöterna	135	Socialdemokraternas “ Vår politik A till Ö”.
82	Så arbetar partierna		
84	Förvaltningen	136	Socialdemokraterna bör på sin hemsida inrätta en meny eller menyer för partiets politik inför valet 2014.
84	Så arbetar utskotten	137	Socialdemokratisk skuggregering med hemsidans menydelar inlagda.
85	Så arbetar EU-nämnden	137	Ledning
87	Utskotten	137	Omvärlden
87	Svensk författningssamling om utskotten	138	Demokrati
92	Socialdemokraternas Gruppledare	139	Välfärdssektor för individer och sociala miljöer
93	Om Regeringen.	140	Välfärdssektor för fysiska miljöer
93	Alliansregeringens verksamheter i februari 2012 och en socialdemokratisk skuggregering.	140	Materiell välfärdsservice
98	Departementen 24 april 2013.	141	Samhällsekonomi, pengar
99	Ämnen och ansvarsområden A-Ö. Regeringen		
109	Statsbudgetens uppläggning	142	Förslag till socialdemokratisk skuggregering. 1 maj 2013.
	Budgetpropositionen för 2013. Prop. 2012/13:1	149	Förslag till socialdemokratisk skuggregering 1 maj 2013. Med namnen borttagna
110	2013 års ekonomiska vårproposition		
111	Tabell 6.2 Utgifter per utgiftsområde		

- 154 Förslag till socialdemokratisk skuggregering 1 maj 2013. Namnen.
- 157 Lägre text: Socialdemokraternas politik för valet 2014. Länkar till 13 deparerement, 24 statsråd i alliansregeringen och 17 utskott. Hänvisningar till socialdemokratisk politik.
- 159 Lägre text: Förslag till socialdemokratisk skuggregering 1 maj 2013. Namnförslag.
- 161 **Brist på statsråd.**
- 161 Civil-och bostadsministern och miljöministern. Hem-och konsumentminister.
- 161 Kulturministern bör få vidgade uppgifter.
- 162 Demokratiminister bör socialdemokraterna införa.
- 162 Statliga myndigheter mm och några av deras webbkartor på Internet.
- 163 Planeringsminister bör socialdemokraterna införa.
- 163 Ett statsråd för planeringen av Europa bör inrättas om Europaministern inte kan klara det.
- 163 Europeiska Unionen. EU – en överblick
- 164 En broschyr: Så fungerar Europeiska unionen Guide till EU:s institutioner
- 165 EU:s institutioner och andra organ Hitta EU-institutionerna direkt
- 166 Europeiska kommissionen
- 167 En ungefärlig inplacering av eu-kommissionens politikområden i menyn för socialdemokraternas politik
- 168 Ett statsråd för planeringen av världen bör inrättas om Utrikesministern inte kan klara det.
- 169 Förenta Nationernas organisation
- 172 Förenta nationerna enligt svenska FN-förbundet.
- 177 En ungefärlig inplacering av FNs politikområden i menyn för socialdemokraternas politik. Politikområden i FN:s underorgan och fackorgan enligt FN-förbundets beskrivning.
- 181 **Några styr. Hur är det med värderingarna och demokratin?**
- 182 Innehåll
- 183 **Regeringens byggpolitik gör Sverige fulare**
- 185 **Statsministerns kansli omöjligt att granska**
- 186 Svårt att få uppgifterna att gå ihop
- 187 Öppnare Rosenbad
- 188 Sverige förenar naivitet med självgodhet
- 190 Regeringen måste agera i kampen mot korruption
- 192 Svenskar misstror offentliga tjänstemäns ärlighet
- 194 Avgörande bevis har försvunnit
- 196 Korruption upptäcks allt mer
- 197 Mutbrottshärvan växer
- 198 Ambitiös hemsida ingen garanti för att undgå korruption
- 200 Historisk genomlysning hindras
- 202 Mänskliga rättigheter hotade efter 11 september
- 205 **Tjurskallarnas maktkamp**
- 210 De som vill bli toppar i Riksbanken borde utfrågas offentligt
- 212 Sänkning kan smitta av sig
- 214 Räknefelet kan tyvärr bli rätt
- 216 Borg får mothugg om statsskulden

217	Civilkurage är frihetens hopp	249	4.1 Millenniemålen II
219	Därför måste samhället hela tiden skapas på nytt	250	4.2 EU:s bistånd
221	Hög tid att vi lobbyister och våra kunder blir offentliga	250	4.3 Multilateralt bistånd
223	Därför trivs religionen bäst i sekulära samhällen	251	Avslutning
226	Barn som föds i Sverige ska bli svenska medborgare	251	Kommentarer och om Sida
228	Fler kan hjälpas åt	251	Webbplatsöversikt
229	Kommuner ska tvingas ta emot ensamma flyktingbarn	257	DETTA ÄR SVENSKT BISTÅND
229	Polenrevoltens antisemitiska vändning	258	INTERNATIONELLT SAMARBETE Samarbete över gränserna
233	Ryssland utgör inte något militärt hot mot Sverige	259	INTERNATIONELLT SAMARBETE Politik för global utveckling (PGU)
235	Tiden rinner ifrån Europa	260	Fler frågor och svar?
237	Så ska Europa vakna upp ur mardrömmen	260	Socialdemokraternas världspolitik.
240	Soros säger simsalabim	261	Socialdemokraternas Biståndspolitik och Världspolitik.
241	Varning för enkla lösningar	263	Samhällsplaneringens problem. Hur ska men kunna förbättra världen
242	Positiv utveckling i Afrika bra också för Sverige	265	Socialdemokraterna bör på sin hemsida inrätta en meny eller menyer för partiets politik inför valet 2014.
244	<u>Socialdemokraternas biståndspolitik, utrikespolitik, världspolitik och EU-politik.</u>	266	Från socialdemokraterna. Agenda för global utveckling - Fokus internationellt utvecklingssamarbete
244	Innehåll	266	Inledning
246	Förutsättningar för socialdemokraternas världspolitik och biståndspolitik.	267	Bakgrund
247	Socialdemokraterna om bistånd.	267	1 Socialdemokraternas mål för internationell utveckling
247	Inledning	268	2 Globala utmaningar
248	Bakgrund		2.1 Fattigdomsbekämpning, tillväxt och jobb
248	3.2 Enprocentmålet		2.1.1 Goda jobb
249	4 Formerna för internationellt utvecklingssamarbete		2.1.2 Skatteflykt
			2.1.3 Entreprenörskap
			2.1.4 Livsmedelsförsörjning
			2.1.5 Trygghetssystem.

	2.2 Samhällsinstitutioner och rättssamhälle
	2.3 Demokrati och mänskliga rättigheter
	2.4 Jämställdhet och kvinnors rättigheter.
	2.5 Klimat och energi
	2.6 Konflikthantering
	2.7 Vatten, sanitet och hälsa
274	3 Formerna för svenskt utvecklingssamarbete
	3.1 Politik för global utveckling
	3.2 Enprocentmålet
	3.3 Se över organisation, roller och hantering
	3.4 Det civila samhällets utvecklingssamarbete
	3.5 Resultat, effektivitet och uppföljning
278	4 Formerna för internationellt utvecklingssamarbete
	4.1 Millenniemålen II
	4.2 EU:s bistånd
	4.3 Multilateralt bistånd .
279	Avslutning
280	Vad behandlas inte i Socialdemokraternas biståndspolitik? I det följande har texten i socialdemokraternas biståndspolitik place-rats in i de politikområden som finns i förslaget till meny för partiets politik, huvudsakligen lika med de områden regeringens statsråd har.
281	Sammanfattningar o d om hela politiken.
285	Omvärlden
288	Demokrati
290	Välfärdssektor för individer och sociala miljöer
293	Välfärdssektor för fysiska miljöer
294	Materiell välfärdsservice
296	Samhällsekonomi, pengar

298	<u>Utredningar till hjälp för politikerna</u>
298	Innehåll
299	Forskningen om samhällsplaneringens problem.
299	Något om vad Sverige innehåller och planerar.
301	Sammanställningar som gäller enstaka problem.
303	Stora sammanställningar om samhällsplaneringens problem.
305	Politik från maj 2005 till maj 2012.
309	Tillkommit sedan ovanstående redovisning gjordes.
310	Något av det som hänt 2013 behandlas i det följande.
311	<u>Opinionsundersökningar, statistik o d</u>
311	Innehåll.
312	SOM-INSTITUTET. SAMHÄLLE OPINION MEDIER.
312	Ökat missnöje med socialförsäkringarna.
313	Presentationer.
315	Statistisk årsbok för Sverige 2013
316	Klassifikationssystem för verksamheter. Innehållet i Statistisk årsbok 2013 har här ordnats enligt detta system.
343	<u>Hälsa, sjukvård, räddningstjänst, mänskliga rättigheter o d.</u>
343	Innehåll
344	Område 61 Hälsa- och sjukvårdsverksamheter, räddning o d . Veterinärverksamheter
345	Folkhälsan i Sverige Årsrapport 2013
347	Folkhälsomål

349	Statens folkhälsoinstitut
349	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
350	Toppen på toppen på isberget
351	Om mänskliga rättigheter 2007 i alla världens länder
356	Dödsstraff på fallrepet
361	Nu är det precis så hemskt som vi befarade
363	Barnmorskeråd – nytt förslag från (S)
364	Larmcentral får nya avtal trots hård kritik
366	Bäddat för stök med valborg mitt i veckan
367	Vi vill försöka höja livskvaliteten
368	Två fel blir inte ett rätt
369	Unga C fick ställa in
370	Fasta har blivit ny hälsotrend
371	Så väljer du rätt pulsklocka
373	Den lilla döden. Romanens skamliga längtan efter socker
377	Larm om fler självmord bland unga
378	Jag ser många som ligger nära gränsen
379	Psykiskt sjuka kan ordinerats att gå till jobbet
380	S anser att de sjuka sviks
381	Många pressas av kraven på jobbet
382	Förlåt dem, ty de visste inte vad de gjorde
389	Ersättningsmodellen gör vården dyrare och sämre
390	Vårdkvaliteten måste alltid vara viktigare än väntetiden
392	När diagnoser tar över det mänskliga

394	<u>Utbildning.</u>
395	Innehåll
396	Vad var det jag sa! Martin Ingvar om den svenska skolkrisen
400	Ämneslärare saknar utbildning för att undervisa
403	Jag kan inte svara på alla frågor
404	Lägg ned dålig utbildning
405	Regeringen krävs på svar om lärarleg
406	Unga politiskt intresserade engageras inte av partierna
408	Människornas roller och möjligheter att klara dem
410	Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2
415	Kursplan - Samhällskunskap, Grundskolan
416	Hushållsverksamheter. Hemkunskap.
417	Hushållsverksamheter. Är beroende av...
418	Religion och levnadskunskap.
419	Övningsuppgift i världsplanering
420	På vilket sätt kan läromedel styra undervisningen?
421	Tema SO
421	Hur viktiga är SO-ämnena ur ett samhälleligt perspektiv?
422	Hur ser SO-undervisningen ut i praktiken?
424	Hur viktigt är det att lärarna har ämnesdidaktiska kunskaper?
425	Svenska Läromedel
425	Det tar tid– om effekter av skolpolitiska reformer
426	Bibliotekspolitik
427	Ny bibliotekslag
427	Kritik mot ny bibliotekslag
428	Ny bibliotekslag Prop. 2012/13:147

- 429 **Byskolor kan räddas med fjärrlärare**
430 Läxförhör pågår med läraren på en bildskärm
- 431 **Långt kvar till resultat**
433 S kräver extra debatt i riksdagen om skolan
435 Nivåerna måste samspela
436 Förskolestarten sker allt tidigare
437 Fackligt larm om gigantiska elevgrupper
438 S vill ha akuta åtgärder mot krisen i skolan
439 Snart måste partiet välja väg
440 Klimatet har blivit frostigare
442 Stärk rektorernas ställning
- 443 **Låt parterna vara med och forma yrkesprogrammen**
445 Företagen vill ha del av skolpengen
- 447 **Fusk undergräver allt förtroende**
- 448 **Sex partier eniga om friskolorna.**
449 Friskolorna har blivit en brännhet fråga.
- 451 **Privatekonomi, arbete och näringsliv.**
451 Innehåll
- 452 **Klyftorna mellan hushållen ökar**
453 Positiv bild av privatekonomin, men klyftorna ökar
454 Myten om klyftorna
455 Om barnbidraget höjs skulle inkomstskillnaderna minska
- 457 **Sorgesång över arbetsrätten**
461 Låt arbetssökande välja bort dåliga jobbcoacher
- 463 Den starka kronan kan sätta jobb i farozonen
464 Stäng inte dörren
465 Livsfarlig medikalisering
- 466 **Ungdomsarbetslösheten ett gemensamt problem**
468 Sverige sämst i Norden på att ge ungdomar jobb
469 Arbetsförmedlingen kritiserar för att inte hitta unga arbetslösa
- 470 **Sverige bör gå i bräsch för nordisk mikrofinans**
472 150 år av ständig förändring och innovation
474 Det finns mer att göra mot telefonförsäljarna
475 EU:s motor går i otakt
476 Stoppa EU:s strafftullar mot kinesiska solpaneler
478 Företagen måste få en ny roll i samhället
- 480 **Fysiska miljöer.**
481 Innehåll
- 482 **Halva livet ungefär bor jag intill ett svenskt skogsbyn**
- 483 **Arkitekturpolitiken ska utvärderas**
484 Vi måste ställa högre krav på byggandet.
- 485 **Assar Lindbeck om bostäder: Fortsatt kapitlexport slår ut investeringar.**
486 Kommentarer till Assar Lindbecks DN-artikel 12 maj 2013.
487 Statistisk årsbok för Sverige 2013.
492 Öka vinsten
493 Hyresrätten behöver en skatteförbättring
494 Assar Lindbeck skriver i sin artikel
494 Hyresgästföreningens tips

495 Exempel på rotarbete
503 BNP i SCB Statistisk årsbok för Sverige
504 Dags att revidera överskottsmålet
505 Regeringen når inte mål om överskott
506 Finansminister Borg överger överskottsmålet efter valet
508 Bostadspolitik är inte Riksbankens uppgift

510 **3 av 10 unga bor kvar hos föräldrarna**

512 **Boverkets forum för bostadsbyggande**
515 Snabbare byggen utreds
516 Miljonprogrammet – en möjlighet

517 **Blommor och arkitektur ska lyfta fattiga kvarter**
519 Branschen vill stoppa råd om minskad elanvändning
521 Rankning dåligt verktyg för kommunal utveckling
523 Nu ska hela rasket rivas – igen

524 **Notan för förbifarten – 17 miljarder större**
525 Prioritera utbyggnad av Blå linjen till Barkarby
526 M saknar finansiering till sina trafiksatsningar
528 Odenplan–Hagastaden billigare med spårvagn
529 Oppositionen enig om enhetstaxa i SL-trafik”

530 **Utökat 4G-nät en revolution**

531 **Överklaga Slussen? Se till att vända dig till rätt instans**

532 **Miljömålen. Årlig uppföljning av Sveriges miljökvalitetsmål och etappmål 2013.**
533 Regeringen nonchalant i hantering av artprojektet

535 Takten ökar i förhandlingarna om EU:s fiskereform
536 Vindkraftverk i Tyresta får nej
537 Morgondagens reaktor löser kärnavfallsfrågan
538 Vårt största moraliska dilemma
541 Att handla mot bättre vetande
543 När kulturen blev iskall inför naturen
546 Klimatfrågans folkvalda skymning
549 Klimatförändringen är en man
552 Klimatkrisens offer står utan skuld
554 Ett hotat klimat behöver en ny ekonomi
557 Fel läge driva frågan om stopp för oljeutvinning
559 Tvekan inför oljeutvinning på Arktis: Svårt vid olycka
560 Istäcket smälter och oljan flyter

561 Sociala miljöer.

561 Innehåll

562 **Svenskarna firar lika mycket – men inte på nationaldagen**
563 Det finns ett synsätt om att mannen försörjer familjen
564 Nedrustning är upprustning och besparingar satsningar
566 De spårar försvunna flyktingbarn
568 Röda korset kräver enhetligt regelverk
569 Sociala medier ökar inte demokratin

570 **Det här ska du göra om du blir utsatt för mobbning på jobbet**

571 **Skolmobbning och nätmobbning hänger ihop**
571 På nätet förstärks den status man har i skolan
573 Lärare som finns på nätet får bra kontakt med elever
575 Vi vill inte att barnen tystnar
577 Mobbning kan fortgå i flera år

- 579 Anmälningar visar vuxenvärldens misslyckande
580 Viktig signal till de kränkta barnen
- 581 **Fler än en fjärdedel har utsatts för våld**
582 **Malmös judiska liv tynar bort**
- 589 **Destruktiva reaktioner**
591 När slagen haglar håller sig Reinfeldt borta
- 592 **Borgerlighetens förslag**
592 Innehåll
- 593 Framtidskommissionens slutrapport: Svenska
framtidsutmaningar
597 Nya moderaterna: Föregångsland för klimat och hållbarhet.
- 599 **S-kongressen och Socialdemokraternas politik**
600 Innehåll
- 601 **Världen och socialdemokraternas epoker.**
604 Stefan Löfven vann kongressen – nu återstår valet
605 Besked i jobbfrågan är det viktigaste
606 Kulturpolitik. Lite mer åt lite fler
607 Nya verkställande utskottet.
607 Nyvald partistyrelse.
- 609 **Socialdemokraternas politik**
610 Skatter
- 611 **Första sidan på socialdemokraternas hemsida 20 maj 2013.**
614 Socialdemokraterna bör på sin hemsida inrätta en meny eller
menyer för partiets politik inför valet 2014
- 615 Socialdemokratisk skuggregering med hemsidans menydelar
inlagda.
619 Kommentarer
- 620 **Mer om socialdemokraternas politik.**
622 90-dagarsgaranti ska ge unga jobb eller utbildning
624 S vill ersätta fas 3 med välfärdsjobb
625 Nya skolsatsningar
626 Skolan behöver ta ny teknik på allvar
627 Vårkampanj om skolan
628 4000 fler lärare
629 Småföretagarna behöver maktskifte
630 Sverige tappat konkurrenskraft
- 632 **Jämställdhet lönar sig**
Åtgärdsprogrammet innehåller tio punkter:
634 1. Haltande tillväxt och åldrande befolkning.
635 2. Stor potential i ökad jämställdhet.
639 3. Svag jämställdhetsutveckling.
639 4. Viktigt med europeiskt perspektiv.
639 5. Åtgärdsprogram.
Bygg ut barn- och äldreomsorgen.
Gör alltid till rättighet.
Öka andelen kvinnor i företagsledning och styrelserum.
Stärk arbetsmiljöarbetet.
Verka för bra jobb i offentlig sektor.
Stärk och jämställdhetssäkra föräldraförsäkringen.
Bekämpa diskrimineringen av kvinnor i arbetslivet.
Stimulera kvinnligt företagande.
Avskaffa sambeskattningen.
Ta bort de differentierade pensionsåldrarna.

640	<u>Socialdemokrateras vårmotion.</u>	667	<u>5. REFORMER FÖR 2014</u>
641	Innehåll	668	AKTIV NÄRINGSPOLITIK - FLER OCH VÄXANDE FÖRETAG
642	Fler jobb för Sveriges unga. Vårmotion	671	90-DAGARSGARANTIN
643	<u>FRAMTIDSKONTRAKTET</u>	674	EXTRATJÄNSTER
645	<u>1. EKONOMISKA LÄGET</u>	676	MINDRE KLASSER
646	VÄRLDSEKONOMIN DRAR SVERIGE UR LÅGKONJUNKTUREN	677	<u>6. ALTERNATIV VÅRÄNDRINGSBUDGET 2013</u>
649	LJUSARE UTSIKTER FÖR SVERIGE	677	INFÖR YRKESINTRODUKTIONSJOBB REDAN NU
650	MEN ARBETSLÖSHETEN HAR BITIT SIG FAST	678	OBLIGATORISK SOMMARSKOLA
652	REKRYTERINGSGAPET	679	SOMMARGYMNASIUM PÅ FOLKHÖGSKOLA .
653	FÖRDELNINGSPANALYS	679	NATURVETENSKAPLIGT/TEKNISKT BASÅR
655	FÖRÄNDRAD SYN PÅPOLITIKENS ÅTERVERKNINGAR	SOMMAREN 2013	
656	KOMMUNAL EKONOMI	680	SOMMARJOBB
657	<u>2. EKONOMISKT RAMVERK</u>	681	<u>APPENDIX 1 – REFORMER OCH FINANSIERING</u>
657	DET FINANSPOLITISKA RAMVERKET	682	<u>Vårpropositionen 2013 och andra partiers vårmotioner.</u>
657	SYSSELSÄTTNINGSPOLITISKT RAMVERK	682	Innehåll
659	INVESTERINGSPLAN.	683	Sammanfattning av vårpropositionen 2013. Från Regeringen
659	UPPFÖLJNING AV DE BUDGETPOLITISKA MÅLEN	687	2013 års ekonomiska vårproposition
661	<u>3. REGERINGENS POLITIK FUNGERAR INTE</u>	688	Svensk ekonomi inne i en nio år lång svacka
661	KUNSKAPSRESULTATEN I SKOLAN SJUNKER	689	Borg väljer att varna
621	FÄRRE FÅR CHANSEN ATT LÄSA VIDARE	690	Satsningarna sparas till höstbudgeten
663	MISSLYCKAD JOBBPOLITIK	691	Våp i väntan på höst
665	<u>4. ANDRA INSATSER HADE KRÄVTS</u>	693	Miljöpartiets Vårbudget för en ny arbetslinje
665	JOBBSKAPANDE NÄRINGSPOLITIK		
665	EFTERFRÅGESTIMULANSER		
666	JOBBS OCH UTBILDNINGSPLATSER		

- 696 **Partiprogram, Riksdagsdebatter, Statsbudget från regeringen o d. Partiledartal o d.**
- 697 Innehåll
- 698 **Nya moderaterna: ANSVAR FÖR EKONOMIN OCH FULL SYSSELSÄTTNING**
- 735 **Partiprogram för övriga borgerliga partier** se sidorna 498-603 i. <http://wimnell.com/omr36-39zt.pdf>
498 Programkommitténs förslag till nytt partiprogram (fp)
565 Partistyrelsens förslag till idéprogram 18/2 2013(C)
601 (M) (Här bara sammanfattning)
602 Nu skapas ny politik inför 2014. (KD)
- 736 **Socialdemokraternas partiprogram Beslutad version**
- 737 ETT PROGRAM FÖRFÖRÄNDRING
- 737 DEN DEMOKRATISKA SOCIALISMEN .
- 738 VÅRA VÄRDERINGAR
- 740 VÅR SAMHÄLLSSYN
- 744 VÄRLDEN AV IDAG
- 751 VÅR POLITIK
- 764 Installationstal av Stefan Löfven.
- 773 Framtidskontraktet. Beslutad version.
- 773 Ekonomin växer när människor växer.
- 776 Fler jobb är grunden för allt.
- 782 Med kunskaper växer Sverige.
- 786 En bra välfärd gör att människor växer och jobben blir fler.
- 790 Ansvar för morgondagen med en bättre miljö i dag.
- 793 En rättvis värld är möjlig.
- 797 **Miljöpartiets partiprogram**
- 836 Arbetstidsförkortning till 30 timmar/vecka
- 837 Arbetstidsförkortning till 35 timmar/vecka
- 838 **Vänsterpartiet. Vår politik.**
- 839 Landsbygdspolitisk Plattform.
- 843 **Statsbudgetens uppläggning Från regeringens hemsida.**
- 843 Budgetpropositionen för 2013.
2013 års ekonomiska vårproposition: Se avsnittet
“Vårpropositionen 2013 och andra partiers vårmotioner.”
- 844 Debatt med anledning av vårpropositionens avlämnande.
- 902 **Stefan Löfvens förstamajtal.**
- 909 **Första maj-tal av LOs ordförande Karl-Petter Thorwaldsson.**
- 919 **Jobben hetaste frågan i TV-debatten**
- 920 **Partiledardebatt. Onsdag 12 juni 2013**
- 980 **Tillägg**

Sven Winnell 1+17 juni 2013:
Samhällsplaneringens problem.
Om planering av politik för ministrar.
Socialdemokraternas hemsida 1 juni 2013.
<http://winnell.com/omr36-39zzas.pdf>

Innehåll

sida

4	Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen?
6	Schema över påverkans- och förändringsproblem.
7	Den fundamentala påverkanskedjan.
9	Det uppgjorda klassifikationssystemet.
10	De nio verksamhetsområdena har delats upp.
11	Klassifikationssystem för verksamheter.
13	Riksdagen i samhället.
15	Utskotten.
16	Departementen 24 april 2013.
18	Brist på statsråd.
21	Förslag till socialdemokratisk skuggregering.
28	Klassifikationssystem för verksamheter med ministrar.
33	Socialdemokraternas hemsida 1 juni 2013.
35	Socialdemokraterna bör på sin hemsida inrätta en meny eller menyer för partiets politik inför valet 2014.
37	Listan med socialdemokraternas politik. 26 maj 2013.
37	Ledning.
37	Statsminister.

38	Planeringsminister (ny).
38	Världsplaneringsminister (ny).
38	Informationssekreterare. Gruppsekreterare.
39	Schema över planeringar.
40	Områdena 1-5: Förutsättningar för verksamheterna 6 och 7-9.
62	Förenta Nationernas organisation och verksamheter.
74	Socialdemokraterna. Från huvudmenyn.
75	Omvärlden.
75	Utrikesminister.
76	Försvarsminister.
77	Biståndsminister.
79	Europaminister och Europaplaneringsminister.
80	Europeiska Unionen. EU – en överblick.
86	Demokrati och juridik.
86	Demokratiminister (ny).
92	Justitieminister, del lagar och domstolar.
92	Justitieminister, del polis, brott od.
94	Partisekreterare s.
95	Välfärdssektor för individer och sociala miljöer.
95	Utbildningsminister.
97	Hälso- och sjukvård. Socialtjänst. Sociala miljöer.
97	Socialminister, del hälso- och sjukvårdspolitik.
100	Socialminister, del allmän socialvårdspolitik.
104	Barn- och äldreminister.
106	Jämställdhetsminister.
109	Integrationsminister.
110	Migrationsminister.
111	Kultur- och idrottsminister.
116	Kultur- och idrottsminister: del Form, bild och musik.

121	Kultur- och idrottsminister: del Seder och bruk, medier, teater, nöjen,	175	<u>Komplettering 17 juni 2013.</u>
125	Kultur- och idrottsminister: del Folkrörelser.	175	Sven Winnell 17 juni 2013: Till partiledare Stefan Löfven om politik för planering av fysiska miljöer och för några andra områden.
126	Kultur- och idrottsminister: del Idrott.	176	Socialdemokraterna har ingen politik för planering av fysiska miljöer.
128	Kultur- och idrottsminister: del Språk, litteratur.	177	Minister fysisk planering (71,72) Stefan Attefall Civil- och bostadsminister Palm, Veronica (S) Ordförande i Civilutskottet
134	Kultur- och idrottsminister: del Arkiv, bibliotek, religion.	182	Kultur- och idrottsminister Lena Adelsohn Liljeroth Kultur- och idrottsminister. Carlsson, Gunilla i Hisings Backa (S) Ordf. i Kulturutskottet
140	Hem-och konsumentminister.	187	Sociala miljöer och sociala verksamheter i fysiska miljöer.
145	Energiminister.	193	Miljöminister (71) Lena Ek Miljöminister. Ernkrans, Matilda (S) Ordförande i Miljö- och jordbruksutskottet.
146	Välfärdssektor för fysiska miljöer.	197	Boverket och Naturvårdsverket.
	Miljöminister.	197	Regeringens politik för de fysiska miljöerna.
148	Minister fysisk planering.	224	Sammanfattningsvis är det mycket som ingår i planeringen av fysiska miljöer.
153	Materiell välfärdsservice.	225	Seder och bruk. Planering av sociala miljöer.
153	Arbetsmarknadsminister.	226	Observera.
155	Näringsminister.	227	Skiss över departementens ansvar och verksamhet.
162	Landsbygdsminister.	228	Politik för fysiska miljöer.Demokratipolitik.Skolpolitik.Världspolitik och Europapolitik. Politik för planering avpolitiken.
164	Handelsminister.	229	Skatte-och bidragspolitik.
165	Informationsteknikminister.	230	Hur förbättra välfärdsfördelningen?
167	Infrastrukturminister.	231	Förslag till riksdagsbeslut.
168	Samhällsekonomi, pengar.	232	Upploppen i Husby och andra förorter, ungdomsarbetslösheten
168	Finansminister.	233	Kursplan - Samhällskunskap, Grundskolan.
170	Finansmarknadsminister.	234	Hushållsverksamhet
172	Skatteminister (ny).	235	Filosofi får mer plats i ungas liv
173	Socialförsäkringsminister.	237	Arbetstidsförkortning
		239	Gröna partier.

Sven Winnell 22 november 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Hösten 2013 inför valet 2014. Del 1-3. <http://winnell.com/omr36-39zzb.pdf>

Innehåll:

- 10 **Del 1. Tidigare utredningar**
- 11 Innehållet i: Sven Winnell 1 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Med ett klassifikationssystem för verksamheter som förändrar världen. <http://winnell.com/omr36-39zs.pdf>
- 26 Innehållet i: Sven Winnell 30 mars 2013: Om uppgifter för en socialdemokratisk skuggregering. Kommentarer till fem sammanställningar omr36-39zs-zx <http://winnell.com/omr36-39zy.pdf>
- 34 Innehållet i: Sven Winnell 20 maj 2013: Politik våren 2013. En fortsättning på tidigare sammanställningar om samhällsplaneringens problem den 1, 20 och 30 mars 2013. <http://winnell.com/omr36-39zz.pdf>
- 46 Innehållet i: Sven Winnell 1+17 juni 2013: Samhällsplaneringens problem. Om planering av politik för ministrar. Socialdemokraternas hemsida 1 juni 2013. <http://winnell.com/omr36-39zzas.pdf>
- 48 Politik före och efter 12 september 2013

49 **Del 2 Statsbudget och budgetmotioner för 2014, med debatter.**

- 50 s-partiledare Stefan Löfven: Fredrik Reinfeldt, möt mig i debatt om Sveriges vägval.
- 52 Ewa Stenberg: Om Reinfeldt ska göra en trippel måste alliansen bli piggare.
- 53 Ingen har vunnit tre gånger i rad på 2000-talet.
- 55 Reinfeldt: Jag laddar för att vara mitt absolut bästa.
- 57 Löfven: Vi behöver högre skatter till välfärden.
- 58 Löfven redo att stoppa skattepaket.
- 60 Statsministern läste upp regeringsförklaringen.
- 60 Eders Majestäter, Eders Kungliga Högheter, herr talman, ledamöter av Sveriges riksdag.
- 69 Nya ministern ska lösa jobbfrågan.
- 71 Svantesson är ett riskfyllt val.
- 72 En politik för tillväxt och jobb.
- 73 Budgeten för 2014 på 5 minuter.
- 79 Budgetpropositionen för 2014.
- 80 Åtgärder i budgeten för 2014.
- 83 Stötta tillväxt och jobb när omvärlden utvecklas svagt.
- 85 Magdalena Andersson kommenterar regeringens budget.
- 87 Kommentar till Moderaternas valbudget.
- 90 Riksdagens snabbprotokoll 2013/14:3 Onsdagen den 18 september. Debatt med anledning av budgetpropositionens avlämnande.
- 149 Några problem som behandlats i massmedierna i slutet av september och början av oktober 2013.
- 149 Borg riskerar att gå mot nederlag.

- 151 En budget som gjorts för att locka väljare.
152 Striden om brytpunkt blir lång.
152 Lagen ska skydda mot ökade utgifter.
153 C vill underlätta ökad invandring.
154 C måste våga kritisera M för att locka väljare.
155 C vill införa uranveto.
155 Nu har Reinfeldt genomfört Lundgrens ratade politik.
157 Utrymmet för reformer är obefintligt för valets segrare.
159 Tillbaka till den grå vardagen.
160 Politikern stirrar in i sin motståndare och pratar på om det förutbestämda.

161 Oppositionens statsbudgetar för 2014.

162 2 oktober 2013: Nyhetsbrev Socialdemokraterna.
167 Lägst arbetslöshet i EU 2020 Socialdemokraternas budgetmotion för 2014.

241 Miljöpartiets budgetmotion för 2014.
242 Partimotion Motion till riksdagen 2013/14: MP1001 ek av Gustav Fridolin m.fl. (MP) Investera för nya jobb, skola och klimat.

248 Jobben och välfärden går först i Vänsterpartiets budget för 2014.
248 Partimotion Motion till riksdagen 2013/14:V400 jg av Jonas Sjöstedt m.fl. (V). En ekonomisk politik för bättre välfärd.

254 Sverigedemokraterna presenterade budget: ”Politik för jämställdhet, nya jobb och stärkt välfärd” 2 oktober 2013.

257 Så tycker partierna att pengarna ska fördelas.

261 Partiledarebatt i TV 6 oktober 2013.
261 Alla partiledare på plats
262 Hätsk, febrig och aggressiv
263 Partiledarbatten 6 oktober 2013.

264 Partiledardebatten i riksdagen den 16 oktober 2013.

320 Moderaternas partistämman och de andra partierna efter budgeten.
320 Egen skollinje utmaningen för Moderaterna.
322 Ny förpackning – samma politik.
323 Ett M mer för medelklassen.
324 Ny strategi skapar problem.
325 Ledningen förlorade frågan om hemtjänst.
326 Möt välfärdshögern.
327 Nya M fångar i sin egen retorik.
328 S hetaste partiet bland företagen.
330 Moderaternas valtaktik – att varna för rödgröna.
331 Moderata argument om stundande kaos har använts förut.
333 Tapp för Reinfeldt inget lyft för Löfven.
334 Snart har han förlorat alla guldägg.

336	<u>Del 3 Världsproblem och problem i länder utanför Sverige.</u>	456	Frankrike
336	Innehållet i: Sven Winnell 4 maj 2011: Om mänskliga rättigheter 2007 i alla världens länder enligt Urikesdepartementets utredningar. http://winnell.com/omr103a.pdf	461	Tyskland
341	Förenta Nationernas Millenniedeklaration.	471	Österrike
349	Millenniemalet - 190 länder mot minskad fattigdom	473	Italien
351	Innehållet i: Sven Winnell 16 mars 2008: Något om sociala miljöer. Kompletterad 1 juni 2012 med våldet i världen, mänskliga rättigheter, mobbning, diskriminering o d. http://winnell.com/omr7952-7956d.pdf	478	Kosovo
355	Världen vinner mot armodet	480	Serbien.
357	Vi föds med en känsla för moral	482	Grekland
360	Åsikter i den muslimska världen	486	Turkiet
364	Från Beirut till Washington	496	Georgien
366	Världen går mot mer demokrati	497	Ukraina
366	Wikipedia som slagfält	503	Mellanöstern och Nordafrika
367	Världens slumrande tillgång	505	Syrien
368	Farligt tomrum efter USA	514	Palestina
370	USA	517	Israel.
406	Kina	519	Irak
419	Ryssland	522	Iran
431	Europa utom Ryssland	529	Saudiarabien
438	Norge.	531	Egypten
449	Island	538	Libyen
451	England	542	Tunisien
454	Irland.	545	Japan
		546	Indien
		547	Övriga Asien
		548	Afghanistan
		551	Pakistan.
		553	Sri Lanka.
		556	Filippinerna
		574	Nepal
		577	Övriga Afrika
		581	Övriga Amerika
		585	Oceanien och Polarområdena
		586	Världsarvslistan

Sven Winnell 22 november 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Hösten 2013 inför valet 2014. Del 4 <http://winnell.com/omr36-39zcc.pdf>

Innehåll:

7 **Inledning till socialdemokraternas partiledare.**

7 Sammanställningen nu är till för att hjälpa den socialdemokratiska partiledaren att vinna valet 2014.

7 Styrningen av Sverige och världen.

9 Universum och förhistorisk tid.

9 Historisk tid.

12 Efterkrigstiden. Från 1945 till slutet av 1900-talet.

13 Tillägg i januari 2013 om de senaste åren.

14 Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen?

Det är människornas verksamheter som avgör världens framtid. För framtidsplaneringen har forskats fram en planeringsfilosofi och ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter som ska ge bättre underlag för kunskaper om verksamheterna och deras samband - för bättre demokrati och bättre framtid i en gemensam värld.

15 Systemet har följande avdelningar på högsta nivå:

1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.
2. Religiösa verksamheter o d.
3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter.
4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur.

5. Naturforsknings- och matematikverksamheter.

6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.

7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.

8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.

9. Blandade saklitterära verksamheter. Tidningar. Allmän geografi. Biografi. Allmän historia.

17 Vilka är de politiska problemen?

17 Områdena 1-5: Förutsättningar

18 Område 6: Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.

18 Områdena 7-9 Kulturella verksamheter

19 Forskningsarbetet om samhällsplaneringens problem och klassifikationssystemet.

20 Sammanställningen nu innehåller fyra delar. Del 1-3 finns i: Sven Winnell 22 november 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Hösten 2013 inför valet 2014. Del 1-3.

<http://winnell.com/omr36-39zcb.pdf>

20 Del 1. Tidigare utredningar.

20 Del 2. Statsbudget och budgetmotioner för 2014, med debatter.

20 Del 3. Världsproblem och problem i länder utanför Sverige.

20 Del 4. Början av politiken inför valet 2014.

20 Innehållet i del 4

27 Innehållet i: Sven Winnell 1+17 juni 2013: Samhällsplaneringens problem. Om planering av politik för ministrar. Socialdemokraternas hemsida 1 juni 2013.

<http://winnell.com/omr36-39zzas.pdf>

29	<u>Del 4. Början av politiken inför valet 2014.</u>	60	Bakgrunden till dagens värld och dagens problem.
30	Statsbudgeten för 2014 och resonemangen kring den antyder vad valrörelsen kommer att handla om.	63	Forskning. Kunskaper och nya kunskaper. Universitet och högskolor. Utbildning och forskning.
31	Välfärdsfördelningen.	70	Statliga myndigheter m m. De som styr och kontrollerar. Med internatinella organisationer och kommuner mm.
33	Årskostnader år 2013, förvärvsarbetande icke-pensionärer.	78	Regeringen.
33	Pensionärer 2013.	84	Departementen.
34	Inkomstfördelning 2013 och försämring/förbättring 2006-2013.	85	Ämnen och ansvarsområden A-Ö, regeringen.
38	Förslag till riksdagsbeslut. TV-avgiften avskaffas för privathushåll. Systemet för pensionärernas bostadstillägg. Bostadsbidrag införs för barnlösa icke-pensionärer Bostadsbidrag för barnfamiljer.	95	Pågående utredningar.
39	Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen?	96	Riksdagens utskott.
40	Undervisningen i grundskolan och gymnasiet behöver bättras	97	Socialdemokraternas gruppledare.
41	Tema SO	98	Hur passar departement och statsråd ihop med riksdagsutskotten?
41	Hushållsverksamheter. Hemkunskap.	115	Socialdemokraterna.
43	Religion och levnadskunskap.	115	Socialdemokraternas politik.
45	Över- och underklass, maktkamp, religioner, kvinnor.	117	Förslag till socialdemokratisk skuggregering.
47	Klassifikationssystem för verksamheter.	118	Socialdemokratisk skuggregering med s-hemsidans myndelagda inlagda.
49	Klassifikationssystem för verksamheter, med några förtydligande kommentarer.	123	Europa är den mest sekulariserade delen av världen
55	Svensk politik 1889- 2012.	125	Förslag till socialdemokratisk skuggregering 1 maj 2013. Med mer uppgifter.
56	Klassamhället på 1800-talet och i det moderatledda 2013.	131	Listan med socialdemokraternas politik. 26 maj 2013.
58	Vilka är de politiska problemen?	132	Klassifikationssystem för verksamheter. Blått: Statistisk årsbok för Sverige 2013. Rött: Ministrar för socialdemokratisk politik.
		137	Socialdemokraternas biståndspolitik, utrikespolitik, världspolitik och EU-politik.

- 139 Socialdemokraternas hemsida på Internet, med information om partiets politik.
- 139 Socialdemokraternas hemsida på Internet Maj 2013.
- 140 Vår politik A till Ö. 1 Maj 2013
- 141 Socialdemokraternas hemsida på Internet
Huvudmenyn 16 november 2013.
- 142 S hemsida 15 nov 2013. Vår politik A till Ö
- 144 1 maj 2013: Socialdemokraterna bör på sin hemsida inrätta en meny för partiets politik inför valet 2014.
- 145 Socialdemokraternas hemsida den 15 november 2013.
- 147 På följande områden bör socialdemokraterna redovisa sin politik.
- 149 22 politikområden
- 150 **Politikområden.**
- I början på varje område finns uppgifter om tillhörande ministrar och länkar till socialdemokraternas politikområden "A-Ö" På de flesta områdena finns inlagda tidningsartiklar hösten 2013.
- 151 Socialdemokraternas ledning. (Statsminister)
[Den svenska modellen](#)
- 159 Socialdemokraternas planering av sin politik och information om sin politik. (Planeringsminister. Informationssekreterare. Gruppsekreterare. Partisekreterare)
- 161 Världsplanering. (Utrikesminister och FN-minister och Världsplaneringsminister)
[Internationellt](#)
- 165 Europaplanering. (EU-minister och Europaplaneringsminister)
- 168 Demokrati o d, juridik. (Demokratiminister. Justitieminister, del)
[Demokrati](#)
[HBT](#)
[Mänskliga rättigheter](#)
- 194 Försvar (Försvarsminister)
[Försvar och krisberedskap](#) del
- 200 Klimat och klimatstörningar. (Miljöminister)
[Klimat](#)
[Miljö](#)

- 224 Transporter. (Infrastrukturminister)
[Infrastruktur](#)
- 237 Planering av fysiska miljöer. Städer. (Plan- och byggminister.)
- 258 Landsbygden. (Landsbygdsminister)
- 263 Bistånd. (Biståndsminister)
[Bistånd](#)
- 273 Sjukvård. hälsovård, räddningstjänst o d (Socialminister)
[Alkohol](#)
[Försvar och krisberedskap](#) del
[Narkotika](#)
[Psykiatri](#)
[Sjukvård](#)
- 339 Hushållsverksamheter (Hem- och konsumentminister. Energiminister)
[Bostad](#)
[Elpriser](#)
[Energi](#)
[Hemlöshet](#)
[Konsumentfrågor](#)
[Kärnkraft](#)
[Sociala frågor](#)
[Trygghet i vardagen](#)
[Välfärden](#)
- 368 Vård och omsorg. Hemsjukvård o d. (Barn- och äldreminister)
[Barn](#)
[Barnfattigdom](#)
[Barnkonventionen](#)
[Äldre](#)
- 412 Utbildning. (Utbildningsminister)
[Betyg](#)
[Forskning](#)
[Förskola](#)
[Högskola](#)
[Skola](#)
[Utbildning](#)
- 465 Information, reklam, propaganda, konst, kultur, religion. Idrott. Nöjesliv. (IT-minister. Kultur- och idrottsminister)
[Fildelning](#)
[Idrott](#)
[Integritet](#)
[Kultur](#)
[Kyrkor och trossamfund](#)
- 490 Jobb. (Arbetsmarknadsminister. Jämställdhetsminister)
[Arbete](#)
[Arbetskraftsinvandring](#)
[Arbetsmiljö](#)
[Deltid - Heltid](#)
[Ekonomi](#)
[Fas 3](#)
[Feminism](#)
[Funktionsnedsättning](#)
[Jobb](#)
[Jämställdhet](#)
[Kollektivavtal](#)
[LAS](#)
[Ungdomsarbetslöshet](#)
[Validering](#)

- 536 Näringar (Näringsminister)
[Företagande och entreprenörskap](#)
[Innovation](#)
[Näringsliv](#)
[Strategiprogram för gruvnäringen](#)
- 552 Handel. (Handelsminister)
[Apotek](#)
- 574 Migration. Integration. (Integrationsminister.
 Migrationsminister)
[Flyktingar och migration](#)
[Integration och mångfald](#)
- 611 Polisen. Brott. Kriminalvård o d. (Justitieminister, del)
[Brott](#)
[Illegala vapen](#)
[Kriminalvård](#)
[Polisen](#)
- 693 Pengar. (Finansminister. Finansmarknadsminister.
 Skatteminister. Socialförsäkringsminister)
[A-kassan](#)
[Föräldraförsäkring](#)
[Pension](#)
[Sjukförsäkringen](#)
[Skatter](#)
[Tillväxt](#)
[Trygghetsförsäkringar](#)
- 726 En särskild utredning:
 Skatt och skatt efter bärkraft
- 755 Om de politiska partiernas utspel.

Sven Winnell 27 november 2013: Regeringens, kommunernas och landstingens verksamheter i 22 politikområden den 27 november 2013. Första delen med de första 12 områdena.
<http://winnell.com/omr36-39zsd1.pdf>

Innehåll

Sid 4 **Introduktion**

Innehållsförteckningar till följande politikområden:

- 22 **Ledning.** (Statsminister)
- 23 **Planering av och information om regeringspolitiken.** (Planeringsminister. Informationssekreterare. Gruppsekreterare. Partisekreterare)
- 23 **Världsplanering.** (Utrikesminister och FN-minister och Världsplaneringsminister)
- 24 **Europaplanering.**(EU-minister och Europaplaneringsminister)
- 25 **Demokrati o d, juridik.** (Demokratiminister. Justitieminister, del)
- 27 **Försvar.** (Försvarsminister)
- 27 **Klimat och klimatstörningar.** (Miljöminister)
- 28 **Transporter.** (Infrastrukturminister)
- 28 **Planering av fysiska miljöer. Städer.** (Plan- och byggminister.)
- 29 **Landsbygden.** (Landsbygdsminister)
- 30 **Bistånd.** (Biståndsminister)

- 30 **Sjukvård, hälsovård, räddningstjänst o d.** (Socialminister)
- 32 **Hushållsverksamheter.** (Hem- och konsumentminister. Energiminister)
- 33 **Omsorg och barn och äldre o d.** (Barn- och äldreminister)
- 33 **Utbildning.** (Utbildningsminister)
- 34 **Information, kultur, religion, nöjen, idrott od.** (IT-minister. Kultur-och idrottsminister)
- 35 **Jobb.** (Arbetsmarknadsminister. Jämställdhetsminister)
- 36 **Näringar.** (Näringsminister)
- 36 **Handel.** (Handelsminister)
- 37 **Migration. Integration.** (Integrationsminister. Migrationsminister)
- 38 **Polisen. Brott. Kriminalvård o d.** (Justitieminister, del)
- 39 **Pengar.** (Finansminister. Finansmarknadsminister. Skatteminister. Socialförsäkringsminister)

Därefter följer politikområden med fullständiga artiklar enligt de ovan nämnda innehållsförteckningarna.

På grund av att alla mail-mottagare inte kan ta emot stora dokument är utredningen uppdelad på två dokument, ett dokument som innehåller politikområdena **Ledning - Sjukvård, hälsovård, räddningstjänst o d** och ett med **Hushållsverksamheter - Pengar.**

Introduktion och innehållsförteckningar till alla politikområden finns i båda dokumenten.

I den första delen finns fullständiga artiklar för politikområdena Ledning - Sjukvård, hälsovård, räddningstjänst o d.
<http://winnell.com/omr36-39zzd1.pdf>

Sidnummer är sidnummer i den första delen:

- 4 **Introduktion**
- 22 **Innehållsförteckningar till alla politikområden**
Därefter följer politikområden med fullständiga artiklar för följande politikområden:
- 43 **Ledning.** (Statsminister)
- 56 **Planering av och information om regeringspolitiken.** (Planeringsminister. Informationssekreterare. Gruppsekreterare. Partisekreterare)
- 72 **Världsplanering.** (Utrikesminister och FN-minister och Världsplaneringsminister)
- 124 **Europaplanering.**(EU-minister och Europaplaneringsminister)
- 177 **Demokrati o d, juridik.** (Demokratiminister. Justitieminister, del)
- 302 **Försvar.** (Försvarsminister)
- 349 **Klimat och klimatstörningar.** (Miljöminister)
- 368 **Transporter.** (Infrastrukturminister)
- 395 **Planering av fysiska miljöer. Städer.** (Plan- och byggminister.)
- 404 **Landsbygden.** (Landsbygdsminister)
- 458 **Bistånd.** (Biståndsminister)
- 484-573 **Sjukvård, hälsovård, räddningstjänst o d.** (Socialminister)

I den andra delen finns fullständiga artiklar för politikområden Hushållsverksamheter - Pengar.
<http://winnell.com/omr36-39zzd2.pdf>

Sidnummer är sidnummer i den andra delen:

- 4 **Introduktion**
- 22 **Innehållsförteckningar till alla politikområden**
Därefter följer politikområden med fullständiga artiklar
för följande politikområden:
- 43 **Hushållsverksamheter.** (Hem- och konsumentminister.
Energiminister)
- 71 **Omsorg och barn och äldre o d.** (Barn- och äldreminister)
- 106 **Utbildning.** (Utbildningsminister)
- 129 **Information, kultur, religion, nöjen, idrott od.**
(IT-minister. Kultur-och idrottsminister)
- 185 **Jobb.** (Arbetsmarknadsminister. Jämställdhetsminister)
- 241 **Näringsvar.** (Näringsminister)
- 280 **Handel.** (Handelsminister)
- 345 **Migration. Integration.** (Integrationsminister.
Migrationsminister)
- 417 **Polisen. Brott. Kriminalvård o d.** (Justitieminister, del)
- 444-594 **Pengar.** (Finansminister. Finansmarknadsminister.
Skatteminister. Socialförsäkringsminister)

Sven Winnell 27 november 2013: Regeringens, kommunernas och landstingens verksamheter i 22 politikområden den 27 november 2013. Andra delen med de sista 10 områdena.
<http://winnell.com/omr36-39zzd2.pdf>

Innehåll

- Sid 4 **Introduktion**
- Innehållsförteckningar till följande politikområden:**
- 22 **Ledning.** (Statsminister)
- 23 **Planering av och information om regeringspolitiken.**
(Planeringsminister. Informationssekreterare.
Gruppsekreterare. Partisekreterare)
- 23 **Världsplanering.** (Utrikesminister och FN-minister och
Världsplaneringsminister)
- 24 **Europaplanering.**(EU-minister och Europaplaneringsminister)
- 25 **Demokrati o d, juridik.** (Demokratiminister.
Justitieminister, del)
- 27 **Försvar.** (Försvarsminister)
- 27 **Klimat och klimatstörningar.** (Miljöminister)
- 28 **Transporter.** (Infrastrukturminister)
- 28 **Planering av fysiska miljöer. Städer.** (Plan- och
byggminister.)
- 29 **Landsbygden.** (Landsbygdsminister)
- 30 **Bistånd.** (Biståndsminister)

- 30 **Sjukvård, hälsovård, räddningstjänst o d.** (Socialminister)
- 32 **Hushållsverksamheter.** (Hem- och konsumentminister. Energiminister)
- 33 **Omsorg och barn och äldre o d.** (Barn- och äldreminister)
- 33 **Utbildning.** (Utbildningsminister)
- 34 **Information, kultur, religion, nöjen, idrott od.** (IT-minister. Kultur-och idrottsminister)
- 35 **Jobb.** (Arbetsmarknadsminister. Jämställdhetsminister)
- 36 **Näringar.** (Näringsminister)
- 36 **Handel.** (Handelsminister)
- 37 **Migration. Integration.** (Integrationsminister. Migrationsminister)
- 38 **Polisen. Brott. Kriminalvård o d.** (Justitieminister, del)
- 39 **Pengar.** (Finansminister. Finansmarknadsminister. Skatteminister. Socialförsäkringsminister)

Därefter följer politikområden med fullständiga artiklar enligt de ovan nämnda innehållsförteckningarna.

På grund av att alla mail-mottagare inte kan ta emot stora dokument är utredningen uppdelad på två dokument, ett dokument som innehåller politikområdena **Ledning - Sjukvård, hälsovård, räddningstjänst o d** och ett med **Hushållsverksamheter - Pengar.**

Introduktion och innehållsförteckningar till alla politikområden finns i båda dokumenten.

I den första delen finns fullständiga artiklar för politikområden Ledning - Sjukvård, hälsovård, räddningstjänst o d.
<http://winnell.com/omr36-39zzd1.pdf>

Sidnummer är sidnummer i den första delen:

- 4 **Introduktion**
- 22 **Innehållsförteckningar till alla politikområden**
Därefter följer politikområden med fullständiga artiklar för följande politikområden:
- 43 **Ledning.** (Statsminister)
- 56 **Planering av och information om regeringspolitiken.** (Planeringsminister. Informationssekreterare. Gruppsekreterare. Partisekreterare)
- 72 **Världsplanering.** (Utrikesminister och FN-minister och Världsplaneringsminister)
- 124 **Europaplanering.**(EU-minister och Europaplaneringsminister)
- 177 **Demokrati o d, juridik.** (Demokratiminister. Justitieminister, del)
- 302 **Försvar.** (Försvarsminister)
- 349 **Klimat och klimatstörningar.** (Miljöminister)
- 368 **Transporter.** (Infrastrukturminister)
- 395 **Planering av fysiska miljöer. Städer.** (Plan- och byggminister.)
- 404 **Landsbygden.** (Landsbygdsminister)
- 459 **Bistånd.** (Biståndsminister)
- 484-573**Sjukvård, hälsovård, räddningstjänst o d.** (Socialminister)

I den andra delen finns fullständiga artiklar för politikområden Hushållsverksamheter - Pengar.
<http://winnell.com/omr36-39zzd2.pdf>

Sidnummer är sidnummer i den andra delen:

4	<u>Introduktion</u>
22	<u>Innehållsförteckningar till alla politikområden</u> <u>Därefter följer politikområden med fullständiga artiklar</u> <u>för följande politikområden:</u>
43	Hushållsverksamheter. (Hem- och konsumentminister. Energiminister)
71	Omsorg och barn och äldre o d. (Barn- och äldreminister)
106	Utbildning. (Utbildningsminister)
129	Information, kultur, religion, nöjen, idrott od. (IT-minister. Kultur-och idrottsminister)
185	Jobb. (Arbetsmarknadsminister. Jämställdhetsminister)
241	Näringar. (Näringsminister)
280	Handel. (Handelsminister)
345	Migration. Integration. (Integrationsminister. Migrationsminister)
417	Polisen. Brotts. Kriminalvård o d. (Justitieminister, del)
444-594	Pengar. (Finansminister. Finansmarknadsminister. Skatteminister. Socialförsäkringsminister)

Sven Winnell 24 december 2013: Socialdemokraternas politik.
Krav om bättre politik och bättre information om politik. Krav
om bättre samhällsinformation och bättre skolundervisning.
<http://winnell.com/omr36-39zze.pdf>

Innehåll

Sid

6	Sveriges historia i 8 delar från Norstedts förlag.
6	<i>Sveriges historia: 13000 f.Kr- 600 e.Kr.</i>
6	<i>Sveriges historia: 600 -1350.</i>
7	<i>Sveriges historia: 1350-1600.</i>
7	<i>Sveriges historia: 1600-1721.</i>
8	<i>Sveriges historia: 1721-1830.</i>
8	<i>Sveriges historia: 1830-1920.</i>
9	<i>Sveriges historia: 1920-1965.</i>
9	<i>Sveriges historia: 1965-2012.</i>
10	Vänstervåg. Högergång.
14	Blunda inte för hatet och hetsen i Sverige.
16	Undervisningen i skolan måste förbättras.
16	Religion och levnadskunskap.
18	Ämneslärare saknar utbildning för att undervisa.
20	Tema SO.
21	Hur viktiga är SO-ämnena ur ett samhälleligt perspektiv?
22	Hur ser SO-undervisningen ut i praktiken?
23	Svenska Läromedel.
24	På vilket sätt kan läromedel styra undervisningen?
25	Hur viktigt är det att lärarna har ämnesdidaktiska kunskaper?
26	Hushållsverksamheter. Hemkunskap.
28	Hur förbättra välfärdsfördelningen?
28	2013 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
29	Förslag till riksdagsbeslut.
29	TV-avgiften avskaffas för privathushåll.
29	Systemet för pensionärernas bostadstillägg.
29	Bostadsbidrag införs för barnlösa icke-pensionärer.
29	Bostadsbidrag för barnfamiljer.
30	Morgondagens reaktor löser kärnavfallsfrågan.

31	De äldsta nu levande svenskarna som varit med i del 7 i Sveriges historia, 1920-1965.	58	Klassifikationssystem för verksamheter.
32	Socialdemokraternas "Vår politik A till Ö" 22 december 2013.	60	Människorna har olika behov av information i de olika rollerna.
41	Råd till Sociademokraternas partiledare.	62	Den fundamentala påverkanskedjan.
42	Skatterna som kan ändras efter valet – Anders Borg (M).	66	Klassifikationssystemet för verksamheter och bibliotekssystemen
44	Skatterna som kan ändras efter valet–Magdalena Andersson (S)	67	De 22 politikområdena och klassifikationssystemets verksamheter.
46	Socialdemokraterna 1928: I det goda hemmet råder likhet, omtanke, samarbete, hjälpsamhet. 2013: Ingen politik för Valfärd och trygghet.		
47	Val 2014. Socialdemokraternas politik.	70	Makthavare och kunskaper.
55	Sven Winnell: klassifikationssystem för mänskliga verksamheter.	72	Samhällsinformationens principiella problem. En diskussionspromemoria 1977 från NSI, Nämnden för samhällsinformation.
55	Systemet har följande avdelningar på högsta nivån:	72	Innehåll.
	1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.	73	1 NSI:s uppdrag och diskussionspromemorians disposition.
	2. Religiösa verksamheter o d.	74	2 Samhällsinformation — motiv och innebörd.
	3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter.	74	2.1 Samhället och informationen.
	4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur.	76	2.2 Varför samhällsinformation?
	5. Naturforsknings- och matematikverksamheter.	77	2.3 Vad är samhällsinformation?
	6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.	79	3 Samhällsinformationen och individen.
	7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.	79	3.1 Oinformerad—eller välinformerad?
	8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.	81	3.2 Tillgänglig tid.
	9. Tidningar o d. Allmän geografi. Biografi. Allmän historia.	82	3.3 Varför använder människan information?
55	Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara faktorer.	83	3.4 Särskilda grupper.
55	Förändringsprocesserna i världen hålls i de mest väsentliga avseendena igång av människornas verksamheter.	85	3.5 "Massmediefattigdom och informationssvaghet"
55	Människorna påverkar genom verksamheter i fyra roller i livet.	86	3.6 Ett framtidsperspektiv.
55	Individer och samhällen planerar framtiden.	87	4 Den offentliga sektorns information - bakgrund och dagsläge.
	Hur var det ? Kunskaper, erfarenheter från det förgångna.	87	4.1 Informationsutredningen.
	Hur är det ? Riktiga kunskaper om rådande förhållanden	88	Hur får man nu tag i information rörande verksamheterna?
	Hur kan det bli ? Vilka alternativ är möjliga i framtiden ?	90	Nya villkor för public service.
	Hur bör det bli ? Vilket eller vilka alternativ bör man välja ?	97	Före skolan, i skolan och efter skolan.

98	Inre och yttre verkligheter.	109	Människornas roller och möjligheter att klara dem.
98	Människorna avgör tillsammans världens framtid. Samspel med symboler.	110	Innehåll och sammanfattning.
98	Rådande och väntade bristsituationer och konfliktrisker medför krav om mer och bättre planeringar.	111	Innehåll i en sammanställning om samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Politik inför 2012. Det behövs ordentliga och hederliga planeringar för många delområden i nio huvudområden.
100	Inre verkligheter, spekulativt tänkande och empirism. Framtidsplaneringens möjligheter. Medvetande. Ansvar.	117	Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011.
101	Problemen har hopat sig och finns framför allt i de sociala miljöerna som formar de inre verkligheterna.	125	Kursplaner för den vanliga grundskolans ämnen.
102	Individens möjligheter att förbättra för sig. Att påverka och förändra individer och miljöer.	125	Samhällskunskap
103	Symboler, symbolsystem, informationsmedel, informationskanaler, informationskanalsystem.	126	Religionskunskap
103	Människorna kan påverka fysiska ting med fysiska krafter och påverka psyken med information.	128	Matematik
104	Processer i de inre verkligheterna som föregår människornas agerande i den yttre verkligheten.	129	Fysik
105	Inre verkligheter och åsikter förändras vartefter. Åsiktsledande institutioner och organisationer.	131	Kemi
106	Människor i samspel. Inre verkligheter och verksamheter kommer till uttryck i yttre verksamheter.	132	Biologi
107	Viljor, framtidsvisioner, problem, makt och planeringar.	134	Teknik
108	Inre och yttre verkligheter och verksamheter hos personer och organisationer.	135	Hem- och konsumentkunskap
108	Sändare, förmedlare, mottagare, överföringsfel och problem.	136	Slöjd
		137	Bild
		138	Musik
		139	Idrott och hälsa
		140	Modersmål och andra språk
			Engelska
			Svenska
			Svenska som andraspråk
			Teckenspråk för hörande
			Moderna språk
		141	Geografi
		143	Historia
		144	Kursplaner för några ämnen i gymnasiet.
		146	Samhällskunskap.
		148	Religionskunskap.
		149	Filosofi.
		151	Psykologi.
		152	Gymnasiet. Programstruktur och examensmål. Kurser.

- 153 **Stockholms universitet. Institutioner. Ämnen.**
153 [Filosofiska institutionen](#) Praktisk och teoretisk filosofi.
156 [Institutionen för litteraturvetenskap och idéhistoria.](#)
Idéhistoria.
156 [Institutionen för pedagogik och didaktik.](#) Pedagogik.
157 [Psykologiska institutionen.](#)
158 [CESAM - Centrum för de samhällsvetenskapliga ämnenas didaktik. Lärarutbildningsportalen.](#)
160 [Sociologiska institutionen Stockholms universitet.](#)
161 Samhällskunskap. Samhällsvetenskapliga institutionen.
- 162 **Hushållsverksamheter. Hemkunskap.**
163 Hushållsverksamheter är beroende av andra verksamheter.
164 Klassifikationssystem för verksamheter.
- 166 **Utbildning för människornas roller. A1, A2, B1, B2.**
Det behövs kunskaper om samhället och om individernas inre verkligheter som inte finns i grundskolan: kunskaper om filosofi och psykologi o d. Skolans religionsämne bör göras om till ett ämne "Religion och levnadskunskap"
- 171 Om levnadskunskap i grundskolans kursplaner.
- 175 Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011. Läroplan för grundskolan bör ingå i skolans ämnen.
- 176 I det nya skolämnet Religion och levnadskunskap bör ingå om människornas levnadsvillkor och roller, kunskaper för planering av kroppsliga och psykiska förhållanden och fysiska och sociala miljöer samt kunskaper om världsförbättringsproblem och planeringarnas informationsflöden.

- 178 **Religion och levnadskunskap.**
Om religionernas ställning och behov av motvikt och komplettering med kunskaper om filosofi och psykologi o d. Ett skolämne Religion och levnadskunskap bör innehålla:
1. Religionskunskap.
  2. Filosofihistoria.
  3. Idé-och lärdoms historia.
  4. Vetenskapshistoria.
  5. Utbildnings- och skolhistoria.
  6. Skolverkets läroplan för grundskolan.
  7. Arkiv-och bibliotekskunskap.
  8. Individernas kunskaper och erfarenheter.
  9. Framtidsplanering. För Sverige och världen för kroppsliga och psykiska förhållanden och fysiska och sociala miljöer, med samhällsbeskrivning, sambandsforskning och demokratis krav.
  10. Estetik och värderingar.
  11. Livsåskådningar och världsåskådningar. Världsbilder.
  12. Psykologi. Biologisk psykologi. Kognition. Utvecklingspsykologi.
  13. Socialpsykologi.
  14. Sociologi och informationskunskap.
  15. Logik och vetenskapsteori.
  16. Etik och moral.
- Ämnet bör utformas i flera alternativ passade till utbildningsnivåerna. Enklare för lägre klasser och mer utvecklade för högre.
- 180 **Skolämnet Hemkunskap bör ökas på med mera.**
180 **Övningsuppgift i världsplanering. Samhällskunskapen behöver förbättras.**
- 181 **Vilka ämnen i grundskolan har mest betydelse för de 22 politikområdena?**

- 183 **Hjälpmiddel till förbättring av Samhällskunskapen.**
- 183 Innehåll i: Sven Winnell 8 april 2011 Statliga myndigheter mm och några av deras webbkartor på Internet.
<http://winnell.com/omr40zg.pdf>
- 190 Förenta Nationernas Millenniedeklaration. Sammandrag.
192 FN:s Konvention om barnets rättigheter.
194 De mänskliga rättigheterna.
198 Rio-deklarationen om miljö och utveckling. Agenda 21. 1992.
200 Folkhälsomål.
202 INTERNATIONELLT SAMARBETE. Millenniemålen - 190 länder mot minskad fattigdom.
- 204 Innehåll i Sven Winnell 10 april 2012: Universitet och högskolor. Utbildning och forskning.
<http://winnell.com/omr40zh.pdf>
- 211 Norstedt: Sveriges historia.
218 Vänstervåg. Högervåg.
- 223 Södertörns högskola. Historia och samtidsstudier. Politik och aktivt medborgarskap.
- 225 **Jul med smak av många kulturer.**
226 Ge tills du dövat samvetet och ge sedan ännu mer.
228 Socialdemokraterna har ingen världspolitik och ingen politik för de lägsta inkomsterna i Sverige.
229 Hur förbättra välfärdsfördelningen?
230 Förslag till riksdagsbeslut.
232 Socialdemokraternas politik.
233 Socialdemokrater som har ansvar för politiken och information om politiken.
238 En ny samhällstjänst vore vår tids bästa nyårslofte.

Sven Winnell 31 januari 2014:
Fel i skolor. Folkrörelser, Folkbildning och Studieförbund. Utbildning och forskning. Vuxnas och 15-åringars kunskaper. PISA. Civilsamhället. Kultursamhället.
<http://winnell.com/omr36-39zzf.pdf>

Innehåll

Sida

- 5 **Katastrofal brist på lärare i NO-ämnena och matematik**
- 7 **Innehåll i : Sven Winnell 24 december 2013:** Socialdemokraternas politik. Krav om bättre politik och bättre information om politik. Krav om bättre samhällsinformation och bättre skolundervisning. <http://winnell.com/omr36-39zze.pdf>
- 11 **Samhällplaneringens problem.**
13 Före skolan, i skolan och efter skolan.
14 Hur får man nu tag i den information man behöver? De enklaste bitarna.
- 16 **Folkbildningsrådet och tio studieförbund.**
19 Nationalencyklopedins beskrivning av studieförbunden 6 januari 2014
21 Klassifikationssystem för verksamheter, med ABFs studiecirkel 2012 inlagda.
- 30 **Folkbildning 2012**
30 ABF
31 FU Folkuniversitetet
31 Mbsk Medborgarskolan
32 Sfr Studieförbundet
32 SV Studieförbundet Vuxenkolan
33 Kommentarer till Studieförbunden

34	Folkrörelser. NATIONALENCYKLOPEDIN, 140106	170	Folkhögskolornas intresseorganisation
36	Folkbildning. NATIONALENCYKLOPEDIN, 140106	172	SCBs statistik. Från SCB 10 januari 2014.
40	Folkrörelser. Från Wikipedia folkrörelse	172	Utbildning och forskning. Från SCB 10 januari 2014.
46	Om Folkbildningsrådet. Från Internet	176	Universitet och högskolor. Utbildning och forskning.
51	Studieförbund. Studieförbund - Wikipedia	176	Innehåll i: Sven Winnell 10 april 2012: Universitet och högskolor. Utbildning och forskning. http://winnell.com/omr40zh.pdf
52	Folkbildningsförbundet Folkbildningsförbundet	183	Intervju: Unik undersökning om vuxnas kunskaper.
58	ABF Arbetarnas bildningsförbund.	189	Kraftig försämring i PISA
59	Folkuniversitetet	191	<u>PISA 2012. 15-åringars kunskaper i matematik, läsförståelse och naturvetenskap</u> <u>RESULTATEN I KONCENTRAT</u>
61	Medborgarskolan	192	Innehåll
63	Studiefrämjandet från Wikipedia.	192	Introduktion
65	Studieförbundet Vuxenskolan.	195	Sammanfattning av Sveriges resultat i PISA 2012 och i ett längre perspektiv
72	Kulturens studieförbund	196	Avslutande diskussion
74	NBV, Nykterhetsrörelsens Bildningsverksamhet, Om NBV	204	Pisarapporten säger inget om vad som fungerar väl
79	Sensus studieförbund	206	Skolinspektionen
82	Studieförbundet Bilda	212	Kursplan - Samhällskunskap. Grundskolan.
86	Ibn Rushd Studieförbund Ett muslimskt studieförbund	214	Kursplan - Religionskunskap. Grundskolan.
87	Folkbildning 2012	215	Kursplan - Hem- och konsumentkunskap. Grundskolan.
87	ABF	216	Ämne - Samhällskunskap. Gymnasiet.
95	FU Folkuniversitetet	219	Ämne - Religionskunskap. Gymnasiet.
101	Mbsk Medborgarskolan	221	Utländska experter ska granska skolkrisen
111	Sfr Studiefrämjandet		
135	SV Studieförbundet Vuxenskolan		
145	KVB Kulturens bildningsverksamhet		
147	NBV Nykterhetsrörelsens bildningsverksamhet		
154	Sensus		
161	Bilda		
167	IR Ibn Rushd		

- 222 **Civilsamhället.**
Alliansregeringen har placerat civilsamhället på politikområdet Utbildning och forskning.
Politikområdet Utbildning och forskning. omfattar det som finns på sidorna 106-128 i
Sven Winnell 27 november 2013: Regeringens, kommunernas och landstingens verksamheter i 22 politikområden den 27 november 2013. Andra delen med de sista 10 områdena.
<http://winnell.com/omr36-39zzd2.pdf>
- 222 Politikområdet Utbildning och forskning.
Utbildningsminister Jan Björklund ansvarar för...
- 223 Jämställdhetsminister och biträdande utbildningsminister Maria Arnholm ansvarar för...
- 224 Sveriges kommuner och landsting
- 225 **Politik för det civila samhället** (Från utbildningsdepartementets hemsida)
- 228 **Regeringens proposition 2009/10:55 En politik för det civila samhället**
- 232 **Rörelser i tiden. Slutbetänkande av Utredningen om den statliga folkrörelsepolitiken i framtiden**
- 236 **Kultursamhället.**
Kultursamhället ingår i politikområdet för IT, information, kultur, religion, nöjen, idrott od.
Politikområdet för IT, information, kultur, religion, nöjen, idrott od. omfattar det som finns på sidorna 129-184 i
Sven Winnell 27 november 2013: Regeringens, kommunernas och landstingens verksamheter i 22 politikområden den 27 november 2013. Andra delen med de sista 10 områdena.
<http://winnell.com/omr36-39zzd2.pdf>
- 237 **Politikområdet för IT, information, kultur, religion, nöjen, idrott od.**
- 237 Lena Adelsohn Liljeroth Kultur- och idrottsminister Kulturdepartementet.
Kulturminister Lena Adelsohn Liljeroths ansvarsområden...
- 239 [Stefan Attefall...](#)
- 240 Sveriges kommuner och landsting (Om kultur o d)...
- 241 **Kulturinstitutionerna och det civila samhället**
Rapport Kulturrådets skriftserie 2012:1
- 257 **MYNDIGHETEN FÖR KULTURANALYS**
Kultursamverkansmodellen
En första utvärdering Rapport 2012:1
- 260 **Ideellt arbete i kultursektorn En förstudie för Myndigheten för Kulturanalys**
Tobias Harding, FD 2012-10-12
- 269 **Myndigheten för Kulturanalys**

- 270 **SCB Kultur och fritid**
271 **Kulturrådet.**
275 **Information för utlänningar om Sverige och svenskarna.**

Sven Winnell 15 mars 2014:
Samhällsplaneringens problem.
Förslag till förstasida med 22 politikområden på socialdemokraternas hemsida och kommentarer om de 22 områdena.
<http://winnell.com/omr36-39zzg.pdf>

Innehåll

- 4 **Ett förslag till socialdemokraternas partiledare Stefan Löfven.**
- 5 Förstasida med 22 politikområden.
- 6 Regeringens, kommunernas och landstingens verksamheter i
- 22 politikområden den 27 november 2013.
- 7 **Sven Winnell: klassifikationssystem för mänskliga verksamheter.**
- 7 Systemet har följande avdelningar på högsta nivå:
1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.
2. Religiösa verksamheter o d.
3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter.
4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur.
5. Naturforsknings- och matematikverksamheter.
6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
9. Tidningar o d. Allmän geografi. Biografi. Allmän historia.
- 7 Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara faktorer:
Individens kroppsliga förhållanden,
Individens psykiska förhållanden,
Individens fysiska miljö - fysiska samhälle.
Individens sociala miljö - sociala samhälle,

7	Förändringsprocesserna i världen hålls i de mest väsentliga avseendena igång av människornas verksamheter: Individernas viljor. Kollektiva viljor. (Politik). Handlingar för kroppen (ekonomiska- teknologiska handlingar). Handlingar för psyket	12	Människorna har olika behov av information i de olika rollerna.
		13	Den fundamentala påverkanskedjan.
		15	Politiska och opolitiska planeringar
		16	Påverkans- och förändringsproblem
		17	Individens inre verkligheter
		18	Klassifikationssystemet för verksamheter och bibliotekssystemen
		19	Om det uppgjorda klassifikationssystemet.
		20	De 22 politikområdena och klassifikationssystemets verksamheter.
7	Människorna påverkar genom verksamheter i fyra roller i livet. A. Huvudroll: allmän levnadsroll lekmanroll-fritidsroll. A1: att i största allmänhet leva med kropp och psyke i de fysiska och sociala miljöerna. A2: att påverka de politiska styrningarna B. Biroll: förvärvslivsroll-expertroll-yrkesroll. B1: att hitta lämplig plats i de förvärvslivssystemen med hänsyn till egna egoistiska krav. B2: att sköta arbetsuppgifterna i förvärvsarbetet	22	Makthavare och kunskaper.
		25	Religion och levnadskunskap.
		27	Samhällsinformation och om människornas roller och möjligheter att klara dem.
		29	De åtta partiledarna i Perrisintervjuer.
		38	Partiledarnas ideologier och förmåga att driva politik.
		38	De andra partiernas hemsidor.
7	Individer och samhällen planerar framtiden. Hur var det ? Kunskaper, erfarenheter från det förgångna. Hur är det ? Riktiga kunskaper om rådande förhållanden Hur kan det bli ? Vilka alternativ är möjliga i framtiden ? Hur bör det bli ? Vilket eller vilka alternativ bör man välja ?	41	Val 2014. Världspolitik. Europapolitik. Politikområden.
		42	Artiklar om länder utanför Sverige i Dagens Nyheter 22 november- 31 december 2013.
8	Vill man förbättra världen - göra världen till en bättre plats - måste man arbeta på alla de fyra områdena om psykiska och kroppsliga förhållanden och fysiska och sociala miljöer.	46	Artiklar om länder utanför Sverige i Dagens Nyheter 1 januari-24 februari 2014.
8	Ska man gemensamt kunna åstadkomma en bättre framtid i världen måste man ha gemensamma framtidsvisioner.	51	Några artiklar i 22 politikområden i Dagens Nyheter 22 november- 31 december 2013, om svenska förhållanden.
10	Klassifikationssystem för verksamheter.	55	Några artiklar i 22 politikområden i Dagens Nyheter 2 januari- 2 februari 2014, om svenska förhållanden.

- 59 Artiklar i 22 politikområden i Dagens Nyheter
3 - 24 februari 2014, om svenska förhållanden.
- 67 **Socialdemokraternas hemsida.**
- 67 Socialdemokraternas hemsida 15 nov 2013. Vår politik A till Ö
- 68 Socialdemokraternas hemsida 3 mars 2014. Vår politik A till Ö
- 70 Annat än det på “ Vår politik A till Ö”
- 70 Det som finns på hemsidan bör ordnas så att budskapen blir tydligare.
Länkarna bör ordnas i de 22 politikområden som visats tidigare. Områdena omfattar var för sig huvudsakligen regeringens ministerområden.
- 71 Socialdemokraternas hemsida 3 mars 2014
“Vår politik A till Ö” samt andra länkar.
- 74 **Förslag till ny sida på Socialdemokraternas hemsida på Internet.**
- 75 Socialdemokraternas talespersoner placerade på politikområdena
- 76 Kommentarer till länkarna på socialdemokraternas hemsida den 3 mars 2014.
- 81 Socialdemokraternas hemsida är det viktigaste medlet.
- 83 **22 politikområden mars 2014**
Innehållsförteckning se sidan 83

Sven Winnell 27 februari 2010 + 3 april 2014:
Fackföreningar och arbetsgivareföreningar 2014. Statistik om arbete och näringar. Arbetsförmedlingens hemsida.
<http://winnell.com/omr658f.pdf>

Innehåll

- Sid
- Innehållet hämtat från Internet 2-3 april 2014.
- 3 LO, LANDSORGANISATIONEN I SVERIGE
<http://www.lo.se>
- 40 TCO. Tjänstemännens Centralorganisation.
[TCO](http://www.tco.se)
- 74 SACO, Sveriges akademikers centralorganisation.
<http://www.saco.se>
- 99 SN. Svenskt Näringsliv.
<http://www.svensktnaringsliv.se/>
- 132 Företagarna.
<http://www.foretagarna.se>
- 149 Statistisk årsbok för Sverige 2014.
Statistik om arbetsmarknad och näringsverksamhet
- 152 Arbetsförmedlingen 3 april 2014
<http://www.arbetsformedlingen.se>
- 161 Andra företagareföreningar
- 163 Arbetsrätten på bordet under ett unikt möte

Sven Winnell 3 april 2014:
Hushållsverksamheter, hushållsbudgetar, inkomster och boende, skatteproblem m m. Och sedan: Statistisk årsbok för Sverige 2014 och regeringens verksamheter inlagt i 22 politikområden, med många länkar. <http://winnell.com/omr36-39zzi.pdf>

Innehåll

Sida

6	Hushållsverksamheter, hushållsbudgetar, inkomster och boende
7	Hushållsverksamheter. Hemkunskap.
8	Hushållsverksamhet År beroende av
9	Konsumenverket Koll på pengarna 2014
14	Månadskostnader år 2014, förvärvsarbetande icke-pensionärer.
14	Årskostnader år 2014, förvärvsarbetande icke-pensionärer.
15	Pensionärer 2014
15	Årskostnader år 2014, pensionärer.
16	2006-2014: Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
20	Antal hushåll enligt SC 2012
21	Kostnader för barn
21	Underskott i hushållsbudgetarna
22	Förslag till riksdagsbeslut.
22	TV-avgiften avskaffas för privathushåll.
22	Systemet för pensionärernas bostadstillägg.
22	Bostadsbidrag införs för barnlösa icke-pensionärer
22	Bostadsbidrag för barnfamiljer.
22	Om man förbättrar för de lägsta inkomsterna på detta sätt
22	Löneskillnaderna är för små
25	Inkomster i decilgrupper

27	Lönestatistik
27	Faktisk månadslön - kronor per månad i genomsnitt år 2012
28	Arbetar deltid - första kvartalet 2012
28	Tidsbegränsad anställning - första kvartalet 2013
29	LO: MEDELLÖN OCH ANDEL KVINNOR EFTER SEKTOR. ARBETARE ÅR 2012
29	Månadslön efter klass och sektor år 2012
30	LO: Lönerapport år 2013
32	Nya bostads- och hushållsstatistiken
32	Villa vanligaste boendeformen
36	Var tredje äldre bor ensam
38	Två personer i snitthushållet
41	Ökade skillnader i barnfamiljers inkomststandard
44	Ovanligt bo i bostadsrätt i glesbygd
45	Hushållens skulder på en hög nivå
49	Brist på bostäder ger snabba försäljningar
50	Tukta byggsyndarna
51	Bostadspolitik och skattepolitik.
52	VAD KOSTAR ETT FLERBOSTADSHUS?
53	Så vill Göran Persson få fart på byggandet
55	Nybyggarkommissionens slutrapport
56	NYBYGGARKOMMISSIONENS 63 FÖRSLAG
65	Kroniskt sjuka tvingas samordna sin egen vård
67	Höjd pensionsålder enkel väg till välfärd
68	Vårt mörkaste kapitel
69	Statliga fonder agerar som kortsiktiga riskkapitalister
71	Morgondagens reaktor löser kärnavfallsfrågan.
72	Skatteproblem

- 73 **Skatt och skatt efter bärkraft. 22 nov 2013**
- 74 Något om skatte- och bidragshistoria
- 77 Mer om skatter och bidrag.
- 83 Socialdemokraterna bör räkna igenom och redovisa hur pengarna räcker för barnfamiljerna.
- 83 Bostadsbidrag för barnlösa, kostnader
- 84 Regeringens politik har ökat inkomstklyftorna
- 85 Att i skattesystemet fördela över pengar till ensamma med låga inkomster är inte enkelt.
- 86 Bostadsbidrag bör införas för barnlösa icke-pensionärer som inte kan få ungdomsbostadsbidragen.
- 87 Skatt på pengar och taxeringsvärden
- 87 Hur klarar sig förvärvsarbetande 20-64 år med lägsta inkomsterna?
- 88 Från försäkringskassan. se 3 februari 2013:
- 89 TV-avgiften bör avskaffas för privathushåll och ersätts med en kollektivavgift betald av riksdagen. Finansieras med sänkta jobbskatteavdrag.
- 91 Jobbskatteavdraget
- 92 Ett förslag till skattesystem från Katalys.
- 98 Förslag till riksdagsbeslut.
- 99 **Skatter o d. 15 mars 2014**
- 100 Skatterna som kan ändras efter valet – Anders Borg (M)
- 102 Skatterna som kan ändras efter valet–Magdalena Andersson (S)
- 104 Sänkta skatter leder ingenvart
- 106 Reinfeldt bidrar till SD-stödet
- 107 Sänkt rot och rut ska finansiera hyresskatt
- 108 Borg öppnar för skattehöjninga
- 108 S: ”Ingen skatteutjämning
- 109 Skattesystemet ett lappverk – en ny stor reform
- 111 Hur förbättra välfärdsfördelningen?
- 111 2013 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
- 112 Skatter, avdrag och bidrag
- 112 Från försäkringskassan: Aktuella belopp 2014.
- 114 Från pensionsmyndigheten.se 24 jan 2014
- 115 Från skatteverket.se: Belopp och procent - inkomstår 2014
- 118 Levnadskostnader för gemensamma nyttigheter
- 120 Förslag till riksdagsbeslut.
- 121 Stora reformer medför stora risker
- 122 Ett skatteparadis för de redan rika
- 130 Skatterna som experterna glömde
- 130 Ta bort skatteavdragen och återinför arvsskatten
- 132 SSU vill trappa ned ränteavdrag
- 133 Fräls oss från politisk religion
- 134 Sökes: en ny arbetsmarknad
- 135 Arbetstidsförkortning till 30 timmar/vecka
- 136 Arbetstidsförkortning till 35 timmar/vecka
- 137 **Sven Winnell: klassifikationssystem för mänskliga verksamheter.**
- 137 Systemet har följande avdelningar på högsta nivån:
1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.
  2. Religiösa verksamheter o d.
  3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter.
  4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur.
  5. Naturforsknings- och matematikverksamheter.
  6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
  7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
  8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
  9. Tidningar o d. Allmän geografi. Biografi. Allmän historia.
- 137 Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara

- faktorer:
 Individens kroppsliga förhållanden,
 Individens psykiska förhållanden,
 Individens fysiska miljö - fysiska samhälle.
 Individens sociala miljö - sociala samhälle,
- 137 Förändringsprocesserna i världen hålls i de mest väsentliga avseendena igång av människornas verksamheter:
 Individernas viljor.
 Kollektiva viljor. (Politik).
 Handlingar för kroppen (ekonomiska- teknologiska handlingar).
 Handlingar för psyket
- 137 Människorna påverkar genom verksamheter i fyra roller i livet.
 A. Huvudroll: allmän levnadsroll lekmanroll-fritidsroll.
 A1: att i största allmänhet leva med kropp och psyke i de fysiska och sociala miljöerna.
 A2: att påverka de politiska styrningarna
 B. Biroll: förvärvslivsroll-expertroll-yrkesroll.
 B1: att hitta lämplig plats i de förvärvslivssystemen med hänsyn till egna egoistiska krav.
 B2: att sköta arbetsuppgifterna i förvärvsarbetet
- 137 Individer och samhällen planerar framtiden.
 Hur var det ? Kunskaper, erfarenheter från det förgångna.
 Hur är det ? Riktiga kunskaper om rådande förhållanden
 Hur kan det bli ? Vilka alternativ är möjliga i framtiden ?
 Hur bör det bli ? Vilket eller vilka alternativ bör man välja ?
- 138 Vill man förbättra världen - göra världen till en bättre plats - måste man arbeta på alla de fyra områdena om psykiska och kroppsliga förhållanden och fysiska och sociala miljöer.
- 138 Ska man gemensamt kunna åstadkomma en bättre framtid i världen måste man ha gemensamma framtidsvisioner.
- 140 Klassifikationssystem för verksamheter.
- 142 Den fundamentala påverkanskedjan.
 144 Politiska och opolitiska planeringar
 145 Påverkans- och förändringsproblem
 146 Individens inre verkligheter
- 147 Det uppgjorda klassifikationssystemet.
 148 De 22 politikområdena och klassifikationssystemets verksamheter.
- 151 Makthavare och kunskaper.
 153 Religion och levnadskunskap.
 155 Oredan ökar i klassrummen trots tuffare tag
 157 En ung iakttagare utifrån
- 159 Låt den ryska regimen själv gräva sin egen grav
 161 Låt inte rysskräcken styra
 163 Putin talar om rysk trupp på Krim
 163 Flytande gas kan strypa Putins makt
 164 Putins diaboliska strategi går ut på att sprida rädsla
 166 Samarbete ska minska Europas ryska energiberöende
 168 Handelsavtal hot mot demokratin
 169 Räddningslån på väg till bankrutt Ukraina

170	Tysk hjälp till brittisk självhjälp
171	Militär styrka krävs för dialog med Ryssland
172	Bill Gates om bistånd: Jag vill tacka för Sveriges generositet
181	Fyra av fem barn får vaccin. Hans Rosling och Gapminder.
183	Statistisk årsbok för Sverige 2014 och regeringens verksamheter inlagt i 22 politikområden.
185	De 22 politikområdena.
187	Ledning
189	Planering av och information om regeringspolitiken.
194	Utrikes- och världspolitik. Globaliseringen.
199	Europapolitik
202	Demokratiproblem, juridik
212	Försvar
216	Klimat och klimatpolitik
218	Transporter.
221	Planering av fysiska miljöer.
226	Landsbygdspolitik.
231	Bistånd.
232	Sjuk- och hälsovård, kemikalier, räddningstjänst.
241	Hushållet. Mat, boende, energi, konsumtion, ekonomi.
248	Barn- och äldreomsorg. Valfärd. Socialtjänst
251	Utbildning. Forskning.
258	IT. Information, Konst, kultur, idrott.
270	Jobb.
277	Näringsar
284	Handel.
288	Migration. Integration.
292	Polisen. Brott. Kriminalvård
294	Pengar. Skatt, bidrag, finanser, pensioner, försäkringar.

308	Statistisk årsbok för Sverige 2014. Inledande och avslutande avsnitt.
-----	--

Bibliotekssystem :

309	Libris söksystem och klassifikationssystemet SAB
311	Mölnadal's biblioteks länkkatalog
330	Klassifikationssystem för mänskliga verksamheter. Med Mölnadal's biblioteks länkar inlagda.
344	Klassifikationssystemet för verksamheter och bibliotekssystemen.
345	Dewey decimalklassifikation. DDK23
348	Kort om skillnader mellan klassifikationssystemet för verksamheter och bibliotekssystemen DC, DK och SAB.
349	De hundra avdelningarna hos Dewey och klassifikationssystemet för mänskliga verksamheter (SW).
357	UNIVERSELLA DECIMALKLASSIFIKATIONEN. UDK, SVENSK ELEKTRONISK UTGÅVA
360	Tillägg.
361	Rysslands och Ukrainas band är starkare än andras
364	DNs huvudledare 2 april 2014 om skolan
365	Läraren är ingen trollkarl
367	Fokus på taktik – inte sakfrågor
368	Kärvt M tänker inte ge löften om reformer
369	De särskilda utredningarna på http://wimnell.com
- 371	

Sven Winnell 3 april 2014:
Statstisk årsbok för Sverige 2014 och regeringens verksamheter inlagt i 22 politikområden. Med många länkar till myndigheter o d och bibliotekssystem. <http://winnell.com/omr36-39zzj.pdf>

Innehåll:

* Först i varje politikområde kommer årsbokens förteckning över delavsnitt. På varje politikområde finns länkar till SCB som man kan klicka på och direkt få årsbokens fullständiga texter.

* Efter det kommer hänvisningar till:

Sven Winnell 27 november 2013:
Regeringens, kommunernas och landstingens verksamheter i 22 politikområden den 27 november 2013. Första delen med de första 12 områdena. <http://winnell.com/omr36-39zzd1.pdf> och

Sven Winnell 27 november 2013:
Regeringens, kommunernas och landstingens verksamheter i 22 politikområden den 27 november 2013. Andra delen med de sista 10 områdena. <http://winnell.com/omr36-39zzd2.pdf>

Sidorna som hänvisas till anger rubriker till avsnitt som finns med i fulltext i de två sammanställningarna, som alltså ger en mycket fyllig redovisning av regeringens verksamheter den 27 november 2013.

* De därefter följande länkarna till departement och statsråd är tagna från regeringen.se den 24-25 mars 2014.

- 3 Regeringens, kommunernas och landstingens verksamheter i 22 politikområden den 27 november 2013.
- 4 De 22 politikområdena.
- 127 Statistisk årsbok för Sverige 2014. Inledande och avslutande sidor
- Bibliotekssystem:
- 128 Libris söksystem och klassifikationssystemet SAB
- 130 Mölndals biblioteks länkkatalog
- 149 Klassifikationssystem för mänskliga verksamheter. Med Mölndals biblioteks länkar inlagda.
- 163 Klassifikationssystemet för verksamheter och bibliotekssystemen.
- 164 Dewey decimalklassifikation. DDK23
- 167 Kort om skillnader mellan klassifikationssystemet för verksamheter och bibliotekssystemen DC, DK och SAB.
- 168 De hundra avdelningarna hos Dewey och klassifikationssystemet för mänskliga verksamheter (SW).
- 176 UNIVERSELLA DECIMALKLASSIFIKATIONEN. UDK, SVENSK ELEKTRONISK UTGÅVA
- 179 Tillägg.
- 180 Rysslands och Ukrainas band är starkare än andras
- 183 DN:s huvudledare 2 april 2014 om skolan
- 184 Läraren är ingen trollkarl
- 186 Fokus på taktik – inte sakfrågor
- 187 Kärvt M tänker inte ge löften om reformer
- 188 De särskilda utredningarna på <http://winnell.com>
- 190

Sven Winnell 10 maj 2014:
Svensk politik från vikingatiden till oppositionens
valplattformar för valen 2014.
<http://winnell.com/omr36-39zzk.pdf>

Innehåll

sid

8	<u>Del 1. Om jämlikhet, makt, välfärdsfördelning och demokrati genom Sveriges historia.</u>
8	Briljant essä om växande klyftor
10	Reinfeldts åtta år en attack mot den svenska modellen
12	Det är alliansregeringens fel
13	80 000 färre i arbete med Löfvens politik
15	En pinsam affär
16	Hur har det kunnat gå så illa?
17	Sveriges kungalängd
18	Stenkilska ätten
18	Sverkarska ätten (S) och Erikska ätten (E) med flera
18	Folkungaätten (även kallad Bjälboätten)
19	Unionsregenter erkända i Sverige, inhemska kungar samt riksföreståndare
19	Vasaätten
19	Pfalziska ätten
19	Hessiska ätten
20	Holstein-Gottorpska ätten
20	Bernadotteska ätten
21	Riksdagens historia
23	Mer om hur Sverige styrs

24	Regeringskansliet genom tiderna
24	Tiden fram till Gustav Vasa
25	Den äldre Vasatiden 1521–1611
26	Stormaktstiden 1611–1718
28	Frihetstiden 1718–1772
30	Gustavianska tiden 1772–1809
30	Karl Johanstiden och den tidiga liberalismen 1809–1840
32	Tiden efter 1840
36	Sverige och EU
36	Regeringskansliets lokaler
38	Palm, August
39	Sveriges regeringar under 100 år
41	Sveriges historia
41	Sveriges historia: 13000 f.Kr-600 e.Kr.
42	Sveriges historia: 600-1350
42	Sveriges historia: 1350-1600
42	Sveriges historia: 1600-1721
43	Sveriges historia: 1721-1830
43	Sveriges historia: 1830-1920
44	Sveriges historia: 1920-1965
44	Sveriges historia: 1965-2012
45	Vänstervåg. Högervåg.
49	Blunda inte för hatet och hetsen i Sverige
51	Svensk politik 1889- 2014.
52	Regeringens verksamheter 27 nov 2013
54	Klassamhället på 1800-talet och i det moderatledda 2014.
55	Thatcherismens krigiska själ
57	Regeringens byggpolitik gör Sverige fulare

58	Statsministerns kansli omöjligt att granska	99	Kursplan - Samhällskunskap, Grundskolan.
59	Svårt att få uppgifterna att gå ihop	100	Tema SO
60	Öppnare Rosenbad	100	Hur viktiga är SO-ämnena ur ett samhälleligt perspektiv?
61	Sverige förenar naivitet med självgodhet	101	Hur ser SO-undervisningen ut i praktiken?
63	Regeringen måste agera i kampen mot korruption	103	Hur viktigt är det att lärarna har ämnesdidaktiska kunskaper?
65	Svenskar misstror offentliga tjänstemäns ärlighet	104	Svenska Läromedel
67	Mänskliga rättigheter hotade efter 11 september	104	Eget ansvar ibland andras
69	Civilkurage är frihetens hopp		
71	Därför måste samhället hela tiden skapas på nytt	106	Läroplan för grundskolan, förskoleklassen, fritidshemmet 2011
73	Hög tid att vi lobbyister och våra kunder blir offentliga	114	Kursplaner grundskolan
75	Därför trivs religionen bäst i sekulära samhällen	114	Några ämnen i gymnasiet.
77	Annons från Kungl. Hovstaterna	116	Samhällskunskap
78	Peter Wolodarski: Först ärtsoppa och bensin, sen nya Jas-plan	118	Religionskunskap
80	Nu behövs bättre demokrati och bättre jämlikhet och solidaritet	119	Filosofi
		121	Psykologi
82	<u>Del 2. En samhällsbeskrivning. Politikområden. Kunskaper. Utbildning. Sven Winnells hemsida på Internet.</u>	122	Gymnasiets programstruktur
83	Sven Winnell: klassifikationssystem för mänskliga verksamheter.	123	Stockholms universitet. Institutioner. Ämnen
86	Klassifikationssystem för verksamheter.	123	Filosofiska institutionen
88	Det uppgjorda klassifikationssystemet.	126	Institutionen för litteraturvetenskap och idéhistoria
89	De 22 politikområdena och klassifikationssystemets verksamheter.	126	Institutionen för pedagogik
92	Alla områdena innehåller stora tydliga politiska problem och många detaljproblem.	126	Psykologiska institutionen
		128	Lärarytbildningsportalen
92	Makthavare och kunskaper.	130	Sociologiska institutionen Stockholms universitet
94	Religion och levnadskunskap.	131	Samhällskunskap. Samhällsvetenskapliga institutionen.
96	Filosofi får mer plats i ungas liv	132	Universiteten hotar bli Sveriges nästa Pisa-haveri
98	Sluta blunda för hur dåligt många av oss unga mår	134	Sven Winnells hemsida på Internet: Hur ska man kunna förbättra världen?
		137	Sven Winnell 1 mars 2013: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen?

	Med ett klassifikationssystem för verksamheter som förändrar världen. http://wimnell.com/omr36-39zs.pdf	176	Bostadsbidrag för barnfamiljer och till hushåll utan barn.
144	De särskilda utredningarna/bilagorna till wimnell.com	178	Beräkning av bostadsbidrag till hushåll utan barn
146	<u>Del 3. Hushållsverksamheter. Skatter och bidrag.</u>	179	Förslag till riksdagsbeslut.
	<u>Hushållsbudgetar. Förslag till riksdagsbeslut för bättre välfärdsfördelning. Löner. Arbete. Bostäder.</u>	179	TV-avgiften avskaffas för privathushåll.
147	Hushållsverksamheter. Hemkunskap.	179	Systemet för pensionärernas bostadstillägg
149	Mer om skatter och bidrag.	179	Bostadsbidrag införs för barnlösa icke-pensionärer
154	Årskostnader år 2014, förvärvsarbetande icke-pensionärer.	179	Bostadsbidrag för barnfamiljer.
155	Årskostnader år 2014, pensionärer.	180	Löneskillnaderna är för små
155	2014 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.	182	Svårt att diskutera löneskillnader
156	Antal hushåll enligt SCB 2012	184	Länkar till fackföreningar och företagareföreningar m m
157	Kostnader för barn	184	Arbetsförmedlingen
157	Underskott i hushållsbudgetarna	194	Inkomster och skatter
158	Skatt på pengar och taxeringsvärden	195	Arbetsförmedlingen
158	Hur klarar sig förvärvsarbetande 20-64 år med lägsta inkomsterna?	196	Lönestatistik
159	Hur förbättra välfärdsfördelningen?	196	Faktisk månadslön - kronor per månad i genomsnitt år 2012
160	Pensionärer med låga pensioner m m.	197	Arbetar deltid - första kvartalet 2012
163	Förbättringar för pensionärer med låga inkomster införs.	197	Tidsbegränsad anställning - första kvartalet 2013
165	slopar reglerna som föreskriver att kapital/förmögenheter och fastigheter ska påverka bostadstilläggen.	197	LO: MEDELLÖN OCH ANDEL KVINNOR EFTER SEKTOR. ARBETARE ÅR 2012
167	Summa margineffekt 2004.	198	Månadslön efter klass och sektor år 2012
168	Så beräknar vi dina inkomster	199	LO: Lönerapport år 2013
169	Så beräknar vi din bostadskostnad	201	LOs politiska plattform inför valet 2014.
171	Så mycket kan du få i bostadstillägg	203	Nya bostads- och hushållsstatistiken
172	Så beräknar vi ditt bostadstillägg	203	Villa vanligaste boendeformen
174	Avtrappningsregler.	204	Två personer i snitthushållet
		206	Bostadspolitik och skattepolitik.
		206	VAD KOSTAR ETT FLERBOSTADSHUS?

208 Kroniskt sjuka tvingas samordna sin egen vård
210 Höjd pensionsålder enkel väg till välfärd
211 Vårt mörkaste kapitel
212 SOM-Seminarium: Rekordstarkt stöd för välfärdsstaten
213 Han är den nya ekonomen alla talar om – som alla borde läsa
216 En ”Kapitalet” för 2000-talet

219 **Del 4. FN och utrikesfrågor.**

220 Förenta Nationernas Millenniedeklaration.
221 I. VÄRDERINGAR OCH PRINCIPER
222 II. FRED, SÄKERHET OCH NEDRUSTNING
223 III. UTVECKLING OCH FATTIGDOMSBEKÄMPNING
225 IV. SKYDD AV VÅR GEMENSAMMA MILJÖ.
225 V. MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER, DEMOKRATI
OCH GOD SAMHÄLLSSTYRNING
226 VI. SKYDD AV DE SÅRBARA.
227 VII. ÅTGÄRDER FÖR ATT MÖTA AFRIKAS
SÄRSKILDA BEHOV.
227 VIII. ETT STARKARE FÖRENTA NATIONERNA.
228 Millenniemålen - 190 länder mot minskad fattigdom
230 Attacken från öster visar hur viktigt Europavalet är
232 Möt Putin med en energiunion

233 **Del 5. Förstamajtal 2014**

234 Stefan Löfven 1 maj 2014.
243 Förstamajtal 2014 av LOs ordförande Karl-Petter
Thorwaldsson
254 Jonas Sjöstedts tal den 1 maj 2014 i Stockholm.
259 Osolidarisk om solidaritet
260 Jämställdhet i fokus under Löfvens tal
262 LO till attack mot SD
263 V lovar sänkt skatt för pensionärerna

263 **Del 6. Vårbudget 2014**

265 Regeringens vårbudget 2014
265 2014 års ekonomiska vårproposition
267 Vårpropositionen 2014 på 5 minuter
271 Socialdemokraternas vårbudgetmotion 2014
284 Vänsterpartiets vårbudgetmotion 2014
294 Miljöpartiets vårbudgetmotion 2014
307 Sverigedemokraternas vårbudgetmotion

308 **Del 7. EU-valet 25 maj 2014.**

309 Regeringspartierna. EU-valet
309 Europa och EU (m)
310 Stärk ländernas möjlighet att stoppa onödiga EU-lagar (kd)
312 Socialdemokraterna. EU-valet. Valmanifest för EU-valet
329 Vänsterpartiet. EU-valet
331 Kräv EU-undantag från påtvingad privatisering v.
334 Miljöpartiet. EU-valet. Miljöpartiet och EU-valet
346 Sverigedemokraterna. EU-valet
347 Kommentarer. EU-valet.
347 Utanför EU-parlamentets sfär

349 **Del 8. Politik för valen 14 september 2014. Valplattformar mm**

349 Socialdemokraterna. Höstvalen. Valplattform mm
349 Socialdemokraterna. Framtidskontraktet.
376 Vänsterpartiet. Höstvalen. Valplattform mm
385 Miljöpartiet. Höstvalen. Valplattform mm
394 Sverigedemokraterna. Höstvalen. Valplattform mm

397	Riksdagen, EU-nämnden, JO, riksrevisionen, riksbanken m m	434	<u>Del 10. Socialdemokraternas partiledare Stefan Löfven.</u>
397	Sveriges Riksdag	434	Stefan Löfvens artiklar fördelade på politikområden.
398	Så arbetar EU-nämnden		
400	Riksdagens ombudsmän, JO	439	Märk ockupationen
403	Riksrevisionen	441	Vi vill stärka arbetsvillkoren i EU
405	Riksbanken	442	Fem punkter för ett bra EU
406	Utrikesnämnden	445	Vi vill satsa 400 miljoner extra på försvaret redan i år
407	Krigsdelegationen	448	Dags för en regering som tar ledartröjan i klimatarbetet
		450	Ordning och reda på svenska vägar
408	<u>Del 9. Kommentarer till politiken. Rödgrönt samarbete mm</u>	451	En miljard till företag som bygger hyresrätter
408	Om vänsterpartiet och miljöpartiet ska ingå i en regering.	455	Fyra prioriterade områden i sjukvården
409	Morgondagens reaktor löser kärnavfallsfrågan.	457	Klyftorna växer
410	Sluta upp att förneka vindkraftens skador	458	Framtidskontrakt för Stockholmsregionen
411	Rapporterna om buller börjar dugga tätt nu	461	Fem skillnader mellan vår och regeringens skolpolitik
412	Landskapets föränderliga skönhet	462	Kompetensförsäkring för lärare
413	Skandal att myndigheterna struntar i människors oro	463	Skickliga lärare viktigast för resultat
415	Vänsterpartiet och miljöpartiet vill förkorta arbetstiden	464	Jämlikhet en förutsättning för framgångsrik skola
416	Arbetstidsförkortning till 30 timmar/vecka	466	Framtiden kräver obligatorisk gymnasieskola
417	Arbetstidsförkortning till 35 timmar/vecka	468	Insatser behövs för fler skickliga lärare
		469	En tickande bomb
418	Stora skillnader i oppositionens budgetförslag	472	Fas 3 inte värdigt det svenska samhället
419	Taktiken: Ge så få besked som möjligt	473	Sverige har högst arbetslöshet i Norden
420	De rödgröna rycker ifrån regeringen	474	Regeringens regelverk låser in de arbetslösa
422	Valet börjar allt mer likna tv-serien Seinfeld	475	Utveckla arbetsförmedlingen
423	Höjda skatter ska betala V:s reformer	477	Mer samarbete ska göra Sverige starkt
424	Här utmanar Schyman det politiska etablissemang	478	Praktikantprogram för unga
426	En regering mot fyra partier	482	Ett bluffande ovärdigt en statsminister
427	Strid om försvaret fick debatten att hetta till		
428	Fler har jobb – trots högre arbetslöshet	484	Partiledarens tal och artiklar täcker inte alla politikområden
431	Unga utan jobb. Bonnie Nilsson, 24 år, lär sig svetsa	491	Förslag till riksdagsbeslut.
432	Ewa Stenberg: Givet varför M ogillar att tala om arbetslöshet	492	Studiero är en ödesfråga

493	Vad händer med unga som varken studerar eller jobbar?
494	Bannlys alla politiska beslut som ger mer klimatutsläpp
497	Inga mirakelkurer
498	Ukraina är för stort för Putin
500	En seger bara för barbariet
501	<u>Del 11. Socialdemokraternas hemsida på internet.</u>
501	Ett förslag till socialdemokraternas partiledare Stefan Löfven.
503	Vår politik
504	Socialdemokraternas talespersoner placerade på politikområdena
505	Kommentarer till länkarna på socialdemokraternas hemsida den 3 mars 2014.
506	Socialdemokraternas hemsida 3 mars 2014
510	Socialdemokraternas hemsida är det viktigaste medlet.
512	<u>Del 12. Protokoll om Riksdagsdebatter</u>
512	Nu har vi chansen att rösta bort högern från EU-styret
515	Visstid ger fler chans till jobb
516	Partiledardebatt Onsdag 07 maj 2014 Partiledardebatt inför Europaparlamentsvalet
574	Debatt med anledning av vårpropositionens avlämnande Onsdag 09 april 2014
633-692	Riksdagen. Partiledardebatt. Onsdag 15 januari 2014.

Sven Winnell 30 juni 2014:
Samhällsplaneringens problem.
Hur ska man kunna förbättra världen?
Politik maj - juni 2014
<http://winnell.com/omr36-39zzl.pdf>

Innehåll:
sida

4	Innehållet i : Sven Winnell 10 maj 2014: Svensk politik från vikingatiden till oppositionens valplattformar för valen 2014. http://winnell.com/omr36-39zzk.pdf
9	Alliansregeringens politik.
10	De lägsta inkomsterna och gapet mellan förvärvsarbete och andra
12	Utvecklingsstörda personer fångade i fattigdomsfälla
14	Att skillnaderna i inkomst ökar är ett medvetet val
16	Förslag till riksdagsbeslut.
16	TV-avgiften avskaffas för privathushåll
16	Systemet för pensionärernas bostadstillägg.
16	Bostadsbidrag införs för barnlösa icke-pensionärer
16	Bostadsbidrag för barnfamiljer.
17	Innehåll i del 3 av Sven Winnell 10 maj 2014: Svensk politik från vikingatiden till oppositionens valplattformar för valen 2014. http://winnell.com/omr36-39zzk.pdf

18	Hushållsverksamheter. Hemkunskap	152	Transporter. (Infrastrukturminister)
20	Mer om skatter och bidrag	152	Planering av fysiska miljöer. Städer. (Plan- och byggminister.)
26	Årskostnader år 2014, förvärvsarbetande icke-pensionärer	152	Landsbygden. (Landsbygdsminister)
26	Årskostnader år 2014, pensionärer	152	Bistånd. (Biståndsminister)
27	2006-2014. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.	153	Sjukvård. hälsovård, räddningstjänst o d (Socialminister)
31	Antal hushåll enligt SCB 2012	162	Hushållsverksamheter (Hem- och konsumentminister. Energiminister)
32	Kostnader för barn	170	Vård och omsorg.Hemsjukvård o d (Barn- och äldreminister)
32	Underskott i hushållsbudgetarna	173	Utbildning. (Utbildningsminister)
33	Skatt på pengar och taxeringsvärden	184	Information, reklam, propaganda, konst, kultur, religion. Idrott. Nöjesliv. (IT-minister. Kultur-och idrottsminister)
33	Hur klarar sig förvärvsarbetande 20-64 år med lägsta inkomsterna?	190	Jobb. (Arbetsmarknadsminister. Jämställdhetsminister)
34	Inkomster och skatter	196	Näringar (Näringsminister)
35	Tillägg.	207	Handel. (Handelsminister)
36	Egna missar bakom hälften av återkraven	217	Migration. Integration. (Integrationsminister. Migrationsminister)
37	Tillägg i brev 25 juni 2014	219	Polisen. Brott. Kriminalvård o d. (Justitieminister, del)
40	Problem i 22 politikområden.	221	Pengar. (Finansminister. Finansmarknadsminister. Skatteminister. Socialförsäkringsminister)
41	Socialdemokraternas ledning. (Statsminister)	224	Riksdagen. Partiledardebatt onsdag 18 juni 2014
41	Socialdemokraternas planering av sin politik och information om sin politik. (Planeringsminister.) Informationssekreterare. Gruppsekreterare. Partisekreterare)	284	Miljöpartiets valmanifest för riksdagsvalet 14 september 2014.
42	Världsplanering. (Utrikesminister och FN-minister och Världsplaneringsminister)	-304	
72	Europaplanering. (EU-minister och Europaplaneringsminister)		
134	Demokrati o d, juridik. (Demokratiminister.) Justitieminister, del)		
152	Försvar (Försvarsminister)		
152	Klimat och klimatstörningar. (Miljöminister)		

Sven Winnell 4 september 2014:
Utbildningssystemet och samhällsplaneringens problem.
<http://winnell.com/omr36-39zsm.pdf>

Innehåll:

Kapitel 1.
Den nya universitetskanslerns funderingar
4 augusti 2014.

Innehåll:

Oacceptabel bantning av undervisning på universitet
Varannan har ett yrke som inte behövs om tjugo år
Hög tid att växa upp

Kapitel 2
Sven Winnell:
Samhällsplaneringens problem.
Hur ska man kunna förbättra världen?
Med ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter.
Sid 80-100 i <http://winnell.com/omr36-39zs.pdf>

Innehåll, sida i 36-39zs:

- 80 Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen?
- 80 Några frågor i samband med mänskliga verksamheter
- 80 För att få svar på sådant har forskningsarbetet gått efter fyra vägar
- 80 Det finns ett behov av att sortera upp all information så att den blir hanterlig och så att man får hjälp att forma framtiden på bra sätt.

- 81 Systemet har följande avdelningar på högsta nivån:
1. Psykologiska och filosofiska verksamheter.
2. Religiösa verksamheter o d.
3. Politikvetenskaper och politiska verksamheter.
4. Sambandsforskningsverksamheter. Infostruktur.
5. Naturforsknings- och matematikverksamheter.
6. Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
7. Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
8. Språkvetenskap. Litteraturvetenskap. Skönlitteratur.
9. Blandade saklitterära verksamheter. Tidningar. Allmän geografi. Biografi. Allmän historia.
- 81 Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara faktorer
- 81 Förändringsprocesserna i världen hålls i de mest väsentliga avseendena igång av människornas verksamheter :
- 81 Människorna påverkar genom verksamheter i fyra olika roller i livet
- 81 Individer och samhällen planerar framtiden.
- 83 De nio verksamhetsområdena har delats upp så att det blir 129 verksamhetsområden:
- 83 Två sidor med de 129 områdena.
- 86 Människorna har olika behov av information i de olika rollerna.
- 87 Den fundamentala påverkanskedjan
- 89 Politiska planeringar
- 90 Schema över påverkans- och förändringsproblem
- 91 Samband mellan huvudområden
- 92 Klassifikationssystemet för verksamheter och bibliotekssystemen
- 93 Kort om skillnader mellan klassifikationssystemet för verksamheter och bibliotekssystemen DC, DK och SAB.
- 94 Forskningen om samhällsplaneringens problem.
- 95-100 Klassifikationssystem för verksamheter.
Med några förtydligande kommentarer.
Sven Winnells hemsida på Internet. Från <http://winnell.com>

Sidorna 298-310 i:
Sven Winnell 20 maj 2013:
Politik våren 2013. En fortsättning på tidigare
sammanställningar om samhällsplaneringens problem den 1, 20
och 30 mars 2013.
<http://winnell.com/omr36-39zz.pdf>

Kapitel 3. De särskilda utredningarna december 2003- oktober 2012.

Innehåll:
Forskningen om samhällsplaneringens problem.
Sidorna 139-147 + 298- 300 i
Sven Winnell 1 mars 2013:
Samhällsplaneringens problem.
Hur ska man kunna förbättra världen?
Med ett klassifikationssystem för mänskliga verksamheter.
<http://winnell.com/omr36-39zs.pdf>

Kapitel 4. Förhistorien, historien och sociala och fysiska miljöer.

Innehåll:
Innehållet i:
Sven Winnell 080201+5 april 2014:
Sveriges och omvärldens historia.
<http://winnell.com/omr93c.pdf>

Innehållet i:
Sven Winnell 16 mars 2008:
Något om sociala miljöer.

Kompletterad 1 juni 2012 med våldet i världen, mänskliga
rättigheter, mobbning, diskriminering o d.
<http://winnell.com/omr7952-7956d.pdf>

Några hänvisningar

Boverket maj 2011: Regelsamling för hushållning, planering
och byggande. Lagar med förordningar och föreskrifter.
Plan- och bygglag (2010:900), Miljöbalken m m.
<http://winnell.com/omr71k.pdf>

Innehållet i:
Sven Winnell 16 juni 2011:
Fysisk planering i Sverige. (Område 71)
<http://winnell.com/omr71l.pdf>

Kapitel 5. Några tidningsartiklar i augusti 2014 om läget i världen i augusti 2014.

Innhåll:
EU skälver åter av fasa
Peter Wolodarski: Hamas terror ger inte grönt ljus för Israel.
Bulldozern från Turkiet
Pol Pots skamlösa lakejer
Världen kryper allt närmare EU
En bred utrikesbevakning har aldrig känts så viktig som nu
Eurokrisen inte över – nu väntar ödeshöst
Skulderna kan tvinga fram drastiska steg
Nazistpropagandan kröp in i Heideggers dagböcker
Det nya Sverige
Peter Wolodarski: Putin tittade oss i ögonen och vi tittade bort.

Vladimir Putins dilemma
Gorbatjov. Sovjetunionens sista ledare överraskade med sin reformpolitik
Sönderfallet inte fullt så civiliserat
Pundiga löften om pundet
Svensk industri har tappat kraft
Ny blick på det stora kriget
Våldet i världen minskar – men det får vi inte veta
Våldet har ökat i världen på senare år
Stärk vår försvarsförmåga i förbund med Finland
Slocknad stjärnglans
Vapenleveranser hade inte hjälpt
Briljant grävjobb om vapenexportens eviga omoral
Läkare vill att Sverige hjälper ebolasmittade
En snabbare väg ur finanskrisen
Extrem tolkning av islam bakom IS destruktiva välde
Både Israel och Hamas övergav viktigaste kraven
Vapenvilan får hård kritik
Obamas gränslösa dilemma
Vi måste börja diskutera gräns för antalet flyktingar
Peter Wolodarski: Det pågår ett krig i Europa
Här är de nya EU-cheferna
Ukraina kan bli slutet för Putin
Gör det till ett krigsbrott att attackera journalister
Kina begränsar val i Hongkong
Hårt tryck på Obama att agera i norra Irak
Israels nya bosättning kritiserar av USA

Kapitel 6. **Politik i Sverige mars 2013 - juni 2014.**

Innehåll:
Innehållsförteckningar till ett tjugotal särskilda utredningar under perioden

Kapitel 7. **Något om den borgerliga alliansens politik.**

Innehåll:
Innehållet i:
Sven Winnell 051120:
Det viktigaste problemet är:
välfärden och välfärdsfördelningen,
inte arbetslösheten.
<http://winnell.com/omr40za.pdf>

Alliansens politik de gångna åren framgår av dokumenten som redovisats i kapitel 2 i avsnittet:
Sidorna 298-316 i:
Sven Winnell 20 maj 2013:
Politik våren 2013. En fortsättning på tidigare sammanställningar om samhällsplaneringens problem den 1, 20 och 30 mars 2013.

En redovisning om utfallet av alliansens politik:
DN 17 aug 2014:
Borgs politik har främst gynnat höginkomsttagare

Kapitel 8.

Några artiklar om valen 14 september 2014 och om ny regering.

Innehåll:

Partierna påfallande sorglösa över ekonomin inför valet
Det delade Sverige
Vitalisera välfärden med vinstbegränsade bolag
Vinstuttagen i välfärdsbolag ska vara borta i januari 2017
Hur kunde det bli så här?
I min generation finns ingen samhörighet, bara starka egon och vassa armbågar
Vi godtar inte en regering som saknar stöd för budgeten
Sverige dåligt rustat för ett väderkaos
Vi måste börja förbereda för kraftiga oväder
Det extrema har blivit normalt
Peter Wolodarski: Så skadas tilliten i svensk politik.
Borg flaggar för skattehöjningar
Läget är låst om rödgröna inte bildar trepartiregering
Jag förstår inte, inget har förändrats, jag är densamme
Nu ökar anmälningarna om diskriminering kraftigt
Satsningen på solceller förlorar kraft
Regeringen på historiskt låg nivå trots dramatiska utspel
Bostadsbrist ställer höger mot vänster
Väljare vill se regering över blockgränsen
Kom upp ur skyttegravan
Morgondagens reaktor löser kärnavfallsfrågan.
S vill ha nystart – alliansen ska utöka anslagen
Risk att politikerföraktet börjar stiga igen efter valet
Alliansen: Vi bygger Sverige. 1 september 2014
S: Skarpa reformer för 40 miljarder i valmanifestet
Miljöpartiets valmanifest.
Vänsterpartiets valplattform

Kapitel 9.

Några artiklar om forskning och utbildning o d i augusti 2014 och några äldre artiklar.

Innehåll:

Ökade kunskapskrav slår hårt mot stor grupp elever
Vissa tävlingar ska man inte vinna
Lönsamt att satsa 10 000 per månad på varje lärare
Svenska universitet bland hundra bästa i världen
Mer kunskap och mindre vetenskap
Bra skolor viktigast i kamp mot växande ojämlikhet
Högern och vänstern lika skyldiga till läraryrkets ras
Så ville Harry Schein göra DN till public service
Klassrummet har alltid en valuta
Elever ska lära sig mer om förföljelsen av romer
Politik är mer än ord
Elever dåligt förberedda för yrkeslivet
Dostojevskij är inte målet
När statistiken blir livet
Sämre läsförståelse naturlig följd av nya digitalsamhället
Krav på att lärare får mer yrkeskontakt
Ny studie: Lättare minnas handlingen i pappersböcker
Läsförmågan förändrar vår hjärna för alltid
Läskunskap ett krav för utveckling
Ett nytt stadsbibliotek har förändrat det fattiga området
Den tryckta boken fortsätter att dominera
Det måste vara lite coolt för unga att läsa
Nybyggare i framtidens digitala tv-landskap
Mediebild betyder mer än partikassa för valresultaten
MP:s satsning på lärarlöner är en ogenomtänkt reform
Elever med svårigheter får hjälp för sent

Äldre artiklar:

Universiteten hotar bli Sveriges nästa Pisa-haveri
Slå vakt om professionalismen
Sverige måste locka fler internationella studenter
Högskolans nya styrning hotar kreativitet och kritik
Studie i en huvudlös politik
När miljardärens mössa blev en doktorshatt
Centrala universitetsvärden hotas av bolagiseringsidén

Kapitel 10.

Utbildningssystemet och samhällsplaneringens problem.

Innehåll:

Innehållet i:

Sven Winnell 10 april 2012:

Universitet och högskolor.

Utbildning och forskning.

<http://winnell.com/omr40zh.pdf>

Kommentarer om utbildningssystemet och samhällsplaneringens problem

De 129 verksamhetsområdena har inför valet 2014 reducerats till 22 politikområden.

Sidorna 88-131+ 147-148 + 179 i:

Sven Winnell 10 maj 2014:

Svensk politik från vikingatiden till oppositionens valplattformar för valet 2014. <http://winnell.com/omr36-39zzk.pdf>

Sidorna 101-125 + 169 i:

Sven Winnell 1 mars 2013:

Samhällsplaneringens problem.

Hur ska man kunna förbättra världen?

Med ett klassifikationssystem för verksamheter som förändrar världen.

<http://winnell.com/omr36-39zs.pdf>

Hur det varit och hur det är, kan bli och bör bli, med råd till universitetskanslern.

Aktörer i samhällsplaneringen, i stora drag.

Kunskaperna

Kapitel 11.

Utdrag om hur det var och är i några olika avseenden.

Innehåll:

Från sidorna 22-31 och 41-46 i:

Sven Winnell 30 dec 2010 :

Samhällskunskap, framtidsplanering och hjälpmedel för socialdemokraterna när de ska forma sin nya politik.

<http://winnell.com/omr36-39zj.pdf>

Från sidorna 8-9, 18-53 och 93-103 i:

Sven Winnell 10 januari 2012:

Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Politik inför 2012. Det behövs ordentliga och hederliga planeringar för många delområden i nio huvudområden. <http://winnell.com/omr36-39zo.pdf>

Sidorna 16-28 i Sven Winnell 1 mars 2013:

Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Med ett klassifikationssystem för verksamheter som förändrar världen. <http://winnell.com/omr36-39zs.pdf>

Observera sidorna 145-187 i :
Sven Winnell 10 januari 2012:
Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Politik inför 2012. Det behövs ordentliga och hederliga planeringar för många delområden i nio huvudområden. <http://winnell.com/omr36-39zo.pdf>
Observera även sidorna 188- 202
Observera även sidorna 220-241

Sidorna 50-52 och 58-60 i:
Sven Winnell 20 maj 2013:
Politik våren 2013. En fortsättning på tidigare sammanställningar om samhällsplaneringens problem den 1, 20 och 30 mars 2013. <http://winnell.com/omr36-39zz.pdf>

Sidorna 17-36 och 41-44 i:
Sven Winnell 10 maj 2014:
Svensk politik från vikingatiden till oppositionens valplattformar för valen 2014.
<http://winnell.com/omr36-39zzk.pdf>

Sveriges historia i 8 delar från Norstedts förlag. Från zz.pdf
Millenniemalet - 190 länder mot minskad fattigdom

Kapitel 12.

För samhällsplaneringen behövs en förteckning över Sveriges professurer och professorer.

Innehåll:
Forskningen om samhällsplaneringens problem
Klassifikationssystem för verksamheter
Aktörer i samhällsplaneringen, i stora drag.

Kunskaperna
Universitetskanslerämbetet UKÄ Webbkartan
En undersökning om professorer
UKÄ. Ämneslistor
Några kommentarer till forskningsämnena på sidan 12 och följande sidor i. [Ny Standard forskningsämnen 2011](#) »

Sven Winnell 20 september 2014:
Samhällsplaneringens problem.
Hur ska man kunna förbättra världen?
Politik september 2014
<http://winnell.com/omr36-39zzn.pdf>

Innehåll:

Sida

10 **Kapitel 1: Innehållsförteckningar till tre utredningar om samhällsplaneringens problem.**

Innehåll:

Innehållet i:

Sven Winnell 10 maj 2014:

Svensk politik från vikingatiden till oppositionens valplattformar för valen 2014.

<http://winnell.com/omr36-39zzk.pdf>

Innehållet i:

Sven Winnell 30 juni 2014:

Samhällsplaneringens problem.

Hur ska man kunna förbättra världen?

Politik maj - juni 2014

<http://winnell.com/omr36-39zzl.pdf>

Innehållet i:

Sven Winnell 4 september 2014:

Utbildningssystemet och samhällsplaneringens problem.

<http://winnell.com/omr36-39zzm.pdf>

26 **Kapitel 2: Tidningsartiklar i september 2014 om läget i världen i september 2014.**

Innehåll:

Den klara tankens heroism

Försvarsprojekt skulle säljas till Kina i hemlighet

WHO vill ha svensk hjälp i kamp mot ebola

Sverige får ny Natostatus

Estland kräver fortsatt stöd

Säkerheten för Europa i fokus på Natomötet

Obamas besök visar att USA stöder oss

Islamiska staten ett hot mot hela vår civilisation

Klar signal till Hongkong: Partiet viker sig aldrig

Trög tillväxt Europas stora utmaning

Förväntningarna är höga på ECB

IS blodiga spår

Att mota Putin i grind

Svidande kritik mot samarbetet

Konflikten om Ukraina tillbaka på ruta ett igen

Natomötet det viktigaste på många årtionden

Obama lovar baltiska staterna fortsatt starkt stöd

Riskfyllt för Obama att agera mot IS

Importstopp får berget av mat att växa

Odlare rädd förlora Ryssland som kund

Vägen mot Nato en risk för Sverige

Strider överskuggar hägrande vapenvila

Svårare att ljuga för sitt eget folk än för resten av världen

Putins dröm: Ett Ryssland som liknar Sovjet

Världsledarnas maktspel gynnar Putins ambitioner

Oklart vilka kunder FOI har utomlands

Europa får inte backa
Mångfalden har alltid funnits
Det blodiga spelet om Mellanöstern
Vapenvila – men ingen enighet om fredsavtalet
I EU ger blockgränserna vika – men skälen skiftar
Striden hårdnar när ja-sidan vinner mark
Många frågor att lösa för ett fritt Skottland
En union väl värd att bevara
Ebolavirusets dödliga vägval
Lång och svår väg till försoning
I USA är rasfrågan ständigt aktuell
Stödet för en insats mot IS ökar kraftigt
Planet kan ha slitits sönder redan i luften
Dödläge ökar risken för nya våldsamheter
En kommissionär med handlingskraft
Utmaningen: Avtalet med USA
Israels armé utreder brott
En motvillig krigares krig
Obamas fiender blir vinnare när IS ska krossas
Oron växer för en långvarig operation
Katalanskt firande fyllde gatorna
Splittrat EU skärper tonen mot Ryssland
Putin är varken galen eller genial
En förvånad värld förklarar
Våldet får Libyen att falla samman
Kidnappningar och elavbrott är vardag
Det svarta guldet blir en viktig faktor i valet
Ryssland sätter sitt hopp till SD

New York Times: Våldsam chock för etablissemang
Cameron förlorar en allierad i EU
Merkel hyllar Reinfeldt: Har varit en kollega att lita på
Kriget betalas med höjda priser och arbetslöshet
Sex döda i Donetsk
Luckor i koalition mot terrorgruppen IS
500 tros ha dött när båt rammades
Jakt på osäkra väljare i slutspurten
Katalaner hoppas på draghjälp
USA:s stridsflyg trappar upp attackerna mot IS
FN: Insats mot ebola kräver sju miljarder
Östra Ukraina får självstyre under tre år
Matsanktionerna slår tillbaka mot Ryssland
Exportstopp driver bönder i konkurs
Krutdurk med framtiden för sig
Storbritannien förändras även om det blir nej
Torped mot enat Europa
En miljon tjänstemän utreds för korruption
En gummitappares långa resa
Skottarna gjorde det enda rätta
Brittiskt löfte om mer makt måste infrias
Stor besvikelse hos ja-röstare efter nederlaget
Salmond: Min tid är över
Experter varnar för flera års politiskt kaos
Det är en sorglig dag för Skottland
Striden om självständigt Katalonien trappas upp
Skarp svensk protest mot rysk kränkning

138 **Kapitel 3: Några inrikesartiklar i september före valen 14 september 2014**

Innehåll:

Vi satsar ytterligare en dryg miljard på förstärkt försvar
Frågorna som försvårar ett rödgrönt samarbete
Hårdaste nöt att knäcka blir budgeten
Unga i Bräcke har börjat rösta igen
Skolungdomar ställde politiker mot väggen
Skolan är väljarnas viktigaste sakfråga
Löfven: Väljarna tar redan för givet att det blir valseger för S
Statsvetare: Alliansens livhanke hänger på regeringsfrågan
Gifter och kemikalier vanliga i elprodukter
Så får de högutbildade invandrarna jobb snabbare
Kataströfsiffrorna kan ge valseger
Löfven skulle ha svagaste stödet hittills
Kommunikationer viktigast för den som väljer bostad
Fantastisk upplevelse varje gång
Förbjud AP-fonderna lägga miljarder hos oljeindustrin
Reinfeldt sätter sitt hopp till jobben
Ewa Stenberg: Risk att Moderaterna förlorar kärnväljarna
Hårda tag i debatt om skolpolitiken
Mer än varannan kvinna är för att Fi når riksdagen
Kampen om tredjeplatsen – och ett större inflytande
V ifrågasätter den privata äldrevården
Oro i välfärdsbolag hur det än går i valet
DN granskar sakfrågorna
S: Det blir ingen fastighetsskatt
Den låga inflationen hotar bromsa hela ekonomin
Handeln spår stark höst
Rödgrönrosa i Stadshuset – en knepig sits för S

Peter Wolodarski: Avtrubning är Jimmie Åkessons bästa hopp
Kyrkan måste fortsätta att vara en politisk kraft
DN slutsputtar inför valet – i alla kanaler
Stökig höst väntar vem som än vinner
Gör brandområdet till ett
jättelikt skyddat reservat
De rödgröna vill stuva om i din plånbok
Höjda skatter efter valet– så påverkas din ekonomi
Historien talar för C och S på upploppet
Alliansens väljare vill stoppa eller reglera vinster i skolan
Förvånas inte om en skandal dyker upp
Doldisen i Åkessons innersta krets söker uppmärksamheten
Nejsidan i motvind när Göteborg ska välja väg
S: 37 miljarder mer till järnvägen
Säljaren en enorm koncern
Electrolux störst efter miljardköpet
Byggbranschen: Snabba beslut ger fler bostäder
Så vill partierna i Stadshuset hjälpa Stockholms tiggare
Fem dagar kvar – då skakas M av intern strid
Politikerna mörkar valets avgörande ideologiska gap
Regeringen Reinfeldt får hoppas på unik mirakelvändning
Småpartierna lyfter alliansen i valets slutsputt
Mjukare tongångar från S om statsministerns uttalande
Här har alliansen gömt sina konflikter
Fler besparingar att vänta för SAS
En sista avstämning före valet
Här är stockholmarnas favoritfrågor inför valet
Viktor Barth-Kron: M och MP ser ut att ha satsat på fel häst
Minusgrader i kulturvalet
Så vill riksdagspartierna att kulturpolitiken ska se ut
Klargörande om kalabaliken kring svensk riskkapitalism

Läraren i huvudrollen
SVT:s egen jobb-bluff
Satsa på den tredje vägen i välfärden – idéburna bolag
S-förslagen räcker inte
Het debatt när valets slutstrid inleddes
Borgerliga feminister blickar över blockgräns
Psykisk ohälsa befaras öka
Flyktingar är inte en plånboksfråga
Köerna på akuten blir längre och längre
Striden om bidragen en av valets hårdaste
FP: Ja till tredje pappamånad
Samspelat lag drog upp temperaturen
Kvinnor har sämre arbetsmiljö än män
Dags att tala klarspråk om svenskarnas framtida välstånd
Stort sug efter protein
14 finansborgarråd vi minns (eller inte minns)
Svalt och (s)vagt
Demokratin behöver din arbetsinsats
Reinfeldt på väg ut – men rysare väntar för Löfven
En sensation om regeringspartierna hämtar in underläget
Energi en laddad fråga när partierna spurtar
M:s tapp ändrar balansen i alliansen
Vänsterspöket strategin i alliansens sista attack
Så har valrörelsen varit för partiledarna
Snabbguide till valet i sista minuten
Emanuel Karlsten: Lönlöst söka råd på Facebook inför valet
Ofta låg lönsamhet inom primärvården
Polisen: Fler barn och unga säljer sex på nätet
Sveriges framtid!
Peter Wolodarski: En knuff, ett krig och ett val
Så kan valhemligheten säkras i de svenska valen
Intensiv jakt på osäkra väljare
Varför ska man rösta på ditt parti?
56 politiker att hålla koll på efter valet
Valrörelsen 2014 är över

322 **Kapitel 4: Valresultatet 14 september och efterkommentarer.**

Inehåll:

Valresultatet, riksdagen
Framgångssagans slut
Spelregler viktigare än någonsin
Reinfeldt avgår – Löfven trolig ny statsminister
Samarbete kommer att bli viktigt
Ett brunt smolk i bägaren för MP
Dämpad stämning hos M: En besvikelse
Epoken Reinfeldt slut efter åtta år vid makten
Ewa Stenberg: Jublet på S valvaka ter sig märkligt
Bildandet av en ny regering kan dröja
Sjöstedt duckar för frågan om regeringsbildning
5 knäckfrågor som Löfven måste lösa
FP:s kräftgång fortsätter
KD gjorde sitt sämsta resultat på 20 år
Schyman: Det får bli nästa gång
Annie Lööf hyllas efter stark valspurt för C
Johan Croneman: Hellre fakta än gissningar
S bäst på det mesta – men inte ekonomin
Maktskiftet i Stockholm en rysare
Viktor Barth-Kron: En testballong för nya samarbeten
Vilken idiot som helst kan vinna ett val
MP öppnar för Fi-front
Blockpolitikens fånge
En nörd lämnar siffrorna
Makten är till för att bytas
Nu finns chansen att riva upp beslutet om Förbifarten
Sjöstedt släpps inte in – ställer krav på Löfven

Väljarna underkände regeringen – och kvar stod Löfven
Alliansens framtid kan avgöras av FP
Den nya bilden av Sverige
Reinfeldt kan få 1,9 miljoner i avgångsvederlag
Partiledarvalet riskerar riva upp gamla sår
Sverige är mitt land. Filipstad är min stad. Jag tänker bo kvar
Den tyska utvecklingen kan tvinga Andersson att tänka om
Här är väljarnas viktigaste frågor
Dött lopp i Göteborg
Fi tar plats i 13 kommuner
Starta hösten utan stress
Oklart om vallöften blir verklighet
Skolan behöver samarbete
Maktskifte i huvudstaden. Nu blir hon Stockholms mäktigaste
politiker. Karin Wanngård
Så delas makten i staden
Sju frågor efter valet – och ett utropstecken
Fi om budget: Har inte haft möjlighet
Viktor Barth-Kron: Det måste ha varit en märklig rödgrön natt
Bengt Ohlsson: Våra berättelser om Sverige ligger som uttjänta
papperstallrikar på golvet
Kravet: Ta er samman – undvik regeringskris
S-budget kan räddas – C vill inte blockera
Stort misstag av Reinfeldt att ställa Sverige utan alternativ
Pär Nuder: S ville regera med FP redan 2007
Ewa Stenberg: Löfven måste skruva försiktigt på sin kub
Många lyckade exempel på blocksamarbete i EU
MP-toppen: Det är inte lätt att driva vår politik ute i landet
Peter Norman siktar på nytt jobb i finansbranschen
En ny kulturminister måste riva hindren som skymmer vår sikt
Hanna Stjärne har fått Sveriges viktigaste mediejobb

Moderater vill se en kvinna som ny ledare
Lööf kör över sin egen chefsekonom
Många har stöd trots heltidsjobb
Vindkraftpark avvecklas
Symboltungt talmansval
Så blir MP framgångsrikt i Stefan Löfvens regering
Här börjar Stefan Löfvens kamp mot klockan
En vecka kvar att både äta och behålla kakan
35 år av förhandlingar har härdat Stålmannen
Partikamrater knuffar ut varandra från riksdagen
S förlorar en miljon i partistöd
Hovrätten sätter punkt för mutaffär i Göteborg
Lärarbristen kan innebära tomma katedrar
Mycket glädjande besked
Hushållen slipper chockhöjda avgifter
Låg inflation ger lite mer i fickan
Arvet väger tungt när populära Borg lämnar scenen
Trångmålets välsignelse
Valets enmansorkestrar
En markant vänstervind gick S fullständigt förbi
FP-väljare positiva till att regera med S
MP får se upp för Löfvens kort i rockärmen
Taktiken: Att låta S misslyckas
Satsning ska skydda mot extremvädret
Niklas Orrenius: Det verkar faktiskt bättre i skolan än på min
tid

442 **Kapitel 5: Artiklar om sverigedemokraterna samt partiets valmanifest.**

Innehåll:

Valresultatet, riksdagen
Åkessons kosmetiska utflykt
Tunga EU-avtal måste brytas för SD:s löften
Invandringen ökar i Storbritannien trots hårdare regler
Camerons politik svår att genomföra
Välj inte ett parti vars idéarv orsakat så mycket lidande
SD kände till Åkessons problem med spelandet
Dålig integration ger SD framgång
Andra partier måste möta SD:s väljare utan SD-politik
Åkessons rekordval
SD jublar – trots alla skandaler
SD får svårt att fylla alla sina platser
Ge SD:s väljare bättre svar
Därför gick SD framåt så kraftigt i valet
Få kvinnor bland de nya ledamöterna
Opinionsinstitutet hade fel om SD
Så blir SD:s vågmästarroll i landstinget
Public service har lagt sig helt platt för Jimmie Åkesson
Fascismens triumf i Sverige
Problem med tomma stolar väntar Sverigedemokraterna
SD växer i brist på visioner hos de sju andra partierna
Åkesson hotar att fälla rödgrön budget
Utspel ökar pressen på samarbete
I princip odelbart
Strategierna biter inte på nationalisternas uppgång
Alliansens sprickor grogrund för Sverigedemokraterna
Sverigedemokratiskt valmanifest - valet 2014

501 **Kapitel 6: Alliansens och de röd-grönas valmanifest.**

Innehåll:

Alliansen: Vi bygger Sverige 1 september 2014

S: Skarpa reformer för 40 miljarder i valmanifestet

S: Valmanifest: Kära framtid:

En ambitiös jobbpolitik. För alla.

En kunskapsburen framtid. För alla.

En pålitlig välfärd. För alla.

En rättvis värld är möjlig.

Miljöpartiets valmanifest.

Vänsterpartiets valplattform

511 **Kapitel 7: En ny regering och en ny budget.**

Innehåll:

De nya regeringens politik

Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara faktorer:

Individens kroppsliga förhållanden,

Individens psykiska förhållanden,

Individens fysiska miljö - fysiska samhälle.

Individens sociala miljö - sociala samhälle,

Förändringsprocesserna i världen hålls i de mest väsentliga

avseendena igång av människornas verksamheter:

Individernas viljor.

Kollektiva viljor. (Politik).

Handlingar för kroppen (ekonomiska- teknologiska handlingar).

Handlingar för psyket

Människorna påverkar genom verksamheter i fyra olika roller i livet:

A. Huvudroll: allmän levnadsroll lekmanroll-fritidsroll. A1+A2

B. Biroll: förvärvsroll-expertroll-yrkesroll. B1+B2

Individer och samhällen planerar framtiden:

Hur var det ? Kunskaper och erfarenheter från det förgångna.

Hur är det ? Riktiga kunskaper om rådande förhållanden.

Hur kan det bli? Vilka alternativ är möjliga i framtiden ?

Hur bör det bli? Vilket eller vilka alternativ bör man välja ?

Man bör utforma svaren på frågorna om hur det bör bli med hänsyn till effekterna, sedda i jämlikhetsperspektiv, på individernas levnadsvillkor, som ges av psykiska och kroppsliga förhållanden och av deras fysiska och sociala miljöer.

Vill man förbättra världen - göra världen till en bättre plats - måste man arbeta på alla de fyra områdena om psykiska och kroppsliga förhållanden och fysiska och sociala miljöer. De fyra områdena påverkar varandra och direkt eller indirekt slutmålet: tillfredsställelse för individen.

Ska man gemensamt kunna åstadkomma en bättre framtid i världen måste man ha gemensamma framtidsvisioner, det kräver gemensamma viljor och gemensamma planeringar. I en demokrati är alla medansvariga för utvecklingen och får försöka bilda sig uppfattningar och ta ställning och försöka påverka verksamheterna inklusive samverkansverksamheterna i lämplig riktning. I en demokrati är det viktigt att alla medborgare är så väl informerade att de kan delta i styrningarna mot framtiden. Det ställer stora krav på informationssystemen.

Klassifikationssystem för verksamheter.

Vilka möjligheter har svenska folket att förstå partiets beskrivningar av sin politik?

Religion och levnadskunskap.

Kursplan - Samhällskunskap, Grundskolan.

Tema SO

Hur viktiga är SO-ämnena ur ett samhälleligt perspektiv?

Hur ser SO-undervisningen ut i praktiken?

Hur viktigt är det att lärarna har ämnesdidaktiska kunskaper?

Skolans Mål och Kursplaner
Hushållsverksamheter. Hemkunskap
Morgondagens reaktor löser kärnavfallsfrågan

Förslag till riksdagsbeslut
TV-avgiften avskaffas för privathushåll.
Systemet för pensionärernas bostadstillägg.
Bostadsbidrag införs för barnlösa icke-pensionärer
Bostadsbidrag för barnfamiljer.

Årskostnader år 2014, förvärvsarbetande icke-pensionärer
Årskostnader år 2014, pensionärer.
2006-2014. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
Överskott och underskott i hushållsbudgetarna.

Antal hushåll enligt SCB 2012
Kostnader för barn
Underskott i hushållsbudgetarna
Skatt på pengar och taxeringsvärden
Hur klarar sig förvärvsarbetande 20-64 år med lägsta inkomsterna?
Inkomster och skatter
Tillägg om skatter

Förenta Nationernas Millenniedeklaration
Millenniemaålen - 190 länder mot minskad fattigdom

Sven Winnell 13 okt 2014: Samhällsplaneringens problem.
Tidningsartiklar 21 sept-13 oktober 2014.
<http://winnell.com/omr36-39zzo.pdf>

Innehåll:

Sida	
8	Tidningsartiklar 21 sept till 13 okt 2014 om läget i världen.
9	Smittan är steget före
10	Kraven ökar på ett besked från Hillary Clinton
12	66 000 kurder på flykt undan Islamiska staten
13	Motvillig maktindelning
15	Vakna västvärld, vi vann
16	Ledare utan förändringsmandat
17	Feminiserade storstäder dominerar snart världen
19	Dramatisk morgon. Tidig extraupplaga sedan DN:s korrespondent snappat upp ett scoop på restaurang
21	Förtryckt ska också vara fattig
22	Syriska folket klämt mellan två förtryckare
23	Den optimala tiden för världen att agera är nu
25	Intresset för klimatet har ökat efter katastrofer
26	Hopp för klimatet
27	Folkomröstning som inget löste
29	Bräcklig koalition mot terrorn
30	USA: Striden mot IS kan ta flera år
34	Det jag sett har berört mig djupt
35	IS ett dilemma i samtal om iransk kärnenergi
36	Antal ebolafall fler än beräknat

- 36 Klimatstriden trappas upp
37 Därför har Kanada valt fel väg i integrationspolitiken
40 Iran är en del av problemet
42 Hög tid för klimatets plan B: Skapa tull- och skatteallians
44 Här tas de övergivna barnen emot med öppna armar
46 Ryska soldater dras tillbaka
47 Obama: För USA är valet enkelt
48 FN skärper tonen mot tillresta terrorkrigare
48 Skottlands nya makt het valfråga nästa år
50 Ingen bra månad för konjunkturen
- 50 Mer står på spel än egna intressen
52 Europa mumlar om kriget mot IS
53 Folkets lidande fortsätter i bombernas skugga
55 Enad front – men med olika motiv
56 FN-beslut tvingar fram skärpta lagar
58 Forskare fruktar att ebola inte ska kunna stoppas
60 Ny båt i sjönöd med flyktingar ombord
61 Bubblan sprack – här stårmiljoner lägenheter tomma
63 Gud bevare Europa
64 Terrorister är värre än FN
- 65 Två folk i en stat kan vara vägen till fredlig lösning
67 Offensiven i Syrien river upp djupa sår hos kurderna
69 Fler ger sig in i kampen mot terrorn
70 Protester mot terrorn
71 Britterna ansluter till koalitionen
72 Belgien sade också ja till militär insats
73 Presidenten vittnar i laddad maffiarättegång
73 Gasuppgörelse i hamn
74 Huvudstaden är en symbol för maktspel, intriger och byråkrati
75 Nya regler på global spelplan
- 77 Mina ben bar mig inte och jag bara grät
79 Pyramidernas toppar kan vara gjutna
81 De bär med sig oron över gränsen
83 Britter redo för angrepp
84 Spikat för historiskt val om självständighet
85 Moskvaborna: Vi klarar oss bra utan västvärlden
87 Protesterna trappas upp
88 Malmström först att grillas av parlamentet
91 I dag går Kina om USA som största ekonomin
92 Handla fritt är stort och rätt
- 94 Hundratusentals hoppas Peking ska böja sig
96 Riskfyllt att äventyra självstyret
97 Paraplyer mot kommunismen
98 Skolans högtidliga start slutade i tragedi
100 Kines? Ja, på pappret men inte i hjärtat
102 Turkiet vill skicka militär in över syriska gränsen
103 Abbas varnar USA för nej-röst i FN
104 Kampen förvånar turister från Kina
106 Ledningen utlovar samtal om reformer
107 Etnisk klyfta blir tydlig i vallokalen
- 109 Rysslands agerande i Ukraina splittrar folket än mer
110 Billigare mat en lättnad för fattiga länder
112 Kina måste infria sina löften
114 Den enes frihet – den andres ”korstågsanda”
115 Fortsatta strider vid flygplatsen i Donetsk
116 Rädda invånare lämnar sin åsikt på anonym lapp
117 Ledarna hoppas att protesten självdör
118 De amerikanska symbolerna är inbyggda i läroplanen
119 Kurder fruktar massaker om Turkiet attackerar IS
121 Skillnaderna nord-syd är större än öst-väst

- 122 Katalonien trotsar Spanien
- 122 Lettlands vändning imponerar
- 123 Våldsam kolonialism. ”Kartor” ger en förlegad och förvrängd världsåskådning
- 124 Kandidaterna som avskyr varandra
- 129 Joshua, 17, är symbolen för studenternas vrede
- 131 Iran – en möjlig bundsförvant
- 133 Varje dag startar med ny lista över offer
- 135 Hjälp pengar finns – nu fattas personal
- 136 Högerkandidat skrällde – slog ut Rousseffs rival
- 137 Ebola har nått Europa – spansk kvinna smittad

- 138 Den ukrainska ödesfrågan
- 140 46 jihadister åtalas för terrorbrott
- 142 IS har lätt att locka frivilliga att strida
- 143 Turkiets kurder kräver en militär insats i Syrien
- 144 Protesterna i Leipzig fick hål på muren
- 146 Putin pumpar livet ur ekonomin
- 147 Invånarna har fått nog av kartellernas terror
- 149 Blodiga protester mot passiv militär
- 150 Flygattacker kan inte rädda Kobane
- 150 Värdiga pristagare

- 152 Politiker ställer in samtal
- 152 Striden om samkönade äktenskap inte avgjord
- 153 Rysslandsfonder krymper snabbt
- 154 De unga vill ha ett Hongkong med mer hjärta
- 159 Missnöje kan ge nya partier chansen att ta över i Bosnien
- 161 Ärkefiender fortsätter strida trots fredspriset
- 162 Ebolakoll införs på flygplatser
- 163 Självstyrets finansiella hake
- 165 Polen behöver förändringar

166 **Tidningsartiklar 21 sept till 13 okt 2014 om svenska inrikesförhållanden.**

En del artiklar 30 sept - 13 okt 2014 har lagts in i tidningskommentarerna i

Sven Winnell 13 oktober 2014: Människornas levnadsförhållanden. Riksdagens utskott. Den nya regeringen. Kommentarer och förslag. Tidningskommentarer. Partiledardebatten 8 okt 2014 <http://winnell.com/omr36-39zpz.pdf>

Artiklarna läggs in senare.

Sven Winnell 13 oktober 2014: Människornas levnadsförhållanden. Riksdagens utskott. Den nya regeringen. Kommentarer och förslag. Tidningskommentarer. Partiledardebatten 8 okt 2014
<http://winnell.com/omr36-39zpz.pdf>

Innehåll:

Sida

8 **Kapitel 1. Människornas levnadsförhållanden**

- 9 Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara faktorer:
Individens kroppsliga förhållanden,
Individens psykiska förhållanden,
Individens fysiska miljö - fysiska samhälle.
Individens sociala miljö - sociala samhälle,
- 9 Förändringsprocesserna i världen hålls i de mest väsentliga avseendena igång av människornas verksamheter:
Individernas viljor.
Kollektiva viljor. (Politik).
Handlingar för kroppen (ekonomiska- teknologiska handlingar).
Handlingar för psyket
- 9 Människorna påverkar genom verksamheter i fyra olika roller :
A.Huvudroll: allmän levnadsroll lekmanroll-fritidsroll. A1+A2
B. Biroll: förvärvsroll-expertroll-yrkesroll. B1+B2
- 9 Individer och samhällen planerar framtiden:
Hur var det ? Kunskaper och erfarenheter från det förgångna.
Hur är det ? Riktiga kunskaper om rådande förhållanden.
Hur kan det bli? Vilka alternativ är möjliga i framtiden ?
Hur bör det bli? Vilket eller vilka alternativ bör man välja ?

- 9 Man bör utforma svaren på frågorna om hur det bör bli med hänsyn till effekterna, sedda i jämlikhetsperspektiv, på individernas levnadsvillkor, som ges av psykiska och kroppsliga förhållanden och av deras fysiska och sociala miljöer.
- 10 Vill man förbättra världen - göra världen till en bättre plats - måste man arbeta på alla de fyra områdena om psykiska och kroppsliga förhållanden och fysiska och sociala miljöer. De fyra områdena påverkar varandra och direkt eller indirekt slutmålet: tillfredsställelse för individen.
- 10 Ska man gemensamt kunna åstadkomma en bättre framtid i världen måste man ha gemensamma framtidsvisioner, det kräver gemensamma viljor och gemensamma planeringar. I en demokrati är alla medansvariga för utvecklingen och får försöka bilda sig uppfattningar och ta ställning och försöka påverka verksamheterna inklusive samverkansverksamheterna i lämplig riktning. I en demokrati är det viktigt att alla medborgare är så väl informerade att de kan delta i styrningarna mot framtiden. Det ställer stora krav på informationssystemen.
- 11 Informationer för rollerna A1, A2, B1 och B2.
- 12 Klassifikationssystem för verksamheter.
- 14 Hushållsverksamheter. Hemkunskap.
- 16 Konsumentenverket Koll på pengarna 2014
- 21 Årskostnader år 2014, förvärvsarbete icke-pensionärer.
- 21 Årskostnader år 2014, pensionärer.
- 22 2006. Förvärvsarbete icke-pensionärer utan barn.
2014 Förvärvsarbete icke-pensionärer utan barn.
- 23 Underskott och överskott i hushållsbudgetarna
- 23 Förändringar i överskott och underskott 2006-2014, förvärvsarbete icke-pensionärer utan barn.
- 24 **Kapitel 2. Riksdagens utskott**

58 **Kapitel 3. Den nya regeringen**

- 60 Riksmötets öppnande 2014
60 H.M. Konungens tal vid riksmötets öppnande 2014
62 Regeringsförklaringen
72 Sveriges nya regering
75 De nya regeringens politik
76 Stefan Löfvens regering. 22 politikomåden.

77 * **Partiledare Stefan Löfven.**

77 * **Allmänt om socialdemokraterna och partiets politik.**

78 * **Utrikes- och världspolitik. Globaliseringen.**
Politik för en utrikesminister.

78 * **Europapolitik.**
Politik för en EU-minister.

79 * **Demokratiproblem, juridik.**
Politik för en demokratiminister och en justitieminister.

79 * **Försvar.**
Politik för en försvarsminister.

80 * **Klimat och klimatpolitik**
Politik för en miljöminister.

80 * **Transporter.**
Politik för en infrastrukturminister.

81 * **Planering av fysiska miljöer.**
Politik för en plan- och byggminister.

81 * **Landsbygdspolitik.**
Politik för en landsbygdsminister.

82 * **Bistånd.**
Politik för en biståndsminister.

82 * **Sjuk- och hälsovård, kemikalier, räddningstjänst.**

Politik för en socialminister med hälso- och sjukvård.

83 * **Hushållet. Mat, boende, energi, konsumtion, ekonomi.**

Politik för en hem- och konsumentminister och en energiminister.

83 * **Barn- och äldreomsorg. Valfärd. Socialtjänst**
Politik för en barn- och äldreminister med välfärd och socialtjänst o d

84 * **Utbildning. Forskning.**
Politik för en utbildningsminister.

84 * **IT. Information, Konst, kultur, idrott.**
Politik för en IT-minister och en kultur- och idrottsminister.

85 * **Jobb.**
Politik för en arbetsmarknadsminister.

85 * **Näringsar.**
Politik för en näringsminister.

86 * **Handel.**
Politik för en handelsminister.

86 * **Migration. Integration.**
Politik för en migrationsminister och en integrationsminister.

87 * **Polisen. Brott. Kriminalvård.**
Politik för justitieministerns polis- och kriminalpolitik.

87 * **Pengar. Skatt, bidrag, finanser, pensioner, försäkringar.**
Politik för finans-, finansmarknads- och socialförsäkrings-
ministrar.

88 **Ministrarna**

113 **Departementen**

131 **Kapitel 4. Kommentarer och förslag**

133 **Underskott och överskott i hushållsbudgetarna 2006-2014**

133 **Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.**

135 **Förslag till riksdagsbeslut.**

135 **TV-avgiften avskaffas för privathushåll.**

135 **Systemet för pensionärernas bostadstillägg.**

135 **Bostadsbidrag införs för barnlösa icke-pensionärer.**

135 **Bostadsbidrag för barnfamiljer.**

136 **Förslagen till riksdagsbeslut har behandlats i**

<http://winnell.com/omr36-39zs.pdf>

136 Innehåll i:

Sven Winnell 1 mars 2013: Samhällsplaneringens problem.
Hur ska man kunna förbättra världen? Med ett klassifikations-
system för verksamheter som förändrar världen.

<http://winnell.com/omr36-39zs.pdf>

143 Antal hushåll enligt SCB 2012.

144 Kostnader för barn.

144 Underskott i hushållsbudgetarna.

145 Skatt på pengar och taxeringsvärden.

145 Hur klarar sig förvärvsarbetande 20-64 år med lägsta
inkomsterna?

146 Tillägg om skatter.

148 Vilka möjligheter har svenska folket att förstå partiets
beskrivningar av sin politik?

149 Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet
2011.

154 Ämneslärare saknar utbildning för att undervisa.

156 Många obehöriga lärare i skolan.

158 Religion och levnadskunskap.

159 Kursplan - Samhällskunskap, Grundskolan.

160 Tema SO.

161 Hur viktiga är SO-ämnena ur ett samhälleligt perspektiv?

162 Hur ser SO-undervisningen ut i praktiken?

163 Hur viktigt är det att lärarna har ämnesdidaktiska kunskaper?

164 Kursplaner i grundskolan

165 Om arbete och arbetsförmedling.

Arbete och arbetsförmedling har behandlats bl a på sidorna
115 - 160 i **<http://winnell.com/omr36-39zq.pdf>**

165 Innehåll i:

Sven Winnell 16 maj 2012: Politik i maj 2012 och
socialdemokraternas möjligheter att vinna valet 2014.

<http://winnell.com/omr36-39zq.pdf>

170 Om forskningsarbetet.

170 Forskningen om samhällsplaneringens problem.

171 Sven Winnells hemsida på Internet. <http://winnell.com>,

- 172 Innehållet i några särskilda utredningar:
- 173 Sven Winnell 27 november 2013:
Regeringens, kommunernas och landstingens verksamheter i 22 politikområden den 27 november 2013.
Första delen med de första 12 områdena.
<http://winnell.com/omr36-39zsd1.pdf>
- 175 Sven Winnell 27 november 2013:
Regeringens, kommunernas och landstingens verksamheter i 22 politikområden den 27 november 2013.
Andra delen med de sista 10 områdena.
<http://winnell.com/omr36-39zsd2.pdf>
- 177 Sven Winnell 10 maj 2014:
Svensk politik från vikingatiden till oppositionens valplattformar för valet 2014.
<http://winnell.com/omr36-39zsk.pdf>
- 183 Sven Winnell 30 juni 2014:
Samhällsplaneringens problem.
Hur ska man kunna förbättra världen?
Politik maj - juni 2014
<http://winnell.com/omr36-39zsl.pdf>
- 185 Sven Winnell 4 september 2014:
Utbildningssystemet och samhällsplaneringens problem.
<http://winnell.com/omr36-39zsm.pdf>
- 191 Sven Winnell 20 september 2014:
Samhällsplaneringens problem.
Hur ska man kunna förbättra världen?
Politik september 2014
<http://winnell.com/omr36-39zsn.pdf>

199 **Kapitel 5: Tidningskommentarer**

Skandal att myndigheterna struntar i människors oro
MP böjer sig för att komma överens med S
Uppgårelsen bäddar för samarbete med borgerliga
Hård kritik inom MP efter kompromisser
Allianspartierna öppnar för uppgörelse
Gungflyet är bemannat
Löfven gör ett stort misstag
Erkännande med frågetecken
Det är dags att ta ansvar för minoriteters högtidsfirande
Flera skrällar i den nya regeringen
Regeringsförklaringen.
DN synar statsministerns mål de närmaste fyra åren
Avhoppet som räddar den nya statsministern
Lång väg kvar för att få godkänt av vänstern
De ska styra Sverige
Hon stod först i kön till prestigeposten
Jubel på Västbanken när Löfven erkänner Palestina
All kulturpolitik ska vara demokratibärande
Björn Wiman. Ser ministern den digitala vågen?
Stefan Löfven har en historiskt svår situation
Alla ska med – en lång, en kort och en skåning
Sparare tror riksdagen påverkar avkastningen
Befriande klarspråk om klimatet
En statsministers bild av livet
Peter Wolodarski: Sveriges nye riksförhandlare och rikskurator
Så ska Moderaterna vara drivande i stark opposition

Många hinder för regeringen i budgetstriden
USA:s kritik oroar inte statsministern
S och MP måste söka stöd hos V
Ta i hand på budgeten
Lönerna överträffar dikten
Sänk verkliga arbetslösheten – inte den officiella siffran
Pensionerade lärare rycker in när andra inte håller måttet
Elevernars vardag – lektioner som plötsligt ställs in
Israels utrikesminister läxar upp Stefan Löfven
Utspellet är en uppmuntran
Gamla kärnkraftverk slipper krav
Ny regering, nya löften
Sämsta tänkbara start
Kommunalt veto mot friskolor ökar klyftorna
Skarp kritik mot välfärdsuppgörelse
Sjöstedt den store vinnaren
Med sänkt pensionärsskatt och slopad läx-rut hoppas S få grönt
ljus av Vänsterpartiet
Moderat ledamot KU-anmäler Löfven
Johan Croneman: Israel och Palestina är ett stort politiskt
vemod
Små bemanningsföretag tar jobben från jättarna
Extra viktigt diskutera pengar i bonusfamiljen
Hjärnans egen gps banar väg för nya upptäckter om minnet
Världens feber
Vi behöver inte vara oroliga för spridning
Ensidiga svenska åtgärder löser ingenting i konflikten
Tyst Reinfeldt i slutdebatten

En miljon får höjd inkomstskatt nästa år
Premiär för Löfven bland Europas ledare
Tuffare krav på nya bolån
Reglerna kommer bli kännbara för många
Svenska bostadsmarknaden döms ut
Än ses ingen ljusning
Farväl till gröna linjen
Så kan Förbifarten bli en grön bussled för regionen
Reaktor utan extrakylning stängs
Alliansen i svår sits vid ett nyval
Vem är alliansens statsministerkandidat när Fredrik Reinfeldt
abdikerat?
Strategen väljer en riskfri sorti
Svenska sjukvårdare väntar på att få hjälpa
Kraftigt prisfall på olja
Staten öppnar för bostäder på Bromma
Per Wästberg: Nobelhuset blir en magnet för hela världen
Göm inte arbetslösheten
Styrelserummen blir snart jämställda utan kvotering
Svensk vårdpersonal får stöd till hjälparbete
Barnen leker i de stängda skolorna
Löfven behåller greppet om EU
De förlorar mest på nya skatteförslag
Johan Schück: Bye bye skattereform
18 saker vi stör oss på – och vad vi kan göra åt dem
Störd? Våldigt störd? Ring!
Demokratins vardagliga mirakel
Socialsekreterares villkor har försämrats allvarligt

Lövin: En schyst handelspolitik hjälper mer än biståndspengar
En svensk historia
I toppen sitter det mest män
Olaglig är inte alltid olämplig
Peter Wolodarski: Ska Sverige börja mumla om Moskva?
Stränga djurskyddskrav bakom ökade köttimporten
Skadlig terapi ska spåras i psykvården
Terapeuterna söker inte de bästa behandlingarna
Ryska krigsfartyg hotade svenska forskare
Snabbaste uppkopplingen inte nödvändig
Maria Crofts: Efter stor möda fungerar äntligen alltihop
Uthyrning kan äventyra borätt
Trots extrempartier ökar inte främlingsfientligheten
De hör hemma på godishyllan
Svårt att slippa ”det vita guldet” om du vill ha sött
Andersson: ”Det är en tom lada vi kommer till
Romantisk bild av Palestina banar väg för erkännandet
Bosättningarna byggs ut trots omvärldens protester
Israel fruktar att fler EU-länder ska följa efter
Presidenten är hårt klämd mellan sitt folk och Israel
Självstyret är nästan helt beroende av utländskt bistånd
USA-fall kan försvåra ebolainsats
Vinna eller försvinna det som gäller för Coop
Ryssland är redan i krig med väst
Rödgrön energipolitik – början på ett haveri

Sven Winnell 26 oktober 2014: Budgetpropositionen 2015. Människornas levnadsförhållanden. Regeringen. Myndigheter. Sammanfattningar om budgeten. Tidningskommentarer. Budgetdebatten.
<http://winnell.com/omr36-39zzq.pdf>

Innehåll

Sida

- 4 **1. Budgetpropositionen 2015**
- 6 Budgetpropositionen för 2015 är en stor politisk händelse.
- 8 2006-2014 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn
- 9 Förslag till riksdagsbeslut
- 9 TV-avgiften avskaffas för privathushåll
- 9 Systemet för pensionärernas bostadstillägg.
- 9 Bostadsbidrag införs för barnlösa icke-pensionärer
- 9 Bostadsbidrag för barnfamiljer.
- 10 Tillägg om skatter
- 12 Vilka möjligheter har svenska folket att förstå partiers beskrivningar av sin politik?
- 13 Religion och levnadskunskap
- 15 Forskningen om samhällsplaneringens problem
- 15 Sven Winnells hemsida på Internet
- 16 Nästa fas ifråga om budgetpropositionen.
- 17 Redovisningen här i det följande
- 18 **2. Människornas levnadsförhållanden**
- 19 Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara faktorer:
Individens kroppsliga förhållanden,
Individens psykiska förhållanden,
Individens fysiska miljö - fysiska samhälle.
Individens sociala miljö - sociala samhälle,

- 19 Förändringsprocesserna i världen hålls i de mest väsentliga avseendena igång av människornas verksamheter:
Individernas viljor.
Kollektiva viljor. (Politik).
Handlingar för kroppen (ekonomiska- teknologiska handlingar)
Handlingar för psyket
- 19 Människorna påverkar genom verksamheter i fyra olika roller :
A.Huvudroll: allmän levnadsroll lekmanroll-fritidsroll. A1+A2
B. Biroll: förvärvslivsroll-expertroll-yrkesroll. B1+B2
- 19 Individer och samhällen planerar framtiden:
Hur var det ? Kunskaper och erfarenheter från det förgångna
Hur är det ? Riktiga kunskaper om rådande förhållanden.
Hur kan det bli? Vilka alternativ är möjliga i framtiden ?
Hur bör det bli? Vilket eller vilka alternativ bör man välja ?
- 19 Man bör utforma svaren på frågorna om hur det bör bli med hänsyn till effekterna, sedda i jämlikhetsperspektiv, på individernas levnadsvillkor, som ges av psykiska och kroppsliga förhållanden och av deras fysiska och sociala miljöer.
- 20 Vill man förbättra världen - göra världen till en bättre plats - måste man arbeta på alla de fyra områdena om psykiska och kroppsliga förhållanden och fysiska och sociala miljöer. De fyra områdena påverkar varandra och direkt eller indirekt slutmålet: tillfredsställelse för individen.
- 20 Ska man gemensamt kunna åstadkomma en bättre framtid i världen måste man ha gemensamma framtidsvisioner, det kräver gemensamma viljor och gemensamma planeringar. I en demokrati är alla medansvariga för utvecklingen och får försöka bilda sig uppfattningar och ta ställning och försöka påverka

verksam- heterna inklusive samverkansverksamheterna i lämplig riktning. I en demokrati är det viktigt att alla medborgare är så väl informerade att de kan delta i styrningarna mot framtiden. Det ställer stora krav på informationssystemen.

- 21 Informationer för rollera A1, A2, B1 och och B2.
- 22 Klassifikationssystem för verksamheter.

- 24 Hushållsverksamheter. Hemkunskap
- 26 Konsumentenverket. Koll på pengarna 2014
- 31 Årskostnader år 2014, förvärvsarbetande icke-pensionärer
- 31 Årskostnader år 2014, pensionärer
- 32 2006. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn
- 32 2014 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn
- 33 Underskott och överskott i hushållsbudgetarna
- 34 Det uppgjorda klassifikationssystemet
- 35 De 22 politikområdena och klassifikationssystemets verksamheter.

- 39 **3. Regeringen och departementen**
- 47 De nya regeringens politik
- 48 Stefan Löfvens regering
- 49 De 22 politikområdena

På varje politikområde har lagts in ministrarna och deras verksamhetsmenyer. På menyerna har vanligen tillkommit rubriker för CV och ansvarsområden. Under rubrikerna för ansvarsområden finns i de flesta fallen ingenting. Där det finns något har det lagts in. Också statsbudgetens utgiftsområden har lagts .

- 109 **4. Förteckning över myndigheter inom departementens verksamhetsområden**

- 163 **5. Budget för 2015: Ett Sverige som håller ihop.** Regeringens sammanfattningar.

- 178 **6. Några tidningskommentarer om statsbudgeten och annat**

- 244 **7. Innehåll i några tidigare utredningar**

- 278 **8. Debatt med anledning av budgetpropositionens avlämnande**

- 341

- 342 Tillägg om ministrarnas ansvarsområden.
- 360

Sven Winnell 12 nov 2014: Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Förteckning över särskilda utredningar t o m 12 november 2014
<http://winnell.com/omr40zi.pdf>

Innehåll:

Sida

3	<u>Sven Winnells hemsida. Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen ?</u>	33	Universitet och högskolor. Utbildning och forskning..
4	<u>De senaste särskilda utredningarna.</u>	40	Om grundskolan och gymnasiet mm.
9	<u>De särskilda utredningarna till och med 29 okt 2012 Utredningarna gjorda efter den 20 oktober 2003.</u>	41	TV-avgiften
9	Något om vad Sverige innehåller och planerar.	42	Demokratirådets rapport 2005: Mediernas integritet
11	Sammanställningar som gäller enstaka problem. Översikt	43	Av IT-kommissionens arbeten med informationssystem blev intet, kommissionen lades ner..
13	Stora sammanställningar om samhällsplaneringens problem. Översikt.	44	Sveriges och omvärldens historia. .
15	Politik m m från maj 2005 till maj 2012. Översikt	47	Mellanöstern, hela världen och Sverige
18	Sammanställningar som gäller enstaka problem. Innehållsförteckningar	49	Om EU 2005.
19	Statistiska centralbyråns statistik.	50	Världshistorien och framtiden.
22	SCB. Klassifikationer & standarder.	52	Folkhälsopolitik
24	Några klassifikationssystem. för yrken, näringar, m m	53	Det viktigaste välfärden och välfärdsfördelningen.
25	Fackföreningar och arbetsgivareföreningar m m..	55	Om mänskliga rättigheter 2007 i alla världens länder
26	Statliga myndigheter mm.	59	Något om sociala miljöer,
		64	Barnfattigdom och annan fattigdom.
		66	Kulturutredningar och kulturbudgetar.
		70	Fysisk planering i Sverige.
		70	Övergripande formgivning av fysiska miljöer o d.
		71	Boverket: Regelsamling för hushållning, planering o d
		71	Världsarvslistan.
		72	Planering, klimat och välfärdsfördelning.
		77	Stora sammanställningar: innehållsförteckningar. 2003-2012.
		169	Några sammanställningar från tiden före 20 oktober 2003.
		170	Kommentarer till de särskilda utredningarna.
		172	<u>Komplettering med utredningar efter 29 okt 2012. Innehållsförteckningar.</u>

Sven Winnell 12 nov 2014: Levnadsförhållanden, system för verksamhetsområden, politiska aktörer, riksdagen, kommuner, myndigheter. utskott. regeringen och departementen, statsbudgeten.
<http://winnell.com/omr36-39zr.pdf>

Innehåll:

Sida

5 Människornas levnadsförhållanden

5 Människornas levnadsvillkor beror av fyra föränderbara faktorer:

Individens kroppsliga förhållanden,
Individens psykiska förhållanden,
Individens fysiska miljö - fysiska samhälle.
Individens sociala miljö - sociala samhälle,

5 Förändringsprocesserna i världen hålls i de mest väsentliga avseendena igång av människornas verksamheter:
Individernas viljor.
Kollektiva viljor. (Politik).
Handlingar för kroppen (ekonomiska- teknologiska handlingar)
Handlingar för psyket

5 Människorna påverkar genom verksamheter i fyra olika roller :
A.Huvudroll: allmän levnadsroll lekmanroll-fritidsroll.
A1+A2
B. Biroll: förvärvslivsroll-expertroll-yrkesroll. B1+B2

5 Individer och samhällen planerar framtiden:
Hur var det ? Kunskaper och erfarenheter från det förgångna
Hur är det ? Riktiga kunskaper om rådande förhållanden.
Hur kan det bli? Vilka alternativ är möjliga i framtiden ?
Hur bör det bli? Vilket eller vilka alternativ bör man välja ?

- 5 Man bör utforma svaren på frågorna om hur det bör bli med hänsyn till effekterna, sedda i jämlikhetsperspektiv, på individernas levnadsvillkor, som ges av psykiska och kroppsliga förhållanden och av deras fysiska och sociala miljöer.
- 6 Vill man förbättra världen - göra världen till en bättre plats - måste man arbeta på alla de fyra områdena om psykiska och kroppsliga förhållanden och fysiska och sociala miljöer. De fyra områdena påverkar varandra och direkt eller indirekt slutmålet: tillfredsställelse för individen.
- 6 Ska man gemensamt kunna åstadkomma en bättre framtid i världen måste man ha gemensamma framtidsvisioner, det kräver gemensamma viljor och gemensamma planeringar. I en demokrati är alla medansvariga för utvecklingen och får försöka bilda sig uppfattningar och ta ställning och försöka påverka verksam- heterna inklusive samverkansverksamheterna i lämplig riktning. I en demokrati är det viktigt att alla medborgare är så väl informerade att de kan delta i styrningarna mot framtiden. Det ställer stora krav på informationssystemen.
- 7 Informationer för rollerna A1, A2, B1 och B2.
- 8 **Klassifikationssystem för verksamheter.**
- 10 Den fundamentala påverkanskedjan.
- 12 Politiska och opolitiska planeringar.
- 13 Schema över påverkans- och förändringsproblem.
- 14 Samband mellan huvudområden.
- 15 Forskningen om samhällsplaneringens problem.
- 14 Sven Winnells hemsida på Internet.

17	Klassifikationssystemet för verksamheter och bibliotekssystemen.
18	Kort om skillnader mellan klassifikationssystemet för verksamheter och bibliotekssystemen DC, DK och SAB.
19	Aktörer i samhällsplaneringen, i stora drag.
19	Klassifikationssystemet för verksamheter. Med några förtydligande kommentarer.
25	Hjälp att förstå de mänskliga verksamheterna
26	Verksamhetsområden
26	1 Psykologiska och filosofiska verksamheter
46	2 Religiösa verksamheter o d.
52	3 Politikvetenskaper. Politiska verksamheter.
64	4 Sambandsforskningsverksamheter.
65	5 Naturforskning. Matematikverksamheter.
76	6 Teknologiska / Ekonomiska verksamheter.
109	7 Formgivning av fysiska och sociala miljöer.
142	8 Språk. Litteraturvetenskap.Skönlitteratur.
153	9 Saklitterärt. Allmän geografi, allmän historia. Biografi.
164	Samhällsplaneringens problem. Hur ska man kunna förbättra världen? Förteckning över särskilda utredningar t o m 12 november 2014
165	Utländska aktörer och privata inhemska.
167	Riksdagen, riksbanken och riksrevisionen.
172	Sveriges Kommuner och Landsting

174	Förteckning över myndigheter inom departementens verksamhetsområden
177	Statsrådsberedningen
178	Arbetsmarknadsdepartementet
181	Finansdepartementet
185	Försvarsdepartementet
189	Justitiedepartementet
193	Kulturdepartementet
201	Landsbygdsdepartementet
203	Miljödepartementet
206	Näringsdepartementet
212	Socialdepartementet
219	Utbildningsdepartementet
225	Utrikesdepartementet
227	Riksdagens utskott
227	Arbetsmarknadsutskottet (AU)
229	Civilutskottet (CU)
231	Finansutskottet (FiU)
233	Försvarsutskottet (FöU)
235	Justitieutskottet (JU)
237	Konstitutionsutskottet (KU)
239	Kulturutskottet (KRU)
241	Miljö- och Jordbruksutskottet (MJU)
243	Näringsutskottet (NU)
245	Skatteutskottet (SkU)
247	Socialförsäkringsutskottet (SfU)
249	Socialutskottet (SoU)
251	Trafikutskottet (TU)
253	Utbildningsutskottet (UbU)
255	Utrikesutskottet (UU)
257	EU-nämnden

260 **Regeringen och departementen.**
267 De nya regeringens politik
268 Stefan Löfvens regering.
269 De 22 politikområdena och klassifikationssystemets verksamheter.
273 Partiledare Stefan Löfven.
276 Allmänt om socialdemokraterna och regeringens politik.
281 Utrikes- och världspolitik. Globaliseringen.
305 Förenta Nationerna, FN.
308 Europapolitik.
309 EU Europeiska unionen
313 Demokratiproblem, juridik.
337 Försvar.
344 Klimat och klimatpolitik
368 Transporter.
373 Planering av fysiska miljöer.
377 Landsbygds politik.
382 Bistånd.
385 Sjuk- och hälsovård, kemikalier, räddningstjänst.
399 Hushållet. Mat, boende, energi, konsumtion, ekonomi.
410 Barn- och äldreomsorg. Välfärd. Socialtjänst
416 Utbildning. Forskning.
445 IT. Information, Konst, kultur, idrott.
456 Jobb.
467 Näringar.
484 Handel.
487 Migration. Integration.
491 Polisen. Brott. Kriminalvård.
501 Pengar. Skatt, bidrag, finanser, pensioner, försäkringar.

522 **Budgetpropositionen för 2015**
523 Budget för 2015: Ett Sverige som håller ihop
538 **Alliansens budgetmotion 2015**
542 **Sverigedemokraternas budgetmotion 2015**

Sven Winnell 1 dec 2014: Några kommentarer om sådant som de politiska partierna inte bryr sig om och tidningskommentarer 27 okt - 27 nov 2014.
<http://winnell.com/omr36-39zsz1.pdf>

Innehåll:

Sida

4 **Några kommentarer om sådant som de politiska partierna inte bryr sig om.**

4	Inledning
7	Forskningen om samhällsplaneringens problem.
8	Sven Winnells hemsida på Internet.
9	Människornas levnadsförhållanden
12	Klassifikationssystem för verksamheter.
14	Det uppgjorda klassifikationssystemet.
15	De 22 politikområdena och klassifikationssystemets verksamheter.
18	Hjälp för ministrarna.
18	Innehåll i 40zh: Universiteten, högskolorna och demokratin.
25	Hushållsverksamheter. Hemkunskap.
27	Konsumenverket
32	Årskostnader år 2014, förvärvsarbetande icke-pensionärer.
32	Årskostnader år 2014, pensionärer.
33	2006. Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
33	2014 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
34	Underskott och överskott i hushållsbudgetarna
34	2006-2014 Förvärvsarbetande icke-pensionärer utan barn.
35	Antal hushåll enligt SCB 2012

36	Kostnader för barn
36	Budgetpropositionen för 2015 är en stor politisk händelse.
39	Förslag till riksdagsbeslut.
39	TV-avgiften avskaffas för privathushåll.
39	Systemet för pensionärernas bostadstillägg.
39	Bostadsbidrag införs för barnlösa icke-pensionärer
39	Bostadsbidrag för barnfamiljer.
40	Bakgrund till förslagen
41	Tillägg om skatter.
44	Om utbildning i skolan
45	Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011
49	Ämneslärare saknar utbildning för att undervisa
52	Många obehöriga lärare i skolan
53	Religion och levnadskunskap.
55	Kursplan - Samhällskunskap, Grundskolan.
56	Hur viktiga är SO-ämnena ur ett samhälleligt perspektiv?
57	Hur ser SO-undervisningen ut i praktiken?
59	Hur viktigt är det att lärarna har ämnesdidaktiska kunskaper?
60	Kursplaner i grundskolan
60	Något för kulturministern och demokratiministern.
61	Något för arbetsmarknadsministern och näringsministern.
	Om arbete, arbetsförmedling och världen.
62	Planering och styrning.
	En svensk världsplanering behövs.
63	En inledning om planering.
65	Det första steget om folkets kunskaper och värderingar.
66	Svenska väljare okunniga.
67	Tillägg den 1 december 2014.

94 Tidningskommentarer

- 95 * **Partiledare Stefan Löfven.**
Se området för demokrati.
- 96 * **Allmänt om socialdemokraterna och regeringens politik.**
Se området för demokrati.
- 97 * **Utrikes- och världspolitik. Globaliseringen.**
Politik för en utrikesminister.
- 397 * **Europapolitik.**
Politik för en EU-minister.
- 426 * **Demokratiproblem, juridik.**
Politik för en demokratiminister och en justitieminister.
- 499 * **Försvar.**
Politik för en försvarsminister.
- 523 * **Klimat och klimatpolitik**
Politik för en miljöminister.
- 540 * **Transporter.**
Politik för en infrastrukturminister.
- 558 * **Planering av fysiska miljöer.**
Politik för en plan- och byggminister.
- 567 * **Landsbygdspolitik.**
Politik för en landsbygdsminister.
- 590 * **Bistånd.**
Politik för en biståndsminister. Se området för utrikesfrågor.

Följande ingår i <http://winnell.comomr36-39zszs2.pdf>

- * **Sjuk- och hälsovård, kemikalier, räddningstjänst.**
Politik för en socialminister med hälso- och sjukvård.
- * **Hushållet. Mat, boende, energi, konsumtion, ekonomi.**
Politik för en hem- och konsumentminister och en energiminister.
- * **Barn- och äldreomsorg. Velfärd. Socialtjänst**
Politik för en barn-och äldreminister med välfärd och socialtjänst o d
- * **Utbildning. Forskning.**
Politik för en utbildningsminister.
- * **IT. Information, Konst, kultur, idrott.**
Politik för en IT-minister och en kultur- och idrottsminister.
- * **Jobb.**
Politik för en arbetsmarknadsminister.
- * **Näringar.**
Politik för en näringsminister.
- * **Handel.**
Politik för en handelsminister.
- * **Migration. Integration.**
Politik för en migrationsminister och en integrationsminister.
- * **Polisen. Brott. Kriminalvård.**
Politik för justitieministerns polis- och kriminalpolitik.
- * **Pengar. Skatt, bidrag, finanser, pensioner, försäkringar.**
Politik för finans-, finansmarknads- och socialförsäkringsministrar.

Sven Winnell 1 dec 2014: Tidningskommentarer 27 okt - 27 nov 2014 om de sista 11 politikområdena.
<http://winnell.com/omr36-39zszs2.pdf>

Innehåll:

Sida i zszs1	De första 11 politikområdena som ingår i http://winnell.com/omr36-39zszs1.pdf
95	* <u>Partiledare Stefan Löfven.</u> Se området för demokrati.
96	* <u>Allmänt om socialdemokraterna och regeringens politik.</u> Se området för demokrati.
97	* <u>Utrikes- och världspolitik. Globaliseringen.</u> Politik för en utrikesminister.
397	* <u>Europapolitik.</u> Politik för en EU-minister.
426	* <u>Demokratiproblem, juridik.</u> Politik för en demokratiminister och en justitieminister.
499	* <u>Försvar.</u> Politik för en försvarsminister.
523	* <u>Klimat och klimatpolitik</u> Politik för en miljöminister.
540	* <u>Transporter.</u> Politik för en infrastrukturminister.
558	* <u>Planering av fysiska miljöer.</u> Politik för en plan- och byggminister.
567	* <u>Landsbygds politik.</u> Politik för en landsbygdsminister.
590	* <u>Bistånd.</u> Politik för en biståndsminister. Se området för utrikesfrågor.

4	Följande ingår i http://winnell.com/omr36-39zszs2.pdf
	* <u>Sjuk- och hälsovård, kemikalier, räddningstjänst.</u> Politik för en socialminister med hälso- och sjukvård.
86	* <u>Hushållet. Mat, boende, energi, konsumtion, ekonomi.</u> Politik för en hem- och konsumentminister och en energiminister.
171	* <u>Barn- och äldreomsorg. Valfärd. Socialtjänst</u> Politik för en barn-och äldreminister med valfärd och socialtjänst o d
225	* <u>Utbildning. Forskning.</u> Politik för en utbildningsminister.
263	* <u>IT. Information, Konst, kultur, idrott.</u> Politik för en IT-minister och en kultur- och idrottsminister.
475	* <u>Jobb.</u> Politik för en arbetsmarknadsminister.
528	* <u>Näringsar.</u> Politik för en näringsminister.
537	* <u>Handel.</u> Politik för en handelsminister.
552	* <u>Migration. Integration.</u> Politik för en migrationsminister och en integrationsminister.
603	* <u>Polisen. Brott. Kriminalvård.</u> Politik för justitieministerns polis- och kriminalpolitik.
637	* <u>Pengar. Skatt, bidrag, finanser, pensioner, försäkringar.</u> Politik för finans-, finansmarknads- och socialförsäkringsministrar.
-751	

Protokoll från riksdagen: Budgetdebatt 3 dec 2014:

Utgiftsramar och beräkning av statsinkomsterna. Betänkande 2014/15:FiU1

[Läs mer om ärendet](#)

- **Debatt**
- **Beslut**

Anförandelista

- Finansminister Magdalena Andersson (S)
- Anna Kinberg Batra (M)
- Finansminister Magdalena Andersson (S)
- Anna Kinberg Batra (M)
- Ulla Andersson (V)
- Anna Kinberg Batra (M)
- Ulla Andersson (V)
- Anna Kinberg Batra (M)
- Janine Alm Ericson (MP)
- Anna Kinberg Batra (M)
- Janine Alm Ericson (MP)
- Anna Kinberg Batra (M)
- Oscar Sjöstedt (SD)
- Ulla Andersson (V)
- Oscar Sjöstedt (SD)
- Ulla Andersson (V)
- Oscar Sjöstedt (SD)
- Emil Källström (C)
- Finansminister Magdalena Andersson (S)
- Emil Källström (C)
- Finansminister Magdalena Andersson (S)
- Emil Källström (C)
- Janine Alm Ericson (MP)
- Emil Källström (C)
- Janine Alm Ericson (MP)
- Emil Källström (C)
- Ulla Andersson (V)
- Emil Källström (C)

- Ulla Andersson (V)
- Emil Källström (C)
- Erik Ullenhag (FP)
- Finansminister Magdalena Andersson (S)
- Erik Ullenhag (FP)
- Finansminister Magdalena Andersson (S)
- Erik Ullenhag (FP)
- Ulla Andersson (V)
- Erik Ullenhag (FP)
- Ulla Andersson (V)
- Erik Ullenhag (FP)
- Janine Alm Ericson (MP)
- Erik Ullenhag (FP)
- Janine Alm Ericson (MP)
- Erik Ullenhag (FP)
- Jakob Forssmed (KD)
- Finansminister Magdalena Andersson (S)
- Jakob Forssmed (KD)
- Finansminister Magdalena Andersson (S)
- Jakob Forssmed (KD)
- Ulla Andersson (V)
- Jakob Forssmed (KD)
- Ulla Andersson (V)
- Jakob Forssmed (KD)
- Jörgen Hellman (S)
- Emil Källström (C)
- Jörgen Hellman (S)
- Emil Källström (C)
- Jörgen Hellman (S)
- Emil Källström (C)

- Janine Alm Ericson (MP)
- Oscar Sjöstedt (SD)
- Janine Alm Ericson (MP)
- Oscar Sjöstedt (SD)
- Janine Alm Ericson (MP)
- Jakob Forssmed (KD)
- Janine Alm Ericson (MP)
- Jakob Forssmed (KD)
- Janine Alm Ericson (MP)
- Erik Ullenhag (FP)
- Janine Alm Ericson (MP)
- Erik Ullenhag (FP)
- Janine Alm Ericson (MP)
- Emil Källström (C)
- Janine Alm Ericson (MP)
- Emil Källström (C)
- Janine Alm Ericson (MP)
- Ulla Andersson (V)
- Jakob Forssmed (KD)
- Ulla Andersson (V)
- Jakob Forssmed (KD)
- Ulla Andersson (V)
- Erik Ullenhag (FP)
- Ulla Andersson (V)
- Erik Ullenhag (FP)
- Ulla Andersson (V)
- Emil Källström (C)
- Ulla Andersson (V)
- Emil Källström (C)
- Ulla Andersson (V)

- Finansminister Magdalena Andersson (S)
- Anna Kinberg Batra (M)
- Finansminister Magdalena Andersson (S)
- Anna Kinberg Batra (M)
- Finansminister Magdalena Andersson (S)
- Erik Ullenhag (FP)
- Finansminister Magdalena Andersson (S)
- Erik Ullenhag (FP)
- Finansminister Magdalena Andersson (S)
- Emil Källström (C)
- Finansminister Magdalena Andersson (S)
- Emil Källström (C)
- Finansminister Magdalena Andersson (S)
- Jakob Forssmed (KD)
- Finansminister Magdalena Andersson (S)
- Jakob Forssmed (KD)
- Finansminister Magdalena Andersson (S)
- Per Åsling (C)
- Jessica Polfjärd (M)
- David Lång (SD)
- Mats Persson (FP)
- Aron Modig (KD)
- Leif Jakobsson (S)
- Rasmus Ling (MP)
- Emma Wallrup (V)
- **Ladda ned**
- [Beslut i korthet](#)
- [Protokoll](#)
- [Talarlista](#)
- [Föredragningslista](#)

anf.1 Anna Kinberg Batra (M):

Herr talman, ärade ledamöter, finansministern, åhörare! I dag ska vi debattera alternativen till den ekonomiska politiken, och jag tänker hålla mig till just dess innehåll och dess betydande olikheter vad gäller effekter för jobb, tillväxt och konkurrenskraft. Därför vill jag börja med att yrka bifall till Alliansens reservationer, nr 1 och 3, i betänkandet.

Om bara en vecka delas Nobelpriset ut under högtidliga former några hundra meter härifrån. Framstående forskare kommer att prisas och lyftas upp, vilket de förtjänar. Det som ligger bakom vårt årliga pris för särskilda insatser för forskning, bildning och tillväxt är förstas ganska mycket, men några av de värden som Nobelpriset representerar symboliserar också Sverige.

Det handlar om att våga och kunna utvecklas i takt med tiden, att bygga vidare på den kunskap som finns och resurserna vi har, att pröva nya idéer så att kunskap och nytta kan göra att vi står starkare när vårt land förändras och att vi också står starkare i världen. Det är lätt att göra en historia om Sverige till en berättelse om teknisk utveckling, politiska reformer som river hinder mot omvärlden och enskilda människor som gjort avtryck. Men vårt arv är större än så.

Sverige är framför allt vår fasta övertygelse att det inte bara handlar om att ekonomin växer utan att även människor ska kunna växa. Det är utifrån den inställningen vi har kunnat göra att alla människor som utgör Sverige kan växa när hela landet och ekonomin växer. Då får vi fler jobb. Då får vi möjlighet att garantera alla en god utbildning oavsett förutsättningar och kan hjälpa alla som behöver exempelvis vård. Vi behöver en ekonomi som växer, för det är den viktigaste

motkraften till bland annat egoismen och rasismen. Det är när ekonomin växer som man kan få det bättre utan att någon annan får det sämre.

Herr talman! Ett Sverige som växer byggs i gemenskap i stället för utanförskap. Det byggs genom att var och en kan bidra utifrån sin potential och med tolerans mot dem som är olika. Därför har kampen mot utanförskapet varit, och är, en av Alliansens mest prioriterade uppdrag. Och det fortsätter att vara det. Det är i det vår politik tar sin utgångspunkt även den här mandatperioden.

Vi lämnade över en svensk ekonomi som var på väg i rätt riktning. När andra länder tappade greppet under de senaste åren höll vi hårt i de svenska statsfinanserna och lyckades få ekonomin att växa när andras ekonomier krympte. I dag är vi det enda EU-land som har en lägre statskuld än 2006, och vi ser en bred jobbtillväxt. Över 300 000 fler går till jobbet varje dag jämfört med 2006, och utanförskapet har minskat. Vår tillväxt är starkare än i de flesta jämförbara länder. Hushållens efterfrågan har avgörande påverkan på detta.

Arbetslösheten väntas fortsätta att sjunka när krisen nu lättar, vi går in i en återhämtningsfas, och många av Alliansens viktiga reformer får trots allt ligga kvar. Vi behöver stärka, inte bromsa, den utvecklingen. Därför har vår motion rubriken *Ett starkare Sverige*.

Vi behöver exempelvis infrastruktur och bostäder, och därför föreslår vi den största samlade investeringen i järnväg sedan de första stambanorna började byggas. Tillsammans med landets kommuner behöver vi ta ansvar för att fler bostäder byggs, till exempel i samband med investeringarna i infrastrukturen. I dag tar det alltför lång tid att bygga. Därför föreslår vi ett omfattande paket av regelförenklingar

som kan göra byggprocesserna snabbare och billigare. Genom en bättre bostadsmarknad stärker vi också den finansiella stabiliteten och vår ekonomis motståndskraft vid kommande kriser.

Kvalitet och likvärdighet behöver prägla våra skolor.

Kunskapsuppdraget börjar redan vid de nervösa första stegen in på skolgården, och vi behöver stärka skolan redan från början. Det som kan vara lite tråkigt när man är liten kan visa sig vara väldigt viktigt när man blir stor. Därför går vi fram med till exempel tidigare betyg, mer matte i skolan, tioårig grundskola, läxhjälp, sommarskola och fler karriärtjänster för skickliga lärare. Lite hårdare skolarbete nu ger bättre chanser när man blir vuxen.

Vi underlättar i vår motion för företagandet, för att fler jobb ska kunna skapas, genom ett paket av regelförenklingar och förbättringar för entreprenörer. Vi vill förbättra regelverket för personaloptioner och generationsskiften samt halvera tiden det tar att starta ett företag. Politikens roll är inte bara att skapa förutsättningar för jobb och företag att växa. Den måste också kunna använda våra resurser till att hjälpa när man behöver samhällets hjälp. Därför har vi bara börjat arbetet med att öka tillgängligheten och höja kvaliteten i välfärden. Vi satsar i vårt förslag resurser bland annat på en äldreboendegaranti och på att utveckla kömiljarden till en tillgänglighetsmiljard.

Vi slår vakt om den svenska traditionen att lägga undan i ladorna under goda tider för att ha kraften att stötta jobb och välfärd i svårare tider. Vi slår vakt om det ramverk som byggt Sverige starkt och säkrat starka svenska statsfinanser under olika regeringar i snart 20 år. Därför lovar vi att föra en politik där Sverige håller ramverket även vad gäller

överskottsmålet och kan nå 1 procents överskott över en konjunkturcykel, vilket ska kunna ske till 2018.

Detta står i motsats till regeringen, som i praktiken överger överskottsmålet när den verkar mer intresserad av att vinna vänsterstöd än att säkra förtroendet för de offentliga finanserna. Finansministern anser sig ha ett mer än dubbelt så stort reformutrymme, men det tar hon från styrkan i svensk ekonomi och genom att göra det svårare och dyrare att arbeta.

Herr talman! Ett starkare Sverige byggs som sagt i gemenskap. Vi lever i en orolig tid där människor tvingas fly för sina liv från krig och förtryck. Inte sedan andra världskriget har så många människor i världen varit på flykt som nu. De flyr från militanta islamister i Irak, från ett Syrien i rasande inbördeskrig och från andra oroshärdar runt om i världen. Många människor väljer att söka sig till vårt land, och då blir det ännu viktigare med insatser för att förbättra integrationen.

Över 200 000 fler utrikes födda går till jobbet nu jämfört med 2006. Det har aldrig varit så många utrikes födda som jobbar i Sverige som det är i dag. Det är viktigt, och det arbetet behöver fortsätta. Grunden för bättre integration är att fler jobb växer fram. Därför skulle vi aldrig överge arbetslinjen. Den är det viktigaste verktyget även för en bättre integration.

Herr talman! Det talas i dagarna mycket om samarbete och samverkan, men samarbete måste ha sin grund i gemensamma idéer och ambitioner. Att samarbeta om en budgetproposition är att samarbeta om politikens samtliga områden. Skatterna, välfärden, skolan, utrikespolitiken, energin, infrastrukturen och en rad ytterligare områden påverkas av budgeten. Inom Alliansen har vi förhandlat och

samarbetat eftersom vi har en gemensam viljeinriktning för ett starkare Sverige. Vi har lagt åtta gemensamma budgetpropositioner. Den budgetproposition som i dag ligger på riksdagens bord står i motsats till den politik som skulle göra Sverige starkare.

För det första försvagar regeringens budgetproposition Sveriges starka ekonomiska position. Den riskerar att urholka den. Det finanspolitiska ramverket har varit centralt för att stötta Sverige under krisåren. De ekonomiska skyddsvallarna riskerar att försvagas när regeringen nu skjuter den ordningen framför sig och i praktiken överger överskottsmålet. På kort sikt försämrar det den trygghet och stabilitet som krävs för investeringar, men det stora sveket är mot dem som behöver samhällets stöd allra mest. Det är de som får betala det högsta priset vid nästa kris om det innebär att Sverige tvingas till nedskärningar i stället för som nu har möjlighet att förstärka välfärden.

För att sätta detta i perspektiv kan vi jämföra Sverige med Storbritannien. Om Sverige hade haft samma skuldökning som Storbritannien sedan 2006 skulle till exempel räntekostnaderna ha ökat motsvarande kostnaden för hela gymnasieskolan.

För det andra riskerar den svenska jobbtillväxten, som nu är stark, att bromsas. Utbyggda bidragssystem finansieras av skatthöjningar som är 40 gånger högre än vad regeringen satsar på företagen. I stället för att värna drivkrafterna för att arbeta gör man det dyrare att anställa unga och mindre lönsamt att arbeta för äldre och för många akademikergrupper mitt i livet. Det blir 40 000 kronor dyrare per år att ge en ung medarbetare chansen att få det allra första jobbet.

Tillfälliga platser ersätter arbete när fokus skiftar från full

sysselsättning till åtgärder som riskerar att pressa ut människor från arbetskraften. Alliansens arbetslinje ersätts av en politik där ideologiskt drivna skattehöjningar och bidrag verkar vara lösningen på de flesta samhällsutmaningar.

För det tredje skjuter den här regeringen viktiga reformer på framtiden. Det finns en osäkerhet som närmast förvärrats snarare än bemötts av regeringens olika besked sedan budgetpropositionen presenterades. Basindustrin är fortfarande osäker på hur energiförsörjningen ska se ut i framtiden. Trollhättan, Ängelholm och Sundsvall är bara några av de orter där man oroas över vad en stängning av Bromma flygplats skulle innebära. Uppskjutandet av genomförandet av Förbifart Stockholm kostar enligt Trafikverket 4 miljarder kronor om dagen. Så där skulle man kunna hålla på, men Sveriges utmaningar blir inte mindre av att regeringen skjuter dem framför sig för att man har svårt att komma överens internt.

Samverkan måste vara mer än ett ord. Det måste också ha innehåll. Regeringens agerande under hösten väcker ett antal frågor vad gäller de löften Stefan Löfven gett och de överenskommelser han ingår. Inför valet talade Stefan Löfven brett om att han sträckt ut sin hand för samarbete. Men hittills har handen snarare tagits ifrån de samarbeten som redan ingåtts vad gäller till exempel skolan och valfriheten. Inför valet lovade Socialdemokraterna att infrastrukturprojektet

Förbifart Stockholm skulle genomföras. Nu förhalas projektet i stället, och byggarbetsplatserna packar ihop. Vad det kostar på lång sikt vet vi inte.

Inför valet lovade Socialdemokraterna svenska folket att inga vanliga löntagare skulle få högre skatt. Trots det innehåller den första budgetpropositionen skattehöjningar för över en miljon svenska

löntagare. Regeringen skriver själv i finansplanen att skattehöjningarna på arbete riskerar att dämpa sysselsättning och bnp.

En sådan politik och en sådan osäkerhet bygger inte Sverige starkare. Herr talman! Sveriges styrka är sprungen ur lika möjligheter för alla och hårt arbete. Med en ekonomi som kan växa kan hela Sverige växa. I dag debatterar kammaren tre budgetalternativ. Jag har yrkat bifall till det enda budgetalternativ som skulle bygga Sverige starkare, som förstärker den svenska ekonomin i stället för att riskera att försvaga den, som stöttar den svenska jobbtillväxten i stället för att riskera att bromsa den och som investerar i stället för att skjuta upp viktiga reformer för stärkt konkurrenskraft. (Applåder)

anf.2 Finansminister Magdalena Andersson (S):

Herr talman! Efter åtta år med borgerlig regering är resultatet tydligt. Vi har 400 000 människor som är arbetslösa. Skolresultaten faller snabbare än i något jämförbart land. 14 av 16 miljömål fastställda av den här kammaren är på väg att missas. Pensionärer betalar högre skatt än löntagare. Vi ser stora kvalitetsbrister i äldreomsorgen, sjukvården och barnomsorgen. Samtidigt har vi stora underskott i de offentliga finanserna.

Efter åtta år var svenska folkets val också tydligt. Alliansen röstades bort. Svenska folket ville se en annan inriktning för Sverige, en ny politik.

Därför har den här samarbetsregeringen lagt fram förslag för att modernisera Sverige och ta oss an de framtidsutmaningar som vi ser. Vi gör det på så sätt att vi investerar i Sverige och ser till att alla får vara med på vägen mot ett modernare och framgångsrikare Sverige.

Det handlar inte minst om våra ungdomar. Vi ser nu en ungdomsgeneration som har det mycket svårt att ta sig ut på arbetsmarknaden. En lägre andel av ungdomarna får möjlighet till högre utbildning. Alltför många ungdomar fastnar i långtidsarbetslöshet.

Många ungdomar har satt sitt hopp till den här regeringen och de förslag som vi har lagt fram i budgetpropositionen. Det finns ett högre söktryck än någonsin på den högre utbildningen. Fler ungdomar än någonsin vill läsa på universitet och högskolor. Därför föreslog den här regeringen 5 000 nya högskoleplatser redan i höst, vilket skulle byggas ut till 20 000 fler utbildningsmöjligheter för svenska ungdomar. Vi föreslår att unga långtidsarbetslösa ska få möjlighet att jobba eller plugga snarare än att stanna hemma och klättra på väggarna. Min fråga till Anna Kinberg Batra är: Vad säger du nu till alla de ungdomar som i stället kommer att fastna i arbetslöshet? (Applåder)

anf.3 Anna Kinberg Batra (M):

Herr talman! Här står Magdalena Andersson sin vana trogen den här hösten och svartmålar ekonomin i ett av världens rikaste länder. Kan vi inte bara vara överens, även om vi har olika politiska inriktningar, om att Sverige är ett av de europeiska länder som kommit starkast ur de senaste åren?

Då är frågan hur man förvaltar den positionen och vad man gör med den. Den här samarbetsregeringen har valt en annan inriktning, säger Magdalena Andersson, och det syns i budgetpropositionen. Nu börjar till exempel Konjunkturinstitutets konjunkturbarometer visa att det även syns i ekonomin. Hushållen är nu mer pessimistiska. Man undrar hur det ska bli med den ekonomiska utvecklingen och hur den

ekonomiska situationen ska påverkas i Sverige. Många befarar att den försämras.

Varifrån får man resurser till att kunna investera i skolan? Vad är det som har gjort att vi till exempel har fler än någonsin som läser på högskola, att vi har fått så många fler som jobbar och att vi har råd att satsa på välfärden? Jo, det beror på att svensk ekonomi växer. Det är här vi finner det mest bekymmersamma med Magdalena Anderssons inlägg. Jag hör inga nya jobb komma ur det finansministern står här och säger. Jag hör svartmåling och ord om samarbete, men det vi har liggande på riksdagens bord är en konfliktsökande budgetproposition som riskerar att pressa ut människor från arbetsmarknaden. Regeringen medger själv att den skulle försvaga sysselsättning och bnp. Den skulle försvaga Sverige och vår förmåga att till exempel skapa fler möjligheter för de ungdomar som ännu inte fått sitt första jobb. (Applåder)

anf.4 Finansminister Magdalena Andersson (S):

Herr talman! Anna Kinberg Batra kanske skulle läsa fortsättningen av den del av budgetpropositionen som hon så ofta och gärna citerar. I nästa stycke står det nämligen att regeringens samlade bedömning är att budgetpropositionen kommer att öka sysselsättningen och tillväxten samt sänka arbetslösheten, när man tittar på både inkomster och utgifter.

Men frågan kvarstår. Vilket är ditt svar till alla de ungdomar som nu riskerar att sitta fast i långtidsarbetslöshet i stället för att få möjlighet att jobba eller plugga? Vilket är ditt svar till alla de ungdomar som önskar sig en högre utbildning, som söker sig till en högre utbildning, som ser att det är deras möjlighet att konkurrera i en global ekonomi?

Vilket är ditt svar till de 5 000 som skulle kunna börja i högskolan i höst men inte får det?

Vilket är ditt svar till alla som sitter fast i fas 3 dag ut och dag in men inget hellre vill än att utföra riktiga arbetsuppgifter, få en riktig lön, bidra till samhället och vara en del av samhället? Vilket är ditt svar till alla dem som nu ligger precis på gränsen för att bli utförsäkrade ur sjukförsäkringen? Är det utförsäkring och fattigdom som är svaret från dig, Anna Kinberg Batra?

Vilket är svaret till alla de svenska företag som behöver transportera sina varor på järnvägen? Vi vill satsa 1 miljard extra på järnvägsunderhåll. Detta riskerar nu att gå om intet. Ska varorna sitta fast? Ska tågen fortsätta att spåra ur? Vilket är ditt svar till alla dem som arbetspendlar och sitter fast i det tågkaos som ska fortsätta? Anna Kinberg Batra är svaret skyldig. Hur ska vi lösa Sveriges problem? (Applåder)

anf.5 Anna Kinberg Batra (M):

Herr talman! Det är intressant att finansministern verkar bli irriterad när jag refererar till hennes egen finansplan. Jag kan förstå att man blir lite skamsen av en finansplan som medger att man höjer skatten kraftigt på arbete och sådant som skapar tillväxt eftersom det riskerar att försvaga svensk ekonomi.

Finansministern svarar "skatt" på det mesta. Hon höjer skatten 40 gånger så mycket på sådant som skapar jobb och tillväxt som regeringen satsar på företagande. Det ska kosta 40 000 kronor mer att prova att ge någon som är ung det första jobbet, inte som en åtgärd, inte för tillfället, utan att faktiskt anställa någon som man inte har

provat på förut.

Det är fler sådana metoder som behövs och fler kombinationer av utbildning och anställning för att lyfta in fler i riktiga jobb. Men nu sprider sig pessimismen hos företag och hushåll. Det riskerar att slå just mot dem som ännu inte har fått det första jobbet.

Man undrar vad finansministern skulle ha för planer om hon lyckas ytterligare försämra tillväxten. Det är mycket intressant att finansministern frågar vad svaret är till svenska företag. Det är finansministern som behöver ge det.

Jag tror nog att ganska många företag undrar: Har jag råd att prova den unga anställda som inte har några erfarenheter? Har vi råd att köra tunga transporter på svenska vägar? Har vi råd med energi till konkurrenskraftiga priser, vi som arbetar med till exempel stålindustrin?

Sådana svar har de fortfarande inte fått från regeringen. På deras frågor har Magdalena Andersson hittills svarat med Miljöpartiet och Vänsterpartiet men inte med tillväxt. (Applåder)

anf.6 Ulla Andersson (V):

Herr talman! Enligt Anna Kinberg Batra är det konflikt att satsa på fler anställda i äldreomsorgen, att minska inkomstskillnaderna mellan könen, att minska otryggheten och öka investeringarna i vår gemensamma välfärd, i klimatomställning och i gemensamma nyttigheter för att skapa fler jobb.

Så pratar en riktig högerpolitiker. Jämlikheten ses som ett hot. Men, Anna Kinberg Batra, väljarna gav er en dom. Efter åtta år av borgerlig ekonomisk politik sa de: Nu räcker det. Vi är trötta på ojämlikhet. Vi är trötta på otrygghet. Vi är trötta på arbetslöshet. Vi vill ha en annan riktning. Det var vad de efterfrågade.

Ni i den samlade borgerligheten gjorde ert sämsta valresultat i modern tid. Ni meddelade också att ni om ni hade möjlighet inte skulle göra er beroende av Sverigedemokraterna. För knappt två månader sedan släppte ni fram Stefan Löfven till statsminister. Var står vi nu? Ni har lagt fram en budget som väljarna nyss har avvisat, en budget som Sverigedemokraterna i sitt hänsynslösa maktspel nu väljer att ställa sig bakom. Då väger pensionärer och ensamstående föräldrar väldigt lätt. Ni väljer nu att stoppa Stefan Löfven. Ni gör er beroende av Sverigedemokraterna.

Moderaterna är fortfarande partiledarlöst. Jag har några frågor. Är det rimligt att en politik som väljarna nyss har avvisat ska vinna gehör i riksdagen i dag? Är det nyval ni vill ha? Vilken är er statsministerkandidat, är det Annie Lööf eller någon annan? Vilket ansvar är ni beredda att ta i det hänsynslösa maktspel som Sverigedemokraterna nu håller på med? (Applåder)

anf.7 Anna Kinberg Batra (M):

Herr talman! I budgetdebatten när budgetpropositionen presenterades gratulerade vi från Alliansens sida Ulla Andersson till det inflytande hon hade fått. Det får man konstatera efter ett par månader av hösten att vänsterinflytandet på budgeten är mycket starkt.

Ni har till exempel fått gehör för att skapa osäkerhet för alla familjer som har sina barn i friskolor, försöka att stoppa valfriheten i primärvården och tydliga vänsterlinjer för att göra livet lite svårare för de medborgare som har vant sig vid att ha fått lite mer utrymme i vardagen under de senaste åren.

Låt oss hålla oss till de ekonomiska effekterna. Vi har bett riksdagens utredningstjänst att titta på vad det skulle innebära om sjuk- och aktivitetsersättningar skulle ligga kvar på 2006 års nivåer. Bakom det retoriska som Ulla Andersson håller på med ligger viktiga reformer som vi har genomfört för att vi ska ha en starkare svensk ekonomi. Det lägger grunden för att vi ska ta hand om varandra.

Skulle vi gå tillbaka till 2006 års nivåer skulle kostnaderna motsvara uppemot 20 miljarder mer. Det skulle sätta människor utanför arbetskraften i stället för att hjälpa människor tillbaka på alla sätt som finns. Det skulle motsvara kostnaden för omkring en tredjedel av alla grund- och gymnasielärare i Sverige. Det skulle få sådana effekter att gå Ulla Andersson till mötes. Därför vill jag fråga: Vad ska bort ur välfärden, Ulla Andersson, om ni får ytterligare genomslag för era hårda skattehöjningar på jobb och tillväxt?

Hur går det i eftermiddag, och vem har ansvar då? Sverige har en statsminister som heter Stefan Löfven. För att citera till exempel oppositionsföreträdare är det inte oppositionens uppgift att ordna så att Stefan Löfven kan driva vänsterpolitik.

Jag har tvärtom lovat väljarna att Alliansen inte ska göra det. Alliansen står för arbetslinjen och kommer inte att överge den. Det skulle försvaga Sverige att gå till vänster.(Applåder)

anf.8 Ulla Andersson (V):

Herr talman! Vänsterpartiet har som enda oppositionsparti valt att ta ett oerhört stort ansvar i detta svåra parlamentariska läge. Vi tyckte att det var viktigt att det väljarna hade gett uttryck för också skulle kunna bli verklighet.

Väljarna efterfrågade jämlikhet, trygghet och fler jobb. De efterfrågade också att pengarna som vi gemensamt betalar i skatt ska gå dit de är avsedda för och inte till privata vinster.

Vi tog ansvar. Jag märker mycket tydligt att Anna Kinberg Batra undviker den frågan. Vad är ert syfte med det ni nu gör? Är ni beredda att gå till nyval? Det undrar jag. Vem är er statsministerkandidat? Det svarar du heller inte på.

Du pratar ofta och gärna om ansvar. Men i det här läget väljer ni att huka er, gömma er och dölja vad ni faktiskt är ute efter. Det tycker inte jag är att ta ansvar.

Det är väldigt många människor som påverkas av det maktspel som nu pågår, och det är många äldre. Det är många sjuka som faktiskt inte är sjuka för att de vill utan för att det är sådant som händer oss människor.

Människor är arbetslösa bland annat på grund av att ni inte har bedrivit en ekonomisk politik som gör att människor kan komma i arbete. Ni straffar dem ekonomiskt i stället. Ni tror att människor vare sig vill arbeta eller vara friska. Det bygger högerens tankesystem på. Är det nyval ni är ute efter, Anna Kinberg Batra? Vem är er statsministerkandidat? Vilket ansvar är ni beredda att ta i det

hänsynslösa maktspel Sverigedemokraterna nu håller på med?
(Applåder)

anf.9 Anna Kinberg Batra (M):

Herr talman! Jag tycker att Ulla Andersson ska vara försiktig med att använda ord som maktspel och hur det påverkar människors vardag och sända en tanke till exempel till alla de föräldrar och barn som förr fick välja skola, som just hade fått göra det, och nu undrar hur det ska bli med den möjligheten, eller alla de familjer och människor som nu kan välja några av de nya vårdcentraler som har etablerats sedan det blev möjligt att öppna fler. Det är till exempel lättare att få tag i vård om man blir sjuk på konstiga tider när det är lättare att få tag i en läkare på helgen, vilket var extremt svårt förr i tiden. Eller varför inte skicka en tanke till någon av alla dem som kan ta något av dem över 300 000 fler jobb som finns nu jämfört med 2006.

Maktspel, Ulla Andersson, är vad Vänsterpartiet har ägnat sig åt för att tvinga Stefan Löfven till vänster och tvinga till sig starkt inflytande för en politik som skulle ha extrem påverkan på just jobb och tillväxt. Vad handlar debatten om? Den handlar om alternativen för den ekonomiska politiken.

Jag kan ta ansvar för Alliansens motion och reservationerna 1 och 3. Det är en ekonomisk politik som aldrig tänker överge arbetslinjen. Den skulle bygga Sverige starkare och slå vakt om den starka ekonomi som vi lämnade över efter valet. Den skulle förstärka i stället för att försvaga jobbtillväxten som ni nu ser på bred front. Den skulle ta

ansvar för att genomföra viktiga reformer för att stärka Sverige även framöver.

Sådant är det stopp med nu för att Ulla Andersson har haft framgångar i budgetförhandlingarna. Men det bygger inte Sverige starkare. Det skulle Alliansens ekonomiska politik göra. Vad statsministern gör i eftermiddag får han svara på själv. (Applåder)

anf.10 Janine Alm Ericson (MP):

Herr talman! Jag noterade att det inte fanns speciellt mycket om klimatet i Anna Kinberg Batras inledningstal här i dag. I sin regeringsförklaring 2006 sa däremot Fredrik Reinfeldt att klimatet var vår tids stora utmaning. Sedan dess har det varit väldigt tyst från Moderaterna i frågan. Under den senaste mandatperioden har det visat sig att klimathotet egentligen inte är någonting som Moderaterna talar om. Man kan fråga sig om de ens ser det hot som de flesta andra ser. Mycket tyder på motsatsen.

Så sent som i *Agenda* förra söndagen sa den moderata riksdagsledamoten Lars Hjälmered: Klimatfrågan är jätteviktig, och den ska vi jobba med inom hela samhället - inte minst inom transportsektorn när det gäller nya fordon och bränslen och så. Men nu handlar det om jobb och tillväxt.

Detta - att tro att vi kan lösa klimatfrågan genom att se den som en motsats till jobb och utveckling - kommer bara att ta oss allt längre ifrån målet om att lyckas understiga två grader. Det är precis tvärtom; det är om vi investerar i hållbar infrastruktur och hållbara jobb och får ekonomin och ekologin att gå hand i hand som vi kommer att lyckas.

Därför vill jag fråga Anna Kinberg Batra: Kommer du att vara lika tyst som Fredrik Reinfeldt och Anders Borg när det kommer till klimatfrågan?

anf.11 Anna Kinberg Batra (M):

Herr talman! Janine Alm Ericson vet nog att alliansregeringen lyckades kombinera två mycket viktiga ting, nämligen stark ekonomisk tillväxt - i alla fall förhållandevis, jämfört med andra länder - och minskade utsläpp. De hör nämligen ihop. Utan en stark ekonomi kan man inte bli till exempel det land i EU som har högst andel förnybar energi, det land som investerar mer än någonsin i förnybara energikällor och det land som tar sitt ansvar även globalt och internationellt.

Jag har bara två minuters talartid, så jag hinner inte med att berätta allt. Men det vidtas omfattande åtgärder på miljö- och klimatsidan även i vår budgetmotion. Jag citerar gärna Lars Hjälmered, särskilt i frågor om till exempel trafiken. Jag förstår inte riktigt miljöpartilogiken med att till exempel skjuta upp Förbifart Stockholm. Varför skulle ökade bilköer vara så mycket bättre för klimatet?

Framför allt är Miljöpartiets stora problem hur sämre tillväxt skulle vara så mycket bättre om vi behöver investera i till exempel förnybar energi. Varför är lägre arbetstid, hot mot tillväxten och ett ekonomiskt system utan tillväxt så mycket bättre om man vill ta sig an de viktiga klimatutmaningar som vi har? Det är tillväxten som har gjort att vi har kunnat satsa som vi kunde på Alliansens tid. Det är en ekonomisk politik för bättre tillväxt som möjliggör till exempel satsningen på tusentals laddstolpar som vi, till skillnad från regeringen, har i vårt

budgetalternativ. Sverige behöver mer sådant. Men då behöver Sverige mer, och inte mindre, tillväxt. (Applåder)

anf.12 Janine Alm Ericson (MP):

Herr talman! Jag noterar att Anna Kinberg Batra lite pliktskyldigt säger att Alliansen gör bra saker för miljön. Vi kan ändå konstatera att det facit som finns så här långt visar att man ser ut att missa 14 av 16 miljömål efter att ha suttit i regeringsställning i åtta år.

Trots det som Anna Kinberg Batra just sa om att det finns massor med satsningar i Alliansens budgetförslag, speciellt på laddstolpar, kvarstår faktum att ni säger nej. Ni säger nej till en rad nödvändiga klimatinvesteringar som finns i regeringens budgetförslag. Med Alliansens budgetförslag blir det inget klimatpolitiskt ramverk. Det blir inga utökade satsningar på järnvägsunderhåll. Det blir ingen medfinansiering till kollektivtrafik, inget stöd till kommunerna för ökat klimatarbete, inget klimatomställningsbistånd och inget utvecklat skydd för biologisk mångfald.

Varför säger Moderaterna nej till våra satsningar? Jag vill fråga Anna Kinberg Batra: Hur tänker ni ta ansvar för klimat- och miljöfrågorna?

anf.13 Anna Kinberg Batra (M):

Herr talman! Lite pliktskyldigt, säger Janine Alm Ericson. Det är lite att ta i. Om man tittar på trafiken ser man att vi till exempel nära nog har fördubblat underhållet till järnvägen under de senaste åren. Vi gick dessutom till val på att vi skulle vilja, och behöva, förverkliga det Sverigebygge som möjliggör nya kollektivtrafikstråk, hopknytning av våra större städer även med spår och satsningar på utbyggda

kollektivtrafikområden som också möjliggör ordentligt byggande av nya bostäder. Det handlar också om regelförenklningar för nya bostäder - sådant som Miljöpartiet för övrigt säger nej till.

Jag undrar däremot varför Janine Alm Ericson säger nej till fundamentet för att kunna satsa på klimatet och ta sitt ansvar globalt och nationellt för både miljö och klimat. Varför säger ni nej till att till exempel möjliggöra utbyggnad av laddstolparna? Varför säger ni nej till att förbättra den svenska tillväxten? Ni riskerar tvärtom att hota den.

Om svensk ekonomi krymper eller försvagas krymper och försvagas också våra möjligheter att till exempel fortsätta att investera i förnybar energi. Ny teknik är dyr i början. Vi satsade på den under Alliansens tid i regeringsställning. Vi skulle satsa mer på den med Alliansens motion också. Men Miljöpartiet har en hög retorisk svansföring i klimatfrågor samtidigt som man med sina ekonomiskpolitiska förslag riskerar att strypa tillväxten. Då har man inte råd att ta hand om klimatet. (Applåder)

anf.14 Oscar Sjöstedt (SD):

Herr talman! Efter de senaste veckornas debatter och diskussioner om den votering som förhoppningsvis kommer att ske i eftermiddag har det väl aldrig varit tydligare att det politiska landskapet i Sverige är uppdelat i tre olika block. Vi har de rödgröna partierna, vi har Alliansen och så har vi Sverigeblocket. Dessa tre block har också presenterat var sitt budgetalternativ där man har stakat ut riktningen för den svenska politiken för de kommande åren. Under finansutskottets beredning har man också yrkat bifall till och följt upp sina respektive budgetalternativ.

Vad gäller Sverigedemokraternas alternativ riktar vi den enskilt största satsningen till landets småföretagare. Det förhåller sig nämligen på det sättet att om vi ska kunna finansiera en stark välfärdsstat måste människor ha ett jobb att gå till - för att skapa mervärde åt sig själva och åt samhället och för att kunna betala skatt. Det råkar också vara på det sättet att fyra av fem nya jobb har skapats hos just småföretagarna. Av de sociala avgifter som arbetsgivaren betalar för att över huvud taget hålla sig med anställda har många korrelerande utgifter inom andra delar av välfärdsstaten. Vi har ålderspensionsavgift, sjukförsäkringsavgift och föräldraförsäkringsavgift och så vidare. Där finns dock ytterligare en avgift: den allmänna löneavgiften. Det är en renodlad skatt på att anställa och på att hålla sig med anställda, som inte har någon som helst korrelerande utgift inom övriga delar av välfärdssystemet.

Sverigedemokraternas förslag är att denna allmänna löneavgift helt ska avskaffas för företag med upp till nio anställda. Det är ett slags arbetsgivaravdrag, således, som för ett genomsnittligt företag med nio anställda skulle rendera skattelättnader på omkring 300 000 kronor per år. Vår förhoppning och vår tro är såklart att detta skulle öka incitamenten och möjligheterna för det lilla företaget att växa sig lite större och att nya jobb därmed växer fram.

I Sverigedemokraternas budgetalternativ väljer vi också, till skillnad från vissa andra partier, att inte bara prata om den orättvisa skattebörda som har ålagts Sveriges pensionärer. Vi väljer att klart och tydligt deklarerar att denna extra beskattning helt ska avskaffas. Och hör och häpna, herr talman och riksdagsledamöter: Vi väljer att också budgetera för detta, återigen till skillnad från vissa andra partier, som har en hög svansföring i frågan, men där ord inte åtföljs av handling. Pension är uppbyren lön, och ska beskattas precis som lön.

Herr talman! I den offentliga sektorn, främst vård- och omsorgsyrkena, jobbar i dag fler än 100 000 människor mindre än de skulle önska. De är ofrivilligt deltidsanställda. En häpnadsväckande majoritet av dessa är också kvinnor. Vår bedömning är att om dessa människor skulle erbjudas heltidsarbete skulle det i första hand medföra en kraftig ambitionshöjning för välfärden i stort. Det skulle också medföra förbättringar för personalen, vilket i förlängningen såklart förbättrar situationen även för brukarna. Det skulle göra dessa yrken mer attraktiva, så att fler människor söker sig dit.

Det här står i kontrast till Socialdemokraternas så kallade traineejobb där man mer eller mindre vill tvinga in omotiverade ungdomar i vård- och omsorgsyrkena. Det som Socialdemokraterna väljer att inte förstå är att det skulle öka och inte minska arbetsbördan för den befintliga personalen eftersom de då i stället för att utföra sina jobb skulle behöva spendera betydande tid på arbetsledning och handledning. Sedan är vård- och omsorgsyrkena såklart inte okvalificerade yrken i dag, tvärtom. Det är kvalificerade jobb, och man behöver utbildning, kunskap och kompetens. Skulle Stefan Löfven själv kunna hoppa in och arbeta som vårdbiträde? Jag skulle inte kunna det. Jag saknar helt den kunskap och kompetens som det arbetet kräver.

Herr talman! Jag håller samtliga övriga sju partier i den här kammaren ansvariga för demonteringen och desarmeringen av den svenska militära förmågan, och för den osäkerhet och det instabila läge som detta har medfört - till havs och i vårt luftterritorium.

Folkrätten medger att en stat har rätt att med nödvändiga medel hävda sin territoriella integritet. Detta är inte bara en rättighet utan faktiskt också en skyldighet. Om vi, från svenskt perspektiv, lämnar fältet fritt medför det också att annan främmande makt kan ta sig rätten att

upprätthålla säkerheten i vårt eget territorium, för att uppfylla det säkerhetspolitiska vakuum som uppstått. Jag vill inte ha den utvecklingen. Jag vill att det är svenska korvetter, stridsbåtar och ubåtar som bevakar den svenska kusten. Därför yrkar Sverigedemokraterna på kraftigt ökade anslag till Försvarsmakten samtidigt som övriga partier står för antingen fortsatt nedrustning eller för status quo.

På tal om nedrustning har vi för första gången någonsin ett regeringsparti som inte bara pratar om att rusta ned utan som också har föreslagit ett icke-våldsförsvär. En viss auktoritär herre med ett tydligt förakt för demokrati lite drygt hundra mil öster om oss ser säkert med glädje på en sådan utveckling. Av exakt den anledningen ser jag med oro på den utvecklingen. Vi ska kunna hävda vår territoriella integritet, vi ska kunna freda vår mark och vi ska kunna skydda vårt folk i händelse av ofred.

Herr talman! Med anledning av detta vill jag yrka bifall till Sverigedemokraternas reservationer 2 och 4.

Som jag tidigare nämnde kommer tre budgetalternativ att ställas mot varandra i voteringen i eftermiddag. I den väldigt olyckliga händelse att Sverigedemokraternas alternativ inte vinner gehör i kammaren står två väldigt svaga alternativ mot varandra. Den rödgröna sidan föreslår en massiv skattechock på jobb och tillväxt. Äldre på arbetsmarknaden ska straffbeskattas, jobbskatteavdraget ska trappas av och fler ska betala statlig skatt. Kärnkraften ska avvecklas genom skattehöjningar, landsbygden ska beskattas och i princip allt som rör sig ska beskattas. Åkerinäringen kommer givetvis inte att finnas kvar med den utvecklingen. Till yttermera visso vill de avskaffa överskottsålet och låna pengar för att finansiera sin politik, till förtret för kommande

generationer.

Mot allt detta står ett annat svagt alternativ. I Alliansens alternativ föreslås förvisso inga skattechocker. De är nog med att viktiga transportinfrastrukturprojekt ska genomföras; i första hand tänker jag på Förbifart Stockholm. De vill inte heller lägga ned Bromma flygplats. Där är vi eniga, där är vi överens och där har vi följaktligen också en majoritet i denna kammare.

Däremot har Alliansens alternativ en lägre ambitionsnivå för välfärden. De är inte beredda att tillskjuta de medel till äldreomsorgen som behövs. De är inte heller beredda att reducera, än mindre eliminera, den orättfärdiga skatteflyktan mellan inkomst av tjänst och inkomst av pension.

Den sammantagna bedömningen är från min utgångspunkt att dessa två alternativ är svaga. Skillnaderna i sig är inte tillräckligt stora för att vi skulle ge vårt aktiva eller passiva stöd till något av alternativen. Men vi kan konstatera att regeringschefen klart och tydligt har deklarerat att han inte har för avsikt att administrera någon annans budget. Det medför att budgetomröstningen i eftermiddag inte enbart är en omröstning om de faktiska budgetalternativen. Den måste också bedömas utifrån vår syn på nuvarande regering med korresponderande regeringsoduglighet.

Jag kan härvidlag konstatera att regeringens juniora partner - Miljöpartiet - har fått ett oproportionerligt starkt inflytande över svensk politik. Detta parti, som över 93 procent av svenska folket inte ville ge något inflytande, har tvärtom valresultatet fått ett stort inflytande på svensk politik. Detta partis syn på ekonomisk politik, på

grundfundamentet att vi över huvud taget inte bör eftersträva ekonomisk tillväxt och på att vi bör jobba mindre snarare än mer skulle effektivt urholka hela välfärdsstaten och i grunden radera möjligheten att upprätthålla en finansiellt långsiktig hållbarhet i ålderspensionssystemet.

Herr talman! Som enda parti röstade Sverigedemokraterna nej till talmannens förslag att utnämna Stefan Löfven till statsminister. Vi kommer givetvis att följa upp vår kritiska syn och rösta nej även till regeringens budgetproposition i den votering som kommer att äga rum i eftermiddag. Det innebär inte att vi ställer oss bakom Alliansens budgetalternativ, vilket - som jag har påpekat - också är ett svagt alternativ. Det innebär att vi underkänner regeringens budget och i förlängningen hela regeringen. Det faktum att Alliansen saknar självförtroende och är ledarlöst medför givetvis att deras budget inte heller kommer att gälla.

Låt mig härvidlag vara extremt tydlig: Vi, Sverigedemokraterna, står i total beredskap att rösta nej igen, även till en annan budget, om vi inte ges inflytande eller om nuvarande inriktning på invandringspolitiken fortsätter på det sätt som den har gjort. Sverigedemokraterna kommer inte att aktivt eller passivt stödja vare sig en regeringsbildare eller en budgetproposition där nuvarande inriktning ligger fast. Det är en väldigt tydlig signal till en eventuellt ny regeringsbildare.

Jag vill ändå, mitt i allt detta, sträcka ut en hand och deklarerat att vi är helt beredda att samtala och förhandla om en budget där ett inslag skulle kunna vara minskade kostnader för migration, integration och invandring till Sverige. Syftet skulle vara att finansiera ökade anslag till katastrofbiståndet i oroliga delar av världen där ofreden råder och människor far illa. Det bör ses som ytterligare ett försök från vår sida

att luckra upp de låsta positioner som vi har i dagens läge, men givetvis, i första hand, att också kunna göra vardagen lite bättre för miljoner nödställda människor. (Applåder)

anf.15 Ulla Andersson (V):

Herr talman! Sverigedemokraterna lovade guld och gröna skogar till landets pensionärer i valrörelsen. Nu väljer ni sverigedemokrater att svika alla dem i ert hänsynslösa maktspel.

Att landets pensionärsorganisationer ber er att följa den praxis som finns och låta de skattesänkningar som pensionärerna får ta del av i den budget som regeringen lägger fram till riksdagen struntar ni i. Den budgeten tar också bort straffskatten för alla med så låga pensioner som upp till 10 000 kronor i månaden, det vill säga landets alla fattigpensionärer. De väger väldigt lätt för Sverigedemokraterna när ni får spela ett maktspel. För vad är ett stort antal fattigpensionärer värda då?

Ni väljer bort 5 000 fler anställda i äldreomsorgen. Så viktiga tycker ni att arbetsvillkoren är för alla de anställda där och för de pensionärer som är beroende av hemtjänst eller ett äldreboende.

Ni väljer att sparka på de arbetslösa. De ska ha det svårt ekonomiskt, verkar vara er linje.

Ni väljer bort höjd ersättning för de långtidssjuka.

Ni sparkar på alla de 200 000 barn som skulle ha fått bättre ekonomiska villkor i den här budgeten.

Det är vad Sverigedemokraterna väljer.

Samtidigt väljer ni att prioritera skattesänkningar, som vanligt. 100 miljarder i skattesänkningar, säger ni, och sedan pekar ni på människor och säger: Vi har inte råd med er.

Ni visar tydligt vilket rasistiskt högerparti ni är, och det hänsynslösa maktspel ni spelar visar att människors livsvillkor inte är viktiga för er. För er är maktspelet det viktiga. (Applåder)

anf.16 Oscar Sjöstedt (SD):

Herr talman! Det Ulla Andersson och Vänsterpartiet kallar maktspel kallar jag demokrati - att vi som är folkvalda faktiskt har en rättighet men kanske framför allt en skyldighet att representera dem som har gjort oss till folkvalda, det vill säga väljarna.

I vårt budgetalternativ föreslår och budgeterar vi för ett helt avskaffande av skatteklyftan mellan inkomst av tjänst och inkomst av pension.

Men det är också så, Ulla Andersson, att pensioner inte bara kan analyseras utifrån perspektivet med skatten på dem, utan man måste se till hela utvecklingen av pensionerna. Där har vi ett system som det är oklart om Vänsterpartiet stöder eller inte. Men det finns ett ganska starkt parlamentariskt stöd för en uppgörelse som går ut på att systemet ska vara långsiktigt hållbart. Det ska inte gå ut mer pengar ett enskilt år än det kommer in pengar. Det betyder att vi är beroende av den ekonomiska utvecklingen.

Om vi då har en ekonomisk utveckling som ni i er egen budgetproposition tydligt deklarerar kommer att ha en negativ inverkan på sysselsättning och tillväxt kommer det också att få en

negativ inverkan på pensionerna, till skillnad mot om vi har en positiv ekonomisk utveckling då vi får högre pensioner.

Det är någonting som kallas pensionsbromsen, och den kommer att slå till betydligt oftare med ert alternativ. Jag får göra det till min uppgift att förklara det för landets pensionärsorganisationer.

Jag håller med dig om att utgångspunkten bör vara att rikta in sig mot de pensionärer som har allra lägst pension. Där är jag helt enig med dig. Därför har vi föreslagit och budgeterat för en ganska kraftig höjning av garantipensionerna, motsvarande 10 procent. Då kommer vi upp i storleksordningen 700-800 kronor per månad, lite beroende på om man är gift eller ogift. Där är vi eniga.

Jag hinner inte ta allting här, så jag hoppas att jag får återkomma i nästa replik.

Du vill ha 5 000 fler anställda i äldreomsorgen, men vårt förslag om rätt till heltid motsvarar 25 000 helårsarbetskrafter.

anf.17 Ulla Andersson (V):

Herr talman! Väljarna valde bort borgarnas ekonomiska politik. De var trötta på ekonomisk ojämlikhet. De var trötta på arbetslöshet. De var arga på det synsätt som har präglat den ekonomiska politiken, där man straffbeskattade pensionärer och ansåg att arbetslösheten var individens eget fel.

Nu väljer ni den politiken. Ni väljer en budget som inte tar bort straffbeskattningen för pensionärer utan snarare upprätthåller den straffbeskattning som borgarna infört och som ni tidigare stått bakom.

Ni väljer en budget som kraftigt försämrar för alla ensamstående föräldrar. Med vårt budgetalternativ skulle de ha fått ett kraftigt höjt underhållsstöd. Det väljer ni nu bort. 200 000 barn drabbas väldigt hårt.

Ni väljer bort 5 000 fler anställda i äldreomsorgen. Det är väldigt behövliga anställningar, för i dag springer de anställda alldeles för fort och stressar alldeles för mycket. Och de äldre drabbas hårt av det. Det väljer ni nu bort, för ni vill spela ett hänsynslöst maktspel. Det är alla dessa personer som drabbas av det som betalar priset.

För er är fattigpensionärer inget värda. För er är de äldre tydligen inte viktigare än så. Ni sviker, och ni sviker väldigt kraftigt. Det är inte enbart pensionärer som ni sviker. Ni sviker faktiskt också landets alla löntagare, som skulle få ökad ekonomiskt trygghet med en kraftigt höjd a-kassa.

Det väljer ni bort, för en politik som väljarna nyligen har sagt nej till. Ni visar, som sagt var, vilket rasistiskt högerparti ni är. Det kan väl knappast undgå någon längre. (Applåder)

anf.18 Oscar Sjöstedt (SD):

Herr talman! Det är tydligen många vi sviker. Det är lite konstigt, för det är många som fortsatt lägger sin röst på oss.

Ulla Andersson kanske borde reflektera lite mer över valresultatet. Valmyndigheten har en alldeles utmärkt hemsida.

Hur mycket gick egentligen de rödgröna partierna framåt? Jag tror att det var 1 promille. Det har man då tagit till intäkt för att svenska folket

begär en förändring. Den där promillen kanske ni inte ska haka upp er så mycket på.

Det Ulla Andersson också står och säger är att det finns en budget som tar bort straffskatten på pensionärer. Gör man det? Nej, det gör man inte. Man satsar knappt 2 miljarder på att sänka skatten för pensionärer med den ena handen. Med den andra handen höjer man skatten för äldre på arbetsmarknaden med mer än 2 miljarder.

Men även om vi bortser från straffbeskattningen på äldre på arbetsmarknaden som ni föreslår, som dessutom skulle ha väldigt negativa effekter på sysselsättningen, tar regeringen verkligen bort skillnaden i skatt? Nej, det skulle behövas ytterligare ungefär 10 ½ miljard för att helt sluta klyftan. Man kommer alltså ungefär en sjättedel på vägen och är väldigt stolt och väldigt nöjd och har en hög svansföring i den här frågan.

Men återigen: Ord åtföljs inte av handling. Man kommer inte halvvägs, man kommer inte en fjärdedel och man kommer knappt en sjättedel på vägen för att sluta den här orättfärdiga klyftan. Jag skulle inte vara så extremt stolt och extremt nöjd om jag tillhörde regeringen och ställde mig bakom den här budgeten.

Jag vill framhålla att jag tycker att frågan om underhållsstöd är viktig, för det har legat på en väldigt låg nivå under lång tid. Det vi i Sverigedemokraterna föreslår i vårt budgetalternativ är inte enbart en höjning av själva underhållsstödet. En höjning kommer att åtföljas av en indexering, det vill säga att vi slipper utvecklingen att det står still år efter år och urholkas i reala termer. Vi kan indexera stödet i paritet med inflationen. (Applåder)

anf.19 Emil Källström (C):

Herr talman! När vi i dag samlas för att debattera ramarna för 2015 års statsbudget är det i ett läge och ett samhällsklimat som präglas av både politisk och ekonomisk oro. Vi ser hur den ekonomiska kris som inte minst är Europas är inne på sitt sjunde år. Vi ser vapenmakt i användning i Europeiska unionens absoluta närhet. Vi ser hur detta leder till att vi inte sedan andra världskriget haft så många människor på flykt i världen som i dag.

I dessa tider av osäkerhet och spekulation är det viktigt att vara lugn och trygg i sina grundläggande värderingar. Centerpartiet kommer att hålla i och hålla ut i vår strävan efter att bygga ett starkare och mer hållbart Sverige, för fler jobb i växande företag, för resultat i miljöpolitiken och för att hela Sverige ska växa.

Herr talman! Dagens jobbskapare lägger grunden för morgondagens välfärd. Utmaningen framöver för Sverige och vår europeiska union är att få igång jobbskapandet igen efter finanskrisen. Här har Sverige visat vägen. För man en konsekvent politik för fler jobb i växande företag kommer också resultaten. Vår politik har gjort att jobben har växt till med över 300 000 sedan 2006. I dag har Sverige såväl högst arbetskraftsdeltagande som sysselsättningsgrad i hela EU. Vi har lägst långtidsarbetslöshet och lägst andel låglönejobb i hela EU.

I regeringens budgetproposition ser vi dock en rad orosmoln. I valrörelsen hörde vi från Socialdemokraterna att vanliga löntagare inte kommer att få höjd inkomstskatt. Nu föreslås just det för över en miljon arbetstagare. Därutöver föreslås landets unga drabbas av en fördubbling av sina arbetsgivaravgifter. De äldre som arbetar föreslås också de få högre arbetsgivaravgifter. Det hörde vi inte ett ord om i

valrörelsen.

Detta representerar ett skifte från den tidigare framgångsrika politiken. Det är ett skifte som riskerar att skapa misslyckanden och oro på individnivå - företagare som ger upp och anställda som sägs upp. På längre sikt riskerar vi dock mer än så. Det vi talar om när vi talar om jobben och företagandet är inget annat än själva grundförutsättningen för att kunna erbjuda skattefinansierad välfärd. Enda sättet att garantera ett generöst svenskt välfärdssamhälle även i fortsättningen är att vi ser en hållbar tillväxt som ger och bygger på fler jobb i växande företag.

Vi vet väl var de nya jobben växer till i den svenska ekonomin. Det är i de små och växande företagen som nya jobb skapas. Det är i dessa företag som investeringar innebär nyanställningar snarare än rationaliseringar. Sveriges små och växande företag behöver ha riktiga, långsiktiga och goda förutsättningar för att kunna, våga och vilja växa och anställa. Detta har vi kämpat för enträget i regeringsställning. Det budgetförslag som Centerpartiet och Alliansen presenterar i dag innebär fler steg i rätt riktning.

Det behövs fortfarande lägre kostnader för att driva företag. Det behövs lägre arbetsgivaravgifter, lägre kostnader för att starta aktieföretag, minskat regelkrångel och kortare handläggningstider - för att ta några exempel.

I våras presenterade dåvarande näringsminister Annie Lööf ett förslag om ett nytt och förbättrat högkostnadsskydd för företagares utgifter för sina anställdas sjuklöne. Vi har lyssnat på företagen, som signalerar att de tycker att det ofta är alltför riskfullt att anställa - bland annat på

grund av risken för dubbla kostnader när en anställd blir sjuk. I denna budget levererar vi löftet från i våras. Det är välkommet att regeringspartierna också har anammat detta vårt förslag. Det är viktigt med långsiktiga spelregler och gradvisa förbättringar, lägre skatter och smartare regler för de svenska företagen - jobbskaparna.

Jobbskapandet i dag är grunden för morgondagens välfärd. Herr talman! År 2013 var det första året på decennier som antalet människor som flyttade till landets glesbygdskommuner var fler än de som flyttade från samma kommuner. Fortfarande kämpar vi med negativa födelsenetton, men när vi ser var folk väljer att leva sina liv håller landsbygdsens negativa trend på att vändas.

Precis som när det gäller jobben är det egentligen ganska enkelt: Hårt och målmedvetet arbete leder till resultat. En konsekvent politik för att fler ska kunna bo och verka i hela landet spelar också en roll. Det handlar i grunden om att skapa bättre förutsättningar för jobb i hela landet. Den bredbandsutbyggnad som Centerpartiet och Alliansen gjort möjlig lägger grunden för framtidens infrastruktur från norr till söder.

Även här finns skäl att oroa sig för vad regeringens budgetförslag skulle innebära. Nya skatter aviseras på allt från böndernas gödsel till avstånd i sig i form av en kilometerskatt - eller vägslitageskatt som den numera kallas. Dessa förslag representerar en dålig politik. Det är dålig miljöpolitik och det är värre landsbygdspolitik.

I stället ska vi fortsätta på den inslagna vägen för att släppa loss utvecklingspotentialen i hela landet. Den budget Alliansen lägger på riksdagens bord innehåller stärkta satsningar på infrastruktur, miljöinsatser och satsningar på företagsutveckling bland annat inom ramen för landsbygdsprogrammet. Det är i dag oklart hur regeringen

egentligen avser att agera när det gäller landsbygdsprogrammets framtid, men vi står fast vid vad vi har sagt och tagit fram tillsammans med berörda parter.

Den viktigaste ingrediensen i vår politik för att hela Sverige ska växa är vår politik för fler jobb i växande företag. Centerpartiet och Alliansen har år efter år, statsbudget efter statsbudget, gjort det lite enklare, lite roligare och lite mer lönsamt att driva och expandera sitt företag. Detta har inneburit långt över 300 000 nya jobb. Det är också därför vi nu kan se en början till en gryning för den svenska landsbygdsutvecklingen. Låt oss fortsätta på den vägen.

Herr talman! Sveriges miljöpolitik är en av världens mest framgångsrika. I somras presenterade OECD en ny rapport om Sveriges miljöpolitik. För några veckor sedan offentliggjordes den senaste upplagan av Global Green Economy Index. Sverige är bäst i världen, och författarna till Global Green Economy Index säger att det är svårt att hitta några svagheter i Sveriges miljöpolitik.

Sverige är ett föregångsland när det kommer till miljöbeskattning och användandet av ekonomiska styrmedel på miljöområdet. Sverige har de senaste åren varit ett av få länder som lyckats höja de miljörelaterade skatterna och samtidigt sänka skattebördan på arbete - det som kallas grön skatteväxling.

Får Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet råda är det slut på de tiderna. Visst höjs en och annan miljöskatt i regeringens budgetförslag, men detta överskuggas av stora skattehöjningar på jobb och företagande. Summan är att miljöskatternas andel av det totala skatteintaget minskar. Relativt sett blir det en mindre andel

miljöskatter i den svenska ekonomin. Den gröna skatteväxlingen blir en röd skattehöjning.

Under de åtta år som Centerpartiet innehaft miljöministerposten har Sveriges miljö- och klimatarbete kraftigt gått framåt. Det handlar om minskade koldioxidutsläpp och en tiofaldigt utökad vindkraftsproduktion. Sveriges just nu snabbast växande energislag är solenergi. Över 50 procent av Sveriges energiproduktion kommer i dag från förnybar energi.

I den här budgeten går vi vidare och bygger det nya gröna Sverige och en ny grön infrastruktur, bland annat med hjälp av 10 000 laddstolpar för att förnya och förgröna vår fordonsflotta.

Samtidigt som vi har bidragit till en smärre revolution när det gäller det förnybara har Sverige fortsatt att ha en god ekonomisk tillväxt. Det är själva essensen av en lyckad grön skatteväxling, det vill säga höjda skatter på det som är dåligt för miljön, sänkta skatter på arbete - och som resultat ekonomisk tillväxt.

Herr talman! Ibland är det svårt att se skogen för alla träden. Jag har respekt för att det ibland kan vara svårt för väljarna att se vad det större syftet är med alla de enskilda reformer som klubbas. Ansvaret ligger bland annat på oss i denna kammare att tydliggöra innehållet i de politiska alternativen för väljarna och förklara vad målet är.

Det viktigaste att poängtera är att ett samhälle aldrig blir färdigbyggt. Det finns ingen tidpunkt långt fram i tiden då allt bara är klart. Till partier och politiska rörelser som söker sig bakåt till en svunnen storhetstid eller framåt till du sköna nya värld säger jag: Utopia existerar inte. Det har aldrig gjorts och kommer aldrig att göras.

Vi lever i en ständigt föränderlig värld.

I denna ständigt föränderliga värld klarar sig dock Sverige för tillfället bättre. Sveriges unika position kommer sig av att våra företag förmått inte bara att anpassa sig efter svängningar i ekonomin utan i lika hög grad, kanske högre, förmått vara de som påverkar vart ekonomin och utvecklingen är på väg. Vi ser nya tekniska landvinningar och tjänster inom it-området som påverkar hela världen, hur vi globalt lever våra liv, i positiv riktning. Det är precis den positionen Sverige ska ha.

Vi ska inte blicka bakåt och tänka att allt var bättre förr utan vi ska blicka framåt och fundera på hur Sverige kan bli bättre, inte vara rädda för utvecklingen utan fundera över hur vi ska forma den till det bästa. Vi ska inte ställa oss frågan hur vi enbart bevarar och håller kvar de företag, huvudkontor och forskningsanläggningar vi har i dag. Det är självklart viktigt, men jag vill ställa frågan: Hur får vi Sverige att bli förstavalet för nya etableringar, nya huvudkontor och nya forsknings- och utvecklingscenter?

Det viktiga för att uppnå detta är att ständigt vara i rörelse. Den mätta dagen är aldrig störst. Det är vägen som är mödan värd. Vi behöver fatta nya, offensiva beslut. Från vår nya regering har vi sett rörelsens motsats. Man har stoppat infrastrukturprojekt, bland annat Förbifart Stockholm. Ombyggnaden av Slussen i Stockholm, ett av landets största klimatanpassningsprojekt, är stoppad. Man säger nej till Bromma flygplats, man halverar RUT-avdraget och man bäddar in en växande bransch inom välfärdssektorn i årtal av våta filtar och utredningar. Men inbromsningar leder sällan eller aldrig framåt.

I fredags släpptes låten *Something New* av Axwell och Sebastian Ingrosso. De är två bärare av detta nya, kreativa och öppna Sverige som tar hela världen med storm. Vi upplever just nu stormiga, osäkra och formativa dygn i den svenska demokratin. Men om vi möter detta med lugn, öppna ögon och eftertanke kan det kanske komma något nytt och starkare även ur detta.

Alliansens budgetförslag kallar vi *Ett starkare Sverige*. Med hjälp av våra reformer för fler jobb i växande företag, för grön omställning och för att hela Sverige ska växa och utvecklas kan Sverige fortsätta att vara ett av världens mest framgångsrika och innovativa länder. Vi har förmågan och kraften att vara med och forma världen och skapa någonting nytt.

I detta läge är det lätt att fastna i spelteorier och resonemang om vem som gör vad och varför. Då är det extra viktigt att vi som har fått väljarnas mandat att företräda dem i denna kammare kommer ihåg politiken, dess innehåll och skiljelinjer.

För Centerpartiet är det en självklarhet att tillsammans med Alliansen fortsätta att driva en politik för fler jobb och småföretag i hela landet och för resultat för miljön. Det var det vi lovade våra väljare före valet, och det är vad vi håller fast vid tillsammans med våra alliansvänner. Jag yrkar bifall till Alliansens reservationer nr 1 och 3 i betänkandet. (Applåder)

anf.20 Finansminister Magdalena Andersson (S):

Herr talman! Sverigedemokraternas besked i går ritar om det politiska landskapet. Sverigedemokraternas besked att de kommer att rösta emot varje budget som inte dansar efter deras pipa skapar ett helt nytt

politiskt landskap. Om den principen hade rått hos Sverigedemokraterna åren 2010-2014 hade den dåvarande borgerliga regeringen inte fått igenom en enda budgetproposition på hela mandatperioden. Det förändrar ju i grunden förutsättningarna för regerandet.

Centerpartiet har tidigare tagit ansvar för Sverige i svåra lägen, ställt upp och sett till landets bästa. Jag undrar naturligtvis hur Centerpartiet ser på det här läget, när Sverigedemokraterna säger att de kommer att fälla varje budget som inte dansar efter deras pipa.

Vi i samarbetsregeringen har ett sätt att se på hur man ska komma bort från den här situationen, och vi ser ett behov av samarbete över blockgränserna. Det är samarbetsregeringens lösning.

Min fråga är: Vad är Centerpartiets lösning på den uppkomna situationen? (Applåder)

anf.21 Emil Källström (C):

Herr talman! Först kan jag konstatera att talet om samarbetsregering har ju hittills varit bara tal. Vi har i dag färre blocköverskridande överenskommelser än vad vi hade när regeringen Löfven tillträdde på grund av att ni valde att frånga några av dem, bland annat på friskoleområdet.

Det är precis som du säger, att Sverigedemokraternas besked i går innebär en ny fas i svensk politik, och vi har aldrig sett något liknande. Att lita på Sverigedemokraterna är för alla ansvarstagande politiker som att luta sig mot ett duschdraperi. De kommer inte att bära något av regeringsalternativen.

I detta läge, präglad av osäkerhet och någonting helt nytt, är det - precis som jag sade i mitt anförande - viktigt att hålla fast vid fundamenta och se till politikens innehåll.

Jag kan konstatera att den budgetmotion som jag kommer att rösta för, Centerpartiets och Alliansens, är bättre för Sverige. Den är bättre för jobben, bättre för att skapa förutsättningar för morgondagens välfärd och den är bättre för en grön omställning. Därför kommer jag att rösta på den. Det är den bästa politiken för Sverige som skapar bäst utveckling, och det är självklart den som får min röst.

anf.22 Finansminister Magdalena Andersson (S):

Herr talman! Jag ifrågasätter inte på något sätt hur Emil Källström eller de andra borgerliga riksdagsledamöterna kommer att rösta i den här omröstningen. Där har ni ända sedan valet varit klara med att ni avser att lägga fram er budgetmotion och rösta på den. Det är ingenting som jag kritiserar eller på något sätt ifrågasätter.

Det jag frågar är: Givet den uppkomna situationen, hur ser du att Sveriges land ska kunna styras i framtiden? Vi står nu inför en situation där Sverigedemokraterna kommer att fälla varje regeringsbudget och varje budgetproposition i den här kammaren. Mitt svar på detta är: blocköverskridande samarbete för att vi inte ska hamna i den situationen.

Jag upprepar min fråga till dig: Hur ser Centerpartiet på den uppkomna situationen? Hur ska vi kunna styra Sverige i framtiden? (Applåder)

anf.23 Emil Källström (C):

Herr talman! Egentligen har jag redan svarat på Magdalena Anderssons fråga i mitt anförande. Mitt och Centerpartiets svar är ju att vi vandrar på nattgammal is. Det är en ny situation som vi måste gå in i med öppna ögon. Då är det viktigt att se processen som den faktiskt ser ut.

Nu har vi i dag först en debatt, och sedan ska vi fatta beslut om ramarna för statens budget för 2015. Sedan är frågan hur regeringen ställer sig inför ett läge när den kanske inte har fått igenom sin statsbudget. Då ligger bollen hos din statsminister. Beroende på hur han väljer att agera finns det tre olika alternativ. Det är ingenting som jag tänker spekulera om eller här och nu rusa i väg i en viss riktning.

Vi måste gå igenom processen steg för steg, enligt den regelbok som finns för detta och laga efter läge, det vill säga agera utifrån den situation som kommer upp. Men det viktiga är att inte hänge sig åt taktiserande eller spekulation. Det viktiga är ju att se till den faktiska politiken och dess innehåll.

Jag vill upprepa varför det är naturligt för mig att rösta på Alliansens budgetförslag. I den finns det skarpa förslag om nya jobb i växande företag för att bygga Sverige starkare, för att skapa ett hållbart Sverige. Den är den politiken vi presenterar för väljarna, det är inga hemligheter. Det är den politiken som vi nu har lagt på riksdagens bord, och det är den politiken som vi kommer att rösta på, helt enligt praxis för hur man agerar i den svenska demokratin.

Det är åt det hållet som Centerpartiet vill gå. Vi kommer att följa varje steg med det djupaste intresse och respekt. Vi kommer att agera som

det ansvarstagande parti vi är tillsammans med våra kamrater i Alliansen. Det kan alla lita på. Vi har visat det ansvarstagandet i åtta år, och det kommer vi att fortsätta med. (Applåder)

anf.24 Janine Alm Ericson (MP):

Herr talman! Centerpartiet gick till val med löften om minskade klimatutsläpp, mindre gifter i vardagen och mer förnybar energi. Vi har hört Emil Källström prata en hel del om miljö- och klimatfrågorna här, och konstigt skulle det väl vara annars. Ändå kan vi konstatera att han säger nej till det budgetförslag som innehåller en rad nödvändiga satsningar på miljö och klimat.

Vi kan återigen konstatera att med Alliansens budgetförslag blir det mindre arbete för att minska utsläppen i Sveriges kommuner och landsting eftersom man helt har strukit den posten. Det blir fler skövlade naturskogar eftersom Alliansen prutar på regeringens skydd av värdefull natur. Det blir mindre satsningar på rent vatten och levande hav. Och det blir mindre arbete för en giffri vardag. Sist, men inte minst, blir det mindre pengar till både solceller och biogas.

På punkt efter punkt är ju regeringens miljö- och klimatsatsningar vassare än Alliansens. Så hur menar ni i Centerpartiet egentligen att ni verkar för att man ska kunna nå klimat- och miljömålen? Med den politik som ni har varit med och fört i åtta år verkar det ändå - trots att man är stolt över sin politik - som att vi missar 14 av 16 miljömål. Centerpartiet har ju ett genuint intresse av dessa frågor, så jag vill fråga Emil Källström: Varför kan vi inte sätta oss ned och prata om det här?

anf.25 Emil Källström (C):

Herr talman! Det är bara när man unnar sig lyxen att inte jämföra med något annat land i hela världen som man klarar av att utmåla Sveriges politik på miljöområdet som någonting annat än väldigt framgångsrik. Det finns inget annat land som kan peka på lika framgångsrika resultat, att både minska utsläpp och ha en ekonomisk utveckling som skapar ett bra samhälle där fler får chansen till jobb och utveckling och att förverkliga sina drömmar.

De vanliga kritikpunkterna gäller kanske miljömålen. Låt mig uppehålla mig lite kring dem.

När vi tog över makten var prognoserna att inte något av miljömålen skulle nås. Nu har vi satt i gång ett arbete som självklart ska fortsätta. Inget annat duger än att alla miljömål nås. Det pågår naturligtvis ett arbete. Naturvårdsverket har en kontrollstation vid 2020, och fram till dess pågår arbetet.

Men det viktiga är också att faktiskt leverera resultat. Att tala om miljöfrågor är Miljöpartiet kanske bäst på, men när det gäller att leverera resultat ligger ni långt efter Centerpartiet. Vi klarar av att gå från ord till handling.

Vi båda hade ju ett vallöfte om att bygga infrastrukturen för den gröna omställningen av fordonsflottan med 10 000 laddstolpar för elbilar. När vi presenterade det förslaget sade Miljöpartiet: Det här är gamla nyheter, det här har vi tyckt länge.

När man nu jämför bägge budgetförslagen ser man att vi står för vårt löfte. De 10 000 laddstolparna är kvar allihop. Det finns inte en enda stolpe i ert budgetförslag.

Det vi säger, det gör vi också. Det innebär att det blir riktiga resultat för miljön och inte bara prat. (Applåder)

anf.26 Janine Alm Ericson (MP):

Herr talman! Eftersom det här är en budgetdebatt kan vi konstatera att om man inte satsar några pengar för att få igenom en grön politik lär det inte heller bli någon sådan.

När det gäller laddstolparna håller ju marknaden själv på att lösa den frågan. Är det det som vi ska lägga statliga pengar på?

Men jag vill fortfarande komma tillbaka till det faktum att Miljöpartiet och Centerpartiet delar omsorgen om miljön och klimatet.

Till exempel kämpar Centerpartiet i Västra Götalandsregionen för att kunna genomföra energieffektiviseringar av miljonprogrammen och göra stora satsningar på det området. Ni vill på riksplanet säga nej till viktiga satsningar som skulle underlätta deras och andra centerpartisters arbete. Varför säger ni nej till sådant som era partikamrater ute i landet vill göra?

Det är fortfarande så att med er politik blir det mindre arbete för att minska utsläppen av växthusgaser. Det blir fler naturskogar som skövlas. Det blir färre satsningar för rent vatten och levande hav, och det blir mindre pengar till solceller och biogas.

Jag ställer samma fråga till Emil Källström som jag ställde till Anna Kinberg Batra. Hon blev svaret skyldig. Hur tänker Centerpartiet ta ansvar för Sverige på klimat- och miljöområdet? (Applåder)

anf.27 Emil Källström (C):

Herr talman! Det första man ska vara medveten om när Janine Alm Ericson talar om skövlade naturskogar är att regeringen avsätter statliga pengar för att inskränka äganderätten och göra avsteg från en mycket framgångsrik svensk skogsvårdsmodell som bygger på äganderätten och på långsiktigt privat familjeskogsbruk i första hand. Det är någonting vi vill värna.

Det är klart att om man höjer skatterna på jobb och företagande med 30, 40, 50, jag vet inte hur många miljarder, som Miljöpartiet gick till val på att man skulle göra, då har man också en hel del pengar att lägga på småposter och dutta med. Lite pengar till kommuner, lite pengar till skolor och lite pengar till vad det nu kan vara. Men det viktiga är resultaten i verkligheten och att vi verkligen åstadkommer riktiga miljöförbättringar.

Herr talman! Jag kan konstatera att under Centerpartiets tid har vi kombinerat minskade utsläpp i en omfattning som få andra länder kan matcha med ekonomisk utveckling och fler jobb i en omfattning som inget europeiskt land kan matcha. Det är precis det som lägger grunden för en fortsatt grön omställning.

Jag vet inte om Miljöpartiet här och nu frångick sitt löfte från valrörelsen om 10 000 nya laddstolpar, eller om man fortfarande tycker att det är en bra idé att vi lägger lite statliga pengar på att bygga framtidens infrastruktur för grön omställning av fordonsflottan. Men

jag kan konstatera att vi behåller löftena. Vi håller fast vid det vi sa i valrörelsen, och det är precis det vi levererar. Snacket måste gå hand i hand med verkstad, annars blir det inga miljöresultat. Annars blir det inte det framgångsrika facit vi har sett under åtta år med alliansregering och centerpartistisk miljöminister. (Applåder)

anf.28 Ulla Andersson (V):

Herr talman! Regeringen och Vänsterpartiet lägger fram en budget som gör verklig skillnad för väldigt många barn.

Vi väljer att lägga fram reformer som handlar om gratis läkemedel för alla barn. Det tycker vi är en rättighet som barn ska ha. Man ska ha råd med medicin, helt enkelt.

Vi höjer socialbidragsnormen för alla barn så att barn inte ska tvingas välja bort sådant som deras kompisar får göra eller behöva ta ansvar för föräldrarnas ekonomiska situation.

Vi väljer att höja underhållsstödet för att möjliggöra ökad ekonomisk trygghet för alla ensamstående föräldrar och deras barn. Under er tid har var fjärde ensamstående förälder tvingats leva på socialbidrag.

Vi väljer att höja a-kassan eftersom er politik har lett till att a-kassan i dag ligger på ungefär samma nivå som socialbidragsnormen.

Vi väljer att höja ersättningen för alla långtidssjukskrivna, och vi väljer att höja grundnivån i föräldraförsäkringen.

Det här gynnar väldigt många barn som skulle få mycket bättre livsvillkor. Vi väljer att göra något konkret åt barnfattigdomen i stället för att prata om den.

Centerpartiet väljer i stället att lägga fram en budget som väljarna nyss har valt bort. Ni väljer att fortsätta prata om barnfattigdomen i stället för att göra något åt den.

Emil Källström väljer att likna Sverigedemokraterna vid ett duschdraperi. Det är en liknelse jag kan ställa upp på. Men varför väljer då Centerpartiet att gömma sig bakom detta duschdraperi i det politiska maktspelet som nu pågår?

Vad är det ni vill? Vad är ni beredda att ta för ansvar? Vem är er statsministerkandidat? Är det Annie Lööf, eller är det ett ledarlöst Moderaterna som ska ta den rollen? Vad är det ni vill, och vilket är ert ansvar i denna svåra politiska situation? (Applåder)

anf.29 Emil Källström (C):

Herr talman! Först kan vi väl hyfsa debatten lite. Sverige har faktiskt den lägsta fattigdomen i EU. Det är någonting vi är mycket stolta över, och det bygger på att man har en politik för fler jobb. Jobben har ju, precis som jag redogjorde för i mitt anförande, växt till de senaste åren

Det är också vårt viktigaste löfte framöver för att motverka många av de samhällsproblem som Ulla Andersson lyfte fram i sin replik. Det viktigaste framöver för att skapa ett så gott samhälle som möjligt för så många som möjligt är att ha en politik som innebär att så många det bara går är med på insidan, i jobb eller företagande, med alla positiva aspekter på hur man lever sitt liv som det innebär.

Jag måste också konstatera att när det gäller just de grupper som Ulla Andersson lyfter upp finns det en rad orosmoln i det budgetförslag som hon står bakom.

Vi talar om hundratusentals barn och föräldrar som nu går eller skjutsar till skolan varje dag med oro eftersom de inte vet vad det innebär om regeringspolitiken blir verklighet. Får deras skola vara kvar eller inte?

Vi kan också konstatera, herr talman, att de socialistiska partierna väljer att ta bort den fritidspeng, alltså det bidrag till fritidssysselsättning eller annat, som Alliansen föreslår och har infört för att se till att ingen ska behöva säga nej till fritidsaktiviteter av ekonomiska skäl.

Jag skäms absolut inte över det budgetförslag som jag kommer att rösta på i eftermiddag när det gäller just det här. Vi klarar det viktigaste för att motverka utanförskapet, en politik för fler jobb, samtidigt som vi har riktade insatser för till exempel ungas fritidsaktiviteter så att alla ska få vara med redan från tidig ålder. (Applåder)

anf.30 Ulla Andersson (V):

Herr talman! Jag tror faktiskt inte att alla de barn som lever i en svår ekonomisk situation på grund av att deras föräldrar är sjuka, arbetslösa eller av annan anledning har det väldigt ekonomiskt tufft tröstas av att barn i andra länder har det tuffare. Jag tycker att det är en argumentation som inte riktigt hör hemma i en sådan här debatt.

Jag märker att Centerpartiet i stället för att stå bakom förslag som skulle göra verklig skillnad för alla de här barnen väljer att stigmatisera barn till låginkomsttagare. Det är den linjen ni faktiskt väljer när ni föreslår en fritidspeng som någon snäll ska skicka ut till några barn för att de ska ha råd med fritid.

Är det inte bättre att föräldrarna får ökad ekonomisk trygghet om de har oturen att vara arbetslösa eller sjuka eller är ensamstående och lever i en tuff ekonomisk situation? Vore det inte bättre om de fick en ekonomisk trygghet i grund och botten? Det väljer ni bort. Ni väljer till och med bort en sådan grundläggande rättighet som medicin för barn. Under resan som varit har det för Centerpartiet alltid varit viktigare att välja sänkt skatt för höginkomsttagare. Det beklagar jag.

Jag märker också att Emil Källström väljer att inte svara på frågorna. Varför väljer ni att gömma er i det här svåra läget? Varför talar ni inte om vad ni vill? Är det nyval ni vill ha? Vilken är er statsministerkandidat - är det Annie Lööf, eller är det den partiledarlösa moderata organisationen som ska utse den? Hur ser ni på den här situationen?

Ni har ett ansvar att ta i det här läget. Ni kan inte bara huka er ena gången bakom Sverigedemokraterna och nästa gång bakom Stefan Löfven. Centerpartiet har ett eget ansvar i det här läget. (Applåder)

anf.31 Emil Källström (C):

Herr talman! Orden "gömma sig" kan tydligen innebära väldigt många olika saker.

Först för vi en politik som steg för steg tar Sverige i positiv riktning i åtta år. Sedan går vi till val och har en rekordlång valrörelse där vi säger precis vad vi tänker göra efter valet och vad en röst på oss innebär. Efter valet lägger vi fram den kanske mest genomarbetade budgetmotion som någonsin har presenterats i opposition i denna kammare. Vi säger också att vi ska rösta på den. Är det att gömma sig?

Vi gör exakt vad vi sade. Vi kunde ha haft ett enskilt samtal, jag och Ulla Andersson, redan i våras. Då hade jag kunnat säga att exakt detta skulle hända. Det är också vad vi har sagt på gator och torg, det är vad vi har sagt i varenda debatt och det är precis vad vi gör nu.

Jag tycker inte att det är att gömma sig. Jag tycker att det är en tydlighet. Om inte det är tydlighet undrar jag vad tydlighet är för någonting.

När Ulla Andersson vill tala om taktiserande och spelteori vill jag tala om politikens innehåll. Den budget jag i eftermiddag kommer att rösta på, som Centerpartiet kommer att rösta på och som Alliansen kommer att rösta på, tar Sverige ytterligare steg i rätt riktning. Det handlar om ett lite mer företagsamt Sverige som skapar lite fler jobb, som innebär att lite fler är på insidan och skapar det goda samhälle, inte minst för barnen, som vi båda eftersträvar. Det är ett Sverige som blir lite grönare, som skapar utveckling i hela landet och som inte straffbeskattar allt från avstånd till ungas arbete.

Det är precis vad jag kommer att rösta på. Det är det som den här debatten handlar om. Det är politikens innehåll. Och det är helt enkelt så att jag röstar på min politik för att den är bättre än Ulla Anderssons. Konstigare än så är det inte. (Applåder)

anf.32 Erik Ullenhag (FP):

Herr talman! Låt mig först yrka bifall till reservationerna 1 och 3, det vill säga Alliansens reservationer.

Sverige befinner sig i ett besvärligt politiskt läge i en rätt orolig omvärld. Förklaringen till det besvärliga politiska läget är att vi har en

svag minoritetsregering som har valt att tillträda dåligt förberedd. Vi har sett en höst där man har fått besked om att Förbifarten förbi Stockholm - det handlar alltså om att dra trafiken runt en stad i stället för genom en stad - ska byggas. Det sa man från Socialdemokraterna före valdagen. Sedan sa man: Den ska kanske inte byggas. Sedan packar man ihop och går hem, och det kostar skattebetalarna 4 miljoner kronor om dagen.

Det har skapats en osäkerhet genom tal från regeringens sida om att lägga ned Bromma flygplats och regionala flygplatser. Vi har en regering som gång på gång talar om samarbete men som under denna höst i två för Sverige viktiga frågor har agerat precis tvärtom. Det började med att man övergav den friskoleöverenskommelse som vi hade lagt mycket möda på att sex partier skulle bli överens om. Det var priset för att få stöd av Ulla Andersson och Vänsterpartiet. Det fortsatte med att man försökte ändra spelreglerna i den pensionsöverenskommelse som kanske är den viktigaste långsiktiga överenskommelse över blockgränserna som vi har slutit.

Vi har en regering som ger olika besked olika dagar. Vi har statsråd som ger olika besked. Vi har en statsminister som säger en sak och en vice statsminister som säger något annat i samma fråga. Vi har till och med statsråd som säger olika saker olika dagar i samma fråga och som lägger fram propositioner för riksdagen som är så illa genomarbetade att de måste dras tillbaka. Vi har en statsminister som verkar anse att regerandets konst är att hitta kompromisser som är så obegripliga att alla kan vara nöjda med dem i rummet men som alla tolkar olika efteråt.

Till det ska man lägga detta besvärliga politiska läge. Vi kan vara i en situation där regeringens budget i dag eller någon av de närmsta dagarna faller. I detta besvärliga politiska läge borde vi se ganska starka marknadsreaktioner. Vi borde se en stor oro på marknaderna. Vi borde kanske ha en sjunkande krona. Det vore det normala i detta besvärliga politiska läge. Men så ser det inte ut, herr talman, tvärtom. Trots den stökiga situationen är det ganska lugnt på marknaderna. Varför? kan man fråga sig.

Jo, det beror faktiskt på att Alliansen under åtta års tid fört en ekonomisk politik så att svensk ekonomi står stark. Det är 300 000 fler människor i jobb och 20 procent i höjda disponibla inkomster för Sveriges löntagare. Detta har skett under åtta år. Vi har det högsta arbetskraftsdeltagandet. Den högsta sysselsättningen i hela Europa lämnade vi efter oss. Vi har högre tillväxt än jämförbara länder.

Förklaringen till att den politiska krisen inte blir en ekonomisk kris är alltså att alliansregeringen lämnade efter sig en mycket stark ekonomi. Jag blir förvånad varje gång jag lyssnar på finansministern - i dag också. I stället för att tacka alliansregeringen för att den politiska krisen inte blir en ekonomisk kris med kaos på marknaderna fortsätter man att svartmåla den svenska ekonomin. Jag ber om ursäkt, finansministern, men det inger inte förtroende när man beskriver en verklighet på ett sätt som bara kan uppfattas som korrekt på Sveavägen och i det socialdemokratiska partihögkvarteret och inte av någon i vår omvärld.

Nu ser vi vad betydelsen av ansvar för statsfinanserna är. Det ansvar vi tog under åtta år gör att vi klarar ett krisartat läge politiskt utan att det får direkta effekter i ekonomin och i människors vardag, utan att människor i Stockholm, Borås eller Arvika i dag går och oroar sig för

vad som händer på börserna. Man kan vara orolig över det politiska läget, men man är inte direkt oroad över ekonomin.

Det här är en viktig grund, ett fundament, i den budgetmotion som Alliansen lägger på riksdagens bord: fortsatt ansvar för statsfinanserna. Att börja ta lättvindigt på överskottsmål eller att börja säga att det inte är så viktigt riskerar att göra oss betydligt sämre rustade den gång vi får en annan typ av kris än den politiska kris vi nu är inne i.

Det andra fundamentet i den gemensamma budget som Folkpartiet och Alliansen lägger fram är jobb, jobb och jobb. Även jag mötte väljare i valrörelsen som sa: Måste ni tala om er arbetslinje hela tiden?

Ja, vi gör det av ett par skäl. Först och främst är det nämligen det viktigaste för att ge människor makt över sin vardag, för att bryta fattigdom och skapa en situation där människor har en egen lön att betala räkningarna med. Det handlar om att skapa en situation där jag vet att jag, om jag jobbar en timme extra, har råd med något extra. Det handlar om att skapa en situation där jag inte är fast i ett bidragsberoende och ett utanförskap.

Här har vi tydliga skillnader mellan regeringen och Alliansen. Vi går fram med ett mål om att 5 miljoner människor i Sverige ska ha ett arbete att gå till. Det målet går det inte att fuska eller tricksa med. Det går att utvärdera ifall vi når det.

Men debatten har under senare år handlat om att i stället säga att det viktigaste är att sänka arbetslösheten. Det kan låta bra för den som lyssnar, men problemet är att vi har provat den modellen förr. Vad var det som skedde när man satte upp arbetslöshetsmålet som det allra viktigaste? Jo, folk började sjukskrivas, och man putsade statistiken

den vägen. Vad var det som skedde sedan när man sa att man måste göra något åt sjukskrivningarna i socialdemokratins Sverige? Jo, då skickade man ut folk i förtidspension. Människorna som berördes var visserligen inte längre en siffra i arbetslöshetsstatistiken, men de var mycket längre ifrån arbetsmarknaden, och de hade mindre makt över sin vardag. Det är här den grundläggande striden mellan Alliansen och regeringen fortfarande finns.

Den budget som Folkpartiet i dag kommer att rösta för innehåller också 25 miljarder i ökade resurser till den svenska skolan. Jag har lyssnat på socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister som inte verkar ha läst detta. Men det handlar om att ge ökad undervisningstid. Det handlar om att ge läxhjälp. Det handlar om att se de barn som behöver skolan allra mest.

Men till skillnad från regeringen är vi övertygade om att det kanske inte bara är pengar som löser detta. Vi ligger på ungefär samma anslag när det gäller skolan, men vi är rätt övertygade om att förutsättningen för att lyckas i skolan är att man har tydliga kunskapskrav, tidigare betyg och en tioårig grundskola. Vi tror inte att man kan sitta i Rosenbad och säga att alla borde ha en gymnasieexamen. Man måste faktiskt fundera på hur en 17-18-åring som just har hoppat av skolan fungerar. Vad säger hen till oss? Hen säger inte: Jo, om ni bara säger till mig att jag borde plugga för att få en gymnasieexamen gör jag det.

Hen säger till oss: Det måste finnas en plats för mig i detta samhälle som lärling eller genom att man sänker trösklarna in till arbetsmarknaden, så att jag kan få ett jobb att gå till. Sedan kanske jag kan komma tillbaka till skolbänken när jag har kommit in på arbetsmarknaden.

Det är jobben som ger oss resurserna till skolan. Det är de som ger oss resurserna till välfärden. Nu har vi återigen en regering som styrd av Vänsterpartiet inte talar om hur resurser skapas, utan man talar bara om hur de fördelas.

Förstår man inte att resurser skapas genom att se till att människor jobbar den där extra timmen eller att företagarna har en framtidstro som innebär att de vågar anställa kommer man i förlängningen att se en statsbudget från regeringens sida som också hotar välfärden. Och den hotar, kan jag säga till Miljöpartiet, även klimatet i det läget. För klarar man inte jobben och ett växande Sverige klarar man inte heller klimatet.

Det finns något slags föreställning, framför allt i Miljöpartiet och bland en del andra, om att tillväxt är farligt. Tillväxt hotar klimat och miljö. Men fundera lite grann på vad tillväxt är! Tillväxt är att vi i morgon blir lite bättre på att göra det vi i dag är lite sämre på att göra. Vi blir lite effektivare. Vi kanske blir bättre på vindkraft. Vi kanske blir bättre på förnybara energikällor. Då kan jag säga att tillväxten ökar. Men om man för en politik som motarbetar tillväxt kommer man heller inte att klara klimat och miljö.

Vi lägger också fram en budget som mycket tydligt slår fast vilket Sverige vi vill ha. Vi mötte väljarna i valrörelsen och sa att vi vill ha ett öppet och tolerant Sverige. Det handlar om att vi ska vara stolta över vårt land i morgon och i övermorgon. Det handlar om att jag inte ska behöva berätta för mina barn och barnbarn att javisst, de riskerade att mördas där nere i Syrien, men när de kom hit och knackade på vår dörr skickade vi tillbaka dem.

Ett sådant Sverige ska vi inte ha. Det är mycket tydligt i denna budget att vi kommer att stå upp för den öppenheten, framför allt för att vi ska vara stolta över att vi visar solidaritet med människor som riskerar att mördas på en annan plats och som söker sig till vårt land, men också därför att den öppenheten och toleransen bygger Sverige starkare. Jag har tittat ut över världen och aldrig sett ett land växa dramatiskt genom att sluta sig. Jag har aldrig sett ett land där de berättar att de tyckte att det var farligt med människor från andra länder, så de slöt sig och blev rikare.

Det fungerar inte, herr talman.

Vi har en idé om att skapa ett Sverige där det inte ska spela någon roll var du har din bakgrund. I stället ska Sverige säga: Har du din framtid här ska du ses som en del av oss. Vi ska inte ställa grupp emot grupp. Herr talman! Det är mycket diskussion kring taktik och hur folk ska rösta i olika sammanhang. Folkpartiets svar på den frågan är ganska enkelt: Vi röstar på det vi tror är bäst för Sverige. Det är ibland inte så mycket svårare än så i politiken. Vi röstar på en budget som sätter jobben och kunskapen i skolan främst, som har en idé om hur Sverige ska fortsätta växa och som tar ansvar för ekonomin så att vi står starka även när vi har lite mer oroliga tider, som nu, på grund av den svaga minoritetsregeringen.

Vi kommer att rösta för den budgetmotion som handlar om att vi bygger ett starkare Sverige tillsammans. (Applåder)

anf.33 Finansminister Magdalena Andersson (S):

Herr talman! Jag och, tror jag, många med mig får intrycket av att Erik Ullenhags anförande skrevs före Sverigedemokraternas besked i går.

Det händer faktiskt någonting när Sverigedemokraterna säger att de ska fälla varje budgetproposition som inte dansar efter deras pipa. Då blir frågan: Hur ska Sverige kunna regeras i framtiden? Det är klart att om Sverigedemokraterna hade haft den här principen under den förra mandatperioden hade inte en enda av de budgetar gått igenom som den regering Erik Ullenhag satt med i lade fram till riksdagen.

Jag undrar hur Folkpartiet ser på framtiden. Jag ifrågasätter inte hur ni röstar i dag. Jag tycker att ni har varit tydliga och ärliga mot väljarna med vad ni gick till val på, vilken motion ni skulle lägga fram och hur ni skulle rösta. Jag ifrågasätter inte det. Men min fråga till dig, Erik Ullenhag, är: Hur tänker du dig att Sverige ska kunna styras i framtiden? Jag kan inte se något annat än att detta kräver antingen ett blocköverskridande samarbete eller att ni dansar efter Sverigedemokraternas pipa. (Applåder)

anf.34 Erik Ullenhag (FP):

Herr talman! Låt mig citera en tidningsartikel för något år sedan: "Det är tyvärr inte oppositionens uppgift att lotsa igenom budgetar." Det var ett citat från Magdalena Andersson, då oppositionspolitiker.

Det är något märkligt med Socialdemokraterna ibland. När ni är i opposition är det inte ert ansvar. När ni regerar är det inte heller ert ansvar. Det är på något sätt alltid Alliansens ansvar, och allra helst är det Folkpartiets eller Centerns ansvar.

Men det är ansvarspliggande, Magdalena Andersson, att sätta sig i en regering och säga sig vilja ta ansvar för Sverige. Det är ni som bär det ansvaret nu. Det kan ni inte trolla bort genom att skälla på oppositionen.

För något år sedan sa Magdalena Andersson att det inte var oppositionens uppgift att lösa den här typen av situationer. Hon får gärna backa från det. Berätta i så fall att du hade fel när du var i opposition men att du som finansminister nu har rätt. Man kan inte ge helt olika budskap i opposition och i regeringsställning.

anf.35 Finansminister Magdalena Andersson (S):

Herr talman! Det jag sa för ett år sedan är precis detsamma som jag säger i dag, nämligen att om inte Sverigedemokraterna ska ha ett avgörande inflytande i Sveriges riksdag så krävs det samarbete över blockgränserna.

Därför var vi socialdemokrater kritiska mot alliansregeringen. Man klamrade sig fast i Alliansen och sökte inte samarbete över blockgränserna. Det var bakgrunden till det uttalandet. Det var en kritik mot att man inte sökte samarbete för att utestänga Sverigedemokraterna från inflytande.

Däremot har jag inte kritiserat hur ni avser att rösta i dag. Min fråga till Erik Ullenhag är: Hur tänker ni framåt, givet att Sverigedemokraterna kommer att fälla varje budget som inte dansar efter deras pipa? Hur tänker du dig framåt? Hur ska Sverige kunna regeras? Den dagen det kan bli en borgerlig regering, hur tänker ni er att ni den dagen ska kunna få igenom er budgetproposition i riksdagen? Ska ni samarbeta över blockgränserna eller ska ni dansa efter Sverigedemokraternas pipa?

anf.36 Erik Ullenhag (FP):

Herr talman! Jag noterar att Magdalena Andersson är helt inne i spel och inte i sak. Är det en riktig beskrivning att alliansregeringen inte sökte samarbete över blockgränserna? Vi börjar där.

(Finansminister Magdalena Andersson (S): När det gällde den ekonomiska politiken.)

Okej. Men vi går igenom det. Vad gjorde vi? Vi slöt en migrationsöverenskommelse tillsammans med Miljöpartiet. Vi sa att ett parti som vill stänga Sveriges gränser inte skulle få diktera detta i Sveriges riksdag.

Det var ganska unikt. Inget annat land i Europa har klarat det på samma sätt som vi gjorde. Vi stod upp för vår humanitet, och vi stod upp för solidaritet.

Jag välkomnar att Socialdemokraterna, som inte var med på det i opposition, nu har sagt sig vilja ansluta sig den migrationspolitiska överenskommelsen.

Vi gjorde en friskoleöverenskommelse som vi lade mycket tid på. Det är ju knepigt att se till att vi klarar valfriheten samtidigt som vi ska ha en trovärdighet i det systemet. Det dröjde inte många veckor innan Stefan Löfven och Magdalena Andersson insåg att de inte kunde hålla friskoleöverenskommelsen, eftersom de i stället gjorde upp med Vänsterpartiet.

Vi har tagit ett långsiktigt ansvar för Sveriges pensioner. Självklart kommer vi i olika sakfrågor hela tiden att behöva söka samarbete. Jag tror dock att människor förväntar sig att när jag talar för Folkpartiet

eller när Alliansens partier talar tillsammans så funderar vi på vad vi vill göra med Sverige. Det är ändå det som är utgångspunkten. Utgångspunkten är inte att socialdemokratien för evig tid ska sitta vid makten. Utgångspunkten är: Vad har vi för idé om detta land?

Min idé om det här landet finns i den budgetmotion som ligger på bordet. Det är mer fokus på jobb, en fortsättning på arbetslinjen. Vi ska *inte* gå tillbaka till en situation där utanförskapet riskerar att växa!

Det är en ansvarsfull ekonomisk politik där vi till skillnad från regeringen säger att vi kommer att stå upp för överskotts målet. Det är en politik som handlar om massiva satsningar på kunskap i skolan. I flera av de här frågorna finns det säkert möjligheter under de kommande mandatperioderna att samtala och samarbeta med varandra. Men jag tror att vi ska akta oss för att skapa en politisk karta i Sverige där vi säger att nu sitter Socialdemokraterna vid makten, så då måste vi andra se till att Socialdemokraterna kan sitta kvar. Det är inte riktigt så ni brukar agera i opposition, Magdalena Andersson. (Applåder)

anf.37 Ulla Andersson (V):

Herr talman! Folkpartiets devis när de är med och styr tycks vara att inkomstskillnaderna mellan könen ständigt ska öka. Jag kan inte förklara på något annat sätt varför inkomstskillnaderna mellan könen har ökat med över 50 procent under Folkpartiets styre, eller att andelen ensamstående kvinnor som lever i relativ fattigdom har ökat med över 40 procent.

Vänsterpartiet väljer i stället en feministisk ekonomisk politik och har tillsammans med regeringen lagt fram en rad förslag som underlättar för kvinnors livsvillkor och ekonomiska villkor.

Vi stärker förlossningsvården så att kvinnor ska kunna föda tryggt. Det väljer ni bort.

Vi stärker landets kvinnojourer så att alla de kvinnor som har blivit utsatta för mäns våld mot kvinnor ska kunna ha ett tryggt ställe att ta sig till med långsiktig finansiering.

Vi väljer att finansiera en stor utbyggnad av äldreomsorgen, vilket gynnar alla de kvinnor som är beroende av att den fungerar väl - anhöriga, anställda och kvinnor som är pensionärer.

Vi väljer att höja sjuk- och aktivitetsersättningen, eftersom det framför allt är långtidssjukskrivna kvinnor som tvingas leva i fattigdom. Vi väljer att höja underhållsstödet vilket gynnar över 200 000 barn och över 100 000 kvinnor - kvinnor och barn som har haft det väldigt tufft under er regeringstid. Var fjärde tvingas gå till socialkontoret. Det här väljer ni bort och väljer att rösta på er budget. Trots det har ni ett ansvar att ta i det här läget.

Nu har jag ställt samma frågor till Moderaterna och Centerpartiet utan att ha fått något svar, så nu tänkte jag att Folkpartiet kanske ändå tar lite större ansvar och svarar på frågor än vad de partierna tar. Vilken är er statsministerkandidat? Vill ni ha ett extraval? Vad är er plan efter kl. 16 i eftermiddag? Vilket ansvar anser ni att ni själva har, Folkpartiet? (Applåder)

anf.38 Erik Ullenhag (FP):

Herr talman! Vi har ett ansvar gentemot väljarna att stå upp för den politik som vi tror är bra för Sverige.

Låt oss diskutera jämställdhet, Ulla Andersson. Det kommer då och då siffror som jag tror är baserade på RUT-beräkningar som Vänsterpartiet har beställt, och så säger ni: Löneklyftorna ökade jättemycket under Alliansens tid.

Låt oss se vad som hände. 160 000 kvinnor fick heltid. Fler kvinnor kom i jobb än tidigare. Vi har aldrig haft så många kvinnor någonsin som har jobbat heltid i Sverige som efter en regering med en tydlig arbetslinje. Löneskillnaderna och inkomstskillnaderna har minskat något under de här åren. Jag skulle önska att de hade minskat mer, och nu kommer du med helt andra siffror. Då kan ju en tv-tittare eller någon annan som följer debatten tänka: Det verkar ju jättekonstigt. Hon säger att löneskillnaderna har ökat jättemycket, och han säger att de inte ökat alls utan har minskat under de här åren.

Vad var det som hände? Jo, både kvinnor och män fick det bättre, Ulla Andersson. Inkomstökningarna för kvinnor och män var ungefär 40 procent för båda grupperna. Vad händer då, Ulla Andersson? Det fanns ju en skillnad från början. Ni verkar gilla att räkna i fasta kronor, och då säger du att männens löneökning blev högre än kvinnornas löneökning i fasta kronor. Ja, det är i grunden löneskillnader.

Jag tycker att det vore bättre om både kvinnor och män fick mer i plånboken. Skulle jag vilja göra mer för att skapa ett samhälle där vi utjämnar inkomstskillnaderna ännu mer? Javisst, men med din logik, Ulla Andersson, hade löneskillnaderna i Sverige minskat om både kvinnor och män hade fått lägre inkomster. Det är liksom inte så man bygger ett starkare Sverige, utan man bygger ett starkare Sverige genom att se till att arbete och utbildning kan löna sig.

Den grundläggande skillnaden mellan mig och Ulla Andersson är att jag varje dag med min politik bekämpar fattigdom och människors brist på möjligheter, medan ni drivs av någon vilja att bekämpa rikedom. Ni blir arga när ni ser på tv att någon företagare har lyckats. Ni brukar gilla när fotbollsspelare tjänar pengar, men när det är andra blir ni jättebekymrade. Då ska de högsta marginalsatserna i världen nästan bli ännu högre. Ulla Andersson, det är inte lösningen för Sverige. (Applåder)

anf.39 Ulla Andersson (V):

Herr talman! Jag förväntar mig att en ekonomisk talesperson ska veta skillnaden mellan inkomstskillnader och löneskillnader. Det tycker jag är ganska grundläggande.

Ja, löneskillnaderna har minskat under de senaste åren. Desto märkligare är det ju då att inkomstskillnaderna har ökat mellan könen. Och vet du varför? Jag tror faktiskt att du vet det, fast du gärna blundar för sanningen. Det är för att er ekonomiska politik har bidragit till det, för väljer man en politik som låter ensamstående kvinnor ständigt halka efter och låter långtidssjukskrivna betala ett väldigt högt pris ekonomiskt och sväva i otrygghet om man ens ska få vara sjukskriven, då får det konsekvenser för just inkomstskillnaderna mellan könen, tryggheten för kvinnor, deras livsvillkor och ekonomiska villkor. Skattesänkningar för dem med högst inkomster gynnar män, och det är kvinnor som betalar. Det tycker jag är rätt grundläggande i ekonomisk politik.

Jag märker också att Erik Ullenhag, precis som sina företrädare här i kammaren, vägrar att svara på frågor. Vill ni gå till nyval? Vilken är er statsministerkandidat? Jag såg att din allianskamrat Littorin nyligen

var ute och tyckte att Reinfeldt skulle komma tillbaka, så han tycker tydligen inte att den som Moderaterna nu planerar att utse duger. Men vilken är Folkpartiets statsministerkandidat? Stöder ni Littorins linje, eller har ni någon annan linje? Och vad gäller efter kl. 16 i dag? Ni har ju ett ansvar också efter kl. 16. Är det nyval ni efterfrågar? Tala i så fall om det, för jag tycker faktiskt att också väljare har rätt att veta det. (Applåder)

anf.40 Erik Ullenhag (FP):

Herr talman! Jag har i ett tidigare replikskifte här i kammaren i dag hört Ulla Andersson säga att svenska folket röstade kraftigt bort Alliansen. Det var något slags beskrivning av ett mycket starkt vänstermandat. Om detta starka vänstermandat hade funnits skulle vi inte vara i detta osäkra parlamentariska läge, Ulla Andersson.

Jag tror nog att du, ifall du tänker efter, inser att en demokrati mår bra av att det finns en opposition. Jag tycker att det var bra att Vänsterpartiet var i opposition när vi satt i regering. Om du tänker lite till tror jag att du också inser att det inte vore speciellt bra ifall vi nu skulle säga: Nej, nej, nej, vi råkade få igenom vår politik, så då röstar vi inte på den. Det är ju lite det du efterlyser. Du säger att vi har ansvaret när vi sitter i opposition. Men de som väljer att bilda regering, Ulla Andersson, bär regeringsansvaret. Det förpliktar till ansvar. Nu har ni valt att vara ett oppositions- eller stödparti. Det är lite oklart vad ni är, men ni röstar i alla fall för denna budget och försöker ta ansvar för det. Jag kan inte ta ansvar för något som jag tror är fel för Sverige. Jag har ett ansvar inför väljarna att berätta vad jag tror är rätt för Sverige.

Då kan vi ta diskussionen om jämställdhet en vända till, Ulla Andersson. Skillnaden mellan dig och mig är att jag känner att det är viktigt för den ensamstående mamman som har väldigt svårt att påverka sina marginaler är att våra trygghetssystem med barnbidrag och andra skyddsnet fungerar. Men det allra viktigaste för henne är att om hon jobbar kan hon påverka sin ekonomiska situation.

Jag tycker fortfarande, trots åtta år av alliansregering, att vi är i ett läge där det är ett problem att det för många människor med små marginaler är svårt att själva påverka sin situation. Om jag har drömmen och idén om att åka med mina två barn på en utlandsresa blir det liksom inte av, för jag kan inte jobba de extra timmarna eftersom det finns marginaleffekter i olika delar av systemet.

Det ni nu gör är att ni förstärker dessa marginaleffekter. Visst, jag får det lite bättre ifall jag har ett jobb att gå till, men det kommer att bli några färre som har ett jobb att gå till. Det viktigaste sättet att angripa även ojämställdheten mellan kvinnor och män är att se till att fler har ett jobb att gå till, att fler kan jobba heltid, att fler kan påverka sin egen vardag, Ulla Andersson. (Applåder)

anf.41 Janine Alm Ericson (MP):

Herr talman! Trots att Erik Ullenhag i sitt anförande talade mest om vad som har varit och slår sig för bröstet för det som man hittills tycker sig ha åstadkommit, vill jag även i det här replikskiftet gå in på saker som förenar Miljöpartiets och Folkpartiets politik.

En sådan sak är att Folkpartiet också är ett feministiskt parti. I ert valmanifest påpekade ni att Sverige inte är ett jämställt land och att det fortfarande finns traditioner och strukturer som begränsar individens

frihet. Ni tog helt riktigt upp att det skiljer 3,6 miljoner kronor i livsarbetsinkomst mellan en man med genomsnittlig inkomst och en kvinna med genomsnittlig inkomst, att kvinnor tar ut tre gånger fler föräldradagar än män och att traditionellt kvinnodominerade yrken präglas mer av lägre löner än traditionellt manliga yrken. Vi i Miljöpartiet instämmer naturligtvis i den problembeskrivningen.

I ert valmanifest förde ni också fram flera bra förslag, till exempel en tredje pappamånad i föräldraförsäkringen och ett avskaffat vårdnadsbidrag. Men i den gemensamma budget som de fyra allianspartierna lägger fram finns ingen mer reserverad månad i föräldraförsäkringen och vårdnadsbidraget är kvar. Det betyder att med Alliansens budget kommer det att ta längre tid innan vi når ett jämställt samhälle. Hur känns det för ett feministiskt parti?

anf.42 Erik Ullenhag (FP):

Herr talman! Med Alliansens budget kommer vi nog snabbare att närma oss jämställdhet. Det handlar om ett antal förslag, som jag har varit inne på, om hur det ska kunna löna sig bättre att jobba och få fler kvinnor som arbetar heltid. Vi ser över pensionssystemet och har en idé om vad vi kan göra för att se till att det blir mer rättvist i en situation där man går skilda vägar. Vi vill se över hur vi kan få en starkare jämställdhetsbonus och hur vi fördelar föräldraledigheten mer jämnt.

Jag tror att jag och Miljöpartiet delar en analys. Det är nämligen så att det är något konstigt att när två personer blir föräldrar blir mammor mer mammor än vad pappor blir pappor. Det är det som är den grundläggande problematiken. På arbetsplatsen förväntar man sig att mamman ska vara hemma och inte pappan. På dagis är det mamman

som när hon glömmer vinteroverallen får höra att det är lite kallt på vintern. Pappan som kommer dit får höra att det var bra att han lämnade barn över huvud taget. Den typen av frågeställningar är grundläggande när det gäller jämställdhet.

Sedan ska jag ärligt säga, och det vet Miljöpartiet, att Folkpartiet inte tycker att vårdnadsbidraget är en speciellt bra idé. Men, och där finns en avgörande skillnad mellan oss och Miljöpartiet, vi har kompisar i Alliansen som vi har samarbetat med i ganska många år. Vi berättade till och med före valdagen, till skillnad från Miljöpartiet, vad vi har fått igenom av Folkpartiets politik - det är väldigt mycket, skulle jag säga - och vad de andra partierna har fått igenom. Vi presenterade det sedan gemensamt för väljarna i ett budgetförslag.

Miljöpartiet hade kommundagar, eller vad det heter, häromdagen. Rätt många av de miljöpartister jag hörde därifrån kände att ni inte sa före valdagen vad ni skulle göra efter valdagen, för nu har ni fått ge er på punkt efter punkt. Så kan ett samarbete fungera.

I förlängningen brukar vi normalt sett kunna få med oss de andra med goda argument om vi samarbetar nära. Hittills är jag dock inte jätteimponerad av hur mycket Miljöpartiet lovade före valdagen som har blivit verklighet. Snarare verkar det vara tvärtom, att ni på punkt efter punkt har fått ge er. (Applåder)

anf.43 Janine Alm Ericson (MP):

Herr talman! Regeringens budget är en budget för betydligt ökad jämställdhet där vi tydligt visar hur de förslag vi lägger fram bidrar till mer jämställt samhälle.

Jag vill fortsätta tala om vårdnadsbidraget. Folkpartiet har på sin hemsida kvar argumentationen emot. "Vårdnadsbidraget har förstärkt utanförskapet för kvinnor som står långt från arbetsmarknaden. Istället för att försöka komma in eller tillbaka på arbetsmarknaden efter föräldraledighet väljer många att stanna hemma ytterligare en tid med vårdnadsbidrag. Detta har ytterligare försvårat inträdet på arbetsmarknaden, för grupper som redan idag har det svårt."

Nu förbereder sig Folkpartiet för att tillsammans med Sverigedemokraterna, Moderaterna, Centerpartiet och Kristdemokraterna i riksdagen rösta för vårdnadsbidragets bevarande. Visserligen har Folkpartiet under Jan Björklund ofta gjort sig till anhängare av 50-talspolitik, med vurm för betyg och kärnkraft. Att de nu också vill ha tillbaka hemmafrusamhället förvånar - speciellt när Folkpartiet i opposition antligen har en chans att driva de frågor man tror på.

Erik Ullenhag! Kan du inte förklara för mig varför det blir mer feminism och jämställdhet med ett vårdnadsbidrag? (Applåder)

anf.44 Erik Ullenhag (FP):

Herr talman! Det korta svaret är: Det blir det inte. Vårdnadsbidraget har inlåsnings effekter för vissa grupper på arbetsmarknaden, och det är fel. Jag står dock upp för att jag samarbetar med andra partier.

Låt oss ta det lite lugnt när vi beskriver verkligheten. Att säga att vårdnadsbidraget innebär att Folkpartiet vill ha hemmafrusamhället åter efter att jag i replikskifte efter replikskifte har talat om vikten av att fler kvinnor jobbar heltid haltar lite. Visst kan vi använda retorik ibland, men vi bör försöka beskriva varandras politiska ståndpunkter

någorlunda rimligt.

Jag har inte varit inne på Miljöpartiets hemsida på länge, men jag skulle tro att det finns rätt många gamla tal och sådant där som till exempel handlar om att ni var mycket kritiska till flyktingavräkningen inom biståndet. Nu sitter ni i regering, och efter valet blev det en annorlunda politik.

I Miljöpartiets värld kan vi nog på punkt efter punkt på hemsidan hitta saker ni inte har fått igenom i regeringen.

Vi lyckades inte hela vägen att övertyga väljarna om detta. Men före valet försökte vi förklara att om man vill regera Sverige är det en ganska bra idé att *före* valdagen berätta vilka man vill regera med och vad man vill göra. Då får man ge och ta i kompromisser. Ni valde en annan väg och sa vem ni kanske ville regera med men inte vad ni skulle göra tillsammans.

Vi har stått på samma debatter med miljöpartister och stått upp för valfriheten, men nu gör ni upp med Vänsterpartiet och hamnar i ett läge där ni inskränker valfriheten. Vi har stått på samma debatter och stått upp för ett antal frågor som ni nu får ge upp. Så kan ett samarbete fungera.

Låt mig vara mycket tydlig, Janine Alm Ericson (MP): Vi kommer att fortsätta att vara ett feministiskt pådrivande parti. Kommer det ett förslag om en tredje pappamånad från regeringen kommer vi att rösta för det.

Vi kommer hela tiden att fundera på hur vi kan få fler människor att få arbete och inkomst och hur vi kan minska löneskillnaderna. Det gör man inte med en enskild lösning. Gör inte livet så enkelt för er och säg att vårdnadsbidraget är det enda som skapar eller inte skapar jämställdhet i samhället. (Applåder)

anf.45 Jakob Forssmed (KD):

Herr talman! I dag står tydliga alternativ mot varandra. Vi har ett alternativ, Kristdemokraternas och Alliansens, som är en direkt följd av att vi före valet förberett, förhandlat och förevisat för väljarna vårt valmanifest.

Det är ett tydligt budgetalternativ för ett starkare Sverige. Det är ett alternativ som står för jobb, företagande och tillväxt, för kunskap och bildning, för kvalitet och tillgänglighet i välfärden, för valfrihet och en syn på samhället där friheten och livet utanför statens hägn är grunden för tillvaron.

Budgetalternativen får konsekvenser i verkligheten, i människors liv, på riktigt. Därför är dagens debatt så viktig. Alternativen spelar roll. Mot vårt alternativ står regeringens budget, ett slags stopp-och-bromsbudget. Det är broms för tillväxt, broms för jobb, broms för givmildhet och stopp för valfrihet.

Det är höjd skatt på att jobba och höjd skatt på att anställa unga och äldre. Det är chockhöjda arbetsgivaravgifter för unga på riktiga, varaktiga jobb och särskild löneskatt för äldre. Smaka lite på de orden: särskild löneskatt.

Det sas inte ett ord om denna särskilda skatt före valet. Det talades förstås om skattesänkningar för pensionärer, men att dessa sänkningar

skulle betalas av pensionärerna själva nämndes inte.

Jag sänker gärna skatten för pensionärer - jag har varit med och gjort det fem gånger - men inte genom att slå mot de arbeten och anställningar som vi så väl behöver för att klara en god pensionsutveckling och en bra välfärd.

Det är tydlig signalpolitik från regeringen. Det tjuver som vore klockan 15.00 den tredje månaden med ett viktigt meddelande från den svenska regeringen: Ni äldre som i allt större utsträckning jobbar efter 65 kommer det att bli betydligt dyrare att anställa, så varför inte gå i pension? Ni äldre som vill bidra med er erfarenhet på arbetsmarknaden: Gör er icke längre samma besvär. Det är budskapet.

Detta hotar också sociala värden, för möjligheten att jobba lite längre på ålderns höst går hand i hand med gemenskap. Fråga dem som jobbar och dem som anlitar äldre i de nya tjänsteföretag som växer fram runt om i vårt land baserade just på att vi har gjort det enklare, billigare och mer lönsamt för äldre att arbeta.

Alliansen har gjort det mer lönsamt att arbeta efter 65 och mer förmånligt att anställa äldre, för vi uppskattar deras insats. Vi ser att de behövs.

Vi vill se fler jobb, och det blev fler jobb. Men nu varnar Konjunkturinstitutet för lägre sysselsättning med regeringens förslag. IFAU, Pensionsmyndigheten och Arbetsförmedlingen hyser samma farhåga. Alternativen spelar roll.

Herr talman! Bortom denna breda skatteattack på jobben kommer det kanske märkligaste av allt. Regeringen föreslår höjd skatt på givmildhet. Det ska bli höjd skatt på att ge till social hjälpverksamhet utförd av Läkare utan gränser, Röda Korset och Stadsmissionen. Alliansen vill i sin budget i stället utveckla denna reform så att fler ideella organisationer kan få del av denna möjlighet. Alternativen spelar roll.

De spelar en avgörande roll också när det gäller valfrihet. Det rödgröna budgetalternativet är en stoppolitik för valfrihet. Man hade säkert lagt fram höjd skatt här också om det var möjligt. De rödgröna vill vrida utvecklingen tillbaka till en tid då medborgarna var beroende av politikernas gunst och godtycke.

Regeringen kallar till och med möjligheten att själv få välja vilken vårdcentral man vill gå till för tvångs-LOV - sannolikt på diktat av Vänsterpartiet. Man har visserligen tvingats dra tillbaka en framhållad proposition om att stoppa valfrihet i vården, men man har förstås lovat att återkomma.

En bärande idé i regeringens och Vänsterpartiets överenskommelse är att beskära den enskildes och familjernas makt, att minska vars och ens inflytande över sin ålderdom eller sina barns barndom. Barnet som inte trivs eller eleven som inte får rätt hjälp får sämre möjlighet att byta skola. För den äldre kvinnan till vilken kommunens hemtjänst skickat 26 olika personer på två veckor ska möjligheten att byta utförare minskas eller stoppas.

Möjligheten att byta bort den vårdcentral som aldrig har tider ska begränsas. Möjligheten att vara hemma lite längre med det lilla barnet på familjens egna villkor ska slopas.

Möjligheter ska omöjliggöras.

Vi vill utveckla valfriheten. Vårt förslag är en utveckling av valfriheten så att alla får möjlighet att välja. Alliansens budget är ett alternativ för den enskildes makt och myndighet, inte för myndigheternas makt. Alternativen spelar roll.

Dagens debatt är viktig i sak. Med alternativen på riksdagens bord blir det tydligt. Med den rödgröna budgeten riskerar Sverige att få en betydligt sämre utveckling på flera punkter. Regeringens budget riskerar för det första det överskottsmål om tjänat Sverige så väl. Regeringens politik riskerar för det andra att skada den jobbtillväxt vi ser. Det är breda skattehöjningar, inte främst på det som är miljöskadligt och hälsovådligt utan på det som vi borde främja: att arbeta och att anställa.

Det är ingen grön skatteväxling vi talar om utan en rödgrön svartväxling.

Regeringens budget riskerar för det tredje en sämre utveckling genom att svartmåla Sveriges ekonomi. Om man ständigt får höra att ekonomin är sämre än den är minskar framtidstron också i ett land där regeringen tog över Europas starkaste statsfinanser, med högst sysselsättningsgrad, låg statsskuld och en bred jobbtillväxt.

Regeringens förslag riskerar för det fjärde välfärdens resurser på sikt, därför att ökade resurser till välfärden skapas genom tillväxt och arbete. Man riskerar tilltron till politiken. Dåligt förberedda gör regeringen inte det den har lovat utan det den lovat att inte göra och sådant den talat helt tyst om före valet. De blocköverskridande

samarbetena är färre med den så kallade samarbetsregeringen. Alternativen spelar roll.

Herr talman! Alliansens första valmanifest hette *Fler i arbete - mer att dela på*. Det har väglett Alliansens ansvarstagande för Sverige. Jobben har växt till, och det är över 300 000 fler i arbete än 2006.

Fler jobb är inte bara en frihetsfråga för enskilda och familjer som ger mer makt över deras livssituation. Det är inte bara en fråga om hur vi värnar sammanhållning. Det är också grunden för en starkare välfärd som kommer fler till del, som klarar att möta behov och som bidrar till mer jämlika förutsättningar.

Sverige satsar mer än någonsin på välfärdens verksamheter, trots att vi genomgått den värsta lågkonjunkturen sedan 30-talet. Detta är möjligt för att vi har prioriterat välfärden, jobb och tillväxt.

Vi har fler läkare och sjuksköterskor än tidigare och fler vårdcentraler med bättre öppettider, bättre bemötande och olika inriktning. Vi har sett till att köerna i vården blivit kortare och att vårdkvaliteten ökat. Patienterna är mer nöjda.

Apoteken är fler. Föräldrar till små barn med sprängande öronvärk kan numera köpa smärtstillande och nässprej på Ica och Statoil. Alliansen fortsätter att utveckla välfärden med mer valfrihet, tillgänglighet och kvalitet. Hos regeringen och regeringens budget saknas tyvärr denna utvecklingskraft.

Äldrepolitiken är ett exempel. Vi föreslår en äldreboendegaranti. Alla över 85 ska själva få välja när de ska flytta till ett äldreboende för att minska den otrygghet och den oro som finns - finns det plats för mig

när jag kommer att behöva flytta till ett äldreboende? Det saknas helt i de rödgrönas förslag.

Vi föreslår en nationell demensplan för att sprida kunskap och bättre behandlingsmetoder. Det saknas hos de rödgröna. Vi föreslår ett fortsatt kompetenslyft för personal och chefer inom äldreomsorgen - väldigt viktigt för kvaliteten. Det saknas också.

Vi föreslår ett måltidslyft för att bidra till en bättre ålderdom både socialt och medicinskt. Det saknas. Vi föreslår medel för att främja bättre samarbete kring den enskilda patienten mellan landsting och kommuner samt mer uppföljning och inspektioner. Det saknas i det rödgröna alternativet.

Regeringen har en bra och utvecklande välfärdssatsning - cancersatsningen - som är en kopia av Alliansens. Det är alldeles utmärkt, men i övrigt är det ont om idéer. Regeringen avsätter något mer resurser - det är rätt - men tömmer i stort sett ut pengar i systemet och hoppas på det bästa. Det duger inte. Dagens och morgondagens välfärd kräver resurser och nytänkande.

Herr talman! Om jobb och företag och om skola och välfärd handlar dagens budgetdebatt. Alternativen är tydliga. Och det är faktiskt i grunden bra i en demokrati.

Alliansen har presenterat ett väl förberett alternativ. Vi håller det vi har sagt till väljarna före valet. Kristdemokraternas uppfattning är förstås att Alliansens budget är det bästa alternativet för statens finanser, jobben, tillväxten, kunskapen, välfärden, valfriheten och sammanhållningen. Att rösta på det alternativet är att ta ansvar för Sverige.

Jag yrkar bifall till reservationerna 1 och 3 i finansutskottets betänkande. (Applåder)

anf.46 Finansminister Magdalena Andersson (S):

Herr talman! Jakob Forssmed påpekade att det finns tre förslag som ligger på bordet. Det är tydligt att det kommer att finnas två alternativ i politiken. Med det som jag representerar får svenska pensionärer en rejäl skattesänkning från den 1 januari 2015. Med det förslag Jakob Forssmed står bakom blir det inte en krona i skattesänkning för pensionärerna under hela mandatperioden.

Det var dock inte det jag hade tänkt fråga Jakob Forssmed om. Jag har tidigare frågat både Centerpartiet och Folkpartiet hur de ser på hur Sverige ska kunna styras framöver. Jag har inte fått några svar. Det går inte att bortse från att det politiska landskapet ser annorlunda ut efter Sverigedemokraternas besked i går att de avser att fälla varje budgetproposition som läggs fram av en regering som inte dansar efter deras pipa.

Här tycks varken Folkpartiet eller Centerpartiet - i alla fall inte ännu - tänkt på hur Sverige ska kunna styras framöver. Jag undrar därför, Jakob Forssmed, om Kristdemokraterna har några tankar om hur Sverige ska kunna styras framöver när vi har ett Sverigedemokraterna som avser att fälla samtliga budgetpropositioner som läggs fram i Sveriges riksdag.

Om man hade haft samma princip under förra mandatperioden hade ett sådant scenario inneburit att inte en enda av den borgerliga alliansregeringens budgetpropositioner hade passerat och röstats igenom i kammaren.

Hur tänker sig Kristdemokraterna att Sverige ska kunna styras framöver? Jag ser bara två alternativ: antingen att man har en regering som samarbetar över blockgränserna eller att man har en regering som dansar efter Sverigedemokraternas pipa. Vad är Kristdemokraternas alternativ? (Applåder)

anf.47 Jakob Forssmed (KD):

Herr talman! I mitt anförande ägnade jag ganska mycket tid just åt de äldres situation. Det är något vi bryr oss mycket om. Vi har varit med och bidragit till att vi har kunnat sänka skatten för pensionärer fem gånger. Vi har dock sagt att vi inte tänker låta pensionärerna själva betala den skattesänkningen genom att försämra möjligheterna för jobb och anställningar för äldre över 65 och göra det sämre på andra sätt.

Jag konstaterar att vi har redovisat en bred palett av åtgärder för att göra livet lättare att leva för de äldre - en äldreboendegaranti och en demensplan för att motverka demensens skador och sjukdomar. Inget av detta finns i den rödgröna budgeten.

Vi var väldigt tydliga före valet. Vi har förberett och förhandlat ett valmanifest som vi gick till val på, som vi har lagt fram som budget i Sveriges riksdag och som vi kommer att rösta på. Jag konstaterar att vi har färre blocköverskridande överenskommelser i dag med samlingsregeringen än vad vi hade med alliansregeringen.

Vi är i ett svårt läge. Vi får alla fundera igenom situationen framöver, men i dag kommer vi att plädera och rösta för vårt budgetalternativ. (Applåder)

anf.48 Finansminister Magdalena Andersson (S):

Herr talman! Tack, Jakob Forssmed, för att du säger att man behöver fundera igenom situationen! Jag tycker att du ska ha heder och ära av att du ser att det är detta som krävs efter Sverigedemokraternas besked i går.

Jag ser två alternativ: Antingen samarbetar man över blockgränserna, eller också måste regeringen dansa efter Sverigedemokraternas pipa. Min fråga till dig återstår, Jakob Forssmed: Hur tänker ni kring detta? Men ni är kanske inte redo utan behöver fundera mer och återkomma om hur ni ser på det.

Jag tycker att det är bra att du öppnar för att det kommer att krävas noggranna funderingar och att man funderar igenom alternativen. Jag tycker att Kristdemokraterna ska ha heder och ära av att de ser att det behöver göras. Det är en sak att ni gör som ni har sagt i valrörelsen, nämligen lägger fram ert valmanifest som en budgetmotion och röstar på den i eftermiddag. Det tycker jag inte är konstigt, och det är heller ingenting som jag kritiserar.

Frågan är dock vad som händer sedan. Här har alla seriösa partier i Sveriges riksdag ett stort ansvar för att fundera igenom situationen. Det är bra att Kristdemokraterna säger att de avser att göra detta.

anf.49 Jakob Forssmed (KD):

Herr talman! Självklart kommer vi att fundera igenom situationen. Jag konstaterar dock att statsministern sa i går att det är regeringen som sitter på styråran och att han har ansvaret.

Vi lägger fram vårt alternativ och röstar på det. Nu är det statsministerns ansvar att hantera situationen. Det var han tydlig med på pressträffen i går. Han sa flera gånger att det är regeringen som sitter på styråran.

Låt oss då titta på Alliansens track record när det gäller samarbete. Vi hade en mycket svår situation också efter valet 2010. Vi valde att ta ansvar genom att sluta en blocköverskridande migrationspolitisk överenskommelse med Miljöpartiet. Vi har tagit pensionsöverenskommelsen flera steg framåt under den förra mandatperioden.

Vi är vana att ta ansvar också i svåra situationer och har gjort det förut. Det är inte något unikt för oss som vi inte har varit med om, utan vi har varit vana vid att ta ansvar för Sverige under de åtta år som vi har regerat. Vi har också fört det framåt, medan ni har lämnat till exempel friskoleöverenskommelsen genom att på flera punkter bryta mot den. Det är inte en bra grund för blocköverskridande samtal.

anf.50 Ulla Andersson (V):

Herr talman! Jag märker att Kristdemokraterna gärna talar gärna om broms. Det är rätt tydligt att Kristdemokraterna är en broms för människors grundläggande ekonomiska trygghet, framför allt för kvinnors rättigheter och trygghet.

På något annat sätt kan jag inte tolka att ni avvisar en politik som skulle ge tryggare ekonomiskt liv för kvinnor, sjuka, arbetslösa och barn. Ni avvisar så grundläggande reformer som gratis medicin för alla barn, höjt underhållsstöd, högre lägsta ersättning i

föräldraförsäkringen, högre ersättning för långtidssjukskrivna, höjd socialbidragsnorm och kraftigt sänkt skatt för alla fattigpensionärer. Det väljer Kristdemokraterna bort. Det är tydligt. Ni fortsätter på den väg som ni tidigare har valt: sänkt skatt för höginkomsttagare kommer alltid först. Så visst är ni en broms. Det kanske inte är någon nyhet, men det tål väl att sägas igen.

Vi står nu här och debatterar ekonomisk politik och ekonomiskt innehåll. Då väljer ni att rösta på ert eget budgetalternativ. Det är inte så konstigt på ett sätt. Men det kommer ju också något efter klockan 16 i dag. Vad är då Kristdemokraternas ansvar? Hur tänker ni agera? Vad är ert besked till väljarna överlag i det som nu kommer att ske? Jag tycker att ni har ett ansvar för att tala om det. Jag tycker faktiskt också att ni har ett ansvar för att, för alla de föräldrar och barn som nu kommer att tvingas fortsätta leva i en mycket svår ekonomisk situation, tala om varför ni hela tiden väljer bort ekonomisk trygghet för dem.

anf.51 Jakob Forssmed (KD):

Herr talman! Det gör vi inte. Jobben är otroligt viktiga för ekonomisk trygghet för familjer, för ensamstående och naturligtvis för barn. Vi har under alliansregeringen höjt flerbarnstillägget, höjt den särskilda barndelen i bostadsbidraget vid flera tillfällen, dessutom rejält, höjt grundnivån i föräldrapenningen. Vi har gjort den typen av reformer därför att vi ser det här problemet.

Men skapar vi inte samtidigt förutsättningar för fler jobb får vi naturligtvis ingen långsiktig lösning på detta. Vi behöver fler jobb, jobben behöver växa till, och fler behöver få del av dem för att kunna öka sin trygghet.

Vänsterpartiet avskaffar tillsammans med regeringen den fritidspeng som vi har infört, där barn och unga - för att inte behöva konkurrera med familjens övriga ekonomi - skulle få ett bidrag för att kunna fortsätta delta i fritidsverksamhet. Vi har kunnat se att barn lämnar fritidsverksamheten när de kommer till en viss ålder, just när det börjar konkurrera med familjens övriga ekonomi, där barnen själva känner ett ansvar för familjens ekonomiska situation.

Bara ett par månader efter det att reformen finns på plats väljer Vänsterpartiet att medverka till att avskaffa den. Det tycker jag är tragiskt.

anf.52 Ulla Andersson (V):

Herr talman! Den budget som regeringen och Vänsterpartiet har lagt fram är en budget med ökade investeringar just för fler jobb. Alliansens främsta jobbreform sägs vara jobbskatteavdraget. Den är enligt era egna beräkningar självfinansierad till 30 procent. Det är en ineffektiv ekonomisk politik för fler jobb - något annat kan inte sägas med en så låg självfinansieringsgrad.

Under er tid vid makten har den relativa fattigdomen bland ensamstående föräldrar ökat med över 40 procent. Antalet ensamstående föräldrar som tvingas till socialen är oerhört många. Det är nästan var fjärde ensamstående förälder. Inkomstskillnaderna mellan könen har ökat med över 50 procent.

Ni väljer att införa en stigmatiserande fritidspeng i stället för en grundläggande ekonomisk trygghet för alla de människor som har det tufft ekonomiskt: långtidssjukskrivna, arbetslösa eller ensamstående föräldrar. Det är ert val, ett val som ni har gjort och som självklart

påverkar deras grundläggande livsvillkor. Det är väldigt många människor som berörs.

Jag märker att Jakob Forssmed, precis som sina kamrater på den borgerliga kanten, väljer att undvika att svara på frågan: Vad händer efter klockan 16 i dag? Vilken är en statsministerkandidat? Tänker ni kräva ett extraval? Är det målet med det som nu kommer att ske? Jag tycker att Kristdemokraterna har ett ansvar för att svara på de frågorna. Nu är du den fjärde borgare som jag frågar, och ingen har kunnat svara på vem som är er statsministerkandidat. Det tycker jag är lite märkligt, för det kommer ju en stund - ganska snart, om några timmar - där vi kommer att behöva ett besked om hur ni ser på framtiden utifrån det hänsynslösa maktspel som Sverigedemokraterna nu spelar med människors livsvillkor, för jag tror åtminstone att vi är överens om att de gör det.

anf.53 Jakob Forssmed (KD):

Herr talman! Ulla Anderssons före detta partiledare Lars Ohly har sagt att det inte är Alliansens ansvar hur Sverigedemokraterna röstar, och det är inte vår sak att ta ansvar för att få igenom regeringens politik. Det är något Ulla Andersson borde lyssna på också. Bollen ligger hos statsminister Stefan Löfven, som han sa själv i går på presskonferensen.

Beträffande Vänsterpartiet och regeringen: Vänsterpartiet har fått igenom mycket i den här budgeten. Det är ett kraftigt slag mot valfriheten, ett kraftigt slag mot jobben. Hur det skulle öka människors makt och möjligheter förstår jag inte. Det minskar människors makt. Det minskar människors möjligheter.

Ni pratar om fattigdomen. De skillnader som blev i Sverige när klyftorna växte skedde framför allt före 2006. Mellan 2006 och 2014 har det i stort sett legat still, enligt oberoende bedömare.

Du återkommer till att den fritidspeng som vi har infört för att ge barn möjlighet att delta i fritidsverksamhet skulle vara stigmatiserande. Fråga Rädde Barnen vad de tycker! Fråga Barnombudsmannen, som kraftigt har avstyrkt att ta bort utan att veta vilka konsekvenser det får för dessa barn! Är det Rädde Barnen som är stigmatiserande? Är det Barnombudsmannen som är stigmatiserande?

Alliansen har den bästa politiken för jobben och för tillväxten. Men vi tar också ansvar för Sverige, att Sverige är ett land som ska hålla ihop, där vi tar ett solidariskt ansvar för varandra.

Det är Alliansens politik. Det ingår i Alliansens budget. Det är de besked som vi har lämnat i den här kammaren, att det är den budgeten som vi avser att rösta på. Det är det bästa för Sverige. (Applåder)

anf.54 Jörgen Hellman (S):

Herr talman! Det står nu klart att Sverigedemokraterna kommer att stödja de borgerliga partiernas budgetförslag. Sverigedemokraterna har nu visat sig beredda att kasta ut Sverige i ett ovisst läge genom att bryta den praxis som finns i riksdagen och som innebär att man röstar enbart på sitt egna budgetalternativ.

Det är ansvarslost. Det innebär nya förutsättningar, ett nytt läge som kräver nya besked från de borgerliga partierna, om deras löfte om att inte samarbeta med Sverigedemokraterna kvarstår.

Vi ger ett besked i dag. Jag yrkar bifall till förslaget i betänkande FiU1.

Herr talman! En annan utveckling i landet hade varit möjlig. Att hålla ihop Sverige, att modernisera Sverige, att ta vara på alla människors potential är helt centralt för utvecklingen framöver. I vårt land ska vi investera i människor, miljö, kunskap och gemensam välfärd. Vi ska brygga över klyftor och orättvisor.

Detta ska göras i en värld där utmaningarna är stora, i Europa, där den ekonomiska utvecklingen fortsatt är svag och den geopolitiska utvecklingen oroar.

Den återhämtning som vår kontinent så väl behöver är redan både svag och sen. När budgetpropositionen presenterades pekade regeringen på att riskerna för en svagare utveckling var större än förhoppningarna om en starkare.

Sedan budgetpropositionen presenterades har ny information kommit om att det blir ännu lägre tillväxt ute i Europa. Det bekräftar den bild som vi alla ser när vi läser prognoserna.

Detta påverkar givetvis den svenska situationen. Vi är inne i en period av en återhämtning i svensk ekonomi. Men takten har försvagats efter sommaren. Våra viktigaste och närmaste exportmarknader har inte utvecklats på ett gynnsamt sätt.

Samtidigt är underskotten i de svenska offentliga finanserna stora. I åtta år har det varit mycket stora ofinansierade skattesänkningar, och de stora överskotten i svensk ekonomi 2006 har förvandlats till stora underskott 2014. De senaste sex åren har Sverige haft underskott i de

offentliga finanserna, och i år beräknas underskottet landa på ungefär 90 miljarder kronor. 90 miljarder kronor i underskott innebär att vi gemensamt varje timme i år lånar 10 miljarder kronor eller, annorlunda uttryckt, 240 miljarder kronor om dagen. Det är givetvis en ohållbar politik.

Ordning och reda i statsfinanserna är en förutsättning för välfärden, stigande sysselsättning och en långsiktigt hållbar politik. En politik där ofinansierade skattesänkningar tillåts gröpa ur statsfinanserna måste ersättas med en ordning där reformer finansieras fullt ut.

Sverige påbörjar i och med regeringens förslag till budget vägen tillbaka till balans och överskott. Steg för steg ska vi ta oss till en situation där vi har utrymme att möta nya nedgångar och kriser och där vi återigen följer de finanspolitiska ramverken.

Herr talman! En annan utveckling är möjlig.

Nästan 400 000 människor är arbetslösa i Sverige. Av dem har många varit arbetslösa under mycket lång tid. Hela 70 000 personer har varit utan jobb i två år eller mer.

Att hindra att människor hamnar i arbetslöshet, att öka förutsättningarna för att få fler i arbete och att bryta med långtidsarbetslösheten måste därför stå i centrum för politiken. Den kanske viktigaste åtgärden för att förhindra arbetslöshet är att förbättra skolan. Under flera år har vi sett en stadig försämring av resultaten i den svenska skolan. Resultaten har sjunkit snabbare i Sverige än i något annat OECD-land. Vi är fast beslutna att bryta denna utveckling.

I budgeten för förskolan ökar resurserna för att möjliggöra mindre barngrupper, och i grundskolans lägre årskurser vill vi stärka möjligheterna att anställa fler lärare för att minska antalet elever i klasserna. Vi vill förbättra läraryrkets attraktivitet och se till att statens stöd till skolor med stora utmaningar stärks. I ett tufft ekonomiskt klimat prioriterar vi skolan högt, och vi gör det med fullt finansierade reformer.

Sambandet mellan utbildningsnivå och arbetslöshet är också mycket tydligt. De unga som saknar en gymnasieexamen är i mycket större utsträckning arbetslösa än de som har klarat skolan. Alla unga arbetslösa som inte har klarat av att få sin gymnasieutbildning måste ges den möjligheten. Vi vill därför införa ett utbildningskontrakt som både ger stöd och ställer krav som kan leda fram till en fullgjord utbildning och ett jobb.

För en regering som vill modernisera Sverige, öka våra möjligheter att göra oss gällande på de globala marknaderna och ge alla chansen att nå sin potential kommer det att vara centralt att höja utbildningsnivån. Att bygga ut den högre utbildningen så att vi får fler i vårt land som får en möjlighet att komma in på yrkeshögskolor, universitet och högskolor är därför en självklar investering eftersom Sverige ska vara en ledande kunskapsnation.

Vid sidan av en bättre skola och förstärkta utbildningsinsatser måste vi skapa ett system där ingen ung människa ska behöva gå arbetslöshet i mer än 90 dagar. Vuxna arbetslösa ska ges en väg bort från långtidsarbetslöshet och fas 3. Ibland går den vägen via utbildning. Men vi vill även se traineejobb för unga och extra tjänster i välfärden för den som varit arbetslös länge, så att man kan bidra till vår gemensamma välfärd, komma in i en arbetsgemenskap och hitta nya

vägar framåt eller upptäcka ett nytt yrke.

Men även andra investeringar är nödvändiga för jobben och för att modernisera och förbättra vårt land. Vi vill ta ansvar för järnvägssystemet eftersom det har stora brister, och vi vill investera i järnvägsunderhållet.

Kollektivtrafiken i våra storstäder behöver byggas ut, och vi behöver bredband och bättre kommunikationer i hela vårt land. Innovationsförmågan i den svenska ekonomin behöver förbättras. Vi vill investera i exportsatsningar som gör att fler svenska företag ges möjlighet att hitta nya globala marknader, och vi vill minska sjuklöneansvaret för företagen.

Detta är en bred agenda för jobb och utveckling.

Herr talman! Den närmast permanenta omställningen som vårt samhälle är inne i kräver ett stort mått av trygghet. Förändring och utveckling utan trygghet leder till rädsla, oro och konflikter. Människor måste kunna lita till att det finns plats för dem även i framtiden och att vi gör en resa tillsammans där vi delar på vinster och bär risker gemensamt.

Ett tydligt exempel på detta är arbetslöshetsförsäkringen. På en modern arbetsmarknad krävs starka trygghetsförsäkringar. Höjda grundbelopp och höjt tak i arbetslöshetsförsäkringen ger den trygghet som krävs för att människor ska kunna och vilja omfattas av förnyelsen.

Här ligger också att vi vet att vi klarar oss när vi blir äldre. Regeringen föreslår nu att klyftan minskas mellan pensionärer och löntagare

genom att skatten sänks för dem som har pensioner upp till 20 000 kronor i månaden. Dessutom förstärks ekonomin för de äldre genom att bostadstilläggen höjs.

Men trygghet ligger förstås också i välfärdssystemet, alltså att sjukvården fungerar från mödra- och förlossningsvården till vården i livets slutskede och att äldreomsorgen ger hjälp och stöd när man är gammal. I budgetpropositionen återfinns miljardsatsningar på att utveckla sjukvården och äldreomsorgen med mer personal och bättre bemanning.

Herr talman! Sverige behöver en politik som trycker tillbaka arbetslösheten, inte minst bland de unga, förbättrar välfärden, inte minst i sjukvården och äldreomsorgen, och som ser till att minska klyftorna och hålla ihop landet, inte minst genom insatser för de äldre som har det sämst ställt.

Jag yrkar därför bifall till förslaget i betänkandet.(Applåder)

anf.55 Emil Källström (C):

Herr talman! Det är klassiskt sett två partier i svensk politik som åtnjuter ett stort förtroende när det gäller att skapa förutsättningar för jobb, företag och ett gott liv i hela land. Det är, om vi ser till de mätningar som görs av förtroende, Centerpartiet och Socialdemokraterna.

Jag har alltid förundrats lite grann över hur Socialdemokraterna kan åtnjuta detta förtroende givet en historia av flytlasspolitik där det uttalade målet var att dränera delar av Sverige på människor och kapital för att andra skulle få växa. Även i Socialdemokraternas förda

politik under de senaste åren, både när de har varit i majoritet och i opposition, har det varit ganska många direkt landsbygdsfientliga förslag.

Vi lägger fram en budgetmotion som innehåller, vilket jag nämnde i mitt anförande, laddstolpar för framtidens infrastruktur när det gäller fordonsflottan i hela landet. Vi gör storsatsningar i form av Sverigebygget och annat och byggande av vägar och järnvägar. Vi lägger ned bredband som aldrig förr för att skapa framtidens infrastruktur. Vi lägger även in nya pengar i landsbygdsprogrammet som går just till företagande, grön omställning och infrastruktur i hela landet.

Men vi ser att det som vi försöker gynna och vill ha mer av beskattas av Socialdemokraterna så att det riskerar att bli mindre av det. Jag talar förstås om kilometerskatten, alltså en skatt på avstånd som Socialdemokraterna tillsammans med sina kamrater föreslår. Jag talar också om en gödselskatt som innebär en extra pålaga på 300 miljoner kronor för svenska bönder som de inte kan få betalt för, som inget av konkurrentländerna måste betala och som dessutom enligt forskningsrapporterna inte innebär några miljöförbättringar.

Vi har hört om inskränkt äganderätt på skogssidan, och vi har hört om höga skatter på jobb och företagande. Mina frågor är givetvis: Vad är planen med alla dessa skattehöjningar på jobb och företagande i er budgetproposition? Är inte risken överhängande att detta innebär mindre av jobb, mindre av leverne och mindre av företagande i hela landet? (Applåder)

anf.56 Jörgen Hellman (S):

Herr talman! Det har hänt något i svensk politik i dag och i går. När man lyssnar på debatten och på din fråga, Emil Källström, hör man att det fattas en sak, nämligen de viktiga långtidsbeskeden för hur spelreglerna kommer att vara i denna riksdag.

I och med att Sverigedemokraterna meddelade att de tänker rösta på de borgerliga partiernas höstbudget gäller den stora frågan och den stora debatten faktiskt om Centerpartiet nu kommer att vara berett att regera med stöd av Sverigedemokraterna. Det är den stora frågan i dagens debatt. Jag tror säkert att de som sitter i skatteutskottet och som ska debattera strax efter oss kommer att ha en livlig debatt om gödsel. Huvudfrågan är dock om Centerpartiet kommer att vara berett att regera med stöd av Sverigedemokraterna. (Applåder)

anf.57 Emil Källström (C):

Herr talman! Den intresserade åhöraren märker att jag verkligen försöker debattera politikens innehåll. Jag tror att det är det människor förväntar sig att vi gör, alltså att vi faktiskt pratar om vad vi vill med Sverige och varför vi röstar på de olika förslagen.

Vi kan konstatera - och det har Socialdemokraternas egen, nuvarande, statsminister sagt - att den så kallade styråran hör hemma i Rosenbad om regeringens budget faller. Bollen ligger på den planhalvan. Jag vill fokusera på politiken, för det är det viktiga. Det är därför jag står här - för att föra Sverige framåt. Därför säger jag återigen att jag i dag kommer att rösta på en budgetmotion som innebär att vi tar fortsatta steg mot att hela Sverige kan växa och utvecklas i takt. Vi ska bygga mer infrastruktur, och det ska bli enklare att starta och driva företag

samt göra den första anställningen - inte motsatsen.

Jag kan också konstatera att det känns extra bra att kunna rösta på den budgeten givet att alternativet i voteringen i eftermiddag, det vill säga förslaget från regeringen, är en budgetproposition som höjer skatter och tar in pengar på allt det jag håller kärt för att finansiera utgiftsökningar. Det är utgiftsökningar och skattehöjningar på företagande och jobb, inte minst på de små och växande företagen och på jobben för unga. Det är avgiftsökningar och skattehöjningar på landsbygdens verksamheter - och på avstånd i sig. Det är en grön skatteväxling som förbytt mot en röd skattehöjning.

Detta är grundkonflikten i svensk politik i dag, och det är den som förtjänar att diskuteras. Jag ställer återigen mina frågor. Vad tror Jörgen Hellman om innehållet i den socialdemokratiska politiken? Är det inte stor risk att det innebär ett kraftigt försämrat klimat för såväl jobb och företagande som annat liv, i hela vårt land? (Applåder)

anf.58 Jörgen Hellman (S):

Herr talman! Vi har ju lagt fram budgeten för att skapa nya jobb, inte för att minska antalet jobb.

Huvudfrågan är ändå om ni kommer att vara beredda att regera med stöd av Sverigedemokraterna. Vi vill definitivt inte gå den vägen; vi vill ha en samarbetsregering med blocköverskridande överenskommelser. Men hur ser ni på detta? Kommer ni att regera med stöd av Sverigedemokraterna?

anf.60 Emil Källström (C):

Herr talman! Det var mycket generöst. I vanliga fall brukar talmannen säga att frågorna får anses vara av retorisk karaktär, men så inte denna gång.

Jag har dock redan, i mitt tidigare replikskifte, sagt det jag vill säga om detta. Jag begärde replik på Jörgen Hellman för att jag ville diskutera politikens innehåll. Jag ville tydliggöra skiljelinjerna i de faktiska reformer, skattesatser och förslag som leder Sverige framåt. De frågor Jörgen Hellman ställer till mig ska han ställa till sin egen partiledare och statsminister. I går kväll, eller rättare sagt i går natt, var beskedet om var styråran låg väldigt klart. (Applåder)

anf.61 Janine Alm Ericson (MP):

Herr talman! Jag hade så gärna sett en debatt med andra förtecken än den ingång vi tvingas till i dagens debatt.

Vi står inför ett parti med rötter i nynazismen, ett parti som använder denna kammare och riksdagsarbetet för att prångla ut sin verklighetsfrånvända syn på människor - ett vi och de - och gör riksdagen till lekstuga för medieutspel. Genom att bryta praxis visar Sverigedemokraterna att de är villiga att slänga ut Sverige i ett ovisst läge. När de i går lämnade sitt besked sjönk den svenska kronan, vilket är ett tecken på att den osäkerhet SD nu tvingar fram är allt annat än bra för Sverige.

Att Sverigedemokraterna målar upp just Miljöpartiet som sin diametrala motsats är inte så konstigt. Vi står för helt olika värden. Vi i Miljöpartiet vill se ett samhälle där alla kan känna sig välkomna och

uppskattade. Vi ser mångfald som något som utvecklar och stärker, och vi ser det som självklart att människor på flykt undan krigets Syrien eller IS terror ska kunna finna en fristad och en trygghet här i Sverige.

Allt det som är att ställa upp för de svaga och att stå för humanism och antirasism ser Sverigedemokraterna som ett hot. Den migrationsuppbyggnad vi i Miljöpartiet gjorde med Alliansen under den förra mandatperioden är en uppbyggnad jag är otroligt stolt över, och att Sverigedemokraterna nu hotar att fälla vem det än må vara som håller fast vid den uppbyggnaden visar hur lite Sverigedemokraterna har förstått om hur en demokrati fungerar.

Jag är stolt över den budget som samarbetsregeringen och Vänsterpartiet har lagt fram till riksdagen och som vi diskuterar här i dag. Det är en budget som inte bara fokuserar på det kommande året eller den kommande mandatperioden utan lägger grunden för det samhälle där våra barn ska växa upp. Den budget vi har lagt fram innehåller stora satsningar på klimatet och för miljön. Det är ett förslag som innehåller ett klimatpolitiskt ramverk, ökat stöd till kommunernas klimatomställning, satsningar på skyddet för biologisk mångfald och skydd för värdefull natur.

Det är en budget som strävar efter att vända resultaten i skolan genom satsningar på att göra alla skolor till bra skolor. Vi satsar på att göra läraryrket mer attraktivt och ge lärare mer tid till att vara lärare, samtidigt som vi satsar på tidiga insatser för att fånga upp de elever som riskerar att hamna utanför.

Det är en budget som ger fler jobb genom investeringar i infrastruktur både i stad och på landsbygd och som står för en aktiv

arbetsmarknadspolitik. Den budget regeringen har lagt fram tillsammans med Vänsterpartiet är en budget för att hålla ihop Sverige. Det är en ansvarsfull budget som hanterar de stora utmaningar Sverige står inför och stärker Sverige inför framtiden.

Herr talman! Klimatfrågan är vår generations största ödesfråga. Misslyckas vi med klimatutmaningen kommer vi också att misslyckas med alla andra frågor. Därför lägger vi ca 3 miljarder på direkta klimatsatsningar för 2015. De pengarna behövs för att vi ska kunna ställa om vårt samhälle och möta morgondagens utmaningar. Vi tar klimatfrågan på allvar och kommer att fortsätta att driva en aktiv och ansvarsfull politik inom det område som är vår tids ödesfråga.

Jag vill ta upp en av satsningarna mer i detalj, nämligen den unika satsningen på den gröna klimatfonden. Det är en fond som skapats för att kunna bidra till utvecklingen i de länder som riskerar att drabbas hårdast av de förödande omställningar klimatförändringarna kommer att skapa. Vår biståndsminister Isabella Lövin besökte nyligen Bangladesh, som är ett av de mest utsatta länderna i världen när det gäller effekten av klimatförändringarna. Där räknar man med att 17 procent av landytan kommer att översvämmas när havsnivån stiger - 17 procent av ett land som är ett av världens mest tätbefolkade.

Det innebär att minst 30 miljoner människor måste hitta någon annanstans att bo när havet tar den lilla yta de i dag har att leva på. Därför är omvärldens insatser och ansvar viktigt. Tack vare de 2 miljarder som vi avsätter i budgeten över mandatperioden, har nu flera givarländer klivit fram för att ta sitt ansvar. Beräkningarna visar att de mål som satts upp för den gröna fonden, för att kunna ge just länder som Bangladesh det stöd som behövs för att de ska kunna rusta sig inför kommande utmaningar, kommer att nås, detta mycket för att

Sverige visar ledarskap och engagemang.

Det är inte bara platser långt borta som behöver insatser för ett förändrat klimat. Det behövs stora investeringar också för att klara klimatomställningen i Sverige. Så sent som i går morse släppte SMHI en rapport som visar på det allvarliga läget även för Sverige. Vi ser att det finns en rad åtgärder för att både bromsa klimatutsläppen och stärka oss inför kommande klimatförändringar. I ett riktat stöd till kommuner och regioner runt om i landet finns möjligheter att utveckla och bygga vidare på de projekt som behövs för att vi på hemmaplan ska kunna sträva efter den omställning som är nödvändig för att kunna möta klimathotet.

Men klimatet är ingen höger-vänster-fråga. Jag vet att det finns massor av engagerade miljöpolitiker i den här kammaren, inte bara i mitt eget parti, eller samarbetspartierna, utan också i de borgerliga partierna. Jag hoppas att många av er i kammaren tycker att våra satsningar på biogas, solceller och järnvägsunderhåll egentligen är ganska bra. Jag vill i dag upprepa det som regeringen och Miljöpartiet sagt ända sedan valdagen: Vi är beredda att samarbeta kring viktiga framtidsfrågor. Det gäller inte minst klimatet och miljön.

Herr talman! Den budget som samarbetsregeringen lägger fram är en feministisk budget som innehåller satsningar för ett jämställt Sverige. En tredje öronmärkt månad i föräldraförsäkringen skapar förutsättningar för att de barn som nu föds ska få ännu mera tid med båda sina föräldrar. Om vi menar allvar med att vi vill minska klyftorna och ge alla samma chanser måste vi ge verktyg för ett delat föräldraskap. Det hänger tätt samman med ett arbete för att minska löneklyftorna, ge kvinnor samma förutsättningar som män på

arbetsmarknaden och skapa förutsättningar för ett jämställt arbete i hemmet.

Vi har fortfarande stora steg att ta för att uppnå ett jämställt samhälle. Det behövs riktig politisk vilja och politiskt mod för att fatta de beslut som i praktiken leder fram till det. Så länge sannolikheten att en vd heter Anders är större än att det är en kvinna, så länge papporna bara tar ut en fjärdedel av föräldradagarna och så länge unga män och kvinnor riskerar utanförskap och psykisk ohälsa kan vi inte luta oss tillbaka och vara nöjda. Vi måste aktivt jobba och genomföra förslag som gör detta samhälle jämställt på riktigt.

Vi har en feministisk regering, en regering som aktivt arbetar med att få in jämställdhetsperspektivet på alla politikområden. Ett exempel är att vi vill höja kvaliteten i äldreomsorgen och göra viktiga satsningar inom hälso- och sjukvård.

Också när det gäller jämställdhetsfrågan vet jag att det finns många inom oppositionen som vill samma sak som vi. Inte minst i Folkpartiet finns det många som kämpar för ett mer jämställt samhälle där flickor och pojkar ges samma möjligheter att leva sitt liv precis som de vill, fria från normer och ojämlika strukturer. Därför tycker jag fortfarande att det är konstigt att Folkpartiet inte ser möjligheten att verka för ett avskaffande av vårdnadsbidraget och införandet av en tredje pappamånad. Man hade kunnat hoppas på mer av ett feministiskt parti.

Herr talman! Vi strävar efter en skola som har tid för varje elev, en skola där varje lärare kan känna stolthet och inte behöver tyngas av ständigt dåligt samvete över att aldrig hinna med. Vi måste ge lärarna mer tid att vara just lärare, inte administratörer som ständigt ska bli effektiviserade av ohållbara krav. Vi satsar även på fler kuratorer i

skolorna. De är nyckelpersoner i att fånga upp och se de elever som riskerar att hamna utanför och som behöver tidiga insatser. Den utveckling som vi ser, att den psykiska ohälsan hos barn bara ökar, måste brytas.

Herr talman! En budget som fullt ut finansierar sina reformer och satsar på att skapa fler jobb, som gör det möjligt att vända resultaten i skolan och som har en klimatpolitik med tyngd och skärpa är en budget som utgör ett första steg mot ett Sverige som håller ihop. Men jag tror att vi kan nå ännu längre. Sverige har historiskt sett utvecklats inte genom hårda politiska motsättningar och låsningar, utan genom breda samarbeten mellan olika samhällsintressen. Med den besvärliga parlamentariska situation vi nu har i riksdagen måste alla anständiga partier vara beredda att gräva ner stridsyxorna och fokusera på det som är bra för Sverige, inte bara på det som är bäst för det egna partiet.

Jag undrar om Alliansens företrädare förstod vad Sverigedemokraterna gjorde med svensk politik i går när de meddelade att de inte bara tänker stödja den borgerliga budgeten utan att de kommer att fälla varje regering som inte ställer upp på deras människosyn, en människosyn där det finns ett vi och ett de och där människor på flykt undan krig och terror inte ska få skydd. De tänker fälla alla regeringar som står fast vid den migrationsuppbyggnad som vi tillsammans med er i Alliansen gjorde.

Jag vill därför upprepa det jag redan sagt i dag: Väljarna förväntar sig att vi som valts in i riksdagen gör allt vi kan för att hantera de utmaningar Sverige står inför, inte att vi ägnar fyra år åt att gräva skyttegravar. Låt oss börja i dag!

Jag yrkar bifall till utskottets förslag i betänkandet. (Applåder)

anf.62 Oscar Sjöstedt (SD):

Herr talman! Jag skulle vilja be om ett visst mått av anständighet i debatten. Det är den typen av vulgära påhopp som drar ett litet löjes skimmer över Miljöpartiet som parti. Det får de stå ut med. Det är inte bara min syn, utan den synen delas av en stor del av svenska folket. Praxis följs och lyfts fram av partier när det gynnar deras eget syfte. När det inte gynnar deras eget syfte är det inte lika viktigt med praxis. Som exempel kan nämnas när Sverigedemokraterna tillsammans med de rödgröna partierna under förra mandatperioden bröt mot dåvarande praxis för att stoppa en skattesänkning som vi inte tyckte var motiverad. Då var praxis inte viktigt. Nu är det viktigt. Det argumentet faller ganska hårt.

Det talades som den svenska kronan, och då kommer de ganska roliga påhopp om konsekvenserna av att Sverigedemokraterna får inflytande på politiken. Någon påstod också att jultomten inte skulle komma. Faktum är att svenska kronan stärkts och börsen gått upp efter vårt besked i går. Det borde man från rödgrönt håll kanske dra vissa slutsatser av. Att ekonomi inte är Miljöpartiets starka sida har vi fått exempel på ganska många gånger.

Ni miljöpartister har för första gången en biståndsminister. I er första biståndsbudget, utgiftsområde 7 i betänkandet, allokera ni 8,4 miljarder kronor i biståndsramen för nästa år, 2015. Det är pengar som aldrig ens passerar Sveriges gränser. De ska nämligen finansiera flyktingmottagandet i Sverige. Samtidigt går WFP, World Food Programme, i Syrien ut och säger att pengarna är slut, att maten är slut och att de behöver mer pengar eftersom människor annars riskerar att svälta eller åtminstone riskerar undernäring. I det läget lägger ni 8,4 miljarder kronor inom biståndsramen på flyktingmottagande i Sverige.

Hur i hela fridens namn kan det vara en vettig prioritering?

anf.63 Janine Alm Ericson (MP):

Herr talman! Jag vet inte om vi ska tala om vulgära påhopp. Det var inte jag som startade den debatten i torsdags. Då var det Oscar Sjöstedt som grundligt utgöt sig över Miljöpartiets stora farlighet. Såsom Sverigedemokraterna resonerar låter det som att Miljöpartiet egentligen är farligare än de klimat- och miljöutmaningar som vi står inför. Det tycker jag är mycket konstigt.

När det kommer till frågor om praxis vill jag påminna om hur viktigt det var för Sverigedemokraterna att kammaren följde praxis när vi skulle välja talman. Då var tonläget högt om att vi minsann skulle hålla oss till praxis. Vi kan väl konstatera att vi haft en praxis i kammaren som fungerat när det gällt att leda Sverige stabilt framåt. Denna praxis har Sverigedemokraterna nu valt att frånga. Vad som kommer att hända vet ingen.

Att Sverigedemokraterna skulle vara ett ansvarstagande parti och att Miljöpartiet inte skulle vara det vill jag också starkt säga emot. Vi sitter och styr i över 110 kommuner och över 18 landsting eller regioner. Vi har gjort det under lång tid. Där har vi tagit ansvar för politik och utveckling. Jag tror att det är mer än vad man kan säga om Sverigedemokraternas track record på att kunna styra. Jag ser inte hur Sverigedemokraterna, som fattade beslutet om att bryta praxis och slänga ut Sverige i en stor osäkerhet, med trovärdighet kan hävda att de skulle vara bra för Sverige.

anf.64 Oscar Sjöstedt (SD):

Herr talman! Talmansvalet var ett ypperligt exempel på att det inte var så viktigt att följa praxis. Det var bra att Janine Alm Ericson tog upp det. Där var det bara vi som följde praxis. De andra partierna hittade på en löjeväckande procedur - på Vänsterpartiets initiativ - som kostade väldigt mycket tid och förmodligen även pengar, med Miljöpartiets goda minne.

Om vi ska prata om praxis kan jag fråga: Borde det kanske inte vara praxis att man förhåller sig till och pratar med riksdagens tredje största parti. Hade man gjort det hade den här situationen inte uppstått. Då hade vi varit i ett helt annat läge.

Jag vidhåller att Miljöpartiet i många hänseenden, men kanske framför allt vad gäller migrationspolitiken, är ett extremt parti i Sverige, samtidigt som Sverige i sig är extremt när det kommer till den här politiken och avviker kraftigt från resten av kontinenten. Vi kan jämföra med övriga EU. EU-snittet för mottagande av flyktingar och invandrare är nästan en tiondel per capita - inte i absoluta tal - jämfört med Sverige. Sverige sticker ut väldigt kraftigt i en europeisk kontext, och Miljöpartiet sticker ut väldigt kraftigt i en svensk kontext. Jag vidhåller att det är skadligt för Sverige, och det är därför vi gör vad vi kan för att minska Miljöpartiets inflytande över svensk politik.

Jag vill säga det en gång till: Miljöpartiet sitter med biståndsportföljen. Det finns en miljöpartistisk biståndsminister. I er första biståndsbudget allokera ni 8,4 miljarder kronor för nästa år, 2015, inom biståndsramen för att finansiera flyktingmottagning i Sverige. Samtidigt är situationen i Syrien akut. World Food Programme går ut och säger att pengarna och maten är slut och att man behöver mer

resurser. Då ser ni till att 8,4 miljarder kronor över huvud taget aldrig ens lämnar Sveriges gränser. Jag förstår inte hur det skulle vara en vettig prioritering.

anf.65 Janine Alm Ericson (MP):

Herr talman! Jag tänkte först adressera Oscar Sjöstedts argument om att det var en konstig abrovinsch som tog mycket tid här i kammaren när vi valde talman. Jag kan bara konstatera att det på många olika ställen i Sverige sedan valet har föregåt väldigt mycket slutna voteringar på uppmaning av Sverigedemokraterna, bland annat i Göteborgs kommunfullmäktige för bara ett par veckor sedan. Det har kostat oerhört mycket tid. Det är nog faktiskt Sverigedemokraterna som har bäst resultat på det området.

Den svenska biståndsbudgeten är oerhört generös. Vi har ett av de mest progressiva förslagen. Att vi inte kommer upp i 1 procent längre beror på en teknisk justering, men vi kommer att jobba för att biståndet ska komma upp i 1 procent även med den nya beräkningen.

Att vi väljer att dela upp hjälpen till människor på detta sätt är helt nödvändigt. Vilka skulle man annars säga nej till, Oscar Sjöstedt, när de kommer hit? När de har flytt över havet och med nöd och näppe klarat sig, när de har varit nära att bli skjutna och kommer med alla sina fasansfulla upplevelser i bagaget, vem ska man stoppa vid gränsen?

Vi har en offensiv biståndspolitik. Vi försöker göra så mycket som möjligt. Vi har lagt till mer pengar till ebolabekämpningen. Vi har inte minst lagt en halv miljard på internationellt klimatbistånd. Jag tror att

den kritik Oscar Sjöstedt försöker föra fram på det här området kommer från fel håll.

anf.66 Jakob Forssmed (KD):

Herr talman! Även jag är stolt över den migrationspolitiska överenskommelse som allianspartierna slutit ihop med Miljöpartiet. Det var ett viktigt vägval för Sverige att inte gå samma väg som många andra europeiska länder har gått. Vi valde i stället generositet, öppenhet och en ordnad, human och rättssäker asylprocess. Vi har gett många människor möjlighet att stanna i vårt land i skydd undan förföljelse och förtryck. Det har varit väldigt viktigt.

Jag är glad att Janine Alm Ericson i sitt anförande tog upp den psykiska ohälsan. Det är något som oroar även mig väldigt mycket, inte minst vad gäller unga, särskilt unga tjejer. I Alliansens förslag finns 1 miljard öronmärkt till detta ändamål. Men det är inte det jag tänker fråga Janine Alm Ericson om.

När vi debatterade budgeten här i oktober kunde Miljöpartiet inte svara på varför man var för ett visst förslag i budgeten från den regering partiet självt ingår i, nämligen förslaget om att höja skatten på givmildhet genom att ta bort gåvoskatteavdraget.

Nu har Janine Alm Ericson haft tid att fundera. Jag pratar om den reform som uppmuntrar att ge till social hjälpverksamhet. Reformen ska avskaffas därför att den - enligt budgetens ord och numera också finansutskottets rödgröna ledamöters förslag till betänkande - ökar den ideella sektorns verksamheter beroende av enskilda personer. Står Miljöpartiet bakom detta? Tycker ni att det är en rimlig och bra ordning att öka beskattningen på givmildhet, så att Röda Korset,

Rädda Barnen, Läkare utan gränser och andra organisationer kan göra mindre insatser för att lindra nöd i den värld som behöver så mycket insatser?

anf.67 Janine Alm Ericson (MP):

Herr talman! Jag har nu tittat på detta. Som Jakob Forssmed konstaterar blev jag lite tagen på sängen i den här frågan.

Det är ett väldigt viktigt arbete som våra organisationer och föreningar och många andra delar av det civila samhället utför, både i Sverige och internationellt. Men vi tror inte på att skattelättnader för gåvor är rätt väg att gå. Regelsystemet är inte utformat så att vilken förening eller organisation som helst kan ta del av det. Det blir ganska styrt.

Jag tycker att det känns lite konstigt att givmildhet och en vilja att bidra och hjälpa till med saker som man tycker är viktiga ska förenas med skatteplanering. Vill man ge till saker som är bra och behjärtansvärda på olika sätt, vilket jag är väldigt glad för att många människor i Sverige gör, anser jag inte riktigt att det ska vara förknippat med att man också får någonting i egen ficka. Det är svaret till Jakob Forssmed i den här frågan.

anf.68 Jakob Forssmed (KD):

Herr talman! Nu har vi fått ytterligare ett fantastiskt argument: Det känns konstigt. För Janine Alm Ericson känns det konstigt att de här organisationerna ska få kraftigt ökade intäkter genom att fler människor ger gåvor.

De som samlar in pengar har själva gått ut med ett upprop. 145 organisationer som ingår i en paraplyorganisation har sagt att de vill ha kvar skattereduktionen för gåvor. Man skriver: "Vi ser avdragsrätten för gåvor som ett steg på vägen att säkerställa ett starkt, livskraftigt och hållbart civilsamhälle."

Det här är alltså pengar som går till social hjälpverksamhet. Röda Korset, Läkare utan gränser och Stadsmissionen gynnas av detta. Dessa organisationers insamlade medel har ökat kraftigt. Organisationerna säger själva att det i mycket är tack vare skattereduktionen för gåvor som de kunnat få det ökade stödet. Uppenbarligen anser också Miljöpartiet att det här ökar den ideella sektorns verksamheter beroende av enskilda personer. Men själva idén med den ideella sektorn är ju att det är enskilda personer som står bakom!

Det här finns i snart sagt varje europeiskt land, och vi har infört det. Det finns ett regelverk på plats, och det fungerar. De ideella organisationerna själva vill inte avskaffa det. Men Miljöpartiet och Janine Alm Ericson tycker att det hela känns "konstigt". Jag tycker att det känns konstigt med den typen av mycket svag argumentation för att dra bort resurser från verksamheter som så väl behöver varje krona. (Applåder)

anf.69 Janine Alm Ericson (MP):

Herr talman! Jag ber om ursäkt om jag inte uttrycker mig på det allra mest stringenta sättet.

Det står klart att vi stöttar det civila samhället på många olika sätt. Att vi skulle vilja se en mindre verksamhet bland de organisationer som

Jakob Forssmed räknar upp är helt enkelt inte sant.

Vi vet att den ideella sektorn inte bara får stöd från givmilda privatpersoner, tack och lov. Den får den största delen av sitt stöd från kommuner, staten och regioner i olika samarbeten av olika slag. Vi i Miljöpartiet har alltid värnat den tredje sektorn, precis som Kristdemokraterna i stor utsträckning har gjort. Men att göra sig beroende av enskilda givares skatteplanering tror jag inte är vägen framåt för en livskraftig tredje sektor i Sverige.

anf.70 Erik Ullenhag (FP):

Herr talman! Även jag vill börja med att tacka Janine Alm Ericson och hennes partikamrater för att vi har haft ett gott samarbete ganska många gånger i riksdagen. Under förra mandatperioden stod vi gemensamt upp för solidarisk flyktingpolitik. När vi var i opposition tillsammans drev vi fram arbetskraftsinvandring till Sverige. Det har gjort Sverige bättre, och det ska Miljöpartiet ha all heder av. Samtidigt bygger det samarbetet på att man respekterar riksdagen som institution. Jag var rätt förvånad när jag läste en artikel i Dagens Industri den 26 november i år. Det var en intervju med Karin Svensson Smith och rörde frågan om Förbifarten.

I den intervjun säger Karin Svensson Smith två saker. För det första säger hon att uppgörelsen mellan Miljöpartiet och Socialdemokraterna är viktigare än i fall riksdagen skulle ha en annan åsikt. Man tänker enligt hennes och då Miljöpartiets uppfattning strunta i vad riksdagen beslutar i denna fråga. Det vore intressant att höra en kommentar i fall Janine Alm Ericson delar den synen.

Det vore också intressant att få höra Miljöpartiets inställning, ifall det är Karin Svensson Smith som talar för Miljöpartiet eller inte, när det gäller det andra Karin Svensson Smith säger att hela regeringssamarbetet har sin grund i att bygget av Förbifarten står still. Hon säger att varken Socialdemokraterna eller Miljöpartiet kan sitta i regering i fall det är så att Förbifarten börjar byggas före den 1 maj. Även det vore det intressant att få en reflexion till.

Sedan vill jag ställa en andra fråga till Miljöpartiet. En annan sak vi har samarbetat mycket om är valfriheten. Det vore intressant att få en dagsnotering på: Vad tycker i dag Miljöpartiet om ifall en skola, ett vård företag eller en barnmorska gör vinst? Får skolan, vård företaget eller barnmorskan göra det?

anf.71 Janine Alm Ericson (MP):

Herr talman! Jag ska försöka besvara Erik Ullenhags frågor. När det gäller Förbifarten och den artikeln där Karin Svensson Smith var med i förra veckan om att det inte är viktigt vad riksdagen beslutar är så inte fallet.

Vi tar mycket hårt på det som riksdagen beslutar. Det är något som alliansregeringen vid ett flertal tillfällen inte gjorde. Den finns uppmaningar från riksdagen som fortfarande inte är genomförda. Att hela regeringssamarbetet vilar på överenskommelsen om Förbifarten är att dra lite för stora växlar på överenskommelsen. De uttalanden som Karin Svensson Smith gjorde i den artikeln stod för henne själv, och det har också klargjorts vid senare tillfälle. Sedan har vi frågan om valfriheten och vinst i välfärden. Det vi vill få bort med den överenskommelse som regeringen nu har gjort med Vänsterpartiet som ligger i budgetförslaget är vinstjakten.

Vi vill att man ska driva företag inom välfärdssektorn därför att man har en idé om en bättre verksamhet och ett bättre resultat för barnen eller de äldre.

Jag skulle säga att det inte finns något enkelt svar på Erik Ullenhags fråga om man får gå med vinst. Nu kommer en hel del utredningar göras om hur regelverket ska se ut. Att man ska få avkastning på sitt insatta kapital under rimliga förhållanden har vi inte något förbud mot.

anf.72 Erik Ullenhag (FP):

Herr talman! Till att börja med vill jag välkomna det som Janine Alm Ericson nu sade. Det var två tydliga besked. Det första är att regeringen inte står eller faller med ifall Förbifarten byggs eller inte, som ordföranden i trafikutskottet hävdar.

Jag förstår också att om det blir en majoritet i denna riksdag om att bygget av Förbifarten ska återupptas kommer Miljöpartiet att se till att det blir verklighet. Det vore väldigt bra. Det vore bra för stockholmarna och skattebetalarna eftersom det stopp ni har sett till att starta innebär att det kostar 4 miljoner kronor per dag för skattebetalarna att bygget nu står still.

När det sedan gäller frågan om möjligheten att göra vinst i en skola, Mamma Mias BB i Stockholm eller en barnavårdscentral blir jag inte så mycket klokare. När jag lyssnar på Vänsterpartiet låter det som att nu ska alla som någonsin kan göra vinst bort från denna sektor, vilket innebär att man kraftigt kommer att begränsa valfriheten.

Janine Alm Ericson erkänner att det inte är en så lätt fråga. Hon säger: Vinstjakt är vi nog emot, men man ska få göra avkastning på insatt

kapital. I min värld är det ungefär detsamma som vinst. Jag investerar i en verksamhet, det görs en vinst, och jag får tillbaka pengar.

Det vore intressant att höra Miljöpartiet utveckla det. Vad innebär det? Var går gränsen? Vi hade en gemensam överenskommelse med Miljöpartiet och Socialdemokraterna i friskoleöverenskommelsen där vi skulle ställa krav på långsiktighet för fr

Men vi tror inte att det är någon bra idé att hamna i ett läge där man har väldigt kortsiktiga intressen som driver till exempel en skola, utan man ska ställa krav på långsiktighet. Det var en av de bärande tankarna i överenskommelsen.

Jag skulle gärna vilja höra från Miljöpartiet: Vad är det som har blivit bättre med den uppgörelse man har med Vänsterpartiet jämfört med den friskoleöverenskommelse som Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Alliansregeringen var överens om?

anf.73 Janine Alm Ericson (MP):

Herr talman! Så som förslaget om Förbifarten ligger nu är det uppskjutet för att vi ville ge ett rådruum till Stockholms stad och Stockholms läns landsting om hur man vill ha det. Vi väntar fortfarande på besked. Vi vill gärna se att den processen får ha sin gång. Blir det beslut i riksdagen får vi ta det vidare.

Däremot vill jag passa på att säga att Förbifarten inte är något bra projekt. Förbifarten är och förblir ett förslag från dåtiden. Det handlar om att satsa jättemycket resurser på en väg som har oklara effekter på trafikflöden, väldigt dåliga climateffekter och en hel del andra saker man kan rada upp.

Det är anmärkningsvärt att man hellre er lägger så mycket pengar på det än att satsa på till exempel utveckling av kollektivtrafiken. Vi ser redan nu i de diskussioner som förs att pengarna inte kommer att räcka till båda. Att då satsa på ett helt ohållbart vägprojekt i stället för framtida hållbara transporter känns fortfarande väldigt konstigt.

Att man ska få avkastning på insatt kapital kanske låter lite luddigt och svårtolkat för Erik Ullenhag. Det var bättre att ha med krav på långsiktighet. Det kanske det hade varit om man inte hade sett den utveckling som sedan skedde inom till exempel skolområdet.

Vi hade stora koncerner som köpte upp, köpte upp mer, sålde och gick i konkurs och satte barn utan skola från en dag till en annan. Därför ser vi att vi måste se över regelverken och göra någonting åt problematiken. Att det ska finnas saker att välja på och att föräldrar ska känna sig trygga med olika saker är vi överens om. (Applåder)

anf.74 Emil Källström (C):

Herr talman! Även om det inte alltid låter så finns det en del gemensamma nämnare mellan Centerpartiets och Miljöpartiets politik. Vi arbetar båda för ett grönare samhälle med förnybar energi och lägre miljöfarliga utsläpp.

I ett tidigare replikskifte sas det - och det står jag givetvis fast vid - att vi under Centerpartiets tid vid miljöministerposten såg många bra resultat. Vi har kunnat kombinera minskade utsläpp med hög ekonomisk tillväxt och nya jobb. Det är bra. Det kanske delvis också indirekt beror på att vi har haft en opposition som har jagat oss på miljöområdet. Där har Miljöpartiet varit duktiga med att formulera en kritik och att ligga på för att stimulera ännu bättre resultat.

Jag har också uppskattat Miljöpartiets roll som förnyelsekraft i svensk politik. Ni har vid flera tillfällen under de senaste åren gått till val med att vi ska modernisera Sverige. I ljuset av det blir jag lite fundersam när man ser hur pass många av era politiska projekt, reformer och förslag som har handlat om att stoppa saker, att konservera saker och att sluta göra saker.

Det gäller Förbifart Stockholm; det händer ingenting, men det kostar 4 miljarder kronor om dagen för just ingenting. Det gäller ett av landets största miljöanpassningsprojekt, Slussen, där nu ingen riktigt vet vad som ska hända. Det händer i alla fall ingenting. Det står still. Det gäller Bromma flygplats, som är så viktig för stora delar av landets utveckling. Också där råder stor osäkerhet.

Det konserverande är att det inte händer någonting. Det handlar om utredningar som innebär att i den välfärdssektor som är så viktig för oss händer det verkligen ingenting. Inga pengar investeras, inga satsningar görs och ingen vet. Är detta verkligen tanken med Miljöpartiets moderniseringsprojekt?

anf.75 Janine Alm Ericson (MP):

Herr talman! Först och främst vill jag tala om minskade utsläpp och hög ekonomisk tillväxt. Det är många på den borgerliga sidan som i dag har använt detta argument, men det är fler och fler ekonomer som vänder sig emot det. Tillväxt i sig löser inte de miljö- och klimatproblem som vi ser framför oss. Utan något jordklot har vi inte några affärer att göra.

Vårt moderniseringsprojekt för Sverige går ut på att vi ska investera i det som är bra för miljön, jobben och utvecklingen och inte i det som

är dåligt. Det är den bärande tanken. Jag kan se att det i den budget som regeringen nu har lagt fram finns många steg i rätt riktning när det gäller detta. Jag tycker att det är anmärkningsvärt att man inte vågar se att satsningar på dåliga saker slår ut satsningar på bra saker, som det låter när Emil Källström för fram sina idéer här i dag. Hur vill Centerpartiet egentligen gå fram i miljö- och klimatfrågorna?

Vi ser en budget här där vi satsar mycket på hållbar infrastruktur, där vi satsar på miljövänligt byggande och där vi satsar på skolor för att kunna klara en utveckling i framtiden. Men pengarna saknas till klimatinvesteringar i Alliansens budget. Dessutom vill ni satsa på stora, ohållbara projekt för framtiden.

Jag får inte ihop det. Men Emil Källström kanske har lite övrig information. (Applåder)

anf.76 Emil Källström (C):

Herr talman! Där skyntade en del av Miljöpartiets lite sämre sidor fram. Det gäller just tillväxtkritiken. Detta ligger hela tiden under ytan i den miljöpartistiska politiken: Är det verkligen bra med ekonomisk tillväxt? Där är Centerpartiet desto tydligare: Ja, det är bra med hållbar tillväxt! Det är bra med tillväxt, för det är det som skapar resurserna för att kunna ställa om samhället och för att kunna skapa ett bättre liv såväl ekonomiskt som ekologiskt och socialt. Vi behöver en hållbar tillväxt, och vi behöver absolut inte en politik som tummar på detta behov. Ett samhälle utan tillväxt är också ett samhälle som inte kan ställa om till hållbar utveckling. Det ser vi flera exempel på i vår omvärld.

Jag kommer tillbaka till detta med bristen på aktivitet och politiska reformer som innebär att ingenting händer och hur skadligt det är. Vi har varit överens om att det är viktigt att utveckla tjänstesektorer, delvis därför att det innebär varuproduktion och en aktivitet i ekonomin som kräver mindre naturresurser. Nu ser vi hur RUT-avdraget, som har varit en framgångsrik reform just när det gäller detta, föreslås halveras.

Vi vet också att välfärdssektorn är ett område där vi verkligen måste utveckla och komma på de nya metoderna. Vi måste komma på nya sätt att leverera den välfärd som vi i dag och i framtiden behöver. Även om Miljöpartiet säger att man inte vill stänga ned alternativen har ni nu med de här utredningarna - dessa våta filter som har lagts över den här viktiga sektorn - medverkat till att ingenting händer. Ingen investerar. Ingen vill göra några nysatsningar. Det är slut på den kreativitet och den innovation som behövs på de viktiga välfärdsområdena. Det kan inte vara det som var meningen med Miljöpartiets moderniseringsprojekt - att man bara slutar göra saker och att det är förbud och våta filter som är vägen framåt.

anf.77 Janine Alm Ericson (MP):

Herr talman! Jag kan konstatera att man återigen försöker klistra på Miljöpartiet att vi skulle vara farliga för den ekonomiska utvecklingen i och med att vi har ett visst mått av tillväxtkritik när vi resonerar om framtidens utmaningar.

Vi tycker att det är bra med ekonomisk utveckling, men vi tror inte att vi mäter den på rätt sätt i dag. Vi måste börja mäta på ett sätt som gör att vi får högre resultat av att göra det som är bra än att göra det som är dåligt. Detta är allianspartierna överens med regeringen om, för ni

lägger också fram ett förslag om en utredning om att vidga begreppet ekonomisk utveckling till att vara mer än bara en fråga om bnp. Det är glädjande. Jag tror att det är avgörande om vi ska klara klimatutmaningarna att vi ser verkligheten så som den faktiskt är.

Ja, vi tycker att det ska finnas olika saker att välja på inom välfärden. Men nej, vi tycker inte att det vinstuttag som vi har sett, där både barn och gamla har drabbats, har varit en bra politik. Däremot vill vi inte göra några snabba förändringar, som det ibland verkar som att Emil Källström efterfrågar. Snabba förändringar riskerar att vara dåliga förändringar. Nu vill vi föra en bred dialog och tillsätta utredningar så att det kan bli ett så bra förslag som möjligt för såväl brukare som anställda och företag.

anf.78 Ulla Andersson (V):

Herr talman! En statsbudget borde vara något större än det politiska spelet. Det handlar om något så väsentligt som människors livsvillkor och Sveriges framtid. Den här budgeten handlar inte om huruvida Centerpartiet ska få ta ledartröjan bland de före detta allianspartierna eller om Sverigedemokraterna ska få stå i rampljuset under några veckor. Statsbudgeten handlar om människor och deras livsvillkor - alla de människor som skulle behöva en annan ekonomisk politik efter åtta år av borgerligt styre.

Statsbudgeten handlar om Viola, som har slitit hårt i hela sitt liv och nu har utsliten kropp och låg pension. Hon är, som så många andra kvinnor, fattigpensionär. Med den budget som nu debatteras och som Vänsterpartiet har förhandlat fram med regeringen skulle hon få det bättre ekonomiskt - hon och så många andra. Hennes skatt föreslås sänkas och bostadstillägget höjas.

Dessutom skulle hon och alla andra i samma situation slippa den straffbeskattning och kränkning som hon har utsatts för i åtta år av Kristdemokraterna och övriga borgerliga partier och som Socialdemokraterna gång på gång har stött och som de återigen nu verkar stödja. Med vårt förslag skulle hon i stället ha fått betala lika mycket i skatt som de som förvärvsarbetar. Hennes skatt skulle sänkas med 250 kronor i månaden, och hennes arbetsamma och strävsamma liv skulle uppvärderas.

Den här budgeten handlar om Margaretha och hennes två barn. Hon vet hur det är att vrida och vända på varenda prislapp och varenda slant och hur det är att gå med en klump av oro i magen månad efter månad och år efter år. Hon vet hur det är när tandvård och hårklippning blir till lyx i stället för vardag. Hon vet hur det är när en utflykt eller en matsäck kan välta hela den ekonomiska budgeten över ända.

Den här budgeten handlar om ifall hon och hennes barn ska få 600 kronor mer i månaden att leva på eller om hon ska fortsätta tvingas välja mellan mat och vinterkläder till sina barn. Ska hon kunna försörja sig själv eller fortsätta tvingas gå till socialen som under det borgerliga styret?

Om vårt förslag till budget vinner blir det bättre för Margaretha och hennes barn. Men om de borgerligas budget vinner, med Sverigedemokraternas aktiva stöd, tvingas de leva under samma fortsatt ekonomiska press som i dag. Det blir till att välja mellan mat och vinterkläder.

Den här budgeten handlar om alla de barn som ska ha rätt till medicin när de blir sjuka. I vårt Sverige ska inte föräldrar tvingas välja mellan

astmamedicin till barnen eller att betala elräkningen. Med en ny politik skulle alla föräldrar ha råd med medicin till sina barn eftersom medicinen faktiskt blir gratis. Vi ser det som en rättighet. För Moderaterna och övriga borgerliga partier är det som vanligt; man gynnar dem med högst inkomster, och förslaget föreslås stoppas i papperskorgen, återigen med Sverigedemokraternas aktiva stöd. Det är sverigedemokrater som väljer att stampa till lite extra där i papperskorgen, för vad är barns rätt till mediciner när Sverigedemokraterna kan spela ett sådant maktspel som de gör nu? Den här budgeten handlar om alla dem som är beroende av äldreomsorgen eller som arbetar inom den. Det är framför allt kvinnor.

Det är vi som går ned i arbetstid för att klara omsorgen om våra nära och kära när det offentliga inte räcker till. Det är också vi som arbetar i välfärden under tuffa arbetsvillkor, med alltför få arbetskamrater, med pressade scheman, med delade turer och ibland med långa arbetspass på 12-14 timmar på helgerna. Med vårt förslag skulle de ges möjlighet att få fler arbetskamrater. Personaltätheten skulle öka så att kvaliteten kunde förbättras liksom arbetsvillkoren.

Fackförbundet Kommunal menar att med den nu föreslagna budgethöjningen skulle delade turer kunna tas bort. 5 000 fler undersköterskor skulle kunna anställas, eller personer med annan kompetens såsom kostrådgivare, sjukgymnaster, arbetsterapeuter eller sjuksköterskor. Det väljer Kristdemokraterna bort för att kunna fortsätta prioritera låga skatter för höginkomsttagare. Omsorgen om de äldre sträcker sig inte längre än så för kristdemokrater eller sverigedemokrater.

Herr talman! Den här budgeten handlar om att vi ska minska inkomstskillnaderna mellan könen. Åtta år av borgerligt styre har

inneburit att inkomstskillnaderna mellan könen har ökat med över 50 procent eller över 1 800 kronor per månad. Jag vet inte varför ett parti som Folkpartiet tycker att det har varit en bra utveckling. Men de vill tydligen fortsätta på den inslagna vägen. Att män systematiskt ska gynnas på kvinnors bekostnad tycks vara den folkpartistiska devisen, och självklart har Sverigedemokraterna inte svårt med sådant. Det är en politik helt i linje med deras.

Vi föreslår att kvinnojourerna ska få 100 miljoner till, till en långsiktig ekonomisk finansiering. Det har länge efterfrågats av kvinnojourerna själva. Det avvisar borgarna och Sverigedemokraterna.

Vi föreslår höjd lägsta ersättning i föräldraförsäkringen, skattesänkning för alla fattigpensionärer och höjning av underhållsstödet liksom socialbidragsnormen för barn. Men borgarna och Sverigedemokraterna ser ut att vilja stoppa såväl höjt bostadstillägg som utökad stöd till barnomsorg på obekvämt arbetstid som också förvinner - vi tycker att man kanske skulle kunna slopa vårdnadsbidraget också, ni vet det där stå-hemma-vid-spisen-bidraget. Att män med höga inkomster ska bidra mer till det gemensamma än i dag väljs också bort.

Egentligen tror jag faktiskt att våra förslag är politik som de allra flesta stöder, åtminstone alla de som ser kvinnors underordning och ojämställdhet som ett problem. Men tydligen gäller det inte Folkpartiet eller andra borgerliga partier. Det där med en feministisk ekonomisk politik verkar de fortfarande inte ens ha lärt sig att stava till.

Den här budgetomröstningen handlar alltså om pensionärens ekonomiska villkor, om deras plånbok, om deras omsorg och om de anställdas arbetsvillkor. Den handlar om ensamstående föräldrars

ekonomiska villkor, om deras barn, om barns rätt till medicin och om att de ekonomiskt mest utsatta barnen ska få det bättre. Väldigt många människor berörs. Framför allt handlar det om väldigt många barns ekonomiska villkor - det som brukar kallas barnfattigdom. Vi väljer, tillsammans med regeringen, att göra något åt det i stället för att prata om det.

Den här statsbudgeten handlar också om arbetslöshet och sysselsättning. Sveriges ungas villkor på arbetsmarknaden är direkt dåliga. Högerns ekonomiska politik har fått konsekvenser för arbetslöshet och arbetsvillkor. Arbetslösheten har under åtta år av borgerligt styre bitit sig fast på mycket höga nivåer. Massarbetslöshet är det rätta namnet för att beskriva den situationen. Långtidsarbetslösheten har exploderat, och otryggheten breder ut sig som en dimma över det gemensamma samhället. För många består arbetslivet i dag av ett systematiskt utnyttjande med otrygga anställningar och ständiga och omfattande subventioner av arbetskraften som reas ut via Arbetsförmedlingen. Och människor förväntas ständigt finnas tillgängliga med mobiltelefonen i handen, redo att direkt springa iväg till ett arbetspass. Ring in och spring ut - så ser många människors vardag ut långt upp i åren. Ekonomisk trygghet är enbart något man törs drömma om.

Med den här budgeten, som vi har varit med om att lägga fram, ökar investeringarna så att fler jobb skapas. Offentliga investeringar är ett mycket mer effektivt verktyg för att skapa jobb än skattesänkningar. Ni vet själva att borgarnas viktigaste sysselsättningsåtgärd enbart är självfinansierad till 30 procent. Det betyder att 70 procent försvinner ut till vad? Ja, inte till jobb i alla fall.

Vi investerar i ökat underhåll av miljonprogrammen och i ökat underhåll av järnvägen. Vi investerar i utbildning, i fler anställda i skolan, i äldreomsorgen, i sjukvården och i ökad trygghet för kvinnor som ska föda. Vi ser till att fas 3 fasas ut och ersätts med möjligheter till studier och jobb till avtalsenliga och värdiga villkor. Samtidigt ökar den ekonomiska tryggheten för den som har oturen att bli eller vara arbetslös eller riskerar att bli det. Det skapar ett tryggare Sverige för alla, samtidigt som arbetslösheten pressas tillbaka.

Den ekonomiska politiken måste handla om betydelsen av nödvändiga investeringar för att lösa de samhällsproblem vi har och står inför. Just så kan vi skapa nya jobb, förbättra ekonomins förutsättningar och stärka landet. Människors erfarenheter, vilja och kompetens måste tas till vara. Efter åtta år av borgerligt styre vet vi att skattesänkningar är ett ineffektivt sätt att bekämpa arbetslösheten. De leder i stället till växande inkomstskillnader och otrygghet samtidigt som arbetslösheten ökar.

Statsbudgeten handlar alltså inte om det spel som Sverigedemokraterna nu väljer att spela, ett hänsynslöst maktspel. Jag har även ställt frågor under den här debatten men har fortfarande inte fått något svar. Vad vill borgarna nu, efter kl. 16 i dag? Vill ni ha ett extraval? Vilken är er statsministerkandidat? Ni har fortfarande inte svarat på de frågorna. Det tycker jag att ni har skyldighet att göra.

Vänsterpartiet har, som enda oppositionsparti, valt att ta ansvar i det svåra parlamentariska läge som råder. Vi vill göra skillnad för människor. Därför har vi varit med och förhandlat fram den här budgeten som handlar just om människors livsvillkor. Det är väl känt att vi tycker att det hade varit bättre om vi själva hade ingått i regeringen och att vi tycker att det skulle behövas mer investeringar än

den här budgeten föreslår. Men den här budgeten är en politik i en annan riktning än det har varit under de här åtta åren.

Det här är en ekonomisk politik som tar steg för att öka jämlikhet, ta oss bort från ojämställdhet, öka investeringar, pressa tillbaka arbetslösheten och göra skillnad i människors liv - framför allt för ekonomiskt utsatta människor.

Det är det som det här handlar om. Och det är det vi bör ha i åtanke i dag när vi här i kammaren ska välja och trycka på olika knappar. Det är människors liv och människors livsvillkor det handlar om, inte något maktspel, som verkar attrahera vissa politiska partier.

Jag tycker att det är mycket beklagligt att ett rasistiskt högerparti kan kidnappa så många människors livsvillkor och demokrati. (Applåder)

anf.79 Jakob Forssmed (KD):

Herr talman! Ulla Andersson talar om de åtta åren med en alliansregering som en kränkning för pensionärer. Vi sänkte skatten för pensionärer fem gånger, och en garantipensionär fick motsvarande en extra månads utbetalning per år. Berätta gärna, Ulla Andersson, med hur mycket du sänkte skatten före 2006 när Vänsterpartiet var stödparti åt regeringen.

Vi sänkte skatten fem gånger, och en garantipensionär fick motsvarande en extra månads utbetalning per år. Det är i Ulla Anderssons värld en kränkning.

Vi sänker gärna skatten för pensionärer, men vi gör det inte genom att ge med den ena handen och slå mot jobben med den andra. Det behöver vi för att vi ska ha en god pensionsutveckling också i framtiden. Ni gör det däremot med den särskilda löneskatten.

Jag pratade också i mitt anförande om många av de åtgärder och de reformer som vi föreslår för en bättre äldreomsorg. Det är en äldreboendegaranti, en nationell demensplan och kunskapslyft för äldreomsorgens medarbetare. Allt handlar inte om resurser, utan det handlar också om vilka idéer man har för att göra äldreomsorg och välfärd bättre.

Låt oss då tala om resurser. Ni pratar om er 2-miljarderssatsning på äldreomsorgen. Den krymper ihop, för ni gör ju en besparing också på 1,44 miljarder 2018. Det är drygt 500 miljoner kvar.

Det är samma sak inom sjukvården. Om man tar Vänsterns satsningar, som sker utöver Alliansens, och bryter ned dem på ett landsting som Jämtland blir det utifrån befolkningens mängd ungefär 18 miljoner. Men sedan rycker den särskilda löneskatten för äldre bort 7 miljoner från Jämtland. År 2016 blir det mindre resurser till Jämtland än med Alliansens politik på grund av att de har många äldre anställda inom sjukvården.

Om man ger med den ena handen och tar tillbaka med den andra har man inte lika mycket resurser.

anf.80 Ulla Andersson (V):

Herr talman! Jag anser att det är en kränkning. När ni väljer en ekonomisk politik som innebär att man på grund av att man blir pensionär - vilket vi alla vill bli, för alternativet är inte så mycket att välja - blir sjuk, arbetslös eller till och med föräldraledig tvingas betala en högre skatt än när man har turen att vara frisk och ha ett jobb tycker jag att det är en kränkning av människor. Jag tror att de allra flesta tycker det.

Vi lägger fram ett förslag nu om att ta bort straffbeskattningen av fattigpensionärer, de som har 10 000 kronor i månaden i pension eller mindre än så. 250 kronor i månaden är oerhört mycket pengar för den som lever under knappa ekonomiska förhållanden. Det är en enorm summa i en sådan situation.

Det är ni nu med om att välja bort tillsammans med Sverigedemokraterna. Ni väljer alltså att vi fortfarande ska ha ett skattesystem som gör skillnad på människor på det sättet. Om vi då ska prata om resurser till välfärden handlar det dels om att få människor i jobb, dels om att de som har det gott ställt är med och bidrar efter förmåga.

Det behöver man inte i Kristdemokraternas Sverige. Tittar vi på ert förslag till budget kan vi se att ni inom så centrala utgiftsområden som till exempel sjukvård och förlossningsvård har flera miljarder mindre än regeringen. Tittar vi inom arbetsmarknadspolitik ser vi att det är 4 ½ miljard mindre, om jag inte missminner mig.

Så är det om man alltid väljer att prioritera skattesänkningar före gemensam välfärd, före effektiv politik för att skapa arbetstillfällen och före människors trygghet. Det är det ni har valt, Jakob Forssmed.

anf.81 Jakob Forssmed (KD):

Herr talman! Vi har valt en budget som inte konsekvent slår mot jobb och tillväxt. Jobben är otroligt viktiga för att vi ska kunna ha en god pensionsutveckling i framtiden. Det är väldigt viktigt för att vi ska klara de välfärdsutmaningar vi står inför och få fram resurser till välfärden.

Vi vet att vi aldrig tidigare har satsat mer resurser på välfärden än i dag. Det beror på att Alliansen har prioriterat jobben och välfärden. Men Ulla Andersson fortsätter att prata om en kränkning. Att få sänkt skatt fem gånger och få motsvarande en extra månads utbetalning per år, som en garantipensionär har fått med Alliansens politik, skulle vara en kränkning.

Jobben är otroligt viktiga för en långsiktig hållbar pensionsutveckling och pensioner som växer. Det tror jag att Ulla Andersson håller med om. Jobb skapar resurser till välfärden. Det tror jag också att Ulla Andersson håller med om. Varför lägger ni då fram en politik där jobben riskerar att minska, där jobbtillväxten riskerar att brytas och där resurserna riskerar att bli mindre i framtiden än vad de annars skulle vara till den välfärd som vi båda värnar?

De som har det gott ställt ska bidra. Ja, och det gör de också med Alliansens budget. Men vi väljer att inte höja skatten på jobb när vi ser att jobben växer till, för vi tror att det vore skadligt och dåligt för Sverige.

En annan fråga är: Varför är det så viktigt för Vänsterpartiet att slänga ut väldigt många människor, tusentals äldre som i dag har valt en alternativ utförare av sin hemtjänst och är nöjda med den? Varför är det så viktigt att de ska uppleva ytterligare moment av osäkerhet med er politik? De vet inte: Kommer den hemtjänstutförare som jag är nöjd med, som har gett mig en livskvalitetsförbättring och som har inneburit att jag känner mig tryggare på ålderns höst att finnas kvar eller inte? Varför är det så viktigt för Vänsterpartiet att stoppa detta?

anf.82 Ulla Andersson (V):

Herr talman! Under era åtta år har de 10 procent rikaste fått mer än den halva av svenska befolkningen som har lägst inkomster. Det är er fördelningspolitik, Jakob Forssmed. Det får konsekvenser, bland annat i mindre resurser till välfärden. Men ni har också fört en ineffektiv jobbpolitik som har inneburit att massarbetslösheten har bitit sig fast och långtidsarbetslösheten har exploderat. Det är vad ni har valt.

Det är också ni som har valt att införa en straffbeskattning av äldre och pensionärer, oavsett om ni sedan har försökt ta steg för att minska klyftan. Men den klyftan består ju fortfarande, och det är ni som har valt att införa den.

Vi lägger fram ett budgetalternativ som tar bort straffbeskattningen av fattigpensionärerna, framför allt kvinnor. Det väljer ni återigen bort. Jag vet att ni hela tiden har haft Sverigedemokraternas stöd för den här politiken och att de återigen väljer att stödja straffbeskattningen med det val de tänker göra i eftermiddag.

Det här handlar om vilket samhälle vi vill leva i. Och vi vet att offentliga investeringar har mycket större effekt på jobb och sysselsättning än vad skattesänkningar har. Det är de allra flesta överens om. Vi vet efter åtta år vad som har hänt med er politik. Vi väljer i stället att öka de offentliga investeringarna och anställa fler i äldreomsorgen. Det behövs verkligen - jag kan lova dig det.

Arbetsvillkoren är väldigt pressade, och det är väldigt många äldre som inte får den omsorg de skulle behöva. Kvinnor tvingas vända på förlossningen för att det inte finns tillräckligt med resurser.

Välfärd handlar ofta om resurser, även om det också handlar om goda idéer. Vi försöker se till att de resurser vi har används effektivt. Det är därför vi vill att pengarna ska gå till just den verksamhet de är avsedda för, till exempel de äldres omsorg, och inte som privata vinster ned i privata fickor. Alla aktörer kan fortsätta bara de låter pengarna gå till det de är avsedda för. (Applåder)

anf.83 Erik Ullenhag (FP):

Herr talman! Det är klart att Ulla Andersson och jag har olika idéer om hur Sverige ska se ut. Jag tror att det är bra när människor får mer att bestämma om och när man får välja. Jag tror att det är bra när vi ser till att öka människors egenmakt. Jag tror att den största rättvisefrågan handlar om att bekämpa den ofrihet det innebär att vara fast i ett utanförskap och se till att människor själva har möjligheter, får lön och kan styra sitt liv. Där kan vi tycka olika.

Basen för en debatt bör ändå vara, Ulla Andersson, att vi försöker beskriva verkligheten korrekt. Vi kan i alla fall försöka. Vad har hänt med er politik? Ingenting har hänt. Arbetslösheten sköt i höjden. Det är budskapet här.

300 000 nya jobb - är det antalet fel, Ulla Andersson?

Ulla Andersson beskriver återigen från talarstolen att löneskillnaderna mellan män och kvinnor ökar dramatiskt. Vi tar det en gång till: Inkomsterna ökade med 40 procent för män och 40 procent för kvinnor. Om män från början har högre inkomster än kvinnor kan man i och för sig med vänsterpartistisk matematik säga att män då får några mer kronor i plånboken och sedan jämföra bara den ökningen.

Tycker Ulla Andersson att Sverige hade varit bättre om det i stället hade varit så att undersköterskan hade förlorat 4 000 kronor under Alliansens tid vid makten i stället för att få en ökning av sin disponibla inkomst med 4 000 kronor? Där ligger kärnan. Med ditt sätt att räkna skulle Sverige ha blivit mer rättvist om undersköterskorna fått sänkt lön bara män också fått sänkt lön.

Jag ska återge Finanspolitiska rådet, som hävdar att spridningen i disponibla inkomster mätt med Gini-koefficienten i stort sett varit konstant sedan 2006 - i stort sett varit konstant. Ulla Andersson beskriver ett Sverige som glider isär och där inkomstskillnaderna ska ha ökat dramatiskt. Vad har du för statistik som Finanspolitiska rådet saknar?

anf.84 Ulla Andersson (V):

Herr talman! Jag tänkte återge borgarnas egen budgetproposition. Jag tror att det var på s. 245, men jag ska inte svära på det. Där står det att den sysselsättningsökning som har varit i Sverige beror främst på befolkningstillväxten. Det är det normala i ett ekonomiskt sammanhang. Ökar befolkningen ökar också antalet jobb.

Det som däremot har hänt med Alliansens ekonomiska politik är att arbetslösheten har ökat i mycket större utsträckning. Vi har massarbetslöshet - och den är en konsekvens av er ekonomiska politik. Långtidsarbetslösheten har exploderat. Det är så det ser ut i dag. Erik Ullenhag pratar om att beskriva verkligheten som den ser ut. Det är kanske så att vi befinner oss i olika delar av samhället. Jag känner många som är arbetslösa eller sjuka och som lever mycket otryggt. Det är dem debatten oftast borde handla om - tycker jag. Men i ert ställe handlar debatten om de skatter som gynnar framför allt dem med höga

inkomster. Det är ungefär som om skatter inte finansierar någonting utan bara är tagna ur sitt sammanhang.

Men vi vet att samhällen som har höga skatteuttag också är mer jämlika där människor får bättre möjligheter och större frihet, där jämställdheten är högre. Det handlar om vilket samhälle vi vill ha, hur vi ska leva i samhället tillsammans.

Ni har valt att gynna de 10 procent med högst inkomster. Det är faktiskt vad ni har gjort. När man väljer skattesänkningar för framför allt höginkomsttagare väljer man också bort sådant som är nödvändigt för oss kvinnor, till exempel en sjukförsäkring, fler anställda i äldreomsorgen, en bra föräldraförsäkring med en ekonomisk ersättning som det faktiskt går att leva på. Det har ni valt bort.

anf.85 Erik Ullenhag (FP):

Herr talman! 4 000 kronor mer i månaden i disponibel inkomst för en undersköterska. Det är vad som skedde under åtta år med alliansregeringen. Säg gärna att undersköterskan är överbetald. Säg gärna att hon är höginkomsttagare om problemet är att hon har fått 4 000 kronor mer i månaden, att hon har fått större marginal för att åka på semester med sina barn. Prata gärna om det, Ulla Andersson.

Jag talar mycket gärna om de människor Ulla Andersson lyfter fram, det vill säga de som riskerar att fastna i utanförskap eller de som fastnar i utanförskap. Vi drev åtta år i regeringen, och vi kommer att fortsätta att driva, att vi ska aldrig ge upp om en människa som vill och kan arbeta.

Låt oss gå tillbaka till hur Sverige såg ut 2006. Om jag befann mig för långt från arbetsmarknaden, till exempel hade suttit i fängelse eller länge hade varit borta från arbetsmarknaden, hade ni byggt ett system där den enskilde handläggaren på Arbetsförmedlingen använde stämpeln: Ej till arbetsmarknadens förfogande. På riktigt! Det bättrar på arbetslöshetsstatistiken; jag köper det, Ulla Andersson. Men den människan befinner sig ännu längre bort, och den människan gör man en ännu mindre insats för för att få tillbaka till arbetsmarknaden. Detta är en grundläggande skillnad.

Den andra grundläggande skillnaden - och det bekymrar mig med nu sittande regering - är att jag gärna talar om hur resurser växer till, Ulla Andersson, hur vi får fler jobb och fler skattebetalare, hur vi kan se till att företag kan våga anställa. Det är vad som på lång sikt ger resurser till välfärden.

Ulla Andersson vet att jag också vill ha en skattefinansierad välfärd, men jag tror att lösningen på morgondagens utmaningar handlar om att besvara frågan om hur vi får fler skattebetalare, inte att ständigt höja skatten och skälla på dem som råkar tjäna pengar. Vi kan göra frågan ännu enklare, Ulla Andersson. Vore det en bra eller dålig idé om Zlatan Ibrahimovic flyttade hem till Sverige och blev skattebetalare fullt ut i Sverige? Då skulle skillnaderna öka något i Sverige. Är det bättre att han bor i ett annat land även efter sin fotbollskarriär?

anf.86 Ulla Andersson (V):

Herr talman! Budgeten handlar om huruvida sjuka människor ska få ekonomisk trygghet eller om det är politiken som ska bestämma hur

länge de får vara sjuka och sedan stå i en tom otrygghet. Det är vad detta handlar om.

Ska arbetslösa tvingas känna en enorm klump i magen när de måste leva på så låga ersättningsnivåer som socialbidragsnormen? Det är vad detta handlar om. Det här är det samhälle ni har valt, det vill säga att öka den ekonomiska utsattheten dag efter dag.

Låt oss prata om undersköterskornas löner. Vänsterpartiet är ett parti som faktiskt ständigt föreslår ökade resurser till välfärden. Erik Ullenhag tillhör ett parti där partiledaren tycker att man ska sänka ingångslönerna i kommuner och landsting. Han pratar om 15-20 procent. Det skulle betyda att en undersköterska med er politik skulle ha en lön på ungefär 15 000 kronor i månaden. Lugn, lugn! Centerpartiet slår er. De tycker att undersköterskor ska komma ned på lönenivåer på ungefär 14 000 kronor i månaden.

Vi tycker i stället att undersköterskor ska ha en bra lön, ska ha en trygghet, så att de vet att om oturen är framme och de blir sjuka eller sliter ut sig på jobbet, som många gör, ska de ha ekonomisk trygghet också i sjukförsäkringen. De ska få vara sjukskrivna så länge de är sjuka och har rätt till rehabilitering. Det har ni valt bort.

Jag vill att undersköterskorna ska få så många arbetskamrater att de slipper springa och stressa, slipper gå på delade turer, slipper vända in och ut på sig själva vareviga dag för att räcka till - och ändå inte räcka till. Det väljer jag. Det vill jag att de ska få, och det är vad den ekonomiska politiken handlar om. Ni har valt bort detta. Ni väljer ständigt en ekonomisk politik som gynnar dem med högst inkomster. Erik Ullenhag vet, liksom jag, att en stor majoritet av dem är män. Vi kvinnor är så mycket mer beroende av de gemensamma

trygghetssystemen, av den gemensamma välfärden, som hela tiden får stå tillbaka när ni prioriterar sänkt skatt och sänkt skatt för dem som redan har det bäst. (Applåder)

anf.87 Emil Källström (C):

Herr talman! Vid vår förra debatt i kammaren vid tiden för budgetpropositionens avlämnande i riksdagen gratulerade jag Ulla Andersson och framför allt hennes partiledare Jonas Sjöstedt. Jag kallade honom den bästa finansministern Sverige aldrig har haft. Jag talade då om att Jonas Sjöstedt och hans partikamrater lyckats väl med att få in sin politik och sina förslag om totalförbud mot valfrihet i välfärden och liknande i regeringspolitiken. Ett antal utredningar skulle genomföras.

Med mina gratulationer kan jag konstatera att jag var en av de mer positiva i mina reaktioner på den delen av den förda politiken. Det har varit mycket kritik. Snart sagt varenda remissinstans har varit kritiska till förslaget om att förbjuda eller riva upp lagen om valfrihetssystem i primärvården i landstingen redan till årsskiftet. Jag föreställer mig att det var sista spiken i kistan när Lagrådet kom med sitt uttalande. Lagrådet sade att underlaget från regeringen över huvud taget inte lämpade sig för att skriva lagtext om. Sällan eller aldrig har ett regeringsmaterial som syftar till skarpa beslut i Sveriges riksdag blivit så sågat.

Det är helt uppenbart att denna delen av er politik har nått vägs ände. Ni har inga vänner i era försök att drastiskt förkorta och ta bort den valfrihet som många har vant sig vid och uppskattar i primärvården. Ger ni upp denna del av er politik där ni inte har några vänner? Hur ser

vägen framåt ut i Vänsterpartiets strävan att förbjuda den valfrihet som många svenska patienter värnar och tycker är bra?

anf.88 Ulla Andersson (V):

Herr talman! Ibland är minnet kort, men jag kommer ihåg när den så kallade stupstocken infördes, det vill säga när borgarna bestämde hur länge människor skulle få vara sjuka. Varenda remissinstans sågade det förslaget. Man ansåg att remisstiden var för kort och att förslaget skulle få enorma konsekvenser. Jag tycker att det har mycket större betydelse än den proposition som man nu lade fram och som handlade om att företag skulle ha fri etableringsrätt, det vill säga dragningsrätt på skattepengar. Det är lite skillnad i tyngd i de två frågorna.

Vi vet att vi har väldigt många vänner. Åtta av tio svenskar vill att de skattepengar som de ska betala ska gå till den verksamhet som de är avsedda för och inte till privata vinster. Det har vi debatterat under många år. Folkviljan är tydlig där. Det är viktigt att skattepengar används effektivt och går till det som de är avsedda för, i det här fallet till sjukvård, i andra fall till äldres omsorg eller till barnens skola.

Alla som verkar i välfärden får möjlighet att vara kvar. Däremot får de privata företagen inte själva bestämma var och när de ska etablera sig. Det är därför som det finns så många vårdcentraler till exempel på Östermalm, men väldigt få i Botkyrka. Man tjänar mer pengar på sjukvård på Östermalm än vad man gör i Botkyrka.

Det handlar också om ifall vi ska använda våra gemensamma pengar till förebyggande insatser i stället för till vinster. Om vi inte vill att människor ska bli sjuka är det också viktigt att skattepengar går till detta i stället för att betalas ut till något som de inte borde betalas ut

till, det vill säga till privata vinster.

Så låt oss se till att vi får valfrihet, men att pengarna går dit där de är avsedda för. Folkviljan vill ju att de ska gå till verksamheter och inte till privata bolag, framför allt inte till riskkapitalbolag, för det är ju de som vi pratar om. (Applåder)

anf.89 Emil Källström (C):

Herr talman! Jag noterar att Ulla Andersson inte riktigt svarar på frågan, för vi får ju ingen beskrivning av hur arbetet ska se ut framåt. Planen för att inskränka och förbjuda valfriheten verkar inte finnas. Jag väljer att tolka det så. Jag hoppas gärna att det beror på att man inser att loppet är kört.

Varenda gång som man har försökt att substantiellt ta tillbaka en valfrihet från många människor har ju detta inte fungerat. Man skulle snabbt och lätt ta bort valfriheten i primärvården i hela landet, men det går inte. Kritiken har varit massiv både i form och i sak.

Samma sak händer i kommuner där man har infört lagen om valfrihet i hemtjänst och i andra välfärdsverksamheter. Om det kommer en ny vänstermajoritet som i grunden ogillar detta, inte vill ha valfrihet och vill gå tillbaka till tiden med kommunala monopol blir det samma sak igen. Det folkliga motståndet är så pass kompakt att man inte klarar detta. Man kan inte dra tillbaka denna valfrihet och denna frihet när den väl har satt sig.

Vi har fortfarande en regering som ger väldigt jobbiga besked till många brukare som använder tjänsterna och många som erbjuder dessa

tjänster på ett nytt sätt vid sidan av de kommunala monopolen, om man har startat och drivit sin egen verksamhet eller valt något annat än det som tidigare erbjöds i form av kommunalt monopol för att det passar en bättre. Det finns orosmoln, även om det inte investeras och även om ingen vågar göra någonting i dessa sektorer där den kreativitet och innovation som vi behöver är på paus just nu för att det råder en sådan osäkerhet.

Det är svårt. Ingen har lyckats att faktiskt rulla tillbaka denna valfrihet och denna frihet, inte heller Vänsterpartiet. Jag tolkar Ulla Anderssons brist på svar på frågan hur man ska fortsätta denna förbudsiver som att det faktiskt inte finns något svar.

anf.90 Ulla Andersson (V):

Herr talman! Sverige är ett extremt land. Vi har till och med gått längre än USA. I Sverige är det tre gånger högre avkastning på eget insatt kapital i äldreomsorgen än i bankverksamhet. Är det rimligt, Emil Källström? Är det rimligt att man tjänar mycket mer pengar på att underbemanna äldres omsorg? Det är ju så man gör vinst. Valfriheten tas inte bort. Däremot föreslås att Capios och andra riskkapitalbolags etableringsfrihet inte ska gälla. Det är en stor skillnad.

Sverige är extremt. Sju av de största aktörerna i välfärden är riskkapitalbolag. Det är väl ändå inte rimligt att vi ska ha det så i vår gemensamma välfärd? Det kan inte jag tycka.

Men det känns lite som att du är ute på tunn is, Emil Källström. Du säger: Ni svarar ju inte på frågor om hur det ska se ut framåt. Här har vi stått och tillbringat timmar i kammaren för att diskutera hur

människors livsvillkor och ekonomiska villkor ska påverkas av den här budgetdebatten. Klockan fyra i dag ska vi rösta om det. Hur den omröstningen kommer att avgöras kan betyda väldigt mycket för väldigt många människor.

Centerpartiet tillsammans med de andra borgerliga partierna har inte svarat på en enda fråga. Vad avser ni med detta? Vad är er plan? Vill ni ha extra val? Vem är er statsministerkandidat? Ni har inte svarat på de frågorna under hela den här debatten. Sedan säger du till mig: Hur ska det se ut framåt? Ja, får jag vara med och tycka till, om vi skulle vinna omröstningen, då kommer det att bli ökad ekonomisk jämlikhet. Det kommer att bli fler människor i arbete, ökad ekonomisk trygghet, fler undersköterskor och pengarna kommer att gå till den verksamhet som de är avsedda för just för att vi vill ha bättre kvalitet. (Applåder)

anf.91 Finansminister Magdalena Andersson (S):

Herr talman! Det finns en hel del som skiljer er som sitter här i kammaren i dag, vilken del av landet ni kommer ifrån, vilken bakgrund ni har och vilket parti ni representerar. Det är bra. Det är grunden i den representativa demokratin.

Samtidigt finns det flera saker som förenar er. Den viktigaste är att ni alla är riksdagsledamöter. Det är kanske det allra finaste uppdraget man kan ha, att vara vald av svenska folket för att fatta beslut som berör oss alla.

Som ledamot av Sveriges riksdag har man ett ansvar för landet. Man har ett ansvar för att skapa förtroende för demokratin. Man har ett ansvar för att upprätthålla förtroendet för riksdagen.

Därför är det som har skett under hösten allvarligt. Sverigedemokraterna har, i vecka efter vecka, förvandlat riksdagen till en lekstuga. Det har varit beklämmande att beskåda. Men inte bara det. Det har skadat Sverige. Det har skadat tilltron till vår demokrati, och det har skadat riksdagen som institution.

Det har också påverkat bilden av Sverige. I stället för det stabila landet i norr tornar nu bilden upp sig av ett politiskt osäkert land. Det riskerar i längden att vi går miste om investeringar eftersom det kan påverka företagens investeringsvilja. Vi går miste om investeringar, jobb och tillväxt och därmed resurser till bara skolor, trygg välfärd och goda villkor för våra äldre.

Sverige förtjänar något annat än detta. Svenska folket förtjänar bättre. Efter att Alliansen röstats bort i höstens val frågade Stefan Löfven samtliga partiledare utom Jimmie Åkesson om de var intresserade av att samverka för att minska Sverigedemokraternas inflytande. Samtliga fyra borgerliga partiledare sa nej. De ville lägga fram sitt valmanifest i form av en gemensam budgetmotion.

Det parti som var berett att samarbeta var Vänsterpartiet. De stod redo att ta ansvar för Sverige i en svår parlamentarisk situation. För det förtjänar Vänsterpartiet respekt.

Om Sverigedemokraterna hade hållit sig till den etablerade ordningen i riksdagen så hade den budget som vi samverkat kring blivit verklighet från årsskiftet.

I går lämnade Sverigedemokraterna ett nytt besked. De ska försöka fälla varje budgetproposition och varje regering som inte tar sin utgångspunkt i deras syn på invandringen. Detta ritar om det politiska

landskapet i grunden. Det går numera inte att stödja sig på enbart ett block utan varje regering måste utgå från ett bredare underlag.

Så är läget, och då kan vi inte stoppa huvudet i sanden. Det finns bara en sak som vi seriösa och demokratiska partier kan och måste göra, och det är att samverka, att ta ansvar och att värna Sverige. Vi måste se att det har uppstått ett nytt politiskt landskap efter Sverigedemokraternas besked. Samarbetsregeringens inställning i det här läget är tydlig. Vi ser ett behov av samarbete över blockgränserna.

Hur de borgerliga partierna ställer sig till det har de i dag inte svarat på i kammaren. Jag ser bara två alternativ: Man får antingen samarbeta över blockgränserna eller dansa efter Sverigedemokraternas pipa. Sverige behöver regeras; det går inte att komma ifrån.

Vi står inför stora utmaningar. Vi har 400 000 människor som är arbetslösa, skolresultaten faller snabbare än i något annat jämförbart land och vi missar 14 av 16 miljömål samtidigt som vi har stora underskott i de offentliga finanserna. Det var mot den bakgrunden som svenska folket röstade bort alliansregeringen.

I budgetpropositionen stakar samarbetsregeringen ut vägen mot ett bättre Sverige för alla, ett Sverige där vi tar oss an våra gemensamma utmaningar genom att modernisera landet. Sverige ska ligga i framkant i utvecklingen.

Det finns ju så mycket potential i det här landet, så många unga människor som vill ta för sig och visa framfötterna, så många nya spännande idéer och så många företag med utvecklingspotential. Här finns stora naturtillgångar, öppna landskap och en stark basindustri.

För att ta till vara alla dessa möjligheter vill vi investera för framtiden samtidigt som vi ger alla möjlighet att vara med på resan.

Vi vill investera i det som skapar förutsättningar för tillväxt: fungerande infrastruktur i hela landet, stärkta exportmöjligheter och minskade sjuklönekostnader för våra företag, bra utbildning för alla - oavsett vilka föräldrar man har eller var man kommer ifrån - och fler möjligheter till högre utbildning för våra unga, fler jobb åt unga arbetslösa, tydliga klimatinvesteringar i våra kommuner och ökat stöd till hållbar energi. Nu blir inget av detta verklighet.

Men investeringar för framtiden räcker inte. Vi skulle också vilja se till att alla känner sig delaktiga i moderniseringen av Sverige. Allt framgångsrikt förändringsarbete bygger nämligen på att man går framåt tillsammans, att det finns plats för var och en, att ingen lämnas efter, att alla har någonting att se fram emot och att man känner trygghet i förändringen. När det inte sker sätts ett likhetstecken mellan förändring och försämring. Då försvinner legitimiteten för utveckling.

Det här är en helt central del i hur Sverige har blivit ett av världens mest framgångsrika länder: Vi nådde uppslutning om vägen framåt. När vi vill stärka a-kassan gör vi det inte bara mer lönsamt att vara en del av arbetskraften. Vi gör det också lättare att hänga med i strukturomvandlingar och våga söka nya vägar och nya jobb eller starta eget.

När vi vill stärka sjukförsäkringen och sätta stopp för utförsäkringarna visar vi att den tillväxt som skapas ur moderniseringen inte sker på bekostnad av trygghet och hälsa.

När vi vill höja grundnivån i föräldrapenningen och underhållsstödet för ensamstående är det för att vi erkänner att hela samhällsutvecklingen är beroende av att människor sätter barn till världen och för att alla barn ska växa upp under rimliga ekonomiska förhållanden.

När vi vill minska den orättvisa straffbeskattningen av pensioner är det för att vi ser att det är de äldre som byggt upp det Sverige vi alla är så stolta över.

Från borgerligt håll kallas det här att ge pengar till dem som inte arbetar. Jag ser det på ett annat sätt. Jag ser att det är reformer för att skapa uppslutning för modernisering och utveckling, reformer för att vi ska kunna möta framtiden tillsammans som *ett* samhälle. Nu riskerar allt detta att gå om intet. Även de kommande åren ska utförsäkringarna fortsätta obehindrat.

Herr talman! Vi vill att fler människor ska komma i arbete och kunna leva på sitt arbete och att varje ung arbetslös utan gymnasiebehörighet ska ges möjlighet att avsluta sina studier.

Vi föreslog ett ömsesidigt utbildningskontrakt som skulle ge både stöd och ställa krav. Det skulle ge tydliga incitament genom att man skulle kunna kombinera arbete och utbildning, allt anpassat för att locka den enskilda unga arbetslösa.

Vi föreslog att tusentals unga långtidsarbetslösa skulle ges möjlighet till riktiga arbetsuppgifter och riktiga anställningar inom välfärden genom traineejobb. Fas 3 skulle avvecklas steg för steg. Deltagare skulle ges jobb, kollektivavtalsenlig lön, sammanhang och värdighet.

Nu finns risken att fas 3 blir kvar som en av Sveriges största arbetsgivare.

Genom ökade anslag till underhåll av vägar, infrastruktursatsningar i våra städer, stöd till kommunernas klimatarbete och upprustning av våra miljonprogramsområden skapas arbetstillfällen som så väl behövs.

Genom riktade resurser till vården och äldreomsorgen kan fler få jobb. 400 000 arbetslösa människor och deras familjer förtjänar bättre. Många av dem skulle få bättre chanser till jobb om riksdagen antog budgetpropositionen.

Herr talman! Vi vet att Sverige är ett ojämnt land och att det skadar Sverige. Det är ett slöseri att kvinnors kompetens inte tas till vara på samma sätt som mäns. Det är ingen väg framåt för Sverige. Om vi ska kunna konkurrera på världsmarknaden måste vi ta till vara all den talang och begåvning som finns i vårt land.

Men det handlar om mycket mer än så. Det handlar om att alla tjejer som växer upp i Sverige ska få fulla möjligheter att växa och utvecklas utifrån sin talang och sina drömmar. De ska inte begränsas i den utvecklingen bara för att de har fötts som tjejer.

Vi vill skapa ett jämställt Sverige. Därför vill vi införa ytterligare en reserverad månad för varje förälder i föräldraförsäkringen. Vi vet att dagens föräldraförsäkring cementerar könsroller. Därför vill vi investera i bättre barnomsorg och äldreomsorg för att fler kvinnor ska kunna ta för sig i arbetslivet. Därför vill vi investera i förlossningsvård och stärka kvinnojourerna.

Ska inget av detta bli verklighet? Ska slöseriet med kvinnors kompetens fortsätta? Är det den framtiden vi vill ge våra unga flickor? Herr talman! Det är inte bara här i riksdagen som situationen är komplicerad och bekymmersam. Det är den ute i verkligheten också med hög arbetslöshet och skolresultat som sjunker.

Sverigedemokraternas agerande försvårar för de seriösa partierna att möta de utmaningarna. Men det finns ingen anledning att resignera. Tvärtom finns det en kur mot att Sverigedemokraterna dikterar villkoren i svensk politik. Den heter blocköverskridande samarbete. Jag hoppas att det blir det slutliga resultatet av den process som vi just nu är inne i. (Applåder)

I detta anförande instämde Veronica Lindholm (S).

anf.92 Anna Kinberg Batra (M):

Herr talman! Tack, finansministern!

Hittills i dag har debatten varit närmast en uppvisning av Magdalena Andersson och hennes kollegor av vad samverkan och talet om samverkan faktiskt betyder. Det betyder övergivna överenskommelser och konfliktsökande - särskilt mot jobbskaparna, särskilt mot de företag och människor som försöker skapa jobb och tillväxt. Det har varit bra, tror jag, att sakskillnaderna mellan budgetalternativen får visst utrymme i dag så att allting inte handlar om formerna.

Jag kommer ändå att rikta in min replik på formerna, mot bakgrund av Magdalena Anderssons nyvunna respekt för riksdagen. Det får man väl säga, för så här lät det ju inte förra hösten. Förra hösten var det inte så noga med praxis på samma sätt som det just har blivit. Förra hösten var det inte upprörande att bryta praxis. Nu däremot har Magdalena

Andersson börjat uttala respekt för riksdagen och för den situation som den här regeringen har hamnat i. Då vill jag säga tre saker. Den tredje är också en fråga till finansministern.

För det första, vilket flera talare i dag och även de senaste dagarna har påpekat och som Magdalena Andersson själv har påpekat: Det är inte oppositionens uppgift att genomföra regeringens budgetproposition. Tala om att diktera villkor! Det tackar vi nej till, särskilt för jobbens och tillväxtens skull.

För det andra tror jag att det vore skadligt för Sverige, svensk politik och ytterst demokratin med en stor koalition, där till exempel Sverigedemokraterna skulle vara den enda oppositionen. Det är viktigt med alternativ.

För det tredje tror jag att det är viktigt att seriösa, ansvarstagande partier talar allvar om hur liknande situationer kan undvikas i framtiden.

Är finansministern och hennes parti beredda att diskutera till exempel hur det största blocket i riksdagen seriöst ska kunna regera utan den typ av frågetecken som vi har sett under den senaste tiden? Det kräver att Socialdemokraterna är beredda att ta ansvar för det.

anf.93 Finansminister Magdalena Andersson (S):

Herr talman! Det är någonting som har diskuterats mellan de olika partierna i riksdagen under den tidigare mandatperioden. Självklart säger vi inte nej till den typen av diskussioner. Däremot har jag väldigt svårt att se att det skulle kunna lösa den situation som nu har uppkommit när Sverigedemokraterna säger att de avser att fälla

varenda budgetproposition som läggs fram i riksdagen där de inte har dikterat villkoren och som inte innehåller en politik som dansar efter deras pipa. Jag har svårt att se att en sådan process kan leda fram till någonting som gör det omöjligt. Självklart kan vi diskutera kring detta. Men frågan, som jag har ställt till de andra borgerliga partierna, är: Hur tänker ni er att Sverige ska kunna regeras i framtiden? Det har jag inte fått något svar på från de andra borgerliga partierna, och jag förväntar mig inget svar från dig heller.

Däremot frågade jag dig något tidigare som jag inte tycker att jag fick svar på. Vad säger du nu till alla de ungdomar som hade förhoppningar om att de skulle få ett jobb? De skulle inte behöva gå långtidsarbetslösa utan skulle få chans att utföra ett arbete i välfärden. Vad säger du till alla de ungdomar som inte har avslutat sin gymnasieutbildning och som skulle behöva den stimulans som vi vill erbjuda i form av att man ska kunna kombinera arbete och utbildning och på så sätt komma in i skolsystemet igen? Vad säger du till alla de ungdomar som drömmer om en högre utbildning och som hade sett fram emot de 5 000 nya högskoleplatser som vi hade velat starta i höst? Vad säger du till dem? Varför är det viktigare att ungdomar inte går en högre utbildning? Och varför ska ungdomar gå långtidsarbetslösa?

anf.94 Anna Kinberg Batra (M):

Herr talman! Hur och varför jobben för unga med flera blir fler med Alliansens politik framgår av reservationerna 1 och 3 i betänkandet. Dem kommer jag att rösta ja till i eftermiddag. Det är det jag har att ta ansvar för i eftermiddag.

Hur finansministern och statsministern hanterar en situation om deras egen budgetproposition skulle falla är inte oppositionens ansvar utan regeringens. Så den bollen får Magdalena Andersson behålla själv.

Däremot skulle jag återigen vilja försöka söka svar på frågan om hur vi kan ha ett stabilare ramverk kring både budgetproposition och regeringsbildning framöver. Menar Magdalena Andersson allvar med respekt för riksdagen, med ansvarsfulla partier och med att man måste kunna regera det här landet? Det är faktiskt så att det så sent som under den förra mandatperioden satt en utredning om en starkare budgetprocess, där det blev konflikt efter att Socialdemokraterna prioriterat möjligheterna att bryta ut delar av budgeten. Det är faktiskt så att Socialdemokraterna hittills har vägrat ge besked om huruvida de skulle vara beredda att släppa fram en minoritetsregering som de inte själva ingår i, även om ett block skulle vara större än dem själva.

Det är den typen av frågor som vi skulle behöva tala allvar om, om vi menar allvar med att Sverige ska kunna regeras seriöst av det största blocket, även om det är ett block man inte gillar själv. Men då kräver det att Socialdemokraterna lämnar valrörelseretoriken, slutar med pajkastningen och är beredda att ta ansvar för hur landet ska kunna regeras på lång sikt även om de inte själva ingår. Det är där skon klämmer, Magdalena Andersson.

Hela dagen har Socialdemokraterna ägnat sig åt att böna och be om att vi ska ordna så att de får sitta kvar. Regeringsmakten får ni bära själva, men Sverige måste kunna regeras på lång sikt av många olika regeringar, även utan majoritet. (Applåder)

anf.95 Finansminister Magdalena Andersson (S):

Herr talman! Anna Kinberg Batra försöker nu blanda bort korten. Den diskussion som fanns i Budgetprocesskommittén förra året hade inte på något sätt löst den situation som Sverige nu befinner sig i. Vi befinner oss i ett helt nytt läge när riksdagens tredje största parti säger att de avser att fälla varenda budget som läggs fram av en regering som inte dansar efter deras pipa. Detta hade inte lösts i Budgetprocesskommittén, för detta läge förutsågs inte då. Jag ser heller inte riktigt hur det skulle kunna lösas i den typen av diskussioner.

Självklart är det regeringens ansvar att nu agera efter det som har skett i riksdagen. Jag har aldrig sagt något annat heller. Det jag har frågat de andra borgerliga partierna - men det kommer jag inte att fråga dig - är: Hur ser man att Sverige ska kunna styras i framtiden? Jag menar inte att ni ska lösa den här situationen här och nu, men jag har frågat: Hur tänker de borgerliga partierna längre fram? Hur ska Sverige kunna styras under de kommande åren i det läge som Sverigedemokraterna har skapat?

anf.96 Erik Ullenhag (FP):

Herr talman! Jag hör hur Magdalena Andersson och Stefan Löfven gång på gång nämner samarbete. Nu kanske en och annan som lyssnar säger: Men varför räcker de andra inte ut en hand i det här samarbetet? Frågan är: Vad gör ni i verkligheten?

Vi har nu lyssnat på en budgetdebatt där Magdalena Andersson återigen beskriver ett Sverige som om det vore i fritt fall, som vi lämnade efter oss, när verkligheten är den att Sverige och Tyskland är

de starkaste ekonomierna i Europa. Det är det landet du har tagit över i regeringsställning.

Det blir lite svårare att ta det seriöst när vi har så olika bilder av vad som sker. Du låter fortfarande som om du står på ett torgmöte i valrörelsen när du beskriver svensk verklighet. Det tror jag faktiskt inte gynnar ett konstruktivt samarbetsklimat i Sverige.

Ganska snabbt efter regeringsskiftet övergav ni friskoleöverenskommelsen. Vi hade lagt ned mycket tid på att sex partier skulle bli överens: Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Alliansen. Men då var det viktigare att låta Vänsterpartiet diktera villkoren och minska valfriheten.

För någon vecka sedan var det något som kanske många medborgare tyckte var konstigt. Vad handlade det där bråket om Pensionsgruppen om? Bråket om Pensionsgruppen handlade om detta: I 20 års tid har fem partier - Alliansens fyra partier och Socialdemokraterna - gemensamt vårdat en pensionsöverenskommelse som innebär att vi säkrar våra egna pensioner. En del i det samarbetet som jag är rätt stolt över är att vi har gett varandra veto. Socialdemokraterna kan inte ändra utan oss, och vi kan inte ändra utan Socialdemokraterna. Det gäller varje enskilt parti. Då blev det lite konstigt för oss när Socialdemokraterna helt plötsligt sa att man skulle lyfta in ett parti och ge det veto utan att samtala med oss andra. Ni sänder liksom ingen signal om samarbete i ert sätt att agera.

Jag tänkte dock ställa en fråga om samarbetet i regeringen. Janine Alm Ericson sa så här för en stund sedan om Förbifart Stockholm: Det är anmärkningsvärt att man satsar på ett helt ohållbart vägprojekt.

Ni är två partier i regeringen. Vad tycker du om Janine Alm Ericsons uttalande?

anf.97 Finansminister Magdalena Andersson (S):

Herr talman! Det är intressant att det är just Erik Ullenhag som ställer den frågan. Erik Ullenhag stod i den här talarstolen för bara några timmar sedan och sa att han inte kunde försvara vårdnadsbidraget. Han sa att han kunde kompromissa och samarbeta men inte försvara vårdnadsbidraget. (Applåder)

Erik Ullenhag tycker att vi har mycket goda statsfinanser. Men samtidigt delar Erik Ullenhag min uppfattning att det inte finns en enda krona kvar att använda för ofinansierade reformer, att det behöver läggas den stramaste budget som är lagd i riksdagen sedan budgetsaneringen och att vi nu måste lämna den tidigare borgerliga politiken med ofinansierade skattesänkningar och finansiera alla reformer krona för krona.

Vi har ett underskott på 90 miljarder. Vi har ett strukturellt underskott på 1 procent av bnp. Vi befinner oss därmed 75 miljarder från det överskottsmål som vi alla är överens om att vi bör uppfylla.

Man kan beskriva detta som att Sverige har mycket goda statsfinanser, men man kan också beskriva det som att vi har stora underskott och att vi nu måste finansiera reformer. Vi måste steg för steg beta av och minska de underskotten.

Vi har en låg statsskuld. Det är bra. Det är tack vare att den tidigare socialdemokratiska regeringen betade av de underskott som vi ärvde 1994, steg för steg. Vi fick ned statsskulden till runt 40 procent. Det är

mycket bra. Men just nu rinner det ut mer pengar än det kommer in i statskassan. Det är inte en hållbar situation. Det är vi överens om. Det tycker jag är bra. (Applåder)

anf.98 Erik Ullenhag (FP):

Herr talman! Ibland försöker jag förstå Socialdemokraterna. Alliansen satt åtta år i regeringsställning. Allt som är fel i samhället är vårt fel. Det har vi hört länge. Nu berättade vi att svensk ekonomi mådde bra. Hörde ni vad Magdalena Andersson sa då? Det var tack vare Socialdemokraterna. Det är rätt häpnadsväckande att hoppa över åtta år, dessutom med en djup internationell lågkonjunktur, och inte kunna ge ett erkännande åt det alla andra ser.

Ärligt talat, finansministern: Det har ju inte gått så bra för dig att beskriva att svensk ekonomi går jättedåligt. Det är ju ingen som håller med. Det funkar på partimötena, men det är ingen som håller med dig, Magdalena Andersson. I omvärlden är man rätt imponerad över att vi höll i statsfinanserna trots den internationella lågkonjunkturen, trots finanskrisen. Trots en exceptionell situation skapades 300 000 nya jobb.

Om Magdalena Andersson menar allvar med talet om samarbete kan vi väl åtminstone försöka beskriva verkligheten någorlunda lika. Det är rätt häpnadsväckande att Magdalena Andersson, efter åtta år i opposition, som svar på frågan hur svensk ekonomi mår svarar att det var Socialdemokraternas förtjänst att vi klarade finanskrisen så bra för svensk ekonomi. Det är inte seriöst, Magdalena Andersson. Jag återkommer till frågan om Förbifarten. Delar ni beskrivningen från det andra regeringspartiet att det är ohållbart att satsa på detta vägprojekt?

Jag håller med om att vi har kompromissat i regeringsställning. Skillnaden mellan Magdalena Andersson och mig är att jag berättade för väljarna före valet vad jag var överens med allianspartierna om. Vi försökte förklara för er att det inte är någon bra idé att inte ens berätta vem man ska samarbeta med eller vad man ska samarbeta om.

Det blir roligare för mig i opposition; det håller jag med om. Det är ju ganska lätt att opponera på en regering där statsråd säger olika saker. Ibland är det samma statsråd som säger olika saker samma vecka, men oftare olika statsråd som säger olika saker.

Det vore intressant att höra ett svar på frågan om Magdalena Andersson delar Miljöpartiets bedömning av att det är ohållbart att satsa på vägprojektet Förbifart Stockholm?

anf.99 Finansminister Magdalena Andersson (S):

Herr talman! Sanningen är den, Erik Ullenhag, att vi delar bedömningen av tillståndet i svensk ekonomi. Vi delar bedömningen att vi inte kan ha så här stora underskott, och därför kommer vi nästa år inte att ha underskott på över 2 procent av bnp.

Där har vi faktiskt lagt i det närmaste identiska förslag i riksdagen. Ni tycker inte heller att vi kan fortsätta låna 90 miljarder 2015 på det sätt som vi gör 2014. Ni tycker att vi måste halvera underskotten. Vi tycker alltså samma sak. Ni tycker uppenbarligen inte heller att det läge vi har i dag är hållbart. Det tycker jag är väldigt bra.

Jag har aldrig riktat någon kritik mot hur Anders Borg skötte statsfinanserna under finanskrisen. Tvärtom, jag har gett honom beröm

för det, flertalet och upprepade gånger, i tv och i debatter. Det hoppas jag att Erik Ullenhag har hört.

Däremot är jag mycket kritisk till hur den borgerliga regeringen fortsatte sänka skatten när statsfinanserna vände. Den kritiken står jag fast vid, och det är det som är orsaken till att vi har de stora underskotten i dag som gör att det inte finns några pengar för reformer om man inte finansierar dem.

Det är det som är svaret, och det gör att vi också lägger fram den stramaste budgeten som har lagts på riksdagens bord sedan budgetsaneringen. Det stämmer för övrigt överens med den budget som ni också lägger fram. (Applåder)

anf.100 Emil Källström (C):

Herr talman! Vi spenderade en ganska stor del av valrörelsen på att förklara det kloka i att förbereda sig innan man går till val, att veta vad man vill göra och med vilka man vill göra det.

Givet den utveckling vi nu ser och det troliga utfallet av eftermiddagens omröstning blir detta än mer sant. Det budgetförslag som vi nu lägger på riksdagens bord är sannolikt det mest genomarbetade som har lagts fram i opposition i svensk historia. Det är ett underlag som till fullo går att styra landet på och som garanterar en fortsatt ansvarsfull politik som innebär fler jobb.

I finansministerns senaste replikskifte fick vi höra att det är mycket små skillnader i synen på den ekonomiska politiken. Men det stämmer inte riktigt. Tvärtom har finansministern skrivit upp utgiftstaken ganska ordentligt för slutet av den här mandatperioden. Det är en av

ganska många skiljelinjer när det gäller hur mycket man förväntas man öka utgifterna de närmaste åren. Hur mycket anser finansministern att det finns möjlighet att öka utgifterna? Frågan är också hur detta ska finansieras.

Sättet att finansiera utgiftsökningar i detta budgetförslag som vi snart kommer att rösta om förskräcker ju. Det finansministern har föreslagit är kraftigt höjda skatter på jobb och företagande, alltså skatter på det som bygger resurserna för morgondagens välfärd. Det är en kortsiktig politik.

Givet det svåra ekonomiska läget är det ännu mer anmärkningsvärt att finansministern lägger fram en budget som ställer i utsikt ganska rejäla utgiftsökningar de kommande åren. Hur ska detta finansieras, och var ska pengarna tas ifrån, Magdalena Andersson?

anf.101 Finansminister Magdalena Andersson (S):

Herr talman! Regeringen lägger fram den stramaste budgeten sedan budgetsaneringen. Vi finansierar alla reformer krona för krona och bedriver en mycket ansvarsfull ekonomisk politik. Det är den politiken jag hade velat och kommer att vilja fortsätta att föreslå för riksdagen även under de kommande åren. Det går nämligen inte i längden att spendera mer än man får in. Man måste föra en mer ansvarsfull politik än så.

Därför har vi, för att kunna genomföra viktiga reformer, också föreslagit en rad skattehöjningar. För de kommande åren har vi föreslagit skattehöjningar som ännu inte har preciserats på reformer, så här finns ytterligare möjligheter för regeringen att komma med viktiga tillväxt- och jobbskapande stimulanser under de kommande åren.

Frågan är däremot vad de borgerliga partierna kommer att föreslå riksdagen under de kommande åren. Här lägger ni fram en mycket smal budget med en väldigt liten påverkan på svensk ekonomi för de kommande åren. Frågan är vad ni avser att förelägga riksdagen under de kommande åren när alla reformer måste finansieras krona för krona. På vilket sätt vill ni då förbättra Sverige?

anf.102 Emil Källström (C):

Herr talman! Vad Alliansen kommer att lägga på riksdagens bord kommande år kommer inte att vara någon större skräll. Vi kommer att fortsätta på den inslagna vägen att göra Sverige lite mer framgångsrikt genom att föreslå reformer för utökat företagande, för fler jobb i hela landet och för att fortsätta den gröna omställningen. När det gäller det sistnämnda har vi till exempel aviserat höjda skatter på kemikalier för att det är bra för miljön. Det innebär också ett litet tillskott i statskassan.

I det budgetförslag som finansministern lade på riksdagens bord tillåter man sig faktiskt både i dag och framöver att spendera mer pengar och ha ett högre utgiftstak än vad som var fallet i Alliansens prognoser. Det är frågan vad dessa pengar ska gå till. Vi vet att regeringen vill lägga pengar på saker som är allt annat än jobbskapande och kloka investeringar för Sverige. Det är gratis entré på statliga museer och liknande satsningar som är att jämföra med politikernas lyxkonsumtion.

De saker vi ska lägga pengar på och använda det lilla utrymme som finns till är reformer som skapar riktiga jobb. Vi ska fortsätta att göra det enklare och billigare att anställa, inte minst unga och andra som står långt från arbetsmarknaden. Det finns fortfarande regler och skatter som är hämmande för de jobb som vi ser behöver komma till i

det svenska samhället.

Vi ser också att de åtgärder som finansministern anser ger jobb får väldigt mycket kritik. När vi talar om de traineeplatser som skulle ge så väldigt många platser till landets unga finns det en massiv kritikstorm mot den här typen av åtgärder. De aktörer, offentliga och andra, och de fackföreningar som jobbar inom de berörda områdena är mycket kritiska till hela fundamentet för regeringens ekonomiska politik.

Därför är det klokt att fortsätta på Alliansens linje med lägre kostnader för att kunna anställa fler. (Applåder)

anf.103 Finansminister Magdalena Andersson (S):

Herr talman! Jag ifrågasätter inte på något sätt Emil Källströms ambition att fortsätta sänka skatten. Jag förstår att Centerpartiet och de andra borgerliga partierna vill fortsätta sänka skatten. Frågan är hur låg skattenivån i Sverige ska bli innan man är nöjd. Och hur ska ni finansiera det? Ska ni skapa nya stora underskott eller vad har ni för annan finansiering? Har ni ingen finansiering kan ni ju inte genomföra några reformer, eller så får era reformer förödande effekter för statsfinanserna. Det var detta min fråga åsyftade.

Vad gäller traineeplatserna är den fackförening som berörs av dessa Kommunalarbetareförbundet. De är väldigt positiva till traineeplatserna och ser att de skulle underlätta den generationsväxling som behöver ske inte minst inom äldreomsorgen. De ser också att traineeplatserna med rätt handledarstöd skulle kunna avlasta den ordinarie personalen.

Traineeplatserna utgår från det avtal om yrkesintroduktionsanställningar som finns på stora delar av arbetsmarknaden, bland annat inom kommuner och landsting. Det är samma yrkesintroduktionsavtal som den borgerliga regeringen ansåg vara lösningen på ungdomsarbetslösheten.

Man ville ha en subvention för yrkesintroduktionsanställningar. Det skulle bli en mjukare övergång från skola in till arbetslivet. Det var på det sättet som alliansregeringen ville lösa ungdomsarbetslösheten. Då var detta det bästa man kunde göra.

Nu föreslår vi att samma avtal, samma yrkesintroduktionsanställningar, men med en högre subventionsgrad ska ge möjlighet för ungdomar som är arbetslösa och långtidsarbetslösa att komma in på arbetsmarknaden. Då är det plötsligt jättedåligt. Det är bra när allianspartierna föreslår det och föreslår en subvention, men det är jättedåligt när samarbetsregeringen föreslår det med en högre subventionsgrad. Jag tycker inte att det håller ihop. (Applåder)

anf.104 Jakob Forssmed (KD):

Herr talman! Jag delar en del av det Magdalena Andersson sade i sitt anförande. Sverige är ett land med fantastiska möjligheter.

Alliansens budget, som vi förhandlade, förberedde och redovisade före valet, är ett försök och en bra budget för att bygga vidare på de här möjligheterna, att inte bryta den breda jobbtillväxt som vi ser och att bygga vidare på den styrkeposition som Sverige har fått med sina starka finanser. Vi hörde också på tv i går kväll att flera bedömare säger just att Sveriges ekonomiska styrkeposition i det läge som vi

befinner oss i nu är väldigt bra för vårt land.

Jag tycker också att det är bra att vi har haft en diskussion i sak om budgeten och de skillnader som finns. Jag vill då fråga finansministern varför det för Socialdemokraterna är så viktigt att vara så aktiva mot valfriheten, att hasta fram propositioner för att ta bort den frihet som alla människor har haft att välja vårdcentral och kalla det för tvångs-LOV, varför det är så viktigt att lägga så mycket skatt på jobb, varför man inte talade om före valet att man skulle återkomma med skattehöjningar, till exempel på äldre som arbetar, och dessutom varför det är så viktigt att lägga skatt på givmildhet. Vi har sett att de organisationer som riskerar att drabbas av sådana förslag protesterar högljutt mot detta och menar att det försvårar för deras verksamhet. Det är några frågor som jag vill rikta till Socialdemokraterna och Magdalena Andersson.

anf.105 Finansminister Magdalena Andersson (S):

Herr talman! Låt oss tala om tvångs-LOV.

Idén med tvångs-LOV är att Stockholm vet bäst. Det är Stockholm som vet hur man organiserar vården bäst i hela Sverige. Det är från Stockholm som det ska styras hur landstingen får sköta sin verksamhet. Det är själva idén bakom tvångs-LOV. Det tycker jag är dåligt. Jag tycker att landstingen själva ska kunna få bestämma hur de ska organisera sjukvården i landstingen.

I en del landsting fungerar det bra med vårdval. Självklart ska de kunna ha kvar vårdval. Alla landsting som vill ha vårdval ska kunna ha vårdval. Men Stockholm ska inte tvinga vårdval på de delar av Sverige

som inte bedömer att det är lämpligt, därför att Sverige ser olika ut och det är inte Stockholm som i alla lägen vet bäst. (Applåder)

Det budgetalternativ som Jakob Forssmed kommer att rösta för i eftermiddag innehåller inte en enda krona till sänkt pensionärsskatt under hela mandatperioden, inte en enda krona, trots den orättvisa som finns i dag som innebär att de äldre som har jobbat hårt och byggt upp vårt Sverige för samma inkomst betalar högre skatt än en löntagare. Varför är det rätt? Varför ska denna skatteorättvisa inte minskas med ett enda öre under hela mandatperioden? Varför är det rätt, Jakob Forssmed? (Applåder)

anf.106 Jakob Forssmed (KD):

Herr talman! Jag vill börja med valfriheten i vården. Magdalena Andersson säger att det inte är Stockholm som i alla lägen vet bäst. Jag kunde inte ha sagt det bättre själv.

Det är medborgarna som vet bäst. Det som är själva idén med valfrihet är att medborgaren själv ska kunna välja den vårdcentral som passar honom eller henne, att medborgaren själv ska kunna välja den äldreomsorg och hemtjänst som faktiskt levererar den livskvalitet som många tidigare har saknat. Det är det som är idén med valfrihet, inte att Stockholm ska bestämma.

Du flyttar makt från Stockholm ut till någon landstingspolitiker som ska avskaffa möjligheten att välja vårdcentral för att Stockholm inte ska bestämma. Det enda som händer när Magdalena Andersson gör det är att medborgarna inte längre får denna möjlighet.

Det går en fundamental skiljelinje mellan Alliansens och er syn på välfärd, valfrihet, tillgänglighet och kvalitet som är genomgående i de

två budgetalternativen. Det är väldigt bra att den blir tydlig här i dag. Vi kunde tidigare i debatten höra företrädare för de rödgröna säga att det är en kränkning att Alliansen har sänkt skatten för pensionärer fem gånger, att vi har sett till att en garantipensionär har fått motsvarande en extra månadsutbetalning per år mot vad man hade före 2006. Det är en kränkning.

Jag är beredd att sänka skatten för pensionärer, men jag är inte beredd att göra det om det innebär att jag måste höja skatten på jobb, för jobben behöver vi. Jobben behöver vi för att klara pensionärernas situation i framtiden, för att klara en god pensionsutveckling och för att få de resurser till välfärden som vi så väl behöver. Här går den andra stora skiljelinjen mellan våra budgetalternativ i dag. Alliansens budget är en budget för jobben. De rödgrönas är en budget mot jobb. (Applåder)

anf.107 Finansminister Magdalena Andersson (S):

Herr talman! Medborgarna väljer. Det har de gjort i höstas. Då har de valt olika politiker i olika landsting. De har valt vilka de vill ska styra vården. Men det Jakob Forssmed vill med tvångs-LOV:en är att sätta sig över medborgarnas val och det faktum att medborgare i olika delar av Sverige har valt olika. De har valt olika politiker, och de vill att landstingen ska styras på olika sätt. Jakob Forssmed vill i stället att allting ska styras från Stockholm. Det är viktigare att det styrs från Stockholm än att medborgarna i olika delar av Sverige har olika åsikter om hur vården bäst organiseras i deras landsting. Och att de har olika åsikter om det beror troligen på att Sverige ser olika ut i olika delar av landet. Därför bör vården kunna organiseras på olika sätt i

olika delar av landet. Men Jakob Forssmed tycker att det är oerhört viktigt att det är Stockholm och politikerna här i Stockholm som ska bestämma hur det ska se ut i hela landet. Jag delar inte den uppfattningen.

Jag konstaterar att jag inte får något svar på varför det är rätt att pensionärsskatteklyftan inte ska minskas med ett enda öre under hela mandatperioden. Det var i och för sig Kristdemokraterna tydliga med redan under valrörelsen. De tycker inte att det här är viktigt. Det finns andra saker som Kristdemokraterna tycker är mer prioriterat än att sänka pensionärsskatten. Det har varit ett tydligt besked till pensionärskollektivet både före och efter valet, och det ska ni ha heder för. (Applåder)

anf.108 Per Åsling (C):

Herr talman! Jag har förmånen att få inleda rond två i den här debatten, den rond som gäller skatteutskottet och därmed skatter. Jag behöver naturligtvis inte inskräpa allvaret i det sammanhang vi debatterar skattefrågorna och därmed statens intäkter.

Skattepolitiken tydliggör på ett samlat sätt skillnaden mellan politiska alternativ. De senaste åtta åren har alliansregeringen genomfört en politik som syftar till att förbättra förutsättningarna för tillväxt och nya jobb i hela landet. Genom sänkta arbetsgivaravgifter för unga och för äldre har vi kunnat underlätta för inträdet på arbetsmarknaden men också för ett längre arbetsliv.

Sänkta inkomstskatter har ökat incitamenten till deltagande på arbetsmarknaden. De har bidragit till att hålla konsumtionen uppe under en långvarig lågkonjunktur och lett till att vårt land klarat krisen

bättre än de allra flesta andra länder.

Den skattepolitik Alliansen har bedrivit har inneburit att statens skatteintäkter faktiskt har ökat. Arbetslinjen har skapat förutsättningar för staten att investera i välfärden, minska statsskulden och värna överskottsmålet.

Efter åtta års alliansregering har Sverige bland de starkaste offentliga finanserna i världen och den högsta sysselsättningsgraden i EU. Det är en politik som vi vill fortsätta föra. Det är också den politik vi har begärt väljarnas stöd för och som vi nu lägger fram för riksdagen. Herr talman! Vårt budgetalternativ utgår från den enkla sanningen att en växande ekonomi är själva förutsättningen för satsningar på höjd kunskapsnivå i skolan, investeringar i äldreomsorgen och förstärkningar av sjukvården.

Men ska dessa och många andra satsningar vara långsiktiga och hållbara måste de bygga på en uthållig tillväxt baserad på en konkurrenskraftig ekonomi. Därför måste Sverige fortsätta att utveckla villkoren för företagen, inte minst för småföretagen som skapar fyra av fem nya jobb. Vi måste fullfölja en politik som gör det mer lönsamt att arbeta. Vi måste investera i miljö- och klimatsmarta lösningar på ett sätt som går hand i hand med ekonomisk tillväxt och företagande, inte på ett sätt som hotar jobben och välfärden.

Därtill måste skattepolitiken lägga grunden för tillväxt i hela landet. En förutsättning för detta är att transporter och digital kommunikation underlättas och att de gröna näringarna ges förutsättningar att vara navet för företagandet och tillväxten på den svenska landsbygden.

Herr talman! Den nya regeringen har valt en annan väg. Genom omfattande återställningar och skattehöjningar på arbete medger regeringen i sin egen budgetproposition att tillväxt och sysselsättning väntas minska med den förda politiken.

Riktade skatter mot transportsektorn och jordbruket hotar tillväxtförutsättningarna i hela landet utan att egentligen ge några påtagliga positiva miljöeffekter. Löften om fortsatta skattehöjningar på småföretag innebär en ökad osäkerhet för de småföretag som står inför investeringsbeslut och beslut om nyanställningar. De får nu signalen att de bör avvakta.

Vi ser en kraftig vänstersväng som det största regeringspartiet Socialdemokraterna inte alls gick till val på. Det är en vänsterpolitik som väljarna inte kunde ta ställning till. Det är resultatet av förhandlingarna med Vänsterpartiet, som därmed getts ett oproportionerligt stort inflytande över den ekonomiska politiken.

Herr talman! Detta har förenats med en ton i debatten som knappast manat till samförstånd. Utspelet om tomma lador ledde inte bara till roade kommentarer från en enad kår av ekonomiska bedömare utan visade också på en arrogans från regeringen i förhållande till de partier man sa sig vilja samarbeta med.

Den utsträckta hand man så ofta talat om har i praktiken visat sig vara det motsatta. På flera områden började regeringen sin regeringsperiod med att bryta mot redan ingångna överenskommelser. Det är naturligtvis svårt att efter ett sådant agerande i avgörande frågor be om samförstånd och välvilja. Hade förhandlingsviljan varit uppriktigt hade man naturligtvis valt en annan väg, haft en annan retorik och framför allt lagt fram andra förslag. Därför vilar ansvaret först som sist på

regeringen.

Herr talman! Under alliansregeringen har satsningar på tillväxt, företagande och arbete inneburit att skatteintäkterna vuxit med 90 miljarder realt samtidigt som skattekvoten har kunnat hållas nere. Mot detta står ett alternativ som redan med början nästa år vill höja skatten på arbete och företagande med mer än 25 miljarder och som till 2018 aviserar en ökning av de offentliga utgifterna som innebär skattehöjningar på minst 60 miljarder kronor.

Det här är de alternativ som står till buds i dag. En beprövad allianspolitik som skapat förutsättningar för en uthållig välfärd står mot en politik som hotar tillväxt och jobb.

Herr talman! Jag yrkar bifall till alliansmotionen. (Applåder)

anf.109 Jessica Polfjärd (M):

Herr talman! Mycket klokt har sagts i debatten, och det är skönt att veta att Alliansen håller ihop och att vi har en samsyn på hur Sverige har utvecklats och hur vi tycker att Sverige ska fortsätta att utvecklas. Alliansen lämnade över ett Sverige som var på rätt väg med fler människor i arbete och färre i utanförskap, fler växande företag och fler som betalar skatt.

Den nya regeringen gör allt i sin makt för att nedmontera arbetslinjen och återgå till ett Sverige med färre i arbetskraften och färre arbetade timmar - detta trots att Stefan Löfven i regeringsförklaringen lovade fler arbetade timmar i Sverige. Han bildade regering tillsammans med

Miljöpartiet - ett miljöparti som är emot tillväxt och arbetslinje. Vi ser direkt konsekvenserna av detta.

Herr talman! Svensken blir bara äldre och äldre men också piggare och aktivare. Många väljer att stanna längre på arbetsmarknaden, och det är positivt. Det finns dock en myt i debatten om att de skulle tränga undan yngre från arbetsmarknaden, men det är tvärtom. Vi behöver både yngre och äldre på svensk arbetsmarknad, för vi behöver fler arbetade timmar i den svenska ekonomin.

Att det har blivit billigare för arbetsgivare att anställa personer som fyllt 65 år har tillsammans med ett fördubblat jobbskatteavdrag för denna grupp gjort att fler äldre valt att och kunnat stanna kvar längre i arbetslivet. Det är positivt av flera skäl. Att den som vill och orkar kan fortsätta att arbeta är betydelsefullt för både individen och samhället. Samtidigt har denna politik bidragit till fler arbetade timmar och därmed mer resurser till vår gemensamma välfärd.

Herr talman! Detta är en fråga som vi borde diskutera mer. Vi borde lyfta upp frågan hur vi får fler människor att vilja stanna i arbetskraften och jobba lite längre. Vi vet att den som har fyllt 70 år fortfarande är pigg och kan bidra på arbetsmarknaden. Vi borde kanske diskutera denna fråga inom ramen för trepartssamtalet för att se vad vi kan göra för att människor ska kunna jobba lite längre.

Förslaget om införande av straffskatt på äldre kommer att slå direkt mot flera sektorer i samhället, till exempel mot sjukvården. Vi tog tidigare bort den straffskatt som regeringen föreslår att återinföra, och en konsekvens av det var att andelen personer över 65 år anställda av landstingen ökade med upp till 4 procentenheter. Till exempel har antalet specialistläkare över 65 år som valt att stanna kvar och jobba i

landstingen ökat från 600 till 2000.

Regeringens förslag innebär ökade kostnader med miljonbelopp för landstingen. Det är pengar som skulle kunna användas till vård i stället för till ökade lönekostnader.

Utöver detta och det tidigare kända och jobbförstörande förslaget om att göra det dyrare att anställa unga väljer regeringen att också gå fram med förslag som ska göra det dyrare att anställa äldre människor. Förslaget innebär att den särskilda löneskatten föreslås återinföras för alla som fyllt 65 år. Det är ett förslag med tydligt negativa konsekvenser.

Även regeringens egen promemoria *Vissa inkomstskatte- och socialavgiftsfrågor inför budgetpropositionen för 2015* visar tydligt på risker med det presenterade förslaget. Det noteras bland annat i promemorian att en förändring av särskild löneskatt tenderar att övervältras på lönekostnader, vinster och priser samt att en generell förändring på lång sikt antas övervältras på lönerna. I vissa fall kan effekten stanna vid en svagare löneutveckling, och i andra fall kanske arbetsgivare helt enkelt låter bli att anställa en äldre person. Den särskilda löneskatten för äldre som föreslås återinföras riskerar därmed sammantaget att bli en straffskatt på äldre som vill stanna kvar i arbetslivet.

Herr talman! Vilka analyser gjorde Socialdemokraterna när det gäller arbetade timmar för människor som har fyllt 65 år innan de införde straffbeskattningen, och hur vill de fortsätta att diskutera frågan om hur vi ska få fler äldre att vilja vara kvar på svensk arbetsmarknad?

Trots att regeringen har fått omfattande kritik för förslagen om ett återinförande av särskild löneskatt för äldre väljer finansminister Magdalena Andersson ändå att genomföra förslaget. Frågan är inte om ni vill höja skatten, Magdalena Andersson. Det vet vi, och det har framgått av debatten. Frågan är vad era förslag om höjda skatter gör med jobben och antalet arbetade timmar.

Herr talman! Tidigare har Magdalena Andersson i en interpellationsdebatt hävdad att högre skatt skapar fler jobb. Hon sa: "När man höjer skatterna använder man också skattepengarna till någonting. De saker som vi använder de höjda skatteintäkterna till är saker som skapar jobb. Högre utbildning skapar jobb. Fler anställda i äldreomsorgen skapar jobb, både för dem som jobbar där och för dem som kan jobba för att det finns en bra äldreomsorg. Mer pengar till barnomsorgen skapar jobb, både för dem som drar nytta av den och för dem som arbetar i barnomsorgen. Ytterligare resurser till järnvägsunderhåll skapar jobb för att människor kan ta sig till jobbet och för att företagen behöver fungerande järnväg, men också för dem som utför järnvägsunderhållet. Ytterligare investeringar i klimatomställningen skapar jobb direkt men skapar också jobb på längre sikt via en stärkt konkurrenskraft."

I mina öron låter detta som tomma löften och plakatpolitik. Min fråga till Socialdemokraterna och Miljöpartiet är: Hur menar ni konkret att ökad skatt skapar fler jobb? Varför höjer ni skatten för jobb och företagande? Varför gör ni så att det blir ökade kostnader för dem som ska se till att arbeten skapas?

Höjda skatter är fel väg att gå för Sverige. Det försämrar Sveriges konkurrenskraft i ett redan utsatt läge. Vi vet att sysselsättningseffekterna kan komma att bli omfattande med de

budgetförslag ni lägger fram.

Moderaterna och Alliansen vill i stället göra det mer lönsamt att arbeta och stärka drivkrafterna för studier och ansvarstagande. Vi vill förbättra arbetsmarknaden för främst ungdomar och utrikes födda så att fler har ett jobb att gå till. Vi vill fortsätta att förbättra företagsklimatet och stärka drivkrafterna för entreprenörskap. Det är så jobb skapas.

Det är genom att stärka Sverige vi får fler arbeten och därmed ökade skatteintäkter till vår gemensamma välfärd.

När Stefan Löfven tillträdde som partiordförande för det socialdemokratiska partiet lovade han stort och heligt att han skulle lyssna på näringslivet och föra en politik som är bra för detsamma. Det vi har sett i budgetförslaget är det precis motsatta. Man straffbeskattar dem som vill anställa unga, och man straffbeskattar företagande och jobb. Man försämrar en reform som varit lyckosam när det gäller både att få fler arbetstillfällen och att få fler företagare i Sverige. Jag talar naturligtvis om RUT-reformen, herr talman. Reformen har varit lyckad utifrån att många människor har fått arbete. Vi har en tjänstesektor som har vuxit trots att vi har befunnit oss i lågkonjunktur, och vi har sett att många som stod väldigt långt ifrån arbetsmarknaden har fått ett riktigt arbete.

Vi har också motarbetat den svarta sektorn. Vi har fått rapporter från Skatteverket där man ser att acceptansen för att jobba svart har minskat i människors attityd till svartarbete i dag. Det är i sig i grunden positivt därför att vi behöver legitimitet i skattesystemet.

Jag kan inte låta bli att förvånas över retoriken i dagens debatt. När Alliansen genomför eller föreslår skatteförändringar och skattesänkningar är det alltid av ondo. Ändå gick Socialdemokraterna till val på att sänka skatten för pensionärer, men då är det rättvist och gott.

Det finns ett förslag som handlar om jobbskatteavdragen. När vi har föreslagit det har det kritiserats varje gång, men nu behåller man det och säger att man gör det för att det ska finnas transparens i hushållens ekonomi. Men detsamma gäller inte när företagen drabbas. Med detta, herr talman, yrkar jag bifall till förslaget i Alliansens motion. (Applåder)

anf.110 David Lång (SD):

Herr talman! Sverigedemokraterna har en skattepolitik som syftar till att skapa förutsättningar för jobb och tillväxt. Vi verkar för jobbskapande åtgärder och för att underlätta för företag att växa och nyanställa.

Vi har precis som många andra identifierat de mindre företagen som en av nycklarna till att skapa en stor mängd nya jobb. Det är när det finns möjligheter för mindre företag att växa och expandera som det stora flertalet nya jobb kan komma. Arbete skapar tillväxt, minskar klyftorna och utanförskapet i samhället och möjliggör upprätthållandet av en god välfärd.

Vi verkar också för en levande landsbygd genom att vi vill motverka höjda skatter som försvårar för boende på landsbygden och försämrar möjligheten för livsmedelsproducenter att upprätthålla sin produktion.

Som exempel på åtgärder som gynnar företagande kan nämnas ett förslag om att helt avskaffa den allmänna löneavgiften för små företag med upp till nio anställda. Det skulle ge en genomsnittlig småföretagare med nio anställda en skattelättnad på upp till 300 000 kronor per år, vilket kan vara nog så viktigt i kombination med andra åtgärder för att underlätta tillväxt och nyanställningar.

Vi säger nej till den särskilda löneskatten för äldre på arbetsmarknaden. Med den demografiska utveckling vi nu står inför i Sverige är det viktigt att de som är äldre uppmuntras att stanna kvar på arbetsmarknaden.

Den faktiska pensionsåldern kan påverkas från politiskt håll antingen genom incitament eller genom tvång. Att då, som regeringen gör, göra det dyrare för äldre att vara kvar på arbetsmarknaden i ytterligare något år efter den officiella pensionsåldern gör att enbart tvångsinstrumentet finns kvar. Det menar vi är oklokt. Äldre medborgare ska i första hand uppmuntras på olika sätt att stanna kvar på arbetsmarknaden. Därför säger vi nej till den höjda löneskatten för äldre.

Att höja skatterna på arbete är oftast inte en klok jobbpolitik. Detta gäller även om det avser marginalsatterna. Sverige har i dagsläget höga marginalsatser i ett internationellt perspektiv. Det finns en smärtgräns för hur mycket skatt även en höginkomsttagare är villig att betala.

Höginkomsttagare är en grupp som ofta har valmöjligheter i större utsträckning än de flesta andra. De kan till exempel i vissa fall flytta utomlands och arbeta eller förhandla med sin arbetsgivare om andra förmåner än lön eftersom en löneökning i sig inte känns attraktiv. Det

kan leda till att det totala skatteuttaget blir lägre snarare än högre. Därför är vi emot förslaget om ett avtrappat jobbskatteavdrag. Något annat som påverkar marginalskatterna är brytpunkten för när man ska betala statlig skatt. Att sänka brytpunkten stimulerar inte till utbildning eller entreprenörskap. Sverige har en väldigt låg gräns redan i dag när det gäller brytpunkten för statlig skatt.

Det innebär att lärare, sjuksköterskor, poliser och andra yrkesgrupper i högre utsträckning kommer att få betala statlig skatt, vilket inverkar negativt på incitamentet att jobba mer och fortbilda sig. Att ha ambitioner på arbetsmarknaden lönar sig mindre, och människors drivkrafter påverkas negativt.

RUT-avdraget för hushållsnära tjänster har flera fördelar. Det har kanske inte skapat fullt så många nya jobb som de borgerliga politikerna gärna ville göra gällande i valrörelsen, men det har säkert skapat en del nya jobb. Framför allt har det flyttat en hel del arbete från den svarta sektorn till den vita. Kanske är RUT-reformen snudd på självfinansierande.

Den bidrar också till att öka vanliga familjers möjligheter att ägna sin tid åt annat än hushållsarbete. De har möjligheten att köpa den tjänsten och ägna sig åt någonting annat. Varför inte satsa på till exempel karriären, om nu inte marginalskatterna är för höga förstås?

Sverigedemokraterna är emot den inskränkning i RUT-reformen som regeringen har föreslagit. Sverigedemokraterna vill tvärtom vidareutveckla den och ha en tydligare inriktning mot äldre medborgare, där reformen har varit uppskattad och välnyttjad på många håll.

Den förda regeringspolitik som jag just nämnde - löneskatten för äldre, avtrappningen av jobbskatteavdraget, höjd statlig inkomstskatt och försämringar av RUT-avdraget - är förslag som försämrar förutsättningen för framväxt av jobb. Sverigedemokraterna är emot dessa förändringar.

Det har genom åren drivits igenom ett antal åtgärder som har syftat till att skapa jobb och tillväxt. Intentionerna har säkert varit goda, men det har inte blivit önskad effekt.

Som exempel kan nämnas att vi i tidigare budgetdebatter har anmärkt på den borgerliga regeringens generella sänkning av arbetsgivaravgiften för ett antal år sedan. Den har varit dyr i förhållande till det uppnådda resultatet. Sverigedemokraternas menar att det bör vara billigare att anställa och arbeta.

Studier pekar på att generella sänkningar av sociala avgifter på lång sikt har små effekter på sysselsättningen. Sänkta avgifter har också en tendens att vältras över och bli till högre löner, vilket innebär att sysselsättningen påverkas enbart i form av högre reallöner, som leder till ett ökat arbetsutbud. Det framgår av en utredning från Regeringskansliet: Rapport från ekonomiska avdelningen på Finansdepartementet 2011:1.

Den generella sänkningen av sociala avgifter är också mer än tre gånger så dyr i förhållande till det femte steget i jobbskatteavdraget, om man mäter i antal jobb per krona. Det är enligt Finansdepartementets egen utvärdering.

Mot bakgrund av det vill vi återställa den generella sänkningen för att i stället fokusera resurserna på småföretagarna, bland annat på det sätt

som jag nämnde tidigare. Jag gav exempel: att avskaffa den allmänna löneavgiften för små företag med upp till nio anställda. Sverigedemokraterna har också i sitt budgetförslag en rad andra förslag vad gäller att gynna småföretag. Det är dock inte inom ramen för skattepolitiken, som jag tänkte försöka avgränsa mig till. Det finns anledning att tro att en sänkning som riktar sig tydligare mot de mindre företagen ger större effekt än en generell sänkning.

Ett annat exempel på något som inte fått avsedd effekt är ungdomsrabatten, det vill säga den nedsatta arbetsgivaravgiften för unga. Den har varit dyr och ineffektiv och har också fått utstå hård kritik från samlad ekonomisk expertis. Långtidsutredningen menar till exempel att det har varit mycket små effekter.

Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, IFAU, konstaterar att de lägre arbetsgivaravgifterna hade liten påverkan på sysselsättningen, att det över huvud taget inte fanns någon sysselsättningseffekt på grupperna med svag anknytning till arbetsmarknaden samt att bruttokostnaden per skapat jobb ligger på mellan 1 och 1,6 miljoner kronor per år, vilket är fyra gånger så högt som den genomsnittliga lönekostnaden för gruppen ungdomar.

Sverigedemokraterna har därför föreslagit att reformen ska avskaffas. Alliansregeringens sänkning av restaurang- och cateringmomsen var en felsatsning. Den är mycket kostsam. Enligt de studier som har gjorts bedöms antalet nya jobb uppgå till som högst ett par tusen.

Man kan jämföra med Finland, där det har gjorts en liknande satsning, som även där blev en besvikelse. Finanspolitiska rådet skriver att deras "bedömning är att regeringens beräknade effekter på arbetslösheten och sysselsättningen av sänkt mervärdesskatt är överskattade" samt att

"när det gäller restaurang- och cateringtjänster är vår bedömning att argumenten för reducerad skattesats är svaga". Enligt

Konjunkturinstitutet kan antalet sysselsatta ha ökat med 4 000, men man poängterar att osäkerheten är stor. Även om den siffran skulle vara korrekt indikerar den en bruttokostnad på en miljon kronor per jobb. Jag konstaterar att det inte var någon bra reform.

Herr talman! Jag sa inledningsvis att vi Sverigedemokrater verkar för en levande landsbygd. Vi presenterade för ett par år sedan det så kallade landsbygdslyftet. De förslag på skatteområdet som vi då utarbetade återfinns till stor del även i årets budgetmotion. Där märks bland annat vårt motstånd mot höjda fordonsskatter.

Tyvärr har både nuvarande och tidigare regering velat göra det dyrare att åka bil, vilket slår mot dem som bor och verkar på landsbygden. Det kommer inte att ha någon positiv effekt på sysselsättningen, och det kommer att fortsätta att bidra till urbaniseringstrenden.

Sverigedemokraterna säger därför nej till höjd fordonsskatt. I det här sammanhanget kan jag passa på att nämna att vi också verkar mot nya och höjda trängselskatter.

Vi menar också att svenska livsmedelsproducenter har en konkurrensnackdel i form av högre skattetryck i form av koldioxidskatt på diesel för skogs- och jordbruksmaskiner. Vi menar att återbetalningen av koldioxidskatt till livsmedelsproducenterna ska höjas.

Vi är också emot skatten på handelsgödsel, som är planerad till 2016, om jag läste rätt i propositionen. Om regeringen har för avsikt att

införa skatt på handelsgödsel av miljöskäl är det minsta man kan begära att livsmedelsproducenterna får tillbaka pengarna i form av till exempel sänkt skatt på energi och diesel. Men oavsett vilket är det en ineffektiv åtgärd som inte kommer att påverka användandet på annat sätt än att svensk livsmedelsproduktion minskar.

Herr talman! De förslag som jag har räknat upp för främjande av jobb, företagande, tillväxt och levande landsbygd är en kort sammanfattning av Sverigedemokraternas skattepolitik i årets budgetmotion. Det är åtgärder som behövs för ett sammanhållet Sverige, ett Sverige med bättre framtidsutsikter, ett Sverige med upprätthållen välfärd.

Herr talman! Jag yrkar bifall till våra reservationer. (Applåder)

anf.111 Mats Persson (FP):

Herr talman! Debatten handlar om vilket samhälle vi vill ha. Debatten handlar om hur vi gör människor starkare och hur vi därmed gör Sverige starkare.

Mitt samhälle är ett samhälle där vi ser jobbets betydelse för att människor ska kunna växa, utbildningens betydelse för att människor ska kunna växa och företagens betydelse för att människor i Sverige ska kunna växa.

I den politiska debatten blir det ofta fokus på hur välfärden ska kunna utvecklas och hur vi ska kunna fördela den välfärds-kaka som vi har. Alldeles för ofta är det för lite diskussion och fokus på hur vi ska kunna skapa resurser till vår gemensamma välfärd.

I min värld är det enbart genom fler och växande företag som välfärden kan säkerställas och vi kan skapa mer resurser till vår gemensamma välfärd. Det är genom fler människor i arbete, genom att vi har hög sysselsättning, som välfärden kan garanteras.

Framför oss i dag, herr talman, har vi tre budgetförslag som ställs mot varandra, där två av förslagen går i helt fel riktning. Såväl Sverigedemokraterna som de rödgröna partierna, regeringen plus Vänsterpartiet, föreslår i dag kraftigt höjda skatter för den som vill anställa ungdomar, höjda skatter för den som har en restaurang och på det sättet vill göra det möjligt för fler människor att komma in på arbetsmarknaden, höjda skatter för vanligt folk, höjda skatter för den som vill anställa äldre människor, höjda skatter för den som vill anställa yngre människor.

När vi tänker på skattepolitiken tror jag på ett samhälle där vi använder skatter som ett sätt att öka människors drivkrafter. Jag tycker att vi ska bygga ett samhälle där skatten på arbete är så låg som möjligt och att det ska löna sig att utbilda sig, eftersom det gör att människor utbildar sig, söker arbete och har drivkraften att starta företag och arbeta. Sedan kan man ha lite högre skatter på sådant som är miljöskadligt. Det har vi också i Alliansens budget. Men vi behåller och utvecklar och ser till att även fortsättningsvis ha skatter som är attraktiva och gör att det lönar sig att arbeta och lönar sig att utbilda sig.

Mot Alliansens budgetförslag står två alternativ som går i helt annan riktning. När vi ska bygga människor starka och ska bygga Sverige starkt är det helt fel väg att gå. Det är inte bara något som allianspartierna och Folkpartiet säger, utan det är något som oberoende bedömare på Konjunkturinstitutet och andra bedömare säger. De säger

att regeringens förslag och Sverigedemokraternas förslag leder till färre jobb.

I det materialet och i den finansplan som regeringen presenterar medger man själv att de reformer och skattehöjningar som sker, såväl gentemot vanligt folk som för den som vill anställa äldre, leder till färre sysselsatta. Men man är inte så tydlig att man själv skriver ut hur många som påverkas av det.

Men det har Svenskt Näringsliv gjort åt regeringen och använt de beräkningsmodeller som Finansdepartementet brukar använda. Då är det 24 000 sysselsatta som påverkas av de reformer som regeringen nu föreslår. Det är 24 000 personer som är på arbetsmarknaden men som kommer att behöva lämna arbetsmarknaden till följd av de reformer som regeringen nu föreslår eller 24 000 jobb som skulle ha kommit till men som inte blir av därför att regeringen nu föreslår höjda skatter.

Utöver det föreslår man skattehöjningar för vanligt folk. 72 000 personer som i dag betalar 30 kronor på den sista intjänade hundralappen kommer att betala 50 kronor på den sista intjänade hundralappen. Det är 1,1 miljoner löntagare som påverkas av de skattehöjningar som regeringen föreslår.

Mot detta står Folkpartiets och Alliansens gemensamma förslag som handlar om att bygga Sverige starkt, att se till att företagen får attraktiva villkor för att verka och att se till att den som anställer en ung människa eller en äldre person får en skattelättnad för att göra det för att på det sättet underlätta övergången in på arbetsmarknaden för de yngre och se till att äldre människor kan vara kvar på arbetsmarknaden.

Herr talman! Med detta vill jag yrka bifall till förslaget i Alliansens budgetmotion. (Applåder)

[anf.112 Aron Modig \(KD\):](#)

Herr talman! Åren 2006-2014 förde alliansregeringen en politik som gav utrymme för civilsamhället, för företag och för människor att växa. Alliansen har inför dagens votering lagt fram ett förslag som möjliggör en fortsättning på denna utveckling.

Som mina allianskolleger har påpekat här tidigare i debatten ser vi att regeringen tyvärr har lagt fram en budget som slår hårt mot jobb och tillväxt och som innebär stora skattehöjningar på arbete och för dem som jobbar. Samtidigt föreslår man nya skatter på sådant som flyg och avståndsbaserat vägslitage. Dessutom inskränker man succéreformen RUT-avdraget, en reform som gett många nya jobb, inte minst till personer som tidigare stod långt från arbetsmarknaden.

Mot detta alternativ står Alliansens gemensamma budgetmotion som inte innebär några skadliga skattehöjningar på arbete men som tydligt värnar ordning och reda i ekonomin. Det råder ingen tvekan om vilket av alternativen som är bäst för Sverige.

I mitt anförande har jag tänkt fokusera på tre perspektiv och områden som är viktiga för oss kristdemokrater i den aktuella debatten. För det första vill jag ta som utgångspunkt att den så kallade befolkningspyramiden har ändrat utseende det senaste seklet. Vi står inför det faktum att allt färre ska försörja allt fler.

Mot bakgrund av den demografiska utvecklingen är det onekligen svårt att förstå hur vänsterregeringen kan lägga fram en budget som

slår så hårt mot jobben. Den säger att antalet arbetade timmar i ekonomin måste öka, men för en politik som går i rakt motsatt riktning.

De skadliga skatte- och avgiftshöjningarna kommer på kort sikt att drabba människors och familjers privatekonomi, men på längre sikt kommer de att drabba också den svenska ekonomin och välfärden i stort.

Sverige behöver fler som arbetar och bidrar till vårt gemensamma bästa. Det är därför mycket oroande att vänsterkoalitionens budget slår mot både yngres och äldres möjligheter att arbeta.

För den som är ung väntar en riktig kalldusch, eftersom regeringen vill slopa nedsättningen av socialavgifterna för unga under 26 år. Det är svårt att förstå hur kraftigt höjda skatter på ungdomsjobb ska leda till att fler unga kommer i arbete. I själva verket gör regeringens förslag det svårare för unga att få fotfäste på arbetsmarknaden.

Utöver ungdomarna drabbas även de äldre av regeringens skatteförslag. Visst föreslår regeringen en sänkning av skatten för vissa pensionärer. Men det som man inte lika gärna framhåller är att sänkningen finansieras av att alla som väljer att arbeta vidare efter pensionsåldern straffas av vad man kallar för en särskild löneskatt för äldre. Incitamenten blir betydligt lägre för arbetsgivare att låta äldre jobba kvar något år extra. Eftersom äldre inte sällan har högre löner än yngre kommer 65-plussarna också i högre grad än andra att drabbas av regeringens marginalskattehöjningar.

De extra skatterna kommer att leda till att både yngre och äldre effektivt trycks ut från arbetsmarknaden, och det blir svårare att klara

framtidens skola, välfärd och pensioner.

Herr talman! För det andra konstaterar jag att Sverige fortfarande har marginalskatter som är bland de högsta i världen men att regeringen trots detta nu vill höja dessa skattenivåer ytterligare genom att trappa ned jobbskatteavdraget och genom att räkna upp skiktgränsen för statlig skatt långsammare än tidigare. Jag ser flera problem med detta. Det innebär en urholkning av arbetslinjen när fler kommer att välja fritid framför arbete. Sammantaget är det osäkert vilken effekten i slutändan blir på ekonomins och skatteintäkternas utveckling. Det finns en stor bredd av instanser som har påtalat just detta, till exempel den senaste långtidsutredningen, Svenskt Näringsliv, Saco och flera akademiker.

Men marginalskattehöjningarna gör det också mindre lönsamt för den enskilde att investera i utbildning och att anstränga sig lite mer på jobbet för att höja sin lön eller nå en befordran. Detta är förstås mycket problematiskt i en tid då de flesta av oss spår att kunskap och utbildning kommer att vara vad vi ska bygga vår konkurrenskraft på framåt. Sverige får det tuffare att konkurrera om de internationella talangerna. När de anställda får behålla en mindre andel av lönen behöver arbetsgivaren kompensera genom att betala mer. Då ökar företagets kostnader.

Bortsett från de rent ekonomiska konsekvenserna är det också orättvist och i grunden fel att motverka dygder som förkovran, flit och företagsamhet. Att dessa dygder motarbetas påverkar samhället negativt också på ett djupare plan.

Jag förstår visserligen att höjda marginalsatser är en viktig symbolfråga för Vänsterpartiet och kanske även för Miljöpartiet. Men det är inte ansvarsfullt att låta tillväxtfientliga partier helt avgöra förutsättningarna för vår ekonomi och konkurrenskraft.

Herr talman! För det tredje vill jag lyfta fram regeringens förslag om att slopa möjligheten till skattereduktion för gåvor till ideell verksamhet.

Det civila samhället, med allt det ideella arbete som utförs inom idrottsföreningar, välgörenhetsorganisationer och församlingar, utgör en betydelsefull del av Sverige. Det är ett viktigt komplement till både den offentliga sektorn och det privata näringslivet.

I det civila samhället finns gemenskap, det är en skola för livet för väldigt många unga och här tillåts människor att växa. Dessutom är ett starkt civilsamhälle det bästa värdet mot en politisk sfär som svällt över sina gränser. Den politiska klåfingrigheten hålls tillbaka av ett starkt civilsamhälle.

Man kan inte göra annat än att konstatera att avdragsrätten för gåvor till ideella ändamål har varit en stor succé. År 2013 var det 761 000 personer som använde sig av möjligheten till skatteavdrag. Tillsammans hade de skänkt 1,3 miljarder kronor till de av Skatteverket godkända mottagarna.

Det vore mycket olyckligt om denna reform nu gick om intet. Från Alliansens sida vill vi, i stället för att slopa avdraget, utveckla det genom att ta bort den ansöknings- och årsavgift som finns för organisationer som ansöker om och godkänns som gåvomottagare inom ramen för avdragsrätten. Samhället är större än staten, och det är

viktigt att också politiken inser det.

Herr talman! Sammantaget måste vi konstatera att de förändringar på skatteområdet som det redogörs för i regeringens budgetförslag innebär ett hårt slag mot jobb och tillväxt, och i förlängningen lägre sysselsättning och mindre resurser till skolan och välfärden.

Men regeringens skatteförslag innebär också ett hårt slag mot friheten i landet, mot enskilda människors frihet, mot familjers frihet, mot civilsamhällets frihet och mot näringslivets frihet. Det är värden som naturligtvis ska värnas och inte motverkas.

Mot bakgrund av detta kan vi som är kristdemokrater och medlemmar av Alliansen inte köpa regeringens budgetförslag. Vi måste konstatera att det på alla plan vore bättre för civilsamhället, för företagen och för människorna om Alliansens gemensamma alternativ vann bifall. (Applåder)

anf.113 Leif Jakobsson (S):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till förslaget i betänkandet.

Regeringen har högre ambitioner för Sverige än att vi ska vara ett mediokert medelmåttaland. Är det någonting jag har tänkt på under de åtta år som har gått är det att inställningen hos de flesta av oss väl var att vi vid jämförelser med andra länder, inte minst EU-länder, skulle ligga ungefär i topp. De senaste åren har vi dock fått höra: Ja, det är i alla fall inte lika illa som i Grekland och Spanien.

Vi är inte nöjda med det. Sverige kan bättre, och ska Sverige kunna bättre måste vi satsa. Vi har höga ambitioner. Våra barn ska få en bättre skola, och våra ungdomar ska få chans till en rejäl utbildning och chansen att komma in på arbetsmarknaden. Våra äldre är värda en bättre omsorg än den de får i dag. Inte minst sjukvården behöver mer resurser för att kunna leva upp till de behov som finns.

Vi måste också investera mer i bostäder och infrastruktur. Vi måste både bygga nytt och se till att det som finns fungerar, så att tågen går i tid. Vi ska utveckla de nya jobben i samarbete med näringslivet - stödja innovationer och hjälpa fler företag att komma ut på exportmarknaden. Vi måste även förbättra situationen för de medborgare som är sjuka, arbetslösa och pensionärer. Det kräver både anständigheten och sammanhållningen i vårt land.

Därför måste rejäla satsningar göras, och det var det vi gick till val på. Det var det vi pratade om i valrörelsen, och det är det mandat vi tydligt känner att vi har. Man vill ha en ny inriktning på politiken.

Högre ambitioner kräver dock mer resurser, och det har vi också varit tydliga med. Vi har en lång rad intäktsförstärkningar, för vi tänker inte fortsätta den politik som har förts i ganska många år där man antingen har sänkt statens inkomster eller lagt på utgifter utan att finansiera dem. Vi är vid vägs ände både när det gäller skattesänkningar och nya former av skatteavdrag, och vi vet allihop att Sverige är på en farlig väg om vi inte sätter till bromsen nu och ser till att de reformer som behöver göras också finansieras.

Det är därför vi gör intäktsförstärkningar på i huvudsak tre principiella områden. Det första vi gör är att ta bort de ineffektiva och dyra insatserna, som till exempel den generella nedsättningen av

arbetsgivaravgiften för ungdomar. Vi vet att man med de pengarna kan göra fyra gånger mer - att fyra gånger fler kan få del av dem. Vi anser att det är fel att tänka i banorna att man ska subventionera alla de ungdomar som ändå får jobb och vill i stället använda pengarna till att se till att de som *inte* får jobb får chansen. De ska få en bättre utbildning och chansen att komma in på arbetsmarknaden. Dyra och ineffektiva insatser tas alltså bort.

Det andra vi gör handlar om att effekterna av budgetarna under åtta år i rad har inneburit att de som tjänat mest och haft mest har gynnats mest, medan de som haft minst pengar har fått minst. Åtta år av en sådan politik har inneburit att klyftorna har vuxit. Människor känner att det där kittet i samhället håller på att lösas upp när den enes skattesänkning har varit beroende av att den andre har fått en sämre arbetslöshetsersättning, till exempel.

Vi vänder på kuttingen. Jag ber er studera det diagram som finns i budgetpropositionen och som visar att den tiondel som tjänar minst tjänar mest på den här budgeten, medan den tiondel som tjänar mest får betala mest. Det kallas fördelningspolitik, och det är vi socialdemokrater oerhört glada att vi kan bedriva. Som en följd av det kan man också gärna studera det diagram som visar att det den här gången, till skillnad från under de gångna åtta åren, är kvinnor som vinner på budgeten medan män får betala.

Eftersom människor som har goda inkomster, till exempel vi som sitter i den här kammaren, faktiskt inte behöver jobbskatteavdrag - vi har motivation nog att jobba - trappas jobbskatteavdraget av. Avdragsrätten för pensionssparande och en lång rad andra insatser tas bort.

Den tredje finansieringen handlar om höjda punktskatter, till exempel på alkohol, avfall, naturgrus, bekämpningsmedel och annat. Ofta innebär det bara att skriva upp skattesatserna i förhållande till utvecklingen.

Det här är en sund ekonomisk princip - att finansiera reformerna. I åtta år har reformerna i huvudsak finansierats med nya och större lån, och bokslutet Borg slutar med ett strukturellt underskott på 1-1 ½ procent i stället för plus 1 ½ procent. Vi ser siffror från Konjunkturrådet och andra på att det egentligen fattas någonstans mellan 70 och 80 miljarder för den verksamhet vi redan har i dag. Det här går inte.

Den socialdemokratiska och miljöpartistiska samarbetsregeringen för alltså en ansvarspolitik med satsningar på framtiden, jobben och välfärden som finansieras. Finansieringen handlar om att spara in på dyra och ineffektiva subventioner, att ha inkomstskatter där de som har mest bidrar lite mer och att de med låga pensioner får en skattesänkning. Det är en fördelningspolitik vi är stolta över och vet att vi har stöd för hos stora delar av befolkningen.

Detta var det vi normalt skulle diskutera i dag, men allihop sitter vi ju och tänker på att det inte är bara det den här dagen handlar om. Vi närmar oss slutet på denna långa dag, och jag skulle vilja säga att det är en ganska svart dag. Det beslut SD valde att proklamera i går - att stödja den ena budgeten, inte därför att man tyckte att den var bättre än den andra utan för att man i varje läge tänker fälla en budget som inte följer Sverigedemokraternas riktlinjer - sätter den här kammaren på helt nya prov.

Jag tror kanske inte att det har sjunkit in för alla, alltså att man har tänkt igenom riktigt ordentligt vad det här innebär. Man kan ju till och

med tänka: Jaja, men då går ju vår budget igenom. Det här är dock något mycket större, och jag ser mycket allvarligt på det.

SD är ett parti som jobbar med populära frågor och enkla lösningar, men inte för partiet självt. Det vi fick reda på i går var nämligen att frågor som till exempel att pensionärsskatten borde sänkas, eller att de i fas 3 borde få ett bättre liv, bara är verktyg för att hamna i en situation där man kan skapa kaos i parlamentet. Jag kanske är alarmistisk, men jag ber alla att se upp. Ni behöver inte läsa om 1930-talet; ni kan titta på hur det ser ut i en del östeuropeiska länder där partier vars huvudfråga handlar om att undergräva förtroendet för parlamentarismen och demokratin tillåts härja.

Vi kommer snart att gå till votering. Vi har alla fått säga vad vi tycker, och vi har fört fram våra argument för att våra budgetalternativ är bäst. Jag skulle dock ändå vilja uppmana alla att faktiskt fundera på det större perspektivet. Vi är nu i en situation där det finns ett parti som säger att det kommer att fälla alla budgetar, oavsett vem som lägger fram dem, om de inte följer våra riktlinjer.

Fine - de borgerliga partierna gick till val på att de skulle lägga fram en budget och rösta på den, och jag respekterar det. Men därefter, vad händer därefter? Det har gjorts olika inviter och vi har diskuterat på olika sätt.

Jag skulle vilja ta upp ett annat perspektiv. Vi är inte de enda politikerna i det här landet, vi som sitter i Sveriges riksdag. Det finns mängder med folkvalda i våra kommuner och landsting, och många av dem har minst lika besvärliga majoritetsförhållanden och parlamentariska situationer som vi. Varje dag läser jag i tidningen om hur man kreativt letar upp varandra och frågar om man inte kan hitta

en lösning. Snart tror jag att vi är i läget att de 290 kommunerna och de 20-nånting landstingen och regionerna kommer att ha löst sina budgetfrågor genom att ha samtalat över blockgränserna och ibland bildat väldigt oheliga allianser. Man har hittat lösningar. Inte ska väl vi i Sveriges riksdag vara de som inte klarar av att göra det på ett riktigt och rimligt sätt. (Applåder)

anf.114 Rasmus Ling (MP):

Herr talman! Den här debatten ska handla om de förslag som regeringen, Socialdemokraterna och Miljöpartiet, lagt fram på skatteområdet, det som i tabell 1.1 i Finansplanen kallas reformer, finansieringar och budgetförstärkningar. Förslaget handlar om statliga intäktsökningar och utgiftsminskningar på 24 miljarder. I den alternativa alliansbudgeten, numera stödd av Sverigedemokraterna, handlar det om ungefär 11 miljarder. Det låter för de flesta som väldigt mycket pengar, och det är det förstås på många sätt. Det får stora konsekvenser för människor och verksamheter.

Statens totala utgifter är på 886 miljarder. Det är alltså ett ökat skatteuttag på 2,7 procent. Det låter lite mindre. Den offentliga sektorns andel av bnp, det som ibland kallas för skattetrycket eller skattekvoten, höjs från 42,3 procent i år till 42,8 procent nästa år enligt det förslag som regeringen lagt fram. Det är alltså en skillnad på 0,5 procentenheter. Det låter som marginella justeringar.

Den enskilt största delen av höjningarna gäller arbetsgivaravgifterna, vilket många tagit upp i dag. Det var en fråga som jag debatterade för ett par veckor sedan i en interpellationsdebatt. I valrörelsen var Miljöpartiet tydligt med att vi såg att det behövde göras, inte som en bestraffning av företagen utan för att kunna finansiera viktiga

reformer. Ett av skälen är att det varit en kostsam reform. Få jobb har skapats på ett ganska stort skattebortfall.

Om förändringarna är stora eller små är vad vi diskuterar. Det beror på vem man frågar och också vem man tittar på. När vi föreslagit skattehöjningarna har det varit centralt för oss att ta hänsyn till hur de slår fördelningspolitiskt. För oss som har ambitionen att vi ska ha ett samhälle med små, minskade, ekonomiska skillnader är diagram 1.3 i Finansplanen intressant. Där framgår tydligt att de i Sverige som ligger i de lägre inkomstskikten får en positiv disponibel inkomst, mer pengar alltså, medan de med de högsta inkomsterna får betala något mer i skatt.

På motsvarande sätt kan vi se förändringen mellan gruppen kvinnor och gruppen män. Där lägger regeringen fram förslag för att vi ska gå mot det jämställdhetspolitiska mål som riksdagen i enighet har beslutat om, att det ska vara likvärdiga ekonomiska förutsättningar för kvinnor och män.

Herr talman! Efter fem omgångar med jobbskatteavdrag föreslår regeringen, alltså Socialdemokraterna och Miljöpartiet, samt Vänsterpartiet att dessa ska trappas av på inkomster över 50 000 kronor i månaden. Vi tycker att alla som varje månad har en så pass hög inkomst har råd att betala några hundralappar mer i skatt. Vi räknar upp gränsen för när statlig inkomstskatt ska betalas men mindre än vad som brukar vara fallet. På så sätt får vi 4,3 miljarder, pengar som vi kan satsa på skolan och därmed rusta Sverige för framtiden.

Det gäller även annat, såsom infrastruktuursatsningar. Under alliansregeringens tid har skatten på arbete sänkts. De som jobbat tidigare, pensionärerna, har inte fått motsvarande

skattesänkning. Som en konsekvens av det har gapet mellan dem som jobbar och dem som jobbat tidigare ökat. I det förslag som vi kommer att ta ställning till om någon timme finns ett förslag som innebär att skatten sänks för de pensionärer som har de lägsta pensionerna så att den blir samma som för dem som jobbar i dag. Alla med pension upp till 20 000 kronor i månaden föreslås få sänkt skatt, vilket är en majoritet.

Inte minst är det också en jämställdhetsfråga. Man talar ofta om gruppen kvinnor och om gruppen män, och man talar om äldre och yngre. Om vi tittar på de pensionärer som har de lägsta pensionerna ser vi att de oftast är kvinnor. Det är gamla kvinnor som inte längre har någon möjlighet att själva påverka sin inkomst.

Kärnkraften har under hela sin existens i Sverige varit subventionerad på olika sätt. Till exempel har kärnkraftsbolagen inte behövt stå för fulla försäkringsrisken, utan den har varit begränsad till de dotterbolag som funnits. Regeringens ingång är att kärnkraften ska ersättas med förnybara energikällor. Som en del av omställningen höjs enligt förslaget skatten på termisk effekt i kärnkraftsreaktorer. Även andra miljöskatter som under Alliansens tid legat stilla höjs för att vi återigen ska få till en styrande effekt mot ett hållbart samhälle.

Tidigare i debatten var Centerpartiet uppe i talarstolen och sade att miljöskatternas andel var den minsta på väldigt lång tid. Ja, vi har ambitioner på att de ska bli fler under mandatperioden. Men när Centerpartiet sekunder senare kritiserar de som aviseras blir det hela mycket märkligt.

Herr talman! Min vän Bassam skrev i går på Facebook, detta kända internetforum, en sak som jag vill återge: Nej, det är inte regeringens

problem eller Alliansens ansvar att det finns ett främlingsfientligt parti som är vågmästare. Det borde vara ett problem för alla antirasister att vi har detta parlamentariska läge, och därmed också sju partiers ansvar att hitta lösningar. I vilken utsträckning detta har gjorts av olika partier är en annan fråga som det finns olika uppfattningar om, men att skjuta ifrån sig problemet är inte vägen framåt. Så skrev Bassam.

Nu har vi en kaotisk situation i Sveriges riksdag. Det beror på att vi i går fick besked om att den praxis som funnits och som gjort att minoritetsregeringar varit regel snarare än undantag i det här landet, och landet ändå gått att styra, inte längre finns. Beskedet var inte att Sverigedemokraterna bestämt sig för att rösta på ett av de två förslag som fanns, utan beskedet var att de i varje läge framöver kommer att rösta emot en budgetproposition som inte går dem till mötes i deras viktigaste fråga.

Som jag ser det har vi två alternativ framöver. Vi kan se på våra grannländer som varit i motsvarande situation. Vi kan se på Danmark och Norge där deras främlingsfientliga partier blivit regeringsunderlag, och vi kan se på Finland där det snarare är regel att man har koalitioner av olika slag, att man samarbetar och samverkar och låter de styrkeförhållanden som framkommit i val råda mellan de partier som står för de grundläggande värdena.

Jag hoppas förstås att vi inte går den väg som Danmark och Norge gått utan i stället kan öppna för diskussioner mellan alla oss som inte är sprungna ur vitmaktrörelsen. (Applåder)

anf.115 Emma Wallrup (V):

Herr talman! Vänsterpartiet har en grundläggande ideologi om att jämna ut klyftorna. Vi vill trygga välfärden. Forskning visar alltmer på att jämnare klyftor skapar ett tryggare samhälle, ett samhälle med mindre brottslighet, bättre hälsa hos befolkningen och till och med en högre grad av kreativitet. Det är nämligen trygga skyddsnät som ger större frihet till människor att utvecklas och våga komma med nya idéer och pröva saker. Det har man råd med när man inte oroas för sin försörjning och bostad trots att man kan bli sjuk eller arbetslös.

Minskade klyftor är också bra för miljön. Studier visar att ökade klyftor driver på statuskonsumtionen. Eftersom människan har ett behov av att hänga med sin omgivning stressas vi i ett samhälle med stora inkomstskillnader att konsumera mer statusprylar som vi egentligen inte behöver. Vi måste styra konsumtionen till det vi behöver för att rädda den civilisation vi har och inte konsumera bort den gren som vi sitter på.

Tyvärr har de senaste årens skattepolitik på grund av ideologi gått i motsatt riktning. Sverige har fått mest ökade klyftor av alla västländer i hela OECD, enligt OECD:s egen utredare Michael Förster. Detta har varit en medveten politik från den förra regeringen. Via arbetslinjen har man försämrat för dem som är arbetslösa och sjuka och förbättrat för dem som redan har, för dem som har jobb. Samtidigt varnar både OECD och IMF för ökade klyftor då det enligt nya studier är dåligt för ett lands ekonomi.

Inkomsterna för de rikaste har länge ökat drastiskt i Sverige på grund av en mindre progressiv skattepolitik. Ända sedan 90-talet har skillnaderna ökat. Det här beror på att man hade en sådan syn i alla

led. Man trodde lite grann på den nyliberala politiken. Men nu börjar resultatet av detta visa sig. Vi börjar se vad det här marknadsexperimentet lett till i form av ett samhälle som faller isär, med ökade bilbränder och minskade resurser till välfärden. Det är så drastiskt att en ambulans kör in i en bergvägg för att man får köra 24 timmar per dygn på grund av att det finns så lite resurser till personal. Till och med IMF håller med mig. Det är inte lönsamt för ett land att öka klyftorna och satsa mindre på det gemensamma, som faktiskt stärker och bygger upp landet i grunden.

Utanförskapsretoriken har använts av den borgerliga regeringen för att motivera att människor verkligen skulle ställas utanför. Tidigare har vi haft en politik där ingen skulle hamna utanför, trots arbetslöshet och sjukdom. För att ha en sådan politik behöver vi omfördelade skatter och skatteintäkter till vår gemensamma välfärd och vårt starka sociala skyddsnät. I vårt budgetförslag tar vi den vägen. Äntligen börjar alla på den rödgröna sidan släppa nyliberalismens trådar och inse att vi behöver stärka välfärden och jämna ut klyftorna. Det håller samman landet, bygger upp människor och bygger upp den välfärd som jag tror att vi alla gemensamt värnar.

När vi har sett de här katastrofsignalerna från välfärden tror jag att man nu ändå, faktiskt även inne i de blå leden, börjar inse att det är katastrof. Vi behöver mer pengar. Vi behöver mer resurser till välfärden. Därför är det med djup sorg i hjärtat jag i dag kommer att gå till votering. Jag hade ändå ett hopp om att Sverige skulle stärka inriktningen på att börja bygga välfärden igen, så att vi skulle slippa se förskollärare stå med tårar i ögonen i tv:s *Aktuellt* och säga att de inte kan garantera säkerheten för barnen på småbarnsavdelningen. Jag tror inte att det är det här som de borgerliga ledamöterna egentligen vill se. Det är sorgligt att ett politiskt spel ska göra så att vi släpper en linje

som faktiskt hela Sverige skulle må bra av och som till och med enligt IMF skulle stärka hela landets ekonomi.

Vänsterpartiet tycker att den här budgetöverenskommelsen har kommit med många bra saker. Vi är inte nöjda med allt. Vi skulle gärna vilja se en ännu mer stärkt välfärd, eftersom behoven är så stora. Men vi är nöjda med att vi i alla fall tar ett steg i rätt riktning och att vi skyddar de barn och gamla som har de största behoven. Det är inte vi i arbetsför ålder som behöver mer resurser. Det är inte företag och banker som behöver större vinstmarginaler. Nej, vi behöver stärka stommen i den svenska ekonomin och de trygga företagen, sluta gynna ökade vinstmarginaler till företagen och ökad finansiell flykt samt skapa stabilitet på arbetsmarknaden. Vi behöver en återgång. Pendeln behöver svänga tillbaka, så att vi återreglerar företagen igen, precis som OECD också börjar tala om nu. Vi har sett en finansiell kris. På grund av en avreglerad ekonomi har ekonomin blåsts upp så mycket att den håller på att rasa.

Därför är det fruktansvärt sorgligt, vill jag återigen säga, att man på grund av ett politiskt spel inte låter den rödgröna regeringen få lägga fram sin budget, som faktiskt skulle gynna alla i det här landet, rik som fattig, men framför allt dem med lägre inkomster. Det här är också en budget som skulle stärka kvinnors ekonomi och öka jämställdheten mellan kvinnor och män. Vi skulle begränsa RUT-bidraget, så att det inte skulle gå till exempelvis poolrengöring, bartendrar och andra saker som jag tror att de flesta tycker det är ganska orimligt att skattemedel ska gå till.

Vi skulle också garantera välfärden bättre, så att intäkterna som kom till välfärden faktiskt gick till det de är ämnade för och inte försvann i riskkapitalisternas fickor. Det är ingen orimlighet. Om man jämför

med andra länder är det snarare Sverige som är ett orimligt land. Det är bara Chile som också gått så långt när det gäller att avreglera den offentliga välfärden och ha stora starka kraftiga vinstintressen inom den.

Vi vill också reglera bankers och företags finansiella spekulation och har en finansiell skatt. OECD:s studier och andra forskare har visat på att de stora inkomstklyftorna har ökat just på grund av att man har gynnat en orimlig ökning av finansiell spekulation och finansiellt kapital. Dessutom har det gjort att ekonomin blivit ostabil.

Jag vill också prata om kilometerskatten. Vi står inför ett klimatläge som är det mest allvarliga vi kan tänka oss. Vi har tio år på oss att vända utvecklingen. Vi ser klimatkatastrofer in på knuten. Vi ser klimatkatastrofer för dem som inte har resurser att skydda sig i de fattiga länderna. Vi har bara tio år på oss. Sedan är det för sent att komma på att vi hade möjlighet att vidta de åtgärder som stod till buds - oj, det var visst bråttom, men vi gjorde det inte! Det är för sent om tio år, men nu har vi möjlighet.

Därför är kilometerskatten - vägslitageavgiften, ska jag säga - en viktig reform som vi vill se. 85 procent av godstrafiken går på lastbil på vägarna. Vi behöver reglera den. Nu har vi inget reglermedel över huvud taget, men vi skulle behöva ha något styrmedel.

Vägslitageavgiften uppskattas av såväl åkare här i Sverige som fackföreningar som gynnar jobben. Vägslitageavgift finns i många andra länder. Det gör att många åkare från andra länder kan köra här och konkurrera ut vår inhemska åkeribransch. Det är alltså också något som gynnar jobben. Dessutom kommer man att använda sig av metoder med gps och sådana saker. Man kommer att få en tydligare

reglering av branschen och reglera arbetsförhållandena bättre, så att sunda företag inte heller av de anledningarna konkurreras ut. Dessutom är det ett klimatincitament som kan gynna att vi får lite mer av de 85 procenten över till järnväg i stället. Det är helt orimligt att man ska kunna räkna till 1 000 lastbilar på ett dygn vid en punkt utanför Gävle när vi har en klimatkatastrof som står bakom hörnet. Det måste alla hålla med om. Jag vill därmed yrka bifall till den rödgröna budgetmotionen.

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut fattades under § 8.)